

سُبْحَانِی رِیْز

ئىنجىلى پىرۆز

مزگىنى

پەيمانى نوپى حەزرەتى عيسا

بە شىۋەي كوردى سۆرانى

هه‌موو مافه‌کانی بلاو کردنه‌وه پارێزراوه
چاپی دووهم

New Testament Kurdish (Sorani)
NKV by [International Bible Society](#)
Copyright © IBS 1999
ISBN 1-56320-073-2
All Rights Reserved

Second print (10,000 copies) 1999

پیشہ کی

تہنہا یہك ئینجیل ہہیہ ئہویش ئینجیلی حہزرہتی عیسیاہ،
ئہوہش ئہو مزگینیبیہ کہ عیسا ہینای و رایگہ یاند، قوتابیہ کانیشی
دوای ہہستانہوہی لہنیو مردووان بہردہوامبوون لہراگہ یاندنی.
عیسا خوئی ئینجیلی نہنووسیوہ، بہلام فیّر کردنہ کانی بہشیوہیہك
بہقوتابیہکاندا کہ ئاسان بیّ بؤ بیرہاتنہوہو فیّر کردنی خہلکی تر،
قوتابیہ کانیش ہہموو رووداواہ کانیان بہچاوی خویمان بینی بہتابیہتی
ہہستانہوہی لہدوای مردن. لہشہوی پیش مردنی بہلینئی پیدان
کہدوای مردنی رّوحی پروّز دیّت و ہہموو ئہو شتانہی پیّووتن
وہبیریان دہہینیتہوہو ہہموو شتیکیان فیّر دہکات (یوحہننا
14:26، 2پہترؤس 1:19-21). پہنجا رّوژ دوای لہخاچدانئہم
بہلینہ ہاتہدی، بؤیہ لہو کاتہوہ قوتابیہکانی دہستیان کرد
بہراگہ یاندنی مزگینئی پادشاہیتی خودا و فیّر کردنی خہلکی بہو
شتانہی عیسا فیّری کردن. ہہندی لہ دوانزہ قوتابیہ کہ لہگہل
نیّرراوانی تر بہراہرایہتی رّوحی پروّز ہہستان بہنوسینہوہی ئہم
مزگینیبیہ، میژووی زوربہی نووسراوہکانی مہزہندہ دہکریّ بہ
25-40 سالّ دوای مردنی عیسا، تیایدا ژیان و فیّر کردنہکان و
مردنی عیسیان توّمار کردوہ، بہہہستانہوہشی لہنیو مردووان
کوّتاییان پیّہیناوہ. ئہم نووسراوانہ بؤ خوینہری جوراوجور
نووسراون، بؤ نموونہ: یوحہننا، تا خوینہری بیّباوہر بؤ
باوہر بہینئی (یوحہننا 20:31)، لوقا، بؤ چہسپاندنی خوینہری
باوہردار لہوہی فیّری بووہ (لوقا 1:1-4).

ووشہی ئینجیل لہووشہی (ئیوانجلیوّن)ی یونانی ہاتوہ،
بہ واتای مزگینئی، ئہم ووشہیہ لہسہردہمی عیسا تہنہا بؤ
مزگینئی دان بہ ہاتنی پادشا بؤ شاریکّ بہکار دہہات، بؤیہ ئہو

مزگینیهی عیسا رایگه یاند به ئینجیل ناوبرا، چونکه مزگینی هاتی پادشاهیتی خودایه بههوی عیساوه، مزگینی بوونی عیسا به پادشا بهسهر کهوتنی بهسهر شهیتاندا، ئەمەش بهمردنی لهسهر خاچ هاته دی، بهمه مرۆفایهتی رزگار کرد له کۆیلایهتی گونا، ئەم سهر کهوتنهش بهههستانهوی له نیو مردووان ئاشکرا کرا، بهم شیوهیه لیخوشبوونی گوناھی بهخۆرای پی داین، ههروهها بههوی رۆحهوه ژیانی ههتا هتایی پی بهخشین، ناوه رۆکی ژیانی ههتا ههتاییش ئەمهیه: (ناسینی خودای ههتا هتایی وهك باو کیکی ئاسمانی). باوه رهینان و تۆبه کردن و ستایش کردن بهووتوه به کردار، وهلامی ئەو کهسانهیه که گوی له مزگینی خودا ده گرن.

ئینجیلی پیروژ له 27 نووسراو پیک هاتووه به کۆی هه موویان دهووتری (پهیمانی نوی)، ئەمەش بهشی دوومه له کتیی پیروژ. بهشی یه کهم له تهوراتی حهزرتی موساوه زه بووری حهزرتی داودو نووسراوی پیغه مبهرا پیک هاتووه، به کۆی ئەمانیش دهووتری (پهیمانی کۆن)، ههروهها پهیمانی کۆن بهو پهیمانهش دهووتری که خودا له گهله گهله ئیسرایلی بهست له پیکای موساوه (2 کۆرنسۆس 3:14، عیبرانیه کان 8:13)، بهههمان شیوه بهو پهیمانهی که خودا له گهله هه موو مرۆفایهتی بهستی به خوینی عیسا، دهووتری پهیمانی نوی (لوقا 22:20)، ئەمەش هینانه دی ئەو به لئانهی خودایه که بههوی پیغه مبهره کانی رایگه یاند بوو (عیبرانیه کان 8:6-12).

دانانی ئەم 27 نووسراوه بهم شیوهیهی ئیستا، دانانیکی زه مهنی نییه به لکو بابه تییه، لهسهرهتا چوار پهرتووکی مزگینیه، له دوای ئەوان پهرتووکی کرداری نیرواوانه، ئەم پهرتووکه به دهر کهوتنی عیسا بو قوتابه کانی دهست پی ده کات دوای ههستانهوی له نیو مردووان، دوایی بو مان دهرده کهوی چۆن له ماوهی (30) سالی دوای ئەمه مزگینی مهسیح له قودسهوه تا رۆما

بلاو ده بیتهوه، ئەم پەرتووکه تەواو کەری پەرتووکی مزگینیه به پئی نووسینی لۆقا. ئەم پینج پەرتووکه بهشی میژووی ئینجیلیان پیک هیناوه.

له دواى ئەمان 21 نووسراو دیت له شیوهی نامە، یە که میان نزیکەى 20 ساڵ دواى هەستانهوهى عیسا نووسراوه. پۆلس 13 نامەى یە که می نووسیوه، هەروها یاقوب و پەترۆس و یوحنا و یه هوداش هەندی نامەیان نووسیوه، دوا نووسراویش بینه که ی یوحنا یه، ئەمەش به حەوت نامە دەست پى دە کات بۆ کۆمەڵه باوه پرداره کانی هەریمی ئاسیای رۆمانی، تیایدا له شیوهی بینهی رەمزی خواست و کرداری خودا له سەر زهوی راده گهتی. نامە کانی ئینجیل پرن له فیر کردن، به دەسلاتی مەسیح نیراوه کان پيشکەشی خوینەرە یە که مینه کانیاں کرد، ئینجا مزگینی به کار هینراو بوو به ژبانی رۆژانهی خوینەران و به خواستی خودا بۆ ئیمهش به پارێزراوی مایهوه.

هەر 27 نووسراوه که به زمانی یۆنانی نووسراون، چونکه زمانی سەرەکی بووه له ئیمپراتۆریهتی رۆمانی له و سەر ده مه دا. ئیستا له مۆزه خانه کانی جیهاندا به دهیان ههزار ده سنووسی کۆنی ئینجیل هیه، جا یان به پارچه پارچه یان وه گیرانه کۆنه کانن و یان له نامە کانی قوتابیه یه که مینه کانن میژووی هەندی له ده سنووسانه ده گهرپتهوه بۆ سه دهی یه کهم. زیاتر له پینج ههزار ده سنووس هیه میژوویان ده گهرپتهوه بۆ پيش سالی 300ز. ئەمه به لگه یه کی به هیزه که ئەو ده قه ی ئەمرۆ له بهر ده ستمانه هه مان ئەو ده قه یه که باوه پرداران له سەر تاوه به کاریان هیناوه. ئەم نووسراوه کوردی ههش له وه ر گیرانه عه رهبی و ئینگلیزیه کانه وه وه ر گیراوه، ههروها له سەر ده قی نه ژادی یۆنانی چاوی پی خشینراوه ته وه، تاکو خوینهری کورد دلنیاپی که ئەم نووسراوه وه ر گیرانی ته واوی ئەو

دهقهیه که قوتابیانای عیسا نووسیویانه. بی‌هله‌یی و پروون و
ناشکراییی دوو نامانجی سهره کی بوونه له‌وه‌رگیراندا.

پروون کردنه‌وه

له‌وانه‌یه هه‌ندی ووشه زانراو نه‌بی وهك (کاهین، که‌نیش‌ت،
له‌ئاوه‌له‌کیشان،.. هتد)، بو‌ئه‌مانه‌ش لیسته‌یه‌ک کراوه له‌کوتایی
کتیبه‌که بو‌ پروون کردنه‌وه‌ی زاراوه‌کان و ووشه‌کان، ههر
ووشه‌یه‌کیش پیویستی به پروون کردنه‌وه بووه به‌م نیشانه‌یه^(*)
دیاری کراوه. هه‌روه‌ها ئه‌مانه‌ی خواره‌وه بو‌ زیاتر یارمه‌تی دانی
خوینهر کراوه:

هه‌ر کتیییک پیشه‌کی به‌ جوهره نووسینیکی تاییه‌تی (به‌لاری) بو‌
نووسراوه.

بو‌ ههر بر‌گه‌یه‌کیش ناو‌نیشان به‌خه‌تیکی جیاواز نووسراوه بو‌

پروونکردنه‌وه‌ی بر‌گه‌که وه‌کو: بنه‌چه‌ی عیسا

هه‌ندی جار تیبینی له‌خواره‌وه‌ی لاپه‌ره‌کان به‌رچاوده‌که‌وی.

وه‌رگیراوه‌کانی په‌یمانی کۆن له‌نیوان دوو که‌وانه‌ی به‌م
شیوه‌یه: { } دانراوه.

لیژنه‌ی وه‌رگیرانی ئه‌م ده‌قه باش ده‌زانن که مرؤف بی
که‌م‌کوری نییه، به‌لام ئه‌م ده‌قه کوردیه‌ده‌خه‌نه به‌ر ده‌ستی
خوینهران له‌گه‌ل سوپاسیان بو‌ خودای گه‌وره له‌سه‌ر یارمه‌تیدانی،
هه‌روه‌ها له‌خودا ده‌پارینه‌وه تا‌کو ئه‌م کتیبه‌ بیته‌مایه‌ی پرۆز کردنی
خوینهر و شکۆدار کردنی خودا. ئامین.

ناوەرۇك

لایپره	زمارەى بەشەكان
1	28
75	16
125	24
206	21
249	28
317	16
350	16
382	13
404	6
415	6
426	4
434	4
442	5
450	3
455	6
464	4
471	3
475	1
477	13
503	5
513	5
521	3
527	5
536	1
538	1
540	1
543	22

مزگینی بهی نووسینی مهتتا

مهتتا یه کیک بوو له دوانزه قوتابیه که یه مهسیح. زۆریه ی نهو رووداوانه ی باسی ده کات به چاوی خۆی بینویه تی. جووله که به کی باجگر بوو به لام دوا ی باوه ره پینانی وازی له کاره که ی هینا و دوا ی عیسا که وت. به یارمه تی، رۆحی پیرۆز ته م په رتوو که ی نووسییه وه. میژوی نووسییه وه ی دیار نییه، به لام مه زنده ده کری به (60-65) ز. له سه ده ی دووه می زاینیه وه، نووسراوه که ی مهتتا له پیشه وه ی هه موو نووسراوه کانی په یمانی نوێ دانراوه. ته مهش له بهر دوو هۆ:

1- به پرد داده نری له نیوان په یمانی کۆن و په یمانی نوێ، هه ر له سه ره تا وه ره چه له کی عیسا ده گه ر پیتیه وه بو ئیراهیم و داود.

2- سه ره تا باوه رداران زۆریه یان جووله که بوون، ته م نووسراوه ش ئاراسته ی نه وان کراوه. ته مهش به شیوه یه کی ئاشکرا ده رده که وی له به کاره پینانی هه ندی زاراوه که له لای جووله که کان نامۆ نه بوون، وهک: پادشاهیتی ئاسمان، شاری پادشای مه زن (قودس)، هه روه ها هه ولتی داوه تیشک بخته سه ر نه و لایه نه ی ژبانی عیسا که هه موو پیشینییه کانی په یمانی کۆن ده رباره ی مه سیح له م هاتۆته دی. سه لماندویه تی عیسا مه سیحه، نه و پادشایه ی جووله که کان چاوه رپیان ده کرد تا له ژێر ده ستی رزگاریان بکات. به لام که هات زۆریه ی جووله که کان باوه رپیان پی نه کردو ده ستیان له کوشتنیدا هه بوو.

باوکی یاقوب بوو، یاقوب باوکی
یههوزا و براکانی بوو،³ یههوزا باوکی
فارس و زارح بوو که سامار دایکیانه،
فارس باوکی هه سرون بوو،
هه سرون باوکی ئارام بوو.⁴ ئارام

1
ته مهش ناوی نه و که سانه ن که ده بنه
پشت بو عیسا ی* مه سیحی* رۆله ی
داود* رۆله ی ئیراهیم*.² ئیراهیم
باوکی ئیسحاق بوو، ئیسحاق

سادوق باوکی ئەخیم بوو، ئەخیم باوکی ئەلیود بوو،¹⁵ ئەلیود باوکی ئەلیعازر بوو، ئەلیعازر باوکی مەتان بوو، مەتان باوکی یاقوب بوو،¹⁶ یاقوب باوکی یوسفی دەزگیرانی مریەم بوو، ئەو مریەمی عیسی لى بوو، که بەمەسیح ناودەبرى.

¹⁷ زمارەى نەوەکان لەئێبراهیمەوہ بو داود چوارده نەون، لەداودەوہ بو راپپچکردنیان بەرەو بابل دیسان چوارده نەون، ھەرەوہا لەراپپچکردنیان بو بابل تا عیسا چوارده نەون.

لەدايک بوونی عیسا

¹⁸ لەدايک بوونی عیسا بەم شێوەیە بوو: لەکاتی کدا مریەم دەزگیرانی یوسف بوو، پێش ئەوہی بگۆزێریتەوہ، بەھۆی رۆحی پیرۆز سکی پرپوو.¹⁹ یوسفی دەزگیرانی کورپکی چاگبوو نەبویست ئابرووی ببات، بیریاریدا نەنھینی وازی لى بھیتیت.²⁰ کاتی بیری لەمە دەکردەوہ، فریشتەییەکی خوداوەند لەخەودا بوی دەرکەوت و پئی ووت: (ئەى یوسفى کورى داود، مەترسە لەوہى مریەم بھیتیت، چونکە

باوکی عەمیناداب بوو، عەمیناداب باوکی نەحشون بوو، نەحشون باوکی سەلمون بوو،⁵ سەلمون باوکی بوغەز بوو کہ راحاب* دایکیتی، بوغەز باوکی عوبەید بوو کہ راعوس دایکیتی، عوبید باوکی یەسا بوو،⁶ یەسا باوکی داودی پادشا بوو.

داود باوکی سلیمان بوو لەو ژنەى کہ ژنى ئوريا بوو،⁷ سلیمان باوکی رەحەبەعام بوو، رەحەبەعام باوکی ئەبیا بوو، ئەبیا باوکی ئاسا بوو،⁸ ئاسا باوکی یەھوشافات بوو، یەھوشافات باوکی یورام بوو، یورام باوکی عەزەبیا بوو،⁹ عەزەبیا باوکی یوسام بوو، یوسام باوکی ئاحاز بوو، ئاحاز باوکی حەزقییا بوو،¹⁰ حەزقییا باوکی مەنەسا بوو، مەنەسا باوکی ئامۆن بوو، ئامۆن باوکی یووشیا بوو،¹¹ یووشیا باوکی یەکنیاو خوشک و براکانی بوو، لەکاتی راپپچکردنیان بەرەو بابل.

¹² دواى راپپچکردنیان بو بابل، یەکنیا باوکی شالیتیل بوو، شالیتیل باوکی زەربابل بوو،¹³ زەربابل باوکی ئەبیهود بوو، ئەبیهود باوکی ئەلیاقیم بوو، ئەلیاقیم باوکی عازور بوو،¹⁴ عازور باوکی سادوق بوو،

بيني، هاتووين كړنوشي بؤ ببهين.)³
 كاتى هيرژدسى* پادشا ئەمهى
 بيست، په شوځاو ههموو قودس
 له گهلى په شوځا. ⁴ هەرچی سەرۆك
 كاهينه كان و ماموستايانى شهريعت
 هه بوو ههموى كو كردنه وه، لى
 پرسين: (نایا مه سیح له كوى له دايك
 دهییت؟) ⁵ وه لامیان دایه وه:
 (له بهیت له حم* له یهودیا، چونكه
 پیغمبر ناواى نووسیوه: ⁶ {توش
 ئەى بهیت له حمى خاكى یه هودیا
 كه متر نیت له اشاره كانى ديكه
 یه هودیا، چونكه تیاتدا دادوهرىك
 دهرده كه ویست، گهلى ئیسرايیلیم بؤ
 بهرپوه دهبات. {)

⁷ دواى ئەمه هيرژدس بهنهنى
 ئەستیره ناسه كانى بانگكردو له باره
 كاتى دهر كهوتنى ئەو ئەستیره به
 ليكولینه وهى له گهلى كردن، ⁸ ئینجا
 ناردنى بؤ بهیت له حم، پى ووتن:
 (برۆن، باش بگهړین كاتى
 منداله كه تان دژزه وه، هه واتم بدهنى
 تاكو منیش بيم و كړنوشي بؤ ببهين.)⁹
 دواى ئەوهى قسهى پادشایان بیست
 ئەویان به جی هیشت، هه مان
 ئەستیره ی له رۆژه لات بینی بوویان،
 دیسان دهر كهوت، پیشیان كهوت و

ئوهوى ئەو سكى پى هه به له رۆحى
 پيروزه. ²¹ كورپكى دهییت ناوى
 دهییت عيسا، چونكه گه له كهى
 رزگار ده كات له گونا هه كانیان) ²²
 ئەمانه ههموى روويدا، تاكو ئەوهى
 خودا وهند له سه ر زمانى پیغمبرى
 خوى رایگه یاند بیته دى: ²³ {ئا
 ئەوه تا كچيك سكى پر دهییت،
 كورپكى دهییت ناوى دهنرى
 (عه مانوئیل) واته خودا له گه لمانه. {
²⁴ كاتى یوسف خه بهرى بووه وه،
 ئەوهى فریشته كهى خودا وهند
 فه رمانى پیدا كردى، هه ستاو
 دهر گه رانه كهى هینا به لای خوى ²⁵
 بى ئەوهى له گه لى جووت بیست تا
 له دايك بوونى منداله كه، كاتى
 له دايك بوو ناوى نا عيسا.

دیدهنى ئەستیره ناسه كان

2

دواى له دايك بوونى عيسا
 له بهیت له حمى یه هودیا* له سه رده مى
 هيرژدسى پادشا، هه ندی ئەستیره ناس
 له رۆژه لات هه هاتنه قودس، ²
 پرسیان: (پادشای له دايك بووى
 جووله كه له كوییه؟ ئیمه
 له رۆژه لات هه ئەستیره ی ئەومان

تاوه‌کو ئه‌وه‌ی خوداوه‌ند له‌سه‌ر
 زمانی پیغه‌مبه‌ر ووتویه‌تی بیته‌دی: }
 رۆلّه‌ی خۆم له‌میسره‌وه
 بانگ‌کردوه‌وه. {

¹⁶ کاتی هیرۆدس هه‌ستی
 به‌وه‌کرد ئه‌ستیره‌ناسه‌کان گالته‌یان
 پێ‌کردوه‌وه تووره‌بوو، هه‌ستا
 به‌کوشتی هه‌موو مندالانی شاری
 به‌یت‌له‌حمو ده‌وروبه‌ری له‌دوو سال
 به‌ره‌و خوارتر، به‌پێی ئه‌و کاته‌ی
 له‌ئه‌ستیره‌ناسه‌کانه‌وه پێی ووترا‌بوو.
¹⁷ به‌مه‌ش ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زمانی
 پیغه‌مبه‌ر ئیرمیا* ووتراوه‌ هاته‌دی: ¹⁸

{ له‌شاری رامه‌وه‌ هاوار دئه‌بیستری،
 گریان و شیوه‌نیکی زۆر، راحیل* بۆ
 منداله‌کانی ده‌گری. رازی نیسه
 سه‌ره‌خۆشی لی‌یکری چونکه
 منداله‌کانی نه‌ماون. }

گه‌رانه‌وه‌ بۆ شاری ناسیره

¹⁹ کاتی هیرۆدس مرد،
 فریشته‌یه‌ک له‌لایه‌ن خوداوه‌نده‌وه
 چوه‌وه‌ خه‌وی یوسف له‌میسر، ²⁰ پێی
 ووت: (هه‌سته، منداله‌که‌و دایکی

هات له‌سه‌ر ئه‌و شوینه‌ی منداله‌که‌ی
 لی‌بوو راوه‌ستا. ¹⁰ کاتی ئه‌ستیره‌که‌یان
 بینی، زۆر شادومان بوون، ¹¹ چونه
 ژوروه‌وه، منداله‌که‌و مریه‌می
 دایکیان بینی، دانه‌وین و کرپوشیان بۆ
 بردو گه‌نجینه‌کانیان کرده‌وه
 زێرو بخوردو مورپان* پێشکەش
 کرد. ¹² ئینجا خودا له‌خه‌ودا
 ئه‌ستیره‌ناسه‌کانی ئاگادار کرده‌وه
 نه‌گه‌رپینه‌وه لای هیرۆدس، ئه‌وسا
 ئه‌وانیش به‌رپێگایه‌کی دیکه‌ گه‌رانه‌وه
 بۆ وولاتی خویان.

هه‌لاتن به‌ره‌و میسر

¹³ دوا‌ی ئه‌وه‌ی ئه‌وان رۆیشتن،
 فریشته‌یه‌کی خوداوه‌ند له‌خه‌وا
 به‌یوسفی ووت: (هه‌سته منداله‌که‌و
 دایکی بیه‌و رابکه‌ بۆ میسر، له‌وی‌به
 هه‌تا فه‌رمانی گه‌رانه‌وه‌ت پێ‌ده‌ده‌م،
 چونکه‌ هیرۆدس ده‌گه‌ری به‌شوین
 منداله‌که‌ تا بیکوژی.) ¹⁴ یوسفیش
 هه‌ستا و له‌هه‌مان شه‌ودا منداله‌که‌و
 دایکی بردو به‌ره‌و میسر رۆیشت.
¹⁵ له‌وی‌مایه‌وه‌ تا هیرۆدس مرد،

* راحیل: یه‌کیکه‌ له‌ژنه‌کانی حه‌زرتی یاقوب، دایکی یوسف و بنیامینه، لیره‌دا هێمایه‌ بۆ
 دایکه‌ بنیامینه‌کان.

لهتووکی ووشتر چنرا بوو، ناوقه دی بهپشتیتیککی چهرم ده بهست، خواردینشی بریتی بوو له کولله و ههنگوینی کیوی. ⁵ خه لکی قودسو ناوچه ی به هودیاو دپیه کانی نزیك ئوردن ده هاتن بۆ لای و ⁶ له سه ر دهستی دانیان به گونا هه کانیان ده ناو له پرووباری ئوردن له ئاو هه لده کیشران.

⁷ یه حیا که بیینی زۆر له فه رسیه کان* و سه دوقیه کان دین بۆ له ئاو هه لکیشان، پیتی ووتن: (ئه ی بیچوه ماران، کی ئاگاداری کردن له ده ست تووره یی داهاتوو هه لپین؟ ⁸

با به رووبوومتان هه بی شایانی تۆبه کردن بی. ⁹ به خو تان مه لپین: ئیبراهیم باو کمانه، پیتان بلیم خودا توانای هه یه له م بهردانه نه وه بۆ ئیبراهیم دروست بکات. ¹⁰ ئه وه تا ته ور خراوه ته سه ر قه دی دارو هه ر داریک به رووبوومی چاک نه دات، ده برپته وه و فری ده درپته ناو ئاگر. ¹¹ من بۆ تۆبه ک کردن له ئاو هه لتانده کیشم*، به لام ئه وه ی دوای من دپت، له من به توانا تره، من شایانی ئه وه نیم ته نانه ت پیتاوه کانیشی بۆ هه لگرم. ئه وه

بگه رپنه وه بۆ ئیسرائیل، ئه وانه ی هه ولتی کوشتیان ده دا مردن. ²¹ ئه ویش هه ستا، منداله که و دایکی گه رانده وه بۆ ئیسرائیل. ²² به لام کاتی یوسف بیستی ئه رخیا لوس له شوینی هیرۆدسی باوکی حوکمه رانه له ناوچه ی به هودیا، ترسا پروا بۆ ئه وی. ئینجا له خه ودا پیتی نیشان درا پروا بۆ ناوچه ی جه لیل*. ²³ له وی گه بیشته شاریک به ناوی ناسیره، تیایدا نیشته جی بوو. به مه ش ئه وه ی له سه ر زمانی پیغمه به ران ووتراوه هاته دی: { به ناسیره یی ناوده بری. }

حه زه تی یه حیا

3

هه ر له و ماو به ده دا، یه حیا ی خه لک له ئاو هه لکیش، له ده هشتی به هودیا ده رکه وت و مزگینی ووشه ی خودای ده دا، ² ده بووت: (تۆبه* بکه ن، چونکه پادشاهیتی ئاسمان نزیك بۆته وه). ³ ئه م یه حیا یه ش ئه وه یه که له سه ر زمانی پیغمه به ر ئه شعی* ده رباره ی ووتراوه: {ده نگیک له ده هشت و ده ر بانگه واز ده کات، رینگا بۆ خودا وه ند ئاماده بکه ن، ری پره وی ریک بجه ن.} ⁴ به رگی یه حیا

له‌رۆحی پیرۆزو له‌ئاگر

هه‌لتانده‌کیشیت. ¹² شه‌نی خووی

به‌ده‌سته‌وه ده‌گریت و کاو دانه‌وێله

له‌یه‌ک جیا ده‌کاته‌وه، دانه‌وێله

له‌عه‌مباردا کۆده‌کاته‌وه و کایه‌کەش

به‌ ئاگری ده‌سووتیی کوزانه‌وی بۆ

نییه.

له‌ئاوه‌ئکیشانی عیسا

¹³ ئینجا عیسا له‌ئاوچه‌ی

جەلێله‌وه بۆ سه‌ر رووباری ئوردن

هات، تاله‌سه‌ر ده‌ستی یه‌حیا

له‌ئاوه‌ئکیشیت. ¹⁴ به‌لام یه‌حیا

به‌رامبه‌ر ئەم کاره‌ راوه‌ستا و وتی:

(من پێویستم به‌وه‌یه‌ له‌سه‌ر ده‌ستی

تۆدا له‌ئاوه‌ئکیشیم، که‌چی تۆ

دیت بۆ لای من؟) ¹⁵ عیسا وه‌لامی

دایه‌وه: (با ئیستا ئەمه‌ بییت، تاهه‌موو

راست و دروستیه‌ک بیته‌دی.) ئینجا

یه‌حیا قبولتی کرد. ¹⁶ کاتی عیسا

له‌ئاوه‌ئکیشراو له‌ئاوه‌که‌

به‌رزبووه‌وه، ئاسمان کرایه‌وه و رۆحی

خودا له‌شیۆه‌ی کۆتریک

هاته‌خواره‌وه بۆی و له‌سه‌ری

نیشته‌وه، ¹⁷ ئینجا ده‌نگیک له‌ئاسمانه‌وه

هات، و وتی: (ئهمه‌ رۆله‌ی

خۆشه‌ویستمه‌ ئه‌وه‌ی زۆر پێی

دلشادم.)

تاقی کردنه‌وی عیسا

4

عیسا به‌هۆی رۆحی پیرۆزه‌وه براهه

ده‌شت و ده‌ر، تاکو شه‌یتان* تاقی

بکاته‌وه. ² دوا‌ی ئه‌وه‌ی چل رۆزو

چل شه‌و به‌رۆزو بوو، برسی بوو. ³

تاقی که‌روه هاته‌ پێشه‌وه، پێی ووت:

(ئه‌گه‌ر تۆ رۆله‌ی خودای* به‌و

به‌ردانه‌ بلێ بێن به‌ نان.) ⁴ عیسا

وه‌لامی دایه‌وه و وتی: (له‌کتیی

پیرۆز نووسراوه: {مروڤ ته‌نها به‌ نان

ناژی، به‌لکو به‌هه‌موو ووشه‌یه‌ک که‌

له‌ده‌می خوداوه‌ دیته‌ده‌ر.}) ⁵ ئینجا

له‌لایه‌ن شه‌یتانه‌وه به‌ره‌و شاری پیرۆز

برا، له‌قه‌راغی سه‌ربانی په‌رستگا*

رایگرت و ⁶ پێی ووت: (ئه‌گه‌ر تۆ

رۆله‌ی خودای لێه‌وه خۆت هه‌لده

خواره‌وه. چونکه‌ نووسراوه: {فه‌رمان

ده‌دات به‌فه‌ریشته‌کانی ئاگادارت بن و

له‌سه‌ر ده‌ستیان هه‌لتگرن نه‌وه‌ک پیت

به‌ر به‌ردی بکه‌وی.}) ⁷ عیسا پێی

ووت: (هه‌روه‌ها نووسراوه: {

خوداوه‌ند خودات تاقی مه‌که‌روه‌ه.})

⁸ دیسان له‌لایه‌ن شه‌یتانه‌وه براهه‌ سه‌ر

لووتکه‌ی شاخیکێ زۆر به‌رزو

له تاریکی دانیشتون، رووناکیه کی مهزنیان بینی، هه موو ئهوانه ی له ژیر سیبهری مردنا دانیشتون رووناکیان لی هه لهات.}

¹⁷ لهو کاته دا عیسا دهستی کرد به مزگینی دانو دهیووت: (تۆبه بکهن، چونکه پادشاهیتی ئاسمان نزیك بۆتهوه.)

عیسا قوتابیه کانی هه ئه ده بژیری

¹⁸ کاتی عیسا به که ناری ده ریاجه ی جه لیلدا* ده رۆیشت، دوو برای بینی، شه معون که پیی دهووترا په ترۆس له گهل ئه ندراس، تۆریان فری ده دایه ناو ده ریا، ئیشیان راوه ماسی بوو. ¹⁹ پیی ووتن: (وه رن دوام کهون، ده تانکه م بهراو کهری مرۆف.) ²⁰ دهست به جی تۆره کانیان به جی هیشته و دوای کهوتن. ²¹ که لهوی تی په ری، دوو برای تری بینی، یاقویی کوری زه بیدی و یۆحه ننا ی برای، له به له می کدا له گهل زه بیدی باو کیان تۆره کانیان چاک

هه موو مهزنیتی و پادشاهیتی جیهانی پیشانداو ⁹ پیی ووت (هه موو ئه مانته پیی ده ده م گهر سه ردانویتی و کر نۆشم بۆ به ری.) ¹⁰ لی ره دا عیسا پیی ووت: (ئه ی شه ی تان لیم دوور که وه، چونکه نوو سراوه: } بۆ خودا وه ند خودات کر نۆش به ره و ته نها ئه و به ره سته {) ¹¹ دوای ئه مه شه ی تان وازی لی هی نا، ئینجا چهن د فری شته یه ک هاتن بۆ لای و ده ستیان کرد به خزمه تکردنی.

مزگینی دان له ناوچه ی جه لیل

¹² کاتی عیسا بیستی یه حیا گیراوه، گه راپه وه بۆ ناوچه ی جه لیل. ¹³ لهوی شاری ناسیره ی به جی هیشته و له شاری که فه ر نا حوم که که و تۆته سه ر ده ریاجه له سنووری زه بولون و نه فتالیم* نیشته جی بوو، ¹⁴ تا ووته ی پیغه مبه ر ئه شعیا بیته دی که ده لی: ¹⁵ {ئه ی ناوچه ی زه بولون و نه فتالیم، ئه ی ناوچه ی سه ر که ناری ده ریاجه و پشتی رووباری ئوردن، ئه ی ناوچه ی جه لیلی نا جووله که، ¹⁶ ئه و گه له ی

* زه بولون و نه فتالیم: دوو ناوچه ی بچوو کن ده که ونه باکووری فه له ستین و رۆژناوای ده ریاجه ی جه لیل، به ناوی دووان له کوره کانی هه زه ته ی یاقوب ناو نراون

به فیتر کردن میان و ووتسی: (3)
 خۆزگه ده خوازری به وانه ی هه ژاران
 له رۆح، چونکه پادشاهی ئاسمان بۆ
 ئەوانه. (4) خۆزگه ده خوازری به
 لیبه باره کان، چونکه دلنه وایی
 ده کرین. (5) خۆزگه ده خوازری به
 دلنه ره مه کان، چونکه زهوی بۆ
 ئەوان به میرات ده میتتهوه. (6)
 خۆزگه ده خوازری به برسی و تینهو کان
 بۆ راست و دروستی، چونکه تیتر
 ده بن. (7) خۆزگه ده خوازری به دل پر
 له به زه بیه کان، چونکه بهر به زه بی
 ده کهون. (8) خۆزگه ده خوازری به
 دلپاکه کان، چونکه خودا ده بینن. (9)
 خۆزگه ده خوازری به ناشتی خوازان،
 چونکه به پرۆله ی خودا ناو ده برین. (10)
 خۆزگه ده خوازری به چه و سیتراوان
 له پیناوی راست و دروستی* چونکه
 پادشاهی ئاسمان بۆ ئەوانه. (11)
 خۆزگه ده خوازری پیتان، کاتی
 خه لکی جنیوتان پی ده ده و
 ده تانچه و سیننه وه، له پیناوی من
 قسه ی خراپتان ده خه نه پال. (12)
 دلخۆش و شادومان بن، چونکه
 پاداشستان مه زنه له ئاسمان. ئاواش
 پیغه مبه رانیان پی ش ئیوه
 چه و ساندۆ ته وه!

ده کرده، ئەوانیشی بانگ کرد. (22)
 ده ست به جی به له مه که و باو کیان
 به جی هیشته و دوای که و تن.

عیسا خه لکی فیتر ده کات

(23) عیسا به هه موو ناو چه ی
 جه لیلدا ده گه را، له که نیشته کانیان
 فیتری ده کردن و مزگیتی پادشاهی
 ده دانسی و هه موو نه خۆشی و ده ریکی
 له ناو خه لکدا چاره سه ر ده کرد. (24)
 به مه ده نگو یاسی عیسا گه یشته هه موو
 سوریا. چی نه خۆش و ده ردی گران
 هه بوو، به خۆره ها نازاره وه، ئەوانه ی
 رۆحی پیسیان تیدا بوو، هه ره وه
 فی داره کان و شه لو گۆجه کان
 هه موویان بۆ لای هی ناو
 چاکی کرد نه وه. (25) هه ره وه
 خه لکی زۆر که له ناو چه ی
 جه لیلو ده شاره که* و قودسو
 ناو چه ی یه هودیه و پشت ئوردنه وه
 هاتبوون هه موو دوای که و تن.

ووتاری سه ر چیا

5

عیسا که خه لکه که ی بینی، چه وه
 سه ر چیا، که دانیشته قوتایه کانی
 لئی نزیك بوونه وه. (2) ده ستی کرد

ته لاق

(³¹ دیسان ووتراره: } نهوهی ژنه‌کی ته لاق دهدات، با ته لاقنامه‌ی بداته دهست. } ³² به لام من پیتان ده لیم: نهوهی ژنه‌کی ته لاق دهدات بی هوی داوین پیسی وای لی ده کات داوین پیسی بکات. نهوش ته لاق دراوینک بهییت، نهوا داوین پیسی ده کات.

سویند خواردن

(³³ بیستوتانه له کوندا ووتراره: } پیچیه وانه‌ی سوینده کانت مه جولتیره وه، به لکو په یمانت له گهل خودا وند بهر سه سر }، ³⁴ به لام من پیتان ده لیم: هه رگیز سویند مه خون، نه به ناسمان، چونکه ته ختی شاهانه‌ی خودایه، ³⁵ نه به زهوی، چونکه جیی بی دانانیتی، نه به قودس چونکه شاری پادشای مزنه، ³⁶ نه به سه ری خوت، چونکه توانای نهوت نییه، تالکی رهش یا سبی بکه‌یت. ³⁷ با قسه تان: به به لئی بیت گهر و ابوو، به نه خیر بیت گهر و انه بوو، له مه زیاتر له شه پیتانه وه یه.

تولسه ندن

یه که مجار براکته ناشت بکهر وه، نیسجا وه ره قوربانیه کته پیشککش بکه. ²⁵ ههروه ها له گهل نهو که سه‌ی نا کو که له گه‌لت، خیرا ناشت بهر وه، هه ره لهو کاته‌ی بهر پگاوون بو دادگا، نهوهک بتداته دهست دادپرسو دادپرسیش بتداته دهست پو لیس، پو لیسیش ره وانه‌ی به ندیخانته بکات. ²⁶ راستیت بی ده لیم: لهوی درناچی تا دوا پوول نه ده‌یتنه وه.

داوین پیسی

(²⁷ بیستوتانه ووتراره: } داوین پیسی مه که }، ²⁸ به لام من پیتان ده لیم: نهوهی به هه وه سه‌بازی سه‌یری نافرته‌تیکی کرد، نهوا له دلی خوی داوین پیسی له گهل کردووه. ²⁹ نه گهر چاوی راستت توشی گوناهی کردی دهری بهینه و فرپی بده، چاکتر وایه نه‌ندامیکی له‌شت نه‌میئی، لهوهی هه‌موو له‌شت بخریته دوزه‌خه وه. ³⁰ نه گهر دهستی راستت توشی گوناهی کردی، بی پر وه و فرپی بده، چاکتر وایه نه‌ندامیکی له‌شت نه‌میئی، لهوهی هه‌موو له‌شت بخریته دوزه‌خه وه.

ناکه‌ن؟⁴⁷ ته‌گهر ته‌نها پیش‌وازی‌تان
له‌براکانتان کرد، چ شتیکی مه‌زنتان
کردوو ه‌ئایا بت په‌رسته‌کانیش ه‌مه
ناکه‌ن؟⁴⁸ بویه راست و ته‌واو بن،
ه‌ه‌روه‌ک باوکی ئاسمانیتان راست و
ته‌واوه.

خیرکردن 6

(نه‌که‌ن له‌بهر چاوی خه‌لکی کاری
چاکه‌ بکه‌ن، به‌نیازی ه‌وهی بتانینن.
ه‌گینا پاداشتتانی نیسه‌ لای باوکی
ئاسمانیتان.

²گهر خیره‌کت کرد، زورنا
لی‌مه‌ده، وه‌ک دوروووه‌کان
له‌که‌نیش‌ت و سه‌ر شه‌قامه‌کان
ده‌یکه‌ن، تاخه‌لکی بیانینن و به‌شان و
باهویان هه‌ل‌بدن. راستیتان پی
ده‌لیم: به‌مه‌ ه‌ه‌وان پاداشتی خویان
وه‌رگرت. ³به‌لام تو که خیره‌کت
له‌گه‌ل یه‌ک‌ئی کرد، نه‌ه‌لیت ده‌ستی
راستت به‌چه‌پت بزانی. ⁴با
خیره‌که‌ت نه‌بینراو بیت ه‌وه‌ باوکه‌ت
که‌ه‌مه‌وو نه‌پیه‌ک ده‌بینیت، ه‌وه
پاداشتت ده‌داته‌وه.

نوێژکردن

³⁸بیستوتانه ووتراوه: {چاو به
چاو، ددان به‌ ددان}. ³⁹به‌لام من
پیتان ده‌لیم: به‌ر به‌ره‌کانی خه‌راپه
مه‌که‌ن به‌خه‌راپه، ه‌وه‌ی کی‌شای به
روومه‌تی راستت، ه‌وه‌ی که‌شی بو
راگره. ⁴⁰ه‌وه‌ی ویستی کراسه‌که‌ت
بسات، چاکه‌ته‌که‌شی بده‌ری. ⁴¹

ه‌وه‌ی ناچاری کردی یه‌ک میل
له‌گه‌لی برۆیت، دوو میل له‌گه‌لی
برۆ. ⁴²ه‌وه‌ی داوای شتیکی
لی‌کردیت، بی‌ده‌ری. ه‌وه‌ی داوای
قه‌رزت لی‌ده‌کات مه‌ی گه‌رپه‌وه.

خۆشه‌ویستی دوژمنان

⁴³بیستوتانه ووتراوه: {ه‌وه‌ی
لیت نزیکه‌ خۆشت بوی، ه‌وه‌ی
دوژمنته‌ رقت لی‌ بیت}، ⁴⁴به‌لام من
پیتان ده‌لیم: دوژمنه‌کانتان
خۆش‌بوی و نوێژ بکه‌ن بو ه‌ه‌وانه‌ی
ده‌تانچه‌وسینه‌وه ⁴⁵به‌مه‌ ده‌بنه‌ رۆله‌ی
ه‌وه‌ باوکه‌تان که‌ له‌ئاسمانه‌، ه‌وه
خۆری خۆی به‌سه‌ر چاک و خه‌راپدا
هه‌ل‌دینی و بارانی خۆی به‌سه‌ر
دادپه‌روه‌رو زۆرداریش ده‌بارینی. ⁴⁶

ه‌ه‌ر ه‌ه‌ر ه‌ه‌وانه‌تان خۆش‌ویست که
ئیه‌ویان خۆش‌ده‌وی، چ پاداشتی
وه‌رده‌گرن؟ ئایا باجگه‌رانیش * ه‌مه

خه‌ره تاقی ک‌ردنه‌وه به‌لکو
 رزگارمان که له‌شه‌یتان. ¹⁴ گهر
 له‌هه‌له‌ی خه‌لکی خۆش بوون، ئە‌وا
 باوکی ئاسمانیان له‌هه‌له‌ کانتان خۆش
 ده‌ییت. ¹⁵ ئە‌گهر له‌هه‌له‌ی خه‌لکی
 خۆش نه‌بوون، ئە‌وا باوکیشتان
 له‌هه‌له‌ کانتان خۆش ناییت.

پۆژووگرتن

(¹⁶ کاتی به‌رۆژوو* ده‌بن،
 رووگرژ مه‌بن وه‌ک دوورپوه‌کان که
 رووگرژ ده‌که‌ن، بۆ ئە‌وه‌ی بۆ
 خه‌لکی ده‌رخه‌ن که به‌رۆژوون.
 راستیتان پی‌ ده‌لیم: ئە‌وانه پاداشتی
 خۆیان وه‌رگرتوه. ¹⁷ به‌لام تۆ که
 رۆژوو ده‌گری، دهمو چاوت بشۆ،
 بۆنی خۆش له‌سه‌رت بده، ¹⁸ هه‌تا بۆ
 خه‌لکی ده‌رنه‌که‌وی که به‌رۆژوویت،
 بۆ باوکی نه‌یبنراوت نه‌ییت، ئە‌و
 باوکه‌ی هه‌موو نه‌ییه‌ک ده‌یبنیت، ئە‌و
 پاداشت ده‌داته‌وه.

که‌ نه‌جینه‌ی راسته‌ قینه‌

(¹⁹ له‌سه‌ر زه‌وی سامان
 کۆمه‌که‌نه‌وه، که مۆریانه‌ و ژه‌نگ
 خرابی ده‌که‌ن و دز به‌شوینی
 ده‌گه‌ری و ده‌یدزی. ²⁰ سامانتان له‌

(⁵ کاتی نوێژ* ده‌که‌ن وه‌ک
 دوورپوه‌کان مه‌بن که هه‌زده‌که‌ن به
 پی‌وه له‌که‌ن‌یشته‌کان و سووچی
 شه‌قامه‌کان نوێژ بکه‌ن تاخه‌لکی بیان
 بینن. راستیتان پی‌ ده‌لیم: به‌مه‌ ئە‌وان
 پاداشتی خۆیان وه‌رگرت. ⁶ به‌لام تۆ
 که نوێژ ده‌که‌ی، ده‌رگا له‌سه‌ر
 خۆت داخه‌، نوێژ بکه‌ بۆ باوکی
 نه‌یبنراوت، ئە‌و باوکه‌ی هه‌موو
 نه‌ییه‌ک ده‌یبنیت، ئە‌و پاداشت
 ده‌داته‌وه.

(⁷ کاتی نوێژ ده‌که‌ن، ووشه‌کان
 ئە‌وه‌نده دووباره‌ مه‌که‌نه‌وه، وه‌ک بت
 په‌رسته‌کان ده‌یکه‌ن، ئە‌وان وابیر
 ده‌که‌نه‌وه به‌دووباره‌ ک‌ردنه‌وه، وه‌لام
 به‌ده‌ست ده‌هین. ⁸ وه‌ک ئە‌وان مه‌بن،
 چونکه باوکتان ده‌زانن پی‌وستیتان
 به‌چییه‌، پی‌ش ئە‌وه‌ی داوای
 لی‌بکه‌ن. ⁹ ده‌توانن ئە‌وه‌ها نوێژ
 بکه‌ن: (ئه‌ی باوکه‌مان له‌ئاسمان با
 ناوت پی‌رۆژ* ییت، ¹⁰ با پادشاهی تۆ
 ییت، باخواستت له‌سه‌ر زه‌وی په‌یره‌و
 بکری وه‌ک له‌ ئاسمان. ¹¹ نانی
 رۆژانه‌مان ئە‌مه‌رۆش بده‌ری. ¹² له
 گونا‌همان خۆش به‌، وه‌ک چۆن ئیمه
 له‌گونا‌هی ئە‌وانه‌ خۆش ده‌بین، که
 خرابه‌مان به‌رامبه‌ر ده‌که‌ن. ¹³ مه‌مان

ئەوھش باوکی ئاسمانیتان بەخیری دەکات. ئایا ئیوھ لەو بالتندانە زیاترین؟²⁷ کۆ لەئیوھ گەر خەمی ئەمانەیی خوارد، دەتوانی یەك کاژیر لەژیانی زیاتر بکات.²⁸ بۆچی خەمی بەرگناھە؟ سەیری گۆلی کێلگە بکەن چۆن گەورە دەبێت، بی ئەوھیی هیلەك بێت و برپەسێت،²⁹ با پێتان بلیتم: تەنانەت سلیمانی داناش لەو پەڕی مەزنیدا وەك ئەو گولانەیی لەبەر نە کردوو. ³⁰ گەر بێت و خودا گیای دەشت ناوھا پێوشی، ھەرچەندە ئەمەڕۆ ھەن و بەیانی تەنوریان پێ دادەخریت، ئایا ئیوھ ئەی کەم باوھەرنە، لەوان زیاتر نین تا پێشتەتان بکات؟³¹ خەم مەخۆن بلیتم: چی بھۆن؟ یان چی بھۆنەو؟ یان چی لەبەر بکەن؟³² ئەم شتەنە ھەمووی بت پەرستان ھەولتی بۆ دەدەن. باوکی ئاسمانیتان دەزانن³³ پێوستیتان بەمانە ھەمووی ھەبە.

ئەوھ یەكەمجار داوای پادشاھیتی و راست و دروستی خودا بکەن، ئەوانی دیکەتان ھەمووی بۆ جی بەجی دەبی. ³⁴ ئەوھەندە خەمی بەیانی مەخۆن، چونکە بەیانی خەمی خۆی دەخوات و ھەر رۆژێك بەشی خۆی گێرگرفتی

ئاسمان کۆیکەنەو، کە مۆریانەو ژەنگ خرابی ناكاو دزیش بەشوینی ناگەری و نایدزی.²¹ چونکە سامانت لەکۆی بێت، دلپشت لەوێ دەبێت. (²² چا و چرای لەشە، گەر چاوت ساغ بێت، ئەوا لەشت ھەمووی رپووناکە،²³ ئەگەر چاوت خراب بێت، ئەوا لەشت ھەمووی لەتاریکیدایە، بەلام گەر ئەو رپووناکیەیی تیاتدایە تارێك بی، ناخۆ دەبی چ تارێکیەك بێت.²⁴ کەس ناتوانی کۆیلەیی دوو گەورە بێت، یان رقی لەیەکیکیان دەبێت و ئەوھیی دیکەیی خۆش دەوێت یان دلسۆزی یەکیکیان دەبێت و ئەوھیی دیکە پشگۆی دەخات. ئیوھش ناتوانن کۆیلەیی پارەو خودا بن بەیەكەوھ.

خودا خەممان دەخوات

(²⁵ بۆیە پێتان دەلیم: خەمی ژیانی خۆتان نەبێت، ئەوھەندە خەمی خواردن و خواردنەوھو لەبەرکردن مەخۆن. ئایا ژیان لە خواردن زیاتر نییە؟ ئایا لەشتان لە جل و بەرگ گرنگتر نییە؟²⁶ سەیری بالتانەیی ئاسمان بکەن. ناروینی، دروینە ناکات، شت لەعەمبار کۆناکاتەوھ. لەگەل

هه‌یه.

بگه‌رین، ده‌دۆزنه‌وه. له‌ده‌رگا بده‌ن،
 لیتان ده‌کریتته‌وه.⁸ هه‌ر که‌سی داوا
 بکات، وه‌رده‌گری. نه‌وه‌ی
 ده‌گه‌ریت ده‌دۆزیتته‌وه. نه‌وه‌ش که
 له‌ده‌رگا ده‌دات، لیتی ده‌کریتته‌وه.⁹ چ
 مرۆڤیک له‌ئێوه‌ گه‌ر منداڵه‌ که‌ی
 داوا‌ی نانی لی‌کرد، به‌ر‌دی
 ده‌داتی.¹⁰ یان داوا‌ی ماسی
 لی‌بکات، ماری ده‌داتی؟¹¹ گه‌ر
 ئێوه‌ی خراب بزانی شتی باش
 به‌منداڵه‌ کانتان بده‌ن، ئایا ده‌بی
 باوکی ئاسمانیان چه‌ند شتی باشتر
 بدات به‌وانه‌ی داوا‌ی لی‌ده‌که‌ن.
¹² چۆن ده‌تان‌ه‌وی خه‌لکی
 هه‌لسوکه‌وتان له‌گه‌ل بکه‌ن،
 به‌هه‌مان شیوه‌ هه‌لسوکه‌وتیان له‌گه‌ل
 بکه‌ن ئا ئه‌مه‌یه‌ پوخته‌ی شه‌ریعت‌و
 فیرکردنی ییغه‌مبه‌ران.

ده‌رگای ته‌نگ

(¹³ له‌ ده‌رگای ته‌نگه‌وه برپۆنه
 ژووره‌وه، چونکه‌ نه‌وه‌ ده‌رگایه‌ی
 به‌ره‌وه‌ له‌ناو‌چوون ده‌روات، پانه‌وه
 رینگاکه‌ی به‌رینه‌وه‌ زۆریش لیه‌وه‌وه
 ده‌چنه‌ ژووره‌وه.¹⁴ به‌لام ته‌نگ‌ترین
 ده‌رگاو نا‌ر‌ه‌حه‌ترینیان، ده‌رگاو
 رینگای گه‌یشتنه‌ به‌ژیان، نه‌وانه‌ی رپی

خه‌لکی تاوانبار مه‌که‌ن

7

(خه‌لکی تاوانبار مه‌که‌ن تا تاوانبار
 نه‌کرین،² چونکه‌ به‌وه‌ شیوه‌یه‌ی
 خه‌لکی تاوانبار ده‌که‌ن ئێوه‌ش
 تاوانبار ده‌کرین، به‌وه‌ پیوانه‌ی بو
 خه‌لکی ده‌پۆن، بو‌تان ده‌پۆنه‌وه.³
 بو‌چی سه‌رنج له‌پووشی ناو‌چاوی
 براهه‌ت ده‌ده‌یت، به‌لام ناگات
 له‌ته‌خته‌ داره‌که‌ی ناو‌چاوی خۆت
 نیسه‌؟⁴ یان چۆن به‌راهه‌ت ده‌لیت:
 ریم بده‌ با نه‌وه‌ پووشه‌ له‌چاوت
 ده‌ر‌به‌ینه‌م، له‌کاتی‌کدا ته‌خته‌ دارێک
 له‌چاوی خۆت‌دايه‌؟⁵ نه‌ی دووروو
 یه‌که‌م جار ته‌خته‌ داره‌که‌ی ناو
 چاوت ده‌ر‌به‌ینه‌، تا باش ببینیت،
 نه‌وسا پووشی ناو‌چاوی براهه‌ت
 ده‌ر‌به‌ینه‌.⁶ شتی پیرۆز مه‌ده‌ن
 به‌سه‌گ، زی‌پ‌یش‌تان فری مه‌ده‌نه
 به‌رده‌م به‌راز، نه‌وه‌ک به‌قاچی پی‌شیلی
 بکات و به‌سه‌رتان هه‌لگه‌ریتته‌وه‌وه
 پارچه‌ پارچه‌تان بکات.

داوا بکه‌ن، پیتان ده‌دری

(داوا بکه‌ن، پیتان ده‌دری.)

بی‌ده‌به‌ن زۆر که‌من.
 له‌و کاته‌دا پێیان ده‌لێم: من هه‌رگیز
 ئێه‌م نه‌ناسیوه‌، لێم دوور که‌ونه‌وه
 ئه‌ی به‌دکاران!

ناسین به‌هه‌روبووم

(¹⁵ ناگاداری پێغه‌مبه‌ره
 درۆزنه‌کان بن، ئه‌وان دێن بۆ لاتان،
 گورگن له‌پێستی مه‌ر،¹⁶ به‌لام
 به‌هه‌روبوومیان بیان ناسن، ئایا درک
 تری ده‌گری یان حوش‌تر ئالووک
 هه‌نجیر ده‌گری؟¹⁷ هه‌موو داریکی
 باش به‌رووبومی باش ده‌دات. داری
 خراپیش به‌رووبومی خراپ.¹⁸
 داری باش به‌رووبومی خراپ
 نادات، هه‌روه‌ها داری خراپ
 به‌رووبومی باش نادات.¹⁹ هه‌ر
 داریک به‌رووبومی باش نه‌دات،
 ده‌برێته‌وه‌و فری ده‌درێته‌و ناو ناگر.
²⁰ که‌واته‌ ده‌توانن به‌ به‌رووبومیان
 بیانناسن.²¹ هه‌موو ئه‌وانه‌ی که
 ده‌لێن: خوداوه‌ند، خوداوه‌ند! ناچنه
 ناو پادشاهیتی ئاسمان، ئه‌وانه‌ نه‌بن که
 به‌خواستی باوکم ده‌که‌ن که
 له‌ئاسمانه‌.²² له‌هه‌ر ژۆی لێ
 پرسینه‌وه‌دا، زۆر که‌س پێم ده‌لێن:
 خوداوه‌ند، خوداوه‌ند، ئایا به‌ناوی تۆ
 نه‌داوین، به‌ناوی تۆ رۆحی پێسمان
 ده‌رنه‌کرد، به‌ناوی تۆ زۆر کاری
 سه‌رسوهرپه‌نمان نه‌کرد؟²³ به‌لام

داناو گیل

(²⁴ ئه‌وه‌ی گوێی لهم ووتانه‌م
 ده‌ییت و هه‌ل‌سوکه‌وتی پێ‌ده‌کات،
 وه‌ک پیاویکی دانا وایه‌ که‌ بناغی
 خانووه‌که‌ی له‌سه‌ر به‌رد دروست
 کردییت.²⁵ کاتی باران باری، لافاو
 هه‌ستاو ره‌شه‌با هات و له
 خانووه‌که‌ی‌دا، خانووه‌که‌ی
 نارووخیت، چونکه‌ له‌سه‌ر زه‌ویه‌کی
 به‌ردین دروستی کردوه‌.²⁶ ئه‌وه‌ش
 که‌ گوێی لهم ووتانه‌م ده‌ییت و
 هه‌ل‌سوکه‌وتی پێ‌تاکات، له
 کابرایه‌کی گیل ده‌کات خانووه‌که‌ی
 له‌سه‌ر لم دروست کردییت،²⁷ کاتی
 باران باری و لافاو هه‌ستاو ره‌شه‌با
 هات و له‌ خانووه‌که‌ی‌دا،
 خانووه‌که‌ی ده‌رووخینی، به‌لام
 رووخانیکی چاک.)
²⁸ کاتی عیسا لهم ووتانه‌ ته‌واو
 بوو، خه‌لکه‌که‌ له‌شێوه‌ی فیرکردنی
 زۆر سه‌رسام بوون،²⁹ چونکه‌ وه‌ک
 ده‌سه‌لاتدارێک فیری ده‌کردن، نه‌ک
 وه‌ک مامۆستایانی شه‌ریعت.

ياكبوونه ووی نه خوشی گولی

8

کاتی عیسا له سهر چیا به هاته خواره وه، خه لکیکی زور دواي كهوتن. ² پياويك نه خوشی گولی هه بوو، هات كر نوشی بو بردو ووتی: (گه ورم، گهر بته وی، ده توانی پاكه بکته وه.) ³ عیسا دهستی بو بردو دهستی لی داو ووتی: (من دمه وی، پاك به ره وه.) کابرا دهست به جی برینی پیوه نه ما. ⁴ عیسا پنی ووت: (ئاگاداره، به کس مه لی، به لکو برۆ خۆت نیشانی کاهین بدهو نه و قوربانیهی موسا فه رمانی داوه پیشکشی بکه، با نه مه بیته شایه تیههك بو خه لکی.)

باوهری سه ره په لیك

کاتی عیسا چووه شاری که فه رناحوم، سه ره په لیك هات بو لای و لپی پارایه وه ووتی: ⁶ (گه ورم نیشکهریکم هه به، ئیفلیج بووه له ناو جیدا که وتوووه ئازاریکی زوری هه به؟) ⁷ عیسا پنی ووت: (وا له گه لت دیم چاکی ده که مه وه.) ⁸ سه ره په له که وه لامی دابه وه ووتی: (گه ورم من شایانی نه وه نیم خۆت

بیته ماله که م، به لکو ته نها ووشه بههك بلی نیشکهره که م چا که ده بیته وه. ⁹ چونکه منیش مرۆ قیکم له ژیر ده سه لاتی له خۆم گه وهره تر، هه ره وه ها سه ربازیشم هه به له ژیر ده سه لاتی منن، به به کی بلیم: (برۆ)، ده روات، به وی که بلیم: (وه ره)، دیت، به کۆیله که شم بلیم: (نه وه بکه)، ده یکا ت.) ¹⁰ کاتی عیسا گوی له مه بوو، به سه رسورمانه وه به وانیهی دواي که وتی، ووتی: (راستیتان پی ده لتیم، له ئیسرائیله دا که سم نه دی باوهریکی مه زنی ناوای هه بیته. ¹¹ پی تان ده لتیم: خه لکیکی زور له رۆژه لاتی و رۆژئاوا وه دینو له گه ل ئیبراهیم و ئیسه حق و یاقوب له ناو پادشاهیتی ئاسمان داده نیشن. ¹² به لام رۆله کانی پادشاهیتی* خویان، فری ده درینه تاریکی ده ره وه جا له ویته گریان و چرکه چرکی ددان.) ¹³ ئینجا عیسا به سه ره په له که ی ووت: (برۆ به پی باوهرت، با بۆت بی.) هه ره له و کاته دا له وی نیشکهره که ی چا که بو وه.

چا که کردنه وهی خه لکیکی زور

¹⁴ کاتی عیسا بو مالی په ترۆس

له قوتابيه كاني پي ووت: (گهورم، ريگم بده جاري بجم باوكم بنيژم.)
 عيسا وهلامى دايهوه: (دوام كهوه،
 واز له مردووان بهينه مردووه كانيان
 بنيژن.)

عيسا ره شهباهيمن دهكات

²³ ئينجا عيسا سهر كهوته سهر
 بهله ميك و قوتابيه كاني دواى كهوتن.
²⁴ له ناكاو ره شهبايه كي بههيز
 ههلي كرده سهر دهر ياچه كه،
 نه وهندهى نه مابوو شه پوتلي ناو
 بهله مه كه نفروم بكات، بهلام
 عيسا نووستوو. ²⁵ قوتابيه كاني خيرا
 چوونه لاي، ههليان ساندو ووتيان:
 (گهورم رزگارمان كه واله ناو
 دهچين.) ²⁶ نه ويش پي ووتن:
 (ئهى كهه باوه رينه، بوچى
 دهر سن؟) ئينجا ههستا فهرماني دا
 بهره شه باو دهر ياچه كه، هيمني
 بالي كيشا بهو ناوه دا. ²⁷ هه موو
 سهريان سورماو ووتيان: (ئمه چ
 مرؤقيكه، وا ره شه باو دهر يا
 گوى رايه لي ده كه ن؟)

دهر كردنى رۆحى پيس

²⁸ كاتي عيسا گهيشته نهو بهرى

چوو، خهسوى په ترؤسى بينى له ناو
 جيذا كهوتوو هو تاى لي هاتوو. ¹⁵
 عيسا دهستى گرت، تايه كهى نه ما.
 ئيتر نه ويش ههستاو دهستى كرد
 به خزمه تگردنيان. ¹⁶ كاتي ئيواره
 داهات، خهلكى ژماره به كي زور
 شيتيان بو هينا، چى رۆحى پيس
 هه بوو تيايان به ووشه بهك دهرى
 كرد. ههروه ها هه موو نه خو شه كاني
 ديكه شى چاك كرده وه. ¹⁷ تاكو
 نه وهى له سهر زمانى پيغه مبهر نه شعيا
 هاتوو بهتهدى كه ده لي: {نهو
 دهر ده كاني لابردين و نه خو شه كاني
 هه لگرتين.}

نرخى دواى عيسا كهوتن

¹⁸ كاتي عيسا بينى خهلكيكي
 زور له دهه وري كو بوونه ته وه
 فهرماني دا به قوتابيه كاني تا بهر نه وه
 بو بهرى نهو بهرى دهر ياچه كه. ¹⁹
 به كي له مامؤستاياني شه ريعهت هاته
 پيشه وه ووتى: (مامؤستا بو كوى
 برؤيت دوات ده كهوم.) ²⁰ عيسا
 وهلامى دايه وه ووتى: (رپسوى
 كوني هه بهو بالنده كاني ناسمانيش
 هيلانه، بهلام رۆلهى مرؤف، جيبي نيه
 سهرى بخاته سهر.) ²¹ ههروه ها به كي

عیسا، دواى ئه‌وه‌ی بینیان، داوايان
لى كـرد ناوايـيه كه‌يان
به‌جى بهيلى.

چا كردنه‌وه‌ی ئيفليجيك 9

ئینجا عیسا سواری به‌لهم بوو،
ده‌ریاچه‌كه‌ی بری و گه‌رايه‌وه بو
شاره‌كه‌ی خوی ﴿كه‌فه‌رناحوم﴾.²
كابراه‌كه‌ی ئيفليجيان هینايه لای
به‌جیگه‌كه‌يه‌وه، كاتى عیسا سه‌یرى
باوه‌ریانى كرد، به‌كابراه‌ى ووت:
(وورته به‌رزی كورم، گوناها كانه
به‌خشان).³ هندی له‌مامۆستایانى
شه‌ریعت له‌دلى خویان ووتیان:
(ئمه‌ كفر ده‌كات).⁴ عیسا زانى بیر
له‌چی ده‌كه‌نه‌وه و لى پرسین: (بۆچی
له‌دلتان به‌خرايه بیر ده‌كه‌نه‌وه؟)⁵
كامیان ئاسانزه بووترى:
(گوناها كانه به‌خشان). یاخود
بووترى: (هسته‌و برۆ؟)⁶ به‌لام بو
ئه‌وه‌ی بزنان رۆله‌ی مرۆفه‌ له‌سه‌ر
زه‌وى ده‌سه‌لاتى گونا به‌خشینی
هه‌یه). ئینجا به‌ئيفليجه‌كه‌ی ووت:
(هسته، جیگاكه‌ت هه‌لگه‌وه
برۆره‌وه بو مال).⁷ ئه‌ویش ده‌ست
به‌جى هه‌ستایه سه‌ری و به‌پى خوی

ده‌ریاچه‌كه، له‌شارى جه‌ده‌رین
دوو پیاوی بینى رۆحى پیسیان تیدا
بوو، تازه له‌ نیوان گۆره‌كانى
گۆرستان هاتسونه ده‌ره‌وه، ئه‌مانه
زۆر درنده بوون، ته‌نانه‌ت كه‌س
نه‌یده‌توانی له‌و رینگه‌یه‌وه بروات.²⁹
له‌ناكاو هاواریان كردو ووتیان:
(چیت لیمان ده‌وى، ئه‌ی عیسا
رۆله‌ی خودا؟ هاتوی بو ئیره‌ پیش
كاتى خوی، تا ئازارمان ده‌ی؟)³⁰
له‌و نزیکانه رانه به‌رازیک ده‌له‌وه‌ران،
رۆحه‌ پیسه‌كانى ناو دوو مرۆفه‌كه
لى پارانیه‌وه و پیسیان ووت: (ئه‌گه‌ر
ده‌رمان ده‌كه‌یت، بمانیره ناو ئه‌و
به‌رازانه‌وه).³² ئه‌ویش پى ووتن:
(برۆن). ئه‌وانیش له‌ مرۆفه‌كان
چوونه ده‌ره‌وه‌و چوونه ناو
به‌رازه‌كانه‌وه، رانه به‌رازه‌كه
له‌قه‌دپالتى گه‌رده‌كه‌وه به‌ره‌وه
ده‌ریاچه‌كه هه‌لدیران و له‌ناو ئاوه‌كه
خنكان.³³ شوانه‌كان كاتى ئه‌مه‌یان
بینى، خیرا رایان كرد بو ناو شار،
ئه‌وه‌ی بینیان له‌ دوو پیاوه‌كه‌ی
رۆحى پیسیان تیا بوو و له‌رانه
به‌رازه‌كه، هه‌موویان بو خه‌لكى شار
گه‌یرایه‌وه.³⁴ ئه‌وه‌بوو شاره‌كه
هه‌مووی هاته ده‌ره‌وه بو بینیان

گوناهباران بۆ تۆبه کردن.)

له باره ی رۆژوووه

¹⁴ ئینجا قوتابیه کانی یه حیا له عیسا هاتنه پێشهوه و پرسسیاریان لیکرد:

(بۆچی ئیمه و فهریسیه کان بهرپۆژوو ده بین، به لایم قوتابیه کانت بهرپۆژوو نابن؟) ¹⁵ عیسا پێی ووتن: (ئایا خه لکی له شایدا شیوه ن ده که ن کاتی زاوا له نیوانیان بێت؟ به لایم رۆژوانی دیت زاوا بهرز ده کرێتهوه و له نیوانیان نامبێی، ئهوسا بهرپۆژوو ده بن. ¹⁶ هیچ کهسی کراسی کۆن به قوماشیکی تازه پینه ناکات، چونکه پارچه تازه که ده چیتهوه بهک و کراسه کۆنه که راده کیشیت و دراویه که خراپتر ده کات. ¹⁷ خه لکی مه ی تازه ناکه نه مهشکه ی کۆنه وه، ئه گینا مهشکه که ده درێ، مه یه کسه ده رژی و مهشکه کهش له ناو ده چی. به لکو مه ی تازه ده کرێته مهشکه ی تازه وه، تا مه یه که و مهشکه کهش به یه که وه پارێزراو بن.)

زیندووکردنه وی کچیک

¹⁸ له کاتی کدا عیسا ئه مانه ی ده ووت، یه کی له پێشه وایانی

به ره و مال گه راپه وه. ⁸ کاتی خه لکه که ئه مه یان بێنی، ترسان و ده ستیان کرد به ستایشی ئه و خودایه ی ئه م ده سه لاته ی داوه به مرۆف.

عیسا بۆ گوناهباران هاتوو

⁹ کاتی عیسا له وی تی ده په ری، باجگریکی دی ناوی مهتتا بوو، له سه ر شوینی باج وه رگرتن دانیشتیوو. پێی ووت: (دوام که وه.) ئه ویش هه ستاو دوا ی که ووت. ¹⁰ له کاتی کدا عیسا چوه و مالی مهتتا و له سه ر خوان دانیشت، زۆر له باجگره کان و گوناهباران هاتن و له سه ر خوان له گه ل عیسا و قوتابیه کانی دانیشتن. ¹¹ که فهریسیه کان ئه مه یان بێنی، به قوتابیه کان یان ووت: (بۆچی مامۆستاتان له گه ل باجگرو گوناهباران داده نیشیت و نان ده خوات؟) ¹² کاتی عیسا گوئی له ووته کانیا ن بوو، ووتی: (مرۆفی له ش ساغ پتویستی به پزیشک نییه، به لکو نه خۆش. ¹³ برۆن و مانای ئه مه فیرین: {من داوی به زه یی ده که م نه ک قوربانی}، نه هاتووم بۆ بانگ کردنی ئه وانه ی خویان به چاک ده زانن، به لکو

چاگردنه‌وی دوو کویر

یو بردو ووتی: (کچه کهم نیستا مرد، به‌لام وهره دهستی لی بده، زیندوو ده‌بیته‌وه)،¹⁹ عیسا هه‌ستاو له‌گه‌ل قوتابیه‌کانی دوا‌ی پیاوه‌که کهوت.²⁰ ههر له‌وکاته‌دا ژنیگ که دوانزه سال بوو نه‌خوشی خوین لی‌چوونی هه‌بوو، له‌عیسا نزیک بووه‌وو له‌دواوه دهستی بوو چمکی کراسه‌که‌ی بردو له‌دلی خویدا ووتی: ²¹ (نه‌گهر ته‌نهنه‌دهست له‌جله‌کانیشی بدهم، چاک دهم‌وه).²² عیسا ناوری دایه‌وه بینی و ووتی: (کچه‌که، دلنیا‌به، باوه‌رت چاکی کردیته‌وه). ژنه‌که دهست به‌جی چاک بووه‌وه.²³ کاتی عیسا چووه مالتی پیشه‌واکه، شیوه‌نکه‌ران و کۆمه‌لتی خه‌لکی بینی به‌یه‌کا دین و ده‌چن.²⁴ ووتی: (لاچن، کچه‌که نه‌مردوو، به‌لکو خه‌وتوو). نه‌وانیش پی پیکه‌نین.²⁵ کاتی خه‌لکه‌که‌ی کرده‌ده‌وه، هاته ژوروه‌وو دهستی کچه‌که‌ی گرت، کچه‌هه‌ستایه‌سه‌ری. ²⁶ نه‌م هه‌واله له‌هه‌موو وولاتدا بلا‌بووه‌وه.

لائیگ ده‌که‌ویته‌قسه‌کردن

که دوو کابراکه چوونه ده‌روه، چهنده‌که‌سیگ لالیکیان هینایانه‌لای، رۆحی پیسی تیا بوو.³² کاتی عیسا رۆحه‌پیسه‌که‌ی لی‌ده‌رکرد، لاله‌که‌دهستی کرد به‌قسه‌کردن. خه‌لکه‌که‌سه‌ریان سورماو ووتیان: (شتی وا به‌هیچ جوړیک له‌ئیسرائیلدا نه‌بینراوه).³⁴

که عیسا له‌وی رۆیشت، دوو کویر دوا‌ی کهوتن، هاواریان ده‌کردو ده‌یان ووت: (رۆله‌ی داود، به‌زه‌ییت پیمان‌بیته‌وه)²⁸ کاتی هاته ماله‌وه، ههر دووکیان هاتنه‌لای. عیسا لی پر سین: (ئیوه باوه‌رتان به‌وه‌هه‌یه‌من ده‌توانم نه‌مه‌بکه‌م؟) نه‌وانیش وه‌لامیان دایه‌وه: (به‌لتی گه‌وره‌م).²⁹ نه‌ویش دهستی هینا به‌چاویانداو ووتی: (بابۆتان بی، به‌پیی باوه‌رتان).³⁰ ده‌ست به‌جی چاویان رووناکی تی‌که‌وت، عیسا پی راگه‌یاندن و ووتی: (ناگاداربن به‌کس مه‌لین).³¹ به‌لام نه‌وان رۆیشتو هه‌والیان له‌هه‌موو ناوچه‌که‌دا بلا‌و کرده‌وه.

له‌گه‌ل ئه‌ندراوسی برای، یاقوبی کوری زه‌یدی و یۆحه‌ننای برای.³ فیلپیۆس و برتۆلماوس، تۆماو مه‌تتای باجگر، یاقوبی کوری هه‌لفاو ته‌داوس،⁴ شه‌معونی قانه‌وی و یه‌هوزای ئه‌سخه‌ریوتی ئه‌وه‌ی عیسی‌ی به‌ده‌سته‌وه‌دا.

عیسا ئیبراوه‌کانی ده‌نیڤریت

⁵عیسا ئه‌مانه‌ی نارودو ووتی: (ئهو ریڤگه‌یه مه‌گرن که به‌ناو ناجووله‌کاندا ده‌روات، مه‌چنه‌ شاری سامریه‌کان*،⁶ به‌لکو به‌تایه‌تی برۆنه لای مه‌ره‌ وون بووه‌کانی مالتی ئیسرائیل.⁷ کاتی ده‌چن ئه‌م په‌یامه رابگه‌ینن: (پادشاهیتی ئاسمان نزیك بۆته‌وه).⁸ نه‌خۆش چاک بکه‌نه‌وه، مردوو زیندوو بکه‌نه‌وه، گه‌روگولی پاک بکه‌نه‌وه، رۆحه‌ پیسه‌کان ده‌ربکه‌ن. به‌خۆرای وه‌رتان گرتووه به‌خۆرای بی‌ده‌ن.⁹ زیرو زیو و مس له‌گه‌ل خۆتان هه‌ل مه‌گرن،¹⁰ توره‌که له‌گه‌ل خۆتان هه‌ل مه‌گرن، دوو کراسو دوو پیلارو گوچان مه‌به‌ن، چونکه‌ ئیشکه‌ر شایانی ئه‌وه‌یه خۆراکی خۆی بدریتی.¹¹ ده‌چنه‌ هه‌ر شارو لادییه‌ک، بگه‌رین به‌شوین

به‌لام فه‌ریسیه‌کان ووتیان: (رۆحی پیس به‌هیزی سه‌رۆکی رۆحه‌ پیسه‌کان ده‌رده‌کات).

دروینه‌ی زۆرو کریکاری که‌م

³⁵عیسا به‌شارو لادیکان ده‌گه‌را، له‌ که‌نیشته‌کان خه‌لکی فیرده‌کردو مزگی‌نی پادشاهیتی ئاسمانی راده‌گه‌یاند. هه‌موو ده‌ردو نه‌خۆشیه‌کی چاک ده‌کرده‌وه.³⁶ کاتی خه‌لکه‌که‌ی ده‌بینی به‌زه‌یی پێاندا ده‌هاته‌وه، چونکه‌ په‌رێشانو ده‌ربه‌ده‌ر بوون، وه‌ک مه‌ری بی‌ شووان بوون.³⁷ جا به‌ قوتابیه‌کانی ووت: (دروینه‌ زۆره، کریکار که‌مه.³⁸ که‌واته‌ نوێژ بکه‌ن تا خوداوه‌ندی دروینه‌ کریکار بۆ دروینه‌که‌ی بنیڤریت.)

بانگ‌کردنی دوانزه‌ ئیبراوه‌که‌

10

ئینجا دوانزه‌ قوتابیه‌که‌ی* بانگ کرد، ده‌سه‌لاتی دانی‌ تا رۆحه‌ پیسه‌کان ده‌ربکه‌ن و هه‌موو نه‌خۆشی و ده‌ردێک چاک بکه‌نه‌وه.² ناوی دوانزه‌ ئیبراوه‌که‌ش* ئه‌مه‌یه: شه‌معون که‌ به‌ په‌ترۆس ناوده‌برا

به‌ده‌سته‌وه، گوی مه‌ده‌نه نه‌وهی
 چۆن قسه بکه‌ن یان چی بلین،
 چونکه له‌وکاته‌دا پیتان ده‌ووتری
 چی بلین. ²⁰ ئیوه خۆتان قسه
 ناکه‌ن، به‌لکو رۆحی باوکتانه
 به‌هۆی ئیوه‌وه قسه ده‌کات. ²¹ برا،
 برای خۆی ده‌دا به‌ده‌سته‌وه بۆ
 مردن، باوک مندالی خۆی. مندالان
 له‌باوک و دایک هه‌لده‌گه‌رینه‌وه
 ده‌یانکوژن. ²² خه‌لکی رقیان لیتان
 ده‌بی له‌به‌ر ناوی من، به‌لام نه‌وهی
 تاکۆتایی خۆی راگری، نه‌وه
 رزگاری ده‌بیست. ²³ که له‌شاری
 ده‌تان چه‌وسینه‌وه، راکه‌ن بۆ
 شاریکی دیکه. راستیتان بی‌ده‌لیم:
 شاره‌کانی ئیسراییل ته‌واو ناکه‌ن
 پیش هاتنه‌وه‌ی رۆله‌ی مرۆڤ.

مه‌ترسن

(²⁴ قوتایی له‌مامۆستاکی به‌رزتر
 نیسه‌وه کۆیله‌ش له‌گه‌وره‌که‌ی به‌رزتر
 نیسه. ²⁵ به‌سه‌ه قوتایی وه‌ک
 مامۆستاکی بیست و کۆیله‌ش وه‌ک
 گه‌وره‌که‌ی بیست. گه‌ر خاوه‌ن مالیان
 به‌به‌عه‌زبول* ناوبردیست³ ئاخۆ
 ده‌بی چی به‌ئهن‌دامانی مالله‌که‌ی
 بووتری؟ ²⁶ له‌وان مه‌ترسن، چونکه

نه‌وانه‌ی شایانی ئیوه‌بن، له‌وه‌ی
 بینه‌وه هه‌تا کاتی رۆیشنتان دیت.
¹² که چوونه مالیک سلایان
 لی بکه‌ن. ¹³ نه‌گه‌ر هاتوو ئه‌وه مالله
 به‌راستی شایانی نه‌وه بوون، با
 ئاشیتان بچینه‌وه ناویانه‌وه نه‌گه‌ر شایانی
 نه‌وه نه‌بوون، با ئاشیتان بگه‌رینه‌وه
 بۆ خۆتان. ¹⁴ گه‌ر یه‌کیک پیشوازی
 لی نه‌کردن، یان گویی لی نه‌گرتن،
 ئیوه‌ش که له‌و مالو شاره
 ده‌چنه‌ده‌وه‌وه، تۆزی پیتان بته‌کین.
¹⁵ راستیتان بی‌ده‌لیم: له‌رۆزی
 لپیرسینه‌وه‌دا، دۆخی شاری
 سه‌دوم و عه‌موره* باشتر ده‌بی له‌و
 شاره.

چه‌وسانه‌وه‌ی داها‌توو

(¹⁶ من ئیوه وه‌ک به‌رخ به‌ناو
 گورگدا ده‌نیتم، جا دانابن وه‌ک
 مار، نه‌رمونیان بن وه‌ک کۆتر. ¹⁷
 ئاگادار بن، خه‌لکی ده‌تان ده‌نه
 ده‌ست دادگا، له‌که‌نیشته‌کانی‌اندا
 به‌قامچی لیتان ده‌ده‌ن، ¹⁸ له‌پیتاوی
 من ده‌برینه‌ به‌رده‌م دادوه‌رو
 پادشاکان، ئەمه‌ش ده‌بیته‌ شایه‌تیه‌ک
 بۆ من، لای جووله‌که‌وه
 میلیله‌تانیش. ¹⁹ کاتی ده‌تانه‌وه‌ن

بۆ ئەو ھەي ئاشتی بېنمە سەر زەوی،
 نەھاتووم بۆ ھینانی ئاشتی، بەلکو
 شمشیر! ³⁵ من ھاتووم بۆ ئەو ھەي
 ناکوکی بچەمە نیوان، باوک و کور،
 کچ و دایک، بووک و خەسوور. ³⁶ نا
 بەم جوړە مروؤ دوزمینی
 خانەوادە کە ی خوئی دەبیت.

³⁷ ئەو ھەي دایک و باوک ی لەمن
 زیاتر خوئووست، شایانی من نییە.
 ئەو ھەي کور ی ان کچی لەمن زیاتر
 خوئووست، شایانی من نییە. ³⁸

ئەو ھەي خاچە کە ی ھەلنەگری و دوام
 نە کەویت، شایانی من نییە. ³⁹ ئەو ھەي
 خوئی بەژیانیهو بەستیتتەو،
 دەیدۆرپینی، ئەو ھەي ژیان ی خوئی
 لەپیناوی من بدۆرپینی، دەبیاتەو. ⁴⁰
 ئەو ھەي پیشوازی لەئێو بەکات، ئەو
 پیشوازی لەمن بەکات، ئەو
 پیشوازی لەو دەکات کە منی
 ناردوو. ⁴¹ ئەو ھەي پیشوازی
 لەپێغەمبەریک بەکات، لەبەر ئەو ھەي
 پێغەمبەر، ئەو پاداشتی پێغەمبەریک
 وەردەگریت. ئەو ھەي پیشوازی
 لەمروؤیک ی چاک بەکات، ئەو
 پاداشتی مروؤیک ی چاک وەردەگریت.
⁴² ھەر کەسیکی شامی ئاوی سارد

ھیچ شتیکی شاراوە نییە
 دەرنە کەویت و ھیچ نەپتیک نییە
 ئاشکرا نەبیت. ²⁷ ئەو ھەي لە تاریکیدا
 پیتانی دەلیم، لەرووناکیدا بیلینەو،
 ئەو ھەي بەچریە گویتان لی دەبی،
 بەدەنگی بەرز لەسەر یانان
 رای بگەینن. ²⁸ مەترسن لەوانە ی
 دەتان کوژن بە لەشو ناتوانن
 دەروونتان بکوژن، بەلکو ترستان
 لەو ھەي کە دەتوانی لەشو دەروون
 بەیە کەو ھە دەدۆزە خدا لەناو بەری. ²⁹
 ئایا دوو چۆلە کە نافرۆشن بە یەک
 فەلس؟ کەچی لە گەل ئەو ھەشدا، یەکی
 لەوانە بەبی خواستی باوکتان
 ناکەوینتە سەر زەوی. ³⁰ ئێو تەنانت
 قژی سەریشتان ژمیراوە. ³¹ کەواتە
 مەترسن، ئێو زۆر لەچۆلە کە
 بەنرخۆن. ³² ئەو ھەي دام پیادەنی
 بەرامبەر بەخەلکی، منیش دانی پیا
 دەنیم بەرامبەر بەباوکم، ئەو ھەي کە
 لەئاسمانە. ³³ بەلام ئەو ھەي نکۆلیم
 لیدەکات بەرامبەر بەخەلکی، منیش
 نکۆلی لیدەکەم بەرامبەر باوکم،
 ئەو ھەي کە لەئاسمانە.

ئاشتی نا بەلکو شمشیر

³⁴ لەو باوەردا نەبن من ھاتووم

لهبارهی یه حیاوه بۆ خه لکه که،
 ووتی: (بۆ بینینی چی چوونه بیابان؟
 بۆ بینینی قامیشیک که با
 دهی جولینیتیهوه؟⁸ نهی بۆ بینینی چی
 چوون؟ بۆ بینینی مرۆفیک که بهرگی
 نایابی له بهربیی؟ ئهوه تان ئهوانه ی
 بهرگی نایاب له بهرده کهن، وان
 له کۆشکی پادشاکان.⁹ نهی بۆ چی
 چوونه دهرهوه؟ بۆ بینینی
 پیغه مبهریک؟ به لای من پیتان ده لیم،
 به لکو مهزنت له پیغه مبهر.¹⁰ ئه مه
 نهوه یه که دهرباره ی نووسراوه: }
 ئه وه تا من نیراوی خۆم له پشته وه
 دهنیرم ئه وه ی رینگات بۆ ئاماده
 ده کات. }¹¹ راستیتان بی ده لیم:
 له نیو ئه وانه ی له ژن له دایک بوون،
 نیه مهزنت له یه حیای خه لک
 له ئاوه لکیش، به لام بچوو کترینی
 ئه وانه ی له پادشاهیتی ئاسمان، له و
 مهزنته.¹² له رۆژانی یه حیای خه لک
 له ئاوه لکیش هوه تا ئیستا پادشاهیتی
 ئاسمان پیشکه وتیکی به هیژ پیش
 ده که وی، ههر چه نده به هیژه کان
 هه ولتی راگرتنی ده دن.¹³
 شه ریه ت و هه موو پیغه مبه ران،
 تاهاتنی یه حیا پیشینیان کردوه.¹⁴
 نه گهر بر وا ده کهن، ئه م یه حیایه ئه و

بدات به یه کی لهم مندالانه،
 له بهر نه وه ی قوتابی من، راستیتان بی
 ده لیم: پاداشتی ئه و ههر گیز وون
 ناییت. (

عیساو هه زه تی یه حیا

11

که عیسا له ئامۆژگاری کردنی
 دوانزه قوتابیه که ی ته و او بوو، له وی
 رۆیشت، چوو بۆ فیرکردن و
 راگه یاندنی ووشه ی خودا
 له شاره کانیا ن.

² کاتی یه حیا له به ندلیخانه دا ئه و
 کارانه ی عیسا ییست، هه ندی
 له قوتابیه کانی نارد له لای،³ لیمان
 پرسی: (ئایا تۆی ئه وه ی که دی، یان
 چاوهر پی یه کیکی دیکه بکه یین؟)⁴
 عیسا وه لامی دانه وه ووتی: (برۆن،
 ئه وه ی بیستوتانه و بینوتانه به یه حیای
 بلین: ⁵ کۆپره کان ده بینن، گۆجه کان
 به رپکی دهرۆن، گهر و گولان پاک
 ده بنه وه، که ران ده بیستن، مردووان
 زیندوو ده بنه وه هه ژاران مزگیتیان
 پی ده دری.⁶ خۆزگه ده خوارزی
 به وانه ی گومانم لی ناکه ن.)⁷ دوا
 به دوا ی رۆیشتی قوتابیه کانی یه حیا،
 عیسا ده ستی کرد به قسه کردن

له‌سورو سه‌یدا بکرایه دانیش‌توانی
 هه‌ر له‌زووه‌وه تۆبه‌یان ده‌کردو
 خۆیان له‌خۆله‌میش ده‌گه‌زاند.²²
 به‌لام پیتان ده‌لیم: دۆخی سورو
 سه‌یدا له‌رۆژی لپیرسینه‌وه‌دا باشتر
 ده‌بی له‌دۆخی ئیوه.²³ تۆش ئه‌ی
 که‌فه‌رناحومی به‌رزبووه‌وه تا ئاسمان؟
 ده‌خریته خواره‌وه تا بنی دۆزه‌خ،
 گه‌ر له‌شاری سه‌دومدا ئه‌وه بکرایه
 که‌ لای تۆ کراوه، شاره‌که هه‌تا
 ئه‌مڕۆ ده‌مایه‌وه.²⁴ به‌لام پیت ده‌لیم:
 دۆخی سه‌دوم له‌رۆژی لی‌پیرسینه‌وه
 باشتره له‌ تۆ.)

وه‌رن بۆ لام، من ده‌تان‌ه‌سه‌ینه‌وه
²⁵عیسا به‌رده‌وام بوو له‌سه‌ر
 قسه‌کانی ووتی: (سوپاست ده‌که‌م
 ئه‌ی باوک، خوداو‌ه‌ندی ئاسمان و
 زه‌وی، چونکه ئه‌م کارانه‌ت
 له‌دانا‌کان شار‌دۆته‌وه‌وه ئاشکرات
 کردوو به‌ مندالان.²⁶ به‌لێ، ئه‌ی
 باوک، ئه‌مه‌ خواستی تۆیه.²⁷ باوکم
 هه‌موو شتیکی پی‌ سپاردوم،
 که‌س رۆله‌ نانا‌سی باوک نه‌بی،
 که‌سه‌یش باوک نانا‌سی ته‌نها رۆله‌و
 ئه‌و که‌سانه‌ نه‌بی که‌ رۆله‌ ده‌یوی
 بۆیانی ده‌ربخات.²⁸ وه‌رن بۆ لام

ئه‌لیاسه‌یه* که‌ چاوهرپی گه‌رانه‌وه‌ی
 ده‌کریت.¹⁵ ئه‌وه‌ی گویی هه‌یه بۆ
 گوی گرتن باگویی بگری!
 (ئهم نه‌وه‌یه له‌چی ده‌که‌ن؟
 له‌و مندالانه‌ ده‌که‌ن که‌ له‌گۆره‌پانی
 بازاره‌ دانیش‌توون و بانگی
 هاو‌ریکانیان ده‌که‌ن و ده‌لین:¹⁷
 زورنا‌مان بۆ لی‌دان که‌چی
 هه‌لنه‌په‌رین، شینمان بۆ کردن که‌چی
 سنگتان نه‌کوتی و له‌خۆتان نه‌دا.¹⁸
 یه‌حیا هات چونکه ناخاو ناخواته‌وه،
 ووتیان: (رۆحی پی‌سی تیا‌یه.)¹⁹ ئینجا
 رۆله‌ی مرۆف هات، ده‌خاو
 ده‌خواته‌وه ووتیان: (ئه‌مه‌ پی‌او‌یکی
 زۆرخۆرو مه‌سته، هاو‌ری باجگران و
 گونا‌ه‌بارانه.) به‌لام راستی دانا‌یی به
 به‌روبوومی ده‌رده‌که‌وی.)

شاره‌ گونا‌ه‌باره‌کان

²⁰ئینجا عیسا ده‌ستی کرد
 به‌سه‌رزه‌نش‌ت کردنی ئه‌و شارانه‌ی که‌
 زۆربه‌ی نیشانه‌ سه‌رسو‌ره‌ینه‌ره‌کانی
 تیا نواندبوون، چونکه هیش‌تا
 تۆبه‌یان نه‌کردبوو،²¹ ووتی: (خاک
 به‌سه‌رت ئه‌ی کورزین، خاک
 به‌سه‌رت ئه‌ی به‌یت سه‌یدا، ئه‌و کاره
 سه‌رسو‌ره‌ینه‌ره‌انه‌ی لای ئیوه کرا گه‌ر

کاهینه‌کان له‌رۆژی شه‌موان
له‌پهرستگا یاسای شه‌مه ده‌شکینن
که‌چی به‌تاوانباریش دانانرین؟⁶ به‌لام
من پیتان ده‌لیم، یه‌کیک لی‌ره‌یه
مه‌زن‌ته له‌پهرستگا.⁷ ته‌گهر مانای
ووته‌کان تی‌گه‌یشتنایه: {من داوای
به‌زه‌یی ده‌که‌م نه‌ک قوریانی، ته‌وا
حوکمتان نه‌ده‌دا به‌سه‌ر ته‌وانه‌ی
بی‌تاوانن.⁸ چونکه رۆله‌ی مرۆڤ
گه‌وره‌ی رۆژی شه‌مه‌یه.}

چاک‌کردنه‌وه‌ی نه‌خۆش له‌شه‌مه

⁹ ئینجا عیسا له‌وه‌ی رۆیشت و
چووه‌ که‌نیشته‌که‌یان،¹⁰ له‌وه‌ی
پیاویکی لی‌بوو ده‌ستیکی ووشک
ببوو، فه‌ریسه‌که‌کان ده‌یانوو‌یست عیسا
تاوانبار بکه‌ن، بۆیه‌ لی‌یان پرسی: (ئایا
چاک‌کردنه‌وه‌ی نه‌خۆش له‌رۆژانی
شه‌مه‌ دروسته؟)¹¹ عیسا وه‌لام‌ی
دانه‌وه‌و ووتی: (کی له‌ئێ‌هه‌ گهر
مه‌ریکی هه‌ییت و مه‌ره‌که‌ی له‌رۆژی
شه‌مه‌دا بکه‌وێته‌ ناو چالێ‌که‌وه، ناچی
ده‌ری به‌ییت؟¹² باشه! مرۆڤ زۆر
له‌مه‌ر به‌نرختر نییه؟ که‌واته له‌رۆژانی
شه‌مه‌دا کاری باش دروسته.)¹³ ئینجا
به‌پیاوه‌که‌ی ووت: (ده‌سه‌ت
دریژکه.) ته‌ویش ده‌ستی دریژ کردو

ئه‌ه‌ی هه‌موو مانه‌وان و
بارگه‌رانه‌کان، من ده‌تان
حه‌سه‌نیمه‌وه.²⁹ نیری من
هه‌لگه‌ر و له‌منه‌وه‌ فیرین، چونکه
من هیم‌و دلنه‌رمم. ته‌وسا هه‌سانه‌وه
ده‌دۆزنه‌وه‌ بۆ ده‌رووتان.³⁰ چونکه
نیره‌که‌م سووکه‌و بارم ئاسانه.)

گه‌وره‌ی رۆژی شه‌مه 12

له‌رۆژی شه‌مه‌دا، کاتی عیسا به‌نیوان
ده‌غله‌کاندا تی‌ده‌په‌ری، قوتایه‌کانی
برسییان بوو، ده‌ستیان کرد
به‌گوله‌گه‌م په‌رواندن و خواردنی.²
که‌فه‌ریسه‌که‌کان ته‌مه‌یان بینی پینان
ووت: (ئه‌وه‌تا قوتایه‌که‌نت کارێک
ده‌که‌ن له‌شه‌مه‌دا* دروست نییه.)³
عیسا وه‌لام‌ی دانه‌وه‌و ووتی: (ئه‌ی
نه‌تان خویندۆته‌وه‌ که‌ داودو ته‌وانه‌ی
له‌گه‌لی بوون چیان کرد، کاتی
برسییان بوو؟⁴ چۆن چوونه‌ مالی
خوداو نانی قوربانیان* خوارد، ته‌و
نانه‌ی دروست نه‌بوو بخوری،
نه‌له‌لایه‌ن ته‌وه‌وه، نه‌له‌لایه‌ن ته‌وانه‌ی
که‌ له‌گه‌لیدا بوون، ته‌نه‌ا بۆ
کاهینه‌کان* نه‌بی. ک‌ئایا نه‌تان
خویندۆته‌وه‌ له‌ته‌هوراتدا که‌

ده‌ستی چاك بووه‌وه و وهك
ده‌سته كه‌ی ديكه‌ی لیتهات.

خزمه‌تکاری هه‌ ئه‌بژێردراو

¹⁴ به‌لام فه‌ریسیه‌ کان چوونه
ده‌ره‌وه‌و ته‌گبیریان کرد چۆن
له‌ناویبه‌ن. ¹⁵ عیسا‌ش به‌مه‌ی زانی‌و
له‌وی‌ی رۆ‌یشت، خه‌لک‌یک‌ی زۆر
دوای که‌وتن، هه‌موو ئه‌وانه‌ی نه‌خۆش
بوون چاک‌ی کردنه‌وه. ¹⁶ به‌لام
ئاگاداری‌کردن لای که‌س باسی
نه‌که‌ن، ¹⁷ تا ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زمان‌ی
ئه‌شعیا‌ پیغه‌مه‌به‌ر ووتراوه‌ بیته‌دی که
ده‌لی: ¹⁸ ئا ئه‌وه‌تا ئه‌و خزمه‌تکاری
هه‌لم‌بژاردووه، ئه‌و خۆشه‌ویسته‌ی
پیی‌ دلشادم، رۆ‌ح‌ی خۆمی‌ تیا
داده‌نیم، تا به‌هه‌موو میلله‌تان
دادپه‌روه‌ریم رابگه‌یه‌نی. ¹⁹ شه‌ر
ناکات و هاوار ناکات، که‌س ده‌نگ‌ی
نایستی له‌شه‌قامه‌ کان. ²⁰ قامیش‌یک‌ی
کو‌تر اووه‌ ناشکی، پل‌یته‌یه‌کی
گر‌داره‌و ناکوژ‌یته‌وه، هه‌تا
دادپه‌روه‌ری به‌سه‌ر که‌وتن ده‌گه‌ینی.
²¹ هیوای میلله‌تان له‌سه‌ر ناوی ئه‌و
ده‌بی.

عیسا‌و سه‌رۆکی رۆ‌حه‌ پیسه‌کان
²² ئیسنجا‌ پیاو‌یک‌ی لالۆ‌ کو‌یریان
بو‌ هینا‌ رۆ‌ح‌ی پیسی‌ تیا‌بوو، ئه‌ویش
چاک‌ی کرده‌وه‌ به‌جۆ‌ری ده‌یتوانی
ببینیت و گفتمۆ‌ بکات. ²³ خه‌لکه‌ که
هه‌موو سه‌رسام‌ بوون و ووتیان: (ئایا
ئهمه‌ رۆ‌له‌ی داود‌ نییه‌؟) ²⁴ به‌لام
فه‌ریسیه‌ کان که‌ ئه‌مه‌یان بیست
ووتیان: (ئه‌و رۆ‌ح‌ی پیس‌ ده‌رناکات
مه‌گه‌ر به‌ به‌عه‌له‌زبول‌ی سه‌رۆکی
رۆ‌حه‌ پیسه‌کان نه‌ییت.) ²⁵ عیسا
به‌بیر‌کردنه‌وه‌ی ئه‌وان‌ی زانی، ووتی:
(هه‌ر پادشایه‌تیه‌ک‌ دووبه‌ره‌کی
تیا‌ییت، وێران‌ ده‌ییت، هه‌ر شارو
مال‌یک‌ دووبه‌ره‌کی تیا‌ییت، خۆی
راناگ‌ری. ²⁶ ئه‌گه‌ر شه‌یتان، شه‌یتان
ده‌ربکات، ئه‌وا دوو‌ به‌شنو
دووبه‌ره‌کیان تیا‌یه، که‌واته‌ چۆن
پادشایه‌تیه‌که‌ی خۆی راده‌گری؟ ²⁷
ئه‌گه‌ر من به‌به‌عه‌له‌زبول‌ رۆ‌ح‌ی پیس
ده‌رده‌که‌م، ئه‌ی رۆ‌له‌کانتان به‌کی
ده‌ریان‌ ده‌که‌ن؟ بۆیه‌ ئه‌وان‌ حوکم
ده‌ده‌ن به‌سه‌رتان. ²⁸ به‌لام ئه‌گه‌ر من
به‌رۆ‌ح‌ی خودا‌ رۆ‌ح‌ی پیس‌ ده‌ربکه‌م،
ئه‌وا پادشاهی‌تی خودا‌ ده‌چه‌سی
به‌سه‌رتان. ²⁹ ئه‌گینا‌ چۆن‌ یه‌کی
ده‌توانی‌ بجیتته‌ مال‌ی کابرایه‌کی

مرۆڤی چاك، له گهنجینهی چاکی ناو
 دلّی شتی چاك دهردههینی، مرۆڤی
 بهدیش، له گهنجینهی بهد، شتی بهد
 دهردههینی. ³⁶ بهلام من پیتان دهلیم:
 ههر ووشهیهکی پووچ که خه لکی
 پیی ده دوی له رۆژی لپرسینه وهدا،
 لپرسینه وهی خوی ههیه. ³⁷ چونکه
 به ووشه کانی خۆت بی تاوان دهی،
 ههروهها به ووشه کانی خۆت تاوانبار
 ده کړی.)

نیشانهی یونس پیغه مبهه
³⁸ نینجا هه ندی له مامۆستایانی
 شه ریعت و فره یسه کان ووتیان:
 (ئه ی مامۆستا، ده مانه وی
 نیشانه یه کت لی ببینن.) ³⁹ عیسا
 وهلامی دانه وه: (نه وهیه کی به دکارو
 به دره وشت داوای نیشانه ده کهن،
 نیشانه نادری، ته نه نیشانه ی یونس*
 پیغه مبهه نه یی. ⁴⁰ چۆن یونس سی
 رۆژو سی شه وه ناو سکی نه هه نگدا
 بوو، ناواش رۆله ی مرۆڤ سی رۆژو
 سی شه وه له ناو دلّی زه ویدا
 ده مپیتته وه. ⁴¹ دانیشتوانی نه یه نوا

به هیزو شته کانی تالان بکات، گهر
 یه کهم جار نه یه سیتته وه، ئینجا
 ماله که ی تالان بکات؟ ³⁰ نه وهی
 له گه لم نیه دژمه، نه ووش له گه لما
 کۆنا کاته وه، بلاوی ده کاته وه.
³¹ له بهر نه وه پیتان ده لیم: هه موو
 گونا وه کفر کردنیکی مرۆڤ
 ده به خشری ته نه کفر کردن به رامبهه
 به رۆحی پیرۆز نه یی نابه خشری، ³²
 نه وهی ووشه یه ک دژی رۆله ی
 مرۆڤ بلیت ده به خشری. به لام
 نه وهی ووشه یه ک دژی رۆحی پیرۆز
 بلیت نابه خشری، نه له زم زه مانه داو
 نه له زه مانی تابنده.

دار به بهر ووبومی ده ناسری
³³ (وابکه ن دار باش بییت،
 بهر ووبومی باش ده دات. یا خود
 وابکه ن دار خراب بییت،
 بهر ووبومی خراب ده دات، چونکه
 دار به بهر ووبومی ده ناسری. ³⁴ نه ی
 بیچوه ماران، چۆن ده توان به چاکی
 بدوین، که خۆتان خراب بن؟ دم
 نه وه ده لی که له دل هه لده قو لی. ³⁵

♦ شازنی باشوور: مبهست شازنه بهلقیسه که فره مانره وای یه من بوو له سهردهمی
 هه زه تی سلیمان.

که عیسا قسه‌ی بۆ خه‌لکه‌که ده‌کرد، دایک و خوشک و براکانی له‌ده‌ره‌وه‌ راوه‌ستا بوون، داوایان ده‌کرد له‌گه‌تیی بدوین. ⁴⁷ یه‌کیک له‌ئاماده‌بووان پیی ووت: (ئه‌وه‌ دایکت و خوشک و براکانته له‌ده‌ره‌وه‌ راوه‌ستان، ده‌یان‌ه‌وی له‌گه‌تت بدوین.) ⁴⁸ وه‌لامی دایه‌وه‌ ووتی: (دایکم کییه‌و خوشک و براکام کین؟) ⁴⁹ ئینجا ده‌ستی بۆ قوتاییه‌کانی راکیشاو ووتی: (ئه‌مانه‌ن دایک و براکام، ⁵⁰ ئه‌وه‌ی کاربکات به‌خواستی ئه‌و باوکم که له‌ئاسمانه‌، ئه‌وا ئه‌و براو خوشک و دایکمه‌.)

نموونه‌ی جوتیاریک

13

هه‌ر له‌هه‌مان رۆژدا عیسا له‌مان چوووه‌ ده‌ره‌وه‌، له‌سه‌ر که‌ناری ده‌ریا دانیشت. ² خه‌لکیکی زۆر لیبی کۆبوونه‌وه‌، له‌به‌ر ئه‌وه‌ چوووه‌ ناو به‌له‌میك دانیشت، خه‌لکه‌که‌ش هه‌مووی له‌سه‌ر که‌ناری ده‌ریاکه‌ به‌پیوه‌ راوه‌ستا بوون. ³ به‌ئموونه‌ له‌زۆر بابته‌ دواو قسه‌ی بۆ کردنو ووتی: (جوتیاریک چوووه‌ ده‌ره‌وه‌ تۆو بجیئ.) ⁴ له‌وکاته‌دا تۆوی ده‌چاند،

له‌رۆژی لیبیرسینه‌وه‌، راده‌وه‌ستن به‌رامبه‌ر ئه‌م نه‌وه‌یه‌و تاوانباریان ده‌که‌ن، چونکه‌ تۆبه‌یان کرد کاتی یونس ووشه‌ی خودای پی‌راگه‌یانندن. ئه‌وه‌تا له‌یونس مه‌زنتر لیبیره‌یه‌. ⁴² شاژنی باشوور* له‌رۆژی لیبیرسینه‌وه‌دا له‌گه‌ل ئه‌م نه‌وه‌یه‌ راده‌وه‌ستی و تاوانباری ده‌کات، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌وه‌په‌ری زه‌مینه‌وه‌ هات بۆ گوێگرتن له‌داناییه‌کانی سلیمان. ئه‌وه‌تا له‌سلیمان مه‌زنتر لیبیره‌یه‌.

گه‌رانه‌وه‌ی رۆحی پییس بۆ له‌ش

⁴³ (که‌ رۆحی پییس له‌مرۆڤیک چوووه‌ ده‌ره‌وه‌، سه‌هرگه‌ردانی په‌یدا کردنی جیبی هه‌وانه‌وه‌ ده‌بی‌ت له‌بیا‌بانی ووشکی بی‌ئاو، به‌لام نایدۆزێته‌وه‌. ⁴⁴ ئینجا ده‌تیی با بگه‌رپه‌وه‌ بۆ ئه‌و ماله‌ی به‌جیم هیشته‌، که‌ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌ ده‌بینی چۆله‌، گسک دراوه‌و جوان کراوه‌. ⁴⁵ ئه‌وسا ده‌روات، له‌گه‌ل خۆی هه‌وت رۆحی خراپه‌ر ده‌هینیی و هه‌موویان ده‌چنه‌ ناو ئه‌و مرۆڤه‌وه‌. ئیتر داها‌تووی ئه‌و مرۆڤه‌ له‌جاران خراپه‌ر ده‌بی‌ت. ئه‌م نه‌وه‌ به‌دکاره‌ش، ناوه‌ای به‌سه‌ر دیت.) ⁴⁶ له‌وکاته‌دا

هه‌یشی لئی ده‌سه‌نرته‌وه. ¹³
 به‌ئونه قسه‌یان بۆ ده‌که‌م چونکه
 سه‌یره‌که‌ن به‌لام نایینن، گوی
 ده‌گرن به‌لام نایستن و تی‌تاگه‌ن. ¹⁴
 به‌مه‌ش پيشيني ئه‌شعيا ده‌رباره‌ی
 ئه‌وان دیتهدی، ئه‌وه‌ی ده‌لی: {
 بیستن ده‌بیستن، به‌لام تی‌تاگه‌ن،
 سه‌یرکردن سه‌یره‌که‌ن، به‌لام
 نایینن، ¹⁵ چونکه دلئی ئه‌م گه‌له
 به‌ته‌واوی ره‌ق بووه، گویان قورس
 بووه بۆ گویگرتن، چاویان نووقاندوه
 نه‌وه‌ک به‌چاویان بیینن، به‌گویان
 بیستن، نه‌وه‌ک به‌دلیان تی‌بگه‌ن و
 بگه‌رته‌وه لای من، ئه‌وسا منیش
 چاکیان بکه‌مه‌وه.} ¹⁶ به‌لام ئیوه،
 خۆزگه ده‌خوازی به‌چاوتان چونکه
 ده‌بینن، خۆزگه ده‌خوازی به‌گویتان
 چونکه ده‌بیستن. ¹⁷ راستیتان پی
 ده‌لتیم: زۆر له‌په‌غه‌مه‌به‌ران و
 پیاوچاگان به‌ئاواته‌وه بوون، بیینن
 ئه‌وه‌ی ئیوه ده‌ی‌بینن، بیستن ئه‌وه‌ی
 ئیوه ده‌بیستن به‌لام نه‌یان‌بیستن و
 نه‌یان‌بینی.

روونکردنه‌وه‌ی نموونه‌که

¹⁸ (که‌واته گویگرن له‌واتای
 ئه‌وه‌ی جوتیاره‌که. ¹⁹ هه‌ر که‌سی

به‌شی له‌تۆوه که‌وته سه‌ر ریگا،
 بالنده هاتن و خواردیانن، ⁵ به‌شیکی
 دیکه‌شی که‌وته سه‌ر زه‌ویه‌کی
 به‌ردین که‌ خۆله‌که‌ی ته‌نک بوو،
 خیرا سه‌ریان ده‌رکرد، چونکه
 زه‌ویه‌که قول نه‌بوو، ⁶ به‌لام که‌ رۆژ
 هه‌له‌هات، ووشک بوون و پروکان
 چونکه ره‌گی ته‌واویان نه‌بوو. ⁷
 به‌شیکی دیکه‌شی، که‌وتنه نیوان
 درکه‌وه، کاتی درکه‌کان سه‌ریان
 ده‌رکرد خنکاندیانن. ⁸ هه‌ندیکیش
 له‌تۆوه که‌وته سه‌ر زه‌وی باش،
 به‌روبوومی دا. به‌شیکی یه‌که به‌سه‌د
 به‌شیکی دیکه‌شی یه‌که به‌شه‌ست و
 یه‌که به‌سی. ⁹ کئی گوی هه‌یه، با گوی
 بگری!)

بۆچی عیسا به‌نموونه ده‌دوی؟

¹⁰ قوتایه‌کان هاتنه پيشه‌وه و پیاو
 ووت: (بۆچی به‌ئونه قسه‌یان بۆ
 ده‌که‌یت؟)

¹¹ عیسا وه‌لامی دایه‌وه و ووتی:
 (له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌ئیوه دراوه نه‌ینی
 پادشاهیتی ئاسمان بزائن، به‌لام به‌وان
 نه‌دراوه. ¹² چونکه ئه‌وه‌ی هه‌یه‌تی،
 زیاتری پی ده‌دری تالیی ده‌رزی،
 به‌لام ئه‌وه‌ی نییه‌تی، ئه‌وه‌نده‌ی که‌

خهوتن، دوزمنه که دیست و زیزانه له نیوان گه‌مه که بیدا دهر و پیتی و دهر و ا. ²⁶ کاتی گه‌مه که بهرز بووه و هو گوئی گرت، زیزانه که له گه‌لی دهر که وت. ²⁷ کۆیله کانی خاوه‌ن مان هاتن و پیمان ووت: (گه‌وره‌م، ئایا له کیلگه کهت تووی چاکت نه‌رواند؟ ئیت ئهم زیزانه‌یه له کوپوه هات؟) ²⁸ وه‌لامی دانه‌وه: (دوزمن ئهمه‌ی کردوه) لییان پرسی: (گه‌وره‌م، ده‌ته‌وی بچین زیزانه‌کان کۆ کهینه‌وه؟) ²⁹ وه‌لامی دانه‌وه: (نه‌خیر، نه‌وه‌ک له کاتی کۆ کردنه‌وه‌ی زیزانه‌که‌دا، گه‌مه‌که‌شی پیوه هه‌لکیشن. ³⁰ وازیان لی بهین با هه‌ردووکیان به‌یه‌که‌وه پی‌بگه‌ن، تا کاتی دروینه، به‌دروینه‌که‌ره‌کان ده‌لیم، یه‌که‌م جار زیزانه‌که‌ کۆ که‌نه‌وه، بی‌به‌ستن به‌کۆمه‌ل بوئه‌وه‌ی بسوتیری به‌لام گه‌مه‌که‌ به‌رن بو عه‌مباره‌که‌م له‌وی کۆی بکه‌نه‌وه.)

نموونه‌ی دهنکه‌ خه‌رتنه‌

³¹ هه‌روه‌ها نموونه‌یه‌کی دیکه‌ی بو هینانه‌وه‌و ووتی: (پادشاهیتی ئاسمان وه‌ک دهنکه‌ خه‌رتنه‌له‌یه‌ک* وایه، که‌یه‌کی بیه‌ینی و له‌باخه‌که‌بیدا

په‌یامی پادشاهیتی بیستی و تی نه‌گات، شه‌یتان دیت و ئه‌وه‌ی له‌دلی چاندراوه‌ دهرپینی. ئهمه‌ش ئه‌وه‌یه که‌که‌وته‌ سه‌ر ریگاکه ²⁰ به‌لام ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زه‌ویه به‌ردینه‌که‌ روا، ئه‌وه ئه‌وه‌یه که‌ ووشه‌که‌ ده‌بیستی و ده‌ست به‌جی به‌خوشیه‌وه‌ وه‌ری ده‌گری، ²¹ به‌لام له‌ناوه‌رێکیدا بی ره‌گه‌و بی بنچینه‌یه، ده‌مینیته‌وه‌ تا ماویه‌ک، که‌ ته‌نگانه‌و چه‌وسانه‌وه‌ی به‌سه‌ر هات، له‌پیناوی ووشه‌ی خودا، ئه‌وکاته ده‌گۆریت. ²² ئه‌وه‌ش که‌ له‌نیوان درکه‌کاندا روا، ئه‌وه‌یه که‌ گوئی له‌وه‌وشه‌که‌ ده‌گری، به‌لام کاروباری رۆژانه‌و بیری ده‌وله‌مه‌ندی، ووشه‌که‌ ده‌خنکین. ئیت به‌ر نادات. ²³ ئه‌وه‌شیان که‌ له‌سه‌ر زه‌ویه باشه‌که‌ روا، ئه‌وه‌یه که‌ ووشه‌که‌ ده‌بیستی و تی ده‌گات. ئه‌وه‌یان به‌روبووم ده‌دات، یه‌ک به‌سه‌د، یه‌ک به‌شه‌ست و یه‌ک به‌سی.)

نموونه‌ی گه‌نه‌و زیزانه

²⁴ نینجا نموونه‌یه‌کی دیکه‌ی بو هینانه‌وه‌، ووتی: (پادشاهیتی ئاسمان* وه‌ک ئهمه‌ وایه، مرۆقیك توویکی چاک له‌ کیلگه‌که‌بیدا بچینی. ²⁵ کاتی

وه لامي دانه وه: (چينهري تووه چا كه كه، رۆلهي مرۆڤه.³⁸ كپلگه كەش جیهانه. تووه چا كه كەش رۆلە كانی پادشاهیتین. زیزانه کانیش رۆلە كانی شهیتانن.³⁹ دوژمنه كەش كه زیزانه كهی چاند شهیتانه. دروینه كەش كۆتایی جیهانه. دروینه كهره کانیش فریشته كانن.⁴⁰ ههروهك چۆن زیزانه كه كۆكرایه وه سووتیتر، له كۆتایی جیهان ههمان شت روودهدات.⁴¹ رۆلەي مرۆڤ فریشته كانی ده نیریت، تا هه موو به دكارو نهوانه ی خرابه كارن له پادشاهیتیه كهی ده ربكهن.⁴² ئینجا ده یانخه نه ناو تهنووری گپدار، جا له وی ده بی به گریان و چرپكه چرکی ددان.⁴³ نهوسا راست و دروستان له ناو پادشاهیتی باوکیان وهك رۆژ دهرهوشینه وه. نهوهی گوئی ههیه، با گوئی بگری!

نموونه ی گه نجینه و مرواری

(پادشاهیتی ئاسمان⁴⁴ له گه نجینه بهك ده كات له ناو كپلگه به كدا شاردرایته وه یه كی دهیدوژسته وه دیسان ده یشاریته وه

بیچینی.³² له گه ل نهوهی بچوكتین تووه، كاتی بهرز ده بیسته وه ده بیته رووه كپکی گهوره، ته نانهت بالندهش ده توانن له سه ر لقو لاسكه كانی هیلانه بكهن.)

نموونه ی هه ویرترش

دیسان نموونه یه کی دیکه ی بۆ هیلانه وه ووتی: (پادشاهیتی ئاسمان له هه ویرترشیک ده كات، ئافره تیک بیهیتی و تیکه لاوی سی ربه ئاردی بکات، تا هه ویره كه هه مووی هه ل بیته.)³⁴ عیسا به رده وام ئهم نموونه ی بۆ خه لکه كه ده هینایه وه كاتی قسه ی بۆ ده كردن، هه ولتی دها ووته كانی به نموونه وه بن.³⁵ به مهش نهوهی یه كی له پیغه مبه ران ووتویه تی هاته دی: {به نموونه ده دویم تا نهوهی له دروستكردنی جیهانه وه شاراویه ده ریخه م.}

روونكردنه وهی نموونه ی زیزان

³⁶ ئینجا عیسا خه لکه كه ی به رپكردو گه راپیه وه بۆ مال. قوتابه كانی هاتنه لای، ووتیان: (واتای نموونه ی زیزانه ی ناو كپلگه كه مان بۆ روون بكه ره وه.)³⁷

له‌به‌ر‌ئه‌مه، هه‌ر یه‌کی له‌مامۆستایانی
شه‌ریعت* بیی به‌قوتایی له‌پادشاهیتی
ناسمان، له‌خاوه‌ن مالیک ده‌چی
له‌گه‌نجینه‌که‌ی تازه‌و کۆن به‌یه‌که‌وه
ده‌ره‌به‌ییت. ⁵³ کاتی عیسا ئه‌م
ئوونا‌ه‌ی ته‌واو کرد له‌وی رۆیشت.

ره‌ت‌کردنه‌وه‌ی عیسا

⁵⁴ که‌ گه‌را‌یه‌وه‌ بو
شاره‌که‌ی خۆی چووه‌ که‌ن‌یشت‌و
ده‌ستی کرد به‌فێر‌کردن‌یان، سه‌رسام
بوون‌و پرس‌ییان: (ئه‌م هه‌موو دانایی‌و
کاره‌ سه‌رسو‌ره‌ینه‌رانه‌ی له‌کۆی
بوو؟ ئایا ئه‌مه‌ کوری دار‌تاشه‌که‌
نیسه‌؟ دایکی مریه‌می ناو نیسه‌؟
یا‌قوب‌و یوسف‌و شه‌معون‌و یه‌هوزا
برای نین؟ ⁵⁶ ئه‌وه‌ نیسه‌ خوشکه‌کانی
هه‌مووی لی‌ره‌ لامانن؟ ئه‌مانه‌ی
هه‌موو له‌کۆی بوو؟ ⁵⁷ خه‌لکه‌که‌
لیی به‌گومان بوون، به‌لام عیسا پێی
ووتن: (هیچ پێغه‌مبه‌ریک که‌م نرخ
نیسه‌، ته‌نها له‌شارو مالێ خۆی
نه‌بی.) ⁵⁸ له‌وی کارای
سه‌رسو‌ره‌ینه‌ری زۆری نه‌کرد،
له‌به‌ر بی باوه‌ریان پێی.

کوشتنی حه‌زه‌تی یه‌حیا

له‌وی، ئینجا له‌خۆشیان ده‌روات چی
هه‌یه‌ هه‌مووی ده‌فرۆشی‌و
ئه‌و کی‌لگه‌یه‌ی پێی ده‌کری. ⁴⁵
هه‌روه‌ها پادشاهیتی ناسمان
له‌بازرگانیک ده‌کات ده‌گه‌ری
به‌شوین مرواری چاک‌و جوان. ⁴⁶
کاتی مرواریه‌کی زۆر به‌نرخ ده‌بیی،
ئه‌روا هه‌ر‌چیه‌کی هه‌یه‌ ده‌یفروشی‌و
مرواریه‌که‌ی پێی ده‌کری.

نموونه‌ی تۆر

⁴⁷ هه‌روه‌ها پادشاهیتی ناسمان
له‌تۆرێک ده‌کات فری‌درا‌یسته
ده‌ریاوه‌، له‌هه‌موو جو‌ری
کۆده‌کاته‌وه. ⁴⁸ کاتی پرده‌بی‌و
را‌ده‌کی‌شریته‌ که‌ناری ده‌ریا، ئه‌وه‌ی
باشه‌ کۆی ده‌که‌نه‌وه‌ له‌سه‌به‌ته‌داو
خراپه‌کانیش فری‌ده‌دن. ⁴⁹ هه‌مان
شت رووده‌دا، کاتی کۆتایی ئه‌م
جیهانه‌ دیت فری‌شته‌کان دین،
به‌دکاران ده‌رده‌هینن له‌ناو
راست‌و‌دروستانداو ⁵⁰ فری‌یان ده‌ده‌نه
ناو ته‌نووری گه‌رداره‌وه‌. جا له‌وی
ده‌بی به‌گریان‌و چرکه‌چرکی ددان.
⁵¹ عیسا لێی پرسین ئایا ئه‌مانه
هه‌مووی تی‌گه‌یشتن؟ وه‌لامیان
دایه‌وه‌: (به‌لێ.) ⁵² جا پێی ووتن:

یه حیام بدهری).⁹ هیژدس ئەمە یی
 ناخۆش بوو، بەلام لەگەڵ ئەو هەش
 فرمانی دا ئەو هەش دەیهووت بیدەنی،
 چونکە لەبەردەمی ئەو خەلکە ی
 لەوێدا بوون سوێندی خواردبوو.¹⁰
 بەفەرمانی ئەو چوونە بەندیخانە،
 سەری یەحیایان بری و¹¹ لەسەر
 سینییەک پیشکەشی کچەکیان کرد،
 ئەویش وەری گرت و بۆ لای دایکی
 برد.¹² لەدواییدا قوتایەکانی یەحیا
 هاتن لاشەکیان هەلگرت و ناشتیان.
 ئینجا بۆ لای عیسا چوون و هەوالیان
 دایە.

تێربوونی پینچ هەزار کەس

¹³ کە عیسا ئەمە ییست بە تەنھا
 سواری بەلەمێک بوو، چوو بۆ
 جینگایەکی چۆلەوانی. بەلام کاتی
 خەلکە کە ئەمەیان بیست، هەموو
 لەشارەکانەو بەی بۆ لای چوون.
¹⁴ کاتی عیسا گەیشتە کەناری دەریا،
 خەلکی زۆری بینی. بەزەیی
 پیاھاتنەو نەخۆشەکانی
 چاک کردنەو.¹⁵ کاتی ئیوارە داھات،
 قوتایەکانی هاتن و وتیان: (ئەم
 شوێنە چۆلەوانیەو کاتیش درەنگە،
 خەلکە کە بەری کە با برۆن بۆ

کاتی هیژدسی پادشا، ناوبانگی
 عیسا ییست،² بەپاوەکانی ووت:
 (ئەو یەحیای خەلک لەئاو هەلکیشە
 لەناو مردوواندا زیندوو بوو تەو،
 بۆیە کاری و سەر سۆرھینەر دە کری
 لەسەر دەستی).³ کاتی خۆی،
 هیژدس یەحیای گرت، زنجیر بەستی
 کرد و فری دایە ناو بەندیخانەو.
 ئەمەش لەبەر هیژدسی ژنی
 فیلیپسی برای.⁴ چونکە یەحیا پی
 دەووت: (دروست نییە تۆ
 براژنە کەت بخوازی).⁵ ئەو هەبوو
 هیژدس دەویست یەحیا بکوژی،
 بەلام دەترسا لەو خەلکە ی ئەوی.
 چونکە خەلکە کە وەک پیغمبەرێک
 سەیری یەحیایان دە کرد.⁶ بەلام
 لە کاتی ئاھەنگ گیران، بەبۆنە ی
 جەژنی لەدایک بوونی هیژدسەو،
 کچی هیژدیا لەناو ەراستی
 خەلکە کە دەستی کرد بەسەماکردن،
 هیژدس ئەمە ی زۆر پی خۆش بوو،
⁷ ئەو هەبوو سوێندی بۆ خواردو بەلینی
 دایە، ئەو هەش داوای بکات بۆ ی
 جی بەجی بکات و بیداتی.⁸ کچە
 داوای ئەو هەش راویژی بەدایکی کرد،
 ووتی: (لێرە لەسەر سینییەک سەری

به‌ته‌نھا نوپژ بکات، کاتی ئیواره
 داهات، له‌وی به‌ته‌نھا بوو،²⁴ به‌له‌می
 قوتابیه‌کانیش گه‌یشتبووه‌ ناوه‌راستی
 ده‌ریاچه‌که، شه‌پۆلی ئاوه‌که‌ پیایدا
 ده‌کیشا، چونکه‌ ره‌شه‌با به‌په‌چه‌وانه‌ی
 به‌له‌مه‌که‌ بوو.²⁵ له‌به‌ره‌به‌یاندا عیسا
 بۆ لایان هات، به‌سه‌ر ده‌ریاچه‌که‌دا
 به‌پێ ده‌رۆیشت.²⁶ کاتی قوتابیه‌کان
 ئەمه‌یان دی، ترسان و ووتیان: (ئهمه
 خپۆه). ئینجا له‌ترسا ده‌ستیان کرد
 به‌هاوار کردن.²⁷ ده‌ست به‌جی عیسا
 پێ ووتن: (ووره‌تان به‌رز بێ، ئەوه
 منم، مه‌ترسن.)²⁸ په‌ترۆس ووتی:
 (گه‌وره‌م، گه‌ر تۆی، فه‌رمانم پێ ده‌
 به‌سه‌ر ئاوه‌که‌دا به‌پێ بێم بۆ لات.)
²⁹ عیسا پێ ووت: (وه‌ره)، په‌ترۆس
 له‌ به‌له‌مه‌که‌ دابه‌زی و به‌سه‌ر ئاوه‌که‌
 به‌پێ به‌ره‌و لای عیسا رۆیشت.³⁰
 به‌لام کاتی توندی بایه‌که‌ی بینی،
 ترسا و رۆچوو، هاواری کرد:
 (گه‌وره‌م رزگارم که‌ه).³¹ عیسا
 ده‌ست به‌جی ده‌ستی درێژ کردو
 گرتی و پێ ووت: (ئهی که‌م باوه‌ر،
 بۆچی گومانت کرد؟)³²
 که‌سه‌ر که‌وته‌ سه‌ر به‌له‌مه‌که‌،
 ره‌شه‌با که‌ هیمن بوو.³³ ئەوانه‌ی
 له‌سه‌ر به‌له‌مه‌که‌ بوون، هاتنه‌ پێشه‌وه‌

لادی‌کان و خواردن بۆ خۆیان
 بکرن.)¹⁶ به‌لام عیسا پێ ووتن:
 (پێویست ناکات برۆن، ئیوه‌ نانیان
 به‌نه‌ی بایه‌خۆن.)¹⁷ ئەوانیش ووتیان:
 (له‌په‌نچ نان و دوو ماسی زیاترمان
 نییه‌.)¹⁸ عیسا ووتی: (به‌په‌ین بۆم بۆ
 ئێره‌ه‌.)¹⁹ دوا‌ی عیسا فه‌رمانی
 به‌خه‌لکه‌که‌دا هه‌موو له‌سه‌ر گیا
 دانیشتن. ئینجا پێنج نانه‌که‌و دوو
 ماسیه‌که‌ی هه‌لگرت و سه‌ری
 هه‌لپری بۆ ئاسمان و سوپاسی کردو
 له‌تی کرد، ئەوسا دای به‌قوتابیه‌کان،
 ئەوانیش دابه‌شیان کرد به‌سه‌ر
 خه‌لکه‌که‌دا.²⁰ هه‌موو نانیان خواردو
 تیر بوون، هه‌ر له‌و پارچه‌ نانا‌ه‌ی
 لێیان مایه‌وه‌، دوانزه‌ سه‌به‌ته‌یان
 پر کرد.²¹ ژماره‌ی ئەوانه‌ی که‌نانیان
 خوارد، پێنج هه‌زار پیاو بوون،
 بێجگه‌ له‌ژن و مندال.

عیسا به‌سه‌ر ئاودا ده‌روات

²² دوا‌ی ئەمه‌ فه‌رمانی‌دا
 به‌قوتابیه‌کانی سواری به‌له‌مه‌که‌ بنو
 برۆن بۆ ئەوبه‌ری ده‌ریاچه‌که‌، تا ئەو
 خه‌لکه‌که‌ به‌ری بکات.²³ دوا‌ی
 ئەوه‌ی خه‌لکه‌که‌ی به‌ری کرد،
 سه‌ر که‌وته‌ سه‌ر شاخێک بۆ ئەوه‌ی

باچاره نووسی مردن بیست. {⁵
 به لام ئیوه ده لئین: گهر یه کی ناوی
 قوربانی بهیخت، لهو شتانه ی که
 دهیبه خشی به دایک و باوکی، ئیتر
 ئازاده له ریزگرتنیان. ⁶ ئیوه بهمه
 له پیناوی خووره و شتتان، ووشه ی
 خودا ده شکین. ⁷ ئە ی دوورووه کان،
 ئە شعیای پیغه مبه ر راستی
 پیشینی کردوه سه باره ت به ئیوه
 کاتی ووتویه تی: ⁸ {ریزی ئەم گهله
 بو من ههر به دهمه، به لام دلین زور
 لیمه وه دووره. ⁹ بی سووده
 په رستنیان بو من له کاتی کدا ئەوان
 شتی فیری خه لکی ده که ن له
 مرۆفه وه یه. }

ئهو ی مرۆف گلاو ده کات

¹⁰ ئینجا خه لکه که ی هه موو
 بانگ کردو پینی ووتن: (گوی بگرن و
 تی بگه ن. ¹¹ ئەهو ی ده چیته ناو
 ده مه وه، مرۆف گلاو ناکات، به لکو
 ئەهو ی له دهم دیته ده ره وه، ئەوه مرۆف
 گلاو ده کات. ¹² دوا یی قوتاییه کانی
 هاتنه پیشه وه و پینان ووت: (ده زانی
 فه رسیه کان کاتی گو ییان له م قسه یه
 بوو زور بیزار بوون. ¹³ وه لامی
 دانه وه: (ههر رووه کی ک باوکی

کرنوشیان بو عیسا بردو ووتیان:
 (به راستی تو رۆلته ی خودای.)
³⁴ کاتی په رپینه وه بو ئەو بهر،
 له شاری جه نیساره ت هاتنه خواره وه.
³⁵ خه لکی ئەو ده وروپشته ناسیانه وه،
 هه والیان نارد بو ناوچه کانی دیکه،
 چی نه خو شیان هه بوو هینایان بو
 لای. ³⁶ داوایان لی کرد رپیان
 بدات، هه یچ نه یی ده ست له چمکی
 جله کانی بدن. جا هه موو ئەوانه ی
 ده ستیان لی دا، چاک بوونه وه.

سه ریچی کردنی راسپارده ی خودا 15

ئینجا چه ند که سی ک له مامۆستایانی
 شه ریعه ت و فه رسیه کان له قودسه وه
 هاتنه لای عیساو لیان پرسی: ²
 (بوچی قوتاییه کانت سه ریچی
 خووره و شتی پیران ده که ن، پیش
 نان خواردن ده ستیان ناشون؟) ³ عیسا
 له وه لامدا ووتی: (باشه ئە ی بوچی
 ئیوه سه ریچی راسپارده ی خودا
 ده که ن، له پیناوی پاریزگاری کردنی
 داب و نه ریتتان؟) ⁴ خودا
 رای سپاردوه وه ده لئ: {ریزی باو کو
 دایکت بگه ره. ئەهو ی قسه ی خراب
 به باو کو دایکی بلتی،

(گه ورهم، ئه ی رۆل ه ی داود، به زه ییت پی مدا بیته وه، کچه که م به شیوه یه کی زۆر خراب رۆحی پیسی تیا یه.)²³ به لام عیسا وه لام ی نه دایه وه. قوتابیه کانی هاتن ل ی پاران ه وه و پیمان ووت: (شتیک ی بۆ بکه، ئه و به دوامان هاوار ده کا.)²⁴ وه لام ی دایه وه: (من ته نها بۆ مه ره وون بو وه کانی ئیسرائیل نیراوم.)²⁵ به لام ژنه که ل ی نزیك بو وه وه، کر نۆشی بۆ بردو ووتی: (گه ورهم یارمه تیم بده.)²⁶ عیسا وه لام ی دایه وه: (ناشی نانی مندالان بیری و فر ی بدر ی بۆ سه گ.)²⁷ ژنه که ووتی: (راسته گه ورهم، به لام سه گیش ئه وه ده خوات که له سه ر میزی گه وره کانی ده که و یته خواره وه.)²⁸ ئینجا عیسا ووتی: (خوشکه، با وه ری تۆ مه زنه، ئه وه ی داوای ده که ییت با بۆت بییت.) ئه و بوو کچه که ی ده ست به جی چاک بو وه وه.

نان دانی چوار ه هزار که س

²⁹ ئینجا عیسا له و ناوچه یه رۆیش ت به ره و ده ریای جه لیل، سه ره که و ته سه ر شاخی ک و دانیش ت.

ناسمانیم نه یجان دییت، هه لده که نری.¹⁴ وازیان لی به یسن، ئه وانه کو یرن ده یانه وی ر یگا پيشانی کو یر بده ن، گه ر بییت و کو یر ر یگا پيشانی کو یر بده ن، هه ر دوو کیان به یه که وه ده که ونه چاله وه.)¹⁵ په ترۆس پی ووت: (ئهم نمونه یه مان بۆ روون بکه وه.)¹⁶ عیسا ل ی پرسین: (ئایا ئیوه ش هیشتا ت ی ناگه ن؟)¹⁷ نازانن ئه و خوارد نه ی ده چیه ته ناو ده مه وه، ده رواته ناو سک و دوای فر ی ده در یته ده ره وه؟¹⁸ به لام ئه وه ی له ده م دیته ده ره وه، له دل ه وه یه و ئه وه یه مرۆف گلاو ده کات.¹⁹ چونکه بیری خراب له دل ه وه هه لده قوتی بۆ ده ره وه، وه ک: کوشتن، داوین پیسی، به در هوشتی، دزی، شایه تی درۆ، کفر کردن.²⁰ ئانه مانه مرۆف گلاو ده که ن. به لام خواردن به ی ده ست شوشتن، مرۆف گلاو ناکات.)

با وه ری ژنیکی که نغانی

²¹ دوای ئه مه عیسا ئه و ناوچه یه ی به جی هیشت و چوو بۆ ده روو پشتی سو رو سه یدا.²² ژنیکی که نغانی خه لکی ئه و ده روو پشته بوو، له عیسا هاته پ یشه وه و هاواری کرد:

خوارد تا تیر بوون، دوايي جهوت سه به تهی پر له ته نانیان کۆ کرده وه. ³⁸ ژماره ی نان خۆران چوار ههزار پیاو بوون، بیجگه له ژن و مندال. ³⁹ ئینجا عیسا خه لکه که ی بهر پر کردو سواری به له م بوو چوو بو ناوچه ی مه جه دان.

داواکردنی نیشانه ی ناسمانی

16

هه ندی له فه رسیه کان و سه دوقیه کان هاتن بو لای عیسا بو ئه وه ی تا قی بکه نه وه، داوا یان لی کرد نیشانه یه کی ئاسمانیان پیشان بدات. ² له وه لامدا پی ووتن: (ئه گهر له کاتی ئیواران ئاسمان سووری، ده لئین به یانی هه تاو ده بیئت. ³ ئه گهر له به یانی ش ئاسمان سوورو رووگرژ بوو، ده لئین، ئه مرۆ باران ده بیئت، ئه ی دوورو وه کان، ئیوه له رووی ئاسمانه وه ده زانن ئاو و هه وا بخویننه وه، به لام نیشانه کانی زه مانه نازانن بخویننه وه. ⁴ نه وه یه کی به دکارو به دره وه شت داوا ی نیشانه ده کات، هیچ نیشانه یه کی پی نادری، ته نها نیشانه ی یونس پیغه مبه ر نه بیئت)، ئینجا له وی رۆیشت و ئه وی به جی هیشت.

³⁰ ئه وه بوو خه لکیکی زۆر هاتنه لای، ئیفلیج و گۆج و کویر و لالو زۆر نه خۆشی که یان له گه ل بوو، له بهر پییدا دا یاننان، ئه ویش چاکی کردنه وه. ³¹ کاتی خه لکی بینان لال قسه ده کا، ئیفلیج چاک ده بیته وه، گۆج بهر پرکی ده روا، کویر ده بینی، سه ریان سو پرماو ستایشی خودای ئیسرا ئیلیان کرد. ³² عیسا قوتابیه کانی بانگ کرده لای خۆی و ووتی: (من به زه بیم به و خه لکه دا دیته وه، ئه وه ما وه ی سی رۆژه له گه لمدان و هیچ یان نییه بیخۆن، ناشمه وی بهر سه سیتی بیان نیمرمه وه، نه وه ک له پرنگا بر نه که ن). ³³ قوتابیه کان ووتیان: (له کویمان بوو له م چۆ له وانیه دا، ئه و نانه زۆره ی به شی ئه م هه موو خه لکه بکات؟) ³⁴ عیسا لی پرسین: (چه ند نانتان لایه؟) وه لامیان دا یه وه: (جهوت، له گه ل چه ند ماسیه کی بچکۆ له). ³⁵ ئه وه بوو عیسا فه رمانی دا به هه مووان تا له سه ر زه وی دانیشن. ³⁶ ئینجا ماسیه کان و جهوت نانه که ی بهرز کرده وه سو یاسی خودای کرد، له تی کردن و دای به قوتابیه کان، تا به سه ر هه مووان دا به شی که ن. ³⁷ به مه هه موو نانیان

دان پپانانی په ترۆس به مه سیح

13 کاتی عیسا گه‌بشته ناوچه‌ی
 قه‌یسه‌ری فیلپوس، له‌قوتابیه‌کانی
 پرسى: (به‌بیرو رای خه‌لکى رۆل‌ه‌ی
 مروؤف* کیه؟) 14 وه‌لامیان دابه‌وه:
 (به‌شى له‌خه‌لکى ده‌لین، به‌حیای
 خه‌لک له‌ئاوه‌لک‌کش، به‌شى‌کى
 دیکه‌ش ده‌لین، ئه‌لیاس پیغه‌مبه‌ر
 به‌شى‌کى تریش به‌ئیرمیا یا به‌یه‌کى
 له‌پیغه‌مبه‌رانى داده‌نین.) 15 نینجا لى
 پرسین: (ئه‌ی ئیوه، ده‌لین من کیم؟)
 16 په‌ترۆس که‌شه‌معونیشى پى
 ده‌ووترا، وه‌لامى دابه‌وه، ووتى: (تۆ
 مه‌سیحى، رۆل‌ه‌ی خودای
 زیندووى.) 17 جا عیسا پى ووت:
 (خۆزگه‌ت پى ده‌خوازرى، ئه‌ی
 شه‌معونى کورپى یونا، ئه‌م زاینه
 له‌گۆشت و خوینه‌وه نییه. به‌لکو له‌و
 باوکه‌مه‌وه‌یه که له‌ئاسمانه. 18 منیش
 پیت ده‌لیم، تۆ په‌ترۆسى و له‌سه‌ر ئه‌م
 به‌رده‌ کۆمه‌له‌ی خۆم دروست
 ده‌که‌م و هیزه‌کانى مردنیش پى
 ناویرت. 19 کلیلى پادشاهیتى
 ئاسمانت ده‌ده‌مى، ئه‌وه‌ی دایده‌خه‌یت
 له‌سه‌ر زه‌وى، داخراو ده‌پیت
 له‌ئاسمان، ئه‌وه‌ی ده‌یکه‌یته‌وه له‌سه‌ر
 زه‌وى، کراوه ده‌پیت له‌ئاسمان.) 20

5 کاتی گه‌بشته‌ته ئه‌وه‌یه‌ری
 ده‌ریاچه‌که، قوتابیه‌کان بیرىان
 چووبوو نان له‌گه‌ل خویان به‌یتن. 6
 عیسا پى ووتن: (ووریان ناگادارى
 هه‌ویرترشى فه‌ریسه‌یه‌کان و
 سه‌دوقیه‌کان بن.) 7 قوتابیه‌کان له‌دلى
 خویان بیرىان کرده‌وه ووتیان:
 (ئه‌وه بۆیه واده‌لتى، چونکه ئیمه ناغان
 له‌گه‌ل خۆمان نه‌هیناوه.) 8 عیسا
 به‌مه‌ی زانى و پپانانى ووت: (ئه‌ی که‌م
 باوه‌رینه، بۆچى له‌نیوان خۆتان بیر
 له‌وه ده‌که‌نه‌وه نانتان نه‌هیناوه؟ 9 ئایا
 هیشتا تى نه‌گه‌بشتون؟ بیرتان چووه‌وه
 پینچ نانه‌که‌ی پینچ هزار که‌سى پى
 تیر بوو چه‌ند سه‌به‌ته‌یه‌کیشى لى
 مایه‌وه؟ 10 سه‌وت نانه‌که‌تان بىر
 چووه‌وه چوار هزار که‌سى تیرکردو
 چه‌ند سه‌به‌ته‌یه‌کیشى لى مایه‌وه؟ 11
 تى تاگه‌ن من مه‌به‌ستم نان نه‌بوو کاتى
 ووتم: ناگادارى هه‌ویرترشى
 فه‌ریسه‌یه‌کان و سه‌دوقیه‌کان بن!) 12
 نینجا قوتابیه‌کان تى گه‌بشتن که‌ئهو
 ناگاداریان ناکاته‌وه له‌هه‌ویرترشى
 نان، به‌لکو ناگاداریان ده‌کاته‌وه
 له‌فیرکردنى فه‌ریسه‌یه‌کان و
 سه‌دوقیه‌کان.

خاچی خۆی هه‌لگه‌ری و دوام کهوێت.²⁵ چونکه ئه‌وه‌ی بیهوی ژیا‌نی رزگار بکات، ژیا‌ن ده‌دۆرێت، به‌لام ئه‌وه‌ی ژیا‌نی خۆی بدۆرێت له‌پێناوی من، ژیا‌نی رزگار ده‌کات.²⁶ چونکه چی به‌که‌لکی مرۆ‌ف دێت گه‌ر هه‌موو جیهان به‌رێته‌وه‌و خۆی بدۆرێت؟ یاخود مرۆ‌ف بۆ کرپنه‌وه‌ی ژیا‌نی خۆی چی پێش‌کش ده‌کات.²⁷ رۆ‌له‌ی مرۆ‌ف به‌شکۆی باوکیه‌وه له‌گه‌ڵ فریشته‌کان ده‌گه‌رێته‌وه، ئینجا هه‌ر کس به‌پێی کرداری خۆی، پاداشت وهرده‌گری.²⁸ راستیان پێ ده‌لێم: هه‌ندێک له‌وانه‌ی لێره‌دا راوه‌ستان، مردن نابین تا هاته‌وه‌ی رۆ‌له‌ی مرۆ‌ف نه‌بین به‌ پادشاهیتیه‌که‌یه‌وه.

شیوه‌گۆرانی عیسا

17

دوای ئەمه به‌ش‌ه‌ش رۆژ عیسا په‌ترۆس و یاقوب و یوحه‌نای برای یاقوبی له‌گه‌ڵ خۆی بردو به‌یه‌که‌وه‌ چونه‌ سه‌ر چیا‌یه‌کی به‌رز.² کاتی له‌به‌رچاویان به‌ته‌واوی شیوه‌ی گۆرا، ده‌موچاوی ده‌دره‌وشایه‌وه‌ وه‌ک رۆژو جله‌کانی سه‌ی هه‌لگه‌را وه‌ک

ئینجا قوتابیه‌کانی ئاگادار کرده‌وه جارێ به‌کس نه‌لێن که ئه‌و مه‌سیحه.

یه‌که‌م باسی مردنی عیسا

²¹ ئیتر عیسا له‌و کاته‌وه ده‌ستی کرد به‌روونکردنه‌وه‌ بۆ قوتابیه‌کانی سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که ده‌ی‌ت پروات بۆ قودس، له‌وی ئازار بدری به‌ده‌ستی پیران* و سه‌رۆک کاهینه‌کان و مامۆستایانی شه‌ریعت، ئینجا بکوژی و له‌رۆژی سه‌هه‌مدا زیندووێته‌وه.²² په‌ترۆس عیسا هێنايه ئەم لاوه‌و سه‌ره‌نشتی کردو پێی ووت: (خوا نه‌کات گه‌وره‌م، هه‌رگیز ئەمه‌ت به‌سه‌ر نه‌یه‌ت).²³ عیسا ئاو‌ری دایه‌وه‌و به‌ په‌ترۆسی ووت: (وون به‌ له‌به‌رچاوم ئە‌ی شه‌یتان، ئیستا تو کۆسی له‌به‌رده‌مم، چونکه تو هیشتا بیرت لای کاروباری خودانییه، به‌لکو لای کاروباری مرۆ‌فه.)

خۆ‌نامه‌کردن بۆ مردن

²⁴ ئینجا عیسا به‌قوتابیه‌کانی ووت: (ئه‌وه‌ی ده‌یه‌وی به‌دوامه‌وه‌ پروات، با واز له‌خۆی به‌ی‌ت و

ئه‌لیاس دیت و هه‌موو شتی
 ده‌خاته‌وه شوینی خوئی. ¹² به‌لام پیتان
 ده‌لیم: ئه‌لیاس هات و نه‌یان ناسی،
 چیان ویست پیتانکرد، هه‌روه‌ها
 رۆل‌ه‌ی مرۆفیش به‌ده‌ستیان‌ه‌وه
 ده‌که‌وێته به‌ر ئازار. ¹³ ئه‌وسا
 قوتابیه‌کان تی‌گه‌یشتن، عیسا
 سه‌باره‌ت به‌یه‌حیای خه‌لک
 له‌ئاوه‌لکیش ده‌دوی.

ده‌رکردنی رۆحی پیس

¹⁴ کاتی گه‌یشتنه لای کۆمه‌له
 خه‌لکه‌که، کابرایه‌که هاته به‌رده‌می و
 له‌به‌رپیی کهوت، ¹⁵ ووتی: (گه‌وره‌م،
 به‌زه‌یت به‌م کورهم بیه‌وه، هه‌ندی
 جار فی‌ده‌یگریت و تووشی ئازاریکی
 زۆر ده‌ییت، زۆر جاریش ده‌که‌وێته
 ناو ئاگرو ئاوه‌وه. ¹⁶ برده‌مه لای
 قوتابیه‌کان به‌لام نه‌یان‌توانی
 چاکی بکه‌نه‌وه. ¹⁷ لیره‌دا عیسا
 ووتی: (ئه‌ی نه‌وه‌ی بی‌ئاوه‌رو خوار،
 تاکه‌ی له‌گه‌لتان بم؟ تاکه‌ی بارتان
 هه‌لگرم؟ ئه‌و کورهم به‌یتن بۆ لام. ¹⁸
 عیسا هه‌ره‌شه‌ی له‌و رۆحه‌ کرد که
 له‌کوره‌که‌دا بوو، ئه‌ویش له‌له‌شی
 هاته‌ ده‌روه‌وه، کورهم ده‌سته‌به‌جی چاک
 بووه‌وه. ¹⁹ دوا‌ی ئه‌مه، قوتابیه‌کان

رووناکی. ³ له‌په‌ر موسا و ئه‌لیاس
 ده‌رکه‌وتن بۆیان و له‌گه‌ل عیسا‌دا
 که‌وتنه‌ گه‌توگۆ. ⁴ ئینجا په‌ترۆس
 به‌عیسای ووت: (گه‌وره‌م، شتیکی
 خۆشه‌ لیره‌ بیه‌ینه‌وه، گه‌ر ده‌ته‌وێت
 سی‌چادر هه‌لده‌ده‌ین یه‌کی بۆ توو
 یه‌کی بۆ موسا و یه‌کی‌کیش بۆ
 ئه‌لیاس. ⁵ له‌وکاته‌دا په‌ترۆس ئه‌مه‌ی
 ده‌ووت، هه‌ورنکی رۆشن بالی کیشا
 به‌سه‌ریان، ده‌نگیک له‌هه‌وره‌که‌وه
 بانگی کرد: (ئا نه‌وه‌تا رۆل‌ه‌ی
 خۆشه‌ویستم، ئه‌وه‌ی پی‌دلشادم.
 گوئی بۆ راگرن. ⁶ کاتی قوتابیه‌کان
 گوئیان له‌ده‌نگه‌که‌ بوو، له‌ترسا
 که‌وتن به‌ده‌مدا. ⁷ به‌لام عیسا لێیان
 نزیک بووه‌وه و ده‌ستی لێدان و ووتی:
 (هه‌ستن، مه‌ترسن. ⁸ ئینجا چاویان
 هه‌لپری، له‌عیسا زیاتر که‌سیان
 نه‌دی.

⁹ کاتی له‌چیاکه ده‌هاتنه‌ خواره‌وه،
 عیسا فه‌رمانی پێدان: (ئه‌مه‌ به‌که‌س
 رامه‌گه‌یه‌نن، تا رۆل‌ه‌ی مرۆف له‌ناو
 مردووان هه‌لده‌ستیه‌وه. ¹⁰ ئینجا
 قوتابیه‌کانی لێیان پرسی: (ئه‌ی باشه
 بۆچی مامۆستایانی شه‌ریعه‌ت ده‌لێن،
 ده‌بی ئه‌لیاس یه‌که‌مجار بیته‌؟ ¹¹ عیسا
 وه‌لامی دانوه‌وه ووتی: (ئه‌مه‌ راسته،

په‌ترۆس چووه ماله‌وه بۆ لای عیسا
 بۆ ئەوه‌ی له‌م باره‌یه‌وه له‌گه‌ڵی
 بدوی، یه‌کسه‌ر عیسا لێ پرسی:
 (رات چیه‌ شه‌معون؟ پاشایانی سه‌ر
 زه‌وی سه‌رانه‌و باج له‌کۆ
 وه‌رده‌گرن له‌رۆڵه‌ی وولاته‌که‌ی
 خۆیان یاخود له‌ بیگانه‌؟)²⁶ په‌ترۆس
 وه‌لامی دا‌به‌وه: (له‌بیگانه‌). ئینجا
 عیسا پێی ووت: (که‌واته‌ هاو‌لاتیان
 سه‌ربه‌ستن.²⁷ به‌لام بۆ ئەوه‌ی ته‌گه‌ره
 نه‌خه‌ینه‌ ریگایانه‌وه، برۆ بۆ
 ده‌ریاچه‌ که‌و تۆره‌ که‌ت هه‌لده‌، یه‌که‌م
 ماسی که‌ده‌بگریت، ده‌می بکه‌ره‌وه،
 ده‌ینی چوار دره‌می تیا‌یه، بیه‌نه‌ره
 ده‌ره‌وه‌و باجی خۆم و خۆتی
 لی‌ده‌).

کی مه‌زنتزینه‌ ؟

18

له‌و کاته‌دا قوتابیه‌کان هاتنه‌ لای
 عیساو لێیان پرسی: (کی مه‌زنتزینه
 له‌پادشاهیتی ئاسمان؟)² عیسا
 مندالتیکی بانگکردو له‌ناوه‌راستیاندا
 رای‌گرت و³ ووتی: (راستیتان
 پێ‌بلێم: گه‌ر نه‌گۆرین و وه‌کو ئەو
 منداله‌تان لێ‌نه‌یه‌ت، هه‌رگیز ناچنه
 پادشاهیتی ئاسمانه‌وه.⁴ ئەوه‌ی توانی

به‌ته‌نها له‌عیسایان پرسى: (بۆچی ئێمه
 نه‌مانتوانی ئەو رۆحه‌ پسه‌ له‌و کۆره
 ده‌ربکه‌ین؟)²⁰ وه‌لامی دانه‌وه، ووتی:
 (له‌به‌ر که‌می باوه‌رتان. راستیتان پێ
 ده‌لێم: گه‌ر هێنده‌ی ده‌نکه
 خه‌رت له‌یه‌که‌ باوه‌رتان هه‌یه‌ت، به‌و
 کێوه‌ ده‌لتین لێره‌ برۆ بۆ ئەوی،
 ده‌روات و هه‌یج شتی‌ک نیه‌ له‌ده‌ستان
 یاخی بێت. ²¹ به‌لام ئەم جووره
 رۆحانه‌ ده‌رناکری، به‌نوێژو رۆژوو
 نه‌یه‌ت. ﴿﴾

دووه‌م باسی مردنی عیسا

²² کاتی عیساو قوتابیه‌کانی به
 ناوچه‌ی جه‌لیلدا ده‌گه‌ران، عیسا به
 قوتابیه‌کانی ووت: (رۆڵه‌ی مرۆڤ
 ئەوه‌نده‌ی نه‌ماوه‌ بدری به‌ده‌ستی
 خه‌لکه‌وه،²³ ده‌یکوژن و له‌رۆژی
 سه‌یه‌مه‌دا زیندووده‌بیته‌وه). جا
 قوتابیه‌کانی به‌مه‌ زۆر دلگه‌ران بوون.

باجی په‌رستگا

²⁴ کاتی گه‌یه‌شته‌ که‌فه‌رناحوم*،
 باجگرانی په‌رستگا هاتنه‌ لای
 په‌ترۆس و لێیان پرسى: (ئه‌هری
 مامۆستا که‌تان باجی په‌رستگا نادات؟)
²⁵ ووتی: (به‌ڵی، ده‌بدات). که‌

نموونه‌ی مه‌ری وون بوو

(¹⁰ ئاگا داربن رقتان لهم باوه‌رداره مندالانه نه‌بیت، چونکه فریشته‌کانیان له‌ئاسمان گشت کات رپوی ئه‌و باوکهم ده‌بینن که له‌ئاسماندایه. ¹¹

﴿چونکه رۆلته‌ی مرۆف، هاتوو ه بۆ رزگار کردنی وون بووان.﴾ ¹² پاتان چیه؟ گهر یه‌کیک سه‌د سه‌ر مه‌ری هه‌بیت و دانه‌یه‌کی لی وون بیت، ئایا نه‌وه‌دو نوک‌ه‌ی تر له‌چیا به‌جی ناهیلیت و ناگه‌ری به‌دوای مه‌ره وون بووه‌که‌دا تا ده‌یدۆزیته‌وه؟ ¹³

راستیتان بی‌ده‌لیم: گهر دۆزیه‌وه، زیاتر له‌نه‌وه‌دو نوک‌ه‌ی تر که وون نه‌بوون، پسی دل‌خوش ده‌بی! ¹⁴

به‌هه‌مان شیوه‌ باوکی ئاسمانیم نایه‌ویت یه‌کی له‌و باوه‌رداره مندالانه له‌ناو بچن.

گله‌یی بربایانه

(¹⁵ گهر براكه‌ت خرابه‌ی به‌رامبه‌ر کردی، برۆ لای و به‌ته‌نھا له‌نیوان خۆتان گله‌یی لی بکه. گهر گوئی لی گرتی، ئه‌وا براكه‌ت

وه‌ك ئه‌م منداله‌ خۆی به‌ساکاری راگری، له‌پادشاهیتی ئاسماندا به‌مه‌زنترین داده‌نری. ⁵ كه‌وه‌ی به‌ناوی منه‌وه‌ پيشوازی له‌مندالتيكي وه‌ك ئه‌مه‌ بکات، ئه‌وا پيشوازی له‌من کردوه. ⁶ به‌لام هه‌ر كه‌سيك يه‌كي له‌و باوه‌رداره بچووكانه‌ی كه‌باوه‌ريان به‌من هه‌يه‌ تووشی گونا بکات، باشتر وایه‌ بۆ به‌ردی ده‌ستار به‌م‌لیه‌وه‌ هه‌لواسری و نوقمی ده‌ریا بکری. ⁷ قور به‌سه‌ر ئه‌م جیهانه‌ که‌وا خه‌لکی تووشی گونا ده‌کات! تووش بوونی گونا هه‌يش ده‌بی رپووبات، به‌لام قور به‌سه‌ر ئه‌وه‌ی ده‌بیته‌ هو‌ی رپوودانی! ⁸ گهر ده‌ستت یاخود قاچت تووشی گونا ه‌ی کردی، بی‌په‌وه‌ فری ده، باشتر وایه‌ بی‌ ده‌ست یا بی‌ قاچ بچیته‌ ژيانه‌وه، له‌وه‌ی به‌ده‌ست و قاچی ساغه‌وه‌ بخریته‌ ناگری هه‌تا هه‌تایه‌وه، ⁹ گهر چاوت تووشی گونا ه‌ی کردی، ده‌ری به‌ینه‌وه‌ فری ده: باشتر وایه‌ به‌یه‌ك چاو بچیته‌ ژيانه‌وه‌ له‌وه‌ی به‌دوو چاوه‌وه‌ بخریته‌ ناو ناگری دۆزه‌خه‌وه.

♦ بی‌په‌وه‌: لی‌ره‌ مه‌به‌ست برینی نه‌ندامی له‌ش نییه، به‌لكو وازه‌یتان له‌ گوناوه.

دهستگیر ده بیتهوه.¹⁶ خو ئه گهر
گوئی لی رانه گرتی، براهك یاخود
دوو برای که له گهل خو ت بهره،
ههتا له هه موو شتی بدوین، بهشایهتی
دوو یاسی کهس.¹⁷ ئه گهر بهمهش
رازی نه بوو، مهسه له که بخه ره
بهرده می کومه لی باوه رداران، ئه گهر
له وانیش گوئی رانه گرت، ئهوا وهك
یه کیکی خوانه ناس و باجگر
هه لسه و کهوتی له گهل بکه.¹⁸
راستیتان پی ده لیم: ئه وهی ئیوه
له سه ره زهوی بیه ستن، ئهوا
له ئاسمانیش به ستراو ده بیته، ئه وهش
که له سه ره زهوی ئیوه بیکه نه وه، ئهوا
له ئاسمانیش کراوه ده بیته.¹⁹ ههروهها
بایستان بلیم: گهر دووان له ئیوه
ریکه وتن له سه ره داوا کردنی شتیك،
هه رچییهك بیته، باوکی ئاسمانیم بو تان
ده هیته دی.²⁰ چونکه له هه ره
شونیکدا دووان یاخود سیان به ناوی
منه وه کۆبینه وه ئهوا من له نیوانیادا
دهم.)

ئیبووردنی بربان

²¹ ئینجا په ترۆس هاته لای و لئی
پرسی: (گه وره م، ده بی چه ند جار
له براهكم خو شیم کاتی هه لیم

بهرام بهر ده کات؟ تا چهوت جار؟)
²² عیسا وه لامی دایه وه: (من نالیم
چهوت جار، به لکو چه فنا که رهت
چهوت جار! ²³ له بهر ئه مه پادشاهی
ناسمان له پادشاهیك ده کات ویستی
لی پرسینه وه له گهل کۆیله کانی
بکات. ²⁴ کاتی دهستی کرد
به لی پرسینه وهی قهرزه کانی یه کیکیان
بو هیتا ده هه زار به شه زیو قهرزازی
بوو. ²⁵ جا له بهر ئه وهی هیچی نه بوو
قهرزه کهی پی بداته وه، پادشاکه
فرمانیدا خو ی و ژن و مال و مندالی
بفرۆشری تا قهرزه کهی پی بدریته وه.
²⁶ به لام کۆیله که له بهرده می
چۆکی داداو لئی پارایه وه ووتی:
گه وره م له سه رم را وهسته، چی قهرزم
له سه ره دهیده مه وه. ²⁷ پادشاکه
به زه یی به کۆیله کهی هاته وه،
نازادی کردو له قهرزه کهی خو ش
بوو. ²⁸ کاتی ئه م کۆیله یه له وی
رۆیشت، کۆیله یه کی تری بینی که
هاورپی بوو، سه د به شه زیو قهرزی
لابوو، ملی گرت و پی ووت:
ئه وهی به سه رته وه یه بمده ره وه! ²⁹
هاورپی کهی له بهر پی کهوت و
لئی پارایه وه ووتی: له سه رم را وهسته،
قهرزه کهت ده ده مه وه. ³⁰ به لام کابرا

دهستگیر ده بیتهوه.¹⁶ خو ئه گهر
گوئی لی رانه گرتی، براهك یاخود
دوو برای که له گهل خو ت بهره،
ههتا له هه موو شتی بدوین، بهشایهتی
دوو یاسی کهس.¹⁷ ئه گهر بهمهش
رازی نه بوو، مهسه له که بخه ره
بهرده می کومه لی باوه رداران، ئه گهر
له وانیش گوئی رانه گرت، ئهوا وهك
یه کیکی خوانه ناس و باجگر
هه لسه و کهوتی له گهل بکه.¹⁸
راستیتان پی ده لیم: ئه وهی ئیوه
له سه ره زهوی بیه ستن، ئهوا
له ئاسمانیش به ستراو ده بیته، ئه وهش
که له سه ره زهوی ئیوه بیکه نه وه، ئهوا
له ئاسمانیش کراوه ده بیته.¹⁹ ههروهها
بایستان بلیم: گهر دووان له ئیوه
ریکه وتن له سه ره داوا کردنی شتیك،
هه رچییهك بیته، باوکی ئاسمانیم بو تان
ده هیته دی.²⁰ چونکه له هه ره
شونیکدا دووان یاخود سیان به ناوی
منه وه کۆبینه وه ئهوا من له نیوانیادا
دهم.)

ئیبووردنی بربان

²¹ ئینجا په ترۆس هاته لای و لئی
پرسی: (گه وره م، ده بی چه ند جار
له براهكم خو شیم کاتی هه لیم

نه‌خۆشه‌کانیانی چا‌ک‌کرده‌وه.³
 هه‌ندی له‌فهریسیه‌کان هاتنه‌ لای
 عیسا بۆ ئه‌وه‌ی تاقی بکه‌نه‌وه، لیبیان
 پرسى: (دروسته‌ پیاو ژنه‌که‌ی له‌سه‌ر
 هه‌ر هۆیه‌ک بێت ته‌لاق بدات؟)⁴
 عیسا وه‌لامی دانه‌وه‌و ووتی: (ئه‌ی
 نه‌تان خویندۆته‌وه، که {دروسته‌که‌ر
 له‌سه‌ره‌تاوه‌ مرۆفی به‌نیرو می
 دروستکرده‌وه؟} ته‌وسا پێی‌ووتن:
 {له‌به‌رئه‌وه‌ پیاو دایک و باوکی خۆی
 به‌جی ده‌هێلێت، له‌گه‌ڵ ژنه‌که‌ی
 جووت ده‌بێت و هه‌ردووکیان ده‌بنه
 یه‌ک له‌ش. ئێتر دوو نین به‌لکو یه‌ک
 له‌شن. ئه‌وه‌ی خودا به‌یه‌کی
 گه‌یاندوه‌وه، مرۆف جیای ناکاته‌وه.}⁷
 دیسان لیبیان پرسى: (ئه‌ی بۆجی
 موسا رای‌سپاردوه‌وه که ته‌لاق‌نامه
 به‌ژن بدریت و ته‌لاقی بکه‌ویت؟)⁸
 له‌وه‌لامدا ووتی: (له‌به‌ر دلره‌قیتان،
 موسا رپێ دان ژنه‌کانتان ته‌لاق‌بدن،
 ئه‌گینا له‌سه‌ره‌تاوه‌ وانهبوو. به‌لام من
 پیتان ده‌لێم: ئه‌وه‌ی ژنه‌که‌ی بی‌هۆی
 داوین پیسی ته‌لاق‌ده‌دات و
 یه‌کیکی دیکه‌ ده‌هێت، ئه‌وا داوین
 پیسی ده‌کات.¹⁰ ئینجا قوتایه‌کانی
 پیبیان ووت: (ئه‌گه‌ر حالی پیاو له‌گه‌ڵ
 ژنه‌که‌ی وایت، که‌واته‌ ژن نه‌هێنان

به‌مه‌ رازی نه‌بوو، بردیو به‌گرتیدا،
 تا ئه‌وه‌ی به‌سه‌ریه‌وه‌یه‌ بیداته‌وه.³¹
 کاتی کۆیله‌کانی تر نه‌مه‌یان بینی،
 زۆریان بی‌تاخۆش بوو، هه‌موو
 شتیکیان به‌پادشاکه‌یان راگه‌یانند.³²
 پادشا بانگی کردو پێی ووت: ئه‌ی
 کۆیله‌ی به‌دکار، ئه‌وه‌ هه‌موو
 قه‌رزته‌ لا‌بوو، لیت خۆش بووم،
 چونکه‌ لیم پارایته‌وه.³³ ئایا نه‌ده‌بوایه
 تۆش که‌مێک به‌زه‌بیت به‌هاورپی‌که‌ت
 به‌تایه‌وه‌وه، وه‌ک من چۆن به‌زه‌بیم پیا‌تا
 هاته‌وه‌؟³⁴ پادشاکه‌ له‌مه‌ زۆر رقی
 هه‌ستاو ناردی بۆ ئه‌وه‌ی دارکاری
 بکری، تا دوا پوولی قه‌رزته‌که‌ی
 ده‌داته‌وه.³⁵ هه‌روه‌ها باوکی
 ناسمانیشم، به‌هه‌مان شیوه
 هه‌لسوکه‌وتتان له‌گه‌ڵ ده‌کات، گه‌ر
 له‌ دلّه‌وه‌ له‌ هه‌له‌ی براکانتان خۆش
 نه‌بن.)

ژن هینان و ته‌لاق‌دان

19

دواى ئه‌وه‌ی عیسا ئهم ووتیه‌ی
 ته‌واو‌کرد، له‌ناوچه‌ی جه‌لیله‌وه
 رۆیشت بۆ ناوچه‌ی یه‌هودیا که
 ده‌که‌وته‌ پشت روبراری ئوردونه‌وه.
²خه‌لکیکی زۆر دواى که‌وتن، له‌هۆی

لهبارهی چاکهوه پرسیارم
 لی ده کهیت؟ تنها یه کیك ههیه
 چاکه. به لآم نه گهر دتهویت ژیان
 به دهست بهینی، کار بهر اسپارده کانی
 شهر یعت بکه. ¹⁸ نهویش لی
 پرسى: (چ راسپاردهیهك؟) عیسا
 وهلامی دایهوه: (مه کوژه، داوین
 پیسی مه که، مه دزه، شایه تی درۆ
 مه ده، ¹⁹ رپژی دایك و باوکت بگره،
 نهوهی لی ت نزیکه وهك خو ت
 خوشت بویت). ²⁰ ئینجا کوره
 گهنجه که پی ووت: (نه مانهم هه موو
 له مندالیسه وه کردووه، ئیتر کهم
 و کوریم چیه؟) ²¹ عیسا وهلامی
 دایهوه: (نه گهر دتهویت ته و او بیت،
 برۆ چیت ههیه بیفرۆشه و به سهر
 هه ژاران دابه شى که، بهم شیوهیه
 گهنجینه یه کت له ئاسماندا ده بیت، ئینجا
 وهره دوام که وه). ²² کاتی کوره
 گهنجه که نه مه ی بیست، به
 دلته نگیه وه رۆیشت، چونکه
 سامانیکی زۆری هه بوو. ²³ ئینجا
 عیسا به قوتابیه کانی ووت: (راستیتان
 بی ده لیم: شتیکی گرانه بو ده وله مه مند
 بجیته پادشاهیته ئاسمانه وه. ²⁴ دیسان
 ده لیم: چوونه ژووره وهی ووشتریک
 له کونی دهرزیه وه ئاسانتره له چوونه

باشتره!) ¹¹ وهلامی دانهوه: (نه م
 ووتیه هه موو خه لکی پی رازی نین،
 تنها نهوانه نه بیت که پیمان دراوه. ¹²
 جا به شیک خه ساو هه ن که
 به خه ساویتی له دایک ده بن، به شیکی
 دیکه شیان خه لکی خه ساندوو یانن،
 هه رووه ها خه ساویش هه ن خو یان
 خه ساندوو له پی ناوی پادشاهیته
 ئاسمان. کی دتهوایت به مه رازی
 بیت، بارازی بیت.)

پادشاهیته ئاسمان بو مانلانه

¹³ ئینجا هه ندی مندالی
 بچوو کیان هیتایه پیشه وه تا کو ده ست
 بخاته سهر سه ریان و نوژیان بو بکات،
 قوتابیه کان لیان گرژ بوون. ¹⁴ به لآم
 عیسا ووتی: (واز له مندالان بهینن،
 هاتنه لای منیان لی قه دهغه مه که ن،
 چونکه پادشاهیته ئاسمان هی نه م
 جوژه که سانه یه). ¹⁵ ئینجا دهستی
 له سه ریان داناو له وی رۆیشت.

که نهجه دهوله مه نده که

¹⁶ کورپیکی گهنج هاته لای و
 پرسى: (نه ی مامۆستا چ چاکه یه ک
 بکه م تا کو ژبانی هه تاهه تایی به ده ست
 بهینم؟) ¹⁷ وهلامی دایه وه: (بوچی

نموونه‌ی کریکارانی ناو رهز 20

(پادشاهیتی ئاسمان له‌گه‌وره‌ی مائیک ده‌کات، به‌یانی زوو ده‌رواته ده‌روهه تاکریکار بۆ ره‌زه‌که‌ی بگریت.² رۆژی به‌دیناریک له‌گه‌ل کریکاره‌کان ریکه‌وت، ئینجا نارندی بۆ ره‌زه‌که‌ی. ³دوای ئه‌وه‌ نزیکی کاتژمی‌ری نۆ چووه‌ ده‌روهه، له‌مه‌یدانی شار کریکاری بی‌ئیشی دیکه‌ی دی،⁴ پی‌وتتن: برۆن ئیوه‌ش له‌ره‌زه‌که‌مدا کار بکه‌ن، کریستان چه‌نده‌ ده‌تان ده‌می. ئه‌وانیش رۆیشتن. ⁵ئینجا کاتژمی‌ری دوانزه‌ی نیوه‌رۆ رۆیشته‌وه‌ بۆ مه‌یدان، دوای ئه‌وه‌ کاتژمی‌ری سبی‌پاش نیوه‌رۆ هه‌مان کاری کرده‌وه.⁶ دیسان نزیکی کاتژمی‌ری پینجی ئیواره‌ چووه‌ ده‌روهه، کریکاری دیکه‌ی بی‌ئیشی بسنی، پرسی: بۆچی به‌دریژایی رۆژ بی‌ئیش وه‌ستاون؟⁷ وه‌لامیان دا‌یه‌وه: چونکه‌ که‌س به‌کری‌ی نه‌گرتووین. ئه‌ویش ووتی: ئیوه‌ش برۆن بۆ ره‌زه‌که‌م!⁸ کاتی ئیواره‌ داها‌ت خاوه‌ن ره‌زه‌که‌ به‌سه‌رکاره‌که‌ی ووت: کریکاره‌کان بانگ بکه‌و کریکه‌یان به‌ده‌ری، ده‌ست بی‌یکه‌

ژووره‌وه‌ی ده‌وله‌مه‌ندیک بۆ ناو پادشاهیتی ئاسمان.²⁵ کاتی قوتابه‌که‌ی کانی گو‌سیان له‌مه‌بوو زۆر سه‌رسام بوون، پرسیان: (که‌وا‌ته‌کی ده‌توانی ر‌زگاری بی‌ت؟)²⁶ به‌لام عیسا سه‌یری کردن و پی‌وتتن: (ئه‌مه‌ لای مرۆ‌مه‌ه‌اله‌و ناییت، به‌لام لای خودا، هه‌موو شتی‌ک ده‌بی‌ت).²⁷ ئینجا په‌ترۆس ووتی: (ئه‌وه‌تا ئی‌مه‌ وازمان له‌هه‌موو شتی‌ک هی‌ناوه‌و دوات که‌وتووین، به‌شمان چی ده‌بی‌ت؟)²⁸ عیسا وه‌لامی دانه‌وه: (راستیتان بی‌ده‌ل‌ئیم، کاتی رۆ‌له‌ی مرۆ‌له‌سه‌ر ته‌ختی شکۆمه‌ندی خۆی داده‌نیشیت و ئیوه‌ که‌دوام که‌وتوون له‌کاتی نوی‌بوونه‌وه‌دا له‌سه‌ر دوانزه ته‌خت داده‌نیشن، تا‌کو دوانزه هۆزه‌که‌ی ئیسرا‌ئیل تا‌وانبار بکه‌ن.²⁹ هه‌ر که‌سی‌کیش ما‌ن، برا، خوشک، باوک، دایک، مندالۆ زه‌وی له‌به‌ر ناوی من به‌جی‌هی‌شتتوه‌، سه‌د ئه‌وه‌نده‌ وه‌رده‌گری‌تته‌وه‌و ژبانی هه‌تا‌هه‌تاییش به‌مه‌یرات بۆی ده‌می‌تته‌وه.³⁰ به‌لام زۆر له‌یه‌که‌مینه‌کان ده‌بنه‌ دوا‌هه‌مین، زۆر له‌دوا‌هه‌مینه‌کان ده‌بنه‌ یه‌که‌مین.)

من چاوتیرم؟¹⁶ بهم شیوهیه دواهمینه
دهبنه یه کهمین و یه کهمینیش دهبنه
دواهمینه. چونکه زۆرن ئەوانه‌ی
بانگ ده‌کرین و کهمن ئەوانه‌ی
هەلده‌بژیرین.

سپهه‌م یاسی مردنی عیسا

¹⁷ کاتی عیسا به‌ره‌و قودس
ده‌رۆیی، هەر دوانزه قوتابیه‌که‌ی
له‌رینگا جیا‌کرده‌وه، پینی ووتن:¹⁸
(ئەوا ئیمه‌ ده‌رۆین بۆ قودس، له‌وی
رۆله‌ی مرۆڤ ده‌دریته‌ ده‌ست سه‌رۆک
کاهینه‌کان و مامۆستایانی شه‌ریعه‌ت،
برپاری مردن به‌سه‌ریدا ده‌دن.¹⁹
ده‌یده‌نه‌ ده‌ست ناجووله‌که‌کان،
گالتیه‌ی بی‌ده‌که‌ن و به‌ قامچی لێ
ده‌ده‌ن و له‌ خاچی ده‌دن. به‌لام
له‌رۆژی سپه‌مه‌دا زیندووده‌بیته‌وه.)

خزمه‌تکار مه‌زتری نه‌

²⁰ ئینجا دایکی دوو کورپه‌که‌ی
زه‌بیدی لێ هاته‌ پێشه‌وه‌و هه‌ردوو
کورپه‌که‌شی له‌گه‌ل بوو، کرپه‌نووشی
بۆ بردو داوایه‌کی لێ کرد.²¹

به‌وانه‌ی که‌ دواجار هاتوون و کۆتایی
پێ به‌یتنه‌ به‌وانه‌ی یه‌که‌مجار هاتن.⁹ جا
ئەوانه‌ی که‌ کاتۆمیر پینچ هاتوون
هاتنه‌ پێشه‌وه‌، هه‌ر یه‌کی دیناریکیان
وه‌رگرت.¹⁰ کاتی نۆره‌ی ئەوانه‌ی
یه‌که‌مجار هات وایانزانی زیاتر
وه‌رده‌گرن، به‌لام هه‌ر یه‌که‌ له‌وانیش
دیناریکیان وه‌رگرت.¹¹ له‌وکاته‌دا
ده‌ستیان کرد به‌ بۆله‌بۆل کردن به‌سه‌ر
خاوه‌ن روزه‌که‌داو¹² ووتیان:
ئەوانه‌ی دواجار هاتن ته‌نها کازیرێک
ئیشیان کردووه‌. که‌چی تۆ ئەوانت
وه‌که‌ ئیمه‌ دانا که‌ به‌دریژی رۆژه‌که‌
له‌ژیر تیشکی رۆژ ئیشمان کردووه‌.
¹³ وه‌لامی یه‌کیکیانی دایه‌وه‌و ووتی:
هاورپم، من غه‌درم لێ نه‌کردویت،
ئایا له‌گه‌ل من به‌یه‌که‌ دینار پێک
نه‌که‌وتوویت؟¹⁴ به‌شی خۆت
وه‌رگه‌وه‌ به‌رپه‌گه‌ی خۆتدا برۆ. من
ده‌مه‌وی به‌وه‌ی دواجاریش هات
وه‌که‌ تۆی بده‌می.¹⁵ ئایا سه‌ره‌سته‌ی
ئەوه‌م نییه‌ هه‌له‌سوکه‌وت به‌مالی
خۆمه‌وه‌ بکه‌م به‌و شیوه‌یه‌ی خۆم
ده‌مه‌ویت؟ یان چاوت پێسه‌ چونکه‌

♦ جام : مه‌به‌ستی له‌و نازاره‌یه‌ که‌ کاتی له‌سه‌ر خاچه‌که‌ی بوو بینی، ئەمه‌ش به‌ی پلانی
خودا.

نه هاتووه تا خزمهت بکری، به لکو هاتووه تا خزمهت بکات و خوئی بهخت بکات بو کرپنه وهی زور کهس.

چاگردنه وهی دوو کویر

²⁹ لهو کاته دا عیساو قوتایه کانی نه ریجایان به جی ده هیشت. خه لکیکی زور دوایان کهوتن. ³⁰ دوو کویر له ته نیشتی ریگا که دا دانیشتیون، کاتی گوئیان لی بوو عیسا به ویدا دهروا، هاواریان کرد: (بهزه بیست پیاماندا بیته وه گه وره، ئه ی رۆله ی داود). ³¹ جا خه لکه که سه رزه نشتیان کردن تاوه کو بی دهنگ بن، به لام ئه وان زیاتر هاواریان کرد: (ئهی گه وره، بهزه بیست پیاماندا بیته وه، رۆله ی داود!) ³² عیسا راوه ستا، بانگی کردن و لئی پرسین: (چیتان دهوی بۆتانی بکه م؟) ³³ وه لامیان دایه وه: (چاومان چاک بکه بیته وه، گه وره م). ³⁴ نیت بهزه بی پیاندا هاته وه، دهستی هینا به جاوی هه ردوو کیان، ده سته جی چاویان رۆشنایی تی کهوت، جا ئه وانیش دوای کهوتن.

عیسا بۆ قودس دهروات

ئه ویش به ژنه که ی ووت: (چیت دهوی؟) وه لامی دایه وه: (بلی باهه ردوو کوره کهم له پادشاهیه که تا دا بنیشن، یه کیکیان لای راسته وه، ئه وی دیکه یان لای چه پته وه). ²² عیسا وه لامی دایه وه، به یاقوب و یوحه نای ووت: (ئیه نازان داوی چی ده کهن. ئایا ده توانن ئه و جامه بخۆ نه وه که من ده بخۆ مه وه؟ وه لامیان دایه وه: (به لی، ده توانین). ²³ ئه ویش ووتی: (جامی من ده توانن بخۆ نه وه، به لام دانیشن لاله ی راست و چه چه وه، ناتوا م بیده م ته نها بو ئه وانه نه بیست که باو کم بوئی ناماده کاردوون). ²⁴ کاتی ده قوتابیه که ی تر گوئیان له و دوو برایه بوو، لیان دلگران بوون. ²⁵ عیسا هه موویانی بانگ کرد و ووتی: (ئیه ده زانن سه رۆک نه ته وه کان فه رمانه وایی ده کهن، گه وره کانیان ده سه لاتیان به سه ریاندا هه یه. ²⁶ به لام ئیه با ئه وه له نیوانتاندا نه بیست، ئه وی ده یه وی له ناوتاندا مه زن بیست، با وه خزمه تکار بیست بۆتان. ²⁷ ئه وهش که ده یه وی له ناوتاندا یه که م بیست، با وه کۆ یله تان بیست. ²⁸ هه ر وه ک چۆن رۆله ی مرۆف

هاواریان ده کرد دهبان ووت:
 (هۆسانا* بۆ رۆلهی داود*، پیرۆزه
 ئەووی بهناوی خوداوندوه دیت،
 هۆسانا له بهرزایی!)¹⁰ کاتی عیسا
 چوو ناو قودس، هه موو شاره که
 خرۆشا، دانیشتوانی پرسیان: (ئهمه
 کییه؟)¹¹ خه لکه که وه لامیان دایه وه:
 (ئهمه عیسا ییغه مبه ره، خه لکی
 شاری ناسیره ی ناوچه ی جه لیله.)

پاکردنه وه ی په رستگا

¹² ئینجا عیسا چوو گۆره پانی
 په رستگا وه موو ئەوانه ی خه ریکی
 کرین و فرۆشتن بوون، ده ری کردن،
 ده زگا و جیگای دانیشتی
 پاره گۆره وه کان و کۆتر فرۆشانی
 سه روژێر کرد.¹³ پێی ووتن: (خودا
 له کتیبی پیرۆز فه رموویه تی: }
 ماله که م به مالتی نوێژ ناو ده بری،}
 به لام ئیوه کردوتانه {به ئەشکه وتی
 دزان! }¹⁴ کاتی له په رستگا بوو،
 کوێرو شهل لیبی هاتنه پێشه وه ئەویش
 چاکی کردنه وه.¹⁵ کاتی سه رۆک
 کاهینه کان و مامۆستایانی شه ریعت
 ئەم کاره سه رسور په ئه ریان بینی
 رقیان هه ستا، گوێیان له مندالانی ناو
 په رستگا بوو هاواریان ده کرد:

کاتی له قودس نزیک بوونه وه،
 گه یشتنه دبی بهیت فاجی لای شاخی
 زه یتون، عیسا دووان له قوتابیه کانی
 ناردو² پێی ووتن: (ده چنه ئەو دێیه ی
 به رام به رتان، یه کسه ر ما که ریگ
 ده یینن، له گه ل جاشکه که ی
 به ستر و نه ته وه، ده یان که نه وه وه
 ده یان هینن بۆم.³ گه ر یه کی شتیکی
 بی ووتن، بلین: گه وره مان پێوستی
 پێیانه، ده ست به جی ده یان نی ریت.)⁴
 ئەمه ش تا کو ئەووی له سه ر زمانی
 پێغه مبه ریگ ووترا وه بیته دی:⁵ {بلین
 به کچه که ی شاری داود، ئەوا
 پادشاکه ت به ساکاری و به سواری
 ما که رو جاشکیگ دیته لات. }⁶ دوو
 قوتابیه که رۆیشتن، ئەووی عیسا پێی
 راسپارد بوون، کردیان.⁷ ما که رو
 جاشکه که یان هینا، کراسه کانی
 خۆیان له سه ر پشتی راخست، جا
 عیسا سواری بوو.⁸ خه لکیکی زۆر،
 ده ستیان کرد به راخستنی رینگاکه
 به جله کانیان. ئەوانی دیکه ش لقه
 داریان ده بری و رینگاکه یان پێ
 راده خست.⁹ ئەو خه لکه ی پێش
 عیسا که وتبوون، هه ره وه ها ئەو
 خه لکه ش که له دوایه وه ده رۆیشتن

وه‌ری ده‌گرن.)

ده‌سه‌لاتی عیسا

²³ کاتی گه‌یشته په‌رستگاو ده‌ستی به‌فیر کردن کرد، سه‌رۆک کاهینه‌کان و پیرانی گهل لئی هاتنه پيشه‌وه و پرسيان: (به چ ده‌سه‌لاتیک ئەمانه ده‌که‌یت؟ کى ئەم ده‌سه‌لاته‌ی داوه پیت؟) ²⁴ عیسا وه‌لامی دانه‌وه و وتی: (منیش پرس‌سیاری‌کان لی‌ده‌که‌م، گهر وه‌لامتان دامه‌وه، ئەوسا پیتان ده‌لیم به چ ده‌سه‌لاتیک ئەمانه ده‌که‌م. ²⁵ پیم بلین: له‌ئاوه‌له‌کیشانی یه‌حیا له‌کو‌پوه بوو؟ له‌ئاسمانه‌وه بوو یان له‌خه‌لکی؟) ئەوانیش له‌نیوان خو‌یان که‌وتنه راو‌یژ کردن و وتیان: (ئه‌گهر بلین له‌ئاسمانه‌وه بوو، پیمان ده‌لی، باشه بۆ باوه‌رتان پی‌نه‌کرد؟) ²⁶ وه‌ئه‌گهر بلین له‌خه‌لکه‌وه بوو، ترسی ئەوه هه‌یه خه‌لکه‌که هه‌لگه‌رپ‌نه‌وه به‌سه‌رماندا، چونکه هه‌موویان یه‌حیا به‌په‌غه‌مه‌به‌ر داده‌نین.) ²⁷ ئینجا وه‌لامیان دایه‌وه، و وتیان: (نازانین.) ئەویش وتی: (که‌واته منیش پیتان نالیم به چ ده‌سه‌لاتیک ئەمه ده‌که‌م.)

(هۆسانا بۆ رۆژه‌ی داود!) ¹⁶ جا لی‌یان پرسى: (گویت لی‌یه ئەوانه چی ده‌لین؟) عیسا وه‌لامی دانه‌وه: (به‌لی، نه‌تان خو‌یندۆته‌وه: {له‌سه‌ر زاری مندالان و شیره‌خۆران ستایشت ریک‌خستوه؟}) ¹⁷ ئەوسا به‌جی هیشتن و چوه ده‌روه‌ی شار به‌روه دی‌ی به‌یت‌عه‌نیا، به‌نیازی ئەوه‌ی له‌وی جینیتته‌وه.

¹⁸ به‌یانی رۆژی داها‌توو، کاتی ده‌گه‌راه‌وه به‌روه شار برسى بوو. ¹⁹ دار هه‌نجیریکى له‌ته‌نیش‌ت رینگاکه‌ بى‌نو و چوو بۆ، به‌لام له‌گه‌لا زیاتر هيجى تری پپوه نه‌دی، ئینجا به‌داره‌که‌ی ووت: (با تاهه‌تایه به‌رنه‌گريت!) داره‌که‌ ده‌سته‌جی ووشک بوو. ²⁰ کاتی قوتابه‌کان ئەمه‌یان دی، سه‌ریان سو‌رما و وتیان: (چ زوو داره‌که‌ ووشک بوو!) ²¹ وه‌لامی دانه‌وه: (راستیتان پی‌ده‌لیم: گهر باوه‌رتان هه‌بیت و گو‌مان نه‌که‌ن، نه‌که‌ هه‌روه‌که ئەوه‌ی به‌م داره‌م کرد ده‌توانن بیکه‌ن، به‌لکو ئەگهر به‌و شاخه‌ بلین هه‌لکه‌نری و بکه‌وه ناو ده‌ریاوه، به‌م شیره‌یه ده‌بیت. ²² جا هه‌موو ئەو شتانه‌ی له‌نو‌یژدا به‌باوه‌روه‌وه دا‌واى ده‌که‌ن،

نموونه‌ی دوو کوره‌که

(²⁸ راتان چیه؟ پیاویک دوو کوری هه‌بوو. چوو له‌لای یه‌که‌میان و پئی‌ووت: کورم ئه‌م‌رۆ برۆ له‌ره‌زه‌که‌مدا کار بکه. ²⁹ له‌وه‌لامدا ووتی: نامه‌وی بچم. به‌لام دوای ئه‌وه په‌شیمان بووه‌وه و رۆیشت. ³⁰ ئینجا پیاوه‌که چوو له‌لای کوری دووه‌می و هه‌مان داواکاری لی‌کرد. کوره‌وه‌لامی دایه‌وه‌وه ووتی: به‌لئی گه‌وره‌م! به‌لام له‌دوا‌ییدا نه‌رۆیشت. ³¹ ئایا کامیان له‌وه‌دووانه به‌خواستی باوکیان کرد؟ وه‌لامیان دایه‌وه‌وه: (یه‌که‌میان.) ئینجا عیسا پئی ووتن: (راستی‌تان پئی‌ده‌لیم: باجگران و داوین پيسان پشستان ده‌که‌ون له‌چوونه‌ ناو پادشاهیتی خوداوه. ³² یه‌حیا ریگی راست و دروستی گرت و برۆ لاتان هات، که‌چی باوه‌رتان پئی‌ته‌کرد، به‌لام باجگران و داوین پيسان باوه‌ریان پئی‌هینا. ته‌نانه‌ت دوای بیینی ئه‌مه باوه‌رتان پئی‌ته‌کردو تو‌به‌تان نه‌کرد.)

نموونه‌ی باخه‌وانه‌کانی ره‌ز

³³ گوی بگرن برۆ نموونه‌یه‌کی دیکه: (گه‌وره‌ پیاویک ره‌زیکی چاند،

ده‌ور و به‌ره‌که‌ی په‌رژین کرد، باه‌تی تری گۆشینی تیا‌دانا، شوینی ئیش‌گرتنی تیا دروست‌کرد ئینجا دایه‌ده‌ست باخه‌وانان و برۆ گه‌شت رۆیشت. ³⁴ کاتی ره‌زه‌که به‌ری‌گرت، کۆیله‌کانی نارد برۆ لای باخه‌وانه‌کان تا‌کو به‌رووبومی ره‌زه‌که‌ی برۆ به‌ین. ³⁵ باخه‌وانه‌کان کۆیله‌کانیان گرت، له‌یه‌کینکیان داو ئه‌وی‌دیکه‌یان کوشت و سینه‌میشیان به‌رد باران کرد. ³⁶ ئینجا گه‌وره‌ پیاوه‌که له‌جاری پشوو کۆیله‌ی زیاتری نارد، باخه‌وانه‌کان چیان له‌وانه‌ی یه‌که‌بجار کرد و اشیان له‌مان کرده‌وه. ³⁷ له‌دوا‌ییدا کوره‌که‌ی نارد برۆ لایان، ووتی: ریز له‌کوره‌که‌م ده‌گرن! ³⁸ باخه‌وانه‌کان که‌کوره‌که‌یان بیینی به‌یه‌ک‌تریان ووت: ئه‌مه‌یه‌ میرات‌گر! وهرن بابیکوژین تاده‌ست بگرین به‌سه‌ر میراته‌که‌یدا. ³⁹ ئینجا کوره‌که‌یان گرت و بردیانه‌ده‌روه‌ی ره‌زه‌که‌و کوشتیان! ⁴⁰ باشه‌کاتی خواهن ره‌زه‌که‌ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌ ده‌بی‌چی له‌باخه‌وانه‌کان بکات؟ ⁴¹ وه‌لامیان دایه‌وه‌وه: (ئهو به‌دکارانه‌له‌ناوده‌با. دوا‌یی ره‌زه‌که‌ ده‌داته‌ده‌ست

کورہ کہی بگپری۔³ کویله کانی
 دهنیری تا کو بانگکراوان بو شایه که
 بانگ بکن، بهلام نهوان نایه ن. ⁴
 پادشاکه جاریکی دیکه کویله کانی
 دهنیریت و پیمان دهلی: بهبانگکراوان
 بلین، نهوهتا من خوانم
 ناماده کردوه، گاو دابهسته کام سهر
 برپوهه ههموو شتی نامادهیه، کهواته
 ورن بو شایه که! ⁵ بهلام بانگکراوان
 گوئیان نه دایه، یه کی دهر او بو
 کیلگه کهی، نهوی دیکه بو
 بازار گانیه کهی. ⁶ نهوانه ی که لهوییا
 ده میننهوه، کویله کانی پاشا ده گرن،
 قسه یان پی ده لین، نینجا ده یان کورژن.
⁷ جا پادشا بهمه زور تووره ده یو
 له شکر دهنیری، ههموو نهوانه ی
 تاوانبارن له ناویان ده بات و
 شاره که یان ده سوتینی. ⁸ دوا ی نه مه
 به کویله کانی ده لی: وانی شایی
 نامادهیه، نهو بانگکراوانه شایسته ی
 نهوه نه بون، ⁹ کهواته برژنه سهری
 ریگا کان و ههر که سی ده بینن
 بانگی کهن بو شایه که. ¹⁰ نینجا
 کویله کانی چوون بو سهر ریگا کان،
 نهوه ی بینان له خه لکی خراب و باش
 کو یان کردهوه، ههتا هو لی شایه که
 به ته وای پر بو له میوان. ¹¹ نینجا

باخه و انانی دیکه تا له کاتی خویدا
 بهروبوومی بدهنی. ⁴² عیسا پی
 ووتن: (ثایا له کیتی* پیروزدا نه تان
 خویندو تهوه: } نهوه بهرده ی
 وهستا کان په سه ندیان نه کرد،
 ههر نهوه بهرده بوو بهردی
 بناغه؟ نه مه له لایه ن خودا ونده وه
 بوو، چهنده سهر سوپه نهره
 له بهر چاومان! ⁴³ له بهر نهوه پیتان
 ده لیم: پادشاهیتی خود اتان
 لی ده سه ندریته وهوه ددریته دست
 گهلک که بهروبوومی ده دات. ⁴⁴
 نهوه ی بکهوی به سهر نه مه بهرده دا
 تیک ده شکی، نهوه ش که بهرده که
 به سهریدا بکه ویت پان و پلیشی
 ده کاته وه. ⁴⁵ کاتی سه رۆک
 کاهینه کان و فهریسه کان نهوه دوو
 نمونه یان بیست زانیان مه بهستی
 نهوانه. ⁴⁶ بو یه هه ولی گرتیان ده دا،
 بهلام له خه لکه که ده ترسان چونکه
 عیسیان به پیغه مبه ر داده نا.

نمونه ی داوه تی پادشا

22

دیسان عیسا گه راپه وه سهر
 نمونه کانی ووتی: ² پادشاهیتی
 ناسمان له پادشایه که ده کات، شایی بو

¹⁹ ئا پارەيه کی ئەو سەرانهیەم بەدەنی. ئەوانیش دینارنێکیان* دایە. ²⁰ لێی پرسین: (ئەم وێنەو نووسراوە هێ کێیە؟) ²¹ ووتیان: (هێ قەیسەرە). ئینجا پێی ووتن: (کەواتە ئەوهی هێ قەیسەرە، بیدەن بە قەیسەر، ئەوهش کەهی خودایە بیدەن بە خودا). ²² کە گوێیان لەم وەلامە بوو سەرسام بوون و بەجێیان هێشت و رویشتن.

زیندوو بوونەوهی مردووان

²³ لەهەمان رۆژدا، چەند سەدوقەیک* کەباوەریان بەزیندوو بوونەوه نییە، هاتنە لای عیسا پرسیاریان لیکرد، ²⁴ ووتیان: (ئەهێ مامۆستا، موسا دەلی، گەر پیاویکی وەجاخ کوێر مرد، پێوستە لەسەر براکەهێ، براژنەکەهێ بخوازیت و بۆ براکەهێ ئەوه دروست بکات. ²⁵ جا لای ئێمە حەوت برا هەبوون، یە کەمیان ژنی هێناو بێ ژەچە مرد، ژنەکەهێ بۆ براکەهێ بەجێ هێشت، ²⁶ دوو هێمیش هەر وەها ئینجا سێهێم تاگەهێشتە حەوتەم. ²⁷ لەدوای هەموویان ژنە کەش مرد. ²⁸ ئایا لەکاتی زیندوو بوونەوه دا ئەو ژنە دەدری بە کامیان، چونکە ژنی

پادشا خۆی دەکات بەهۆلە کەدا تاملوانەکان بێنیت، یەکی دەبێت کەجلی شایە لەبەر ئەوه. ¹² پێی دەلیت: ئەهێ دۆست، چۆن هاتیتە ژوورەوهو جلی شاییت لەبەر ئەوه؟ کابرا هێچ وەلامی نەدایەوه. ¹³ ئینجا پادشا فرمان دەدا بە کۆیلەکانی و دەلی: دەست و قاچی بیهستنهوهو فری دەنە تاریکی دەرەوه، جا لەوهی دەلیت بەگریان و چرکە چرکی ددان! ¹⁴ چونکە بانگراوان زۆرن، بەلام هەلئێرراوان کەمن.

باج دان بە قەیسەر

¹⁵ ئینجا فەریسیەکان رویشتن و تەگبیریان کرد، چۆن عیسا بەقسەهێ خۆی تووش بکەن. ¹⁶ چەند قوتابیهکی خۆیان لەگەڵ پیاوانی هێرودس نارده لای، پێیان ووت: (مامۆستا، دەزانین تۆ راستگویت و بەراستی خەلکی فیری رێگەهێ خودا دەکەیت، لەکەس سل ناکەیتەوه، چونکە پلەو پایە نرخێ نییە لات. ¹⁷ کەواتە پێمان بلی: دروستە سەرانه بدری بەقەیسەر یان نا؟) ¹⁸ عیسا بەفیلە کەپانی زانی و ووتی: (ئەهێ دوور ووه کان، بۆچی تاقیم دەکەنەوه؟

باو کتان هەر یه کیکه، ئه ویش ئه و
 باو که یه که له ئاسمانه. ¹⁰ رازیش مه بن
 به گه و ره بانگتان بکهن! چونکه
 گه و ره تان هەر یه کیکه، ئه ویش
 مه سیحه. ¹¹ باگه و ره تان، نۆ که رتان
 بییت. ¹² ئه و هی خۆی به رز کاته و،
 نزم ده کریته و هه ئه و ههش خۆی نزم
 بکاته و، به رز ده کریته و هه.

دوو رووی فه رسیه کان

(¹³ به لام خاك به سهرتان ئه ی
 مامۆستایانی شه ریه ت و فه رسیانی
 دوو روو! چونکه ده رگای پادشاهی
 ئاسمان به رووی خه لکی داده خه ن،
 نه خۆتان ده چنه ژوو ره وه نه ده هیلن
 خه لکی دیکه به چیت. ¹⁴ خاك
 به سهرتان ئه ی مامۆستایانی
 شه ریه ت و فه رسیانی دوو روو، ئیوه
 مالتی بیوه ژن ده خۆن به خۆرایی
 درێژه ده دن به نوێژه کانتان و
 ده پارێنه وه، له به رئه وه سه زای زیاتر
 وه رده گرن. ¹⁵ خاك به سهرتان ئه ی
 مامۆستایانی شه ریه ت و فه رسیانی
 دوو روو، ئیوه له ده ریا و بیاباندا
 ده گه رین تا یه کی بکه ن به جووله که،
 کاتی کردتان به جووله که، ئه وسه
 دوو ئه وه نده ی خۆتان به لای

ئینجا عیسا له گه ل خه لکه که وه
 قوتابیه کانی دوو ووتی: ² (ئه وه تا
 مامۆستایانی شه ریه ت و فه رسیه کان
 له سه ر کورسیه که ی موسا
 دانیشتوون. ³ ئه وه ی پیتانی ده لێن
 کاری بی بکه ن! به لام به کرداری
 ئه وان مه که ن، چونکه ئه وان باسی
 شتی که ده که ن، خۆیان کاری
 بی تاکه ن. ⁴ باری قورسو ئه وه ی
 له توانادا نیه ده بیچنه وه وه ده یخه نه
 سه ر شانی خه لکی، به لام خۆیان
 نایانه وی په نجیه یان به ری بکه ویت.

⁵ هه موو ئه وه ههش که ده یکه ن، بۆ
 ئه ویه سه رنجی خه لکی بۆ خۆیان
 راکیشن. به به ستی ئایه ته کانیا ن
 به نا و چه وان قۆلیانه وه به جلی پانو
 پۆریان هه وه، ⁶ هه ز له جیی سه روو
 له میوانداری و ریزی پێشه وه
 له که نیشه تته کان ده که ن، ⁷ هه ره وها
 هه ز ده که ن، له گۆره پانی شاردا
 سالو یان لی بکری و خه لکی
 به گه ره م، گه ره م، بانگیان بکه ن.

⁸ به لام ئیوه رازی مه بن به مامۆستا
 بانگتان بکه ن! چونکه مامۆستاتان
 هه ر یه کیکه وه هه موو شتان برای
 یه کن. ⁹ هه ره وها که س به باوک بانگ
 مه که ن له سه ر زه وی! چونکه

23 خاك به‌سه‌رتان ئه‌ی

مامۆستایانی شه‌ریعه‌ت و فه‌ریسیانی
دووروو! چونکه ئیوه ده‌یه‌کی
نه‌عناع و شویت و زیره ده‌ده‌ن و
گرنگ‌ترین باب‌ه‌تی شه‌ریعه‌ت وه‌ک
راس‌تو به‌زه‌یی و باوه‌ر پشت‌گویی
ده‌خه‌ن، پێویست بوو له‌سه‌رتان ئه‌مه
بکه‌ن و ئه‌ویش له‌یاد نه‌که‌ن. 24 ئه‌ی
رابه‌ره کویره‌کان! ئیوه شت پاك
ده‌که‌نه‌وه له‌میشووله، به‌لام وشتر
قوت ده‌ده‌ن!

25 خاك به‌سه‌رتان ئه‌ی

مامۆستایانی شه‌ریعه‌ت و فه‌ریسیانی
دووروو! ئیوه ده‌ره‌وه‌ی پیاله‌و
قاپه‌کانتان پاك ده‌که‌نه‌وه، به‌لام
ناوه‌که‌ی پره‌ له‌وه‌ی به‌دزی و
به‌رهللایی ده‌ستتان که‌وتوو! 26 ئه‌ی
فه‌ریسی کویره‌، یه‌که‌مجار ناو
پیاله‌که‌ت پاك که‌ره‌وه، تاده‌ره‌وه‌شی
پاك بێته‌وه.

27 خاك به‌سه‌رتان ئه‌ی

مامۆستایانی شه‌ریعه‌ت و فه‌ریسیانی
دووروو! چونکه ئیوه وه‌ک گۆرپکی
به‌گه‌چ سواخ دراو وان، که
ده‌ره‌وه‌ی جوان دیاره، به‌لام ناوه‌وه‌ی
پرله‌ئیسقانی مردووان و هه‌موو
پیسسیه‌ک! 28 ئیوه‌ش هه‌روه‌ها، لای

دۆزه‌خدا ده‌یه‌ن.

16 خاك به‌سه‌رتان ئه‌ی رابه‌ره
کویره‌کان! ئیوه ده‌لێن: ئه‌وه‌ی
سویند به‌په‌رستگا بخوا، ئه‌وا هه‌یجی
له‌سه‌ر نییه، به‌لام ئه‌وه‌ی به‌زیری
په‌رستگا سویند بخوا ئه‌وا ده‌بی
سوینده‌که‌ی بیاته‌سه‌ر. 17 ئه‌ی
نه‌فامینه، ئه‌ی کویره‌نه، کامیان له‌م
دووانه مه‌زن‌ترن، زیره‌که یا ئه‌و
په‌رستگایه‌ی زیره‌که پیرۆز ده‌کات؟
18 هه‌روه‌ها ئیوه ده‌لێن: ئه‌وه‌ی سویند
به‌قوربانگا بخوا، ئه‌وا هه‌یجی له‌سه‌ر
نییه، به‌لام ئه‌وه‌ی سویند به‌قوربانی
سه‌ر قوربانگه‌ بخوا، ئه‌وا ده‌بی
سوینده‌که‌ی بیاته‌سه‌ر. 19 ئه‌ی
کویره‌نه کامیان له‌م دووانه مه‌زن‌ترن،
قوربانی یان ئه‌و قوربانگه‌یه‌ی
قوربانیه‌که پیرۆز ده‌کات؟ 20 چونکه
ئه‌وه‌ی سویند به‌قوربانگه‌ ده‌خوا، ئه‌وا
سویند ده‌خوا به‌قوربانگه‌و ئه‌وه‌ش که
له‌سه‌ریه‌تی. 21 ئه‌وه‌ی به‌په‌رستگا
سویند ده‌خوا، ئه‌وا سویند ده‌خوا
به‌په‌رستگا و به‌وه‌ش که تیایدا
نیشته‌جییه. 22 ئه‌وه‌ی به‌ئاسمان سویند
ده‌خوا، ئه‌وا سویند ده‌خوا به‌ته‌ختی
خوداو به‌وه‌ش که له‌سه‌ری
دانیشتوو!

كوشتان.³⁶ راستيتان بي ده ليم:
ئوبالى ئەمانە ھەموو دەكەوتتە ملي
ئەم نەو ھە.

غەمبارى عيسا سەبارەت بە قودس
(ئەى قودس، ئەى قودس،³⁷
بكوژى پتەمبەران و بەردبارانكەرى
ئەوانەى نيران بۆ لات! چەند جار
ويستم مندالەكانت كۆبەكەمەو،
ھەرەك چۆن مريشك جوجەلەكانى
لەژىر بالى كۆدەكانەو، بەلام
نەتانويست.³⁸ ئە ئەو تا مالەكەتان بە
كەلاو ھەى بۆتان بەجى دەھىلئى!³⁹
چونكە پتتان دەليم، ئيت ئيو ھە
نابىننەو، ھەتا نەلئىن: {پىرۆزە ئەو ھەى
بەناوى خودا و ھەندەو ھە ديت.}

پيش بينى ويران بوونى پەرستگا

24

دواى ئەو ھەى عيسا لە پەرستگا
ھاتە دەرو ھە، قوتابىەكانى لىي نزيك
بوونەو ھەتا سەرنجى بۆ خانووەكانى
پەرستگا راكيشن.² جا عيسا پىي
ووتن: (ئا ئەم ھەموو خانووە دەبينن؟
راستيتان بي دەليم: بەردى بەسەر
بەردەو نامىي، بەلكو ھەمووى
دەرو خيترى.)

خەلك خۆتان چاك دەردەخەن، بەلام
ناو ھەوتان پرە لەدوور و پىو خراپە.
خاك بەسەرتان ئەى مامۆستايانى²⁹
شەرىعت و فەرىسيانى دوور ووا! ئيو ھە
گۆرى پتەمبەران ھەلدە بەستەو
ئارامگای پياوچاكان دەرازيننەو،³⁰
ئىنجا دەلئىن: گەر لەسەردەمى
بايرانماندا بۆياينايە، بەشدارى خوين
رشتنى پتەمبەرانمان لەگەلئاندا
نەدە كرد.³¹ ئە بەمە شايەتى لەسەر
خۆتان دەدەن، كە بايرانتان خوين
رئىزى پتەمبەران بوون!³² جا ئەو ھەى
بايرانتان دەستيان بي كرد ئيو ھە
تەواوى كەن، باجام پريت.

ئەى مارەكان، ئەو ھەى ئەزديھا،³³
چۆن لەسزاي دۆزەخ ھەلدئىن؟³⁴ ئە
لەبەر ئەمەىە من پتەمبەرو پياوى داناو
مامۆستاتان بۆ دەنيرم. ھەندىكيان
دەكوژن و لەخاچيان دەدەن،
ھەندىكى تريشيان لەكەنىشتەكانتان
بەر قامچى دەدەن و لەشارىكەو ھە بۆ
شارىكى دىكە دەربەدەريان دەكەن.
بەم جورە چى خوينى پياوچاكان³⁵
لەم سەر زەمىنەدا رژاوە دەكەوتتە
ملىتان لەخوينى ھابىلى بي تاوانەو تا
خوينى زەكەريا* كورى بەرخيا كە
ئيو ھە لىئوان پەرستگا و قوربانگەدا

نیشانه‌کانی کۆتایی زهمانه

ده‌رده‌که‌هون، زۆر که‌س هه‌لده‌خه‌له‌تین. ¹² ئینجا که‌گوناوه‌ی بۆلۆبووه‌وه، خۆشه‌ویستی له‌ده‌لتی زۆر که‌س نامی. ¹³ به‌لام ئه‌وه‌ی تا کۆتایی خۆی راده‌گری، رزگاری ده‌ی. ¹⁴ مزگیتی ئه‌م پادشاهیتیه‌ی له‌ هه‌موو جیهان راده‌که‌یندری، وه‌که‌ شایه‌تیه‌که‌ *بۆ من لای هه‌موو میلله‌تان، ئینجا کۆتایی دی.

که‌وره‌ترین ته‌نگانه

(¹⁵ کاتی پرسی کاولیوون له‌شوی پیروژدا ده‌بینن، ئه‌وسا باخوینهر تی‌بگات،) ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زمانی پێغه‌مبه‌ر دانیال ووتراوه، ¹⁶ ئینجا ئه‌وانه‌ی له‌ناوچه‌ی یه‌هودیان با رابکه‌ن بۆ چیا، ¹⁷ ئه‌وه‌ش که‌ له‌سه‌رانه، با نه‌یه‌ته‌ خواره‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی شتی‌که‌ له‌ماله‌که‌ی بیات. ¹⁸ هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی له‌کی‌لگه‌یه‌ با نه‌که‌رپه‌توه‌وه. هه‌تا جله‌که‌ی له‌گه‌ل خۆی بیات. ¹⁹ خاک به‌سه‌ر سک‌پرو شیرده‌ر له‌ورژانه‌دا! ²⁰ نوێژ بکه‌ن با راکردنتان له‌زستاندا یان له‌شه‌مه‌دا نه‌ییت. ²¹ چونکه‌ ته‌نگانه‌یه‌کی واگه‌وره‌ رووده‌دات، که‌ له‌دروست کردنی جیهانه‌وه

³ کاتی له‌سه‌ر کیوی زه‌یتون دانیشتبوو، قوتابه‌که‌ی به‌ته‌نها لێ نزیکه‌ بوونه‌وه‌و پیمان ووت: (پیمان بلی‌ که‌ی ئه‌مه‌ رووده‌دات؟ هه‌روه‌ها نیشانه‌ی گه‌رانه‌وت و کۆتایی زهمانه‌ چیه‌؟) ⁴ عیسا وه‌لامی دایه‌وه: (ئاگادارین، که‌س هه‌ل‌تان نه‌خه‌له‌تینی. ⁵ چونکه‌ زۆر که‌س به‌ناوی منه‌وه‌ دین و ده‌لین، من مه‌سه‌یح‌م و زۆر که‌س هه‌لده‌خه‌له‌تین. ⁶ هه‌روه‌ها جه‌نگ و ده‌نگوباسی جه‌نگ ده‌یست، ئاگادارین، نه‌ترسن، پێویسته‌ ئه‌مانه‌ هه‌مووی رووبدات، به‌لام هیشتا کۆتایی نییه‌. ⁷ چونکه‌ میلله‌تان ده‌چن به‌گۆیه‌که‌ی پادشاهیتی به‌گۆ پادشاهیتی دیکه‌دا، برسیتی و بومه‌له‌رزه‌ له‌زۆر شوین رووده‌دات. ⁸ به‌لام ئه‌مانه‌ هه‌مووی ژانی یه‌که‌مه‌. ⁹ ئینجا خه‌لکی ده‌تان ده‌ن به‌ده‌سته‌وه‌ بۆ ئازاردان و ده‌تانکوژن، هه‌موو گه‌لان له‌پیناوی من رقیان لیتان ده‌یته‌وه. ¹⁰ هه‌روه‌ها زۆر که‌س له‌باوه‌ریان وهرده‌گه‌رین و یه‌که‌تری ده‌ده‌ن به‌ده‌سته‌وه‌و رقیان له‌یه‌که‌تری ده‌ییت. ¹¹ زۆر پێغه‌مبه‌ری درۆزن

رۆژ تاريك ده بئيت، تيشكى مانگ ده گيرى، ئەستىرە كان لە شوينى خويان دەكەونە خوارەووە هيزى ناسمان تىك دەچيئ. ³⁰ ئىنجا نيشانەى رۆلەى مرۆڤ لە ئاسماندا دەردەكەوى، ھەموو خيئە كانى سەر زەمىن دەست دەكەن بە گريان، جا رۆلەى مرۆڤ دەبينن، لەسەر ھەورى ناسمان بەھيزو شكوپە كى مەزنەووە دئت. ³¹ فرىشتە كانى بە كەرەنايە كى گەورەووە دەنئيرى، تاكو ھەلبژيرراوانى خودا لە ھەر چوار گوشەى جىھان و لەم سەرو ئەو سەرى ئاسمانەووە كۆبەكەنەووە.

لە دار ھەنجىر فيربىن

(³² ئەم ئمۆونەيە لەدار ھەنجىر فيربىن، كاتى لقە كانى نەرم بوونو گەلايان دەر كرد، ئەوا دەزانرى ھاوین نزيك بووتەووە. ³³ ھەروەھا كە ئەم ھەموو شتەنانە تان بىنى روودەدات، بزانن ئەو نزيكە بەلكو لەبەر دەرگايە. ³⁴ راستيتان بى دەلئيم: ئەم نەوويە بەسەر ناچى، ھەتا ئەم شتەنە ھەمووى روونەدات. ³⁵ ناسمان و زەوى بەسەر دەچن، بەلام ووتە كام ھەرگيز بەسەر ناچن.

تائىستا شتى وا نەبوويئت و ھەرگيز ناشيئت. ²² گەر بيئت و ئەو رۆژانە كەم نەكرىتەووە، كەس رزگارى نايئت. بەلام لەپئناوى ئەوانەى ھەلبژيراون، ئەو رۆژانە كەم دەكرىتەووە. ²³ جا ئەو كاتە گەر يەكيك پئى ووتن: ئەو ھتا مەسيح لي رەيە يان لەويە، باوەر مەكەن، ²⁴ چونكە چەند مەسيحىكى فيلبازو پئغەمبەرى درۆزن دەردەكەون، نيشانەى گەورەو شتى سەرسورھيتەر دەكەن، بەشيوەيەك گەر بتوانن تەنانت ھەندى لەھەلبژيراوە كانيش ھەلدەخەلئەتئين. ²⁵ ئەو ھتا من پئشتر ناگادارتان دەكەمەووە، ²⁶ گەر خەلكى پئيان ووتن: ئەو ھتا مەسيح لەدەشتە! مەرۆن بو دەشت، يان ئەو ھتا لەژورەوويە! باوەر مەكەن. ²⁷ چونكە چۆن ھەورە ترىشقە لەرۆژھەلاتەووە بريسكە دەدات، لەرۆژئاووە رووناكى دەردەكەوى، گەر ئەو ھى رۆلەى مرۆڤيش ئاوا ھەويئت. ²⁸ جا ھەر شوئنيك كەلاكى لى بيئت، دال لى كۆدە بيتەووە.

ھاتنەو ھى عيسا

(²⁹ دوای رۆژانى ئەو تەنگانەيە،

45) که‌واته کییه ئەو کۆیله سەر
 راست و دانایه‌ی گه‌وره‌ی مال
 دایده‌نی به‌سەر ئەوانه‌ی
 له‌ماله‌که‌یدان تا‌کو له‌کاتی
 خۆیدا خوار‌دنیان بۆ ئاماده‌ بکات؟
 46) خۆزگه‌ ده‌خواری به‌و کۆیله‌یه
 کاتی گه‌وره‌که‌ی ده‌گه‌رپه‌ته‌وه
 ده‌بینه‌ت وابه‌کاری خۆی
 هه‌لده‌سه‌تیت. 47) راستیان بی‌ده‌لیم:
 ئینجا گه‌وره‌ی مان هه‌موو ماله‌که‌ی
 خۆی ده‌خاته به‌رده‌ست ئەو
 کۆیله‌یه. 48) به‌لام گه‌ر بی‌ت و
 کۆیله‌که‌ له‌دلتی خۆی بلیت:
 گه‌وره‌م له‌هاتنه‌وه‌دا
 دواده‌که‌وی، 49) ئینجا ده‌ست بکات
 به‌لیدانی کۆیله‌کانی دیکه، بخواو
 بخواته‌وه له‌گه‌ل سهر‌خۆشان. 50)
 رۆژی ده‌بی‌ت گه‌وره‌ی مال تیا‌یدا
 بگه‌رپه‌ته‌وه که ئەو نایزانی‌ت، کاتی‌ک
 ئەو درکی بی‌تاکات، 51) ئەوسا
 کۆیله‌که‌ی سزا ده‌دات، به‌شی
 له‌گه‌ل دوور‌وواندا ده‌بی‌ت، جا له‌وی
 ده‌بی‌ت به‌گریان و چرکه‌ چرکی
 (ددان).

نموونه‌ی کچه‌ داناکان و کچه‌ نه‌فامه‌کان

25

ئەو کاته‌ی که‌س نایزانی

36) ئەو رۆژو ئەو کاته، که‌س
 نایزانی، نه‌فریشه‌کانی ناسمان،
 نه‌رۆله، ته‌نها باوک نه‌بی. 37) سه‌رده‌می
 نوح چۆن بوو، گه‌رانه‌وه‌ی رۆله‌ی
 مرۆفیش هه‌روا ده‌بی‌ت. 38) خه‌لکی
 پێش رۆژانی لافاوه‌که‌ ده‌ی‌خواردو
 ده‌ی‌خوارده‌وه، ژنیان ده‌هیناو شوویان
 ده‌کرد، تا ئەو رۆژه‌هات که نوح
 چووه‌ ناو که‌شیه‌که‌وه، 39) به‌خۆیان
 نه‌زانی هه‌تا لافاوه‌که‌هات و
 هه‌موویانی برد. هاتنه‌وه‌ی رۆله‌ی
 مرۆفیش هه‌روا ده‌بی‌ت. 40) له‌و کاته‌دا
 دوو پیاو له‌کیلگه‌ ده‌بن، یه‌کی‌کیان
 ده‌بری‌و ئەوی که‌ به‌جی ده‌هینلری. 41)
 دوو ژن ده‌ستار ده‌که‌ن، یه‌کی‌کیان
 ده‌بری‌و ئەوی که‌ به‌جی ده‌هینلری.
 42) له‌به‌رئه‌وه ئیشک بگرن، چونکه
 نازان له‌چ کاتی‌کدا خوداوهندتان
 ده‌گه‌رپه‌ته‌وه. 43) ئەوه‌ش بزنان، گه‌ر
 گه‌وره‌ی مان بزانی شه‌وه‌ له‌چ کاتی‌ک
 دز دیته‌ سه‌ری، ئیشک ده‌گری‌و
 نایه‌لی ماله‌که‌ی بریت. 44) که‌واته
 ئیوه‌ش ئاماده‌بن، چونکه‌ رۆله‌ی مرۆف
 له‌کاتی‌کدا ده‌گه‌رپه‌ته‌وه که‌ نایزان.

نموونه‌ی کۆیله‌ی سه‌رراست

لی بکه ره وه. ¹² زاوا وه لاهی دایه وه:
 راستیتان پی ده لیم، من ناتان ناسم.
¹³ که واته نی شک بگرن، چونکه رۆژو
 کاتی گهرانه وهی رۆژله ی مروژ
 نازان.

نموونه ی دوا که وتنی گه وهی مان
 (¹⁴ ههروه ها پادشاهی تی ناسمان
 له پایاو یگ ده کات که ده وهی
 گه شت بکات، کۆیله کانی بانگ
 ده کاو ماله که یان ده داته ده ست. ¹⁵
 بهیه کیکیان پینج بهش و بهوی که دوو
 بهش و بهسیه هم یهک بهش زیویان
 پی ده دات. هه ره که به پی توانای
 خۆی، ئینجا ده روات. ¹⁶ نه وهی پینج
 به شه زیوه که وهرده گری، یه کسه ر
 ده روات و ده ست ده کات به بازار گانی
 پی وهی، نه وسای پینج به شی دیکه ش
 به ده ست ده هیتی. ¹⁷ ههروه ها نه وهی
 دوو به شه که وهرده گری هه مان شت
 ده کات، نه ویش دوو به شی دیکه
 به ده ست ده هیتی. ¹⁸ به لاه نه وهی یهک
 به شه که وهرده گری، ده روات
 لهزه ویدا چالیک هه لده که نی و زیوی
 گه وره که ی تیا ده شاریتته وه. ¹⁹ دوا ی
 ماویه کی زۆر کاتی گه وهی نه و
 کۆیلانه ده گهریتته وه، بانگیان ده کات

(پادشاهی تی ناسمان وهک ده کچ وایه،
 چرایان هه لگرتییت و به ره و پیری زاوا
 هاتین. ² پینج له وان دانا بوون،
 پینجیش نه فام. ³ نه فامه کان چراکانیان
 له گه ل خۆیان برد، بی نه وهی نه ووتی
 زیاده بهرن. ⁴ به لاه دانا کان له گه ل
 چراکانیان نه ووتی زیاده یان خسته
 قوروتویه که وه له گه ل خۆیان
 بردیان. ⁵ کاتی زاوا دوا که وت هه موو
 خه و بردنیه وه و نووستن. ⁶ له نیوه
 شه ودا دهنگ به رزبو وه: نه وه تا
 زاوا هات، هه موو چوون به ره و
 پیری! ⁷ کچانی ش هه ستان تا
 چراکانیان ئاماده بکه ن. ⁸ نه فامه کان
 به داناکانیان ووت: تۆزی نه وتمان
 به ده نی له وهی خۆتان، چونکه
 چراکامان ده کوریتته وه! ⁹ دانا کان
 وه لاه میان دایه وه: له وانیه به شی
 ئیمه ئیوه ش نه کات. وا چاکتره
 بچنه لای نه وت فرۆش، نه وت بۆ
 خۆتان بگرن! ¹⁰ له کاتی که دانه فامه کان
 رۆیشتن بۆ نه وت کرین، زاوا
 گه یشت، نه وانیه ئاماده بوون
 له گه لی چوونه ناو هۆلی شاییه که،
 ئینجا ده رگا داخرا. ¹¹ دوا ی ماویهک
 نه وانیه دیکه گهرانه وه ووتیان:
 گه وره، گه وره، ده رگامان

پیی دهلیت: ئەهی کۆیلەهی خرابو
 تەو زەل! زانیت من دروینە دە کەم بی
 رواندن و کۆدە کەمەو بە پی چاندن،²⁷
 جا باشتر وابوو مائە کەمت لای
 پارە گۆرەو کەن دابنایە، تا دوا
 گەرانەو م لە گەن سوودە کەهی وەرم
 بگرتایەو. ²⁸ ئا ئەو بەشەهی
 لی سەننەو بەیدەن بەو هی دە
 بەشە کەهی پی بوو. ²⁹ هەر کەسی
 هەیی، زۆرتی پی دەدری، تا لپی
 دەرزی، بەلام ئەو هی کە نییەتی
 ئەو نەدی کە هەشیەتی لپی
 دەسەندریتەو. ³⁰ ئا ئەم کۆیلە
 پی سوودە، فری بدەنە تاریکی
 دەروە، جا لەوی دەبی بە گریان و
 چرکە چرکی ددان.

عیسا حوکم بەسەر جیهان دەدات

(³¹ کاتی رۆلەهی مرۆڤ لە گەن
 فریشتە کانی بەش کۆمەندی
 دە گەرتەو، دادەنیشی لەسەر تەختی
 شکۆمەندی خۆی. ³² هەموو
 نەتەو کەن کۆدە بنەو لە بەردەمیدا،
 ئەویش هەندیکیان لەوی دیکەیان
 جیا دە کاتەو وەک چۆن شوان مەر
 لەبزن جیادە کاتەو. ³³ جامەرە کەن
 لەلای راستی خۆی رادە گری و

بۆ لپرسینەو. ²⁰ ئەو هی پینج
 بەشە کەهی وەرگرتبو، دیتە پیشەو
 پینج بەشی کەش لە بەردەمی دادەنی و
 دەلی: گەورەم تۆ پینج بەشت دامی،
 ئەمەش پینج بەشی کەیه کە بە دەستم
 هیناوە. ²¹ گەورە کەهی پیی دەلیت:
 باشت کرد ئەهی کۆیلەهی چاک و
 دەست پاک. دەست پاک بوویت
 لە کەمدا، زۆرت پی دەسپیرم. وەرە
 ژوورەو بە خۆشی گەورە کەت ²²
 هەر وەها ئەو هی کە دوو بەشە کەهی
 وەرگرتبو دیت و دەلی: گەورەم تۆ
 دوو بەشت دامی، ئەمەش دوو بەشی
 دیکەیه کە بە دەستم هیناوە.

²³ گەورە کەهی پیی دەلیت:
 باشت کرد ئەهی کۆیلەهی چاک و
 دەست پاک! دەست پاک بوویت
 لە کەمدا، زۆرت پی دەسپیرم. وەرە
 ژوورەو بە خۆشی گەورە کەت. ²⁴
 ئینجا ئەو هی یەک بەشە کەهی
 وەرگرتبو دیت و دەلیت: گەورەم،
 زانیم تۆ پیاویکی دلرەقی دروینە
 دە کەهی لە شوینیک کە نەت
 روواندوو، کۆدە کەیتەو لە شوینیک
 کە نەت چاندوو، ²⁵ ترسام، رۆیشتم
 بەشە زیو کەم لەناو زەویدا شاردەو.
 ها ئەو مائە کەتە. ²⁶ گەورە کەهی

ئەو ھى بۆ شەھىتان دەست و
 پىرەندە كەى نامادە كراوہ. ⁴² چونكە
 برسى بووم تىرتان نہ كىردم، تىنو و
 بووم ئاوتان نہ دامى، ⁴³ نامۆ بووم
 شوئنتان نہ كىردمەوہ، روت بووم
 جلتان لەبەر نہ كىردم، نہ خۆش بووم
 سەرتان لى نہ دام، دىل بووم نہ ھاتنە
 لام. ⁴⁴ ئىنجا ئەوانىش وەلام
 دەدەنەوہ، دەلئىن: ئەى گەورە، كەى
 تۆمان دىوہ بە برسىتى، بە تىنوئىتى،
 بە نامۆئى، بە روتى، بە نہ خۆشى،
 بە دىلى و يارمە تىمان نہ داوى؟ ⁴⁵
 وەلاميان دەداتەوہ: راستىتان
 بى دەلئىم: ھەر شتىكتان بۆ يە كى
 لەم برا بچو و كانەم نہ كىردوہ، بۆ
 منتان نہ كىردوہ. ⁴⁶ ئىنجا ئەوانە بۆ
 سزای ھەتاهەتايى دەچن و
 راست و دروستە كانىش بۆ ژيانى
 ھەتاهەتايى.)

يِلَانِيَك بۆ كوشتنى عيسا

26

كاتى عيسا ئەم ووتانەى ھەمو و
 تەواو كىرد، بە قوتابىە كانى ووت: ²
 (ئىرە دەزانن كە دوو رۆژى كە جەژنى
 تىپەر بوون دىت. ئەوسا رۆلەى مەرق،
 دەدرى بە دەستەوہ تاكو لەخاچ

بزنە كانىش لەلای چەپەوہ. ³⁴ ئىنجا
 پادشا بەوانەى لای راستىوہون دەلئى:
 وەرن ئەى ئەوانەى باوكم پىرۆزى
 كىردوون، ئەو پادشاھىەتە وەرگرن
 كە لەدروست كىردنى جىھانەوہ بۆتان
 نامادە كراوہ. ³⁵ چونكە برسى بووم
 تىرتان كىردم، تىنو و بووم ئاوتان
 داپئىم، نامۆ بووم جىگەتان كىردمەوہ.
³⁶ روت بووم جلتان لەبەر كىردم،
 نہ خۆش بووم سەرتان لى نہ دام، دىل
 بووم ھاتن بۆ لام. ³⁷ ئەوسا
 راست و دروستان وەلام دەدەنەوہ و
 دەلئىن: ئەى گەورە، كەى تۆمان
 بە برسىتى دىوہ ناغان داوىتى؟ يان
 بە تىنوئىتى ئاومان داوىتى؟ ³⁸ كەى
 تۆمان بە نامۆئى دىوہ و جىگەمان
 كىردىتەوہ يان بە روتى جلمان
 لەبەر كىردىت؟ ³⁹ كەى تۆمان دىوہ
 بە نہ خۆشى يان دىلى سەرمان
 لى داوى؟ ⁴⁰ ئىنجا پادشا وەلاميان
 دەداتەوہ: راستىتان بى دەلئىم:
 ھەر شتىك ئىوہ بۆ يە كى لەم برا
 بچو و كانەم كىردووتانە، بۆ منتان
 كىردوہ. ⁴¹ داوى ئەوہ بەوانەى
 لەلای چەپەوہ و پاوەستان دەلئىت:
 دوو كەونەوہ لىم ئەى نہ فرەت
 لى كراوینە بۆ دۆزەخى ھەتاهەتايى،

جیهاندا ده‌کری، یادی ئه‌وه‌ش ده‌کری، که ئه‌م ژنه بو منی کردوو.

ناپاکی یه‌هوزا

¹⁴ ئینجا یه‌کیک له‌دوانزه قوتابیه‌که‌ی که ناوی یه‌هوزای ئه‌سخه‌ریوتی بوو رویشته بو لای سه‌روکی کاهینه‌کان، ¹⁵ ووتی: (چه‌ندم پی‌ده‌ده‌ن تا بیده‌مه ده‌ستتان؟) ئه‌وانیش سی دراوی زیویان بو دانا. ¹⁶ ئیتز له‌وکاته‌وه یه‌هوزا ده‌گه‌را بو هه‌لیک که‌وا عیسا بدا به‌ده‌سته‌وه.

نانی جه‌ژنی تیپه‌ربوون

¹⁷ له‌یه‌که‌م روژی جه‌ژنی فه‌تیره‌دا*، قوتابیه‌کان هاتنه‌ لای عیساو پرسییان: (له‌کوی ده‌ته‌ویت نانی جه‌ژنی تی‌په‌ربوونت بو ناماده‌بکه‌ین؟) ¹⁸ وه‌لامی دانه‌وه: (برژنه ناو شار، بو لای فلان که‌س، پی‌بلین: ماموستا ده‌لی کاتم نریک بووته‌وه، له‌گه‌ل قوتابیه‌کانم لای تو جه‌ژنی تی‌په‌ربوون ده‌که‌م.) ¹⁹ قوتابیه‌کان فه‌رمانی عیسا یان جی‌به‌جی کرد، له‌وی نانی جه‌ژنی تی‌په‌ربوونیا ننامه‌کرد.

بدری). ³ ئینجا سه‌روک کاهینه‌کانو پیرانی گه‌ل له‌ماتی یه‌کی له‌سه‌روک کاهینه‌کان* که‌ناوی قه‌یافا بوو کو‌بوونه‌وه، ⁴ ته‌گه‌ریان له‌عیسا ده‌کرد به‌فیلێ بیگرن و بیکوژن. ⁵ به‌لام ووتیان: (ئه‌مه له‌جه‌ژندا ناکه‌ین، نه‌وه‌ک گه‌ل بشله‌ژیت.)

نامه‌ده‌کردنی عیسا بو ناشتنی

⁶ له‌وکاته‌ی عیسا له‌به‌یت‌عه‌نیا له‌ماتی شه‌معوئه گول بوو، ⁷ ژنیک هات بو لای به‌شوشه‌یه‌ک بو‌نی گرانه‌هاوه، بو‌نه‌که‌ی رژاند به‌سه‌ریدا کاتی له‌سه‌رخوان بوو. ⁸ قوتابیه‌کان که‌ ئه‌مه‌یان بینی، زویر بوون و ووتیان: (ئه‌م ده‌ست بلاویه‌ی بو‌چییه؟) ⁹ ده‌توانا ئه‌و بو‌نه‌ گرانه‌هایه بفرۆشایه‌و پاره‌که‌ی به‌هه‌ژاران بدرایه؟ ¹⁰ عیسا به‌مه‌ی زانی، پی‌ووتن: (بو‌چی ئه‌م ژنه زویر ده‌که‌ن؟ ئه‌و شتیکی چاکی بو من کرد. ¹¹ هه‌ژاران گشت کاتی لای ئیوه‌ن، به‌لام من گشت کاتی ئاوا لاتان نا‌م. ¹² ئه‌و بو‌نه‌که‌ی به‌سه‌رمدا رژاند، ئه‌مه‌ی کرد بو ناماده‌کردنم بو ناشتن. ¹³ راستیتان پی‌ده‌لیم: کاتی بانگه‌وازی ئه‌م مزگه‌تییه* له‌هه‌موو

هه لگرت، سوپاسی خودای کرد،
 دای پیمان و ووتی: (هه موو لئی
 بخۆنهوه! ²⁸ چونکه ئەمه خوینی منه
 بو پهیمانی نوی* ئەو خوینی
 له پیناوی زۆر کهس دەرژێ، بو
 گونا به خشین. ²⁹ پیتان ده لیم: من
 له مرۆ به دواوه له بهر ووبومی میو
 ناخۆمهوه، تا ئەو رۆژه دیت که سهر
 له نوی له پادشاهیتی باوکم له گهلتان
 دهی خۆمهوه. ³⁰ دواي ئەوهی
 گۆرانسی رۆحیان ووتسهوه،
 چوونه دهرهوه بو کبۆی زهیتون.

نکوئی کردنی په تروس

³¹ ئینجا عیسا پئی ووتن:
 (ئەمشه وهه مووتان له من ده کهونه
 گومانهوه، چونکه له کتیبی پیرۆزدا
 نووسراوه: { له شوانه که ددهم،
 مەری میگه له که پەرشو بلاوده بنهوه.
 { ³² به لاه ئەوه بزنان که دواي
 زیندووبوونه وهه پشستان ده کهوم بو
 جهلیل. ³³ په تروس وه لاهمی دایهوه:
 (گهر هه موو لیت بکهونه گومانهوه،
 من گومان لئ تاکهم. ³⁴ عیسا پئی
 ووت: (پاستیت پئی ده لیم: ههر
 ئەمشه و پش ئەوهی که له شیر بخۆنی
 تو سی جار نکۆلیم لیده کهیت. ³⁵

²⁰ عیسا ئیواره له گه ل دوازه
 قوتابیه کهی له سهر خوان دانیشته.
²¹ له کاتی کهدا که نانیان ده خوارد،
 عیسا ووتی: (پاستیتان پئی بلیم: یه کی
 له ئیوه دهمدات به دهسته وه. ²²
 قوتابیه کان بهمه خه میکی قورس
 دایگرتن، هه ریه که له وان پرساریان
 لیکرد: (گه ورهه، ئەوه منم؟) ²³
 وه لاهمی دایهوه: (ئەوهی له گه لیم
 دهست درێژ ده کات بو قاپه که، ئەو
 دهمدات به دهسته وه. ²⁴ رۆلهی مرۆ
 پئیوسته بهو شیویه به پروات، وه که
 له کتیبی پیرۆز له سهری نووسراوه.
 به لاهم خاک به سهر ئەو که سهی رۆلهی
 مرۆ به دهسته وه ده دات. باشتر بوو
 بو ئەو که سه ههر له دایک نه بوایه.
²⁵ ئینجا یه هوزا ئەوهی که دهیدات
 به دهسته وه، پرساری لی کرد:
 (مامۆستا، ئایا ئەو که سه منم؟)
 وه لاهمی دایهوه: (خۆت ووتت.)

دوا نان خواردن

²⁶ له کاتی نان خواردن عیسا
 نانیکی هه لگرت، دواي سوپاس
 کردن، پارچه پارچهی کردو دای
 به قوتابیه کان و ووتی: (بگرن، بخۆن،
 ئا ئەمه له شی منه. ²⁷ ئینجا جامیکی

ههتا په تروکی پیغمبه‌یران بیته‌دی)،
له‌و کاته‌دا قوتابیه‌کانی هه‌موو
به‌جییان هیشت و رایان کرد.

دادگایی کردنی عیسا

⁵⁷ نه‌وانه‌ی عیسایان گرت،
بردیان بۆ لای قه‌یافا که سه‌رۆک
کاهین بوو. له‌وکاته‌دا مامۆستایانی
شه‌ریعته‌و پیران لای
کۆبوو بوونه‌وه. ⁵⁸ په‌ترۆس دوور
به‌دوور دوایان که‌وت بۆ مالتی
سه‌رۆکی کاهینه‌کان، ئینجا چوو
ژووره‌وه‌و له‌ناو پاسه‌وانه‌کان
دانیشت تا کۆتایی مه‌سه‌له‌که‌ بپینیت.
⁵⁹ سه‌رۆک کاهینه‌کان و نه‌نجومه‌نی
بالای جووله‌که‌و پیران هه‌موویان
ده‌گه‌ران به‌دوای شایه‌تیه‌کی درۆدا
دژی عیسا، تاوه‌کو بیکوژن، ⁶⁰ به‌لام
هیچی وایان نه‌دۆزیه‌وه، زۆر له‌وانه‌ی
که‌ به‌درۆ تاوانیان ده‌خسته‌ پال عیسا
ناماده‌بوون له‌وی. له‌دواییدا دووان
هاتنه‌ پێشه‌وه، ⁶¹ ووتیان: (ئا ئەمه
ووتی: من ده‌توانم په‌رستگای خودا
بروخینم و له‌ماوه‌ی سی رۆژ
دروستی بکه‌مه‌وه). ⁶² له‌وی
سه‌رۆکی کاهینه‌کان هه‌ستاو
لتی پرسی: (ئایا وه‌لامت چیه‌

بیگرن). ⁴⁹ له‌عیسا نزیك بووه‌وه
ووتی: (سلاو ئەه‌ی مامۆستا). ئینجا
ماچی کرد. ⁵⁰ نه‌وسا عیسا ووتی:
(ئه‌ی دۆستی من، نه‌وه‌ی بۆی
هاتووی بیکه‌). ئینجا نه‌وانه‌ی
له‌گه‌لتی هاتبوون له‌عیسا هاتنه
پێشه‌وه‌و گرتیان. ⁵¹ یه‌کی له‌وانه‌ی
له‌گه‌ل عیسادا بوو ده‌ستی بۆ
شمشیره‌که‌ی درێژکرد، ده‌ری هیناو
له‌یه‌کی له‌کۆیله‌کانی سه‌رۆک
کاهینه‌کانی داو گوتی بری. ⁵² عیسا
پیی ووت: (شمشیره‌که‌ت بگه‌رینه‌وه
ناو کیلانه‌که‌ی خۆی، چونکه
نه‌وانه‌ی شمشیر هه‌له‌گرن، به‌ شمشیر
له‌ناو ده‌چن. ⁵³ ئایا وا ده‌زانیت
ناتوانم داوا له‌باو کم بکه‌م زیاتر
له‌دوانزه‌ له‌شکر فریشته‌م بۆ بنی‌ریت؟
⁵⁴ به‌لام ئیتر چۆن نه‌وه‌ی له‌کتیپی
پیرۆزدا نووسراوه‌ بیته‌دی، که‌ ده‌لتی
ده‌بی به‌وشیوه‌یه‌ روو بدات؟) ⁵⁵ ئینجا
عیسا ووته‌کانی ئاراسته‌ی خه‌لکه‌که
کردو ووتی: (هه‌روه‌ک چۆن به
شمشیر کوته‌که‌وه‌ ده‌چن بۆ دزیك،
ئاوها ده‌تانه‌وی بگرن؟ هه‌موو رۆژ
له‌نیوانتان بووم له‌په‌رستگا خه‌ریکی
فیرکردن بووم، که‌چی نه‌تان گرتم.
⁵⁶ به‌لام، ئەمانه‌ هه‌مووی روویدا،

لای و پی‌ووت: (تۆش له‌گه‌ل
عیسای جه‌لیلی بوویت).⁷⁰ په‌ترۆس
ره‌تی‌گه‌رده‌وه‌و ووتی: (من
نازاه‌م تۆ چی ده‌لییت!)⁷¹ ئینجا
په‌ترۆس چووه‌ لای ده‌روازه‌ی
خانوو‌ه‌که، کاره‌که‌ریکی‌گه‌ش
ناسیه‌وه‌و به‌وانه‌ی له‌وی بوون ووتی:
(ئا ئه‌مه‌ش له‌گه‌ل عیسای ناسری
بوو!)⁷² بۆ جاری دووم په‌ترۆس
نکو‌لتی لی‌کردو سویندی خوارد: (من
ئه‌و پیاوه‌ ناسم!)⁷³ دوا‌ی ماوه‌یه‌ک
ئه‌وانه‌ی له‌وی راوه‌ستا‌بوون
له‌په‌ترۆس هاته‌ن پێشه‌وه‌و پێیان ووت:
(له‌راستیدا تۆ یه‌کیکی‌گه‌هوان،
شیوه‌ی قسه‌کردن ئه‌وه
ده‌رده‌خات).⁷⁴ په‌ترۆس ده‌ستی‌کرد
به‌نا‌ره‌زایی ده‌ربهرین و سویند خواردن و
ووتی: (من ئه‌و پیاوه‌ ناسم!) دوا‌ی
ئه‌مه‌ ده‌سته‌جی‌گه‌له‌شیری به‌یانی
خویندی.⁷⁵ ئه‌وسا په‌ترۆس قسه‌کانی
عیسای بیر‌که‌وته‌وه‌ کاتی ووتی:
(پیش ئه‌وه‌ی گه‌له‌شیر بخوینتی
سی‌جار نکۆلیم لیده‌که‌یت). ئینجا
چووه‌ ده‌ره‌وه‌و گریانیکی‌به‌گول
گریا.

ده‌رباره‌ی ئه‌وه‌ی ئه‌م دووانه‌ پیت
ده‌لین؟⁶³ به‌لام عیسا به‌بی‌ده‌نگی
مایه‌وه، دیسان سه‌رۆک‌کاهین
پرسیاری لی‌کردو ووتی: (سویندت
ده‌دم به‌ خودای زیندوو، پیمان‌بلی،
ئایا تۆ مه‌سیحی رۆله‌ی خودای؟)⁶⁴
عیسا وه‌لامی دایه‌وه: (خۆت ووتت.
هه‌روه‌ها پێشتان ده‌لیم، له‌ئیه‌سته‌وه
رۆله‌ی مرۆڤ ده‌بین له‌لای ده‌سته
راستی خودای به‌تواناوه‌ داده‌نیشیت،
ئینجا له‌دوا‌ییدا له‌سه‌ر هه‌وری
ناسمانه‌وه‌ ده‌بینری دیته‌وه).⁶⁵
سه‌رۆکی کاهینه‌کان کراسی خۆی
دادری و هاواری‌کرد: (ئه‌وه‌تا کفر
ده‌کات! ئیت پێوستمان به‌شایه‌ت
نیه‌. ئا ئه‌وه‌تا ئیوه‌ گویتان
له‌کفره‌که‌ی بوو.⁶⁶ راتان‌چیه‌؟)
وه‌لامیان دایه‌وه: (شایانی مردنه‌!)⁶⁷
ئینجا تفیان له‌رووی‌کردو لێاندا.
هه‌نا‌دیکشیا‌ن به‌زلله‌ لێیان ده‌داو
ده‌یان ووت: ⁶⁸(ها ئه‌ی مه‌سیح
پیمان‌بلی، کی‌بوو لێی‌دایت؟)

په‌ترۆس نکۆلی له‌عیسا ده‌کات

⁶⁹له‌وه‌ کاته‌دا په‌ترۆس
له‌حه‌وشه‌ی خانوو‌ه‌که‌دا دانیشتیوو.
یه‌کی‌له‌کاره‌که‌ره‌کانی ئه‌وی هاته

عیسا ده‌دریته ده‌ست پیلاتۆس

27

کاتی رۆژ بووه‌وه، سه‌رۆک کاهینه‌کان و پیرانی گهل ته‌گه‌یران له‌عیسا کرد تابیکۆژن.² جا به‌ده‌ست به‌سه‌ترای بۆ لای پیلاتۆسی* فه‌رمانه‌ریان برد.

یه‌هوزا خۆی ده‌کوژی

کاتی یه‌هوزا، ئه‌وه‌ی که دابووی به‌ده‌سته‌وه، بینی حوکم به‌سه‌ر عیسا‌دا درا، په‌شیمان بووه‌وه، سی پارچه‌ زیوه‌که‌ی بۆ سه‌رۆک کاهین و پیران گه‌رانده‌وه⁴ ووتی: (هه‌له‌م کرد کاتی بی‌تاوانیکم دابه‌ده‌ستتانه‌وه). وه‌لامیان دایه‌وه: (ووتیان، ئه‌مه‌ په‌یه‌ه‌ندی به‌ ئیمه‌وه نییه، به‌لکو په‌یه‌ه‌ندی به‌خۆته‌وه‌یه).⁵ ئینجا یه‌هوزا پارچه‌ زیوه‌کانی له‌په‌رستگادا فری‌داو رۆی، دوا‌ی ئه‌وه‌ چو‌و خۆی هه‌ل‌واسی و خۆی خنکاند.⁶ سه‌رۆک کاهینه‌کان پارچه‌ زیوه‌کانیان هه‌ل‌گرته‌وه‌وه ووتیان: (ئه‌مه‌ نرخ‌ی خۆینه، ناشی بۆمان بیخه‌ینه گه‌نجینه‌ی په‌رستگاوه).⁷ دوا‌ی ته‌گه‌یرکردن، به‌وه‌ پاره‌یه

زه‌وی کاب‌رایه‌کی گۆزه‌ دروست‌که‌ریان کری، تا‌کو بیکه‌ن به‌گۆرستان بۆ بیگانه‌کان.⁸ له‌به‌ر ئه‌مه‌ هه‌تا ئیستاش پی‌ده‌ووتری زه‌وی خوین.⁹ ئه‌وسا هاته‌دی ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زمانی ئیرمیای پی‌غه‌مه‌به‌ره‌وه ووتراره: {سی پارچه‌ دراوه‌ زیوه‌که‌یان وه‌رگرت، که‌نرخ‌ی ئه‌وه، ئه‌و نرخ‌ی له‌لایه‌ن رۆله‌کانی ئیسرائیل دانرا.¹⁰ ئینجا دایان به‌وه‌ زه‌وییه‌ی هی گۆزه‌ دروست‌که‌ر بوو، هه‌روه‌ک خوداوه‌ند فه‌رمانی پی‌دابووم.}

پیلاتۆس پرسیار له‌عیسا ده‌کات

عیسا به‌رامبه‌ر پیلاتۆسی¹¹ فه‌رمانه‌ر‌ه‌وا راوه‌ستا، فه‌رمانه‌ر‌ه‌وا لێی پرسی: (ئایا تۆ پادشای جووله‌که‌ی؟) وه‌لامی دایه‌وه: (خۆت ووتت).¹² به‌لام کاتی سه‌رۆک کاهینه‌کان و پیران تاوانیان ئاراسته‌ی کرد هیچ وه‌لامی نه‌دانه‌وه.¹³ پیلاتۆس ووتی: (ئایا گویت لێ‌تیه‌ شایه‌تی له‌دژت ده‌ده‌ن؟)¹⁴ به‌لام عیسا ته‌نانه‌ت به‌ووشه‌یه‌ کیش وه‌لامی نه‌دایه‌وه، فه‌رمانه‌ر‌ه‌وا له‌مه‌ زۆر سه‌رسام بوو.

بیریاری له‌خاچ دانی عیسا

بدری؟! ²³ فەرمانرہوا پر سیاری کرد:
 (باشه چ خراپه یه کی کردووه؟) زیاتر
 هاواریان کرد: (با له خاچ بدری!)
²⁴ کاتی پیلاتۆس بینی سوودی نییهو
 خهریکه ئاژاوه دروست ده بیست،
 ئاوی هیناو له بهرده میان دهستی
 شوشت و ووتی: (من بی تاوانم
 له خوینی ئەم مڕۆقه، خۆتان ئەم کاره
 جی به جی بکەن!) ²⁵ گهل هه موو
 وه لامیان دایه وه: (باخوینی به ملی
 ئیمه و مندالتمان بی!) ²⁶ ئینجا ئەویش
 باراباسی بۆ ئازاد کردن، به لام عیسا
 قامچی لی دراو درایه دهست
 سه ریازه کان بۆ له خاچدان.

سه ریازه کان گائنه به عیسا ده کهن

²⁷ سه ریازه کان عیسا یان بۆ
 خانووی فەرمان داری برد، له شکر یان
 هه موو لی کۆ کرده وه. ²⁸ جله کان یان
 له بهر دا که نندو جلیکی سوور یان
 له بهر کرد. ²⁹ ههروه ها تاجیکی
 درکیان چنیو له سه ر سهر یان دانا،
 قامیشکیان دایه دهستی راستی،
 له بهر ده می چۆکیان داداو گالته یان
 بی ده کردو ده یان ووت: (سلاو له تۆ
 ئە ی پادشای جووله که!) ³⁰ ئینجا
 تفسیان لی کرد، قامیشه که یان

¹⁵ فەرمانرہوا کرد بوو یه پیشه،
 هه موو جهزنی گیراویک ئازاد بکات
 له وانه ی که گهل خو ی
 هه لئ ده بژی ری. ¹⁶ له و کاته دا
 گیراویکی به ناویانگ لایان بوو،
 ناوی باراباس بوو. ¹⁷ کاتی
 خه لکه که کۆ بوو بوونه وه، پیلاتۆس
 لی پرسی: (کیستان ده وی بۆتان
 ئازاد کهم، باراباس، یان عیسا نه وه ی
 که بی ده ووتری مه سیح؟) ¹⁸ چونکه
 ده یزانی له چاویسی عیسا یان داوه
 به ده سه ته وه. ¹⁹ کاتی فه مانرہوا له سه ر
 ته ختی حوکمرانی دانیشتیوو،
 ژنه که ی هه وائی بۆ ناردو ووتی:
 (هیچ شتی خراپ به رام به ر نه و
 کابرایه مه که، نه و بی تاوانه به هو ی
 نه وه وه دوینی شه و خه و یکی زۆر
 خراپم بینی.) ²⁰ به لام سه ره وک
 کاهینه کان و پیران هانی خه لکه که یان
 ده دا بۆ نه وه ی داوای ئازاد کردن بۆ
 باراباس بکەن و کوشتنیش بۆ عیسا.
²¹ دیسان پیلاتۆس پرسیه وه:
 (ده تانه وی له م دووانه کامیان ئازاد
 بکه م؟) وه لامیان دایه وه: (باراباس.)
²² ئینجا پرسی: (ئه ی چی له عیسا
 بکه م که به مه سیح ناوده بری؟)
 هه موو وه لامیان دایه وه: (با له خاچ

راستییه ووه یه کیکیش له دهستی چه پیه ووه.³⁹ هاتو چۆ که ران جینیوان پی ده دو سهریان راده وه شانندو⁴⁰ دهیان ووت: (ئه ی روو خینه ری په رستگاو دروستکه ره وه ی له سی رۆژدا، خۆت رزگار بکه، ئه گهر راسته تو رۆله ی خودای له خاچه که وهره خواره وه!)⁴¹ ههروه ها سه رۆک کاهینه کان و ماموستایانی شه ریعت و پیرانی گهل گالته یان پی ده کردو دهیان ووت: ⁴²(خهلکی دیکه ی رزگار کرد، به لام ناتوانی خوی رزگار بکات! ئایا ئه مه به پادشای ئیسرائیل؟ دهبا ئیستا بیته خواره وه له خاچه که! هه ممو باوه ری پی ده هینین.⁴³ پشتی به خودا* به ست، گهر به راستی خودا ئه می بویت رزگاری ده کات، چونکه ده یووت: من رۆله ی خودام.)⁴⁴ دوو دزه کهش هه مان شت گالته یان پی کرد.

مردنی عیسا

⁴⁵ له کاژیری دو انزه ی نیوه رۆوه تا کاژیری سی پاش نیوه رۆ، تاریکایی به سه ره ممو زه ویدا هات.⁴⁶ له ده وری کاژیری سی دا عیسا به ده نگیکی به رز هاواری کرد:

لی وهر گرت و به سه ریان کیشا.³¹ دوا ی نه وه ی به ته واوی گالته یان پی کرد، کراسه که یان له بهر دا که نندو کراسه که ی خویان له بهر کرده وه بر دیان بو له خاچدان.

له خاچدان و مردنی عیسا

³² له و کاته دا سه ره بازه کان عیسا یان بو له خاچدان ده برد، پیاویکی قهیره وانیا یان بیسی ناوی شه معون بوو، ناچار یان کرد خاچه که ی* عیسا هه لگری. ³³ کاتی گه یشتنه ئه و شوینه ی پی ده ووتری گولگۆسه واته شوینی کاسه سه ره،³⁴ شه را بی تی که لاو به تالایان دا به عیسا تا بیخواته وه، که تامی کرد نه یو یست بیخواته وه.³⁵ ئینجا کاتی له خاچیان ده دا، کراسه که یان له نیوان خویاندا دا به ش کرد، دوا ی شیرو خه ت کردن له سه ری.³⁶ دوا یی هه ره له وه ی له بهر خاچه که دانیشتنو ئیشکیان گرت.³⁷ ئینجا له ژوور سه ره یه وه، ئه و تاوانه ی پیا ن تاوانبار کرد بوو هه لیا ن واسی که نوو سرا بوو: (ئه مه عیسا یه پادشای جووله که.)³⁸ له گه لیدا دوو دزیش له خاچدان یه کی له دهستی

بههٔز روويدا، فریشتههك لهلايهن
 خوداوهندوهه* لهئاسمان هاته
 خواروهه، هات وتلی بهبهردهكه داو
 لهسههري دانیششت. ³ شیوهی
 فریشتهكه وهك بروسكه وابوو.
 جللهكانی وهك بهفر سهی بوو. ⁴
 ئهوهبوو پاسهوانهكان ترسیان
 لی تیششتو وهك مردوویان لیتهات.
⁵ فریشتهكه بهدوو ژنهكهی ووت:
 (مهترسن، من دهزانم ئیوه بهشوین
 عیسی لهخاجدرادا دهگهپین. ⁶ ئهوه
 لیوه نیهوه ههستاوتهوه، ههروهك
 خوی ووتی، وهن سهیری ئهوه شویته
 بکهن كه ئهوه تیايدا نیژرابوو. ⁷
 بهخیرایی برۆن وهوال بهقوتابیهکانی
 بدهن، كه ئهوه لهنیوان مردووان
 ههستاوتهوه، ئهوه تا ئهوه پیشتان
 دهكهوی بۆ جهلیل، لهوی دهیینن.
 ئهوا پیم ووتن. ⁸ دوو ژنهكه
 بهخیرایی رویشتن، ترسیکی زۆرو
 خۆشییهکی گهوره لهدلایان بوو،
 رایان کرد بۆ لای قوتابیهکان بۆ
 ئهوهی پیمان رابگهینن. ⁹ لهو کاتهی
 بهرپوه بوون بۆ بردنی ئهوه وهواله،
 عیسا خوی پیمان گهیششتو ووتی:
 (سلاؤ). ئهمانیش چونه پیشهوهوه
 قاجیان گرتو کرپوشیان بۆ برد. ¹⁰

ئیشکگرتنی گۆری عیسا

⁶² بۆ بهیانی، دواي رۆژی
 خۆئاماده کردنی شههوان، سههۆك
 كاهینهكان و فهريسيهكان بهيهكهوه
 چوونه لای پيلاتوس، ⁶³ ووتیان:
 (گهورهه، بېرمان كهوتهوه ئهوه گيهره
 شيۆيته لهكاتيكد زیندوو بوو
 ووتی: من دواي سی رۆژ زیندوو
 دههوه. ⁶⁴ جا فهرمان دهريکه بۆ
 پاس کردنی گۆرهكهی بهچاکی نهوهك
 رۆژی سهیهم قوتابيهکانی بئینو
 بیدزن، ئهوسا بهگهل بلئین ئهوه
 لهنیوان مردووان زیندوو بووتهوه.
 چونکه گيهره شيۆیتی دواي لهيهکهه
 خراپتر دهبيت. ⁶⁵ پيلاتوس وهلامی
 دایهوه: (پاسهوانتان ههيهوه برۆن چۆن
 بهچاکی دهزانن وا پاسی بکهن. ⁶⁶
 ئهوانیش رویشتنو دهرگای
 گۆرهكهیان باش داخست، مۆریان
 لیداو پاسهوانییان کرد.

زیندوو بوونهوهی عیسا

28

لهرۆژی يهکهمی ههفتهدا دواي
 شههمه، مریهمی مهجدهلیو
 مریهمهكهی دیکه چوون تهماشای
 گۆرهكه بکهن. ² بومهلهرزیهکی

هەندىكىيان گومانىيان كرد. ¹⁸ عيسا لىيان نزيك بووه ووه ووتى: (هه موو دەسه لاتيكي زهوى و ناسماتم پى به خشراوه. ¹⁹ كهواته برۆن، هه موو گه لان بكه ن به قوتابى. به ناوى باوك و رۆله و رۆحى پىرۆز له ئاويان هه لكيشن. ²⁰ فيريان بكه ن با كار بكه ن به هه موو نه و شتانه ي رامسپاردون، نه وه تا هه موو رۆژىك له گه لتاتم هه تا كۆتايى زه مانه.)

عيسا پى ووتن: (مه ترسن، برۆن به برا كام بلين بين بو جهليل، له وى ده ميينن.) ¹¹ له و كاته دا دوو ژنه كه ده رۆيشتن، هه ندى له پاسه وانه كان چوون بو ناو شارو نه وه ي رووى دابوو بو سه رۆك كاهينه كانيان گى رايه وه. ¹² ئينجا سه رۆك كاهينه كان و پىران كۆبوونه وه تا لهم رووداوه بدوين. پاره يه كى زۆريان دا به سه ربازه كان و ¹³ پىيان ووتن: (ئيوه به خه لكى بلين له كاتى كدا خه وتبووين، قوتابيه كانى هاتوون و ته رمه كه ي عيسايان دزيوه. ¹⁴ گهر هه واله كesh به فه رمانر هه وا گه يشت، ئيمه له سه رتان ده كه ينه وه، به م شيوه يه گى رو گرفتاتان بو ناييت.) ¹⁵ سه ربازه كان پاره كه يان وه رگرت، چيان پى ووترا كرديان، جا به م شيوه يه هه واله كه له نىيان جووله كه دا بلا بووته وه تا نه مپۆ.

ده ركه وتنى عيسا بو قوتابيه كان

¹⁶ ئيتز يانزه قوتابيه كه چوون بو ناوچه ي جهليل، بو نه وكيوه ي عيسا بو ي ده ست نيشان كردبوون. ¹⁷ كاتى بينىيان كرنووشيان بو برد، به لام

مزگینی به پینی نووسینی مهر قوس

کاتی مهر قوس یا ورو یارمه تی ده ری په تر قوس بوو له رومای پایته حتی
ئیمپراتوریه تی رومانی، به پینمایه روحی پیروز ئهم په رتووکهی نووسی
مهر قوس سه ریدوی ژبانی عیسا به شیوه یه کی کورت باس ده کات. زیاتر
تیشکی خستوته سهر کرداره کانی نهک ووتو و فییر کردنه کانی. ئهمهش له بهر
ئهو هی ئهم نووسراوه زیاتر ناراسته ی ئهو باوهر دارانه کراوه که به ره گه ز روم
بوون. بویه به کورتی باسی په یمانی کون ده کات، ههروه ها هه ولتی داوه ئهو
شتانه روون بکاته وه که تایهت بوون به ناینی جووله که وه. عیسا له م
نووسراوه وهک رزگار که ریک ده رده که ویت که هاتوو خزمهت بکات نهک
خزمهت بکری ههروه ها ژبانی خو ی به خت بکات تاوه کو مرو ژ رزگار بکات
له گونا هه کانی (مهر قوس 10:45)، به خوینی خو ی په یمانی نوی و په یوه ندی
دروستکردوو له نیوان خوداو مرو ژ (مهر قوس 14:24).

دهر که وتی جه زه تی یه حیا

1

ئهمه سه ره تای مزگینی عیسا ی
مه سیحی رول له ی خودایه: به پینی
ئهو هی له په رتوو کی ئه شعیا ی
په هه مبه ردا نووسراوه: ² {ئا ئهو هتا من
نیروای خو م له پیشته وه ده نیرم،
ئهو هی رینگات بو ئاماده ده کات. ³
دهنگیک له دهشت ودهر بانگه واز
ده کات، رینگا بو خودا وه ند
ئاماده بکن، رپوه وی ریک بجن. ⁴
ئهو هبوو یه حیا ی خه لک
له ئاوه له لکیش له دهشت ده ر که وت،

له ئاوه له لکیشانی توبه کردنی را گه یاند
بو گونا هه به خشین. ⁵ دانیش توانی
وولاتی یه هودیا و قودس، هه موو هاتنه
لای یه حیا، تا له روو باری ئوردون
له سه ر دهستی ئهو له ئاوه له لکیش رین و
دان به گونا هه کانیا ن بنین. ⁶ جل و
به رگی یه حیا بریتی بوو له مووی
ووشتر، ناوقه دی به پارچه چه رمیک
به ستر بوو، خوار دیشی بریتی بوو
له هه نگوینی کیوی و کولله. ⁷ ئهمهش
را گه یاند نه که ی ئهو بوو: (له دوای
من یه کیک دیت زور له من
به توانا تره، یه کیکه ته نانهت شایانی

دهیووت: ¹⁵ (کاته که هاتووه و پادشاهیتی خودا نزیك بووه تهوه، تۆبه بکهن و باوه پهبینن بهم مزگینییه.)

¹⁶ له کاتی کدا عیسا له سههر که ناری دهریای جهلیل دهرۆیشت شه معون و نه ندر اوسی برای بینی، خهریکی نهوه بوون تۆری ماسی فری بدنه دهریایچه که وه، ههر دوو کیان ماسیگر بوون. ¹⁷ عیسا پی ووتن: (وهرن دوام بکهون، ده تانکه م بهراو کهری مرۆڤ.) ¹⁸ نه وانیش دهسته جی تۆره کانیاں به جی هیشت و دواى که وتن. ¹⁹ نینجا هه ندیك لهوی دور که وتهوه، یاقویی کوری زه بدی و یوحه نناى برای بینی، له به له می کدا خهریکی چاک کردنی تۆره کانیاں بوون. ²⁰ یه کسه بانگی کردن تا دواى کهون، نه وانیش زه بدی باو کیان له گهل نیش که ره کانی تر له به له مه که دا به جی هیشت و دواى که وتن.

دهر کردنی رۆحی پیس

²¹ نینجا هه موو رۆیشتن بو شارى که فه رناحوم. له رۆژی شه مه دا عیسا چووه که نیشته و دهستی کرد

نه وه نیم قهیتانی پیلاره کانیشی بکه مه وه. ⁸ من له ناو هه لتان ده کیشم، به لام نهو له رۆحی پیروز هه لتان ده کیشت.)

له ناو هه لکیشانی عیسا

⁹ لهو رۆژانه دا، له شارى ناسیره ی ناوچه ی جهلیل عیسا هات، له سههر دهستی یه حیا له رووباری ئوردن له ناو هه لکیشرا. ¹⁰ کاتی له ناو هه که بهرز بووه وه، بینی ئاسمان کرایه وه، رۆحی پیروز له شیرویه کۆتریک له سههری نیشته وه و ¹¹ دهنگیک له ئاسمانه وه ووتی: (تۆی رۆله ی خوشه ویستم، نهوه ی پی دلشادم.) ¹² دواى نه مه عیسا له لایه ن رۆحی پیروز وهه برایه دهشت و دهر. ¹² چل رۆژ له ویدا له ناو مارو میروودا مایه وه، شهیتان ههر له گه لی خهریک بوو تا کو تا قی بکاته وه، فریشته ی ئاسمانیش لهو کاته دا خز مه تیان ده کرد.

عیسا قوتابیه کانی هه لده بیژی

¹⁴ دواى نهوه ی یه حیا گیرا، عیسا گه رایه وه بو ناوچه ی جهلیل، مزگینی خودای راده گه یان دو

فەرىسىيە كان بەرپۇژوو دەبن، بەلام قوتاييە كانى تۆ بەرپۇژوو نابن؟
 19 لەو لەلامدا ووتى: (ئايا ئەوانەى شايى دەگىپن و لەگەل زوادان، بەرپۇژوو دەبن؟ نەخىر ئەوانەى زاويان لەگەلدايە ناتوانن بەرپۇژوو بن. 20 بەلام رۇژانى دىت زاوا بەرز دەكرىتەو و لەئىوانىيان نامىتى، ئەوسا بەرپۇژوو دەبن. 21 ھىچ كەسى كراسى كۆن بەقوماشى تازە پىنە ناكات، چونكە پارچە تازە كە دەچىتەو يەك و كراسە كۆنە كە رادە كىشىت و دراويە كە خراپتەر دەكات. 22 خەلكى مەى تازە ناكەنە مەشكەى كۆنەو، ئەگىنا مەشە كە كە دەدرى، مەيە كە دەرپۇژو مەشكە كەش بەكەلك نامىتى. بەلكو مەى تازە دەكرىتە مەشكەى تازەو.)

دروست نىيە؟²⁵ عيسا وەلامى دانەو ووتى: (ئەى نەتان خوئىندۆتەو داودو ئەوانەى لەگەلى بوون چيان كرد، كاتى برسپيان بوو؟²⁶ چۆن چوونە مالى خودا، لەسەردەمى ئەبىئاسرى سەرۆك كاهىن، ناننى قوربانىيان خوارد، ئەو نانەى دروست نەبوو بخورى، تەنھا بۆ كاهىنە كان نەبى، بەلام ئەو نانە كەى دا بەوانەى كە لەگەلىشى بوون.)

27 ئىنجا عيسا پى ووتن: (شەمە بۆ مرؤف دروستكراو، نەو ك مرؤف بۆ شەمە. 28 كەواتە رۆلەى مرؤف كەورەى رۇژى شەمەشە.)

چاگردنەوئى نەخۇش لەشەمە 3

دىسان عيسا گەراپەو بۆ كەنىشت. لەوى پياوئىكى لى بوو دەستى ووشك بوو،² ھەندى لەوان سەپريان كرد بۆ ئەوئى بزائن ئايا عيسا لەرپۇژى شەمە ئەو پياوە چاك دەكاتەو، تاكو بەمە تاوانبارى بكەن. 3 جا عيسا بەپياوە كەى ووت ئەوئى كە دەستى ووشك بوو بوو: (وەرە ئىرە.)

4 ئىنجا لى پرسىن: (ئايا لەرپۇژانى

كەورەى رۇژى شەمە 23 لەرپۇژى شەمەدا، كاتى عيسا بەئىوان دەغلە كاندا تى دەپەرى، قوتاييە كانى برسپيان بوو، دەستيان كرد بەگولە گەم پرواندنو خواردنى. 24 كە فەرىسىيە كان ئەمەيان بىنى پىيان ووت: (بۆچى قوتاييە كانت شتىك دەكەن كە لەرپۇژانى شەمەدا

نەخۆشى يەكى ھەبووايە، خېرا دەچوو بۆ لای تادەستى لى بىدات ¹¹ ئەوانەى رۆحى پىسيان تىابوو كاتى دەيانىنى كىر نووشىيان بۆ دەبردو ھاوارىيان دە کرد: (تۆ رۆلەى خوداى). ¹² ئەویش بەتوندى فەرمانى بى دەدان كە ئاشكرای نەكەن.

دوانزە ئېبراوھەكە

¹³ دواى عىسا چووھ سەر شاخىك، ئەوانەى دەپوست بانگى كردن، ئەوانىش چوونە لای. ¹⁴ دوانزە قوتابى لى ديارى كردن، بۆ ئەوھى لەگەلى بنو بيانىرى بۆ بلاو كردنەوھى ووشەى خودا. ¹⁵ ھەروھە دەسەلاتى بى دان بۆ دەر كردنى رۆحە پىسەكان. ¹⁶ ئەو دوانزە قوتابى ديارى كرد ئەمانەن: شەمعون كە بەپەتروس ناوى دەبرد، ¹⁷ ياقوبى كورى زەبدى و يۆحنەناى براى، كە ناوى لى تابوون (بوانرجس) واتە كورانى ھەورەگرمە، ¹⁸ ئەندەراوسو فيليپس و بەرتولماوس و مەتتاو توماو ياقوبى كورى ھەلفى و تەداوسو شەمعونى قانەوى، ¹⁹ ھەروھە يەھوزاى ئەسخەرىوتى ئەوھى عىساى

شەمەدا، كامەيان دروستە، كارى چاك ياخود كارى خراب؟ رزگار كردن ياخود كوشتن؟ ھەموو بەبى دەنگى مانەوھ.

⁵ عىسا بەتوورەپىيەوھ سەپرى كردن و غەمباربوو لەبەر دل رەقىيان، بەپياوھەكى ووت: (دەستت درىژكە). ئەویش دەستى درىژ كردو دەست بەجى دەستى چاك بووھو. ⁶ ئىنجا فەرىسيەكان لەگەل پياوانى ھىرۇدس لەخەلكەكە دوور كەوتنەوھو تەگىريان لى كرد بىكوژن.

⁷ دواى ئەمە عىساو قوتابىەكانى بەرەو دەرياچەكە كشان، خەلكىكى زۆر لەناوچەى جەليلو يەھودىەو ⁸ قودسو نادومىەو پشتى ئوردونەوھ دواى كەوتن. ھەروھە ژمارەيەكى زۆر لەناوچەى سورو سەيدا، كاتى ھەوالتى ئەو كارانەيان بىست كە عىسا كردوويەتى، ھاتن بۆ لای. ⁹ عىسا فەرمانى دا بەقوتابىەكانى، بەلەمىكى بچووكى بۆ ئامادەبەكەن، بۆ ئەوھى خەلكەكە پالەپەستۆى لەسەر نەكەن. ¹⁰ چونكە خەلكىكى زۆرى چاك كردبووھو، واى لى ھاتبوو ھەر كەسى

دا به دهستهوه. ئینجا عیسا گه پراهوه
بو مالّهوه.

نه به ستههوه، ئینجا مالّه که ی تالان
بکات.

²⁸ راستیتان پی ده لیم: هه موو
گوناهیک و کفر کردنیکی نه وه ی
مرؤفه ده به خشری،²⁹ به لام نه وه ی
کفر بکات به رامه به ره وحی پیروز،
هه رگیز نابه خشری، به لکو ده که ویته
ژیر حوکمی هه تاهه تاییه وه.³⁰ نه مه ی
ووت، چونکه به عیسا یان ووت:
رؤحی پیسی تیا به.

خیزانی راسته قینه ی عیسا

³¹ دوا ی نه وه دایک و براکانی
عیسا هاتن، له ده ره وه وه ستان و
ناردیان به شوینی.³² له و کاته دا
خه لکیکی زور له ده ره و روبه ری
دانشتیون، یه کی هات پی ووت:
(نه وه تا دایکت و براکانت له ده ره وه
پاره ستان بانگت ده که ن.)³³
عیسا ش ووتی: (دایکم کینه و براکام
کین؟)³⁴ ئینجا سه بیریکی نه وانه ی کرد
که له ده ره و روپشتی دانشتیون و
ووتی: (ئا نه مانه دایک و برای من،
³⁵ هه ره که سی به خواستی خودا
هه لسو که ووت بکات، نه و برا و
خوشک و دایکه م.)

عیسا و سه روگی شهیتان

²⁰ دیسان له ویش خه لکیکی
زوریان لی کۆبو وه وه، به شیوه یه ک
نه یان توانی نان بخون.²¹ کاتی
که سوکاری نه مه یان بیست، هاتن
له گه ل خویان بیسه ن، چونکه وا
بلازبوو بو وه وه که می شکی
تی کچوه.²² هه ندی له مامۆستایانی
شه ریه ت له قودسه وه هاتبوون،
ووتیان: (به عله زبولی تیا دایه،
به سه ره وکی رۆحه پیسه کان، رۆحه
پیسه کان ده ره کا.)²³ ئینجا عیسا
بانگی کردن و به نمونه قسه ی
بو کردن ووتی: (شهیتان چۆن
ده توانی شهیتان ده ربکا؟²⁴ هه ر
وولاتیک دوو به ره کی تیا بیست،
ناتوانیت خوی رابگری،²⁵ هه ر
مالیکیش دوو به ره کی تیا بیست، خوی
راناگری.²⁶ گه ره شهیتان به سه ره خوی
هه لگه پراهوه بو به دوو به شه وه،
خوی راناگریت، به لکو به ره وه
کۆتایی ده چی.²⁷ کهس ناتوانی بچیته
مالی کابراهه کی نازا و شته کانی تالان
بکا، گه ره له پیشا کابراهه ی نازای

نمۇنەى جوتيار

4

بەسى. ⁹ ھەر وھا ووتى: (كى گوى ھىھ بۆ گوى گرتن، با گوى بگرى).
¹⁰ كاتى عىسا بەتەنھا بوو، ئەوانەى دەور وپشتى لە گەل قوتابىھە كانى لىيان پىسى، ناخو واتاى ئەم نمۇنەىھە چىيھە؟ ¹¹ پى ووتن: (بەئۆرە دراوھ نەھىتى پادشاھىتى ئاسمان بزائن، بەلام بۆ ئەوانەى لە دەر وھەن ھەموو شتى بە نمۇنە پىيان دەدرى).
¹² چونكە ئەوان سەير دەكەن بەلام نابىسن، گوى دەگرن بەلام تى تاگەن، تانە گەر پىنەھو و گوناھە كانىيان بىھەخشرى!)

روونكردنەھى نمۇنەھە

¹³ ئىنجا پى ووتن: (ئايا ئەم نمۇنەىھە تى تەگەيشتن؟ باشە ئەى چۆن نمۇنە كانى تى دەگەن؟ ¹⁴ جوتيارە كە ووشە كە دەچىتى. ¹⁵ ھەندى كەس وەك ئەو تۆبەن كە دەكەوتتە سەر رىگا، ئەوانە گوى لەووشەى خودا دەگرن، ئىنجا شەيتان دىت و ووشە كە لەدلىيان دەردەھىتت. ¹⁶ تۆو كەى كەوتە سەر زەوئە بەردەلانە كە، ئەوانەن كە ووشەى خودا بەخۆشپىھو وەردەگرن، ¹⁷ بەلام لەناوایاندا ھىچ

دىسان عىسا لەسەر كەنارى دەرىياچە كە دەستى كرد بەفیر كردنى خەلكە كە، زمارەىھە كى زۆر خەلك لى كۆبوونەھو، بەشپۆرەھە كى وا عىسا دەبووايە بچووايە ناو بەلەمىك كە لەناو ئاوە كەدا بوو، خەلكە كەش لەسەر ووشكايى بوون. ² بە نمۇنە زۆر شتى فیر كردن، لەفیر كردنە كەيدا پى ووتن: ³ (گوى بگرن، جوتيارىك چووه دەر وھە تۆو بچىتى. ⁴ لەو كاتەدا كە تۆوى دەچاندا، بەشى لەتۆوھە كە كەوتە سەر رىگا، بالئندە ھاتن و خوار دنى، ⁵ بەشىكى كەشى كەوتە سەر زەوئە كى بەردىن كە گلە كەى تەنك بوو، خىرا سەريان دەر كرد، چونكە زەوئە كە قول تەبوو. ⁶ بەلام كەرۆژ ھەلھات، ووشك بوون و پىروكان، چونكە رەگى تەواوایان نەبوو. ⁷ بەشىكى كەشى، كەوتە ناو دىر كەھو، كاتى دىر كە كان سەريان دەر كورد خىنكاندننى و بەروبوومىيان نەدا. ⁸ ھەندىكىش لەتۆوھە كە كەوتە سەر زەوئە باش، بەروبوومىيان دا. بەشىكى يەك بەسەد بەشىكى كەشى يەك بەشەست و يەك

بگری.)

نموونهی پیوانه

²⁴ ھەر وھا پیی ووتن:
(ووردیننەو لەوہی گویتان لی دەبی،
بە چ پیوانەیک بو خەلکی دەبیون
بەھەمان پیوانە بۆتان دەپۆرتنەو
زیاتریشتان پی دەدری.²⁵ چونکە
ئەوہی کہ ھەبەتی زیاتری پی دەدری،
ئەوہش کہ نیبەتی، تەنانەت ئەوہش
کہ ھەبەتی لی دەسنریتنەو.)

نموونهی پرووہک

²⁶ عیسا بەردەوام بوو و ووتی:
(پادشاھیتی ئاسمان لەمرۆڤیک دەکات
لەزەویە کہی تۆو بچینی.²⁷ شەو
دەخەوی، بەیانی ھەلدەستی، دەبینی
تۆو کہ پرواوہو نەشوئای کردوہو،
ئەو نازانی ئەمە چۆن دەبییت.²⁸
زەوی لەخۆیەو بەرووبوم دەدات،
گەم یە کہەجار لەشیوہی گیا دەروی،
ئینجا لاسک و گولە گەم دەردەکات،
پاشان گولە گەمە کہ پر دەبی لە گەم.
²⁹ بەلام کاتی بەرە کہ دیتە بەرھەم،
داسی لی گیر دەگری. ئەمەش ئەوہ
دەگەبەنی کاتی دروینەہی ھاتوہو.)

رەگی نیبە، خۆیان رادەگرن
تاماوہیەک، کاتی دە کەونە
چەوسانەوہو گیروگرفتەو بەھۆی
ووشەہی خودا، دەستبەجی دە کەون.
¹⁸ تۆوہ کہی کەوتە جیگا در کاویە کہ،
ئەوانەن کہ گویتان لەووشەہی خودا
دەبییت،¹⁹ بەلام نیگەرانی دەربارەہی
ژیان و تەفرەدانی دەولەمەندی و
ئارەزووی شتی دونیایی دەچیتە
ناویانەوہو دەبییت ھۆی خنکاندنی
ووشەہی خودا، ئیتر ووشە کہ ھیچ
بەرناگری.²⁰ بەلام ئەوہی کەوتە
سەر زەوی باش، مەبەست لەو
مرۆڤانەہی کہ گویتان لەووشەہی خودا
دەبییت و ەری دەگرن و بەرووبوم
دەدەن، یە کیکیان سی ئەوہندە،
یە کیکی کەش شەست ئەوہندەو
یە کیکی تریشیان سەد ئەوہندە.)

نموونهی چرا

²¹ عیسا پیی ووتن: (ئایا خەلکی
چرا ھەلدە کەن و دەیکەنە ژیر تەشت و
نۆیننەوہو؟ ئایا لەسەر شویتیکی بەرز
دای نانی؟²² چونکە ھیچ
شاراویەک نیبە ئاشکرا نەبی، ھیچ
نەینییەک نیبە دەرنە کەوی.²³ ئەوہی
دوو گوئی ھەبە بۆ بیستن، باگوئی

نوموئەى دەنكە خەرتە لە

³⁰ ديسان پىي ووتن: (پادشاھىتى ناسمان لەچى دەكات، بەچ ئومونەيك روونى كەينەو؟³¹ وەك دەنكە خەرتەلەيەكە، كاتى چاندنى بچووكتىن تووى سەر زەويە،³² بەلام كاتى روووا نەشونماى كرد، دەيىتە گەورەترين روووك و لقى گەورە دەردەكات، بەشىوويەك بالندەى ناسمان دەتوانى لەژىر سىپەريدا بچەسىتەو. ³³ عيسا بەزۆر ئومونەى ئاوا دەدوا بۆ خەلكەكە، تائەو ئاستەى دەبانئوانى گوئى لى بگرن. ³⁴ ھەميشە ئومونەى بەكار دەھينا لەقسەكانى، بەلام كاتى بەتەنھا دەبوو لەگەل قوتابىەكانى، واتاى ھەموو شتىكى بۆ روون دەكر دنەو.

ھيمن كردنى رەشەبا

³⁵ كاتى ئىزارە داھات، بەقوتابىەكانى ووت: (باپەرپىنەو بە ئەوبەرى ئاوەكە). ³⁶ دواى ئەوەى خەلكەكەيان بەرى كرد، قوتابىەكان چوونە ناو ئەو بەلەمەى عيساى تىدا بوو، ھەر لەو كاتەدا چەند بەلەمىكى تر شوئىيان كەوتن. ³⁷

لەدوايىدا رەشەبايەكى زۆر بەھيژ ھەلى كرد، شەپۆلتى ئاوا بەتوندى دەيدا بەم لاو ئەولاي بەلەمەكەدا، بەشىوويەك خەريك بوو پر پى لەئاو. ³⁸ عيساش لەپشتى بەلەمەكەو سەرى خستبوو سەر سەرىنيك و خەوتبوو. ھەليانساندو پىيان ووت: (ماموستا، چىيە دەللى ھىچ گوئى نادەيتى، ئەوا ئيمە لەئاو دەچىن؟) ³⁹ ئەويش يەكسەر ھەستاو ھەرەشەى لەرەشەباكە كردو بەدەرياچەكەى ووت: (بى دەنگ بە! ھيمن بە!) دەست بەجى رەشەباكە بى دەنگ بوو و ئارامى يەكى تەواو بالتى بەسەر دەرياچەكەدا كىشا. ⁴⁰ ئىنجا پىي ووتن: (بۆچى بەم شىوويە ترسان؟ باوہرتان نىيە؟) ⁴¹ قوتابىەكان ترس چوو بوو دلىانەو، بەيەكتريان دەووت: (ئەمە كىيە، تەنانت رەشەباو دەرياش ملکہەچن بۆى؟)

دەركردنى رۆحى پيس 5

ئىنجا گەبشتە شارى جەراسىن كە كەوتۆتە ئەوبەرى دەرياچەكەو. ² ھەر كە عيسا لەبەلەمەكە ھاتە خوارەو، لەئاو گۆرستانى ئەو

پيسه كان لى پارانوهه رپيان بدات
 بچنه ناو بهرازه كانهوه.¹³ نهو پيش
 رپى دان. روجه پيسه كان له پياوه كه
 هاتنه دهرهوه و چوونه ناو
 بهرازه كانهوه، ئينجا رانه بهرازه كه كه
 ژماره يان نزيكه ي دوو هزار دهبوو،
 كهوتنه را كردن و له قهراغى نهو
 شاخه ي به قهديهوه بوون، هه لديران
 بو ناو دهر يا چه كهو هموو خنكان.

¹⁴ شوانى بهرازه كان خيتر چوون
 بو ناو شارو كي لگه كان تا ئه م هه والته
 بلاو بكه نهوه، جاخه لكه كه
 هاتنه دهرهوه بو بينينى نهوه ي
 رويداوه.¹⁵ كاتى هاتنه لاي عيسا،
 نهو پياوه يان بينى كه له شكرى روجه
 پيسى تيدا بوو لاي عيسادا دانيشتوه
 به پزشته يى و نه قل تهواو يسهوه. بهمه
 خه لكه كه ترسيان لى تيشت.¹⁶

ههروهه ها نهوانه ي رووداوه كه يان
 بينى بوو، بو خه لكه كه يان گيرايهوه
 چى روويدا سه بارهت بهو پياوه ي
 روجه پيسه كانى تيدا بوو ههروهه
 بهرازه كان.¹⁷ ئيتر هه موو داويان
 له عيسا كرد له ناوچه كه يان پروات.

¹⁸ ئينجا عيسا سواري بهلم بوو،
 پياوه كه ي روجه پيسه كانى لى دهر كرا
 بوو، له عيسا پارايهوه رپى بدات

ناوچه يه دا، كابرايه ك كه روجه
 پيسى تيا بوو لى هاته پيشهوه،³ نهو
 كابرايه له گورستاندا ده ژياو كه سيش
 نه ي ده توانى بيه ستينه وه. ته نانهت
 به زنجيريش.⁴ زور جار به كوت و
 زنجير ده يان به سته وه، به لام زنجيرى
 ده پچراندو كوتى ده شكاند،
 كه سيش نه ي ده توانى بيگرى.⁵
 شهو و روزه يا له گورستان بوو يا
 له شاخ، هاواري ده كردو له شى
 خوى به بهرد بريندار ده كرد.⁶ به لام
 كاتى له دوره وه عيساى بينى،
 راي كرده لاي و كرتوشى بو برد،⁷
 به دهنگى بهرز هاواري كرد: (چيت
 له من دهوى، نه ي عيساى روله ي
 خوداى گهوره؟ سوئندت ده دم
 به خودا نازارم مده!)⁸ چونكه
 عيسا پنى ووتبوو: (نه ي روجه پيس
 له م پياوه وه ره دهره وه!)⁹ ئينجا
 عيسا لى پرسى: (ناوت چيه؟)
 وه لامى دابه وه: (ناوم ليجيونه،
 چونكه ئيمه له شكرى كى
 گهوره ين.)¹⁰ زور له عيسا پارايه وه
 دهر يان نه كات بو دهره وه ي
 ناوچه كه.¹¹ لهو ناوه دا رانه
 به رازنكى گهوره ده له وه ران
 له قهراغى شاخ كدا،¹² روجه

چاكردنه‌وه‌ی ژنيك

25 هەر له‌ويڤدا ژنيك هه‌بوو،
ماوه‌ی دوانزه‌ سال‌وو خوي‌سن
لي‌چووني هه‌بوو، 26 له‌سه‌ر ده‌ستی
چه‌ند پزیشکيک ئازاری زۆری
چه‌شتبوو، ئەوه‌ی هه‌يبوو دابووی به
پزیشک، به‌لام هيچ سوودێکی نه‌بوو،
به‌لکو هه‌تا ده‌هات خراپتر ده‌بوو. 27

ژنه‌ باسی عيسای بيستبوو، بۆيه هاته
ناو خه‌لكه‌ كه‌وه‌و له‌دواوه‌ ده‌ستی
له‌چمکی كراسه‌ كه‌يدا، 28

له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی ژنه‌ كه‌ ووتی ته‌نها
به‌ده‌ست لي‌دانی چمکی كراسه‌ كه‌ی
چاك‌ده‌بيته‌وه‌. 29 ژنه‌ كه‌ ده‌ست‌به‌جی
خوي‌سن لي‌چوونه‌ كه‌ی راوه‌ستاو
هه‌ستی به‌چاك‌بوونه‌وه‌ كرد
له‌نه‌خۆشه‌يه‌ كه‌ی. 30 كاتی عيسا
هه‌ستی كرد هه‌يژنيك لي‌هاته‌ده‌ره‌وه‌،
سه‌یری خه‌لكه‌ كه‌ی كردو پرسى:

(كى‌ ده‌ستی له‌جله‌ كانم‌دا؟) 31
قوتابيه‌ كانی پێيان ووت: (هه‌موو
ده‌روويش‌تيان گرتوويست و
پاله‌په‌ستۆت ده‌كهن، كه‌چی تو
ده‌پرسی كى‌ ده‌ستی لي‌دام؟) 32 به‌لام
ئ‌ه‌و سه‌یری ده‌روويشتی كرد، بۆ
ئ‌ه‌وه‌ی بزانی ئ‌ه‌و كه‌سه‌ كى‌ بوو. 33

ژنه‌ كه‌ش به‌رووداوه‌ كه‌ی خۆی زانی،

له‌گه‌لى بيت. 19 به‌لام عيسا رپنگه‌ی
نه‌داو پى‌ووت: (بگه‌رپوه‌ بۆ ناوماو
كه‌سه‌وكارت، بۆيان بگه‌رپوه‌وه
خوداوه‌ند چی بۆت كردوه‌و چۆن
به‌زه‌ی پياتداهاته‌وه‌). 20 جا كا‌برا
به‌هه‌موو ده‌شاره‌ كه‌دا گه‌راو ئەوه‌ی
عيسا بۆی كردبوو بۆخه‌لكی
گه‌رپاوه‌وه‌. خه‌لكه‌ كه‌ش به‌مه‌ زۆر
سه‌رسام بوون.

زیندووکردنه‌وه‌ی كچيک

21 كاتی عيسا گه‌راپه‌وه‌ ئ‌ه‌وبه‌ری
ده‌رياچه‌ كه‌، ژماره‌يه‌ كى‌ زۆر خه‌لك
له‌كه‌ناری ده‌رياچه‌ كه‌دا لي‌ی
كو‌بوونه‌وه‌، 22 پياويك‌ ناوی يايرو‌س
بوو، پيشه‌وايه‌ كى‌ كه‌نيشت بوو،
كاتی عيسای بينی، هات و له‌به‌رپى
كه‌وت و 23 لي‌ی پاراپه‌وه‌وه‌ پى‌ووت:
(كچه‌ بچموو كه‌م
له‌سه‌ره‌مه‌رگدايه‌، وه‌ره‌ ده‌ستی
لي‌ده‌ تا چاك‌ بيته‌وه‌وه‌
زیندوو بيته‌وه‌). 24 عيسا له‌گه‌لى
رۆيش‌ت، ژماره‌يه‌ كى‌ زۆر
له‌خه‌لكيش به‌دوايدا رۆيش‌تنو
پاله‌په‌ستۆيان ده‌كرد.

سهر جيڳاي ڪجهه ڪه. ⁴¹ دهستي
 ڪجهه ڪهي گرت، بانگي ڪردو ووتي:
 (نهى ڪيڙوڙله، پٽ دهليم ههسته!)
⁴² ڪجهه ڪه تهمني دوانزه سالنوو،
 يه ڪسهر ههستايه سهريي و دهستي ڪرد
 به رڙيشتن، خهلهڪه ڪهش ههموو لهمه
 زڙر سهريان سورما. ⁴³ جا
 راي سپاردن، نهوهي روويداوه جاري
 به ڪهسي نهلين، نينجا پي ووتن شتيڪ
 بهينن بو ڪجهه ڪه تايخوات.

رڙنه گرتن له عيسا

6

عيسا نهوئي به جي هيشت و گهرايهوه
 بو وولاتي خوي، قوتايه ڪانيس
 دواي ڪهوتن. ² ڪه رڙي شهمه
 هات، له ڪهنيشت دهستي ڪرد
 به فير ڪردني خهلهڪه ڪه، ڪاتي
 خهلهڪه ڪه گويان لي گرت، سهريان
 سورما، ووتيان: (نهمانهه ههموو
 له ڪوي بو؟ نه ماناويه چيهه پي
 دراوه؟ نه ڪاره سهرسور هيتهرانه
 چيهه لهسهر دهستي ده ڪري؟ ³ تاي
 نهوه دارتاشه ڪهي ڪوري مريمه نيهه؟
 براي ياقوب و يوسي و يههوزاو
 شهمعون نيهه؟ خوشڪه ڪانيسي
 له گهلمان نين ليره؟) بهم شيوهه لبي

به ترسو له رزهوه هاته پيشهوه،
 چوڪي داداو ههموو شتيڪي بهراستي
 پي ووت. ³⁴ نينجا عيسا بهڙنه ڪهي
 ووت: (ڪچم، باوهرت بوو چاڪي
 ڪرديتهوه، برڙو دلنبايه، چاڪ
 بوويتهوه له نه خو شيهه ڪهت.)

³⁵ لهو ڪاتهه عيسا قسهه
 ده ڪرد، ههندي ڪهس له مائي
 پيشهواي ڪهنيشته ڪهوه هاتن،
 ووتيان: (ڪجهه ڪهت مرد، نيتز نهرڪ
 مهخهره بهر ماموستا بو هاتن.) ³⁶

ڪاتي عيسا نهمههه بيست، قسهه
 له گهل باو ڪه ڪه ڪردو ووتي:
 (مهترسه، تهنبا باوهرت ههبي.) ³⁷ ڪه
 رڙي بو مالهه ڪه نهيهيشت ڪهس
 له گهلي بروت تهنبا په ترڙسو
 ياقوب و يوحنه ناي براي ياقوب
 نه پي. ³⁸ ڪاتي گهيشته مائي
 پيشهواي ڪهنيشته ڪه، سهيري ڪرد
 خهلهڪه ڪه ده گرین و شيوهن ده ڪهن،
³⁹ نهوويش پي ووتن: (بوچي
 شلهڙاونو ده گرین؟ نه ڪجهه
 نه مردوهه، بهلڪو نووستوه.) ⁴⁰ بهمه
 خهلهڪه ڪه پي پي ڪه نين، بهلام عيسا
 خهلهڪه ڪهي ههموو ڪرده دهرهوهي
 زوروهه ڪهو دايلڪو باوڪي ڪجهه ڪهو
 نهواني تر ڪه له گهلي بوون بردني بو

لەقسە كاتتان بگىرى، لەوى بېرۇن و
تۆزى پىتان بتە كىنن تابى
بەشايەتى بەسەريانەوہ. ¹² ئىپت
قوتايىبە كان دەستيانكرد بەراگە ياندنى
ووشەى خودا تاخەلك تۆبە بكەن.
¹³ ھەروەھا رۆحى پىسيان
دەردە كەردو ژمارە يەكە كى زۆر
نەخۆشيان بەرپۇن چەور دە كەردو
چاكيان دە كەردنەوہ.

كوشتنى ھەزەرتى يەحيا

¹⁴ ناوى عيسا دەنگى داېوہ تاكو
گەيشتە لای ھىرۆدسى پادشا،
ھەندىكيان ووتيان: (ئەوہ يەحياى
خەلك لەئاوھەلكيشە لەناو مردووان
زىندوو بوو تەوہ، بۆيە كارى
سەرسورھىنەر لەسەر دەستى
دە كرى). ¹⁵ ھەروەھا ھەندىكيان
ووتيان: (ئەوہ ئەلياسە).
ھەندىكيشيان ووتيان: (ئەوہ
پىغەمبەرىكە، وەك پىغەمبەرانى كۆن).
¹⁶ بەلام ھىرۆدس كاتى ئەمەى بىست،
ووتى: (ئەوہ كەسى كە نىيە، جگە
لەو يەحيايەى سەرم برى و ئىستاش
زىندوو بوو تەوہ!) ¹⁷ ئەم ھىرۆدسە
كاتى خۆى ناردى و يەحياى گرتوو
فەرتى داېە بەندىخانە لەسەر ئەو

كەوتنە گومان. ⁴ بەلام عيسا
پى ووتن: (ھىچ پىغەمبەرىك بى رىز
نىيە، تەنھا لەوولاتى خۆى و لەنىوان
خزم و كەسوكارو مالى خۆى نەبى).
⁵ بەم شىوہە نەيتوانى ھىچ كارىكى
سەرسورھىنەر بكات، تەنھا
ژمارە يەكە كى كەمى لەخەلكى
چا كەردەوہ. ئەویش بەدەست دانان
لەسەريان. ⁶ سەرى سورما لە
بى ئاوەرپيان. ئىنجا گەرا بەلادىيە كانى
دەوروشىت و دەستى كەرد
بەفەر كەردن.

عيسا نىبراوھەكانى دەنىرىت

⁷ دواى ئەوہ عيسا ھەر دوانزە
قوتايىبە كەى بانگكردو دوو دوو
ناردنى بەم لاو ئەولادا دەسلەتى
پى دان بەسەر رۆحە پىسە كان، ⁸ ئىنجا
راى سپاردنو ووتى: (بۆ رىگا ھىچ
لەگەل خۆتان ھەلمە گرن، تەنھا
دارىك، نەنان، نەتورە كە، نەپارە
لەگىر فانتان، ⁹ پىلاوړىك لەپى بكەنو
جلى زيادە لەگەل خۆتان مەبەن. ¹⁰
ھەروەھا ووتى: (چوونە ھەر مالىك،
لەوى بىننەوہ تا ئەو شوينە بەجى
دەھىلن. ¹¹ بەلام گەر لەشوتىك،
كەسىك نەبوو ئىوہى بوى و گوى

داوا بکهه؟) ئەویش وهلامی دایهوه:
 (داوای سهری یه حیای خه لک
 له ئاو هه لکیش بکهه).²⁵ کچه
 دهست به جی هاته ژوره وه داوای
 له پادشا کردو پی ووت: (دهمهوی
 ئیستا، سهری یه حیای خه لک
 له ئاو هه لکیشم له سهر سینییه ک
 بدهتی).²⁶ پادشا بهمه زۆر دلتهنگ
 بوو. بهلام له بهر نهو سوینده
 خوار دبووی، ههروهها له بهر نهو
 بانگکراوانه ی له گه لیدا بوون،
 نه یویست سهر پیچی نهو سوینده
 بکات که بۆ کچه که ی خوار دبوو.
²⁷ پادشا یه کسه ر شمشیر بدهستی
 ناردو فه رمانی دا سهری یه حیای بۆ
 بهیتری. شمشیر بدهست رۆشت و
 له به ندیخانه دا سهری یه حیای بری،
²⁸ ئینجا خسته یه سهر سینییه ک و هینای
 بۆ کچه که، ئەویش دای به دایکی.²⁹
 کاتی قوتابه کانی یه حیای نه مه یان
 بیست، هاتن تهرمه که یان هه لگرت و
 ناشتیان.

تیربوونی پینج هه زار کهس

³⁰ نیرواره کان گه رانه وه بۆ لای
 عیسا، هه والی هه موو شتیکیان دایه،
 له وه ی کردبوویان و فیریان کردبوو.

هیرۆدیا یه ی که خواستی، هیرۆدیا ش
 ژنی فیلیپۆسی برای خوی بوو.¹⁸
 چونکه یه حیا به هیرۆدسی دهووت:
 (دروست نییه برژنه که ت بخوازیت).
¹⁹ هیرۆدیا ش به مه رقی هه لسا
 له یه حیا و هه زی ده کرد بیکوژی،
 به لام نه بیده توانی.²⁰ هیرۆدسی ش
 له یه حیا ده ترساو ده پیاراست، چونکه
 ده یزانی یه حیا کابرایه کی چاک و پیروز
 بوو. کاتی گوی له قسه کانی ده بوو
 زۆر دلگه ران ده بوو، له هه مان
 کاتیشدا هه زی ده کرد گوی
 لی بگری.²¹ جا هه ل ریکه وت، کاتی
 هیرۆدس به بۆنه ی جه زنی له دایک
 بوونیه وه ئاهه نگیکی گه وری
 گه رابوو، تیا یا سهر په لو ناو داره کانی
 ناوچه ی جه لیلی بانگ کردبوو،²²
 کچه که ی هیرۆدیا هات و دهستی کرد
 به سه ما کردن، هیرۆدس و میوانه کان
 به مه زۆر پیخۆش حال بوون. ئینجا
 هیرۆدسی پادشا به کچه ده لئ:
 (هه رچیت ده وی داوای بکهه،
 ده ته ده می).²³ ههروهها سویندی بۆ
 ده خواو ده لئیت: (ئه وه ی داوای
 ده که یه ت پیته ده ده م گه ر نیوه ی
 پادشاهیه ته که شه م بیته).²⁴ کچه ش
 چوه ده ره وه وه له دایکی پرسى: (چی

ئەوانىش پىيان ووت: (پىنج نان و دوو ماسى).³⁹ ئەوسا ئەوئىش فەرمانى دا بەقوتابىە كانى، خەلكە كە كۆمەل كۆمەل لەسەر سەوزە گىا دانىشىتن،⁴⁰ ئىنجا خەلكە كە بە كۆمەلتى باز نەبى دانىشتن، ھەر كۆمەلتى سەد تا پەنجا كەسىك دەبوون.⁴¹ عىسا پىنج نان و دوو ماسىيە كەى ھەلگىرت، رووى كرده ئاسمان و سوپاسى كرد، ئىتر نانە كانى لەت كردو داى بەقوتابىە كانى تا دابەشى كەن بەسەر خەلكە كەدا. ھەر وھە دوو ماسىيە كەشى دابەش كرد.⁴² خەلكە كە ھەموو نانن خوارد تا تىربوون.⁴³ پاشان دوانزە سەبەتە لەتە نان و ھەندى پاشماوھى ماسىيان كۆكردەوھ.⁴⁴ ژمارەئى ئەوانەى نانن خوارد پىنج ھەزار پىاو دەبوون.

عيسا بەسەر ئاودا دەروات

دوای ئەمە عىسا فەرمانى دا بەقوتابىە كانى، دەست بەجى سواری بەلەمە كە بن و بچنە ئەوبەرى دەرياچە كەوھ، بۆ شارى بەيت سەيدا، بەلام خۆى لەوئى ماپەوھ بۆ ئەوھى خەلكە كە بەرى بكا.⁴⁶ دوای ئەوھى خەلكە كەى بەرى كرد چووه

³¹ ئىنجا عىسا پىي ووتن: (ھەر خۆتان وەرن بۆ ئەم شوئىنە چۆلە، كەمى پشو و بدەن). خەلكە كە ئەوانەى دەھاتن و دەچوون ئەوھندە زۆر بوون نەپانھىشت تەنانت نانە كەشيان بخۆن.³² جا عىساو قوتابىە كانى بەبەلەم چوون بۆ شوئىكى چۆن.³³ لەو كاتەدا زۆر خەلك ئەوانيان بىنى و ناسيان، لەشارە كانەوھە هاتن بەپى، رايان دەكرد بەرەو ئەو شوئىنەو پىش ئەوان لەوئى ئامادە بوون.³⁴ كاتى عىسا لەبەلەمە كە ھاتە خواروھ، خەلكىكى زۆرى بىنى، بەزەبى پىيان ھاتەوھ، چونكە وەك مەرى بى شوان و ابوون. يەكسەر دەستى كرد بەفیر كردنن سەبارەت بەزۆر شت.³⁵ پاش ماوھەكى زۆر، قوتابىە كانى ھاتن و پىيان ووت: (ئەم شوئىنە چۆلەو رۆزىش ئەوھندەى نەماوھ.³⁶ خەلكە كە بەرى بكە، با برۆن بۆ ئەم كىلگەو لادى نزيكانەو شتىك خواردن بۆ خویان بكرن).³⁷ ئەوئىش پىي ووتن: (ئىوھ خواردنن بەنئى). جا پىيان ووت: (ئايا برۆين بابى دوو سەد دىنار نانن بۆ بكرىن و بىاندەبى تا بىخۆن؟)³⁸ عىسا لى پرسىن: (سەبىر كەن بزائن چەند نانتان ھەبە؟)

ناوچهی جهنیسارهت.⁵⁴ ههر
له به له مه که دابه زین خه لکه که
عیسایان ناسیه وه.⁵⁵ دواى ئه وه
گه ران به و ناوچه و ده ورپشته دا.
عیسا له ههر کوی بو وایه، خه لکه که
نه خو شه کانیا ن به جیگه وه ده برد بو
لای.⁵⁶ بو ههر کوی بو رپشته یه،
لادی، شار، کیلگه، خه لکه که
نه خو شه کانیا ن ده هینا و له شه قامه کان
دایان دهنان، ئه وانیش ده پارانه وه
داواى ئه وه یان ده کرد ده ستی لى
بدن، ته نانه ت گهر له چمکی
کراسه که شى بیت، ئه وه ی ده ستی
لى ده دا چاک ده بو وه.

7 سه رپیچی کردنی راسپارده ی خودا

هه ندی فه ریسى و مامۆستایانی
شه ریه ت که له قودسه وه هاتبوون
چوونه لای عیسا.² بینیا ن هه ندی
له قوتابیه کانی بی ده ست شوشتن نان
ده خو ن واته به ده ستی پیس.³ چونکه
فه ریسیه کان و جووله که هه مو و نایان
نه ده خو ارد بی ئه وه ی به باشی ده ستیا ن
نه شـوـن، ئه مـهـش وه ک
خۆ به ستنه وه به ک بو به خو وره وشتی
پیرانیا ن.⁴ هه روه ها گهر له بازا ر

سه رشاخ بو نوێژ کردن.
کاتی ئیواره داهات، به له مه که
له ناوه راستی ده ریاچه که بو،
عیسا ش به ته نها له وو شکانیدا بو.⁴⁸
بینی قوتابیه کانی ماندوون به هو ی
سه ول لیدان، چونکه ره شه باکه روو
به روویان بو، له به ره به یاندا به یی
به سه ر ئاوی ده ریاچه که دا چوو بو
لایان و خه ریک بو لیان تیپه ری.⁴⁹
کاتی قوتابیه کان بینیا ن به سه ر
ئاوه که دا ده روات، وایانزانی خپوه،
هه مو و هاواریا ن کرد،⁵⁰ چونکه
په شو کان کاتی بینیا ن، به لام ئه و
ده ست به جی قسه ی له گه ل کردن و
پی و وتن: (ووره تان به رز بیت، ئه وه
منم مه ترسن!)⁵¹ ئینجا عیسا چو وه
ناو به له مه که یان، ره شه باکه ش
را وه ستا. قوتابیه کانیش زور سه رسام
بوون و سه ریا ن سو رما.⁵² چونکه
ئه وان له کاره سه رسو ر هینه ره که ی
پینج نانه که تی نه گه یشتن دلیا ن هیشتا
ههر ره ق بوو.

عیسا نه خوشی تر چاک ده دکاته وه
کاتی عیسا و قوتابیه کانی
په ری نه وه ئه و به ری ئاوه که،
به له مه که یان له نگه ردا و چوونه

سزای بېت. }¹¹ بەلام ئېۋە دەلېن:
 (گەر يەكی بەدايك و باوكی بلیت
 ئەووی لەمنەو دەستان دەکووی
 دەیکەمە قوربانی. }¹² ئیت ئېۋە داوای
 لی تاکن خزمەتی دایک و باوكی
 بکات. }¹³ ئابەم شیۋە، بەو دابو
 نەریتانەوی وەرتان گرتوۋە، ووشەوی
 خودا لەکار دەخەن. هەرۋەها زۆر
 شتی کەش لەم بابەتە کە دەیکەن.)

ئەووی مەرۆڤ گلاۋ دەکات

¹⁴ ئینجا جارێکی کە هەموویانی
 بانگ کردو پێی ووتن: (هەموو گویم
 بۆ راگرنو تی بگەن. }¹⁵ شت نییە
 لەدەرەووی مەرۆڤەو بێتە ناوی
 گلاۋی بکات. بەلام ئەووی
 لەمەرۆڤەو دەر دەچی، ئەوویە گلاۋی
 دەکات. }¹⁶ ئەووی دوو گوئی هەبە
 بۆ بیستن با گوئی بگری. }¹⁷ کاتی
 خەلکە کە هەموو رۆیشتن عیسا هاتە
 مائەو، قوتابە کە دەر بارەوی ئەو
 ئوونەییە پرسایاریان لی کرد. }¹⁸
 پێی ووتن: (ئایا ئێۋەش تی تاگەن؟
 نازانن ئەووی لەدەرەووی مەرۆڤەو
 دیتە ناویەو ناتوانی گلاۋی بکات؟
¹⁹ چونکە ناچیتە دلێۋە، بەلکو دیتە
 ناو سکیەو ئەوسا لەلەشی دیتە

بەتانیەو نانیان نەدەخوارد تاخویان
 نەشۆردایە، خوورپەوشتی کەشیان
 هەبوو وەریان گرتبوو، لەسەری
 دەرۆیشتن. وەك شوشتی کاسەو
 مەسینەو قاپ و قاچاگی مس. }⁵ کێرە
 فەریسیەکان و مامۆستایانی شەریعت
 لییان پرسی: (باشە بۆچی
 قوتابە کانت لەسەر خوورپەوشتی
 پیران نارۆن و بەدەستی نەشۆراو
 نان دەخۆن؟) }⁶ ئەویش وەلامی دانەو
 ووتی: (ئەوی دوورۋووە کە ئەشعیا
 باشی پێشینی کردوو دەر بارەتان
 کاتی ووتویەتی: (رێزی ئەم گەلە بۆ
 من هەر بەدەمە، بەلام دلێان
 لەمنەو دۆرە. }⁷ بەخۆراییی
 دەمپەرستن، ئەوان شتی فییری
 خەلکی دەکەن کە پاسپاردەوی
 خەلکی. }⁸ ئێۋە پاسپاردە کانی
 خوداتان پشت گوئی خستوو
 خۆتان بەستۆ ئەو بەخوورپەوشتی
 مەرۆڤەو. }⁹ دیسان پێی ووتن:
 (لەر استیدا ئێۋە باش دوزانن چۆن
 پاسپاردە کانی خودا رەت بکەنەو تا
 پارێزگاری لەخوورپەوشتی مەرۆڤ
 بکەن. }¹⁰ چونکە موسا ووتویەتی: {
 ریزی دایک و باوکت بگرە، ئەووی
 دایک و باوکی ریسوا بکات، بامردن

بامندالّه کان تیرین، چونکه دروست نیسه نان لهمان بسه نریت و فری بدری بۆ سه گ. ²⁸ ژنه کەش له وه لامدا ووتی: (راسته گه ورهه! به لام سه گیش له ژیر مێردا له بهر ماوهی مندالّه کان ده خوات.)
²⁹ نینجا عیسا پیتی ووت: (ئا له بهر ئەم قسهیه، برۆ وا رۆحه بیسه که له کچه کهت ده رچوو.)
³⁰ کاتی ژنه گه پرایه وه بۆ ماله وه، کچه کهی بینی له سه ر جیگا کهی و رۆحه بیسه کهی لی ده رچوو بوو.

چاکبوونه وهی که رۆ لا ئیک

³¹ دواى ئەمه عیسا ناوچهی سوری به جی هیشته و گه پرایه وه بۆ ده ریاچهی جهلیل، به شارى سه یداو سنووری ده شاره که تی په ری. ³²
 یه کیکی که رۆ لاتیان بۆ هیئا، لی پارانه وه ده ستی له سه ر دانى. ³³
 عیسا هیئا به ئەم لاوه تۆزی دوور له خه لکه که، سه ری په نجهی خسته ناو گوئی کابراه، نفی کردو زمانى گرت. ³⁴ روى خوئی کرده ئاسمان وه ناسه یه کی هه لکیشاو به کابراهی ووت: (ئیفه سا!) واته بکریوه. ³⁵ ده ست به جی گوئی و

ده ره وه. به مه ش رایگه یاند هه موو خوار دنیك پاکه. ²⁰ نینجا ووتی: (ئه وهی له مرۆفه وه ده رده جی، ئه وه یه مرۆفه گلاو ده کات. ²¹ چونکه له ناوه وه دلی مرۆفه وه، بیری خراب دیته ده ره وه وهک: به ره لالی، دزی، کوشتن، داوین پیسی، ²² چاو چنۆکی، خرابه کاری، هه لکه له تانندن، به دره وشتی، چاو پیسی، کفر، لووت به رزی و گیلی، ²³ ئەم شتانه هه موو له ناوه وهی مرۆفه وه هه لکه قوتی و مرۆفه گلاو ده کات.)

باوه ری ژنیکی که نعانى

²⁴ دواى ئەمه عیسا ئه وه ناوچه یه ی به جی هیشته و چوو بۆ هه ری می سوو سه یدا. چوو ه مالتیک نه یو یست ئاشکرابیت، به لام نه یتوانی به شاره وه یی بمیته وه. ²⁵ نینجا ژنیك کچه کهی رۆحی پیسی تیاوو، کاتی زانی ئه وه له ویه هات و که وته به ریی. ²⁶ ژنه کەش یۆنانی بوو، خه لکی فینیقیه ی سو ریا بوو، لی پارایه وه تا کو ئه وه رۆحه بیسه له کچه کهی ده ربکات.
²⁷ به لام عیسا پیتی ووت: (جاری

لايه؟) وه لایمان دایه وه: (حهوت).⁶ ئەوسا فەرمانی دا بەخەلکە که لەسەر زهوی دانیشن. حهوت نانه کهی بهرز کرده وه بۆ ئاسمان، سوپاسی خودای کرد، لهتی کردن و دای به قوتابیه کان تا دابهشی بکهن بهسەر ههمووان، ئەوانیش دابهشیان کرد.⁷ ههروهها چهنه ماسییه کی بچکۆلهشیان پیوو ئەویشی پیروز کردو فەرمانی دا به قوتابیه کانئەوانهش دابهش بکهن بهسەر خەلکە کهدا.⁸ ئیتر ههموو نانیاں خوارد، ههتا تیروون. پاشان لهو پارچه نانانهی له خەلکە که مابوو وه، حهوت سه بهتهیان پر کرد.⁹ ژمارهی ئەوانهی نانیاں خوارد، نزیکهی چوار ههزار کهس ده بوون.¹⁰ دواى ئەوه عیسا خەلکە کهی بهری کردو دهست به جی له گهڵ قوتابیه کانئى سوارى به له مێک بوو، بۆ ناوچهی دهلمانوسه چوو.

داواکردنی نیشانهی ئاسمانی

¹¹ ههندی له فەریسیه کان هاتن بۆ لای عیسا بۆ ئەوهی تاقی بکهنه وه، داویان لی کرد نیشانهی که ئاسمانیاں نیشان بدات.¹² ئەویش ههناسهیه کی

گریی زمانی کرانه وه، بهریک و رهوانی دهستی کرد به قسه کردن،³⁶ ئینجا رای سپاردن به کهس نه لێن به لام چهنه رای ده سپاردن ئەوان زیاتر ههوالیان بلاوده کرده وه.³⁷ خەلکە که زۆر سه رسام بوون به شیوهیه که دهیان ووت: (هه موو کرده وه کانی به باشی ئەنجامدا! ته نانهت و ده کات کهر بیسیت و لال قسه بکات.)

تیربوونی چوار ههزار کهس

لهو رۆژانه دا خەلکیکی زۆر لای عیسا کۆبوو بوونه وه، شتیکی واشیان نه بوو بیخۆن، عیسا قوتابیه کانئى بانگ کردو پی ووتن:² (من بهزه بیم بهو خەلکە دا دیته وه، و بۆ سی رۆژ ده جی له گه لمدان، شتیکی وایان نییه بیخۆن.³ ناشهوی به برسیتی بیان نیرمه وه بۆ ماله وه، نه وه که له ریگا بر نه کهن، چونکه هه ندیکیان له شۆینی دووره وه هاتوون.)

⁴ ئینجا قوتابیه کانئى پێیان ووت: (کی ده توانی لهم چۆله وانیه ئەم هه موو خەلکە نان بدات؟)
⁵ عیسا لی پر سین: (چهنه نانتان

لی مایه وه؟) ووتیان: (دوانزه سه به ته.)
²⁰ ههروهه ها جهوت نانه که ی له تم کرد
 بۆ چوار هزار کهس، چهند سه به ته ی
 پر پارچه ی لی مایه وه؟) ووتیان:
 (جهوت.) ²¹ ئینجا پی ووتن: (ئه ی
 چۆن تائینستا تی تاگهن؟)

چاک بوونه وه ی کوئیریک

²² عیسا له گهل قوتابیه کان بۆ
 شاری بهیت سهیدا چوو، خه لکه که
 کابراهه کی کوئیریان هی نایه لای و
 لی پارانه وه دهستی له سه ر دانیت. ²³
 ئه ویش دهستی کوئیره که ی گرت و
 بردیه دهره وه ی دینه که پاش ئه وه ی
 تفی له سه ر چاوی کابرا دا، دهستی
 له سه ر داناو لی پرسی: (هیچ
 ده بی نی؟) ²⁴ کابرا سهیری کرد و
 ووتی: (خه لک ده بینم، وه کو
 دره خت دهرۆن.) ²⁵ عیسا جارێکی
 کهش دهستی خسته وه سه ر چاوی،
 به مه کابرا چاک بووه وه وه هموو
 شتیکی به باش و بهروونی ده بی نی. ²⁶
 ئینجا عیسا کابرا ی به ره و ماله وه
 ره وانه کرد و پی ووت: (جاری مه رۆ
 بۆ ناو دی.)

دان پیاوانی په تروس به مه سیح

هه لکیشاو ووتی: (بۆچی ئه م نه وه یه
 داوا ی نیشانه ده که ن؟ راستیتان
 پی ده لیم: به م نه وه یه نیشانه نادری.)
¹³ ئینجا به جیی هیشتن. دووباره
 سواری به له م بوو، په ریبه وه ئه و به ری
 دهریاچه که.

فیرکردنی فه ریسیه کان

¹⁴ له و کاته دا قوتابیه کانی بیریان
 چوو بوو له گهل خویان نان به یتن،
 ته نها یه ک نایان پی بوو. ¹⁵ عیسا رای
 سپاردن و پی ووتن: (ئاگاتان له خۆتان
 بی. ئاگاداری هه ویرترشی
 فه ریسیه کان و هیرۆدس بن.) ¹⁶
 قوتابیه کان له دلێ خویان
 بیریان کرده وه به یه کتریان ووت:
 (بۆیه وا ده لیت چونکه ناغمان له گهل
 خۆمان نه هی ناوه.) ¹⁷ عیسا به مه ی
 زانی و پی ووتن: (بۆ له دلێ خۆتان وا
 بیرده که نه وه، له بهر ئه وه ی نانتان
 پی نییه؟ ئایا هیشتا فیر نه بوون،
 تی نه گه یشتون؟ ئایا هیشتا دل تان هه ر
 ره قه؟ ¹⁸ خۆ چاوتان هیه، ئه مانه
 نایین؟ گوئیتان هیه، ئه مانه نایستن؟
 ههروهه ها بیریشان نایه ته وه؟ ¹⁹ کاتی
 پینج نانه که ی له تم کرد بۆ پینج هزار
 کهس، چهند سه به ته پارچه نانی

کرد، ووتی: (لاچۆ له‌به‌رده‌م ئه‌ی شه‌یتان، تۆ بیرت لای شتی خودایی نییه‌و بیر له‌شتی مرۆفانه ده‌که‌یته‌وه‌.)

خوئا‌ماده‌کردن بۆ مردن

³⁴ ئینجا عیسا قوتابیه‌کانی و خه‌لکه‌که‌ی بانگ‌کردو پی‌ووتن: (ئه‌وه‌ی ده‌یه‌وی به‌دوامه‌وه‌ بروات، با واز له‌خۆی به‌یتت و خاچی خۆی هه‌لگری و دوام‌که‌ویت. ³⁵ چونکه ئه‌وه‌ی بیه‌وی ژبانی رزگار بکات، ده‌ی دۆرپیتت، به‌لام ئه‌وه‌ی ژبانی خۆی ده‌دۆرپیتت له‌پیناوی من و مزگین، ئه‌وه‌ ژبانی رزگار ده‌کات. ³⁶ چونکه چی به‌که‌لکی مرۆف دیت، گهر هه‌موو جیهان به‌ریته‌وه‌، به‌لام خۆی بلدۆرپیتت؟ ³⁷ یان مرۆف چی پیشکesh بکات بۆ کرپنه‌وه‌ی خۆی؟ ³⁸ چونکه ئه‌وه‌ی شه‌رمی به‌من و ووشه‌کانم بی، لای ئەم نه‌وه به‌دره‌وشت و گوناها‌ره‌. رۆله‌ی مرۆفیش، شه‌رمی پیوه‌ ده‌کات، کاتی له‌شکۆمه‌ندی باوکی له‌گه‌ل فریشته پیرۆزه‌کان ده‌که‌ریته‌وه‌.)

شپوه‌گۆرانی عیسا

9

²⁷ دوا‌ی ئەمه‌ عیساو قوتابیه‌کانی روویان کرده دپه‌کانی قه‌یسه‌ری فیلیپۆس، له‌رینگا له‌قوتابیه‌کانی پرسى: (خه‌لکی من به‌کی داده‌نین؟) ²⁸ وه‌لامیان دایه‌وه‌: (به‌شی له‌خه‌لکی ده‌لتین، تۆ یه‌حیای خه‌لک له‌ئاوه‌لکیشی، به‌شیکیش که‌ش ده‌لتین، تۆ ئه‌لیاسی، هه‌ندیکیش که‌ش ده‌لتین یه‌کی له‌په‌مه‌سه‌رانی.) ²⁹ دیسان لێ پرسین: (ئه‌ی ئیوه‌، من به‌کی داده‌نین؟) په‌ترۆس وه‌لامی دایه‌وه‌: (تۆ مه‌سیحی *.) ³⁰ عیسا ئاگاداری کردنه‌وه ئەمه‌ لای که‌س باس نه‌که‌ن.

یه‌که‌م باسی مردنی عیسا

³¹ ئینجا عیسا ده‌ستی کرد به‌فیزکردنیان، که رۆله‌ی مرۆف ده‌یت ئازار بجیژی و پیران و سه‌رۆک کاهینه‌کان و مامۆستایانی شه‌ریعت رته‌ی بکه‌نه‌وه‌، هه‌روه‌ها بکوژی و دوا‌ی سی رۆژ زیندوو‌یتته‌وه‌. ³² عیسا ئەم باسه‌ی زۆر به‌ئاشکرا بۆ باسکردن، په‌ترۆسیش برديه‌ لاوه‌و سه‌رزه‌نشتی کرد. ³³ ئینجا عیسا ئاوری له‌قوتابیه‌کانی دایه‌وه‌، سه‌یری کردن و سه‌رزه‌نشتی په‌ترۆسی

دهورويشتيان كرد، بهلام له عيسا
زياتر كهسيان نه بيني.

9 کاتي له شاخه كه هاتنه
خواره وه، عيسا ئاگاداري كردنه وه:
(ئهمه ي بينيان جاري به كه سي
رانه گه بهنن، تا رۆلهي مرۆڤ له ناو
مردووان هه لده ستيته وه.)¹⁰ نه وانيش
راسپارده كه بيان جي به جي كرد، بهلام
له ناو خويان پرسياريان كرد: (باشه
مه به ست له هه ستانه وه له ني
مردوواندا چيه؟)¹¹ روي
پرسياريان كرده عيساو ووتيان:
(باشه بوجي ماموستاياني شه ريعه ت
دهلن، ده بي يه كه مجار ئه لياس
بيته وه؟)¹² عيسا وهلام دانه وه و
ووتی: (ئهمه راسته، ئه لياس ديت و
هه موو شتي ده خاته وه شويني خوي.
سه ره راي ئهمه بوجي له كتیبي
پيرۆزدا نووسراوه، رۆلهي مرۆڤ
ده يت نازار بكيشيت و به چاوي نزم
سه ير بكري؟)¹³ بهلام پيتان ده ليم
ئه لياس هات، چيان ويست
پيتان كرد، بهو شيويه ي له كتیبي
پيرۆز ده راره ي نووسراوه.)

دهرکردنی پۆحي پيس

14 کاتي عيساو قوتابيه كاني

ئينجا عيسا پي ووتن: (راستيتان
پي ده ليم: هه ندي له وانه ي ليره دا
راوه ستاون، تامي مردن ناچيزن تا
پادشاهيتي خودا* نه بينن کاتي
به تواناوه ديت.

2 دواي ئهمه به شهش رۆژ، عيسا
په ترۆس و ياقوب و يوحنا نه ي له گه ل
خوي بردو به به كه وه چوونه سه ر
چيايه كي به رز. کاتي له به رچاويان
شيويه ي خوي به ته واوي گوري،³
جله كاني به شيويه ك سبي بوو
بريسكه ي ده دا به وه زياتر له هه موو
رووناكي ئهم سه ر زهويه. له و
كاتهدا موساو ئه لياس ده ركه و تن
بويان، له گه ل عيسادا ده وان.⁵ ئينجا
په ترۆس به عيساي ووت: (گه ورم،
شتيكي خوشه لي ره بمپينه وه گه ر
ده ته ويت سي چادر هه لده ده ين يه كي
بو تو، يه كي بو موسا، يه كيش بو
ئه لياس.)⁶ په ترۆس نه يده زاني چي
ده لي، له و كاتهدا هه ر سي قوتابيه كه
ترسيان لي نيشتيوو،⁷ ئينجا هه وريك
بالي كيشا به سه ريان و ده نكيك
له هه وره كه وه بانگي كرد: (ئا ئه و هتا
رۆلهي خوشه ويستم، ئه وه ي پي
دلشام، گويي بو راگرن.)⁸ دواي
ئهمه قوتابيه كان خيرا سه يري

لى دېت؟) ئەۋىش لە ۋەلامدا ۋوتى:
 (لەمندا ئىسە ۋە. ²² زۆر جار رۆحە
 پىسە كە خستىۋىتە نە ۋا و ناگرە ۋە
 تابىكوژى. گەر بتوانى شتىكمان بۆ
 بگەيت، بەزە ۋىت پىمان پىتە ۋە
 يارمە تىمان بده. ²³ عيسا پىي ۋوت:
 ((گەر بتوانى؟) ئەۋى ۋا ۋە پىتە
 ۋە ۋە شتىكى بۆ دە پىت. ²⁴
 دەستىبە جى ۋا كى مندالە كە ھاۋارى
 كرد: (ۋا ۋە پىمە، يارمە تى
 پى ۋا ۋە پىمە بده. ²⁵ عيسا كە پىنى
 خەلكە كە لىيان كۆدە بىنە ۋە، بەر رۆحە
 پىسە كە ۋوت: (ئە ۋى رۆحى كە ۋە
 لال، فەرمانت پى دە دەم بۆ دە ۋە
 لە ۋا كۆرە ۋا جارىكى كە نە گەر پىتە ۋە
 بۆ لال!) ²⁶ دۋا پى رۆحە كە
 ھاۋارى كۆرە كە ۋە توندى
 خست ۋە ھاۋە دە ۋە. كۆرە ۋەك
 مردۋى لى ھاۋە، كە سانىكى زۆر
 ۋوتيان: (مرد). ²⁷ بەلام كاتى عيسا
 دەستى دابە دەستى ۋە لى ساندى،
 ئەۋىش ھاۋە ستا پە سەرى. ²⁸ كاتى
 عيسا گەر پى ۋە بۆ مال، قوتابىە كان
 بەتەنھا لىيان پرسى: (بۆچى ئىمە
 نەمانتوانى ئە ۋە رۆحە دە كە ۋە؟) ²⁹
 ۋەلامى دا پە ۋە: (ئەم جۆرە رۆحە
 دە ناكرى بەنوئىز نە پىت.)

ھاۋە ۋە لال قوتابىە كانى كە، پىنىيان
 خەلكىكى زۆرىيان لى كۆبۋە ۋە ۋە،
 لە ۋانە ھەندى لە ھاۋە ستا پىيانى
 شەرىعت خەرىكى گەتوگۆ كۆردن
 لە گە لىيان. ¹⁵ كە خەلكە كە عيسا پان
 پىنى ھاۋە سەرسام بون، خىرا بۆ
 لال چۋون تاسلاۋى لى بگەن. ¹⁶
 ئەۋسا عيسا لى پىرسىن: (دەربارە ۋى
 چى دە ۋىن؟) ¹⁷ يە كى لە نىوان
 خەلكە كە ۋە ھاۋارى كرد، ۋوتى:
 (ھاۋە ستا كۆرە كەم ھاۋە ۋە لات
 رۆحى پىسى تىدابه، لال كۆد ۋە.
¹⁸ كاتى دە ۋىگىرى، دە ۋە بەزە ۋە ۋا
 كەف لە دەمى دىت ۋە ددانە چركى
 پى دە كە ۋىت. داۋام لە قوتابىە كانت
 كرد رۆحە كە دەركەن، بەلام
 نە پىان توانى. ¹⁹ عيسا لە ۋە لامدا ۋوتى:
 (ئە ۋە ۋە پى ۋا ۋە! تا كە ۋى
 لە گە لىيان بىم؟ تا كە ۋى بار تان ھاۋە گىرم؟
 ئا پى پىن بۆ لام). ²⁰ ئەۋان پىش
 كۆرە كە پىان ھاۋە لال عيسا. ھاۋە
 كە رۆحە پىسە كە عيسا پىنى،
 مندالە كە فى لى ھاۋە ۋە سە
 زەۋى، كەف لە دەمى ھاۋە
 دەستى كرد بە گەۋىزىن ۋە خۆ
 خولانە ۋە. ²¹ عيسا لە ۋا ۋى
 كۆرە كە ۋى پرسى: (لە كە ۋە ۋە ۋى

دووم باسی مردنی عیسا

³⁰دوای ئەمه لهوێ رۆیشتنو بهناوچهی جهلیل تی پهرین، عیسا ش نهی دهویست کهس پی بزانی،³¹ چونکه خههریکی فیژکردنی قوتابیه کانی بوو، پی ووتن: (رۆلهی مرۆف، دهدری بهدهستی خههلهکیهوه، ده کوژری، دوای کوشتی بهسی رۆژ ههلهدهستیتیهوه).³² بهلام ئەوان ئەم قسهیه تی تهگهیشتنو ترسان لیتی پیرسن.

کی مهزنتزینه ؟

³³ئینجا عیسا چوو بو شاری کهفه رناحوم. کاتی گهیشته مالهوه، له قوتابیه کانی پرسی: (ئهوه له ریگا باسی چیتان ده کرد؟)³⁴ قوتابیه کان هیچ وهلامیان نه دایهوه، چونکه له ریگه مشت و مری ئهوه یان بوو، کامیان مهزنتزه.³⁵ ئینجا عیسا دانیشت، ههر دوانزه قوتابیه کهی بانگ کرده لای خوێ و پی ووتن: (گهر یه کی ویستی یه کهمین بیته باخوی بخاته دوای هه مووانهوهو بیته خزمه تکار بو هه مووتان).³⁶ ههر له وندا مندالکیکی بانگ کرد، گرتیه باوه شهیه وه له ناوه راستیان

رای گرت و پی ووتن:³⁷ (ئهوه ی بهناوی منهوه پیشوازی له یه کی له من منالانه بکات، ئەوا پیشوازی له من ده کات، ههروهها ئهوه ی پیشوازی له من ده کات، ئەوا پیشوازی له من ناکات، بهههلهکیهوه ی نار دوومی).

ئهوه ی دژمان نییه له گه لمانه

³⁸ئینجا یوحنا ووتی: (ماموستا، یه کی کمان بینی بهناوی تووه رۆحی پیسی له خههلهکی ده رده کرد، ریمان لی گرت، چونکه دوامان ناکه ویت).³⁹ عیسا ووتی: (رپی لی مه گرن. کهسی نییه بهناوی منهوه کاری سه رسوره ئنه ر بکات و بتوانی به خراپه باسم بکات.⁴⁰ جا ئهوه ی دژمان نییه له گه لماندایه.⁴¹ چونکه ئهوه ی بهناوی منهوه جامی ئاوی پیدان، له بهر ئهوه ی سه ر به مه سیحن، راستیتان پی ده لیم ئه و کهسه پاداشتی وون ناییت.

کۆسپ دروست کردن

(⁴²ئهوه ی بیته کۆسپ بو یه کی که له م بچوو کانه ی باوه ریان به من هه یه، ئەوا باشتره بو ئه و به ردی ده ستار به ملیه وه هه لواسری و فری

گشت كات خوی هەبیت، ھەر وھا ناشتی خوازین بەرامبەر بەیە كتری.)

تەلاق دان 10

ئینجا عیسا ئەو ناوچە یەى بەجی ھیشت و چوو بۆ ھەریمی یەھودیاو پشتی ئوردون. دیسانەو ھەلکە کە لئی کۆبوونەو، ئەویش ھەر وھ لئی راھاتبوو دەستی کرد بەفیر کردیان.

² ھەندی لەفەر یسیە کان لئی ھاتنە پێشەو تە تاقی بکەنەو، لئینا پرسى: (ئایا دروستە پیاو ژنە کەى تەلاق بەدات؟) ³ لئیرەدا عیسا لئی پرسین: (موسا چ راسپاردە یە کى پى داو؟) ⁴ ووتیان: (موسا پى داو تە لاقنامە بنووسرى، بەمەش ژن تەلاق دەدرى.) ⁵ عیسا وەلامى دانەو: (موسا ئەم راسپاردە یەى بۆ نووسیون، لەبەر دلرە قیتان.) ⁶ بەلام لەسەرەتای دروست بوونەو خودا مرۆفی بەنیرۆ مى دروست کرد. ⁷ لەبەر ئەو ھۆیە پیاو باوک و دایکى بەجى دەھیلئیت و لەگەل ھاوسەرە کەى یەك دەگرى، ⁸ ئەوسا ھەردووکیان دەبن بەیەك لەش. ئیتر دوو نین بەلكو یەك

بدریته ناو قولایی دەریاوە. ⁴³ ھەر وھا گەر دەست تووشى گوناهى کردى، بى پرەو، باشترە برۆیتە ناو ژيانى ھەتاهەتایى بەیەك دەستەو لەوہى بەھەردوو دەستەوہ برۆیت بۆ دۆزەخ، بۆ ناو ئاگرى کوزانەوہى بۆ نییە. ⁴⁴ چونکە لەوئى کرمە کانیاں مردنیاں بۆ نییەو ئاگریاں ناکوژیتەوہ. ⁴⁵ ھەر وھا گەر قاچت تووشى گوناهى کردى، بى پرەو، باشترە بەیەك قاچەوہ برۆیتە ناو ژيانى ھەتاهەتایى بەھەردوو قاچەوہ برۆیتە ناو دۆزەخەوہ. بۆ ناو ئاگرى کوزانەوہى بۆ نییە. ⁴⁶ لەوئى کرمە کانیاں مردنیاں بۆ نییەو ئاگریاں ناکوژیتەوہ. ⁴⁷ ھەر وھا گەر چاوت تووشى گوناهى کردى دەریبھنە، باشترە برۆیتە ناو پادشاھىتى خوداوە بەبى چاوە لەوہى بەدوو چاوەوہ برۆیتە ناو دۆزەخەوہ. ⁴⁸ لەوئى کرمە کانیاں مردنیاں بۆ نییەو ئاگریاں ناکوژیتەوہ. ⁴⁹ چونکە ھەموو بەئاگر سویر دەکرین. ⁵⁰ خوی باشە، بەلام گەر خوی سویر یە کەى نەما، چى سویر یە کەى بۆ دەگەرئیتەوہ؟ با لەدەرونتان

که نجه دهوئمه نده که

17 کاتی عیسا خه ریک بوو
 دهرویششت، پیانوئیک خیرا هات،
 کرنووشی بو بردو لیبی پرسی: (ئه ی
 ماموستای باش، چی بکه م بو ئه وه ی
 ژیا نی هه تاهه تایی به ده ست بهیتم؟) 18
 عیسا پی ووت: (بو چی به باش ناوم
 ده بیت؟ ئه وه بزانه که س باش نیبه
 یه کیک ن نهیبت، ئه ویش خودایه. 19 تو
 راسپارده کان ده زانیت: مه کوژه،
 داوین پیسی مه که، مه دزه، شایه تی
 درو مه ده، زورداری له که س مه که،
 رینزی باو کو دایکت بگره. 20
 کابراش ووتی: (ماموستا له مندالیه وه
 هه موو ئه مانه م کردوو. 21 عیسا
 سهیری کردو خووشی ویست،
 پی ووت: (شتیکت ماوه بی کهیت
 برؤ ئه وه ی هه ته بیفرؤ شه و دابه شی
 که به سه ر هه ژاران، به مه
 گه نجینه یه کت ده بیبت له ئاسمان، دوای
 ئه مه وه ره دوام بکه وه. 22 کابرا به مه
 زور دلگران بوو، ئه وئی
 به جی هیشت، چونکه سامانیکی
 زوری هه بوو.

23 ئینجا عیسا سهیری

دهوروشستی خوی کردو
 به قوتابسه کانی ووت: (چه ند گرانه بو

له شن. 9 ئه وه ی خودا به یه کی
 گه یاندوو، مرؤف جیای ناکاته وه. 10
 که گه رانه وه بو مان، قوتابسه کانی له م
 باره یه وه لیان پرسی. 11 ئه ویش
 پی ووتن: (ئه و پیاوه ی ژنه که ی ته لاق
 ده داو یه کیکی که ده هیتی، ئه وا داوین
 پیسی له گه ل ده کات. 12 ههروه ها ئه و
 ژنه ی واز له میرده که ی ده هیتی و
 شوو به یه کیکی که ده کات، ئه وا
 داوین پیسی ده کات.)

پادشاهیتی ئاسمان بو مندالانه

13 هه ندی که س مندالیان هیئا بو
 لای عیسا، بو ئه وه ی ده ستیان
 لی بادت، به لام قوتابسه کان
 نه یانه یشت. 14 کاتی عیسا ئه مه ی
 بینی، تووره بوو، پی ووتن: (واز
 له مندالان بهینن با بین بو لام،
 ریگه یان لی مه گرن، چونکه
 پادشاهیتی خودا بو ئه وانیه. 15
 به راستی پیستان ده لیتم: ئه وه ی وه ک
 مندالییک پادشاهیتی خودا
 وه رنه گری، ناچیتته ناویه وه. 16 ئینجا
 منداله کانی له باوه ش کردو ده ستی
 خسته سه ر سه ریان و پیروزی کردن.

ژىانى ھەتھەتايى. ³¹ بەلام زۆر
لەيەكەمىنە كان دەبنە دواھەمىن و
دواھەمىنە كانىش دەبنە يەكەمىن.)

سېھەم ياسى مردنى عيسا

³² كاتى ھەموو بەرپىگاۋەبوون
بەرەو شارى قودس، عيسا
لەپششيانەو دەپرۆششت و
قوتايە كانىش بەسەرسورپاۋەو
بەدوايەو، خەلكەش بەترسەو.
عيسا دوانزە قوتايەكەى جارپىكى
بەردە لاو، پىۋوتن چى بەسەردى:
³³ (ئەوا بۆ شارى قودس دەپرۆين،
لەوى رۆلەى مرۆڭ دەدرىتە دەست
سەرۆك كاهىنەكان و مامۆستايانى
شەرىعت، برپارى مردنى بەسەردا
دەدەن، دەيدەنە دەست
ناجولەكەكان، ³⁴ گالتەى
پىدەكەن، تفى لىدەكەن، بەقامچى
لىدەدەن، ئىنجا دەيكورژن. ئەوئىش
دواى سى رۆژ ھەلدەستىتەو.)

خزمەتكار مەزىتەنە

³⁵ لىرە ياقوب و يوحەننا دوو
كورپەكەى زەبدى لىي ھاتنە پىشەو
پىيان ووت: (مامۆستا، دەمانەوى
ئەوئى داۋات لىدەكەين بۆمانى

ئەوانەى دەولتەمەندن بچنە ناو
پادشاھىتى خوداۋە!) ²⁴ قوتايەكان
سەريان سورپا لەقسەكانى، بەلام
عيسا جارپىكى كە ولامى دانەو
پىۋوتن: (رۆلەكان چەند سەختە
چوونە ناۋەوئى پادشاھىتى
خودا! ²⁵ رۆيشتى حوشترىك بەكونى
دەرزىەكدا ئاسانترە لەچوونە
زوررەوئى دەولتەمەندىك بۆ
پادشاھىتى خودا.) ²⁶ قوتايەكان زياتر
سەريان سورپاۋە بەيەكترىان ووت:
(كەواتە كى رزگارى دەپىت؟) ²⁷
عيسا سەيرى كردن ووتى: (بەلاى
مرۆڭفەو ئەمە ناپىت، بەلام بەلاى
خوداۋە نا، چونكە ھەموو شتىك
لەلايەن خوداۋە دەپىت.) ²⁸ ئىنجا
پەترۆس پىۋوت: (ئەوئەتائىمە
ھەموو شتىكمان بەجى ھىشتەو
دوات كەوتوئىن.) ²⁹ عيسا لە ولامدا
ووتى: (راستىتان پىدەلئىم: كەس نىيە
براو خوشك و دايك و باوك و مندالو
مالو كىلگەى بەجى ھىشتى
لەپىناۋى من و لەپىناۋى مزگىنى، ³⁰
لەم زەمانەدا سەد ئەوئەندە
وەرئەگرىتەو لەمالو براو
خوشك و دايك و مندالو كىلگە
لەگەل چەوسانەو، لەداھاتووش

مهزن بيٽ لهناوتان، با بيٽ بهخزمه تڪارتان.⁴⁴ ٺهوش كه دهيويت لهناوتان بيٽه يه كه مين، بابيٽه ڪوڙيله بو ههموان.⁴⁵ ته نانهت رڙلهي مرڙفيش نه هاتوره بو ٺهوهي خزمهت بڪري، به لڪو بو ٺهوهي خزمهت بڪات و خوي پيشكش بڪات و بهخت بڪات له پيناوي خه لڪيكي زور.

عيسا ڪوڙيڪ چاڪه ڪاته وه

⁴⁶ ٺينجا گهيشته ٺهريجا، ڪاتي ٺهريجا يان به جي هيشت قوتايه ڪان و خه لڪيكي زوري له گهڻ بوو، ڪوري تيموس كه بارتيموس ي پي دهوترا ڪوڙ بوو، له سه ره ريگادا دانيشتوو سوالتي ده ڪرد.⁴⁷ ڪاتي ييستي عيساي ناسيرييه له ويوه دهورا، دهستي ڪرد به هوار ڪردن و ووتي: (ٺهي عيساي رڙلهي داود، بهزهيت پيمدايٽه وه!)⁴⁸ له ويڏا زور ڪس سه رزه نشتيان ڪرد تا بي دهنگ بيٽ. بهلام ٺهو زياتر هاواري ڪرد: (رڙلهي داود، بهزهيت پيمدايٽه وه!)⁴⁹ عيسا راوه ستاو ووتي: (بانگي بڪهن.) ٺهوانيش ڪابراي ڪوڙيان بانگ ڪردو ووتيان: (به وورهه! ههسته! بانگت

جي به جي بڪهي.)³⁶ ٺهويش لي پوسين: (چيتان دهويت بو تاني بڪهه؟)³⁷ پييان ووت: (بهيله له شڪو مهنديه ڪه تدا يه ڪيڪمان له لاي راست و ٺهوي ترمان له لاي چهپت دانشين.)³⁸ عيسا پي ووتن: (ٺيوه نازان داواي چي ده ڪهن، ده توانن ٺهو جامه بچونه وه ڪهن ده چوموه، يا بهو شيويه له نازار هه لڪيشرين ڪه من هه لده ڪيشريم؟)³⁹ ووتيان: (ده توانين.) ٺينجا عيسا پي ووتن: (ٺهو جامهي من ده ي خومه وه، له دواييدا ٺيوه ش ده ي خونه وه، بهو شيويه ي من له نازار هه لده ڪيشريم، ٺيوه ش هه لده ڪيشرين.⁴⁰ بهلام دانيشتن له لاي راست و چه په وه من ناتوانم بيه ده، تنها بهوانه نه يي ڪه بو يان دانراوه.)⁴¹ ڪاتي ده قوتايه ڪه ٺهه يان له ياقوب و يوحننا بيست لي يان تووره بوون.⁴² ٺهوسا عيسا بانگي ڪردن و پي ووتن: (ده زانن سه رڙو ڪه نه ته وه ڪان ڪه فه مانره وايي ده ڪهن گهوره يان هه يه له سه رو يانه وه، ههروهه گهوره ڪانيان ده سه لاتي يان هه يه به سهريان.⁴³ بهلام ٺيوه بائمه لهناوتان نه يٽ، ٺهوهي ده يه وي

بەدەرگای دەرەو بەستراوتەو،
 ئەوانیش کردیانەو،⁵ ھەندى کەس
 لەویدا راوہستابوون ووتیان:
 (چى دەكەن؟ بۆ ئەو جاشكە
 دەكەنەو؟)⁶ بەو شىۋەيەي عيسا پىي
 ووتبوون وەلاميان دابەو، ئىپز
 وازيان لى ھىنان.⁷ ئىنجا
 كراسەكانيان خستە سەر پىشتى
 جاشكەكەو ھىتايان بۆ عيسا، ئەویش
 سواری بوو.⁸ زۆر لەخەلكەكە
 رىگەكەھيان راخستبوو
 بەجلەكانيان و ھەندىكى كەش بەلقى
 دار كە لەباخەكانيان كەردبوو.⁹
 ئەوانەي لەدوايەو دەرۆشتنو
 ئەوانەش لەپىشەو بوون، ھاواريان
 دەكرد: (ھۆسانا! پىرۆزە ئەوئەي
 بەناوي خوداوەندەو دىت!¹⁰ پىرۆزە
 ئەو پادشاھىتيەي دىت، پادشاھىتى
 داودى باوكمان! ھۆسانا
 لەبەرزاي!)¹¹ داوي ئەمە عيسا
 گەپشتە شارى قودس، چوو ناو
 پەرسنگاكوە تەمشاي ھەموو
 شتىكى كرد، بەلام لەبەر ئەوئەي
 كات دەمەو ئىوارە بوو، لەگەل
 دوانزە قوتابىەكەي رۆپشتەو بۆ دىي
 بەيتەنيا.

دەكات).⁵⁰ ئەویش كەواكەي بەرى
 فرىداو رۆپشت بەرەو لای عيسا.
⁵¹ عيسا لى پىسى: (دەتەوئى چىت
 بۆ بگەم؟) كابرای كوئىر وەلامى
 دايەو: (گەرەم، دەمەوئى چاوم
 چاكەپتەو).⁵² ئىنجا عيسا پىووت:
 (بۆ! باوہرپ چاكى كەردىتەو).
 دەستبەجى كاپرا چاوي رووناكى
 تىكەوت و لەدواي عيسا رۆپى
 بەرپدا.

عيسا دەرۆات بۆ قودس 11

كاتى لەقودس نزيك بوونەو،
 گەپشتە دىي بەيتفاجى و بەيتەنيا
 كەنزيك كىوي زەيتونن. عيسا
 دووان لەقوتابىەكانى نارد،²
 پىووتن: (بۆرە ئەو دىيەي
 بەرامبەرتان، كە دەگەنە ئەوئەي،
 دەينن جاشكىك بەستراوتەو، تا
 ئىستا كەس سواری نەبوو،
 بىكەنەو و بىپىن بۆ ئىرە.³ گەر
 يەككىك پىووتن: بۆ ئەمە
 دەكەن؟ بلن: گەرەمان پىوستى
 پىيەتى، ئىنجا دەستبەجى دەپىرى
 بۆ ئىرە).⁴ قوتابىەكان رۆپشتنو
 لەكۆلاننىك بينيان جاشكەكە

¹⁸ هەر که سهروك كاهينه كانو
 ماموستايانی شهريعت گويان لهمه
 بوو، بيريان كردهوه لهوهی چۆن
 بيكوژن. چونكه لى دهترسان
 له بهرئوهوی خهلكه كه ههموو
 سهرسام بوو بوون له فير كردنه كانى.
¹⁹ كاتى ئيواره داها، عيساو
 قوتاييه كانى چوونه دهرهوهی شار.

دهرارهی هيژى باوهر

²⁰ رۆژى دوايى بهيانی زوو كاتى
 به لای دار ههنجیره كه دا رۆيشتن،
 سهيريان كرد ههموى ووشك بووه
 له ره گهوه. ²¹ په ترۆس بىرى
 كهوتهوه ووتى: (ماموستا، سهيرى
 ئەو دار ههنجیره بکه که نه فرهتت
 لى كرد، ووشك بووه!) ²² ئينجا
 عيسا به ههمويانى ووت: (باوهرتان
 به خودا بيست). ²³ به راستى پيتان
 ده ليم: ئەوهی بهو شاخه بللى
 ههلكه نرى و برۆ خۆت بخره ناو
 دهرىاوه، به مارجى گومان نه كات
 له دلى، بهلكو باوهر بكات
 ئەوهی دهيللى ده بيست، ئەوا بۆى
 ده بيست. ²⁴ جا له بهرئوه پيتان ده ليم:
 ئەوهی داواى ده كهن و نوژى بۆ
 ده كهن، باوهرتان هه بى كه وهرتان

دار هه نجيروى بى بهر

¹² بهيانی كاتى عيسا دى
 بهيت عه نياى به جى هيشت، برسى
 بوو. ¹³ له دوورهوه دار ههنجيرىكى
 بينى باش گه لای كردبوو، روى
 تى كرد بهلكو بهرى پيوه بيت. كاتى
 گه يشته لای له گه لا زياتر هيجى پيوه
 نه دى، چونكه كاته كه وهرزى ههنجير
 نه بوو. ¹⁴ عيسا پى ووت: (ئيتز
 كهس له بهرت ناخوات تاهه تايه.)
 قوتاييه كانيش گويان له مه بوو.

پاك كردنه وهى په رستگا

¹⁵ هاتنه وه بۆ قودسو عيسا چووه
 ناو په رستگا كه وه، دهستى كرد
 به دهر كردنى ئەوانهى خهريكى
 كرپنو فرۆشتن بوون. ميژى پاره
 گۆره وه كانى وهر گيرا له گه ل شوينى
 دانيشتنى كۆتر فرۆشان. ¹⁶ ئيتز
 نه بهيشت كهس به ناو په رستگا كه دا
 بروات له وانهى شت و مه كيان به سهر
 كۆله وه بوو. ¹⁷ دهستى كرد
 به فير كردنى خهلكه كه ووتى: (ئاي
 خودا له كتيبي پيرۆز نهى فه رموو: }
 مالم به شويى نوژ ناوده برى له لای
 ههموو گه لان؟! كه چى ئەوه تا ئيوه
 كرده ووتانه به (ئه شكه وتى دزان!))

پىنەنە كەرد؟³² يان ئەگەر بلەين
 لەخەلكىيەوۈ بوو، ... ئەوان لە گەل
 دەترسان، چونكە گەل يەحييان
 بەيغەمبەر دادەنا.³³ ئەوسا بەعيسايان
 ووت: (نازانين). عيساش پىنەنە ووتن:
 (منيش پىتان ناليم بە چ دەسەلاتىك
 ئەمانە دەكەم.)

نەمۇنەى باخەوانەكانى رەز

12

عيسا بەئەونە قسەى كەرد بۆ
 خەلكەكە، ووتى: (كابرايەك باخىكى
 مېوى چاندو دەروپىشتەكەى پەرژين
 كەرد، لەناويدا بابەتى تىرى گوشينى
 تىدا داناو شوپىن پاسبەوانى تىدا
 دروست كەرد. ئىنجا رەزەكەى
 دايدەدەست باخەوانان و خۆى بۆ
 وولاتىكى كە رۆپىشتە.² كاتى
 وەرزى بەروبووم ھات،
 ئىشكەرىكى نارد بۆ لای
 باخەوانەكان تاكو لەبەرى
 رەزەكە بەشى خۆى بۆ بنېرن.³
 بەلام باخەوانەكان كابرايان گرتو
 لىيان داو بەدەستى بەتال ناردىانەو.⁴
 كابرا ديسانەو ئىشكەرىكى كەى
 نارد بۆ لايان، باخەوانەكان ئەمىشيان
 بەلىدان سووكايەتى پى كەردن

گرتوۈ، ئەوا بۆتان دەبى.²⁵
 كاتىكيش كە نوپۆ دەكەن گەر
 شتىكان ھەبوو بەسەر يەكىكەوۈ
 لىي خۆش بن، ھەتا باوكى ئاسمانىتان
 لەھەلەكانتان خۆش پىت.²⁶ بەلام
 ئىو گەر لى بوردنتان بۆ خەلكى
 نەپىت، باوكى ئاسمانىشتان
 لى بوردنى ناپىت بۆھەلەكانتان. ﴿﴾

دەسەلاتى عيسا

²⁷ عيسا قوتابىەكانى ديسان
 ھاتنەوۈ بۆ قودس، كاتى بەپەرستگادا
 دەروپىشت، سەرۆك كاهىنەكانو
 مامۇستايانى شەرىعت و پىران لىي ھاتنە
 پىشەو،²⁸ لىيان پرسى: (ئەوۈى
 كەردوۈتە بە چ دەسەلاتى دەيكەيت؟
 كى دەسەلاتى پىت داوۈ ئەم شتانە
 بكەى؟)²⁹ عيسا وەلامى دانەوۈ ووتى:
 (منيش شتىكان لى دەپرسەم، گەر
 وەلام بەنەوۈ، ئەوسا پىتان دەلیم
 بە چ دەسەلاتىك ئەم شتانە دەكەم.³⁰
 ئابا يەحيا لەئاسمانەوۈ دەسەلاتى
 پى درابوۈ خەلك لەئاوھەلكىپىت يان
 لەخەلكىيەو؟ وەلام بەنەو!)³¹
 ئەوانىش كەوتنە تەگىرو راپۆز لەئىو
 خۆيان، ووتيان: (گەر بلەين لەئاسمانەوۈ
 بوو، دەلپت باشە بۆچى باوۈرتان

سهرشكاويهوه بو ناردوهه. ⁵كئينجا
 كابرا ئيشكهرىكى كهى نارد،
 باخهوانه كان ئهه مجاره
 ئيشكهره كهيان كوشت. كابرا
 ديسان چهند كه سىكى ترى نارد
 بو لايان، باخهوانه كان
 نه مجاره شيان ههستان بهلپيدانى
 هه نديكيان و كوشتنى ئهوانى
 كهيان. ⁶كابرا كورپكى تاقانهى
 خو شه وىستى هه بو، له دو ايدا
 هه ستاو كوره كهى نارد بو لايان،
 ووتى: هه چو نيك بيت
 له كوره كه م سل ده كه نه وه. ⁷به لام
 باخهوانه كان بهيه كتر يان ووت:
 ئه وه تا ئه وه مير ات گره، وهرن
 بابي كور زين ئه وسا مير اته كه بو
 خو مان ده مي پته وه. ⁸ئيينجا
 كوره كهيان گرت، كوشتيان و
 فرپيان دايه دهر وهى رزه كه. ⁹
 باشه ده بى خاوه نى رزه كه
 چى بكات؟ ئه و دپت و باخهوانه كان
 له ناو ده بات و رزه كه ده دا
 به باخهوانانى تر. ¹⁰ئايا له كتيپى
 پير زدا ئه م ئايه ته تان نه خو نندو ته وه:
 {ئهو به رده و هه ستاكان
 ره تيان كرده وه، بو به به ردى بناغه.
¹¹ئهمهش له خودا وهنده وه وه و شتيكى

سه رسور هينهره له بهر چاومان. ¹²؟
 دواى ئه مه وىستيان عيسا بگرن،
 چونكه ده يان زانى نمونه كه ئه وان
 ده گريته وه، به لام له خه لكه كه
 ترسان، ئيت وازيان لى هيناو روپشتن.

باج دان به قهيسهر

¹³ئيينجا هه ندى له فهر يسبه كان و
 پياوانى هير و دسيان نارد لاي عيسا،
 تاكو به ووشه به كه خوى
 تووشى بكن. ¹⁴هاتن و پيان ووت:
 (ماموستا ئيمه ده زانين تو راست گويت،
 گويش ناده يت به كهس، چونكه پله و
 پابهت به خه يالدا نايهت، ته نها
 فير كردنى رپگه ي خودا نه بيت
 به شيوه به كه راست. باشه ئايا سه رانه
 دان به قهيسهر دروسته يان نا؟ سه رانه
 به دين يان نه ي دهين؟) ¹⁵به لام عيسا
 به دو وروپوى ئهوانى زانى و پي ووتن:
 (بو چى تاقيم ده كه نه وه؟ نا دينار يكم
 به نه ي با ته ماشا ي بكم.) ¹⁶ئه وان يش
 دينار يكيان پي دا، ئيينجا عيسا لى
 پرسين: (باشه ئه م وينه و نو سرا وه
 هى كيه؟) ووتيان: (هى قهيسهره.)
¹⁷پي ووتن: (كه واته ئه وه ي هى
 قهيسهره بيه دن به قهيسهر، ئه وهش
 هى خودا يه بيه دن به خودا.) ئه وان

بەم وە لاملە زۆر سەريان سورما.

زىندوو يۈنەنە ۋە ي مردووان

¹⁸ ئىنجا ھەندى لەسەدوقىە كان
 كەباوەر بەزىندوو بوونەو ناكەن،
 لىي ھاتنە پىشەو ۋە پرسىاريان لىي كىردو
 ووتيان: ¹⁹ (مامۇستا، موسا بۆي
 نووسىوين، گەر يەكى براكەي مردو
 ژنە كەي بى مندال بەجىما، پىويستە
 لەسەرى براژنە كەي بەيىت ۋە چە
 بەناوى براكەيەو ۋە دروست بكات.
²⁰ ھوت برا ھەبوون، يە كەميان ژنى
 ھىناو مرد بى ئەو ۋە ي مندالى ھەبى.
²¹ دوو ۋەم براژنە كەي خواست،
 ئەو ۋە ي مرد بى ئەو ۋە ي مندالى لەپاش
 بەجى بىتى، سىپەمىش ھەمان شت.
²² ئا بەم شىو ۋە ھەر ھوت براكە
 مردن، بى ئەو ۋە ي ھىچ مندالىيان لەپاش
 بەجى بىتى. لەپاشان ژنە كەش مرد.
²³ باشە لەرۆژى زىندوو بوونەو ەدا،
 ژنە كە بۆ كاميان دەيىت؟ چونكە ژنى
 ھەمويان بوو.)

²⁴ عيسا وەلامى دانەو ۋە وتى:
 (ئايا ئىو ھەمويا نىن، چونكە نە
 لەكتىب دەزانن نە لەھىزى خودا؟ ²⁵
 كاتى خەلكى زىندوو ۋە بىنەو، نەژن
 دەھىنن و نەشوو دەكەن، بەلكو ۋەك

فرىشتەي ناسمان دەبن. ²⁶ بەلام
 دەربارەي مردووان كە
 زىندوو ۋە بىنەو، ئايا لەتە وراتدا
 نەتالخورىندۆتەو چۆن خودا لەناو
 دەو ۋە نە كەدا لەگەن موسا دوو
 پىي ووت: (من خوداى ئىبراھىم ۋە
 خوداى ئىسحاق ۋە خوداى ياقوب؟)
²⁷ ئەو خوداى مردووان نىيە، بەلكو
 خوداى زىندوووانە، كەواتە ئىو
 خراب گومرا بوون!)

گەر ھەتتە ي ۋە پارسپارە

²⁸ يەكى لەمامۇستايانى شەرىعت
 كە گۆيى لەقسە كانيان بوو ھەر ۋەھا
 بىنى عيسا باش وەلامى دانەو،
 لىي پىسى: (چ پارسپارە يەكە يە كەمى
 ھەموو پارسپارە كانە؟) ²⁹ عيسا
 وەلامى داىەو: (يە كەمى ھەموو
 پارسپارە كان ئەمەيە: { گۆي بگرە
 ئىسرائىل، خودا ۋە نەند خوداى ئىمە
 يەك خودا ۋە نەند، ³⁰ جا دەبى
 خودا ۋە نەند خودات خۆش بوى
 بەھەموو دلۆ ھەموو گيان ۋە ھەموو
 بىرو ھەموو تواناتەو. } ئەمە
 پارسپارە يە كەمە. ³¹ دوو ھەمىشان
 ۋەك ئەم واىە، (ئەو ۋە ي لىت نىكە
 ۋەك خۆت خۆشت بوى، ئىت ھىچ

مه‌سیح به‌خوداوه‌ند بانگ بکات، ئیتر چۆن مه‌سیح ده‌بیت به‌کوری؟) خه‌لکه‌که‌ زۆر به‌شادومانیه‌وه‌ گۆیانی بۆ قسه‌کانی راگرتبوو.³⁸ عیسا له‌فیرکردنه‌که‌یدا پیی ووتن: (ئاگاداری مامۆستایانی شه‌ریعت بن، ئه‌وانه‌ی به‌جلی پان و پۆرۆ درێژه‌وه‌ ده‌گه‌رێن و هه‌ز ده‌که‌ن له‌گۆره‌پانه‌ گه‌شتیه‌کاندا سلاویان لی بکری،³⁹ له‌که‌نیه‌شته‌کان ریزی پێشه‌وه‌ ده‌گرن، ریزی به‌که‌میش له‌کاتی داوه‌ته‌کاندا.⁴⁰ هه‌روه‌ها مالتی بیژه‌ژن ده‌خۆن، وه‌که‌ خۆده‌رخسته‌ن درێژه‌ به‌نویژه‌کانیان ده‌ده‌ن. ئه‌وانه‌ سه‌ختترین سزا وه‌رده‌گرن.)

به‌خشینی بیژه‌ژن

⁴¹ عیسا به‌رامبه‌ر سه‌ندوقی په‌رستگا که‌ دانیه‌شت و سه‌یری ئه‌وه‌ی ده‌کرد چۆن خه‌لکی پاره‌یان تی‌ده‌کرد، زۆر له‌ده‌وله‌مه‌نده‌کان پاره‌ی زۆریان خسته‌ ناو سه‌ندوقه‌که‌. ⁴² ئینجا بیژه‌ژنیکی هه‌زار هات و دوو پولی خسته‌ ناو سه‌ندوقه‌که‌، که‌ چاره‌که‌ چاره‌کی دیناریکی نه‌ده‌کرد. ⁴³ عیسا قوتابه‌یه‌کانی بانگ کردو پیی ووتن: (راستیتان پی ده‌لیم، ئه‌و

راسپارده‌یه‌که‌ نییه‌ مه‌زنتر له‌م دوو راسپارده‌یه‌). ³² ئینجا مامۆستا که‌ی شه‌ریعت پیی ووت: (مامۆستا ئه‌مه‌ راسته‌و تو راستت فه‌رموو. خودا هه‌ریه‌که‌و هه‌یج خودایکی که‌ نییه‌ ته‌نها ئه‌و نه‌یه‌،³³ هه‌روه‌ها خۆشه‌یستی ئه‌و به‌هه‌موو دلۆ به‌هه‌موو تیگه‌یه‌شتن و به‌هه‌موو تواناوه‌یه‌، هه‌روه‌ها خۆشه‌یستی ئه‌وه‌ی لیت نزیکه‌ وه‌که‌ خۆت باشتره‌ له‌هه‌موو قوربانیه‌که‌و قوربانانی سوتاندنیگ.) ³⁴ کاتی عیسا بیینی کابرا به‌ژیرانه‌ دوا، پیی ووت: (تۆ ئه‌وه‌نده‌ دوور نیت له‌پادشاهیتی خوداوه‌). دوا ئه‌مه‌ ئیتر که‌س نه‌یویرا هه‌یج پرسپاریکی که‌ی لی بکات.

مه‌سیح و داود

³⁵ له‌کاتی که‌دا عیسا له‌ناو په‌رستگا که‌ خه‌لکی فیرده‌کرد، ووتی: (مامۆستایانی شه‌ریعت چۆن ده‌لین مه‌سیح* کوری داوده‌؟³⁶ کاتی داود خۆی به‌هۆی رۆحی پیروژه‌وه‌ دوا ووتی: {خوداوه‌ند به‌خوداوه‌ندمی فه‌رموو: له‌لای ده‌ستی راسته‌وه‌هه‌و ده‌نیه‌ تادوژمنانت بجه‌مه‌ ژیر پێته‌وه‌.} ³⁷ که‌ داود خۆی

ئەوین. بەمەش زۆر کەس هەل دەخەلەتین. ⁷ کاتی باسو هەوایی جەنگ دەبێست مەترسن، ئەمە دەبی رووبدات، بەلام ئەمە جاری کۆتایی نییە. ⁸ میللەتان دەچن بەگژ یەگژداو وولات بەگژ وولاتی کەدا، بوومەلەرزە لەزۆر شوین روودەدات، هەرەها برستی و نەبوونی، بەلام ئەمە جاری پێچو ژانی یەگمە. ⁹ ئاگاداری خۆتان بن، چونکە دەتان بەنە بەر دادگاو کەنیشته کان، لیتان دەدەن و لەپیناوی من لەبەر دەم حوکمراو و پادشاگان رادەووستین، تا شایەتی بۆ من بدەن لەبەر دەمیان. ¹⁰ هەرەها یەگمەجار دەبی مزگینی بەهەموو میللەتان رابگەینری. ¹¹ کاتیکیش دەتان بەن بۆ ئەوێ هەوێ بستان دەن بەدەستەو، ناپرەحت مەبن بەوێ چى بلین، بەلکو لەویدا چیتان بۆ دەوتری پێ بدوین، چونکە ئێرەن دەدوین، بەلکو روچی پیرۆزە دەدوین. ¹² برا، برا دەدا بەدەستەو بە مردن، باوک کور، مندالان لەباوک و دایک هەلەگەرینەو دەیانکوژن. ¹³ هەموو خەلکی رقیان لیتان دەبێستەو لەپیناوی ناوی من، بەلام ئەوێ تاکۆتایی خۆی

بێرژنە هەژارە، لەهەموو خەلکە کە زیاتر پارەى خستە ناو سەندوقە کە. ⁴⁴ چونکە هەموو ئەوانی تر پارەیان دا لەوێ لەپێوستی خۆیان زیاتر بوو، بەلام ئەوێ ژنە کە دای، لەپێوستی خۆی بوو، تەنھا هەر ئەوێش گوزەرانى ئەو بوو.

نیشانەکانی کۆتایی زەمانە

13

لە کاتی کدا عیسا پەرستگاکەى بەجی دەهیشت، یەکی لەقوتابیه کانی پێ ووت: (مامۆستا، سەیری ئەم بەردو خانوو سەر سورپهتەرەنە بکە!) ² عیساش پێ ووت: (ئەم خانوو مەزنانە دەبینت؟ بەردی بەسەر بەردیەو نامینی و هەمووی دەروخیت.) ³ کاتی عیسا لەسەر چیاى زەیتون بوو بەرامبەر پەرستگاکە، پەترۆس و یاقوب و یۆحەننا و ئەندەر اوس بەتەنھا لێیان پرسى: ⁴ (پیمان بلێ کەى ئەم شتانە روودەدات، پێش ئەوێ ئەمانە بییت چ نیشانەیهک دیاری دەدات؟) ⁵ عیسا وەلامى دانەو ووتى: (ئاگادار بن، کەس هەلتان نەخەلەتینی. ⁶ زۆر هەن بەناوی منەو دین و دەلین، ئەمە

راده گری ئەوه رزگاری دهییت.

گهورهترین تهنگانه

¹⁴ کاتی پسی و کاولهون دهیین لهو جیگایه ی که نابی لسی بی، ئەوه ی پیغه مبه ر دانیال باسی کردوه، (باخوینهر تی یگات)، دوایی با ئەوانه ی له ناوچه ی یه هودیدان راکه ن بو شاخه کان،¹⁵ ئەوه ش له سه رانه، بابو بردنی هیچ شتیك نه یه ته خواره وه نه چیتته ژوره وه،¹⁶ ههروه ها ئەوه ی له کیلگه بو، با نه گه پسته وه تاكو جله کانی له گهل خوی ببات.¹⁷ حاک به سه ر سک پرو شیرده ر له ورژانه دا!¹⁸ نوێژ بکه ن با ئەمه له زستاندا نه ییت.¹⁹ چونکه تهنگانه یه ک رووده دات که هیشتا له دروست کردنی جیهانه وه، ئەوه ی خودا دروستی کردوه، تا ئەمرو شتی وا نه بووه و ناییت.²⁰ گه ر بیته خودا وه ند ئەو رۆژانه که م نه کاته وه، هیچ مرۆفیک رزگاری ناییت. به لام له پیناوی ئەوانه ی هه لئیراوان، ئەو رۆژانه که م ده کرینه وه.²¹ گه ر هاتوو ئەو کاته یه کیك پی ووتن: ئەوه تا مه سیح لی ره یه! یا ئەوه تا له وێسه! باوه ر مه که ن.²² چونکه

چه ند مه سیح کی فینابزو پیغه مه ری درۆژن ده رده که ون، نیشه انه ی گه وه وه شتی سه رسوره پینه ر ده که ن، تا کو ته نانه ت گه ر ب توانن هه لئیراوانیش هه لئخه له تین.²³ به لام ناگاردارین، ئەوا من ناگاداری ئەم هه موو شتانه م کردن، پیش ئەوه ی رووبدات.

هاتنه وه ی عیسا

²⁴ به لام لهو رۆژانه دا، دوای ئەو تهنگانه یه، رۆژ تاریک ده بیته و تیشه کی مانگ ده گیری،²⁵ ئەسته یه کان له ئاسمانه وه ده که ون و هیری ئاسمان تیک ده چیت.²⁶ ئەوسا ده یینن رۆله ی مرۆف له ناو ههروه وه به تواناو شکۆیه کی مه زنه وه دیت.²⁷ ئینجا فریشه ته کانی ده نیریت و هه لئیراده ی خوی له هه ر چوار لاوه له م سه رو ئەوسه ری زه وی و ئاسمانه وه کو ده کاته وه.²⁸ ئەم شته له دار هه مخیره وه فیرین: (کاتی لقه کانی نه رم ده بیته و گه لا ده کات، ده زانی ئەوا یین نزیک بووه ته وه.²⁹ ههروه ها ئیره ش، کاتی ده یینن ئەمانه رووده دات، بزانی ئەو نزیکه و له به ر ده رگایه.³⁰ راستیان

رۆژى مابوو، سەرۆك كاهىنەكانو
 مامۇستايانى شەرىعت بەدواى فىلىك
 دەگەرآن تا عىساي پى بگرنو
 بىكوژن. ² بەلام ووتيان: (بائەمە
 لەجەژنا نەبىت، نەوۈك لەناو
 خەلكە كەدا ئاژاۋە روويدات.)

ئامادەكردنى عىسا بۇ ناشتىن

³ كاتى عىسا لەشارى بەيتە عىنيا
 بوو، لەمالى شەمعونە گول لەسەر
 خوان دانىشتبوو، ژنىك هات
 شوشەيەك بۆنى ناردىنى سافى
 گرانابەھى بەدەسستەوہبوو،
 شوشەكەى شكاندو بۆنەكەى كرد
 بەسەر عىسا. ⁴ بەلام ھەندىك
 لەوانەى لەوى بوون زویربوونو
 لەدلى خویان ووتيان: (ئەم بۆنە بۆ
 بەو شىۋەيە خەساركر؟) ⁵ دەتوانرا
 بۆنەكە بەزىاتر لەسى سەد دىنار
 بفرۆشرايو پارەكەى بدارايە
 بەھەژاران.) جا دەستيانكرد
 بەسەر زەنشت كردنى ژنەكە. ⁶ بەلام
 عىسا ووتى: (وازی لى بھینن. بۆ
 بىزارى دەكەن؟ ئەو كارىكى چاكى
 بەرامبەر كردم. ⁷ چونكە ھەژاران
 ھەموو كاتى لاتان ھەن، ھەر
 كاتىكىش ويستان دەتوانن چاكەيان

پى دەللىم، ئەم نەوہيە بەسەر ناچىت
 ھەتا ئەمانە ھەموو روونەدات. ³¹
 ئاسمانو زەوى لەناودەچن، بەلام
 ووتە كام ھەرگىز لەناوناچىت.

كەس ئەو كاتە نازانى

³² ئەو رۆژەو ئەو كاتە كەس
 نازانىت، نەفرىشتەى ئاسمان نەپۆلە،
 تەنھا باوك نەبىت. ³³ كەواتە
 ئاگاداربنو ئىشك بگرن چونكە
 نازان كەى ئەو كاتە دىت. ³⁴ ئەمە
 لەو دەكات كابر ايەك بچى بۆ
 گەشت، مال كەى بەجى بھىلى،
 بىداتە دەست چەند ئىشكەرىك و ھەر
 يەكە ئىشكىيان بداتى، دەرگاوانىش
 راسپىرى ئىشك بگرى. ³⁵ ئىت ئىشك
 بگرن، چونكە نازان گەورەى مان
 كەى دەگەرپتەوہ، ئىوارە ياخود
 نىوہى شەو، يا لەگەل خورنىدىنى
 كەلەشپىر، يا بەيانى. ³⁶ ئەوۈك لەناكاو
 بگەرپتەوہ و بتان بىنىت لەخەودان. ³⁷
 جا ئەوہى بەئىوہى دەللىم، دەللىم بە
 ھەمووان: ئىشك بگرن!

بىلانىك بۇ كوشتنى عىسا

14

جەژنى تى پەربوونو فەتیرە دوو

پیی ووتن: (برۆن بۆ ناو شار، لهوی پیاویکتان پی دهگات گۆزهیهك ناوی هه لگرتوو، دوای بکهون.¹⁴ کاتی چوووه ژوووهوه، ئیوه بهخواوهن مال بلین: ماموستا دهلیت: کوا دیوه خانه کهم که له گهل قوتابیه کام نانی جهژنی تیپه ربوونی تیا دهخوم؟)¹⁵ ئینجا ئه ویش ژووویکی گهوره تان پیشان ده دات له نهومی دووه می ماله که، راخراوه و ناماده کراوه، ناله ویدا بۆمانی ناماده بکهن.¹⁶ ئیت دوو قوتابیه که رۆیشتنو ژوووه که یان بهم شیوه یه بینی که عیسا پی ووتبون، جا له ویدا نانی تیپه ربوونی ناماده کرد.¹⁷ که ئیاره داهات، عیسا له گهل دوانزه قوتابیه که ی هات.¹⁸ کاتی له سه رخوان دانیشتبوون نانیان ده خوارد، عیسا به قوتابیه کانی ووت: (راستیتان پی ده لیم، یه کی له ئیوه که ئیستا له گه لم نان ده خوات، دم دات به ده سه ته وه.¹⁹ قوتابیه کان غه م دایگرتن، یه ک له دوای یه ک ده ستیان کرد به پرسیار لی: (نایا منم؟)²⁰ ئه وه لامی دانه وه ووتی: (ئه وه یه کی که له م دوانزه یه، ئه وه ی له گه لم ده سه تی به نانه وه

به رامبه ر بکهن، به لام من هه موو کاتی که لاتان نیم.⁸ ئه وه ئه وه ی له ده سه تی هات کردی، ده سه ت پی شه خه ری خوی کرد له بۆن لی دانی له شه م و ناماده کردنی بۆ ناشتن.⁹ راستیتان پی ده لیم: له هه ر شو ئیت که له م جیهانه دا بانگه وازی ئەم مزگینییه بلاو بکری ته وه، یادی ئەمه ده کری که ئەم ژنه کردی.)

نایاکی یه هوزا

¹⁰ ئینجا یه هوزای ئه سه خه ریوتی که یه کی بوو له دوانزه قوتابیه که، رۆیشتن بۆ لای سه رۆک کاهینه کان تا کو عیسا بدات به ده سه ته وه.¹¹ کاتی گو یان له مه بوو، زۆر پی خۆ ش حال بوون و به لینی ئه وه یان پیندا پاره یی بده نی، بهم شیوه ئه وه ده گه را بۆ هه لیک تا عیسا بدات به ده سه ته وه.

نانی جهژنی تیپه ربوون

¹² له یه که م رۆژی جهژنی فه تیره، ئه وه ی قوربانی تیپه ربوونی تیداده کری، قوتابیه کان له عیسا یان پرسی: (ده ته وی بۆ کو ی برۆین نانی جهژنت بۆ ناماده که یان تا بیخویت؟)¹³ ئه ویش دووان له قوتابیه کانی نارد،

دوای ھەستانەوھەم، پېشتان دەكەوم
 بۆ جەلیل).²⁹ پەترۆس پىئوت:
 (گەر ھەموو گومان بکەن، من
 گومان ناکەم).³⁰ عىساس پىئوت:
 (راستت پى دەلیم: تۆ ئەمپرو ھەر
 ئەمشەو، پىش ئەوھى كەلەشیر
 دووچار بخوینى، سى جار نكوٴلیم
 لیدەكەى).³¹ بەلام پەترۆس بەپشت
 ئەستوریهو ووتیەو: (گەر بشمرم
 لەگەلت نكوٴلیت لی تاکەم).
 ھەروھە قوتابىە کانی کەش ھەموو
 وایان ووت.

نوٴیژی عىسا لەباخی جەسىمانى

³² ئىنجا چوون بۆ شوٴیٴىك
 پىئوت ترا جەسىمانى، بەقوتابىە کانی
 ووت: (ئا لیرەبن تا نوٴیز دەكەم).³³
 ئەوسا پەترۆس و یاقوب و یوحەنای
 لەگەل خۆى بردو لەویدا ھەستى
 بەدلگەرانى و دلتنەنگى کرد.³⁴
 پىئوت ووتن: (زۆر دلگەرام تەمردن،
 بىننەو لیرەو ئیشك بگرن).³⁵ ئىنجا
 كەمپك لییان دوور كەوتەو،
 چۆكى داداو دەستى کرد بەنوٴیز کردن
 داواى ئەوھى کرد كاتەكەى بەسەر
 تى پەپیت، گەر دەپیت.³⁶ ووتى:
 (ئەى باوك، تۆ دەتوانى ھەموو شتیک

لەقاپەكەدايە.²¹ چونكە رۆلەى
 مرۆڤ، دەپیت بەو شیوہە بروات كە
 لەكتیپى پیرۆزدا لەسەرى نووسراو،
 بەلام خاك بەسەر ئەوھى رۆلەى مرۆڤ
 دەدات بەدەستەو، باشتر بوو ئەو
 كەسە ھەر لەدايك نەبووايە).²² ھەر
 لەكاتەى نانیان دەخوارد، عىسا
 نانیکى ھەلگرت، پیرۆزى کرد،
 لەتى کردو داى پىیان، ووتى:
 (وہ گرن، ئەمە لەشمە).²³ ئىنجا
 جامیکى ھەلگرت و سوپاسى خوداى
 کردو پىیانى دا، ھەموو
 لییان خواردەو.²⁴ پىئوتن: (ئەمە
 خوٴنى منە، خوٴنى پەیمانى نوٴیە،
 ئەوھى دەرژى لەپیناوى زۆر كەس.
²⁵ راستیتان پى دەلیم: ئیتز لەبەرى
 مپو ناخۆمەو تائەو رۆژەى
 لەپادشاھىتى خودا جارێكى كە بە
 نوٴى لەوبەرە دەخۆمەو).²⁶ ئىنجا
 بەگورانى ستایشى خودایان کردو بۆ
 شاخى زەبتون رۆشتن.

نكوٴى کردنى پەترۆس

²⁷ عىسا پىئوتن: (ھەمووتان
 دەكەونە گومانەو، چونكە
 نووسراو: {لەشوان دەدەم، ئیتز
 مەرەكان بلاو دەبنەو}.²⁸ بەلام

زۆر كه شمشیرو داریان هه‌لگرتبوو
 گه‌یشتنه ئه‌وی، ئه‌مانه‌ش له‌لایه‌ن
 سه‌رۆك كاهینه‌كان و مامۆستایانی
 شه‌ریعه‌ت و پیرانه‌وه نی‌ررابوون.⁴⁴
 ئه‌وه‌ی عیسا‌ی دابه‌ده‌سته‌وه،
 نیشانه‌یه‌کی دانسی، ووتی: (ئه‌وه‌ی
 ماچی ده‌كه‌م، خۆیه‌تی، بی‌گرن و
 بی‌به‌ن).⁴⁵ هه‌ر كه یه‌هوزا گه‌یشته
 ئه‌وی، له‌عیسا هاته‌پیشه‌وه و ووتی:
 (مامۆستا!) ئینجا به‌گه‌رمی‌یه‌وه
 ماچی كرد. ⁴⁶ ئیتر ده‌سته‌به‌جی
 ده‌ستیان له‌سه‌رداناو گرتیان. ⁴⁷ به‌لام
 یه‌کی له‌وانه‌ی له‌وێدا له‌گه‌ل عیسا
 راوه‌ستا‌بوون، شمشیره‌كه‌ی ده‌ره‌یناو
 كیشای به‌یه‌کی له‌كۆیله‌كانی
 سه‌رۆك كاهین و گۆیی بری.⁴⁸
 عیسا‌ش پی‌ووتن: (وه‌ك ئه‌وه‌ی بۆ
 ده‌ستگیر كردنی یاخی بوویه‌ك به‌دارو
 شمشیره‌وه هاتوون؟ ⁴⁹ هه‌موو رۆژی
 له‌په‌رستگا له‌ناوتان بووم خه‌لكم فیر
 ده‌كرد نه‌تان گرتم، به‌لام باكتیب
 ییته‌دی). ⁵⁰ دوا‌ی ئه‌مه هه‌موو رایان
 كردو به‌جیان هیشت. ⁵¹ كورپێکی
 گه‌نج نه‌بی كه‌هیچی له‌به‌ر نه‌بوو
 جگه‌ له‌پارچه‌یه‌ك خامی ته‌نك كه
 خۆی پی‌دا‌پۆشی بوو، كورپه‌ دوا‌ی
 عیسا كه‌وت، ئه‌ویشیان گرت.⁵²

بكه‌ی، ئه‌م جامه‌م له‌سه‌ر لابه‌ره،
 به‌لام با وانه‌یی‌ت وه‌ك ئه‌وه‌ی من
 ده‌مه‌وێت، به‌لكو به‌و شیویه‌یه‌یت
 كه‌خۆت ده‌ته‌وێت). ³⁷ دوا‌ی ئه‌مه
 گه‌رپایه‌وه بی‌نی قوتابیه‌كانی نووستون،
 به‌په‌ترۆسی ووت: (ئه‌ی شه‌معون
 نووستیت؟ نه‌توانی كاژیرێك ئیشك
 بگری؟ ³⁸ نوێژ بکه‌ن و ئیشك بگرن،
 نه‌وه‌ك تاقی بکرتنه‌وه. رۆح جالا‌كه
 به‌لام له‌ش لاوازه). ³⁹ دیسان
 رۆیشه‌وه جارێکی‌تر نوێژی‌کردو
 هه‌مان ووتی دووباره‌کرده‌وه. ⁴⁰
 کاتی گه‌رپایه‌وه، سه‌یری‌کرد دیسان
 نووستون، چونکه‌ خه‌و چاوی
 قورس‌کردبوون، نه‌یانزانی به‌چی
 وه‌لامی بده‌نه‌وه. ⁴¹ کاتی بۆ سه‌په‌م
 جار گه‌رپایه‌وه بۆ‌لایان پی‌ووتن:
 (تایسته‌نا نووستون و پشوو‌ده‌ده‌ن؟ ئیتر
 به‌سه‌! کاته‌كه‌ هاتووه، ئه‌وا رۆله‌ی
 مرۆڤ ده‌دریته‌ ده‌ست گونا‌هباران. ⁴²
 هه‌ستن با برۆین، ئه‌وا نزیک بووه‌وه
 ئه‌وه‌ی ده‌مدات به‌ده‌سته‌وه).

گرتنی عیسا

⁴³ هه‌ر له‌و کاته‌دا عیسا قسه‌ی
 ده‌کرد، یه‌هوزا كه‌یه‌کیك بوو
 له‌دوانزه قوتابیه‌كه، له‌گه‌ل كه‌سانێکی

بەيپچەوانەى يەكتەرەو بوو.⁶⁰ ئىنجى
سەرۆك كاهىن لەناوەرپراستى
ئەنجومەنەكەدا راوہستاو لەعيسى
پرسى: (ھىچ نالىت دەربارەى ئەو
شاھتەتپانەى دژت دەدرى؟)⁶¹ بەلام
عيسا بەبى دەنگى ماھەو ھو ھىچ
وہلامى نەداھەو. ديسانەو سەرۆك
كاهىن لى پرسى، ووتى: (ئايا تۆ
مەسىحى، رۆلەى خوداى پىرۆز؟)⁶²
عيسا ووتى: (من ئەوم. لەدوايشدا
دەيىنن چۆن رۆلەى مرۆف
دادەنىشەت لەلاى راستى خوداى بە
تواناوە، ئىنجا لەسەر ھەورەكانى
ئاسمان دىتەوہ).⁶³ سەرۆك كاهىن
جلەكانى خۆى دادرى ووتى:
(ئىت پىوستمان بەشاھەتى نىيە.⁶⁴ خۆ
گوستان لەكفرەكەى بوو، بىرىارى
ئىرە چىيە؟) ھەموو بىرىارىندا كە
عيسا شاھانى كوشتنە.⁶⁵ ھەندىكىان
دەستيان كىر بەتف لى كىردنى و
ھەندىكى كەشيان دەم چاويان
داپۆشى و پىايان دەكىشاو پىيان
دەووت: (ھەلى بەھنە كىيە؟) دواى
ئەمە پاسەوانەكانىش بە زللە
پىيان كىشا.

بەلام ئەو جلەكەى بەجى ھىشت و
بەرپوتى لەدەستيان راى كىرد.

دادگايى كىردنى عيسا

⁵³ ئىنجا عيسايان بىردە لاي
سەرۆك كاهىن، پىران و مامۆستايانى
شەرىعت و سەرۆك كاهىنەكانى
ترىش ھەموو كۆپوونەوہ.⁵⁴ پەترۆس
دوور بەدوور دواى عيسا كەوت
ھەتا مالى سەرۆك كاهىن، لەگەل
ئىشك گىرەكان دانىشت لەبەردەم
ئاگر خۆى گەرم دەكردەوہ.⁵⁵
سەرۆك كاهىنەكان و ھەموو ئەنجومەن
دەستيان كىرد بەگەران بەدواى
شاھتەتپەك تا سزاي كوشتن بەسەر
عيسادا بەدن، بەلام ھىچى واين
نەدۆزىەوہ.⁵⁶ كەسانىكى زۆر بەدرو
شاھتەتپان دژى ئەودا، بەلام
قسەكانيان بەيپچەوانەى يەكتەرەو
بوو.⁵⁷ ئىنجا ھەندىكىان بەدرو
شاھتەتپان لەسەردا ووتيان:⁵⁸
(گويمان لى بوو دەى ووت: ئەم
پەرسنگايەى دەست دروستى كىردوہ
من دەپروخىتم، دواى لەماوہى سى
رۆژدا پەرسنگايەك دروست دەكەم
كە بەدەست دروست نەكرايەت.)⁵⁹
بەلام لەمەش ديسان قسەكانيان

نكۆلى په ترۆس له عيسا

له كاتيكدا په ترۆس له خواره وه⁶⁶ له حه وشه ی ماله كه دانيشتوو، يه كى له و ئافره تانه ی له لای سه رۆك كاهين كارى ده كرد هاته نه وى.⁶⁷ كاتى په ترۆسى بينى خوى گهرم ده كاته وه، سه يرى كردو پى ووت: (تۆش له گهل عيساى ناسيرى بوويت).⁶⁸ به لام په ترۆس نكۆلى لى كردو ووتى: (نازانم، تى تاگم ده لى چى). ئينجا چوو ده وه به لای دهر گاكه. له وه كاته دا كه له شيرى به يانى خویندى. ⁶⁹ ليره ئافره تىكى كه له وانەى له وى كارىان ده كرد بينى، ووتى به وانەى له ویدا راوه ستابوون (ئهمهش يه كىكه له وان).⁷⁰ په ترۆس ديسان نكۆلى لى كرد. پاش ماويهك ئه وانەى له ویدا راوه ستابوون، ديسان هوه پىيان ووت: (راسته تۆ يه كىكى له وان، چونكه تۆش جهليليت).⁷¹ به لام په ترۆس ده ستى كرد به قسه به خو ووتنو سويند خواردن ووتى: (ئهم كابرايه ی باسى ده كهن، من نايناسم).⁷² له وه كاته دا كه له شيرى به يانى جار يكى كەش خویندى، نه وسا په ترۆس بىرى كه و ته وه نه وه عيسا

پى ووت: (پىش نه وه ی كه له شيرى به يانى دوو جار بخوینى، سى جار نكۆلىم لى ده كه ی). ئينجا خوى بينه گىراو ده ستى كرد به گريان.

عيسا ده دريته ده ست پىلاتۆس

15

كاتى رۆژ بو وه وه، سه رۆك كاهينه كان و پىران و مامۆستا يانى شه ريعه ت و هه موو ئه نجو مهن به يه كه وه كۆبوونه وه. ئينجا عيسا يان به ده ستى به سترا وه وه بردو دا يانه ده ستى پىلاتۆس.² پىلاتۆس لى پرسى: (تۆ پادشاى جووله كه؟) عيسا وه لامى دا يه وه: (تۆ ووتت).³ ليره سه رۆك كاهينه كان تاوانى زۆريان خسته پالى.⁴ پىلاتۆس دووباره لى پرسى: (چيه، هيچ وه لام ناده يته وه؟ بزانه چيت بى ده لىن!)⁵ به لام عيسا هيچ وه لامى نه دا يه وه، پىلاتۆس به مه سه رسام بوو.

بى يارى له خاچ دانى عيسا

پىلاتۆس له هه موو جه ژنىك يه كىك له وه بندانەى ئازاد ده كرد كه گهل داواى ده كرد.⁷ يه كىك كه ناوى باراباس بوو، له وه كاته دا

سەربازەكان گائتە بە عيسا دەكەن
¹⁶ سەربازەكان بەرديانە ناو
 خانوويەك كە ھى ئمپراتۆريەت بوو،
 لەھوى ھەموو لەشكرە كەيان
 بانگ كردو لى كۆبوونەو. ¹⁷
 كراسىكى ئەر خەوانى گرانسەھايان
 لەبەر كرد، لەسەر سەرى تۆقيكيان
 دانا لەدرك دروستكرابوو. ¹⁸
 دەستيان كرد بەسلاو لى كردنى و
 دەيان ووت: (سلاوت لى پىت ئەى
 پادشاى جوولە كە!) ¹⁹ ئىنجا
 بەقامىش كىشايان بەسەرى و خۆيان
 بۆ چەماندەو و چۆكيان بۆداداو
 تفيان لى كرد. ²⁰ دواى ئەوھى
 بەباشى گالتەيان پى كرد، كراسە
 ئەر خەوانىيە كەيان لەبەر داكەندو
 جلە كانى خۆييان لەبەر كردەو و
 بەرديانە دەرەو و بۆ لەخاچدان.

مردنى عيسا و لەخاچدانى

²¹ كابرەيك كە لەو پوھ
 دەرۆيشت، بانگيان كردو
 ناچاريان كرد تاكو خاچە كەيان بۆ
 ھەلگىرت. ئەو كابرەيش ناوى
 شەمعونى قەيرەوانى بوو، باوكى
 ئەسكەندەر و روفوس، تازە لەكىلگە
 دەھاتەو. ²² ئىنجا عيسايان برد بۆ

لەبەندىخانەى پىلاتۆس بەندبوو لەگەل
 ھاوړىكانى كە گىرەشپۆين و پىاو كوژ
 بوون. ⁸ ئىنجا خەلكە كە ھەموو
 داوايان لەپىلاتۆس كرد ئەوھى
 ھەموو كاتىك بۆيانى دەكات،
 جى بەجى بكات. ⁹ پىلاتۆس شىش قسەى
 لەگەل كردن و لى پرسىن: (دەتانهوى
 پادشاى جوولە كەتان بۆ ئازاد كەم؟)
¹⁰ چونكە دەيزانى سەرۆك كاهىنەكان
 لەرقا ئەمىيان داو بەدەستەو. ¹¹ بەلام
 سەرۆك كاهىنەكان خەلكە كەيان
 ھاندا تاكو داواى ئازاد كردنى
 باراباس بكەن. ¹² پىلاتۆس دىسان
 لى پرسىن: (ئەى باشە چى بكەم
 لەوھى كە بەپادشاى جوولە كە ناوى
 دەبەن؟) ¹³ يەك لەدواى يەك
 ھاواريان كرد: (لەخاچى بە!) ¹⁴
 پىلاتۆس لى پرسىن: (باشە چ
 خرابەيەكى كردو و؟) كەچى ئەوان
 زياتر ھاواريان كرد: (لەخاچى بە!)
¹⁵ جا چونكە پىلاتۆس دەيوپىست
 خەلكە كە رازى بكات، ھەستا
 باراباسى بۆ ئازاد كردن، دواى ئەمە
 عيسا درايە بەر قامچى و نىررا بۆ
 لەخاچدان.

ئىستا مەسىھى پادىشاى ئىسرائىل لەسەر ئەو خاچە دابەزىت، تا ھەموو بىينىن و باور بەيىنن. تەنانت دزە كانىش كە لە گەلى لە خاچە دران گالتەيان پى دە کرد.

³³ كاتى بوو بەدوانزەى نيوەرۆ، تارىكى بالى كىشا بەسەر زەويداو زەوى ھەموو تارىك بوو، تا كاژىرى سى پاش نيوەرۆ. ³⁴ لە كاژىرى سى ھاواری کرد: (ئىلۆى، ئىلۆى، لەما شەبەقتەنى؟) بەواتاى (خوداى من، خوداى من، بۆ وازت لى ھىتام؟) ³⁵ ھەندى كەس كە لەوى راوستانبون، كاتى گوپان لەمە بوو ووتيان: (ئەو بانگى ئەلیاس پىغەمبەر دەكات.) ³⁶ یەكى خیرا رای کردو ئەسفنجىكى لەسر كە ھەلكىشاو كرى بەسەر قامىشكەو ھەو دا پى، تاكو لى بخواتەو ھو ووتى: (با بزانن ئەلیاس دىت داى بگرت!)

³⁷ ئىنجا عیسا بەدەنگىكى بەرز ھاواری کردو رۆحى دابەدەستەو ھە. ³⁸ پەردەى پەرستگاش لەسەر ھەو تاخوار ھەو دراو بوو بەدو بەشەو ھە. ³⁹ كاتى ئەو سەرپەلەى بەرامبەرى راوستانبوو، بىنى عیسا چۆن رۆحى

شویتیک پى دەوترا گولگۆسە واتە (كاسەسەر). ²³ ئىنجا مەیان دا پى تىكەلكرابوو لەگەل تالاو، بەلام نەبخوار دەو ھە. ²⁴ دواى ئەو ھەو لەخاچیان دا كراسە كەیان دابەش کرد، شىروخەتیان لەسەر کرد بۆئەو ھەو بزانن ھەریە كەیان چى بەردە كەوئت. ²⁵ ئەو كاتەى لەخاچیان دا كاژىرى نۆى بەیانى بوو، ²⁶ تاوانە كەشى بەسەر سەریەو ھە نووسرابوو: پادىشاى جوولە كە. ²⁷ لەگەل دوو دز لەخاچیان دا، یەكى لەدەستى راستیەو ھە، ئەوى كەش لەدەستى چەپەو ھە. ²⁸ بەمە نووسراوى كىب ھاتەدى كە دەلەت: لەرىزى تاوانباران دانرا. ²⁹ ئەوانەى بەوئدا تىدە پەرىن، قسەیان پى دەووت و گالتەيان پى دە کرد، سەریان بادەداو دەیان ووت: (ھا! ئەى رۆخىنەرى پەرستگاو دروستكەر ھەو ھەسى رۆژ، ³⁰ لەسەر خاچە كە ھەو ھەو خوار ھەو خۆت رزگار بکە.) ³¹ بەھەمان شىو سەرۆك كاهینەكان و مامۇستایانى شەرىعت گالتەيان پى دە کردو بەیە كتریان دەووت: (بزانە خەلكى كەى رزگار کرد، بەلام ناتوانى خۆى رزگار بکات. ³² با

ته‌رمه‌که‌ی عیسا بده‌ن به‌یوسف. ⁴⁶
 ئینجا یوسف که‌تانی ک‌ری، لاشه‌که‌ی
 داگرت و به‌که‌تان ک‌فی کردو
 له‌گۆرپ‌کدا ناشتی که‌ له‌به‌رد
 هه‌لکه‌نرا بوو. دوا‌ی به‌ردی‌کی گلۆر
 کرده‌وه به‌ر ده‌رگای گۆره‌که. ⁴⁷
 مریه‌می مه‌جده‌لی و مریه‌مه‌که‌ی تر که
 دایکی یوسف بوو، سه‌پریان ده‌کرد
 بۆ ئه‌وه‌ی بزانی له‌کوی ده‌نیژری.

زیندوو‌بوونه‌وه‌ی عیسا

16

که‌ رۆژی شه‌مه‌ به‌سه‌رچوو، مریه‌می
 مه‌جده‌لی و مریه‌می دایکی یاقوب و
 سالومه، بۆن و رۆنیان ک‌ری بۆ
 چه‌ورکردنی ته‌رمه‌که‌ی عیسا. ²
 رۆژی یه‌که‌می هه‌فته بوو، ئه‌وان
 به‌یانی له‌گه‌ل رۆژه‌ه‌لات بۆ سه‌ر
 گۆره‌که‌ هاتن. ³ به‌یه‌کتریان ده‌ووت:
 (باشه‌ کی به‌ردی ده‌رگای
 گۆره‌که‌مان بۆ لاده‌دات؟) ⁴ به‌لام که
 سه‌پریان کرد، بینیان به‌ردی سه‌ر
 ده‌رگای گۆره‌که‌ لاجووه، له‌گه‌ل
 ئه‌وی زۆر گه‌وره‌ش بوو. ⁵ کاتی
 چوونه‌ ناو گۆره‌که، کورپ‌کی
 گه‌نجیان بینی به‌کراسی‌کی سپیه‌وه
 له‌لای راسته‌وه دانیشتوه، ئه‌وانیش

سه‌پارد، ووتی: (به‌راستی ئه‌م مرۆقه
 رۆله‌ی خودا بوو!) ⁴⁰ ژنیکی زۆر
 له‌دوو‌روه‌ه ته‌ماشای رووداو‌ه‌که‌یان
 ده‌کرد، له‌نیوانیاندا مریه‌می
 مه‌جده‌لی و مریه‌می دایکی یاقوبی
 بچووک و یوسف و سالومه‌یان له‌گه‌ل
 بوو، ⁴¹ ئه‌مانیش ئه‌وانه‌ بوون
 که‌به‌دوا‌ی عیسا‌دا ده‌رۆش‌تن و
 خزمه‌تیان ده‌کرد کاتی له‌جه‌لیل بوو،
 هه‌روه‌ها زۆر ژنی تریش له‌گه‌لی
 هاتبوون بۆ قودس.

ناشتنی عیسا

⁴² کاتی ئیواره‌ داها، ئه‌و رۆژه
 رۆژی خو‌ئاماده‌کردن بوو، مانای
 رۆژیک پیش رۆژی شه‌مه، ⁴³ یوسف
 که‌خه‌لکی شاری رامه‌ بوو،
 ئه‌ندامی‌کی به‌رزى ئه‌نجومنه‌نی بالای
 جووله‌که‌بوو، ئه‌ویش له‌وانه‌بوو که
 چاوهرێی پادشاهیتی خودایان ده‌کرد،
 هات و بی‌ترس چوو له‌لای پیلاتۆس و
 داوا‌ی ته‌رمه‌که‌ی عیسا‌ی کرد. ⁴⁴
 پیلاتۆس سه‌ری سوپا له‌وه‌ی که
 عیسا مردووه، سه‌ره‌په‌له‌که‌ی
 بانگ کردو لێ‌پرسی: (ئایا ده‌میکه
 مردووه؟) ⁴⁵ کاتی سه‌ره‌په‌له‌که
 باسه‌که‌ی بۆ گه‌پ‌ایه‌وه، فه‌رمانی دا

به لآم ديسان باوهريان به مانيش نه كرد. ¹⁴ ئينجا له دو اييدا، عيسا بۆ ههر يانزه قوتابيه كهى دهر كهوت، له كاتيڪ له سهر خوان بوون، ناگادارى كردنه وه له بهر كهم باوهري و دلره قيان. چونكه باوهريان نه كرد به وانهى ئه ويان بينى بوو دواى ههستانه وه كهى. ¹⁵ ئه وسا پيى ووتن: (برۆن بۆ هه موو لايه كى جيهان، ئهم مزگينيه به هه موو خه لكى رابگه ينن: ¹⁶ ئه وهى باوهري هيتاو له ئاو هه لكيشرا ئه وا رزگارى بووه، ئه وهش كه باوهر ناهيتي ئه وا تا وانبار ده كريت. ¹⁷ ئه وانهى باوهر ده هينن ئهم نيشانانه له گه ليان ده بى، به ناوى من روحى پيس دهرده كهن، ههروهها به زمانى رۆحى تازه ده دوين، ¹⁸ ده توانن مار بگرن، گهر خوار دنه وه به كى كوشندهش بخون هيج تووشى ئازار نابن، ده ست داده نين له سهر نه خووش و چاكي ده كه نه وه.)

¹⁹ دواى ئه وهى عيساى خودا وه ند ئه مانه ي پي ووتن، بهر زكرايه وه بۆ ناسمان و له لاي دهسته راستى خودا وه دانيشت. ²⁰ ئه وانيش رۆيشتن، مزگينيان

تاسان. ⁶ پي ووتن: (مه ترسن، ئيه وه به شوين عيساى ناسرى دا ده گه رين، ئه وهى له خاچدرا. ئه وه زيندوو بووه وه! لي ره نيه. ئا ئه وه تا ئه و شوينه ي تاييدا دانرابوو. ⁷ به لآم ئيه برۆن و هه وال به قوتابيه كانى و به په ترۆس بدن، ئه و پيشتان ده كه وىت بۆ جهليل، ئينجا وهك پي ووتن له وى ده بينن.) ⁸ ئه وانيش بهرا كردن له گۆره كه هاتنه دهر وه. ترسو و سه رساميه كى زۆر دا يگر تيوون، هيجيان به كهس نه ووت له بهر ئه وهى ده ترسان.

عيسا دواى ههستانه وهى له به كهم رۆژى ههفته دا، به كه مجار بۆ مريه مى مه جده لى دهر كهوت ئه وهى عيسا ههوت روحى پيسى لى دهر كرد بوو. ¹⁰ ئه و يش رۆيشت و مژده ي دا به وانهى له گه ل عيسادا بوون، ئه وانهى خهريكى شيوهن و گريان بوون. ¹¹ كاتي بيستيان عيسا زيندوو وه مريه م خوى بينيو به تى، باوهريان نه كرد. ¹² دواى ئه مه عيسا به شيوه يه كى تر بۆ دووان له مان دهر كهوت، له كاتي كدا بهر پوه بوون به ره و به كى له لادى كان. ¹³ ئينجا رۆيشتن و مژده يان دا به وانى كه،

لههه موو لايهك بلاو كرده وه،
 خود او هندی ش له گه لیان کاری
 ده کردو پشتگیری ووشه کانی
 خوی ده کرد به نیشانه کانی.
 نامین. ❁

مزگینى به پيى نووسىنى لۇقا

لۇقا پزىشك و ميژوونووسىكى يۆنانى بو، ياوهرو يارمەتيدەرى پۇلسى نىرراو بو، ھەروھە لۇقا نووسەرى پەرتووكى كردارى نىرراوانە، كە تەواوكەرى ئەم پەرتووكەيە.

لەم پەرتووكەدا لۇقا ليكۆلىنەوہەيەكى كردوہو بەدواى سەرچاوەى راستدا گەرپاوه بۆ زانىيارىەكانى سەبارەت بەژيانى عيسا لەسەر زەوى، بۆ ئەوہى خوڤنەر راستى زانىيارىەكانى لەبەر دەست بى (1:1-4). ئەم پەرتووكەش بەشى بەكەمى ليكۆلىنەوہەكەيەتى، مەسيح لەم پەرتووكەدا مەژۇنەكە رزگار كەرى ھەموو جىھانە. لۇقا باسى ھەندى رۆودا و نموونە دەكات تىايدا دەرى دەخات كە مەسيح مەژۇنەكە تەوا و بى كەم كورپىە، ھەروھە پزىشكى نەخۆشەيەكانە بەدواى لەناوچووہەكاندا دەگەرى تا رزگارىان بكات.

ئەم پەرتووكە لەسەرەتادا بەلەدايك بوون و كاتى مندالى مەسيح دەست پى دەكات، ئىنجا ھەموو خزمەتەكانى. پاشان لە (9:51) ھوہ باسى ئەوہ دەكات چۆن مەسيح چاوى دەخاتە سەر قودسو و مردنى لەوى، دواتر بەباسى ئازارو مردنو و ھەستانەوہى نىو مردووان و بەرزبوونەوہى بۆ ئاسمان كۆتابى دىت. ئەوہى جى سەرنجىشە ئەوہىە كە لۇقا زۆر گىرنگى بەفەر كەردنەكانى مەسيح دەدات كە بەنموونەوہ بوون.

رۆوداوەكان و خزمەتكارى
ووشەكە بوون.³ دەواى ئەوہى
ھەموو شىتەك بە ووردى
لەسەرەتاي باسەكەوہ پشكى،
وام بەباش زانى بەرپەك و پىكى و يەك
لەدواى يەك بۆتى بنووسم،⁴ تاكو
راستى ئەو شتەنە بزانى كە
راگەيندراوہ.

چۆن ئەم مزگىنىيە نووسرا

1

ئەى پايەبەرز ساوفيلۇس*، كاتى
زۆر كەس ھەستان بەنووسىنى ئەو
رۆوداوانەى لای ئىمە
رۆويدابوو،² بەپىي ئەوہى
بەدەستمان گەيشتوو، لەوانەى
لەسەرەتاوہ بىنەرى

مزگینی له دایک بوونی یه حیا

له سهردهمی هیروڈسی پادشای ناوچهی یه هودیا، کاهینیک* هه بوو ناوی زه کهریا* بوو له کۆمهلهی ئه بیا، ژنه کهشی ناوی ئه لیسابات بوو له نهوهی هارون*،⁶ ههر دوو کیان مرۆفی چاک بوون له بهر چاوی خودا، په یه هوی راسپارده کانو فیر کردنه کانی خودا وهندیان ده کرد به بی کهم و کوری.⁷ مندا لیان نه بوو، چونکه ئه لیسابات نه زۆک بوو، ههر دوو کیشیان زۆر به سالدا چوو بوون.

له کاتی کهدا زه کهریا له نۆرهی کۆمهله کهی خۆیدا کاروباری کاهینایهتی جی به جی ده کرد.⁹ به پیی نه ریتی ئه وسای کاهینایهتی نۆرهی هات بچیته ناو په رستگای خودا وهند* و بخورد بسووتیتی.¹⁰ له کاتی سووتانی بخورده کهدا، خه لکی هه موو له ده ره وه نوێژیان ده کرد.¹¹ له لای راستی قوربانگهی* بخورده که وه فریشته یه کی خودا وهند ده رکهوت.¹² کاتی زه کهریا ئه مهی بیی، تیک چوو، ترسی لی یشته.¹³ به لام فریشته که پی ووت: (ئه ی زه کهریا مه ترسه، چونکه نوێژه کهت

بیسترا، ههروه ها ژنه کهت ئه لیسابات له تو کوریکهی ده بیته و ناوی ده بیته یه حیا.¹⁴ پیی شادومان ده بیته و زۆر کهس به له دایک بوونی دلخۆش ده بن.¹⁵ چونکه لای خودا وهند مه زن ده بیته. شه رابو مه ی ناخواته وه، هه ر له سکی دایکیه وه پر ده بیته له رۆحی پیروژ.¹⁶ ههروه ها زۆر له رۆله کانی ئیسرا ئیل بو لای خودا وهندی خۆیان ده گه ر ینیته وه.¹⁷ به رۆح و توانای ئه لیا سه وه پیش خودا وهند ده که ویت، تا باو کان له گه ل منالاندا ئاشت بکاته وه و یاخی بووان بگه ر ینیته وه بو دانایی راست و دروستان، ئینجا گه ل بو خودا وهند ئاماده بکات.¹⁸ زه که ریاش به فریشته کهی ووت: (به چی ئه مه بزائم، چونکه من پیاو یکی به ته مه نمو ژنه که شم به سالدا چوو ه؟)¹⁹ فریشته که وه لامی دایه وه: (من ئه و جبرائیله م له باره گای خودا راده وه ستم، نیرووم بو ئه وهی له گه لت بدویم و ئه م مژده یه ت بده می.)²⁰ جا ئه وه تا تو لال ده بیته و توانای قسه کردنت نامینی تا ئه و رۆژهی ئه مه ی تیا ده بیته، چونکه باوه رت به و ته کام نه کرد، ئه وهی

هاته لای و پیی ووت: (ئەوی ئەو
 کەسە بەرە کەتی خودات بەسەردا
 رژاوه، سلاوت لیی، خوداوەندت
 لەگەڵه).²⁹ مریهم بەووتەوی
 فریشتە کە شیواو بیری کردووه دەبی
 ئەم جوژه سلاوکردنه چی بیت.³⁰
 فریشتە کە پیی ووت: (مەترسه ئەوی
 مریهم، خودا بەرە کەتی بیت داوه،³¹
 ئا ئەو هەتا سکت پر دەبی و کورپکت
 دەبی ناوی دەنیست عیسا.³² ئەو
 مەزن دەبیت، بەرۆڵەوی خودا
 ناودەبریت، خوداوەند خوداش
 تەختی داودی باوکی بی دەبەخشی.
³³ هەر و هەتا هەتا بەسەر مائی
 یاقوبدا فەرمانرەوا یەتی دەکات،
 پادشاهیتیه کەشی کۆتایی بو نییه).³⁴
 مریهم بە فریشتە کەوی ووت: (چۆن
 شتی وا روو دەدا کە من شووم
 نە کردی؟)³⁵ فریشتە کە وەلامی
 دایهوه: (رۆحی پیروزی دی بەسەر تاو
 هیزی خودا سایەوی سەرت دەبیت.
 چونکە ئەو پیروزی لیست دەبیت
 بەرۆڵەوی خودا ناودەبریت.³⁶ ئەو هەتا
 ئەلیساباتی خزمیشت بەو تەمەنە
 بەسالددا چوووه سکی پرە بە
 کورپک. ئا ئەو هی پییان دەووت
 نەزۆک سکی شەش مانگە.³⁷ چونکە

لە کاتی خۆی دیتەدی).²¹ خەلکە کە
 چاوهروانی زە کەریا یان دە کردو
 سەرسام بووبون لە دواکەوتنی لەناو
 پەرسنگادا.²² بەلام کاتی هاته دەرهوه
 نەیتوانی لە گەلیان بدوی، ئینجا
 زانیان کە لە پەرسنگادا بینینی
 خودایی دیوه. بەئیشارەت لە گەلیان
 دەدواو هەر بە لاتی مایهوه.²³ کاتی
 رۆژانی خزمەت کردنی لەناو
 پەرسنگادا تەواو بوو، گەرایهوه بو
 مالهوه.

²⁴ دواوی ئەوه، ئەلیساباتی ژنی
 سکی پرپوو، ماوهی پینج مانگ ئەم
 شتەوی شار دەوهو دیووت: (²⁵
 خوداوەند وای لی کردم، لەم
 رۆژانەدا ئاورپی لی دامهوه بو ئەوهی
 شورهی و سەر شوپیم لەناو خەلکی
 لەسەر لا بەری).

مەگینێ لە دایک بوونی عیسا

²⁶ کاتی ئەلیسابات سکی شەش
 مانگ بوو، جبرائیلی فریشتە لە لایەن
 خوداوە نییرا بو شارێک لە ناوچهی
 جەلیل ناوی ناسیره بوو،²⁷ بو لای
 کچیکی نیشان کراو لە پیاویک ناوی
 یوسف بوو، لە بنەماله‌ی داود، ناوی
 ئەم کچەش مریهم بوو.²⁸ فریشتە کە

ستایشی مریم

⁴⁶مریم ووتی: (گیانم ستایشی خوداوه‌ند ده‌کات، ⁴⁷رۆحم دل‌شاده به‌خودای رزگار که‌رم. ⁴⁸چونکه سه‌یری ساکاری کاره‌که‌ره‌که‌ی کرد، نه‌وه‌تا له‌ئیس‌تا به‌دواوه‌هه‌موو نه‌وه‌کان خۆز‌گه‌م پی‌ده‌خوازن. ⁴⁹ چونکه توانادار کاری مه‌زنی به‌من نه‌نجام‌دا، پاک‌و‌پیرۆزه‌ ناوی نه‌وه، ⁵⁰ به‌زه‌یی بۆ نه‌وانه‌یه‌ که‌ نه‌وه‌ دوا‌ی نه‌وه‌ لی‌ده‌ترسن. ⁵¹ه‌پیری ده‌ستی ده‌رخست، خواستی لووت به‌رزه‌کانی ته‌فرو تونا کرد له‌بۆ چوونه‌کانی دل‌یان، ⁵² تواناداره‌کانی له‌ته‌خته‌کانیان ه‌ینایه‌ خواره‌وه‌و سا‌کاره‌کانی بل‌ند کرده‌وه. ⁵³برسیه‌کانی له‌خپرو به‌ره‌که‌تی خۆی تی‌رکرد، ده‌وله‌مه‌نده‌کانی به‌ده‌ستی به‌تال‌ ره‌وانه‌کرد. ⁵⁴یارمه‌تی ئیس‌رائیلی خزمه‌تکاری خۆی داو به‌زه‌یی خۆی یاد‌که‌وته‌وه، ⁵⁵هه‌ر وه‌کو چۆن قسه‌ی له‌گه‌ل‌ باپیرانمان کردبوو، له‌گه‌ل‌ ئیبراهیم‌و نه‌وه‌کانی بۆ هه‌تاهه‌تایه‌). ⁵⁶دوا‌ی نه‌وه‌ی مریم لای نه‌لیسابات نزیکه‌ی سی‌مانگ مایه‌وه، گه‌راپه‌وه‌ بۆ ماله‌که‌ی.

هیچ شتێك نیه‌ لای خودا نه‌بی‌ت. ³⁸مریم ووتی: (من خزمه‌تکاری خوداوه‌ندم. نه‌وه‌ی ده‌بلی‌ت رازیم به‌ه‌بوونی). جا فریشه‌ته‌که‌ به‌جی‌ه‌یش‌ت.

دیده‌نی مریم‌و نه‌لیسابات

³⁹هه‌ر له‌و رۆژانه‌دا، مریم به‌خپیری به‌ره‌و شاخ‌رۆیش‌ت، به‌مه‌به‌ستی شاریک‌ له‌ شاره‌کانی ناوچه‌ی یه‌هوزا. ⁴⁰چووه‌ مالی‌ زه‌که‌ریاو سالاوی له‌ئه‌لیسابات کرد. ⁴¹کاتی‌ئه‌لیسابات گوئی له‌سالاوی مریم‌بوو، من‌داله‌که‌ له‌سکیدا جولا، ئینجا نه‌لیسابات پرپوو له‌رۆحی پیرۆز. ⁴²به‌ده‌نگیکی به‌رزهاواری کردو ووتی: (تۆ له‌ناو ژناندا پیرۆزیت، پیرۆزه‌ نه‌وه‌ی له‌سکندایه‌. ⁴³من کیم هه‌تا دایکی گه‌وره‌که‌م بی‌ت بۆ لام؟ ⁴⁴که‌ سالاوی تۆ گه‌یشته‌ گویم، له‌خۆشیدا من‌داله‌که‌ له‌سکمدا جولایه‌وه. ⁴⁵خۆز‌گه‌ ده‌خواری‌ به‌وه‌ی باوه‌ری ه‌یناوه‌ به‌وه‌ی چی له‌خوداوه‌نده‌وه‌ پی‌ووتراوه‌ دیته‌دی.)

له دايك بوونی چه زره تی یه حیا

⁵⁷ نه لیسابات کاتی مندال بوونی هات و کورپکی بوو. ⁵⁸ دراوسیکانی و خزمانی بیستیان که خوداوند به زه یی مه زنی خوی به سهردا رژانده ووه، له گه لئی شادومان بوون. ⁵⁹ له رژی هه شته مدا ناماده بوون، بو نه وهی کوره که خه تهنه بکه ن، خهریک بوو ناوی بنین زه که ریا، له سهر ناوی باوکی. ⁶⁰ به لام دایکی ووتی: (نه خیر، به لکو ناوی دهنری یه حیا.) ⁶¹ پینان ووت: (کهس نییه له خه یله که تدا بهم ناوه ناوانراییت.) ⁶² به ئیشارهت به باوکیان ووت: (چ ناویکی نه وی ناوانری؟) ⁶³ ته خسته یه کی داواکردو له سهری نووسی: (ناوی یه حیا به.) هه موویان له مه سه رسام بوون. ⁶⁴ ده ست به جی زه که ریا زمانی کرایه ووه دهستی کرد به ستایش کردنی خودا. ⁶⁵ هه موو دراوسیکانی ترسیان لی نیشت، نه م کارانهش له ناوچه ی چیا ی یه هودیا، بوو به قسه و باسی ناو خه لکی. ⁶⁶ هه موو نه وانه ی نه مه یان بیست، نه م باسه یان خسته دلپانه ووه، ووتیان: (نایا نه م منداله ده بی به جی؟) چونکه دهستی خودا وندی له گه ل بوو.

ستایشی زه که ریا

⁶⁷ زه که ریا ی باوکی پرپوو له رۆچی پیرۆز، به ووشه ی خودا دوا ووتی: (ستایش بو خودا ووند خودای ئیسرائیل، چونکه گه له که ی به سهر کرده ووه به خوین کرپیه ووه. ⁶⁹ هه ییکی بوو رزگاریمان هه لسانده ووه له مالی داودی به نده ی خوی. ⁷⁰ هه روه که له کۆنه ووه دواوه به زمانی پیغه مبه ره پیرۆزه کانیه ووه. ⁷¹ بوو رزگاریمان له دوژمنان و له دهستی ناحه زانمان. ⁷² بوو دهر خستنی به زه یی خوی به رامبه ر باپیرانمان. بوو یاد کردنه وه ی په یمانی پیرۆزی. ⁷³ نه و سوینده ی بوو ئیبراهیمی باو کمانی خوارد. ⁷⁴ بوو فریا که وتیمان له دهستی دوژمنان، تا بی ترس بیهرستین، ⁷⁵ به پیرۆزی و راست و دروستی به رامبه ر نه و هه موو رۆژانی ژیا نمان. ⁷⁶ قوش نه ی مندال، پیغه مبه ری خودات پی ده ووتری، چونکه پیش خودا ووند ده که وی تا ریگای بوو ناماده بکه یت. ⁷⁷ تا کو گه له که ی فی ر بکه یت که واه رزگاری به لیخوش بوونی گونا هیان ده ییت. ⁷⁸ چونکه به وه ی به زه یی و میهره بانی خودامان، خۆزی به ره به یان له ئاسمانه ووه بو مان دهر ده که وی. ⁷⁹ تا

بكرين. ⁶ هەر لهو كاته دا ئەمان لهوئ بوون، كاتى منداڵ بوونى هات. ⁷ له بهر ئەهوى له ميوخاخانه شوئيان دەست نه كهوت چوونه تهويله يه كه له و ناوه، ئينجا له و ئيدا كورە نۆبەرە كهى بوو، پينچايه وه له ئاخورى تهويله كه دا خهواندى.

فريشته يه كه مرگينيى دهدا

⁸ لهو ناوچا يه شوان هه بوون له دهشت ده مانه وه به نۆبه ئيشكى ميگه ليان ده گرت. ⁹ فريشته يه كه له لايه ن خودا وه نده وه هاته لايان، شكۆمەندى خودا دره وشايه وه له ده ورو پشتيان، به مه ترسيكى زۆريان لى ئيشت. ¹⁰ فريشته كه پيى ووتن: (مه ترسن، ئەوا من مژد يه كى خو ش و مه زنتان پى ده ده م كه بو هه موو گه له. ¹¹ ئەمپۆ له شارى داود رزگار كه ريك بو ئيۆ له دايك بوو، ئەو يش مه سيحى خودا وه نده. ¹² ئەمه ش نيشانه بى بو تان، له وئ مندا لتيكى پينچرا وهى نوو ستو له ئاخو رپكدا ده بينن.) ¹³ له پوپكدا له گه ل فريشته كه كو مه لتي هيزى ناسمانى ده ر كه و تن، ستايشى خودايان ده كردو ده يان ووت: ¹⁴ (شكۆمەندى

رووناكى بدات به وانهى له ناو تاريكى و له سيپه رى مه رگدا دانيشتون، تا قاچه كا مان به ره و ريگاي ئاشتى ببات.) ⁸⁰ مندا له كه گه شهى ده كردو له رو ح به هيز ده بوو، له ده شت و ده ر مايه وه تا ئەو روژهى خوئى بو ئيسرائيل ده ر خست.

له دايك بوونى عيسا

2

لهو سه ره ده مه دا له ئوغ ستۆسى قهيسه ره وه فه رمان ده رچوو تا هه موو دانيشتوانى وولاته كهى ناو نووس بكرت. ² ئەم ناو نووس كرد نه ش يه كه مجارى بوو، له كاتي كدا كير نيۆس فه رمانه ر وه اى سو ريا بوو. ³ خه لكى رو يشتن، هه ر يه كه بو شارى خوئى هه تا ناو نووس بكرين. ⁴ جا يو سف له شارى ناسيره وه كه له ناوچا يه جه ليل بوو، به ره و شاره كهى داود رو يشت كه ناوى به يت له حم بوو له ناوچا يه يه هو ديا. چونكه ئەو له بنه ماله و هو زى داود بوو. ⁵ تا كو له گه ل مريه مى ده ز گيرانى كه لهو كاته دا سكى هه بوو، له وئ ناو نووس

دواى بهسەر چوونى ههشت رۆژ
بهسەر له داىك بوونى، ناوى نرا عيسا
ههروهك چۆن لهسەر زمانى
فریشته كه پيشتر ناونرا، پيش نهوى
دايكي سكي پي ههبي.

²² دواى ئهوهى رۆژانى
پاك بوونهوى تهواو بوو، به پي
شهريعتى موسا، يوسف و مريم
برديان بۆ قودس، تاكو پيشكەشى
خوداوهندى بکهن. ²³ ههروهك چۆن
له شهريعتى خوداوهند نووسراوه: {
ههموو کورپيكي تۆبهره كه سكي
دايك ده کاتهوه پي دهوترى پيرۆزى
خوداوهند.} ²⁴ ههروهها بۆ پيشكەش
کردنى قوربانى، وهك له شهريعتى
خوداوهند ووتراوه: {جووتى
کوکوختى يان جووتى پيچوووه کۆتر.

{
²⁵ له قودس پياوێك ههبوو ناوى
شهمعون بوو، پياوێكى چاكو
له خواترس بوو، چاوه پي دلدا نهوه
بوو بۆ ئيسرائيل، رۆحى پيرۆزىشى
تيدا بوو. ²⁶ رۆحى پيرۆز ناگادارى
کردبوو، كه نامرى تا مەسيحى
خوداوهند نه پي. ²⁷ بههوى رۆحهوه
هاتبوو بۆ پهريستگا. کاتى داىك و
باوکی عيسا مندا له كەيان هينا تا

بۆ خودا له بهرزايى، بۆ سه زه ويش
ناشتى، بۆ نهوانهى جى ره زامه ندى
نهون.

¹⁵ کاتى فریشته كه لای شوانه كان
به رهو ئاسمان رۆيشت، بهيه كترىان
ووت: (كهواته بابروين بۆ
بهيت له حم تا ئه رووداوه بينين
كهوا خوداوهند پي راگهياندين.) ¹⁶
به خيراى هاتن شوينه كەيان دۆزیهوه،
مندا له كەيان به نووستوى
له ئاخوهره كه دا بينى له گه مريم و
يوسف. ¹⁷ کاتى ئەمهيان بينى،
دهستيان كرد به بلاو كردهوهى ئه
ههوالهى له بارهى ئه مندا له وه پيان
ووترا بوو. ¹⁸ ههموو نهوانهى گوپيان
له مه بوو، سهريان سوپما له وهى
شوانه كان دهيان ووت. ¹⁹ به لام
مريم ئه شتانهى ههموو له بيري
خوى داده ناو له دلى خوى
ليكي ده دايه وه. ²⁰ دواى ئه وه
شوانه كان گه رانه وه شوپنى خويان،
دهم به ستايشى خوداوه بۆ ههموو
ئه وهى بيستيان و بينيان، به
شيوه يهى پيان ووترا بوو.

خه ته نه كردنى عيسا

²¹ کاتى خه ته نه كردنى مندا له كه،

به بیټوژنی مابووه و تا تمه‌نی
 گه‌شیتبووه هه‌شتاو چوار سالی.
 په‌رستگا‌که‌ی به‌جی^{۳۸} نه‌ده‌هیت، شه‌و
 و رۆژ خودای ده‌په‌رست، به‌نو‌یژو
 رۆژو‌گرتن.³⁸ له‌وکاته‌دا ناماده‌بوو،
 ده‌ستی کرد به‌سو‌پاس کردنی خوداو
 باسی عیسا‌ی له‌گه‌ل^{۳۹} هه‌موو نه‌وانه‌دا
 کرد که له‌قودس چاو‌ه‌روانی
 رزگار که‌ربوون.³⁹ دوا‌ی ته‌وا‌بووی
 هه‌موو نه‌وانه‌ی شه‌ریعه‌تی خوداو‌ه‌ند
 داوا‌ی ده‌کات، دایک و باو‌کی عیسا
 که‌رانه‌وه‌ بو‌ شاره‌که‌یان که‌ ناوی
 ناسیره‌ بو‌ له‌جه‌لیل.⁴⁰ منداله‌که
 نه‌شو‌نمای ده‌کردو به‌هیت‌ر ده‌بوو،
 پرده‌بوو له‌دانایی و به‌ره‌که‌تی خودای
 له‌سه‌ر بوو.

عیسا له‌ په‌رستگا‌دا

⁴¹ دایک و باو‌کی هه‌موو سالی‌ک
 له‌جه‌ژنی تی‌په‌ر‌بوون ده‌چوون بو‌
 قودس.⁴² کاتی عیسا‌ تمه‌نی
 گه‌شیتته دوانزه‌ سال^{۴۱} وه‌ک هه‌موو
 سالانی تر له‌جه‌ژندا به‌ره‌و قودس
 رۆیشتن.⁴³ دوا‌ی ته‌وا‌بوونی رۆژانی
 جه‌ژن که‌رانه‌وه‌، عیسا‌ی مندال^{۴۲}
 له‌قودس مایه‌وه‌ بی‌ته‌وه‌ی نه‌وان
 بزنان.⁴⁴ وایان ده‌زانی که‌ له‌گه‌ل⁴³

به‌پیی شه‌ریعه‌ت نه‌وه‌ی پیوسته
 بیکه‌ن بو‌ی.²⁸ شه‌معون منداله‌که‌ی
 خسته‌ سه‌ر هه‌ردوو ده‌ستی و ستایشی
 خودای کردو ووتی:

²⁹ (ئه‌ی خوداو‌ه‌ند ئیستا به‌نده‌ی
 خۆت با به‌ناشتی چاولیک بنی^{۲۹}
 به‌پیی به‌لینی خۆت.

³⁰ نه‌وا چاو‌م رزگاری تۆی بینی،
³¹ نه‌وه‌ی ناماده‌ت کردووه بو‌ هه‌موو
 که‌لان،

³² روناکی بی‌ت بو‌ نه‌ته‌وه‌کان و
 شکۆمه‌ندی بی‌ت بو‌ ئیسرائیل.)
³³ دایک و باو‌کی سه‌رسام بوون
 له‌وه‌ی ده‌رباره‌ی منداله‌که‌ ووترا.³⁴

شه‌معون داوا‌ی پی‌رۆزی بو‌ کردن و به‌
 مریه‌می دایکی منداله‌که‌ی ووت:
 (به‌هۆی ئەم منداله‌وه‌ که‌سانیک‌کی زۆر
 له‌ئیسرائیل ده‌که‌هون و زۆریش
 هه‌ل‌ده‌سته‌نه‌وه‌، ده‌بی‌ به‌نیشانه‌یه‌ک
 به‌ره‌ره‌کانی ده‌کری،³⁵ تا نیازی دل‌ی
 زۆر که‌س ناشکرا‌یی. شمشیر‌یک‌ش
 جه‌رگی تۆ ده‌پری.)

³⁶ زنی‌ک به‌ووشه‌ی خودا ده‌دوا
 ناوی هه‌ننه‌ بوو کچی فه‌نوئیلی بی^{۳۶}
 ده‌وترا، سه‌ر به‌تیره‌ی نه‌شیر بوو، زۆر
 به‌سال‌دا چوو بوو، ته‌نها جه‌وت سال^{۳۷}
 له‌گه‌ل می‌رده‌که‌ی ژیا‌بوو.³⁷ پاشان

یەحییای ئەناووه ئکیش 3

لەسالی پانزەهەمینى فەرمانرەوایی
تییاریۆسى قەیسەر، کاتی بوتیۆس
پیلاتۆس لیبیرسراوی یهودیا بوو،
هەر وها هیرۆدس لیبیرسراوی
جەلیل و براکەشی فیلیپۆس
لیبیرسراوی ئیتۆریه و تەراخونیتس
بوو، لیسانیوسیش لیبیرسراوی ئیسیلیه
بوو،² لەسەر دەمی حەنان و قەیفای
سەرۆک کاهینەکان، کاتی یەحیا
لە دەشت و دەر بوو و وشەى خودای
بۆ هاتە خوار و هه. ³ ئینجا هات بۆ
هەموو ناوچەکانى سەر رووباری
ئوردن تا ئەناووه لکیشانى تۆبەکردن
بۆ گوناه بەخشین رابگەینى. ⁴
هەر و هە لێ پەرتووکی ئەشعیا پیغمبەر
نوسراوه: {دەنگێک لە دەشت و دەر
بانگەواز دەکات، رینگا بۆ خودا وەند
نامادەبکەن، رپرهوی رینگ بجنەن.} ⁵
هەموو دۆلێک پر دەکرێت و هه هەموو
چیاو گەردۆلکە یەکیش نزم دەبێت و هه،
هەموو شوینە پچاوپچەکان راست
دەبن و هه شوینە چالەکان دەبن
رینگای رینگ و پەوان، ⁶ هەموو کەسى
رزگاری خودا دەبینى!

⁷ یەحیا بەهەموو ئەوانەى هاتبوون

هاورپیکانیاندا یە بەرپنگاوه، رۆژە
رینگایەک رویشتن، دواى ئەوه
دەستیان کرد بە گەرپان بەدوایدا
لەنیوان خزم و ناسیاو کانیان. ⁴⁵ کاتی
نەیان دۆزیهوه گەرپانەوه بۆ قودس تا
بەدوایدا بگهڕین. ⁴⁶ دواى سى رۆژ
گەرپان لە پەرستگادا دۆزیانەوه،
سەیریان کرد دانیشتوو لە نەزیران
مامۆستایانى شەریعت، گوئی بۆ
راگرتوون و پرساریان لى دەکات.
⁴⁷ هەموو ئەوانەى گوئیان لى بوو،
سەرسام بوون لە تیگەیشتن و
و لەمدا نەهوى. ⁴⁸ کاتی بینیان
سەریان سورما، ئینجا دایکی پى
ووت: (کورم بۆ وات لى کردین؟
من و باوکت بە بى ئارامى بەدواتدا
دەگهراين.) ⁴⁹ و لەمى دانەوه، ووتى:
(بۆچى بەدوامدا دەگهراپان؟ ئایا
نەتازانى پىویستە لەسەرم، لەمالتى
باوکم بم؟) ⁵⁰ بەلام ئەوهى ئەو ووتى،
ئەوان تى نەگەیشتن. ⁵¹ ئینجا
لەگەڵیان گهراپهوه بەرهو شارى
ناسیره و گوپرایەلیان بوو، مریهه
دایکیشى ئەمانەى هەموو دەخستە
دلیهوه. ⁵² عیساş لەدانیی و بەژنو
بالا گهوره دەبوو، جى رەزامەندى
خودا و خەلکى بوو.

مه‌که‌ن، به‌مووچه‌کانتان‌رازی‌بن.)
¹⁵ له‌به‌رئه‌وه‌ی‌گه‌ل‌چاوهرپئی
 مه‌سیحیان‌ده‌کرد، هه‌موو‌له‌خۆیان
 ده‌پرسی: (تۆ‌بلیی‌یه‌حیا، مه‌سیحی
 چاوهرپئی‌کراو‌بی؟) ¹⁶ یه‌حیا‌وه‌لامی
 خه‌ل‌که‌که‌ی‌داب‌ه‌وه: (من‌له‌ئاو
 هه‌لتان‌ده‌کیشم، به‌لام‌ئه‌وه‌ی‌دیت
 له‌من‌به‌تواناتره، ئه‌وه‌ی‌من‌ته‌نانه‌ت
 شایسته‌ی‌کردنه‌وه‌ی‌قه‌یستانی
 پیل‌اوه‌کانی‌نیم، ئه‌و‌له‌رۆحی‌پیرۆزو
 له‌ئاگر‌هه‌لتان‌ده‌کیشی. ¹⁷ ئه‌و‌شه‌نی
 به‌ده‌سته‌وه‌یه‌بۆ‌پاک‌کردنه‌وه‌ی
 خه‌رمانه‌که‌ی‌به‌ته‌واوی، گه‌مه‌که
 له‌عه‌مباردا‌کو‌ده‌کاته‌وه‌و‌کایه‌که‌ش
 ده‌سو‌تینی‌به‌ئاگرێک‌که‌ناکوژینه‌وه.)
¹⁸ دیسان‌به‌زۆر‌شتی‌تر، ئامۆژگاری
 گه‌له‌که‌ی‌ده‌کردو‌مژده‌ی‌ده‌دانی.
¹⁹ به‌لام‌ه‌یرو‌دس‌که‌فه‌رمان‌په‌و‌ای
 ناوچه‌که‌بوو، له‌لایه‌ن‌یه‌حیاوه
 سه‌ره‌زه‌نش‌ت‌کرا‌به‌هۆی‌ه‌یرو‌دیای
 براژنیه‌وه، هه‌روه‌ها‌له‌به‌ر‌هه‌موو‌ئه‌و
 خراپانه‌ی‌که‌ده‌یکرد، ²⁰ خراپه‌یه‌کی
 تریشی‌خسته‌پال‌خراپه‌کانی‌پیشووی
 ئه‌ویش‌به‌زیندان‌کردنی‌یه‌حیا.

له‌ئاوه‌هه‌ل‌کیشانی‌عیسا

²¹ کاتی‌گه‌ل‌هه‌موو

بۆ‌له‌ئاوه‌هه‌ل‌کیشان‌له‌سه‌رده‌ستی،
 ده‌یووت: (ئه‌ی‌بیچووه‌ماران، کئی
 فیری‌هه‌لاتنی‌کردوون‌له‌ده‌ست
 تووره‌یی‌داهاتوو؟) ⁸ به‌روو‌بوومی
 بده‌ن‌شایانی‌تۆبه‌کردن‌بیت،
 به‌خۆتان‌مه‌لین: (ئیمه‌ئیه‌براهیمی
 باوکمان‌هه‌یه.) من‌پیتان‌ده‌لیم،
 خودا‌توانای‌ئه‌وه‌ی‌هه‌یه‌ئا‌له‌م
 به‌ردانه‌نه‌وه‌بۆ‌ئیه‌براهیم‌دروست
 بکات. ⁹ ئه‌وا‌ته‌ور‌خراوه‌ته‌سه‌ر
 قه‌دی‌دار، هه‌ر‌داریک‌به‌روو‌بوومی
 باش‌نه‌دات‌ده‌بپینه‌وه‌و‌فری‌ده‌درینه
 ناو‌ئاگر.) ¹⁰ خه‌ل‌که‌که‌پرسیاریان
 لی‌کرد: (که‌واته‌چی‌بکه‌ین؟) ¹¹
 وه‌لامی‌دانه‌وه: (ئه‌وه‌ی‌دوو‌کراسی
 هه‌یه، با‌یه‌کیکیان‌بدا‌به‌وه‌ی‌که
 نیسه‌تی، ئه‌وه‌ش‌که‌نانی‌هه‌یه، با
 هه‌مان‌شت‌بکات.) ¹² هه‌ندی
 له‌باج‌گرانی‌ش‌هاتبوون‌بۆ
 له‌ئاوه‌هه‌ل‌کیشان، پرسیاریان
 لی‌کرد: (مامۆستا، ئه‌ی‌ئیمه‌چی
 بکه‌ین؟) ¹³ پئی‌ووتن: (له‌وه‌ی‌بۆتان
 دانراوه‌زیاتر‌وه‌رمه‌گرن.) ¹⁴ هه‌روه‌ها
 هه‌ندی‌سه‌رباز‌پرسیاریان
 لی‌کرد: (ئه‌ی‌ئیمه‌چی‌بکه‌ین؟)
 وه‌لامی‌دانه‌وه: (زۆرداری‌له‌که‌س
 مه‌که‌ن، به‌درۆ‌که‌س‌تاوانبار

كۆرۈپ لاۋى،³⁰ كۆرۈپ شەممعون
 كۆرۈپ يەھوزا، كۆرۈپ يوسىف كۆرۈپ
 يۆنان، كۆرۈپ ئەلىياقىم،³¹ كۆرۈپ
 مەلىيا كۆرۈپ مەينان، كۆرۈپ مەتاسا
 كۆرۈپ ناسان، كۆرۈپ داۋد،³²
 كۆرۈپ يەسا، كۆرۈپ غوبىدە كۆرۈپ
 بوغەز، كۆرۈپ سەلمون كۆرۈپ
 نەحشون،³³ كۆرۈپ غەمىناداب
 كۆرۈپ ئارام، كۆرۈپ جەسرون،
 كۆرۈپ فارس كۆرۈپ يەھوزا،³⁴
 كۆرۈپ ياقوب كۆرۈپ ئىسحاق،
 كۆرۈپ ئىبراھىم كۆرۈپ تارح، كۆرۈپ
 ناحور،³⁵ كۆرۈپ سەروج، كۆرۈپ
 رەعو كۆرۈپ فالج، كۆرۈپ غابر
 كۆرۈپ شاخ،³⁶ كۆرۈپ قىنان كۆرۈپ
 ئەرفەكشاد، كۆرۈپ سام كۆرۈپ نوح،
 كۆرۈپ لامەك،³⁷ كۆرۈپ مەتوشاخ،
 كۆرۈپ ئەخنوخ كۆرۈپ يارد، كۆرۈپ
 مەھللئىل كۆرۈپ قىنان،³⁸ كۆرۈپ
 ئەنوش كۆرۈپ شىت، كۆرۈپ ئادەم
 كە لە خودايە.

شەيتان عيسا تاقى دەكاتهۋە

4

كاتى عيسا لەئوردون گەراپەۋە،
 لەشى پىرپوو لەرۆحى پىررۆز، رۆح
 لەبىبابان دەبىردەپرپۆە.² ماۋەى چل

لەئاۋەل كىشىران، عيساش
 لەئاۋەل كىشىرا، لەكاتىكدا نوپۆى
 دەگرد، ئاسمان كراپەۋە،²² رۆحى
 پىررۆز لەشىۋەى لەشى كۆترىك
 لەسەرى نىشتەۋە، دەنگىك
 لەئاسمانەۋە ھات و ووتى: (تۆى
 رۆلەى خۆشەۋىستەم، من پىت
 دلشاد بووم.)

بىنەجەى عيسا

كاتى عيسا دەستى²³
 بەخزمەتە كەى كرد، تەمەنى نرىكەى
 سى سال بوو، خەلكى واپاندىزانى
 كۆرۈپ يوسىفى كۆرۈپ ھالى،²⁴ كۆرۈپ
 مەتسات كۆرۈپ لاۋى، كۆرۈپ
 مولكى كۆرۈپ يەننا، كۆرۈپ يوسىف.
 كۆرۈپ مەتتاسيا، كۆرۈپ عاموس²⁵
 كۆرۈپ ناحوم، كۆرۈپ جەسلى كۆرۈپ
 نەجاي،²⁶ كۆرۈپ ماس كۆرۈپ
 مەتاسيا، كۆرۈپ شەممعى كۆرۈپ
 يوسىف، كۆرۈپ يەھوزا،²⁷ كۆرۈپ
 يۆجەننا، كۆرۈپ رىسا كۆرۈپ زەربابل،
 كۆرۈپ شالئىئىل كۆرۈپ نىرى،²⁸
 كۆرۈپ مولكى كۆرۈپ ئادى، كۆرۈپ
 قوسەم كۆرۈپ ئەلمودام كۆرۈپ غىرى،
 كۆرۈپ يوسى، كۆرۈپ ئەلىعازەر²⁹
 كۆرۈپ يورىم، كۆرۈپ مەتسات

ههلت ده گرن نهو هك قاچت بهر بهرد
 بكه ویت.} ¹² عیسا وهلامی دایه وه
 ووتی: {ووتسراوه:} خوداوه نند
 خودات تاقی مه كه ره وه.} ¹³ کاتی
 شهیتان هه موو تاقی كرد نه وه کانی
 تهواو بوو، به جیی هیشت تاکاتیکی
 تر.

عیسا له ناسیره دهرده کړی

¹⁴ عیسا به هیتری رۆح
 گهراپه وه بو جلیل، ناوبانگی
 له هه موو دلیه کانی دهورو پشت
 بلاو بوو وه. ¹⁵ له كه نیشسته كان
 خه لکی فیژده كرد، هه موو ستایشیان
 ده كرد.

¹⁶ نینجا هات بو ناسیره، نهو
 شوینهی لیبی پهروه ده بو، ههروهك
 جاران رۆژی شه ممه چوه كه نیشته،
 راوهستا بو خویندنه وه. ¹⁷ پهرتووكی
 نه شعیا پیغه مهربان دایه دهستی کاتی
 کردیه وه نهو شوینهی بهرچاو كهوت
 كه تیایدا نووسراوه: ¹⁸ {رۆحی
 خوداوه نندم له سه ره، چونكه
 دهست نیشانی كردووم تا مژده بدهم
 به هه ژاران، ناردوومی هه تا بو
 دیل کراوان داوای نازادی بکه م، بو
 کویران داوای رووناکی بکه م، تاكو

رۆژ شهیتان تاقی ده كرده وه.
 بهدریژی نهو رۆژانه هیچی نه خوارد،
 کاتی ماوه كه تهواو بوو برسی بوو. ³
 شهیتان پیی ووت: {گهر راسته تو
 رۆلهی خودای بهو بهرده بلی بابیت
 بهنان.} ⁴ عیسا وهلامی دایه وه ووتی:
 {له کتیی پیروژدا نووسراوه: {مرۆف
 هه بهنان ناژی.} ⁵ نینجا شهیتان
 بر دیه سه ر شاخیکی بهرزو هه موو
 پادشاهیتیه کانی جیهانی
 به چاوتروکانیک پیشان داو ⁶ ووتی:
 {دهسه لاتی فه رمانر ه وایی نه م هه موو
 پادشاهیه نه ت ده ده می به هه موو
 شكۆیه كه وه، چونكه دراوه به من و
 منیش ده دیده م به هه ر كه سی به وی. ⁷
 گهر كرنوشت بو بردم نهوا هه مووی
 ده بی به هی تو.} ⁸ عیسا وهلامی
 دایه وه ووتی: {نووسراوه:} {ته نها بو
 خوداوه نند خودات كرنووش به ره وه
 هه ر نهو په رسته.} ⁹ نینجا شهیتان
 بردی بو قودس، له سه ر قه راغی
 سه ربانی په رستگا كه رای گرت و پیی
 ووت: {گهر راسته تو رۆلهی
 خودای لی ره وه خو ت فری ده
 خواره وه، ¹⁰ چونكه نووسراوه: }
 به فری شته ته کانی ده لسی
 پاریزگاریت كه نو ¹¹ له سه ر ده ستیان

بهلكو بؤ ئافره تىكى بيوه ژن له سه ره فه
 له ناو چه ي سهيدا.²⁷ له ئيسرائيل
 له سه رده مئى ئه ليشه ع پيغه مبه ر زور
 كه س تووشى نه خو شى گولى
 هاتبوون، هيچيانى چاك نه كرده وه،
 ته نها نوعمانى سوري نه بى.²⁸
 هه موو ئه وانى له كه نيشته كه بوون،
 كه ئه مه يان بيست رقيان هه لسا.²⁹
 ده ريان كرده ده ره وه ي شاره كه،
 بر ديانه قه راخ ئه و چيايه ي
 شاره كه يانى له سه ر دروست كر ابو،
 تاكو له ويوه فر پي بدنه خواره وه.³⁰
 به لام ئه و ده رباز بوو له ناويان و له وي
 روشت.

ده ركر دنى رو حى پيس

³¹ جا عيسا به ره وه كه فه ر نا حوم
 روشت، شار يك بوو له ناو چه ي
 جه ليل، له وي له شه ماندا خه لكى فير
 ده كرد.³² زور سه ريان سو رما
 له فير كردنه كانى، له بهر ئه وه ي
 ووشه كانى به ده سه لاته وه بوو.³³
 له كه نيشته كه دا پياو يك هه بوو رو حى
 پيسى تيدا بوو. به ده نكيكى به رز
 هاوارى كرد: ³⁴ (ئه ي عيسا ي
 ناسيرى چيت لي مان ده وي؟
 ها توويت له ناومان به ي؟ من ده زانم

بى تشيلكراوان رزگار بكه م،¹⁹ سالى
 ره زامه ندى خودا وه ند رابگه ئيم.²⁰
 ئينجا په رتوو كه كه ي داخست و دايه
 ده ست ئيشكه رى ئه و شو ئنه و
 دانيشت. هه موو ئه وانى ئاماده بوون
 له كه نيشته كه چاويان تى بو پيوو.²¹
 قسه ي بو كردن و ووتى: (وا ئه مرؤ
 ئه وه ي گو يتان لي بوو ها ته دى).²²
 هه موو به باشى باسيان ده كردو
 سه ريان سو رما له و ووشه
 به ره كه تدارانه ي له ده مئى ده ها ته
 ده ره وه، ده يان ووت: (ئا يا ئه مه
 كورپه كه ي يوسف نيه؟)²³ عيسا پي
 ووتن: (بى گومان ئيوه پيم ده لئين،
 ئه ي پزيشك جا رى چاره سه رى
 خوت بكه، ئه وه ي بيستمان
 له كه فه ر نا حوم كردت لي ره ش
 له شاره كه ت بيه كه).²⁴ ديسان
 به ره ده وام بوو ووتى: (راستيتان بى
 ده ليم، هيچ پيغه مبه ريك له شاره كه ي
 خو ي په سه ند نا كرى).²⁵ له راستيدا
 بيتان ده ليم، له سه رده مئى ئه لياس
 له ئيسرائيل بيوه ژنى زور هه بوون،
 كاتى باران برا سى سالو شه ش
 مانگ، هه تا برسيتيه كه گه وه
 له هه موو سه ر زه ويدا رووى دا،²⁶
 به لام ئه لياس نه ئيررا بو كه س له وانه،

تۆككيت، تۆ پيرۆزى خوداى).³⁵
 عيسا ههپره شهى لى كردو ووتى:
 (بى دهنگ به! له لهشى وهره دهره وه).
 ئينجا رۆحه پيسه كه كابر اى كوتا
 بهزه ويداو له لهشى هاته دهره وه،
 بى ته وهى زيانى كهى بى بگهيه نى.³⁶
 هه موو سه رسام بوون، له نيوان خويان
 پرسا يريان ده كرد: (ئه مه چ
 ووشه يه كه؟ ناوها به ده سه لاته،
 فه رمان ده دا به رۆحه پيسه كان تا
 له خه لكى بينه دهره وه).³⁷ ناوبانگى
 عيسا له هه موو شوئيئك له و ناوچه يه
 بلاز بوو وه.

چاك كردنه وهى خه لكى زۆر

دواى ئه مانه كه نيشته كهى³⁸
 به جى هيشتو و چوو ه مالى شه معون.
 خه سووى شه معون تا به كهى توندى
 لى هاتبوو، داوايان لى كرد
 يارمه تى بدات.³⁹ ته ويش لاي
 جى گا كهى راوه ستاو تا به كهى لى
 دوور خسته وه. ژنه يه كسه ر هه ستا به
 سه ر بى رۆ ده ستى كرد به خزمه ت كرديان.
⁴⁰ كاتى رۆژ ئاوابوو، هه موو ته وانه ي
 نه خو شيان هه بوو، له هه موو
 جو رىك، هينايانه لاي عيسا يه كه
 يه كه ده ستى له سه ر دانان و چاكى

كردنه وه.⁴¹ رۆحى پيسى له زۆريان
 ده ر كرد، له كاتى كدا رۆحه كان
 هاواريان ده كرد (تۆ رۆله ي خوداى!)
 ته ويش ده رى ده كـرـدـنـو
 نه ي ده هيشت زۆر بلين، چونكه
 زانبيان ته وه مه سيحه.⁴² كاتى
 رۆژه لات، هه ستاو رۆيشت بو
 جى گا به كهى چۆله وانى، خه لكه كه
 به دو ايده گه ران تادۆز يانه وه، گرتيان
 تاكو لايان نه روات.⁴³ به لام ته و پى
 ووتن: (پى ويسته له سه رم، مژده ي
 پادشاهى تى خودا به شماره كانى تروش
 بده م، چونكه من بو ئه مه نى راوم).⁴⁴
 ئىتر له وى رۆيشتو ده ستى كرد
 به مزگى تى دان له كه نيشته كان.

عيسا قوتابيه كانى بانگ ده كات

5

له كاتى كدا عيسا راوه ستابوو له سه ر
 كه نارى ده ر يا چه ي جه نيسارت،
 خه لكه كه هه موو كو مه ل بوو بوون
 له ده ورى تاكو گوئى له ووشه ي
 خودا بگرن.² دوو به له مى بينى لاي
 ده ر يا چه كه وه راوه ستابوون،
 ماسي گره كان به جيان هيشت بوو،
 تۆره كانيان ده شوشت.³ چوو ه ناو
 يه كى كان، كه هى شه معون بوو،

¹⁰ ههروههها ياقوبو يوحنناي كورى زهبدى كه شهريكى په ترؤس بوون. عيسا به په ترؤسى ووت: (مه ترسه ئيتر تۆ له ئيسستاوه راوى مرؤفؤ ده كه هيت). ¹¹ دواى نه وهى گه پراڼه وه كه نارى دهر ياچه كه وازيان له هه موو شتيك هيناو دواى عيسا كه و تن.

نه خوشى گوئي پاك ده بيبته وه

¹² كاتى عيسا له يه كيك له شاره كان بوو، له وى مرؤفئى لى بوو هه موو له شى برينى گولى دا يو شى بوو، هه كه عيساى بينى، له بهرده مى خوئى به ده مداوا لى پاپرايه وه ووتى: (گه وروم، گه ر بته وىت تواناى نه وه ت هه يه پاك بكه يته وه). ¹³ عيسا ده ستى دريژ كردو ده ستى لى دا، ووتى: (ده مه وى، پاك به ره وه). ئيتر ده ست به جى كابرا پاك بووه وه. ¹⁴ عيسا راي سپاردو پى ووت: (نه مه به كه س نه لى، به لكو برؤ خوئ نيشانى كاهينه كان بده له باتى پاك بوو نه وه كه شت، نه و قوربانى يه موسى فهرمانى داوه پيشكه شى بكه، نه مه ده بته شا به تيبه كه لايان). ¹⁵ جا به مه ده نگو ياسى عيسا زياتر بلا و بوو وه، له بهر نه مه

داواى لى كرد هه ندى له كه نارى دهر ياچه كه دوورى بخته وه ئينجا دانىشت و له ناو به له مه كه وه ده ستى كرد به فير كردنى خه لكه كه. ⁴ كاتى ووته كانى ته واو كرد به شه معونى ووت: (دوورى كه ره وه بو قولا يى، جا توره كانتان فرى بدهن بو راو كردن). ⁵ شه معون وه لامى دا به وه: (گه وروم هه رچه نده به دريژا يى شه وه و له مان دا كه چى هه چمان راونه كرد. به لام له بهر قسه ي تۆ نه وا توريك فرى ده ده م). ⁶ كاتى نه مه يان كرد ماسيه كه زوريان گرت، به شيوه كه توره كه يان خهريك بوو بدرى. ⁷ جا بانگى هاوريكانيان كرد كه له به له مه كه ي تر دا بوون، تاكو بين و يارمه تيان بدهن، نه وانيش هاتن و هه ردوو به له مه كه يان پر كرد تا واى لى هات خهريك بوو نوقوم ببن. ⁸ كاتى شه معون كه به په ترؤس ناوده برى نه مه ي بينى چؤكى دادا له بهر پى عيسا داو ووتى: (گه وروم لىم دوور كه وه، چونكه من مرؤفئى گونا هبارم). ⁹ په ترؤس و نه وانى له گه لى بوون سهريان سورمابوو له زورى نه و ماسيه انى گرتبو يان،

خەلککىكى زۆر هاتنە لای بۆ گوی گرتن و چاک بوونەووە لەنەخۆشیه کانیان. ¹⁶ بەلام ئەو دوور دەکەوتەووە بۆ شوینە چۆلەکان هەتا نوێژ بکات.

دەسه لاتی گونا به خشین

¹⁷ زۆری لەرۆژان عیسا خەریکی فیرکردن بوو، لەنیوان دانیشتان هەندی لەفەریسیه کان و مامۆستایانی شەریعت هەبوون. خەلکی لەهەموو دێیه کانی جەلیل و یههودیاو قودسەو هاتیوون. توانای خوداوەند دەرکەوت بۆ چاک کردنەویان. ¹⁸ هەندایکیان مەروڤیکی ئیفلیجیان هینا بەجیگە کەیهووە ویستیان بیبەنە زوورەو بۆ بەردەمی. ¹⁹ کاتی رێیان نەبوو بەهۆی زۆری خەلکەووە، سەرکەوتنە سەربان و شۆریان کردەووە بەجیگە کەیهووە بۆ ناوەرەستی خەلکەکە، بۆ بەردەمی عیسا. ²⁰ عیسا کە باوهری ئەوانی بینی، ووتی: (کابرا، گوناھە کانت بەخشرا.) ²¹ مامۆستایانی شەریعت و فەریسیه کان لەدلی خۆیان ووتیان: (ئەمە کییه بەم شیۆهیه کفر دەکات؟ کی دەتوانی گونا به خشی تەنھا خودا نەبی؟)

²² بەلام عیسا زانی بیر لەچی دەکەنەووە، وەلامی دانەووە، ووتی: (بۆ وا بیر دەکەنەووە لەدلتان؟) ²³ کامیان ئاسانزەر، بلیم: (گوناھە کانت بەخشرا، یان بلیم هەستە پرۆ؟) ²⁴ بەلام ئەمەم ووت، تاکو بزانی رۆلەمی مەروڤ لەسەر زەوی دەسەلاتی گونا به خشین هەیه.) ئینجا بەئیفلیجە کەمی ووت: (هەستە، جیگە کەت هەلگەرەو بپرۆو بە مال.) ²⁵ ئەویش دەست بەجی هەلساوە جیگە کەمی هەلگرت و کەوتەپری بەرەو مالهووە ستایشی خودای دەکرد. ²⁶ خەلکە کەش هەموو سەرسامبوون و ستایشی خودایان کرد، ترس دایگرتن و وتیان: (ئەمە پرۆ کاری سەرسۆرەینەرمان بینی.)

عیسا بۆ گوناھباران هاتوو

²⁷ دواي ئەمە عیسا لەوی هاتە دەرەو، باجگریکی دی ناوی لاوی بوو، لەشوینی باجگران دانیشتیو، پیتی ووت: (دوام کەووە.) ²⁸ لاویش هەستاو هەموو شتیکی بەجی هیشت و دواي کەوت. ²⁹ لاوی میوانداریه کی گەورەمی بۆ کرد لەمالتی خۆی، زۆر

تاوه كو جليكي كۆنى يى پينه كات، چونكه جله تازه كه دهرى و پارچه كەش كه وەر گيراوه له جله تازه كه ناگونجى له گەل كۆنه كەدا.³⁷ ههروهها كەس مەى تازه ناخاته ناو مەشكەى كۆنەوه، چونكه مەيه تازه كه مەشكە كه دەرپىتى، مەيه كه دەرژى و مەشكە كەش له ناو دەچى.³⁸ كهواته پيوسته مەى تازه بكرىته مەشكەى تازه وه.³⁹ كەس مەيش نيه مەى كۆن بخواتهوه و نارهزووى تازه بكات، چونكه دەلى: (كۆنه كه خۆشتره.)

دەربارەى رۆژى شەممە

6

له رۆژنىكى شەممەدا، عيسا به ناو دەغلتىك تى دەپهبرى، قوتابيه كانى گولە گەنمیان لى دە كردهوه و له بهرى دەستیان دەیان پرواندو دەیان خوارد.² هەندى له فەهرىسيه كان پييان ووتن: (بۆچى كارىك دە كەن له شەممەدا دروست نيه؟) عيسا وهلامى دانەوهو ووتى: (ئەى نەتان خویندۆتەوه داود چى كرد كاتى برسى بوو، له گەل ئەوانەى له گەلى بوون؟⁴ چۆن چووه مالى خوداو نانى

له باجگران و خەلكى تر له گەليان دانىشتبوون له سەر خوان.³⁰ مامۆستايانى شەرىعت و فەهرىسيه كان نارهزايى خويان دەربرى لای قوتابيه كانى عيساو ووتيان: (بۆچى له گەل باجگران و گوناھباران دەخۆن و دەخۆنەوه؟)³¹ عيسا وهلامى دانەوهو ووتى: (مرۆڤى لەش ساغ پيوستى بە پزىشك نيه، بەلكو نەخۆش.³² نەهاتووم بۆ بانگ كردنى ئەوانەى خويان بە چاك دەزانن، بەلكو گوناھباران بۆ تۆبە كردن.)

له بارەى رۆژوو

³³ نينجا پييان ووت: (قوتابيه كانى يەحيا زۆر رۆژوو دە گرن و نوپژ دە كەن، ههروهها قوتابى فەهرىسيه كان، به لام قوتابيه كانى تۆ دەخۆن و دەخۆنەوه.)³⁴ عيساش پيى ووتن: (ئايا دەتوانن له شايدا وا له كەسو كارى زاوا بكەن بە رۆژوو بن، له كاتىكدا زاوا له ناويان بىت؟)³⁵ به لام رۆژانىك دى كه زاوا له نيوانيان بەرز كرابيتهوه، ئەوسا لهو رۆژانەدا بە رۆژوو دەبن.)³⁶ ئومو نەيه كى بۆ هينانەوه، ووتى: (كەس پارچه له جلى تازه ناكاتهوه

دهست دريژرکهه). ئەویش ئەمەى کردو دەستی وهك جارى جاران چاك بووهوه.¹¹ بەلام ئەوان زۆر توورە بوون و کەوتنە راویژو تهگبیر له گەل یه کترى بو ئەوهى شتيك له عيسا بکهن.

دوانزه نېرراوهکه

¹² له ورژانه دا عيسا به رهو شاخ رۆيشت تاكو لهوى نويز بکات، ئەو شه وهى به نويز کردن بو خودا به سه بربرد.¹³ کاتى رۆژ بووه وه، قوتابيه کانى بانگکرد، دوانزهى لى هه لئىژاردن و ناوى لى تان نيرراوان ئەوانهش ئەمانه بوون.¹⁴ شه معون که ناوى نا په ترۆس، ئەنده راوسى براى، ياقوب، يوحننا، فيليپۆس، بهر توماوس،¹⁵ مهتتا، توما، ياقوبى كورپى حهلفى، شه معون که ناسراو بوو به دلگهرم،¹⁶ ههروهها يه هوزاى كورپى ياقوب له گه ل يه هوزاى ئەسخه ريو تى که له دوایدا به ناپاک دهر چوو.¹⁷ ئينجا عيسا له گه ليان هاته خواره وه، له شوينىكى ته ختايى راوهستا. لهوى ژماره يه كى زۆر له قوتابيه كانى لى بوو له گه ل زۆر له خه لكى، که له ناوچه ي

قوربانى خواردو داى به وانهش که له گه لى بوون، له گه ل ئەوهش خواردنى ئەو نانه دروست نيه ته نها بو کاهينه کان نه بيت؟¹⁸ ئينجا پى ووتن: (رۆله مى مرۆف خۆى گه وره ي رۆژانى شه ممه يه).

چاگردنه وهى نه خوش له شه ممه

⁶ له شه ممه يه كى تر دا، عيسا چوه كه نيشت و دهستى کرد به فير کردن. پياوئى لى بوو دهستى راستى ووشك بو بوو.⁷ مامۆستايانى شه ريعهت و فه ريسيه كان سه يرى عيسايان ده کرد، تاكو بزنان ئايا له رۆژانى شه ممه دا خه لكى چاك ده کاته وه، هه تا شتيك بدۆزنه وه، بو ئەوهى تاوانبارى بکهن،⁸ بەلام ئەو به مبه ستى زانين، به پياوه كه ي ووت: (ههسته، راوهسته له به ردهم خه لکه كه دا، ئەویش هه ستاو لهوى راوهستا.⁹ عيسا پى ووتن: (من پر سيار يكتان ئاراسته ده كه م، ئايا له رۆژانى شه ممه دا چى دروسته، كرنى كارى باش يان كارى خراب؟ رزگار کردن يا خود له ناو بردن کاميان باشتره؟)¹⁰ داوى ئەوهى چاوى به ممويان گبیرا، به پياوه كه ي ووت:

ئەى دەولەمەندەكان، چونكە دلنەواىى كران.²⁵ خاك بەسەرتان ئەى ئەوانەى ئىستا تىر، چونكە دواىى برسى دەبن. خاك بەسەرتان ئەى ئەوانەى ئىستا پى دەكەن، چونكە دواىى دەگرىن و غەمبار دەبن.²⁶ خاك بەسەرتان كاتى ھەموو خەلك ستايشتان دەكات، چونكە باوپايرانىان ھەمان شتىان كرد لەگەل پىغەمبەرە درۆزەكان.

دوژمنەكانتان خوش بوى

(بەلام ئەى گوڭگران، پىتان دەلیم: دوژمنەكانتان خوش بوى، چاكە بكەن لەگەل ئەوانەى رقیان لىتان دەپتەوھ.²⁸ داواى پىرۆزى بكەن* بو ئەوانەى نەفرەتتان لى دەكەن، نوپژ بكەن بو ئەوانەى خراپەتان بەرامبەر دەكەن²⁹ ئەوھى كىشای بە لایەكى روومەتت، لایەكەى تریشى بو راگره. گەر یەكى چاكەتەكەى لەبەرداكەنیت، رینی لىمەگره باكراسەكەشت ببات. ئەوھى داواى شتىكت لى³⁰ دەكات، بیدەرى، ئەوھش كە شتىكت لى داگیر دەكات لى داوامەكەوھ.

یەھودیاو قودسو سورو سەیدا ھاتبون. تاكو گوڭیان لى پىتو لەنەخۆشییەكانیان چاكبەنوھ.¹⁸ ئەوانەش كە رۇحى پىس نازارى دەدان چاك بوونەوھ.¹⁹ ئىپژ ھەموو خەلكەكە ھەولیان دەدا دەستیان پى بکەوئیت، چونكە ھىزو توانابەكى مەزنى لى دەھاتە دەروھو ھەمووانى چاك دەكردوھ.

²⁰ روانیە قوتابىەكانى و ووتى: (خۆزگەتان پى دەخوازى ئەى ھەژارەكان چونكە پادشاھىتى ناسمان بو ئىوھىە.²¹ خۆزگەتان پى دەخوازى ئەى ئەوانەى ئىستا برسین چونكە تىردەبن. خۆزگەتان پى دەخوازى ئەى ئەوانەى ئىستا دەگرىن، چونكە پى دەكەنن.²² خۆزگەتان پى دەخوازى كاتى خەلك رقیان لىتان دەپتەوھ، جیاتان دەكەنەوھ، جنیوتان پى دەدەن، بەبەدكار ناوتان دەبەن، لەپىناوى رۆلەى مرۆڤ.²³ شادومان و دلخۆش بن چونكە پاداشتتان مەزەنە لەناسمان، باو باپیرانىان بەو شىوھىە ھەلسوكەوتیان كرددوھ لەگەل پىغەمبەران.²⁴ بەلام خاك بەسەرتان

³⁷ (خهلکی تاوانبارمه کهن، تا
تاوانبارنه کرین. کهم سهرزه نشت
مه کهن، سهرزه نشت ناکرین.
له خهلکی خوش بن، لیتان خوش
ده بن. ³⁸ به خهلکی بدهن، پیتان
ده دریت، پیوانه یه کی چاکی
په ستینراوی هژندنراوی پری لّی
رژاوتان پیده دری له باوه شتان،
چونکه بهو پیوانه یه یی بو خهلکی
ده پیون بوتان ده پیونه وه.)
³⁹ نموننه یه کی بو هینانه وه ووتی:
(ئایا کوپریک ده توانی کوپریکی که
به ریډا ببات؟ ئایا ههر دوو کیان
ناکه ونه چاله وه؟ ⁴⁰ فوتابی
له ماموستاکه یی مه نتر نیبه، به لام ههر
که سی ته و او و ریک بیت، وه ک
ماموستاکه یی لی دیت. ⁴¹ بوچی
سهرنج له پووشی ناو چاوی براهت
ده ده بیت و گوی تاده بیته ته خته داره که یی
ناو چاوی خوت؟ ⁴² یان چون
ده توانی به براهت بلیت: (ئا برا،
بهیلّه بائه و پووشه له چاوت
دهر بهینم.) له کاتیکدا تو خوت
ته خته داره که یی ناو چاوی خوت
نابینیت؟ نه یی دووروو، جاری تو
یه که محار ته خته داره که یی ناو چاوی
خوت دهر بهینه، ئینجا باش ده بینیت

³¹ چون ده تانه وی خهلکی
ههلسو که وتان له گهل بکهن، له پیشا
ئیوه بهو شیوه یه ههلسو که وتان له گهل
بکهن.
³² (گهر هاتوو به ته نه ههر
ئهوانه تان خوشویست که خوشیان
دهوین، چ چاکه یه ک ده کهن؟ ته نانه ت
گوناهبارانیش ئهوانه یان خوش ده وی
که خوشیان دهوین. ³³ نه گهر کرداری
باشتان ههر له گهل ئهوانه دا کرد که
کرداری باش بهرامبهرتان ده کهن،
ئایا چ چاکه یه ک ده کهن؟ ته نانه ت
گوناهبارانیش ئه مه ده کهن. ³⁴ نه گهر
ته نه قهرز بدهن بهوانه یی ده زانن
قهرزه که ده گهر پیننه وه، چ چاکه یه ک
ده کهن؟ ته نانه ت گوناهبارانیش قهرز
ده دهن بهوانه یی ده زانن قهرزه کانیا
ده ده نه وه. ³⁵ به لام ئیوه دوژمنه کانتان
خوش بوی، چاکه یان له گهل بکهن،
قهرزبان بده نی بی ته وه یی هیوای
وهر گرتنه وتان هه بی، به مه پاداشتان
گه وره ده بی و ده بنه رۆله یی خودای
مه زن، چونکه نه و میهره بانه له گهل
به دغه ک و به دکاران. ³⁶ به بهزه یی بن،
ههروه ک چون باو کتان به بهزه یه.

خهلکی تاوانبارمه کهن

دەبارى ۋ لافاۋ لە خانووە كەى دەدا،
 بەلام لە شویتى خۆى نای جولیتى.
 لە بەرئەهوى لەسەر زەوییه كى
 بەردین دارپژراوه. ⁴⁹ بەلام، ئەهوى
 گویتى لى بوو و كارى پى نه كرد،
 لە مرۆڤىك دەكات خانووە كەى
 لەسەر زەوییه كى بى بناغە دروست
 بكات. كاتى لافاۋ لە خانووە كەى
 دەدا، دەست بە جى دەروخى،
 روخانىكى تەواو.

چاگردنەهوى خزمەتكارى سەرپەلێك

دواى ئەهوى عیسا هەموو ووتەكانى
 دا بەگوێى خەلكە كەداو تەواوى
 كرد، چووە شارى كەفەرناحوم. ²
 كابرایە كى سەرپەل خزمەتكارى كى
 نەخۆشى هەبوو لەسەرە مەرگدا بوو،
 لای خۆشەویست بوو. ³ كاتى
 بەهەوالى عیسای زانى، چەند پیرى كى
 جوولە كەى نارده لای پارینەهوى لى
 تايیت و خزمەتكارە كەى چاك
 بكاتەوه. ⁴ كاتى گەبشتە لای عیسا
 بەگەرمى داوايان لى كردو ووتیان:
 (ئەو پیاوه شایانى ئەویه
 داواكارىیه كەى جى به جى بكەیت، ⁵
 ئەو گەلى ئیمەى خۆش دەوێت و

بۆ ئەهوى پڕوشە كەى ناوچاوى
 براكەت دەربەیت.

ناسین بە بەرووبوم

⁴³ (دارى چاك نیه بەرى خراب
 بدات، دارى خراپیش بەرى چاك
 نادات ⁴⁴ لەبەر ئەوه هەموو دارىك
 بە بەرە كەى دەناسرى. لەدرك هەنجیر
 ناكرىتەوه لەتوتركیش تری
 ناكرىتەوه. ⁴⁵ مرۆڤى باش،
 لەگەنجینهى باشى دلئى، چى باش
 بیست دەرى دەهیتى، مرۆڤى خراپیش،
 لەگەنجینه خراپە كەى، چى خراب
 بیست دەرى دەهیتى، چونكە ئەهوى
 لەدل هەلدەقوتى دەم پى دەدوى.

ئەو خانووەى بناغە كەى لە بەرده

⁴⁶ (چۆن بانگم دەكەن گەورەم،
 گەورەم، كە چى كار ناكەن بەهوى
 من دەبلیم؟ ⁴⁷ ئەهوى دى بۆلام،
 گووى لەووتە كام دەگرت و كارى
 پى دەكات، پیتان دەلیم لەكى
 دەكات. ⁴⁸ لەمرۆڤىك دەكات
 خانووێهك دروست دەكات،
 زەوییه كەى هەلدەكەنى بەقوتلى،
 تابناغە كەى لەسەر زەوییه كى
 بەردین دابنى، ئینجا بارانىكى زۆر

قوتابیه کانی و خه لکیکی زۆری له گه ل
 بوو. ¹² کاتی له ده روزه ی شار نزیك
 بووه وه، تهرمیکی بینی به سهر شانوه،
 نهویش کورپی تاقانه ی بیوه ژنیك بوو،
 خه لکیکی زۆری له گه ل بوو. ¹³
 کاتی خودا وه ند ژنه که ی بینی، به زه یی
 پیاها ته وه، پیی ووت: (مه گری.) ¹⁴
 ئینجا هاته پیشه وه وه دهستی
 له دارمه یته که دا، هه لگرانی تهرمه که
 راوه ستان. ووتی: (ئه ی کوری
 گهنج، به تۆ ده لیم، ههسته.) ¹⁵
 مردووه که راست بووه وه وه دهستی
 کرد به قسه کردن، ئیتر عیسا دایه وه
 دهست دایکی. ¹⁶ خه لکه که هه موو
 ترسیان لی ئیشت، ئینجا ستایشی
 خودایان کردو ووتیان: (له ناواماندا
 پیغه مبه ریکی مه زن دهر که وه توه،
 خودا گه له که ی به سهر کرده وه!) ¹⁷
 ئه م هه واته له هه موو ناوچه ی
 یه هودیاو ده ورپشتی بلا بووه وه.

عیساو چه زه تی یه حیا

¹⁸ قوتابیه کانی یه حیا هه موو ئه م
 هه وانه یان بۆ یه حیا برد. ¹⁹ یه حیاش
 دووان له قوتابیه کانی بانگ کردو
 ناردنی بۆ لای خودا وه ند، تالیی
 به رسن: (ئایا تۆی ئه وه ی که دیت،

که نه یشتی شی بۆ دروست کردوین.) ⁶
 عیسا له گه لیان چوو. هیشتا
 نه گه یشتیوه نه نزیك ماله که،
 سه ره په له که هه ندی هاوړنی خو ی
 نارد که پیی بلین: (گه وه م ئه رک
 مه کی شه، من شایانی ئه وه نیم، تۆ
 خۆت بیته ماله که م، ⁷ ههروه ها
 شایانی ئه وه نیم رو به رووت به وه.
 هه ر له ویره ووشه یه ک بلی،
 ئیشکه ره که م چا که ده بیته وه. ⁸ منیش
 مرۆفیکم له ژیر فه رمانی له خۆم
 گه وه تر، ههروه ها سه ربازیشم هه یه
 له ژیر فه رمانمان، به یه کی ده لیم،
 برۆ، ده روا، به وی تر ده لیم، وه ره،
 دیت، به ئیشکه ره که م ده لیم، ئه وه
 بکه، ده یکات.) ⁹ کاتی عیسا گوئی
 له مه بوو، سه رسام بوو، ئینجا
 رووی کرده هه موو ئه وانه ی دوای
 که وه تسوون، ووتی: (پیتان ده لیم،
 له هه موو ئیسرا ئیلدا با وه ریکی مه زنی
 وه که ئه مه م نه دیوه) ¹⁰ کاتی ئه وانه ی
 نیرابوون گه رانه وه، بینیان
 نه خو شه که چا که بووه ته وه.

زیندوو کردنه وه ی مردوو

¹¹ بۆ رۆژی پاشتر، عیسا رۆیشت
 بۆ شارێك ناوی ناین بوو زۆربه ی

دو پوښتنو د هولوته مه نندن وان
 له کوشکی پادشاکانن²⁶ که واته
 چوون بو بینینی چی پیغه مبریک؟
 به لئی پستان ده لیم مه زنتز
 له پیغه مبریک.²⁷ یه حیا نه ویه که
 له کتیبی پیروزدا دهر باره ی
 نووسراوه: {من نیروای خوم
 له پیشته وه دهنیرم، نه وه ی ریگات بو
 ناماده ده کات.} ²⁸ من پستان ده لیم
 له نیوان نه وانه ی له نافرته له دایک
 بوون له یه حیا مه زنتزی تیا نیبه، به لام
 بچوو کترین که سی پادشاهیتی ناسمان
 مه زنتزه له و.²⁹ هه موو نه وانه ی
 گوئیان لی بو، تنانته با جگرانیس
 دانیاننا به داپه روه ری خودا، چونکه
 له سهر دهستی یه حیا له ناوه لکیشرا
 بوون.³⁰ به لام فه ریسیه کانو
 ماموس تاییانی شه ریعت،
 به لووت به رزیه وه رازی نه بوون
 به خواستی خودا بوئیان، چونکه
 له سهر دهستی یه حیا دا
 له ناوه لته کیشرا بوون.
³¹ (تایا تم نه ویه به چی به راورد
 بکه م؟ تایا له چی ده که ن؟³² نه وان
 له و مندالانه ده که ن که له مه میدانی
 گشتی دانیشتون، یه کتری بانگ
 ده که ن ده لئین: (زور نامان بو لیدان

یا خود چاوه رپی یه کیکی تر بکه یین؟)
²⁰ کاتی دوو قوتابیه که هاتنه لای
 عیسا، ووتیان: (یه حیا ی
 له ناوه لکیش نیمه ی نارذوته لات،
 ده پرسی، توی نه وه ی که چاوه رپی
 هاتنی ده کری، یا خود چاوه رپی
 یه کیکی تر بکه یین؟)
²¹ له و کاته دا عیسا زور نه خویشی
 چاک کردبو وه، رچی پیسی
 دهر کردبو، روونکی خستبو وه
 چاوی زور له کویره کان.²² نیبجا
 عیسا وه لامی دوو نیرواوه که ی
 دایه وه ووتی: (برون هه وال بدن
 به یه حیا، نه وه ی گوئیان لی بو وه
 بینوتانه، کویره دینن، شلو گوج
 دهر ونو گوله کان پاک ده بنه وه،
 که ره کان ده بیستن، مردووان
 زیندوود بنه وه هه ژاران مژده یان
 پی ده دری.²³ خوژگه ده خوازی
 به وانه ی گومانم لی تاکه ن.)
²⁴ که نیرووانی یه حیا رویشتن،
 عیسا دهستی کرد به قسه کردن
 دهراره ی یه حیا بو خه لکه که، ووتی:
 (چوونه دهشت و دهر بو بینینی چی؟
 قامیشیک با ده یو لیتنه وه؟²⁵ نه ی
 چوون چی بینن؟ مرؤقیک به بهرگی
 نایابه وه؟ نه وه تا نه وانه ی بهرگی نایاب

ئەم ئافرەتەى دەستى لى دەدات كىيەو چىيە، چونكە گوناھبارە. (عيسا وەلامى داىەو وە پىي ووت: (شەمعون، دەمەوى شتىكت پى بلىم). شەمعون ووتى: (بلى پى مامۇستا).⁴¹ ئەوئىش ووتى: (يەكى لەوانەى پارە دەدەن بەخەلكى، پارەى لای دوو كەس ھەبوو، لای يەكىيان پىنچ سەد دىنار، لای ئەوى كەشيان پەنجا.⁴² بەلام ھىچيان نەبوو لەباتى بىدەنەو، كابرە لەھەردووكيان خۆش بوو. كاميان زياتر كابران خۆش دەوئى؟)⁴³ شەمعون وەلامى داىەو: (لەو باوەرەدام ئەوئى پارە زۆرەكەى لا بوو). پىي ووت: (بۆ چوونەكەت راستە).⁴⁴ ئىنجا پرووى كەردە ئافرەتەكەو بەشەمعونى ووت: (ئەم ئافرەتە دەبىنيت، من ھاتمە مائەكەت، كەچى ئاوت نەدامى پىمى پى بۆشۆم، بەلام ئەم بەفرمىسك پى بۆ شوشتم و بەقزى سەرى بۆى سىرپىم.⁴⁵ تۆ ماچت نەكردم، بەلام ئەم لەوئەى ھاتووم لەماچ كەردنى پىم رانەوئەستاو.⁴⁶ تۆ سەرت بەرپون چەور نەكردم، بەلام ئەم بەو رۆنە گرانبەها بۆن خۆشە پى چەور كەردم.

كەچى ھەلنەپەرىن، شىنمان بۆ كەردن كەچى نەگران.³³ يەحيا ھات نەنان دەخووا نەمەى دەخواتەو، ووتتان: (ئەمە رۆحى پىسى تىايە).³⁴ ئىنجا رۆلەى مرۆفە ھات دەخووا دەخواتەو وەك ھەموو مرۆفەك، ووتتان: (ئەمە كابرەكەى زۆر خۆرو سەرخۆشە ھاوړپى باجگران و گوناھبارانە).³⁵ بەلام راستى دانايى بە بەروبوومى دەردەكەوى.)

لى خۆش بوون و خۆشە وىستى

لى كەكى لەفەرىسە كەن داواى لەعيسا كەرد لەمەلەكەى نان بخوات. ئەوئىش چوو مالى فەرىسەكەو لەسەر خوان دانىشت.³⁷ لەشارەكەدا ئافرەتەكى گوناھبار ھەبوو، ھەرئەوئەندە زانى عيسا لەمەلى فەرىسەكە دانىشتو، ھات بەقايى رۆنى بۆن خۆشەو،³⁸ لەبەرپىيدا بەگرانەو رەوئەستاو پىيەكەنى بەفرمىسك تەركەردو بەقزى بۆى سىرپەو، پىي ماچ كەردو بەرپۆنەكە چەورى كەرد.

³⁹ كاتى فەرىسەكە ئەمەى بىنى، بەخۆى ووت: (گەر ئەم كابرە بەراستى پىغەمبەر بىت، ئەوا دەزانى

له گهل سۆسه نو زۆرى تروش كه بهمالو سامانيان يارمه تيان ده دا.

4 کاتى خه لک کى زۆر له ده روپشتى عيسا کو بو نه وه، له وانى له ناوچه کانه وه هاتيون بو لای به نمونه قسه ی بو کردن و وتی: 5 (جوتيار هاته دهره وه بو توو کردن، له کاتى چانندا هه ندى له تووه كه كهوتنه سهر رینگا باريكه كانى ناو کيلگه كه، بى تشيل بوون و بالنده ی ناسمان خواردنى. 6 هه ندى کيشيان كهوتنه سهر زه ی به رده لان، کاتى سهر يان دهر کرد، و وشك بوون چونكه ئاويان نه بوو. 7 هه ندى کى کيشيان كهوتنه ناو در كه وه در كه كان له گه ليان نه شو نايان کردو خنکانديانن. 8 هه ندى له تووه كه ش كهوتنه سهر زه ی چاك، کاتى رووا، سه د نه وه نده ی خويان به روو بو ميان دا.) نه مانه ی ووت و هاواری کرد: (نه وه ی دوو گوئى هه يه بو گوئگرتن، باگوئى بگريئ.)

روونکردنه وه ی نموونه ی جوتياره كه 9 قوتابيه كانى ليان پرسى: (ماموستا مه به ست له م نمونه يه چيه؟) 10 نه ویش ووتی: (ئيوه بيتان

47 بويه بيت ده ليم: (گوناهى زۆرى به خشرا، چونكه زۆر خو شه ويستى دهر برى، به لام نه وه ی خو شه ويستى كه مه، كه م ده به خشرى.) 48 ئينجا به ئافره ته كه ی ووت: (گوناهه كانت هه موى به خشران.) 49 به لام نه وانى له وه ی دانىشتيون له دلى خويان ووتيان: (ئه مه كيه ته نانه ت گونا هيش ده به خشرى؟) 50 له و كاته دا عيسا به ئافره ته كه ی ووت: (باوه رت رزگارى کردى، برۆ به دلنباي.)

نموونه ی جوتيار 8

دواى ئه مه ده ستى کرد به گه ران به هه موو شارو ديهاته كان، بو نامۆزگارى کردن و مزگينى دان له باره ی پادشاهيتى خودا وه. دوانزه قوتابيه كه شى له گه لدا بوو. 2 ههروه ها چه ند ئافره تى كى له گه ل بوو كه له نه خو شى و رۆحه پيسه كان رزگاريان بوو بوو، نه وان هه ش نه مانه بوون، مريه م كه ناوده برا به مه جده لى، هه وت رۆحى شه يتانى لى دهر کرد بوو، 3 ئونا زنى خوزى جيگرى هيرؤدس،

ده كهن تابهرووبوم ددهن).

چرا وهك نموونه يهك

¹⁶ (خهلكي چرا هه لئناكو به ته شت دايپوشی، يان بيخاته ژير نوينه وه، بهلكو له سهر بهرزيهك دای دهنی، تاكو ئەوانه ی دینه ژوروهه رووناکیه که بیسن. ¹⁷

چونکه هیچ شاراو هیهك نیه ئاشکرا نه بی، ههروهه ها هیچ نهیته یهك نیه نه زانری و نه وتری. ¹⁸ کهواته بزنان چۆن گوی ده گرن. ئەوهی هه یه تهی زیاتری پی دهری، ئەوهش که نه تهی، ته نانهت ئەوهش که به هی خوئی ده زانی لپی دسه نریتته وه.

¹⁹ ئینجا دایک و براکانی عیسا هاتن بو لای، به لام له بهر زوری خه لکه که نه یان توانی بگه نه لای. ²⁰ پیان ووت: (دایکت و براکانت له دهره وه راوه ستاون، ده یانه وی بتیین). ²¹ وه لامی دانه وه، ووتی: (دایک و برام ئەوانه ن که گوی له وه وهی خودا ده گرن و کاری پی ده که ن).

عیسا ره شه با هیمن ده کات

²² روزی له روزان عیسا و

دراوه نهینی پادشاهیتی خودا بزنان، به لام ئەوانی تر، به نمونه بوین ده دویم، چونکه ئەوان سه یرده که ن به لام نایین، گوی ده گرن به لام تی تاگه ن. ¹¹ ئەمهش مه به سته نمونه که یه: تۆوه که ووشه ی خودایه. ¹² ئەوهی که وته سه ر پنگا باریکه کان، ئەوانه ن که گوی له ووشه ی خودا ده گرن، ئینجا شه یتان دیت و ووشه که له دلئیان دهرده هیته ت، نه وهك باوه ر به یسن و رزگاریان بیت. ¹³ ئەوهش که که وته سه ر زه ویه به رده لانه که، ئەوانه ن که ووشه ی خودا به خو شیه وه وهرده گرن، ئەمانه ره گیان نیه، باوه رده هیسن تا ماوه یهك، کاتی ده که ونه تاقی کورده وه، هه ل ده گه رینه وه. ¹⁴ ئەوانه ی که وته جی درکاویه که، ئەوانه ن که گوئیان له وه وهی خودا ده بیت و دهرۆن، ئینجا دهرده سه ری ژیان وه وه لئی به رزبوونه وه و خو شی ژیان ده یان خنکینی و هیچ به رووبومیکی چاک دهرناکه ن. ¹⁵ به لام ئەوانه ی که وته سه ر زه ویه چا که که، ئەوانه ن که ووشه که ده خه نه دلی چاک و باشیانه وه و له سه ری دهرۆن، کۆش

نه ده ژيا، ژيانی له ناو گورستان به سهرده برد.²⁸ کاتی عيسای بينی، هاواری کردو له بهر ده می کهوت، به ده نگی بهرز ووتی: (چیت له من ده وی ئەی عيسای رۆلەوی خودای گهوره؟ لیت ده پاریمه وه ئازارم مه ده.)²⁹ چونکه عيسای فرمانی به رۆحه پيسه که دابوو، تاکو له پياوه که بیته ده ره وه. له بهر نه وهی ماو به کی زۆربوو دهستی به سهر دا گرتیوو، هه رچه نده به زنجیر ده به سترایه وه و راده گیرا، به لام زنجیری ده پچری و له لایه ن رۆحه پيسه که وه ده برایه چۆله وانی.³⁰ عيسای لیتی پرسی: (ناوت چیه؟) ووتی (لیجیون). چونکه له شکرکی شهیتانی تی چوو بوو،³¹ ئینجا رۆحه پيسه کان له عيسای پارانه وه که ده ریان نه کاو نه یان نیریت بو بیری بی سن.³² له ناوه دا رانه به رازیکی گهوره ده له وه ران له قه راغی شاخیکدا، رۆحه پيسه کان لیتی پارانه وه که رتیان بدات بچنه ناو به رازه کانه وه، ئەه ویش رپی دان.³³ رۆحه پيسه کان له پياوه که هاتنه ده ره وه و چوونه ناو به رازه کانه وه، ئینجا رانه به رازه که کهوتنه راکه راکه وه له قه راغی شاخه که وه

قوتابه کانی سواری به له مێک بوون، پیتی ووتن: (با بپه رینه وه بو ئەو به ری ده ریاچه که.) ئەوانیش ده ستیان کرد به جولان بو ئەو به ر.²³ له کاتی کدا به ناو ئاوه که دا ده رپۆشتن، عيسای نووست. له پیر ره شه بایه ک هه لئێ کرده سه ر ده ریاچه که، به له مه که پرپوو له ئاو، کهوتنه باریکی تر سنا که وه.²⁴ چوونه لای عيسای خه به ریان کرده وه ووتیان: (گهوره م، گهوره م، وایمه تیا ده چین!) ئەه ویش هه ستاو سه ره زه نشتی شه پۆله کانی کرد، ده ست به جی هه موو شتی ئارام بووه وه و بی ده نگ بوو.²⁵ ئینجا پیتی ووتن: (کوا با وه رتان؟) ئەوانیش زۆر سه رسام بوون و ترسان، یه که به یه کیان ووت: (ئهمه کییه ته نانه ت به ره شه باو شه پۆله کان فه رمان ده داو گوێر په لئێن بوی؟)

ده رکردنی رۆحی پيس

²⁶ ئینجا گه یشتنه هه ریمی جه راسین، که کهوتۆته به رام به ر جه لیل.²⁷ کاتی عيسای دابه زیه سه ر ووشکانی، پياویکی ئەو شه ره ی بینی، ماو به کی زۆر بوو رۆحی پيسی تیدا بوو، جلی له به ر نه ده کردو له خانوو

عیسا بۆی کرد بوو، دهیگپرایهوه.

دوو کاری سه رسورپهینه

40 کاتی عیسا گه پرایهوه بهری
 نهوهر، ههمو پیشوازییان لی کرد،
 له بهرئهوهی ههمویان چاوه پرییان
 ده کرد. 41 پایونیک ناوی یابروس بوو،
 سه روکی که نیشته بوو، هاتو
 له بهر پستی عیسا دا که وتو لی
 پارایهوه تا له گه لی بروات بۆ
 ماله کهی، 42 چونکه تاقه کچه کهی
 که ته مه نی دوانزه سال بوو
 له سه ره مه رگدا بوو. کاتی عیسا
 ده رویش بۆ نهوی ههمو کۆمه لیان
 لی دابوو. 43 له ویدا ژنیك هه بوو،
 ماوهی دوانزه سال بوو خوین
 لی چوونی هه بوو، نهوهی هه بوو
 دابووی به پزیشك، به لام له سه ر
 دهستی کهس چاك نه بوو بووهوه. 44
 چووه پیشه وه له عیسا وه له دواوه
 دهستی دا له چمکی کراسه کهی،
 دهست به جی خوین لی چوونه کهی
 راوه ستا. 45 عیسا وتی: (کی بوو
 دهستی لی دام؟) کاتی ههمو
 نکۆلیان کرد، په ترۆس وتی:
 (گه وره ههمو له ده ورپشت تنو
 پاله په ستۆ ده کهن، که چی تو ده پرسی

هه لیدیان بۆ ناو ده ریچه کهو
 خنکان. 34 کاتی شوانه کان ئەم
 رووداوه یان بینی، رایان کرد بۆ شارو
 بۆ کیلکه کان تا ئەم هه واته
 بلاز بکه نه وه. 35 خه لکه که هاتنه
 ده ره وه تا نه وهی رووی داوه بیینن،
 هاتن بۆ لای عیسا، نهو پایوهی روچه
 پیسه کانی تیابوو بینیان له بهر پی
 عیسا دا دانیش تروه به پۆشته یی و
 به هیمنیه وه گوئی گرتوه، دواي ئەمه
 خه لکه که ترسیان لی تیشته .

36 نهوانه ی رووداوه که یان
 بینی بوو، بۆ خه لکه که یان گپرایه وه،
 چی رووی داوه و چۆن نهو کا براه
 چاك بووه ته وه. 37 ئینجا دانیش توانی
 هه ریمی جه راسین به گشتی، داوایان
 له عیسا کرد، وازیان لی بهیئت و
 بروات، چونکه ترسیکی زۆریان
 لی تیشته بوو، نهویش سواری
 به له مینک بوو تا کو بگه رپته وه به ری
 نهوهر. 38 پایوه کهی روچه پیسه کانی
 لی ده رکرا بوو، له عیسا پارایه وه
 رپی بدات له گه لی بروات، به لام نهو
 ره وانه ی کردو وتی: 39 (بگه رپوه بۆ
 ماله وه وه نهوهی خودا بۆی کردی،
 بیگیره وه و باسی بکه.) نهویش
 به ههمو اشاره که دا گه راو نهوهی

خەلکە کە پىي پىکەن، چونکە دەیانزانی مردوو. ⁵⁴ بەلام دواى ئەوى هەموویانى دەر کردە دەرەو دەستی کچە کەى گرت، بانگی کردو ووتى (ئەى کىژۆلە، هەستە!) ⁵⁵ ئیتر رۆحى هاتەو بەرو دەست بەجى هەستا، ئەوسا فەرمانى دا نانى بۆ بیسن. ⁵⁶ باوک و دایکە کە زۆر سەریان سۆرما، بەلام عیسا رای سپاردن، ئەوى روویداو جارێ بە کەسى نەلین.

عیسا دوانزە نۆیرواوەکە دەنۆی

9

دواى ئەو عیسا هەردوانزە قوتابىە کەى کۆ کردەو، هیزو دەسلاتی چاک بوونەوى دانى بەسەر هەموو نەخۆشى و رۆحە پىسەکان، ² ئینجا ناردنى تا مزگىتى پادشاهىتى خودا بدەن و نەخۆش چاک بکەنەو. ³ پىي ووتن: (بۆ رینگا هیچ لەگەل خۆتان هەلمە گرن، نەتووڕە کە، نەدار دەست، نەخواردن، نەنان و نەپارە، کەسبىش دوو دەست جل نەبات لەگەل خۆى. ⁴ چوونە هەر مالىک لەوى بىتەنەو هەر لەوێشەو بەکەونە رینگا. ⁵ لەهەر شوێنىک

کى دەستى لى دام؟) ⁴⁶ عیسا ووتى: (بەکى بەمەبەستەو دەستى لى دام، چونکە هەستم بە هیزىک کرد لىم چوو دەروە. ⁴⁷ کاتى ژنە کە زانى کارە کەى ناشارد ریتەو، بەلەرزەو هاتە پىشەو، چۆکى داداو لەبەرچاوى هەمووان پىي ووت، بۆچى و لەبەرچى دەستى لىو داو و چۆن دەست بەجى چاک بوو تەو، ⁴⁸ ئینجا عیسا بەژنە کەى ووت: (خوشکە باوهرت بوو چاکى کردیتەو، برۆ بەدلنایى.) ⁴⁹ کاتى عیسا قسەى دە کرد بەکى لەمالى سەرۆکى کە نىشتەو هات، بە سەرۆکى کە نىشتە کەى ووت: (کچە کەت مرد، ئیتر ئەرک مەخەرە بەر مامۆستا.) ⁵⁰ عیسا کە ئەمەى بیست، قسەى لەگەل کردو ووتى: (مەترسە تەنھا باوهرت هەبى، کچە کەت چاک دەیتەو.) ⁵¹ کاتى عیسا گەيشتە ماله کە نەیهىشت کەس لەگەلئى بیتە ژوورەو تەنھا پەترۆسو یۆحەنناو یاقوب و باوک و دایکى کچە کە نەبیت. ⁵² خەلکە کە دەگریان و شین و شەپۆریان بۆ دەکرد، ئەویش ووتى: (مەگرین ئەو نەمردوو، بەلکو نووستەو.) ⁵³

یەکیك ویستی بە دوامەووە بپروات،
 باواز لەخۆی بەیستی و هەموو رۆژی
 خاچە کە ی بە کۆلەووە بیست و
 بە دوامەووە بپروات.²⁴ ئەووی دەست
 بەژیانیەووە بگری، دەیدۆرپیتی، ئەووش
 ژبانی لەپیناوی من دەدۆرپیتی، ئەو
 دەیباتەووە.²⁵ چونکە چی بە کەلکی
 مەرۆف دیت، گەر هەموو جیهان
 بەریتەووە و خۆی بدۆرپینی؟²⁶ هەر
 کەسیک شەرمی بەمن و بەووتە کام
 بیست، ئەوا رۆلە ی مەرۆفیش شەرمی
 پستی دەبیست، کاتی دەگەرپیتەووە
 بەشکۆمەندی خۆی و باوک و فریشتە
 پیرۆزەکانەووە.²⁷ بەلام واپیتان دەلیم
 بەراستی، ئا لیرەدا لەنیوان ئەوانە ی
 راوەستاون هەندیکێ تیدایە مردن
 ناچیرن هەتا پادشاهیتی خودا دەبینن.

شیوێ گۆرانی عیسا

²⁸ نزیکیە هەشت رۆژ دوا ی ئەم
 ووتانە، عیسا پەترۆس و یۆحەننا و
 یاقوبی لە گەل خۆی برد و سەرکەوتنە
 سەر کیویک بۆ نوێژکردن.²⁹
 لە کاتی کدا عیسا نوێژی دەکرد،
 رەنگی دەموچاوی گۆراو جلەکانی
 سپی و بریسکە داربوو.³⁰ دووان

بەخەلکە کە.¹⁷ تێر هەموو نانیان
 خواردو تیربوون. لە دواییدا دوانزە
 سەبەتە لەتە نانیان لێ ما یەووە.

پەترۆس راستی عیسا دەردەخات

¹⁸ لە کاتی کدا عیسا بەتەنها نوێژی
 دەکرد لە گەل قوتاییەکان، لێ پرسین:
 (خەلکە کە دەلین من کیم؟)¹⁹
 وەلامیان دایەووە: (هەندیکیان دەلین
 یەحیای خەلک لەئاو هەلکیشیت،
 هەندیکێ تریش دەلین ئەلیاسیت،
 کەسانی تریش دەلین، یەکیکی
 لە پیغەمبەرانێ کۆن و زیندووبوینەووە.)
²⁰ لێ پرسین: (ئە ی ئیو، دەلین من
 کیم؟) پەترۆس وەلامی دایەووە: (تۆ
 مەسیحی خودای.)²¹ بەلام عیسا
 ناگاداری کردنەووە و رای سپاردن
 جاری ئەمە بە کەس نەلین.

باسی مردن و هەستانەووی عیسا

²² هەروەها ووتی: (بیویستە
 رۆلە ی مەرۆف رۆژ ئازار بکیشی،
 پیران و سەرۆک کاهینەکان و
 مامۆستایانی شەریعت رەتی بکەنەووە،
 بکوژی و لەرۆژی سێهەمدا
 هەستیتەووە.)

²³ ئینجا بەهەمووانی ووت: (گەر

به که سیان نه ووت.

دهرکردنی شه یتان

³⁷ بۆ به یانی، که له کینوه که هاتنه خواره وه، خه لکیکی زۆر به ره وه پیریان هات. ³⁸ له نیوان خه لکه که دا پیاویک دهنگی بهرز کرده وه ووتی: (مامۆستا، لیت ده پاریمه وه سه یری کوره که م بکه، ئەمه تاقه کورمه. ³⁹ ئەوه تا رۆحیکی پیسی تیا به دهستی به سهردا گرتوه، له پر هوار ده کات، ئینجا رۆحه که رایدته کیتی و کەف له ده می درده کا تا نه یکو تی بهزه ویدا وازی لی تاهینی. ⁴⁰ له قوتابیه کانت پارامه وه تاده ریکهن، به لام نه یانتوانی.) ⁴¹ عیسا وه لامی دایه وه ووتی: (ئه می نه وه یی پروا لارو چه وت، تاکه می له گه لتان بچیمه وه بارتان هه لگرم؟) به پیاوه که ی ووت: (کوره که ت بهینه ئیره.) ⁴² له کاتی که دا کوره که ده هات، رۆحه پیسه که کوتای بهزه ویدا به توندی راپته کاند، دوای ئەمه عیسا رۆحه پیسه که ی دهر کرد، کوره که چاک بو وه وه دایه وه ده ست با وکی. ⁴³ خه لکه که هه مووی له توانای مه زنی خودا سه رسام بوون.

له گه لی ده دوان، یه ککیان موسا وه ئه وی که شیان ئه لیا س بوو. ³¹ به شکۆزه دهر که وتن و له باره ی دهر جوونی له جیهان دوان که ئه وه نده ی نه مابوو رو ویدات له قودس. ³² په ترۆس و هاو ریکانی خه ویان لی که وتبوو، به لام کاتی خه بهریان بو وه وه شکۆی عیسا وه دوو پیاوه یان یینی که له گه لی وه ستابوون. ³³ له کاتی که دا خه ریک بوو موسا وه لیا س له عیسا جیا بینه وه، په ترۆس به عیسا ی ووت: (ئه می مامۆستا، باشتر وایه لیره بچینه وه. با سی چادرتان بۆ هه لیده ین، یه کی بۆ تو، یه ککیش بۆ موسا، ئه وه ی که ش بۆ ئه لیا س.) ئەمه ی ووت بی ئه وه ی بزانی چی ده لی. ³⁴ کاتی په ترۆس له م قسانه دا بوو، هه ورێک هات و کشا به سه ریان، ئەمانیش کاتی هه وره که ده ور و پشته لی گرتن، ترسان. ³⁵ دهنگی له ناو هه وره که وه هات و ووتی: (ئه وه تا رۆله ی من ئه وه ی هه لبژارده ی خۆمه، گوئی بۆ رابگرن.) ³⁶ دوای ئه وه ی دهنگه که ئەمه ی ووت، قوتابیه کان به ته نها هه ر عیسا یان یینی. ئەم هه وئه یان به نه ینی هه شته وه و چیان یینی بوو له و رۆژانه دا

نه مان هیشت له بهر نه وهی له گه لمان
 دوات ناکه وی. ⁵⁰ عیسا پئی ووت:
 (رپی لی مه گرن، گهر یه کیك
 بهر بهر ه کانی نه کردن نهوا له گه لمانه.)
⁵¹ کاتی خهریک بوو رژیانی
 له خاچدانی نریک بیته وه، بریاری دا
 بهر وه قودس پروات. ⁵² له پیشیه وه
 چهند نیراویکی نارد، رژیشتن و
 چوونه لادییه کی سامریه کانه وه تا کو
 شویتیکی بو ناماده بکن. ⁵³ به لام
 نهوان به پیشوازی کردنی رازی
 نه بوون، چونکه بهر وه قودس
 ده چوو. ⁵⁴ کاتی یاقوبو یوحنا
 قوتابیانی نه میان بینی، ووتیان:
 (گه وره م، ده ته وی داوا بکهین تا ناگر
 له ناسمانه وه بیته خواره وه له ناویان
 بهری؟) ⁵⁵ نهویش ناوری لی دانه وه
 سه رزه نشتی کردن. ⁵⁶ ئینجا رژیشتن
 بو دیه کی تر.

نرخى دواکه ووتنى عیسا

⁵⁷ کاتی بهریدا ده رژیشتن، یه کی
 پئی ووت: (گه وره م بو ههر کو
 بریوت دوات ده کهوم.) ⁵⁸ عیسا
 پئی ووت: (رپوی کونی هه بهو
 بالندهی ناسمان هیلان، به لام رۆلهی
 مروف ته نانهت جیگایه کی نیبه سهری

کاتی خه لکه که سه رسام مابوون،
 له هه موو نهو شتانهی عیسا کردی،
 عیسا به قوتابیه کانی ووت: ⁴⁴ (با نه م
 ووشانه بجیته گویتانه وه، رۆلهی
 مروف خهریکه بدریته دهستی
 خه لکی.) ⁴⁵ به لام نهوان نه مه
 تی نه گه یشتن، شاراو بوو لیان،
 ههروه ها ترسان پرساری لی بکن.

گه ران به دواى پله و پایه دا

⁴⁶ گفوتگو یه که له نیوانیان پهیدا
 بوو سه بارهت به وهی کامیان مهزنته.
⁴⁷ عیسا به نیازی دلایانی زانی،
 مندالتیکی بچکۆلهی لای خو یه وه
 راگرت و ⁴⁸ پئی ووتن: (نه وهی
 به ناوی منه وه پیشوازی لهم منداله
 بکات، نهوا پیشوازی له من
 ده کات، نه وهش پیشوازی له من
 ده کات، نهوا پیشوازی له وه ده کات
 که ناردوومی. چونکه بچوو کترینی
 هه مووتان مهزنتیتانه.)

نه وهی دژمان نیبه له گه لمانه

⁴⁹ یوحنا ننا دهستی کرد
 به قسه کردن ووتی: (گه وره م،
 یه کی کمان بینی به ناوی تو وه رۆحی
 پیسی ده رده کرد، ئیمهش

بخاته سهر).⁵⁹ بهيه كينكى كهى ووت:
 (دوام كهوه). ئەمەيان ووتى:
 (گهورهه رينگهه بده بابرۆم باوكم
 بنيتۆم).⁶⁰ عيساش پى ووت: (واز
 له مردووان بهينه با مردووه كانيان
 بنيتۆن، بهلام تۆ برۆ مزگينى
 پادشاهيتى خودا بده).⁶¹ يه كينكى تر
 پى ووت: (گهورهه، من له گهلت
 ديم و دوات ده كهوم، بهلام رينگهه
 بده يه كههجار مالتاوايى له خيترانه كهه
 بكهه).⁶² عيساش پى ووت: (ههر
 كهه سيك دهست له سهر گاسن
 دابنى و ئاورپداتهوه به و دواوه،
 به كهلكى پادشاهيتى خودا نايهت).

عيسا هفتا كهسى تر ده نيۆى
 10

پاش ئەمه خوداوهند هفتا
 كهسى كهى دهست نيشان كرد، دوو
 دوو ناردنى، تاكو پيش ئەو برۆن بۆ
 ههموو شارو جيگايهك كه خهريك
 بوو بۆى دهرويشت.² جا پى ووتن:
 (درويشه زۆره بهلام كرپكار كهه،
 داوا له گهورههى درويشه بكهه تا
 كرپكار بۆ درويشه كهى بنىۆى).³ برۆن
 ئەوا من دهتان نيرم وهك بهرخ بۆ ناو
 گورگ.⁴ نه كيسهه پاره له گهلت

خۆتان بهرن نه تووره كه نه پىلاو،
 له رينگا سلاو له كهس مه كهه.⁵
 چونه ههر مالتيكيش، يه كههجار سلاو
 بكهه و بلين: با ناشتى لهه ماله بيت،
 گهه له ماله كهه دا ناشتى خوازي
 تيا بيت، ئەوا شايانى ئەو ناشتیهه.
 گهه نه شيبهت ئەوا سلاوه كه بۆ خۆتان
 ده گهه رپتهوه.⁷ لهه مالهه بيمينه وهه
 له وهه هه يانه بخۆن و بخۆنه وه، چونكه
 كرپكار شايانى ئەوه يه كرپى خۆى
 وهه رگرى. ئەوهنده مالهه مالتيش
 مه كهه.⁸ چونه ههر شارپك، كه
 دانيشتوانى پيشوازي لى كردن،
 ئەوهه ده تاندهنى بيخۆن.⁹ ئەو
 نه خۆشانهه تيا بهتى چاكي بكهنه وهه
 پىيان بلين پادشاهيتى خودا نريك
 بووه ته وه،¹⁰ له ههر شارپكيش
 خهلكه كهه نه يانويستن برۆنه سهر
 شهقامه كانى و بلين: (¹¹ وا ئيمه
 ته نانهت تۆزى شاره كه تان كه
 به پيمانه وهه ده بتهه كينينه وه به سهه رتان،
 بهلام ئەوهه بزائن: پادشاهيتى خودا
 نريك بووه ته وه).¹² من پيتان ده ليم:
 (شارى سهه دوم* له رۆژى دواييدا
 ناخۆشى و ئازارى كهه متهه لهه
 شارانهه كه ئيوهه لى دهه ده كرپن.
 (¹³ خاك به سهه رت ئەه كورهه زين!

ووتن: (شه‌یتام دی وهك بروسكه له‌ئاسمانه‌وه هه‌لدێرا بۆ خواره‌وه.¹⁹ ئەو‌ها من ده‌سه‌لامتم دا‌ونه‌تی پی‌نێن به‌مارو دو‌وپشك و هه‌ی‌زی دو‌ژمن، هه‌یج شه‌تی‌كیش ئازارتان نه‌دات.²⁰ به‌لام دل‌خۆش مه‌بن به‌وه‌ی رۆ‌حه‌كان ملكه‌چتانن، به‌لكو دل‌خۆش بن به‌وه‌ی ناوتان له‌ ئاسماندا نو‌وسراوه.)

ده‌رخستنی نه‌ی‌نی بۆ هه‌ژاران

²¹ له‌وه‌كاتهدا عه‌یسا به‌ر‌وحی پیر‌ۆز زۆر شه‌ادومان بوو، ووتی: (سو‌یاست ده‌كه‌م ئە‌هی باوك، خودا‌وه‌ندی ئاسمان و زه‌وی، چونكه ئە‌م كارانه‌ت له‌دان‌او زانا‌یان شه‌اردۆته‌وه بۆ مندالان‌ت ئاشكرا‌کردوه. به‌ئێ‌ه‌ی باوك له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی به‌لاته‌وه وابه‌شته!

²² (هه‌موو شه‌تی‌ك له‌لای‌ه‌ن باوكه‌وه در‌اوه پێ‌م، كه‌س نازانی‌ رۆ‌له‌ كێ‌یه باوك نه‌بی، كه‌سه‌ش نه‌یه بزانی‌ باوك كێ‌یه ته‌نها رۆ‌له‌و ئە‌وه نه‌بی، كه‌ رۆ‌له‌ ده‌یه‌وی بۆ‌ی ئاشكرا بكات.)²³ ئه‌ینجا ئاو‌ری له‌قوتایه‌ كانی دایه‌وه‌و به‌ته‌نها به‌وانی ووت: (خۆ‌زگه‌ده‌خو‌ازری به‌چاو‌تان، به‌وه‌ی ئه‌ستا ده‌ی‌بینن.²⁴ من پێ‌تان

خاك به‌سه‌رت ئە‌هی به‌یت‌سه‌یدا! گه‌ر له‌ سو‌رو سه‌یدا ئە‌و كاره سه‌رسو‌رپه‌ینه‌رانه بکرایه كه له‌لای ئه‌یوه کرا، خه‌لكه‌كه‌ی هه‌ر له‌زووه‌وه تۆ‌به‌یان ده‌کردو خۆ‌یان له‌خۆ‌له‌مه‌یش وه‌رده‌داو جالی ماته‌مداریان له‌به‌رده‌کرد.¹⁴ به‌لام له‌ه‌ر‌ۆ‌زی له‌په‌رس‌ینه‌وه‌دا چاره‌نووسی سو‌رو سه‌یدا له‌ئ‌یوه باشت ده‌بی.¹⁵ تۆ‌ش ئە‌هی كه‌فه‌رنا‌حوم، ده‌ته‌وی ب‌ل‌اند بیه‌ته‌وه تا ئاسمان؟ نه‌خه‌یر، تۆ ده‌كه‌ویته قو‌ولانی دۆ‌زه‌خه‌وه.¹⁶ ئە‌وه‌ی گو‌ی‌تان بۆ راده‌گری، گو‌ی بۆ‌ من راده‌گری، ئه‌وه‌ی ر‌ه‌ت‌تان ده‌كات‌ه‌وه ئە‌وا من ر‌ه‌ت‌ده‌كات‌ه‌وه، ئە‌وه‌ش من ر‌ه‌ت‌ده‌كات‌ه‌وه، ئه‌وه‌وه ر‌ه‌ت‌ده‌كات‌ه‌وه كه‌ منی نار‌دووه.)

گه‌رانه‌وه‌ی ئه‌ی‌راوان

¹⁷ دوا‌ی ئە‌مه هه‌ر حه‌فتا كه‌سه‌كه‌ی نار‌دبوونی به‌شاده‌یه‌وه گه‌رانه‌وه‌و ووتیان: (گه‌وره‌م، ته‌نانه‌ت رۆ‌حه‌ پسه‌كانه‌ش به‌ناوی تۆ‌وه ملكه‌چمانن.)¹⁸ ئە‌وه‌ش پێ‌ی

ده ليم، زور له پيغه مبهران و پادشايان،
 ناواته خوازي بينيني نه وه بوون که
 نيوه نيستا ده بينين، به لام نه يان بيني،
 ههروه ها ببيستن نه وه ي نيوه نيستا
 ده ببيستن، به لام نه يان ببيست.

سامريه دل پر له به زه بيه که

²⁵ يه کي له زاناياني شهر يعهت لبي
 هاته پيشه وه، بو نه وه ي تاقی بکاته وه،
 ووتی: (ماموستا چي بکه م بو نه وه ي
 زيانی هه تاهه تايی به ده ست به یم؟)²⁶
 نه ویش پي ووت: (چی نوو سراوه
 له ته ورات، چون ده بخو نيت ه وه؟)
²⁷ وه لامی دا به وه: (خودا و هند
 خودات خو ش بوی به هه موو دلو
 هه موو گيان و هه موو تواناو هه موو
 بير ته وه، ههروه ها نه وه ي ليت نزیکه
 وه ک خو ت خو شت بوی.){²⁸ عيسا
 پي ووت: (وه لامه که ت راسته. گهر
 هاتوو کارت پي کرد زيانی هه تاهه تايی
 به ده ست ده هيی.)

²⁹ به لام پيا وه که ويستی
 خو ی به کابرايه کی راست و دروست
 درخات، ديسان له عيسای پرسى:
 (باشه کينه نه وه ي ليم نزیکه؟)³⁰
 عيسا وه لامی دا به وه ووتی:
 (مرؤ فیک له قود سه وه بو نه ريحا

ده چوو، که وته ده ست چه ند
 دزيکه وه، پاروه جله کانينان
 لي سه ندو نازاريان داو برينداريان
 کرد، نينجا به نيوه مردو ويی
 به جييان هيشت و رو يشتن.³¹ وا
 ريکه وت کاهينک له هه مان ريگه وه
 بروات، کاتي نه وه ي بيني، چو وه
 نه و به هری ريگا که دو ور
 له برينداره که وه به جي هيشت.³²
 ههروه ها کابرايه کی لاو يش، له ويوه
 تپه پری، کاتي گه يشته نه شو ينه،
 سه پری کرد، نه ویش چو وه نه و به هری
 ريگا که وه به جي هيشت.³³ به لام
 کابرايه کی سامری که له ويوه
 ده رويی، هاته سه هری، کاتي بيني
 به زه يی پيا هاته وه،³⁴ چو وه پيشه وه
 لي، دواي نه وه ي رو ن و شه را يی
 به سه ر برينه کانی کردو تيماری کرد،
 سواری و ولاخه که ی خو ی کردو
 گه ياندي به ميوا نخانه به ک و له وي
 چاو دي ری کرد.³⁵ رو زی دو وه کاتي
 ميوا نخانه که ی به جي ده هيشت، دوو
 ديناری ده ر کردو دا ي به خا وه ن
 ميوا نخانه که وه پي ووت: (چاو دي ری
 بکه چه ندي تري شی پيو يست بوو،
 که گه رامه وه ده يده م.)³⁶ کاميان له م
 سيانه به نزيک ده زانی بو نه وه ي

ده کرد، کاتی تهواو بوو یه کئی له قوتابیه کانی پیی ووت: (گه وره م نویتژ کردنمان فیبرکه ههروه ک یه حیا قوتابیه کانی فیبر کرد).² تهویش پیی ووتن: کاتی نویتژ ده کهن بلین: (ئه ی باو کمان له ئاسمان با ناوت پیروز بییت، با پادشاهییه کت بییت،³ نانی رۆژانه مان هه موو رۆژیک بده ری.⁴ له گونا همان خوش به، چونکه ئیمهش له گونا هی ئه وانه خوش ده بین، که هه له مان به رام بهر ده کهن. مه مان خه ره تاقی کرد نه وه.)

کئینجا پیی ووتن: (گه ره یه کئی له ئیوه هاوړپیه کی هه بییت له نیوه شه ودا بر وا بو لای و پیی بلئی هاوړپیم، سی ناخ به قه رز بده ری،⁶ هاوړپیه کم له دووره وه ها تووه بو لام، هیچم نییه بیده می،⁷ به لام هاوړپیه که ی له دیوی ژووره وه وه لامی بداته وه: (هه راسام مه که ده رگام داخستوه، ئه وه تا خووم مندالم له ناو جیگاداین ناتوام ههستم و بنده می.)⁸ من پیتان ده لیم: (گه ر بییت و ئه و که سه هه لتهستی بیداتی له بهر هاوړپیه تی، له پاشان هه هه لدهستی و به پیی پیوست ده بیداتی، له بهر سوور بوونی کابرا له سه ر

که وته ده ست دزه کان؟)³⁷ وه لامی دایه وه: (ئه وه ی به به زه ییه وه هه لسه و که وتی له گه ل کردو یار مه تی دا.) ئینجا عیسا پیی ووت: (توش برۆ هه مان شت بکه.)

³⁸ کاتی به رپنگا وه بوون چوونه دپیه ک، ژنیک ناوی مه رسا بوو، پیشوازی لی کردو بر دییه ماله که ی خوی.³⁹ خوشکی ئه م ژنه ناوی مریم بوو، له بهر پیی دانیش ت بو ئه وه ی گوی له ووته کانی بگریت،⁴⁰ به لام مه رسا سه ر قالی شت ناماده کردن بوو، ها ت و ووتی: (گه وره م سه ر نا که ی ت خوشکم به جی هیش تووم کاره کان به ته نها بکه م؟ پیی بلئی با بییت یار مه تیم بدات.)⁴¹ به لام عیسا وه لامی دایه وه ووتی: (مه رسا، مه رسا، تو سه ر قانو شیواوی ده ر باره ی زور شت.⁴² به لام ته نها یه ک شت پیوسته، مریم شته باشه که ی هه لسه ر ژار دووه، ئه وه ی لی ناسه ن ریته وه.)

فیبر کردن ده ر باره ی نویتژ

11

عیسا له شوینیکی دیار یکرا و نویتژی

نیشانه‌یه‌کی ئاسمانیان لی‌کرد بو
 ئەو‌هی تاقی بکهنه‌وه. ¹⁷ به‌لام عیسا
 زانی بیر له‌چی ده‌کهنه‌وه، پێ ووتن:
 (هەر وولاتیک دوو به‌ره‌کی
 تی‌یکه‌وی وێران ده‌بیت، هەر
 مالتیکیش بێی به‌ دوو به‌شه‌وه خۆی
 راناگری و تیک ده‌چی. ¹⁸ گهر بیت و
 شه‌یتان ئاوها بووبی به‌دوو به‌شه‌وه،
 ئیت پادشاهیتیه‌کی که‌ی چۆن خۆی
 راده‌گری؟ ئیوه ووتان من به
 به‌عله‌زبول رۆحی پیس ده‌رده‌که‌م،
¹⁹ گهر من به‌و رۆحی پیس ده‌ربکه‌م،
 ئایا ده‌بی نه‌وه‌کانتان به‌کی ده‌ریان
 بکه‌ن؟ بۆیه‌ ئه‌وان حوکمتان به‌سه‌ر
 ده‌ده‌ن. ²⁰ به‌لام گهر من به‌په‌نجیه‌ی
 خودا رۆحی پیس ده‌رکه‌م، ئه‌وا
 پادشاهیتی خوداتان به‌سه‌ر ده‌چه‌سپێ.
²¹ کاتی مرۆفی به‌هێرو به‌توانا به
 هه‌موو چه‌کینه‌وه پارێزگاری
 له‌ماله‌که‌ی ده‌کات، ناو ماله‌که‌ی
 پارێزراوه. ²² به‌لام گهر یه‌کی
 له‌خۆی به‌هێتر بیته‌ سه‌ری ئه‌وا
 سه‌رده‌که‌وی به‌سه‌ریداو ئه‌و
 چه‌کانه‌ی پشتی پی به‌ستوه
 لێ ده‌سپێ، ده‌سه‌کوته‌کانیش دابه‌ش
 ده‌کات. ²³ ئەو‌هی له‌گه‌لم نیبه‌ دژی
 منه، ئەو‌هش له‌گه‌لم کۆناکاته‌وه،

داواکارییه‌که‌ی.
 (٩ له‌به‌ر ئەوه پیتان ده‌لتیم،
 داواکه‌ن، پیتان ده‌دری، بگه‌رپن
 ده‌دۆزنه‌وه، له‌ده‌رگا بدن، لیتان
 ده‌کریته‌وه. ¹⁰ هەر که‌سیک داواکات
 ده‌یدریت، ئەو‌هی بگه‌ری
 ده‌دۆزیته‌وه، ئەو‌هش له‌ده‌رگا ده‌دات
 لێ ده‌کریته‌وه. ¹¹ چ باوکیک له‌ئیوه
 گهر کوره‌که‌ی داوا ماسی
 لیتات له‌باتی ماسی ماری
 ده‌داتی؟ ¹² یان داوا هیلکه‌ی
 لیتات دوویشکی ده‌داتی؟ ¹³ گهر
 بیت و ئیوه‌ی به‌دکار، بزانی ئاوها به
 مندا له‌کانتان شتی باش بدن،
 که‌واته‌ ده‌بی باوکی ئاسمانی چه‌ند
 باشتران پی بدات؟ که‌ رۆحی پیروزه
 ده‌یدات به‌وانه‌ی داوا لێ ده‌که‌ن.)

عیساو سه‌رۆکی شه‌یتان

¹⁴ عیسا رۆحی پیسی ده‌رده‌کرد
 له‌کابرایه‌ک که‌ لال بوو بو پێی،
 کاتی رۆحه‌ پیسه‌که‌ی ده‌رکرد
 پیاوه‌که‌ ده‌ستی کرد به‌ قسه‌کردن،
 هه‌موو سه‌رسام بوون، ¹⁵ هه‌ندیکیان
 نه‌بی ووتیان: (ئه‌و رۆحی پیس
 ده‌رده‌کات به‌ به‌عله‌زبولی سه‌رۆکی
 رۆحه‌ پیسه‌کان.) ¹⁶ ئینجا داوا

بلاوی ده کاتهوه.

داواکردنی نیشانهی ئاسمانی

کاتی خهڵکیکی زۆر²⁹

لێی کۆبوونهوه، ووتی: (ئهم نهوویه نهوویه کی بهدکاره، داوای نیشانه ده کهن، بهلام هیچ نیشانهیه کیان یی ئادریت تهنها نیشانهی یونس پیغه مبه نهییت. ³⁰ چۆن یونس نیشانه بوو بۆ دانیشتوانی نهینهوا، رۆلێی مرۆفیش نیشانهیه بۆ ئهم نهوویه. ³¹ شازنی باشوور* له رۆژی لێپرسینهوه دا بهرامبهر ئهم نهوویه راده وهستیت و تاوانباری ده کات، چونکه لهوپهری جیهانهوه هات بۆ ئهوهی گوی له دانایی سلیمان بگری. ئهوه تا مهزنتر له سلیمان لێرهبه. ³² ههروهها دانیشتوانی نهینهوا له رۆژی لێپرسینهوه دا له گهڵ ئهم نهوویه راده وهستو تاوانباری ده کهن، چونکه تۆبهیان کرد کاتی ناگادار کردنهوهی یونسیان بیست، جا ئهوه تا مهزنتر له یونس لێرهبه.

چاوه چرای له شه

کس چرا ههڵناکاو³³

گه رانهوهی رۆحی پیس بۆ له ش

کاتی رۆحیکی پیس لهیه کینک²⁴ دیته دهرهوه، به شوینیه بی ئاوه کان ده گهری به داوای ههسانهوه دهستی ناکهوی، ئینجا دهلی با بگه ریمهوه بۆ ئه و ماله ی به جیم هیشت. ²⁵ کاتی دیته وه، ده بینیت گسک دراوه و رازاوهیه. ²⁶ ئهوسا دهر و له گهڵ خۆی ههوت رۆحی پیسی تر دههینێ که خراپترن له خۆی، ده چنه ئه و مرۆفه وه تیایدا جیگیر ده بن، ئینجا باری ئه و مرۆفه له جارێ خراپتر ده بی.

کاتی عیسا ئه مانه ی دهووت،²⁷ ژنیك له ناو خهڵکه که وه دهنگی بهرز کـرده وه و وتی: (خۆزگه ده خوازی به و دایکه ی لێی بووی و به و مه مکه ی شیری پی داوی). ²⁸ به لام ئه و وتی: (با خۆزگه به وانه بخوازی، که گوی له ووشه ی خودا ده گرن و کاری یی ده کهن).

* شازنی باشوور: مبهست شازنه بهلقیسه که فه رمانه روه ای یه مهن بوو له سه رده می هه زره تی سلیمان.

دروست کردووہ ناوہوہشی دروست
 نہ کردووہ؟⁴¹ جا ئوہوی لہناو قابو
 قاچااختاندا یہ بہہہژارانی بہہخشن،
 تاکو ہہموو شتیکتان پاک بیتہوہ.

⁴² جا قور بہسہرتان ئہی
 فہرہسیہ کان ئیوہ دہیہ کی نہعناعو
 رازیانہو سہوزہواتی تر دہدہن، بہلام
 دادپہرہروی و خو شہوہستی خودا
 پشت گوی دہخن، پیوستہ ئہمانہ
 بہجی پھینن و ئوانہی تریش
 لہیادنہ کن.⁴³ قور بہسہرتان ئہی
 فہرہسیہ کان، چونکہ ئیوہ حہز
 لہریزی پیشہوہی کو بونہوہو
 کوڑہ کان دہ کن و دہتانہوی لہشویتہ
 گشتیہ کان سلاوتان بہ گہرمی
 لی بکری.⁴⁴ قور بہسہرتان، ئیوہ
 لہو گورہ وون بووانہ دہ کن کہ
 خہلکی بی ئوہوی بزائن بہسہریاندا
 دہرؤن.)

⁴⁵ لیرہ یہ کیٹک لہمامؤستایانی
 شہریعت پی ووت: (ئہی مامؤستا،
 ئہم قسانہت ئیمہش دہ گریتہوہ.)⁴⁶
 ئینجا عیسا ووتی: (قور بہسہر ئیوہش
 زانایانی شہریعت، ئیوہ باری قورسو
 گران دہخہنہ سہر شانی خہلکی،
 بہلام خو تان سہری پنہجیہ کی
 لی تادہن بو یارمہتی دانیان.)⁴⁷ قور

لہجیہ کی شاراوہدا داینی، یاخود
 لہژیر تہشتیک، بہلکو دہیخاتہ سہر
 شویتیکی بہرز، تاکو ئوانہی دینہ
 ژورہوہ رووناکیہ کہ بیسن.³⁴ چاو
 چرای لہشہ، گہر چاوت باش بیت
 لہشت ہہمووی رووناکیہ، بہلام
 گہر چاوت تروسکایی تیا نہبیت،
 ئہوا لہشت ہہمووی تاریکیہ.³⁵
 کہواتہ ناگادار بہ ئہو رووناکیہی
 تیادتایہ نہبیت بہتاریکی.³⁶ گہر
 بیت و لہشت ہہمووی رووناکی
 بیت و ہیچ تاریکی تیدا نہبی، ئہوا
 ہہمووی وہک چرایہک کہ رووناکی
 دہدات، دہدرہوشیتہوہو رووناکہ.)

سہرزہنشت کردنی فہرہسیہ کان

³⁷ کاتی عیسا قسہی دہ کرد،
 فہرہسیہک داوای لی کرد نانی
 نیوہرؤ لای ئہو بخوا. ئوہیش چوہو
 مالہ کہی و لہ گہلتی لہسہر خوان
 دانیشٹ.³⁸ بہلام فہرہسیہ کہ سہری
 سورما لہوہی عیسا پیش نان دہست
 ناشوات.³⁹ خودا وہند پی ووت:
 (ئیوہی فہرہسی دہرہوہی پیالہو
 قاپتان پاک دہ کہنہوہ، بہلام ناوہوہتان
 پرہ لہچہتہبی و پیسی.)⁴⁰ ئہی
 بی می شکینہ، ئایا ئہوہی دہرہوہی

تريان هينايه پيشهوه، بو نهوهی لئی بدوی،⁵⁴ تا به وشهیهك بیگرنو تووشی بکهن.

راستگویی و بی دوورویی

12

لهوکاته دا که خه لکی بهههزاران کوبوو بونهوه، به جوړی یه کی بی تشیل ده کرد، عیسا دهستی کرد به قسه کردن و یه کهم جار به قوتایه کانی ووت: (ناگاداری هه ویرترشی فیرسیه کان بن، که دوورویییه.² هیچی شاراه نییه، ناشکرا نه بیته و هیچ نهییه که نییه نه زانری.³ هه موو نهوانه ی له تاریکی ووتوتانه، لهرووناکی ده بیستری، نهوش که له مان به چریه ووتوتانه، لهسه ربانه کان بانگه وازی بی ده کری.)

⁴ له بهرئ ههوه ئهه ی خۆشه ویسته کام، مه ترسن لهوانه ی به لهش ده تانکوژن، چونکه لهوه زیاتر ناتوانن هیچ بکهن.⁵ به لام من بیتان ده لیم له چی بترسن، لهوه بترسن که توانای هدی له دوای مردن بتاخاته دوزه خهوه، به لئی بیتان ده لیم لهوه بترسن.⁶ نهوه نییه پینچ چۆله که به دوو فلس ده فروشن؟

بهسه رتان، چونکه ئیوه گور بو نهوه پیغه مبرانه هه لده بهستن، که باو بپیرتان کوشتوو یانن.⁴⁸ که واته ئیوه شایه ته ی ده ده ن لهسه ر باو بپیرانتان و رازین به کرده وه کانیا ن، نهوان پیغه مبرانیا ن کوشتو ئیوه ش گوره کانیا ن بو هه لده بهستن.⁴⁹ هه ر له بهر نه مه شه خودا ده فهرمووی و ده لئی: {من پیغه مبرو نیراویان بو ده نیرم، به لام نهوان ده یانکوژن و ده یان چه وسینه وه.}⁵⁰ تا کو خوینی رژاوی هه موو پیغه مبران لهسه رتهای دروست بوونی جیهانه وه بچینه ملی نه م نه وه یه،⁵¹ هه ر له خوینی هابیله وه تا خوینی زه که ریا که له نیوان قوربانگا و په رستگادا کوژرا. به لئی بیتان ده لیم: (نهوانه هه مووی له م نه وه یه دا واده کری.)⁵² قور بهسه رتان نه ی زانایانی شه ریعت، چونکه ئیوه کلیلی زانیا ریتان هه لگرتوه، به لام نه خو تان ده چنه ژووره وه نه ری ده ده ن خه لکی تر بچینه ژووره وه.)

⁵³ کاتی عیسا به م شیوه یه قسه ی له گه ل ده کردن، ماموستایانی شه ریعت و فیرسیه کان به ته واوی رقیان لی هه لگرت، زور بابته ی

ژيانى مرؤفة به زورى سامانه كهى
(نييه.)

نموونهى دهوله مهندى بى ميشك

¹⁶ نينجا نمونهيه كى بو هيتانه وه ووتى: (مرؤفكي دهوله مهندى زهويه كهى بهروبووميكى زورى دا. ¹⁷ بىرى كرده وه ووتى: چى بكم كه من شوئى ته واوم نه بى بو كو كرده وهى بهروبوومه كه؟ ¹⁸ جا ووتى: وا ده كم، عه باره كام تيك دهدهم له وان گه وره تر دروست ده كم، ئيتز له ويدا هممو بهروبوومه كم داده نييم و كووى ده كه موه. ¹⁹ نه وسا به خوم ده لييم، نهى دل نه وه تا بهشى چهندين سالت ههيه، كه وا ته بجه سيوه و بخوو بخوو و دلشاده. ²⁰ به لام خودا پيى ووت: نهى بى ميشك، هه رهم شه و روت دهرده چى، نه وهى كوت كرده وه بو كى ده بى؟ ²¹ به هه مان شيوه ده بى نهو كه سهى گه نجيينه بو خووى كو ده كاته وه و لاي خودا دهوله مهندى (نييه.)

خودا خه ممان ده خوات

²² به قوتابه كانى ووت: (جا

له گهل نه وه شدا خودا يه كيك له وانى بى رنا چى، ⁷ ته ناهت قزى سه ريشتان ژميراره. كه وا ته مه ترسن، ئيوه باشتان له چوله كه. ⁸ به لام پستان ده لييم: نه وهى له به ردهم خه لكى دام پيانى، رولهى مرؤفيش له به ردهم فريسته كانى خودا داني پياده نى. ⁹ نه وهش كه له به ردهم خه لكى دام پيانانى، به هه مان شيوه له به ردهم فريسته كانى خودا داني پيانانى. ¹⁰ نه وهى قسه يه ك به رولهى مرؤف بلى، ده به خشرى، به لام نه وهى كفربكات به رامبهر روتى پيروز، نابه خشرى. ¹¹ كاتى ده تانه يينه به ردهم كه نيشته كان و ليير سر او ان و ده سه لاتداران، گوئى مه دن به وهى چى يا خود چون وه لام ده ده نه وه. ¹² چونكه روتى پيروز نه وهى كه پيوسته بيلين دهيدا به گوئتان. ¹³ نينجا له ناو كو مئه كه دا يه كيك پيى ووت: (ماموستا، به براكه م بلى نه وهى بومان به جى ماوه بهشى بكات له گه لم.) ¹⁴ به لام نه وه پيى ووت: (نهى مرؤف، كى منى كردو وه به دادوهر يا خود به شكه ر به سه رتان؟) ¹⁵ به خه لكه كهى ووت: (ناگادار بنو خوتان پاريزن له چاو برسيتى، چونكه

دهدڻ، به لڙام ٿيو به اوکٽان ده زاني
 که پيوستان به مانه هه به. ³¹ به لکو
 داواي پادشاهيتي خودا بکهڻ،
 نه وانهي ديکه تان هه موو بو ده بيت.
³² مه ترسه نه ي ميگه لي بچووک،
 چونکه باو کٽان دلشاده
 پادشاهيتتان بداتي. ³³ نه وه ي
 هه تانه بي فرورشن و بيه خشن
 به هه ژاران، بو خوتان له تاسمان
 سامانيک دروست بکهڻ که نافه وتي و
 گه نجينه به که له بن نايهت، نه دز
 لي نزيک ده بيت هه نه مورانه لي
 ده دات. ³⁴ چونکه مرزو گه نجينه ي
 له هه کوي بيت دلي له وي
 ده بيت.

نموونه ي کويله ده ست پاڪه کان

³⁵ ناماده بن با پشتيتان به ستراو
 بيت و چرا تان روشن بيت، ³⁶ وه
 نه وانه بن که چاوهر واني گه وره که بيان
 ده که تان له سهر شابي بگه رپته وه، بو
 نه وه ي که هاته وه له ده رگاي دا،
 ده ست به جي ده رگاي لي بکه نه وه.
³⁷ خوز گه ده خوازي به و نيشکه رانه ي
 که گه وره که بيان له کاتي گه رانه ويدا
 ده يانيني به خه به رن. راستيتان پي
 ده ليم، ئينجا گه وره که ي له سهر

له به رنه مه پستان ده ليم، گوي مه ده ن
 به ژيان چي بخون، به له ش چي له به ر
 بکهڻ، ²³ زيان گرنگتره له خواردن و
 له شيش گرنگتره له جل. ²⁴ سه يري
 قه له ره ش بکهڻ، نه ده چيني و نه درويته
 ده کات. عه مياريشي نييه وه هيچ
 کوناکاته وه، به لڙام خودا ده ويڙيني.
 نايان ٿيو له بالنده باشترين؟ ²⁵ به لڙام
 کي له ٿيوه گه ر زور بايه خ به م شتانه
 بدات، ده تواني ته نانهت روژنيک
 له ژياني دريتر بکات؟ ²⁶ جا که ٿيوه
 تواناتان به سهر بچووکترين شت نييه،
 بو چي بايه خ ده دهن به شتي تر؟ ²⁷
 سه يري گولاله سووره بکهڻ، چون
 نه شو نما ده کات، نه هيلاک ده بيت و
 نه ده رپسي. به لڙام پستاني ده ليم:
 ته نانهت سليمانيش له وه په ري
 مه زنيده به رگي وه که يه کيک له واني
 له به رنه کردوه. ²⁸ گه ر بيت و خودا
 ناوا به رگ بکاته به ري گزوگيا
 هه رچه نده نه مرزو له کيلگه دايه و
 به ياني فري ده درپته ته نووره وه. نايان
 ده بي چه نده زياتر جلي باشتان له به ر
 بکات نه ي که م باوه رپنه؟ ²⁹ داواي
 نه وه مه کهڻ چي بخون و چي بخونه وه،
 مه په شو کين. ³⁰ نه مانه هه مووي بي
 باوه ره کاني نه م جي هانه هه وتي بو

ووتی: گهوره کم دواده کهوی
 له گهرانه ووی، دهست بکات
 به لیدانی ئیشکهره کانی تر به ژنو
 به پیاو ووه، ههروها بخواو بخواته ووه
 خوی سه رخوش بکات،⁴⁶ تهوسا
 گهوره کهی له رۆژیک ده گهر پته ووه که
 چاوه پتی ناکات و له کار ژیریک که
 نابزانی، ئینجا گهوره کهی
 سزای ده دات و ده بخاته ریزی
 ناپا کانه ووه.⁴⁷ تهو ئیشکهره ی
 داوا کاریه کانی گهوره ی مال
 ده زانی، به لام به دهستی نه نقهست
 کاری بی ناکات، سزا ده دری.⁴⁸
 تهوش که داوا کاریه کان نازانیت و
 ههله ده کات، سزاکه ی که مته و.
 تهوی زوری پیدراوه، داوی زوری
 لی ده کری، تهوش زوری دادراوه،
 داوی زیاتری لی ده کری.

عیساو جیهان

⁴⁹ (من هاتووم تا کو له سه ر زهوی
 ناگریک بکه مه ووه، چه ند دلخوشم
 به ووی دهست بکات به سوتاندن!⁵⁰
 به لام جاری ده بی له نازار
 هه لیکیشریتم، چه ند ناره حه تم تا
 دپته دی.⁵¹ واده زانن من هاتووم ته نها
 ناشتی به یئمه سه ر زهوی؟ پستان

خوان دایان ده نیست و قول هه لده کا
 تا کو خزمه تیان بکات.³⁸ ههروها
 خۆزگه ده خوازی پیمان، گهر هاتوو
 گهرانه ووی گهوره که یان له کاتی کدا
 بیت، که دوو بهش یا خود سی بهشی
 شهو رۆیشتی و تهوان هیشتا هه ر
 به خه به رین.³⁹ به لام تهو ه بزنان، گهر
 بیت و خاوه ن مال بزانیست له چ
 کاتی کدا دز دپته سه ری، تهوا به خه به ر
 ده می پته ته ووه ماله که ی به جی تاهیلی
 تابد زری.⁴⁰ کهواته ئیوهش ناوا
 ناماده بن، چونکه رۆله ی مرۆف
 له کاتی کدا ده گهر پته ووه که نایزان.)
⁴¹ په ترۆس لی پرسی: (گهوره م،
 ته م نمونه به یئمه ده لی یان به هه موو
 خه لکی؟)⁴² عیسا ی خودا وه ند
 ووتی: (کیه تهو جیگره دهست پاک و
 ژیره ی که گهوره ی مال به سه ر
 خاوو خیزانی دایه نی هه تا خوار دنیان
 له کاتی خویدا بو ناماده بکات؟⁴³
 خۆزگه ده خوازی به و ئیشکهره،
 کاتی گهوره که ی ده گهر پته ووه ده بی نی
 هه لدهستی به و کاره.⁴⁴ راستیتان
 پی ده لیم: ئینجا گهوره ی ماله که
 ئیشکهره که ی داده نی له سه ر هه موو
 مال سامانیکی که هیه تی.⁴⁵ به لام
 گهر ته م ئیشکهره له دلی خویدا

دەر وه ههتا دوا پول نه ده بته وه.)

بیبوستی تۆبه کردن

13

لهم کاته دا، هه والی ئه وه بیان به عیسادا، که پیلاتۆس* هه ندی له پیاوانی شاری جه لیلی له کاتی پیشکش کردنی قوربانیه کانیاں کوشتوو وه خوینی له گه له خوینی قوربانیه کان تیگه لاو کردوون.² عیسا پی ووتن: (نایا به رای ئیوه، ئه وه جه لیلیانه ی کوژران گونا هیان زیاتربوو له وه خه لکه ی تری جه لیل، بۆیه وایان به سه رهات؟³ من بیتان ده لیم: نه خیر، گهر بی تو ئیوه ش تۆبه نه کهن هه مووتان ئاوها تیاده چن.⁴ یا خود ئه وه هژده که سه ی تا وه ری سیلوام به سه ریاندا که وت و کوشتی، گونا هبارتر بوون له دانیش توانی قودس؟⁵ من بیتان ده لیم: نه خیر، به لام گهر ئیوه ش تۆبه نه کهن هه مووتان ئاوها تیاده چن.)

نموونه ی هه نجیری بی بهر

⁶ئینجا ئه م نمونه یی باس کرد: (کابرایه ک له باخه کهیدا دار هه نجیریکی هه بوو، هات تا کو بزانی

ده لیم: نه خیر، به لکو دووبه ره کی و جیا بوونه وه م هی ناوه.⁵² ههر له ئیستا وه، گهر له مالیکدا بیتنج که سه ی تی دا بی ت، سیانیان له دووانیان، یان دووانیان له سیانیان جیا ده بنه وه.⁵³ باوک له کور، کور له باوک، دایک له کچ، کچ له دایک، خه سوو له بووک، بووک له خه سوو جیا ده بنه وه.)⁵⁴ دیسان به خه لکه که ی ووت: (کاتی ئیوه له ر ژئاوا وه هه ور ده بینن، خیرا ده لین: ئه م هه وره بارانی به دمه وه یه، ههر به و شیوه یه ش ده بی ت.⁵⁵ کاتی کیش با ی باشوور دی ت، ده لین گهر ما ده ست بی ده کات، ههر به و شیوه یه ش ده بی ت.⁵⁶ ئه ی دوورو وه کان، ئیوه ده زانن رووی زه وی و ئاسمان بخویننه وه، چون نازانن ئه م سه رده مه بخویننه وه؟⁵⁷ ههروه ها بۆچی به خو تان داد په روه رانه حوکم ناده ن؟⁵⁸ کاتی یه کی ت شتیکی به سه ر ته وه یه وه ده یه وی بۆ داد گات بیات، هه ول ئیده ههر له ریگا له گه لی ناشت بیته وه، ئه گینا راته ده کیشی ت بۆ لای دادو هرو دادو هریش ده تاته ده ست پۆلیس، پۆلیسیش ره وان ه ی به ندیخان ه ت ده کات.⁵⁹ پی ت ده لیم: له وی نایه بته

بالتنڧى ئاسمان له سهر لقو چله كانى
 حسانه وه.

نموونهى ههويرترش

²⁰ ديسان ووتى: (پادشاهيتى
 خودا له چى ده كات؟²¹
 له ههويرترشيك ده كات، كه
 نافرته تيك پارچه يه كى لى ده هيتى،
 ده يخانه ناو چهند ربه ئارديكه وه تا
 هه موو هه ويره كه هه لدت.)

دهرگاي تهنگ

²² كاتى عيسا بو قودس ده چوو،
 به شارو لادىكان تى ده پيرى و خهلكى
 فيره كرد.²³ يه كيك لى پرسى:
 (گه وره م ئابا ژماره ي نهوانه ي
 رزگاريان ده بيت كه مه؟) نهو يش
 پياني ووت:²⁴ (ههول بدهن
 له ده رگاي تهنگه وه بچنه ژووره وه،
 من پيتان ده لتيم: زور كهس
 ههول ده دن بچنه ژووره وه، به لام
 ناتوانم.²⁵ دواى نه وه ي گه وره ي مال
 هه لده ستيت و ده رگا داده خات،
 ئيره ش له ده ره وه ده ميتنه وه،
 له ده رگا ده دن و ده لتين: گه وره م،
 ليمان بكه وه! نهو يش پيتان ده لتى:
 من ناتاناسم، ئيره له كو يوه

هاتوون؟²⁶ نهوسا ئيره ش ده لتين:
 له گه لتدا خواردمان و خواردمانه وه،
 له شه قامه كانمان فيرت ده كردين.²⁷

ئينجا نهو يش ده لتى: پيتان ده لتيم من
 نازام ئيره كين و له كو يوه هاتوون،
 وون بن له بهر چاوم ئه ي به دكاران!²⁸
 جا له ويدا ده بيت به گريان و
 چر كه چر كى ددان، كاتى ده بينن
 ئيره ايم و ئيسحاق و ياقوب و هه موو
 پيغه مبه ران له پادشاهيتى خودان،
 به لام ئيره ده ركرانه ته ده ره وه.²⁹

ئينجا خهلكى له روزه هلات و
 له روزه ئاواوه، له باكوورو
 له باشووره وه دين، له سه ر خوان
 داده نيشن له پادشاهيتى خودا.³⁰ زور
 لهوانه ي دوا هه مينن ده بنه يه كه مين و
 يه كه مينه كانيش ده بنه دوا هه مين.)

عيساو هيرودس

³¹ له و كاته دا هه ندى
 له فهريسيه كان هاتنه لاي عيساو
 پيان ووت: (ئيره به جى بهيئله و برۆ،
 چونكه هيرودس ده يه وى بتكوژى.)
³² نهو يش پي ووتن: (برۆن به و
 ريو به بلين، من نه مرۆ و به يانى رۆحه
 پيسه كان ده رده كه مو نه خۆشه كان
 چاك ده كه مه وه، ئينجا له رۆژى

سپههم هه موو شتیك ته او ده كه م.
 33 به لام نه مرۆ و به یانی و رۆژانی
 داهاتوو، ده بییت به رده وام بم
 له رۆیشتن، به رپنگای خۆم، چونکه
 پیغه مبه ر له نا و نابریت له قودس
 نه بییت.)

عیسا دئته نگه بو قودس

34 (ئه ی قودس، ئه ی قودس،
 ئه ی بکوژی پیغه مبه ران و
 به ر دبارانکه ری ئه وانه ی بو ت
 نی دران، چه ند جار ویستم
 مندا له کانت به یه که وه کو بکه مه وه،
 هه رو هه ک چون مریشک جو جه له کانی
 له ژیر بالی کۆ ده کاته وه، به لام
 نه تانویست. 35 ئه وه تا ماله که تان
 به ویران کراوی ده مینیته وه. با
 پیتان بلیم، ئیت نامبیننه وه، تا ئه و
 کاته ی ها وارده که ن، پرۆزه ئه وه ی
 به ناوی خودا وه ند دیت.)

چا کر د نه وه ی نه خو ش له شه مه مه

14

عیسا له رۆژی شه مه دا، چوو ه مالی
 یه کیك له سه ر کرده فه ریه سه کان بو
 ناخواردن، ئه وانه ی له و ی بو ون
 چاویان له عیسا نه ده ترو کاندو به باشی

سه رنجیان ده دا. 2 چونکه به رامبه ری
 کا بریه که که نه خو شی ئا و به نی هه بو و
 دانیشت بو و. 3 عیسا رو و ی کرده
 ما مو ستایانی شه ریه ت و فه ریه سه کان و
 ئه وانه ی له ویدا بو ون، لی پی رسین:
 (ئا یا نه خو ش چا کر د نه وه، له رۆژی
 شه مه دا ده بی یان نا؟) 4 کاتی ئه وان
 ه یچ وه لامیکیان نه دا یه وه. ئه ویش
 کا برای بانگ کردو چا کی کرده وه و
 به رپی کرد. 5 گه راپه وه په رسیاری
 لی کردن: (کی له ئیوه کوره که ی
 یان گا که ی له رۆژی شه مه دا
 بکه ویتته بیره وه ناچی یه کسه ر ده ری
 بهینی؟) 6 لیره ش نه یان توانی ه یچ
 وه لامیکی بده نه وه.

خو ت به به رزه مه گره

7 دوای ئه وه ی سه یری کرد، چون
 هه ندی له دانیشتوان ریزی
 پی شه وه یان گرتوو ه، ئوو نه یه کی بو
 هی نا نه وه، ووتی: 8 (کاتی یه کیك
 بانگتان ده کات بو سه ر شای، باشتر
 وایه نه چیته ریزی پی شه وه، چونکه
 له وانیه ئه و شویتنه بو یه کیکی
 گرنگتر له تو دانرابی. 9 ئینجا ئه وه ی
 بانگی کردو ون، دیت و پیت ده لی:
 ئه و شویتنه چۆلکه بو ئه م پیا وه، تو ش

ئەمەى بىست، ووتى: (خۆزگەم بەۋەى لەپادشاھىتى خودا نان دەخوات).¹⁶ ئىنجا عىسا ووتى: (كابرايەك داۋەتتىكى گەۋرەى كىرۋ خەلكىكى زۆرى بۆ بانگ كرد).¹⁷ كاتى ناخواردن ئىشكەرەكى نارد، بۆ ئەۋەى بەمىوانە كان بلى: فەرەمون ھەموو شتىك ئامادەيە.¹⁸ بەلام ھەموو يەك لەدۋاى يەك داۋاى لىيوردنىيان كرد، يەكەمىيان ووتى ئەمەرۆ كىلگەيەكم كىرپوۋە ئىستا دەبى بىرۆم بۆ ئەۋەى، تىكايە لىم بىورە.¹⁹ ئەۋەى كەيان ووتى: پىنچ جىوت گام كىرپوۋە دەمەۋى بىچم بزانم چۆن، تىكايە لىم بىورە.²⁰ يەكىكى كەشيان ووتى: ژنم ھىناۋە لەبەرئەۋە ناتوانم بىم.²¹ ئىنجا ئىشكەرەكە گەپرايەۋە ھەموۋى بەگەۋرەكەى راگەيانند. ئىنجا گەۋرەى مالەكە زۆر توورەبىو، بەئىشكەرەكەى ووت: بىرۆ دەرەۋە، بۆ شەقامى ناۋ شارو كۆلانە كان، چى ھەژارو پەككەۋتەۋ شەلو كۆپىر ھەيە بانگيان بىكە بۆ ئىرە.²² پاش ماۋەيەك ئىشكەرەكە گەپرايەۋە ووتى: گەۋرەم ئەۋەى فەرمانت دا كرا، ھىشتا ھەر شۆين ماۋە.²³

تەرىق دەبىتەۋە، ئىنجا لەپىزى دواۋە دەگەپىت بۆ شۆپىنك لىي دانىشى.
¹⁰ كاتى بانگ دەكرىت، ھەۋلەندە لەدواۋە دانىشە، تائەۋەى بانگى كىرۋىت، بىت و پىت بلى: ھاورپىم، ھەستە ۋەرە پىشەۋە، لەم كاتە رىزت لای دانىشتىۋان زياتر دەبى.¹¹ ئەۋەى خۆى بەگەۋرە دانى نىزم دەكرىتەۋە، ئەۋەش خۆى بەبىچۈك دادەنى بەرز دەكرىتەۋە).
¹² ئىنجا بەۋەى بانگى كىرۋە، ووتى: (كاتى نانى نىۋەرۆ يان ئىۋارە دەكەيت، ھاورپى بىراۋ خىزم دراۋسى پەرەدارە كانت بانگ مەكە، نەۋەك ئەۋانىش دوايى بانگت بىكەنەۋە چاكەت بدەنەۋە.¹³ بەلكو ئەگەر ناخواردنىكت ساز كرد، ھەژارو پەككەۋتەۋ شەلو كۆپىر بانگ بىكە،¹⁴ خۆزگەت بىدەخوازى گەر ئەمەت كرد، چۈنكە ئەۋان ناتوان پاداشتت بدەنەۋە، چۈنكە لەرۆژى زىندوۋىۋونەۋەى راست ودرىستاندا پاداشتت دەدرىتەۋە).

نەۋەى مېۋاندارىيەك

¹⁵ يەكىك لەدانىشتىۋان، كاتى

ده گپږ ښته وهو پښيان دهلی: دلشادبن له گهلم چونکه پاره وون بووه کهم دوزیه وه.¹⁰ من پیتان ده لیم: هر بهم شیوه به، به توبه کردنی گوناهاریک، ده بیته شادی له نیوان فریشته کانی خودا.)

نمونه‌ی کوری وون بوو

¹¹ نینجا ووتی: (کابرایه ک دوو کوری هه بوو.¹² بچوو که که یان به باوکی ووت باو که چیم به رده که وی له به شی خوم بده ری، کابراش چی سامانی هه بوو کردی به دوو به شه وه به شیکي دانا بو کوره بچوو که که ی. ¹³ دواي چهند رږژنیک، کورپی بچووک چی هه بوو هه مووی کو کرده وه، نینجا که و ته ری بو وولاتیکي دوور، له وی چی هه بوو هه مووی له رپواردن خه رج کرد.¹⁴ کاتی کورپه هیچی به ده سته وه نه ما، گرانی که و ته نه و ناوچه به، نینجا ههستی به وه کرد که پیوستی به شتیك هیه یی بژی.¹⁵ دواي نه وی چوه لای کابرایه که له دانیش توانی نه و ناوچه به، کابرا ناردی بو کیلنگه که ی تا کو به رازه کانی بو بله ورپتی.¹⁶ برسیتی وای له کورپه کرد حه زبکات

(نهم کابرایه پیشوازی له گوناهاران ده کات و له گه لیان نان ده خوات.)³ عیسا ش نمورنه یه کی بو هینانه وه ووتی: (کی له نیوه گهر سه د سهر مهری هه بیته و دانه یه کی لی وون بیته، نه وه دو نویه که ی تر له ده شهت به جی ناهیلایته و نا گهری به شوین مهره وون بووه که دا، تا ده ی دوزیتته وه؟⁵ کینجا که دوزیه وه، به خو شیه وه ده یخاته سهرشانی و⁶ ده به یتته وه بو مالته وه، هاوړیکانی و دراوسیکانی بانگ ده کات و پښيان ده لیت: دلشاد بن له گه لم چونکه نه و مهری وون بوو بوو، دوزیمه وه.⁷ من پیتان ده لیم هر بهم شیوه به ش، له ناسمان ده بی به شادی گهر یه کیلک له گوناهاران توبه بکات، زیاتر له نه وه دو نو که سی راست و دروست که پیوستیان به توبه کردن نیبه.

کاتی پارهت وون ده بی

⁸ (یان چ نافرته لی گهر ده په نجایی هه بی، یه کی کیانی لی بکه ویت، هه لئاسی، چرا هه لیکاو ده ست بکات به گه سک دانی مالته که به ووردی، تا ده ی دوزیتته وه؟⁹ کاتی که دوزیه وه، بو هاوړی و دراوسیکانی

زیندوو بوو تهوه، وون بوو بوو،
 دۆزراو تهوه، بادلخۆش بین.
 کورپی گهورهی کابرا، دواي²⁵
 ئەوهی له کینگه گهراپهوه و نزيك
 مال بووهوه، گوئی له دهنگی
 مۆسیقاو ههلهپهركی بوو.²⁶ یه کینگ
 لهئیشکهره کانی بانگ کردو
 لئی پرسى، ئەوه چیه، چى
 رووی داوه؟²⁷ ئەویش وهلامی
 دایهوه ووتی: براكهت گهراو تهوه،
 باوکیشت گوێره که دابهستوه کهى
 سهبرپوه بوى، چونکه بهزیندوو یه تی
 گهراو تهوه.²⁸ برای گهوره
 تووره بوو، نهیویست بچیته
 ژورهوه. باوکی هاته دهرهوه و لئی
 پاراپهوه.²⁹ بهلام ئەو وهلامی باوکی
 دایهوه ووتی: ئەهوتا من ئەو ههموو
 ساله ئیشت بۆ ده کهم، بهرههلتستی
 هیچ فهرمانیکم نه کردوویت،
 تهنانهت بزنیکیشت نه دامی تا کو
 له گهله هاورپیکام دلتم پى خۆش
 ییت.³⁰ بهلام بۆ گهراپهوهی
 کورپه کهت، ئەوهی به رابواردن
 له گهله داوین پيسان گوزهرانی تۆی
 خوارد، گوێره کهى دابهسترای بۆ
 سهردهپری.³¹ ئینجا باوکه که پى
 ووت: کورم، تۆ گشت کات

لهخر نووکی بهرازه کان بخوات، بهلام
 ئەوهشی بهتهواوی دهست
 نه ده کهوت.¹⁷ ئینجا بیرى کردهوه و
 ووتی: ناخۆ چهند نان بمیتهوه له بهر
 ئەو کهسانه ی لای باوكم ئیش
 ده کهن، ئەهوتا منیش لیڤه دا خهریکه
 ده مرم له برسا.¹⁸ با بگهراپهوه بۆ
 لای باوكم، پى ده لیم: بابه من
 بهرامبهر به ئاسمان و بهرامبهر به تۆ
 هه لیم کرد.¹⁹ ئیتر شایانی ئەوه نیم
 به کورپی تۆ بانگ بکړم، بکه
 به یه کینگ لهئیشکهره کانت.²⁰ ئەوسا
 کورپه ههلساو گهراپهوه بۆ لای
 باوکی کاتی باوکی له دوروهوه بیی،
 دلی پی سووتا، رای کرد بۆ لای و
 دهستی کرده ملی، به گهرمیهوه
 ماچی کرد.²¹ ئینجا کورپه پى ووت:
 بابه من بهرامبهر به ئاسمان و بهرامبهر
 به تۆ هه لیم کرد، ئیتر من شایانی ئەوه
 نیم به کورپی تۆ بانگ بکړم.²² بهلام
 باوکه که، بانگی ئیشکهره کانی کردو
 ووتی: برۆن خیرا باشترین جلو
 بهرگ بهیننو له بهری کهن،
 ئەنگوستیلهی بکه نه پهنجهو پیلانو
 بکه نه پى.²³ ئینجا برۆن گوێره که
 دابهسته کهش سهبرپن، تا بیخوین و
 دلخۆش بین.²⁴ ئەم کورپه مردبوو،

له گه لَم دای، ئەو هی هه مه هی تۆیه،³² به لام پێویسته دلشاد بین و که یف خۆش بین، چونکه برا که ت مردبوو زیندوو بووه، و ون بوو بوو دۆزراوه ته وه.)

نموونه ی جیگری ناپاک
16

دیسانه وه عیسا به قوتایه کانی ووت: (سه رکاری کابرایه کی دهوله مهنده که داراییه که ی بۆ بهر پۆه ده برد، تا وانبار کرا به ده دست بلاوی. ² کابرای دهوله مهنده بانگی کردو لێ پرسی: ئەمه چیه ده ی بیستمه وه لیت؟ برۆ حیسابه کانت بکهو بیخه بهرده ستم، ئیتز نامهوی سه رکارم بیت. ³ کابرا له دلی خۆی ووتی: باشه ئیتز من چی بکهم، دوا ی ئەو هی گه وره کهم ئەم ئیشم لێ ده سینیتته وه؟ نه ده توانم زه وی بکیتلَم نه سوالیشم پێ ده کری. ⁴ به لام ده زانم چی ده کهم، ئە گه ر دهر کرام له کاره کهم هه تا هاوړپیان پیشوازیم لێ بکهن له ماله کانیان. ⁵ چوو قه رزازه کانی کابرای دهوله مهنده یه که یه که بانگ کرد. له یه که میانی پرسی: چهنده قه رزاری؟ ⁶ وه لامی دایه وه: سه د پێوانه رۆن. ئینجا پێی

ووت: قه ینا که ته نه ا په نجا پێوانه ده نووسم. ⁷ له وی تری پرسی: ئە ی تۆ چهنده ت له سه ره؟ ووتی سه د فه رده گه نم. پێی ووت: ئەوا هه شتا فه رده ت بۆ ده نووسم. ⁸ له دوایدا کاتی کابرای دهوله مهنده به مه ی زانی، ئافه رینی له ئیشکه ره که ی کرد، چونکه بۆ داها توی خۆی به ژیرانه بیری کردبو وه. له راستیدا ئەو مرۆفانه ی ئەم جیهانه یان هه لئێژاردوه، لێ زانن بۆ ژیری سه ر زه ویسیان له رۆله کانی رووناکی. ⁹ هه روه ها پێتان ده لیم: سامانی له ناو چوو بۆ به ده دست هیتانی هاوړی به کار به یینن، تا ئە گه ر پار هت نه ما پیشوازیت لێ بکری له مالی هه تا هه تایی.

¹⁰ (ئەو هی له کهم ده ست پاک بیت له زۆریش ده ست پاکه، ئەوه ش له کهم ناپاکه، له زۆریش ناپاکه. ¹¹ گه ر ئیوه ده ست پاک نه بن له سامانی له ناو چوو، ئیتز کی سامانی راستی ده داته ده ستتان؟ ¹² گه ر ئیوه ده ست پاک نه بن له شتی خه لکی که، ئیتز کی شتی خۆتان ده داتی؟ ¹³ هیچ ئیشکه رێک ناتوانی ملکه چی دوو گه وره بیت: بی گومان یه کیکیانی

نموونهی هه ژاریک و دهوله مه نديک
 19 پياويکی زۆر دهوله مه مند
 هه بوو، هه موو رۆژيک خه ریکي
 ناههنگ گيړان بوو، گرانبه هاترين و
 جوانترين جلی له بهرده کرد. 20
 کابرايه کيش ناوی له عازر بوو،
 له بهر دهر گاکه ی کهوتوو، برين لبي
 دابوو. 21 لهو بهر ماوه یه ده خوارد
 که فری ده درايه بهر دهرگا. زۆر
 جاريش سهگ دههاتنو زمانيان
 به برينه کانی لهشی دا دههينا.
 22 کابراي هه ژار مردو
 فریشته کان برديانه لای ئیبراهيم،
 پاشان کابراي دهوله مه نديش مردو
 نيژرا. 23 کاتي سهري هه لبري،
 سهيري کرد له دۆزه خدایه و نازار
 ده چيژي. له دوروه ئیبراهيمي
 بينو له عازر له باوه شيدا بوو. 24
 ئینجا هاواری کرد: ئەه ئیبراهيمي
 باوک، بهزه بیت پيمدا بیته وه، له عازر
 بنیره تا پهنجه کانی به ئاو تهر بکات و
 سهري زمانى بي سارد کاته وه، ئەوه تا
 لهم ناگره دا نازارم زۆره. 25 ئیبراهيم
 پي ووت: کورم، له بيرته تو چی
 خوشی هه یه هه مویت کردو بينیت،
 له عازریش چی دهرده سهري هه بوو
 بين، بهلام ئیستا ئەه دلنه وایي

لهوی تر زیاتر دهویت، یان دهچیته
 لای یه کیکیان و ئەهوی تر
 بهجی دههیی. بهم شیوه ئیوهش
 ناتوانن، لهیهک کاتدا ملکه چی
 خوداو پاره بن. 14 فهريسيه کان که
 زۆر پاره یان خوش دهووست، دواي
 ئەهوی گوپیان لههه موو ئەمانه بوو،
 پي بي کهنين. 15 ئینجا عيسا پي
 ووتن: (ئیوه خۆتان لای خه لکی
 بهچاک دهرده خهن، بهلام خودا دلتان
 باش دهناسی. ئەهوی خه لک
 پایه داری داده نی، لای خودا بی
 پایه یه. 16 شهريعت و فیڕکردنی
 پیغه مبه ران کاری بي کرا هه تا هاتنی
 یه حیا، لهو کاته وه مزگی نی
 پادشاهیتی خودا دهری و هه موو
 که سیک هه ول ده دات بوی. 17 بهلام
 ئەمه له یادمه کهن، نه مانى زهوی و
 ناسمان زۆر ناسانتره، له لابر دنی
 خالی له خاله کانی شهريعت.

ته لاق دان

18 (ئه وهی ژنه که ی ته لاق
 ده دات و یه کیکي که دههینی، ئەوا
 داوین پیسی ده کات. ئەوهش که
 ته لاق دراویک دههینی بههه مان شیوه
 داوین پیسی ده کات.

ئەو كەسە، بەردى دەستار بکرتتە
 مىلى و فرى بدرتتە دەرياوه، لەوى
 ئەم بچووكانە تووشى گوناھ بکات.
 3 ئاگادارى خوتان بن، گەر براکەت
 ھەلەى کرد، گلەبى لى بکە، گەر
 تۆبەى کرد لى بسورە. 4 ئەگەر
 لەرۆژيکدا ھەوت جار ھەلەى
 بەرامبەر کردیت و ھەر ھەوت
 جارە کەش گەراپەوھ لات و وتى: من
 تۆبە دەکەم، تۆ لەسەر تە لى
 ببورى. 5 ئىنجا نىرراوھ کان
 بەخودا وەندىان ووت: (باوھرمان
 زيادکە!) 6 خودا وەندىش پى ووتن:
 (ئەگەر تەنھا ئەو ھەندەى دەنکە
 خەرتە لەئىك باوھرتان ھەبووايە، بە
 دارتووتان دەووت ھەلکەنرى لەو
 زەويىيە، برۆ ناو دەرياوھ ئەوسا
 ئەويش بەقسەى دەکردن.

7 کى ئەئيوھ، گەر ئىشکەرئىكى
 ھەبى و خەرىكى کارى کىلگەو
 لەوھراندن بىت، دواى ئەوى كە
 دەگەرپتتەوھ، پى دەلتى: يە کسەر
 وەرە سەرخوان؟ 8 ئايا پى نالى
 شتىکم بۆ بەيتە با نانى ئيوارە بچۆم،
 دان بەخۆت بگرەو بەردەستىم بکە تا
 لەنانە کەم دەجموھ. ئىنجا نۆرەى تۆ
 دىت بۆ خواردن و خواردنەوھ. 9 ئايا

دەكرىت و تۆش نازار دەچىزىت. 26
 سەرھراى ھەموو ئەمانە لەئيوان ئىمەو
 ئيوھ بۆشايىھە كى گەورە ھەبەو دانراوھ،
 ئەوى بىھوى لىرەوھ بىتە لاتان
 ناتوانىت، ھەمان شت ئەوھش كە
 دەبەوى لى ئيوھوھ بىتە لامان
 ناتوانى. 27 ئىنجا كابرا ووتى: كەواتە
 لىت دەپارئىمەوھ لەعازر بنىرە بۆ
 مالى باوكم، 28 لەوى پىنج برام
 ھەبە، تاكو ئاگادارىيان بکاتەوھ،
 نەوھك ئەوانىش بىتە ئەم دۆزەخەوھ.
 29 بەلام ئىبراھىم پى ووت: ئەوان
 ﴿نوروسىنەكانى﴾ موسا و پىغەمبەرانىيان
 ھەبە، دەبا گوئىيان بۆ راگرن. 30
 ئەمىش پى ووت: نەخىر، ئەگەر
 يەكئىك لەناو مردووانەوھ چوو بۆ
 لاىان، ئىت تۆبە دەكەن. 31 ئىبراھىم
 ووتى: كە ئەوان گوئىيان لەموسا
 پىغەمبەران نەگرت، ئەوا باوھر بە
 مردووى زىندوو بووھوش ناکەن.)

لى خوش بوون سنوورى نىيە

17

ئىنجا عىسا بەقوتابىھە كانى ووت:
 (كۆسپو گرفت ھەر دىتە رىتان،
 بەلام قور بەسەر ئەو كەسەى لەسەر
 دەستى دروست دەبى. 2 باشترە بۆ

نەبوون، کوا نۆیە کەى تر؟¹⁸ کەسى کە نەبوو لەوانە بگەرێتەو و ستایشى خودا بکات، تەنھا ئەم بێگانەى نەبى؟¹⁹ ئینجا پى ووت: (هەستە برۆ، باوهرت رزگارى کردى.)

هاتنى پادشاهىتى خودا

²⁰ کاتى فەرىسيە کان لىيان پرسى: (پادشاهىتى خودا کەى دىت؟) وەلامى دانەو ووتى: (پادشاهىتى خودا شتى نىيە بەچاو ببىرى،²¹ کەس ناتوانى بەپەنجە نىشانى داو بلى ئەمەتا يان ئەوەتا، چونکە پادشاهىتى خودا لەناوهرۆر کاندایە.)²² ئینجا بەقوتابىە کانى ووت: (رۆژانىک دىت، هیوا دەخوازن تەنھا رۆژنىک لەرۆژانى رۆلەى مرۆف ببىن، بەلام نایبىن.²³ ئینجا هەندى هەن پىتان دەلین، ئەوەتا لەوئىيە یاخود وەر نەمەتا لیرەى، مەرۆن و دوايان مەکەون.²⁴ وەك بروسکە چۆن لەناسمان گەر لەلایە کەوە بىت، لایە کەى تریش رووناک دەکاتەو و دەبىنرى، هاتنەوەى رۆلەى مرۆفیش بەو شیۆه دەبىت.²⁵ بەلام پىوستە جارى پىش ئەو، زۆر ئازار بکىشى و

ئىشکەر شایانى سوپاسە گەر کارىکى سەرشانى خوئى جى بەجى بکات؟¹⁰ ئیۆهش بەم شیۆه، کاتى ئەو فەرمانەى پىتان دراوہ دەیکەن، بلین ئیمە ئىشکەرى بى سوودىن کارى سەرشانى خوئمان جى بەجى کردوہ.)

چاکردنەوہى دە نەخۆش

¹¹ کاتى عیسا بەرەو قودس دەچوو، بەسامیرەو جەلێلدا رۆیشت.¹² کاتى چووہ یەکیک لەدێیەکان تووشى دە پیاوى گول بوو، کە لەدوورەوہ وەستا بوون،¹³ هاواريان کردو ووتيان: (ئەى عیسا، ئەى مامۆستا، بەزەبىت پىاماندا بىتەوہ.)¹⁴ ئەویش سەبرى کردو پى ووتن: (برۆن خۆتان پىشانى کاهینەکان بدەن.) کاتى رۆیشتن لەرێگا چاک بوونەوہ.¹⁵ یەکیک لەوانە کە سەبرى خوئى کرد وا پاک بووتەوہو برىنى پۆه نەماوہ، گەرايەوہ بەدەنگى بەرز ستایشى خودای کرد،¹⁶ لەبەرپى عیسا خوئى بەدەمدا خست و سوپاسى کرد، ئەم کابرايەش سامرى بوو. ¹⁷ ئینجا عیسا ووتى: (ئایا ئەوانەى پاک بوونەوہ دە کەس

34 پیتان ده لیم: لهو شه و هدا دوو
 كهس له ناو جیگایه كدان، یه كیكیان
 ده بردی ژو نهوی كه یان به جی ده مینی.
 35 یان دوو ژن به یه كه وه ده ستار
 ده كه ن، یه كیكیان ده بردی ژو
 نهوی كه یان به جی ده مینی. ﴿36﴾
 ههروه ها دوو كهس له كیلگه یه كدا
 به یه كه وه كار ده كه ن، یه كیكیان
 ده بردی ژو نهوی كه یان
 به جی ده مینی. ﴿37﴾ قوتا به یه كان
 له عیسیان پرسی: (ئه مه له كوی
 ده بی گه ورم؟) نهویش وه لایمی
 دانه وه: (له كوی كه لاک هه ییت دال
 لئی كۆ ده بیته وه.)

نمونه ی بیوه ژنیك و دادوه ژنیك

18

عیسا نمونه یه کی بو باسکردن، بو
 نهوی به بهرده وامی نوێژ بکه ن به بی
 بیژاری، 2 ووتی: (له شارنیكدا
 دادوه ژنیك هه بوو نه له خواد هترسا نه
 له مرۆڤ. 3 هه ره لهو شارهش بیوه ژنیك
 هه بوو زۆر ده چوه لای بو
 داوا کردنی مافیکی خوی
 له ناحهزه کانی. 4 نهویش
 داوا کاری به که ی بهرده وام پشت گوی
 ده خست. به لایم دادوه ره که دوا ی

ئه مه نه وه یه ش په تی بکه نه وه. 26 چی
 له سه رده می نوح روویدا، هه مان
 شت له سه رده می رۆله ی مرۆڤدا
 رووده دات. 27 خه لکی خه ریکی
 خواردن و خواردنه وه و شوو کردن و
 ژن هینانی خویان بوون، تا نه و رۆژه ی
 نوح چوه و ناو كه شتیه كه و باو باران
 ده ستی بی کردو هه موویانی له ناو برد.
 28 دیسان وه ك سه رده می لتوت
 كه خه لکی هه موو خه ریکی خواردن و
 خواردنه وه و كرینو و فرۆشتنو
 چاندن و دروستکردن بوون، 29 به لایم
 له و رۆژه ی كه لتوت له شاری
 سه دوم چوه و ده ره وه، خودا ناگرو
 گوگردی له ئاسمانه وه به سه ر
 شاره كه یان باراندو هه مووی
 له ناو بردن، 30 له گه رانه وه ی رۆله ی
 مرۆڤیشدا هه مان شت رووده دات.
 31 نهوی له و رۆژه دا له سه ربانه
 پیویست ناکات راکاته خواره وه بو
 بردنی شته کانی. نه وه ش که
 له کیلگه دا کار ده کات ئیتر پیویست
 ناکات بگه رپته وه. 32 بیهیننه وه
 بهرچاوی خۆتان نهوی به سه ر
 ژنه که ی لتوت* هات. 33 نهوی
 بهیوی ژبانی بساته وه ده ی دۆرپینی،
 نه وه ش ژبانی ده دۆرپینی ده ی باته وه.

ماوويهك له دلتى خۆى ووتى: باشه من وهك له خوداو له كهس ناترسم،⁵ با هيچ نهى له بهرتهوهى نهو بيوه ژنه نهوهنده بيزارى كردووم، با مافى بۆ وەرگرم، نه گينا وازناهيىنى و هەردیت و سەرم دەهييتته ئيش).

⁶خوداوهند ووتى: (گوى بگرن ئهم دادوهره زۆرداره چى دهلى،⁷ چۆن خودا ماف وەرناگرى بۆ هەلبژيراونى ئەوانەى شەوو رۆژ لىي دەپارپينهوه؟ ئايا درەنگ وەلاميان دەداتەوه؟⁸ پيستان دەلیم: ئەو خيرا مافيان بۆ وەردهگرى. بەلام كاتى رۆلەى مرۆڤ دەگەرپتەوه، ئايا باوهر دەبينى لهسەر زهوى؟)

نموونهى فهريسي و باجگر

⁹ئهم نموونهيهى هيئاياهوه بۆ ئەوانەى خويان بهپياوچاك دادهنيو رقيان لهخهلكى ديكهيه.¹⁰ ووتى: (دوو كهس چوونه بهرستگا بۆ نوێژ كردن يهكيكيان فهريسي بوو، ئەوى كهشيان باجگر بوو.¹¹ فهريسيه كه له دلتى خۆى ووتى:

سوپاس بۆ تۆ ئەى خودا من وهك خهلكى تر نيم، ئەوانەى چاوبرسى و گوناھبارو داوين پيسن، هەروەها وهك ئهم باجگرهش نيم.¹² لهههفتهيه كدا دووجار بهرپۆزوو دەيم، دهيهكى ئەوهى دەستم دهكهوى دهى بهخشم.

¹³بەلام باجگره كه له دوورهوه راوهستاو نهيتوانى روو بهرز كاتهوه بۆ ئاسمان، بهلكو لهسنگى خۆى داو ووتى: ئەى خودا توورهى خۆت لهسەر منى گوناھبار لاده.¹⁴ با من پيستان بليم، ئهم باجگره گهرايهوه بۆ مالهوه به بىتاوانى، بهپيچهوانەى كابرأى فهريسي. ئەوهى خۆى بهرز بگرى نزم دهكرپتەوه، ئەوهش خۆى نزم دهكاتهوه بهرز دهكرپتەوه.)

مندال شتيكى پيروژه

¹⁵ئينجا هەندى كەس مندالانيان هيئا بۆ لای عيسا، تاكو دهستيان ليدات، بەلام قوتابيه كان ريسان لىگرتن.¹⁶ جا عيسا منداله كانى بانگ كرد بۆ لای خوى ووتى: (واز

* ژنهكهى لوت: كاتى ژنهكهى لوت له گەن ميره كهى سه دومی جيهيشت دلى هەر لای ئەو شتانهبوو كه جييهيشتبو لهري سهيرى دواوهى كرد بۆيه دهستهجى بوو بهپهيكهريكى خوى و لهشوينى خوى رهق بوو.

ئىنجا وەرە دوام كەوہ. ²³ بەلام كاتى
 كابرا ئەمەى بىست، خەفەتېكى
 زۆرى خوارد لەبەرئەوہى زۆر
 دەولەمەند بوو. ²⁴ كاتى عيسا ئەمەى
 لە كابرا بىنى، ووتى: (ئاي چەند
 گرانە، چوونە ژوورەوہى
 دەولەمەندە كان بۆ ناو پادشاھىتى
 خودا. ²⁵ چوونە ژوورەوہى
 خوشترى لە كونى دەرزيەوہ، ئاسانترە
 لە چوونە ژوورەوہى دەولەمەندى بۆ
 پادشاھىتى خودا). ²⁶ ئەوانەى لەوى
 بوون و گوپيان لەمە بوو، ووتيان:
 (كەواتە كى رزگارى دەيىت؟ ²⁷
 عيساش ووتى: (ئەوہى لاي خەلكى
 نايىت، لاي خودا دەيىت). ²⁸ ئىنجا
 پەترۆس ووتى: (ئەوہتا ئىمە ھەموو
 شىتېكمان بەجىھىشتووہو
 دوات كەوتووین). ²⁹ ئەوئىش پىي
 ووتن: (راستىتان پى دەلېم: كەس
 نىيە مال ياخود ژن، ياخود براو
 باوكو داىكى يان مندالى لە پىناوى
 پادشاھىتى خودا بەجىھىشتى؟ ³⁰
 دوو ئەوہندەى ئەوہى
 بەجىھىشتووہ ھەر لەم جىھانەدا
 وەر نەگرتىوہو لە جىھانى داھاتووہ
 ژيانى ھەتاھەتايى).

لەمندا لان بەيىن با بىن بۆ لام، رپيان
 لىمە گرن، چونكە پادشاھىتى خودا
 بۆ ئەوانەى كە وەكو ئەمان. ¹⁷
 راستىتان پى دەلېم: ئەوہى وەك
 مندالىك پادشاھىتى خودا وەر نەگرتى
 ناچىتە ناوى.)

دەولەمەندى و ژيانى ھەتاھەتايى

¹⁸ دواى ئەمە، كابر ايە كى
 دەسە لاتدار، پرسىارى لى كردو
 ووتى: (ئەى مامۆستاي باش،
 چى بكم ھەتا ژيانى ھەتاھەتايى
 بەدەست بەيىنم؟) ¹⁹ عيسا
 وەلامى داىەوہ: (بۆ چى بانگم
 دەكەيت باش؟ كەس باش نىيە تەنھا
 خودا نەبى. ²⁰ تۆ راسپاردە كان
 دەزانىت: داوین پىسى مەكە،
 خەلكى مەكوژە، دزى مەكە،
 شاھەتى درۆ مەدە، رپزى داىكو
 باوكت بگرە). ²¹ ئىنجا كابرا ووتى:
 (ئەمانە ھەمووى لەمندا ئەوہ
 زانىومەو لەسەرى رپوشتووم). ²²
 كاتى عيسا گوپى لەمە بوو،
 بە كابر اي ووت: (كەواتە تەنھا
 شىكت ماوہ، چىت ھەيە بىفرۆشەو
 بەشى كە بەسەر ھەژاران، تاكو
 لە ئاسمان گەنجىنەى خوت دانىت،

باسی مردنو وهه ستانه وهی عیسا

³¹عیسا دواى ئەمه، هەر دووانزه قوتابیه کهه ی بانگ کردو پئی ووتن: (ئەوا ئیمه به رهو قودس دەرۆین، هەرچی پتعمه بهران له باره ی رۆله ی مرۆفه وه نووسویوانه، هه مووی دیته دی. ³²ئەو دەریتته دهستی ناجوله که کان و گالته ی بی ده کری و جوینی پی ده دری و تفیشی لی ده کهن. ³³دواى ئەوه ی به قامچی لی ده دن، ده یکوژن. ئینجا له رۆژی سیه مه مدا زیندو و ده بیته وه. ³⁴به لام ئەوان هیچ له مه نه گه یشتن، چونکه ئەم باسه جارێ لایان شاراو ه بوو.

عیسا کویریك چاك ده كاته وه

³⁵کاتی عیسا گه یشته ده و روپشتی ئه ریجا، کابرایه کی کویری بینی له سه ر رینگا دانیشتیوو، سوالی ده کرد. ³⁶کابراکه که گوئی له رۆیشتنی خه لکه که بوو، پرسیا ری کرد، ئەمه چه یه؟ ³⁷پیان ووت: (عیسای ناسیری لی ره وه تی ده په ری). ³⁸ئینجا کابرا خیرا هاواری کردو ووتی: (ئهی عیسا ی رۆله ی داود، به زه ییت پتعمدا بیته وه.)

³⁹ئەوانە ی له پیشه وه بوون سه رزه نشتیان کردو داویان لی کرد بی ده نگ بیست، به لام ئەو زیاتر هاواری ده کردو ده ی قیراند: (ئهی رۆله ی داود، به زه ییت پتعمدا بیته وه.) ⁴⁰عیسا راوه ستاو فه رمانی دا بیه تین بو لای. کاتی نزیک بووه وه، لی پرسی: ⁴¹(چیت له من ده وی بو تی بکه م؟) کابرا ووتی: (گه وره م رووناکی بگه رپنه وه بو چاو م.) ⁴²ئینجا عیسا پی ووت: (چاوت بکه وه، باوه رت چاکی کردیته وه.) ⁴³ده ست به جی کابرا چاوی کرده وه رووناکی تی کهوت، دواى ئەمه کابرا به ستایش کردنی خودا وه دواى کهوت. خه لکه کهش که ئەمه یان بینی، ده ستیان کرد به ستایش کردنی خودا.

عیسا ده بیته میوانی زه کا

19

ئینجا عیسا چوو بو ئه ریجا و به ناو شاره که تیده په ری. ²له وی کابرایه که هه بوو ناوی زه کا بوو. گه وره ی باجگه ره کان بوو، کابرایه کی پاره داریش بوو. ³ده یویست عیسا ببینیت و بزانی چۆنه، به لام نه یوانی چونکه بالای کورت بوو. ⁴

نمونه‌ی به‌شه زیو

¹¹ کاتی خه‌لکه که گویان گرتبوو، باسی نمونه‌یه کی بو کردن چونکه خه‌ریک بوو له‌شاری قودس نزیك ده‌بووه‌وه، زوری‌ش باوه‌ریان به‌وه‌بوو که پادشاهیتی خودا خه‌ریکه وا درده‌که‌وی.¹² عیسا ووتی: (گه‌وره پیاوئیک رۆیشت بو شاریکی دوور، بو وه‌رگرتی حوکمرانی ئینجا بگه‌رپته‌وه.¹³ پیش ئەوه‌ی پروات ده ئیشکه‌ری خۆی بانگ کردو به‌هر یه‌کیکیان ده به‌شه زیوی دانسی ووتی: (بازگانی بهم دراوانه‌وه بکه‌ن تا ده‌گه‌رپتمه‌وه.¹⁴ دانیشتوانی ئەو ناوچه‌یه کابرایان خوش نه‌ده‌ویست، دوابه‌دوای ئەو خه‌لکیان نارد تا کو له‌وی بلتین: ئیمه نامانه‌وی ئەم کابرایه فه‌رمانه‌روایمان به‌سه‌ردا بکات.¹⁵ به‌لام ئەو فه‌رمانه‌روایی ناوچه‌که‌ی وه‌رگرت. کاتی گه‌راپه‌وه، فه‌رمانی دا ئەو ده‌که‌سه‌ی پاره‌که‌ی دابوونی بینه‌ لای، تابزانی هه‌ر یه‌که له‌و پاره‌یه‌ی که لایه‌تی چه‌ندی قازانج کردووه.¹⁶ یه‌که‌میان هاته پیشه‌وه‌وه ووتی: گه‌وره‌م ده به‌شه زیوه‌که‌ت ده به‌شی تری قازانج کردووه.¹⁷ ئەه‌ویش پیی ووت:

به‌راکردن رۆیشت و به‌داریکی ئەو ناوه‌دا هه‌لگه‌را به‌هیوای ئەوه‌ی له‌ناو خه‌لکه‌که‌دا عیسا ببینیت، کاتی به‌وێدا ده‌روات.

⁵ که عیسا گه‌یشته ئەو شوینه، چاوی هه‌لتیری و زه‌کای بینی، پیی ووت: (زه‌کا، خیرا وه‌ره خواره‌وه، چونکه من ئەمه‌رۆ میوانی تۆم.)⁶ زه‌کاش به‌خیرایی هاته خواره‌وه‌وه به‌خۆشیه‌وه پیشوازی لی‌کرد.⁷ کاتی خه‌لکه‌که ئەمه‌ه‌یان بینی، ده‌ستیان کرد به‌ بۆله‌بۆل کردن و وتیان: (ئه‌وه‌تا ده‌چپته مالتی که‌سه‌یکی گونا‌ه‌بار.)⁸ زه‌کا له‌به‌رده‌می عیسا‌دا راوه‌ستا و پیی ووت: (گه‌وره‌م من ده‌مه‌وی نیوه‌ی سامانم دابه‌شکه‌م به‌سه‌ر هه‌ژاران و ئەوه‌ی زۆرم لی‌سه‌نده‌وه شتی‌کم لیی‌داگیر کردووه به‌چوار قات بۆی ده‌گه‌رپتمه‌وه.)⁹ ئینجا عیسا پیی ووت: (ئه‌وا ئەمه‌رۆ ئەم مالۆ خیرانه رزگاریان بوو، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئەم پیاوه‌ش له‌نه‌وه‌ی ئیبراهیمه.¹⁰ چونکه رۆله‌ی مرۆف، هاتووه بو دۆزینه‌وه‌ی وون‌بووه‌کان و رزگار کردنیان.)

نافەرىن ئەى ئىشكەرى چاك،
 لەبەرئەهوى لەم پارە كەمە دەست
 پاك بووت، برۆ فەرمانرەوا بەسەر
 دە شارى ناوچە كەم.¹⁸ دووهميان
 ھاتە پېشەهەو ووتى: گەورەم دە
 بەشە زىوہ كەت پېنج بەشى تری
 قازانچ كەردووه.¹⁹ بەمەشيانى ووت:
 برۆ بې بە فەرمانرەوا بەسەر
 پېنج شاردا.
²⁰ ئىنجا يەككى تریان ھاتە پېشەهەو
 ووتى: گەورەم ئا ئەو ھتا دە بەشە
 زىوہ كەت بە پېچراوہى لەم
 دەستەسپەدا پارىزگاريم كەردووه،²¹
 لەراستيدا لىت دەترسم چونكە تۆ
 مەزقېكى توندوتىژى، دەبىەيت
 لەهوى دات نەناوہ و دروینە دەكەيت
 لەهوى نەت چاندووه.²² ئەویش پى
 ووت: ئەى ئىشكەرى بەدكار ھەر
 بەقسە كانت تاوانبارت دەكەم، تۆ كە
 زانیت من كابرايەكى توندوتىژم،
 ئەهوى دام نەناوہ دەبەم ئەهوى
 نەم چاندووه دروینەى دەكەم.²³
 بۆچى نەچووت پارە كەم بەبیتە لای
 پارە گۆرەوہەكان، تاكو لەكاتى
 گەرانەوہم خۆى و قازانچە كەشىم
 وەر بگرتايە.²⁴ ئىنجا بەوانەى ووت
 كە لەویدا راوہستاون. ھەر دە بەشە

زىوہ كەى لىسەننەوہو بىدەن بەهوى
 دە بەشە كەى قازانچ كەردووه.²⁵
 ئەوانیش پىيان ووت: گەورەم ئەو دە
 بەشە زىوہ تریشى پىيە،²⁶ ئەویش
 ووتى: من پىتان دەلیم ئەهوى
 ھەبەتى زياترى پى دەدرى، ئەو ھش كە
 نىيەتى، ئەهوى لایەتى
 لى دەسەنریتەوہ.²⁷ دوژمنە كانىشم،
 ئەوانەى نەيان دەويست بەسەريان
 فەرمانرەواى بكەم، بىنھىن بۆ ئىرەو
 لەبەر دەم بىانكۆژن.

عیسا بۆ قودس دەروات

²⁸ دواى ئەهوى عیسا ئەم قسانەى
 تەواو كەرد، كەوتە رى بەرەو قودس.
²⁹ كاتى لەدېى بەیت فاجى و لەدېى
 بەیت عەنیا نزیك بووہو، لای ئەو
 شاخە بەناوبانگەى شاخى زەبتونى
 پى دەوترى، دووان لەقوتابىەكانى
 ناردو³⁰ پى ووتن: (برۆن بۆ ئەو
 دىيەى بەرامبەر، كاتى دەچنە ناو
 دىكە دەبىن جاشكىك بەسزاوہتەوہ،
 ئەو جاشكە تا ئىستا ھىچ كەسك
 سواری نەبووہ، گورىسە كەى
 بكەنەوہو بىھىن بۆ ئىرە.³¹ گەر
 يەكى پرسىارى لى كەردن، بۆچى
 گورىسە كەى دەكەنەوہ؟ پى بلین،

عیسا به زهیی به قودس دیته وه

⁴¹ کاتی عیسا له شارای قودس نزیك بووه وه و بینی، بوی گریاو ⁴² ووتی: (خۆزگه بتزانیایه ته نانه ت ئه مرۆش، چیه ناشتیت بۆ ده هیئت. به لام نه خیر، ئه مه شاراو هیه له بهر چاوت. ⁴³ رۆژی دیت، دوژمنه کانت به چهك و تفاقه وه، له هه موو لایه كه وه ئابلۆقه ت ده وه و چاوت تی ده پرن. ⁴⁴ ده تر و خیتن به سه ر دانیش ت و انت و به ردت به سه ر به ردت وه ناهیلن، چونکه نه ترانی خودا که ی به سه رت ده کاته وه.)

عیسا په رستگا پاک ده کاته وه

⁴⁵ کاتی عیسا چوو ه په رستگا، ده ستی کرد به ده ر کردنی ئه و که سانه ی تیایدا خه ریکی کرین و فرۆشتن بوون. ⁴⁶ پینی ووتن: (خودا له کتیی پیروژدا فه رموو یه تی: {مالتم، مالتی نو یتر کردنه } که چی ئیوه کرد و وتانه به {ئه شه که وتی دزان.}) ⁴⁷ دوا ی ئه مه عیسا هه موو رۆژی له په رستگادا، خه ریکی فی ر کردن بوو، هه رچه نده سه رۆک کاهینه کان و مامۆستایانی شه ریعه ت و گه وه ره ⁴⁸ پیوانی گه له ده یانو یست بیکوژن.

گه ره مان پیو یستی پینی هه یه. ³² دوو قوتابیه که رۆیشتن، عیسا چی پینی ووتبوون بینیان. ³³ کاتی گوریسی جاشکه که یان ده کرده وه، خاوه نه که ی لیانی پرسی: (بۆ چی گوریسی ئه و جاشکه ده که نه وه؟) ³⁴ ووتیان: (گه ره مان پیو یستی پینی تی.) ³⁵ نینجا هیتیان بۆ عیساو کراسه کان یان خسته سه ر پشتی و عیسا یان سوار کرد. ³⁶ له و کاته دا که عیسا به ر پیره بوو، خه له که که کراسیان داده که نده، له سه ر ئه و رینگایه ی که پیایدا ده رۆیشت رایان ده خست. ³⁷ کاتی له لیژیایی شاخی زه یتون نزیك بووه وه، قوتابیه کانی هه موو زۆر به شادی وه به ده نگی به رز ستایشی خودایان ده کرد بۆ ئه و هه موو کاره سه رسور هینه رانه ی که له عیسا یان بینی بوو، ³⁸ ده یان ووت: (پیروژه ئه و پادشایه ی به ناوی خودا وه نده وه دیت، ناشتی له ئاسمان و شکۆ له به رزایی.) ³⁹ به لام فه ریسیه کان و هه ندی له خه له که که، به عیسا یان ووت: (مامۆستا قوتابیه کانت بی ده نگ بکه.) ⁴⁰ ئه ویش ووتی: (با پیتان بلیم: ئه گه ر ئه وانیش بی ده نگ بن، به رده کان دینه هاوار کردن.)

دەسەلا تىك ئەمانە دەگەم.)

نمونه‌ی رەزەوانەکان

⁹ ديسان كهوتەو قسە كردن بۆ خەلكە كەو ئەم نمونەبەى بۆ گىپرانەو، ووتى: (كابرايەك رەزىكى تىرى چانداو داىبە دەست چەند رەزەوانىك، بۆ ماو بەى كى دوورو درىژ ئەو پى بەجى هېشت. ¹⁰ لەو رەزى بەروبووم كۆ كردنەو، ئىشكەرىكى خۆى نارد بۆ لای رەزەوانەكان، تاكو بەروبوومى رەزەكەى بۆ بهىنى. بەلام رەزەوانەكان لىيانداو بەدەستى بەتال ناردیانەو. ¹¹ كابرا ئىشكەرىكى كەى نارد. بەلام لەو شىيانداو بەدەستى بەتال ناردیانەو. ¹² ديسان كابرا ئىشكەرىكى تىرى نارد، كەچى ئەمىشيان برىندارىيان كردو فرىيان داىبە دەروەى رەزەكە. ¹³ (كابراى خاوەن رەز ووتى: باشە من چى بكەم؟ لەدوايدا ووتى: كورەكەم دەنىرم، لەوانەبە سالى لىكەنەو و لى بترسن. ¹⁴ هەر كە رەزەوانەكان كورەكەيان بىنى، خىرا لەنىوان خۆيان كەوتنە راوژ كردن و ووتيان: ئەوتە ئەو و رەزەكەى بۆ

بەلام نەيانتوانى، چونكە خەلكىكى زۆر لەدەوروپشتى بوون بۆ گوىگرتن.

پرسيارى بى وەلام 20

رۆژىكيان عيسا لەپەرستگادا خەلكى فىردە كردو مزگىتى دەدانى، سەرۆك كاهىنەكان و ماموستايانى شەرىعەت و پىرانى گەل هاتنە لای، ² ووتيان: (پىمان بلتى، بەچ دەسەلا تىك ئەم كارانە دەكەيت؟ يان كىبە ئەم دەسەلاتەى داو هپت؟) ³ عيسا وەلامى دانەو ووتى: (منىش پرسيارىكم هەبە لىتان، وەلامى بدەنەو، ⁴ خەلك لەئاو هەلكىشانی بەحيا، لەئاسمانەو بوو يان لەخەلكەو؟) ⁵ نىنجا ئەوان لەنىوان خۆياندا كەوتنە راوژو ووتيان: (ئەگەر بلتین لەئاسمانەو بوو، دەلت باشە بۆ باوەرتان پىتە كرد؟) ⁶ ئەگەر بلتین لەخەلكەو بوو، ئەوسا خەلكەكە دەكەونە بەردبارانمان، چونكە بەحيا بەبىغەمبەر دادەنن.) ⁷ وەلامىيان داىبەو: (نازىن لەكوپۆرەبە.) ⁸ عيساش پى ووتن: (كەواتە منىش پىتان نالىم بەچ

دهمیتتهوه بهمیرات، باههستین
بیکوژین، تاکو بکهوئته دهستی
خۆمان.¹⁵ ئینجا ههستان و کورپهیان
برده دهرهوهی رهزه کهو کوشتیان.
ئایا کابرای خاوهن رهز دهی چیان
لی بکات؟¹⁶ دیت و ههموویان
ده کوژیت و رهزه کهه دهدا
به رهزه وانانی تر.)

کاتی گوئیان له مه بوو هه ندیکیان
ووتیان: (خودا نه کات!)

¹⁷ نهویش سهیری کردن و ووتی:
(کهواته نهوهی له کتیبی پیروژدا
نوسراون مانای چیه؟) نهو بهردهی
وهستاکان رهتیا نکردهوه، بوو
به بهردی بناغه. {¹⁸ نهوهی بکهوئته
سهر نهو بهرده شکست ده بیت،
نهوهش که بهرده کهی به سهردا
ده کهوئت به تهواوی پانی ده کاتهوه.
¹⁹ سهروک کاهینه کان و
ماموستایانی شه ریعت، دهیانویست
لهو کاتهدا عیسا بگرن، چونکه
زانیمان مه بهستی نهوانه لهو نمونهیه،
بهلام له گهل دهرسان.

و کردهوه له ده وره بهری، خویان به
پیاوچاک دهرده خست، تا بهووشهیهک
بسیگرن و بیده نه دهستی
فرمانرپه وایانهوه.²¹ دهستیان کرد
به پرسیار کردن لی بهم شیوهیه:
(ماموستا ئیمه دوزانین تو له سهر
راستی دهر ویت و راستیش فییری
خه لکی ده کهیت، گوی نادهیته هیچ
کهسی، هه ولدانت تنهنا بو
فییر کردنی راستی ریگی خودایه.²²

جالیت دهر سپین، ئایا دروسته ئیمه
سه رانه به قه یسه ر بدهین یان نا؟)²³
عیسا به فیله که یانی زانی و ووتی:²⁴
(دیناریکم بدنی، نا ئهم نووسینه و ئهم
وئنه یه ی له سهری کراوه، هی کیه؟)
ووتیان: (وئنه ی قه یسه ر).²⁵ نهویش
پیی ووتن: (ده کهواته نهوهی هی
قه یسه ره بیده ن به قه یسه ر، نهوهش هی
خودایه بیده ن به خودا).²⁶ لیره دا
نه یان توانی به هیچ شیوهیهک،
تاوانباری که ن له بهردهم گهل، ئیتر
سه رسام بوون لهوه لامدانهوه کهی و
بی دهنگ بوون.

زیندوو یوونه وه

²⁷ هه ندی له سه ده و قیه کان،
نهوانه ی باوه ر به زیندوو بوونه وه

سه رانه دان به قه یسه ر

²⁰ ئینجا عیسا یان خسته ژیر
چاودیریه وه، سیخوریان بلا

پیشانی داوه له دهوه نه که، کاتی
خوداوهندی بانگ کرد به {خودای
ئیسراهم و خودای ئیسحاق و
خودای یاقوب}.³⁸ ئەو خودای
مردووان نییه، به لکو خودای
زیندوووانه، لای ئەو هه موو
زیندوووده بنهوه.³⁹ هه هندی
له مامۆستایانی شهریهت ووتیان:
(مامۆستا، به راستی باشت ووت.)
⁴⁰ ئیتر دواى ئەمه کهسیان نه یانویرا
هیچی تری لی پیرسن.

عیساو داود

⁴¹ ئینجا عیسا پرسى و ووتى:
(باشه چۆن ئیوه ده لئین: مه سیح
رۆلەى داوده،⁴² کاتی داود خۆی
له زه بوررا ده لئى: {خوداوه ند
به خوداوه ند می فه رموو: له لای
ده ستی راستمه وه دانیشه⁴³ تا
دوژمنانت بجه مه ژیر پیته وه.}⁴⁴
ئهو هتا داود به خوداوه ندی خۆی
دای ده نیست، ئیتر چۆن ده پیته
کوری؟)

ناگادار کردنه وه

⁴⁵ له و کاته دا که خه لکه که هه موو
گویمان گرتیوو، به قوتابه کانی ووت:

ناکهن، له عیسا هاتنه پیشه وه وه
پرسیان: ²⁸ (ئه ی مامۆستا، موسا بۆی
نوو سیوین، ئە گهر یه کى برایه کى
خیز انداری مردو مندالی نه بوو،
له سه ری پیویسته براژنه که ی به نیست و
به ناوی برا که یه وه وه چه بجاته وه.²⁹
جا ههوت برا هه بوون، یه که میان
ژنی هیناو مرد بی ته وه ی مندال
به جی به نیست. ³⁰ دواى براى دووهم
ژنه که ی هیناو ته ویش مرد.³¹
ئینجا براى سیه هم هه تا گه یشت
به براى هه وتم ئیتر هه موو مردن
بی ته وه ی نه وه بجه نه وه.³² له دوایدا
ژنه کهش مرد. ³³ ئایا له رۆژی
زیندوو بوونه وه دا، ئافره ته که ده بى
به ژنی کامیان؟ چونکه ژنی هه ر
هه وتیان بووه.)³⁴ عیسا وه لای
دانه وه و ووتى: (مرۆڤى ئەم
سه رده مەى ئیستا، ژن ده هیننو
شووده کهن. ³⁵ به لام ته وانە ی له ریزی
به شدارانی سه رده مەى داها توودان
دواى زیندوو بوونه وه، ژن ناهیننو
شوونا کهن. ³⁶ ئیتر ته وان نامرن،
چونکه وه ک فریشتەن، ته وان رۆلە ی
خودان، رۆلە ی زیندوو بوونه وه.³⁷
به لام ده راره ی زیندوو بوونه وه ی
مردووان، ته نانه ت موساش

46) (ئاگاڭدارى مامۆستايانى شەرىعتەن بىن، ئەوانەى بەجلى جوانى بىرىسكە دارەو دەگەرپن و ھەزەدە كەن لەگۆرەپانە كانى شار سالاويان لى بىكرىت و لە كەنىشتە كاندان رىزى پىشەو دەگرن، ھەر و ھەر رىزى يە كەمىش لە كاتى بانگ كردن بۆ ناخواردن. 47) مالى بىرەژن دەخۆن و بۆ خۆدەر خستىن درىژە بە نويزە كانيان دەدەن. جا ئەوانە توندترىن سزا دەدرين.)

باسى ويزان بوونى پەرستگا
 5) عيسا دواى ئەمە گووى
 لە ھەندىكيان بوو باسى پەرستگا كەيان
 دە كرد كە چۆن بە بەردى جوان و ئەو
 دياريانەى پىشكەشى كراون
 رازىندراو ھەتەو، ووتى: 6) ئەمەى
 ئىستا دەبىين، رۆژى دىت بەردى
 بەسەر بەردى ھەو نامىت و
 دەروخىت.)

نیشانە كانى كۆتايى زەمانە

7) ئىنجالىيان پرسى: (مامۆستا كەى ئەمە دەبىت؟ ئەو نیشانانە چىبە كە دەردە كەوتى، كاتى ئەم رۆوداوە نىزىك دەبىتەو؟) 8) عيسا ووتى: (ئاگاڭدارىن ھەلنە خەلەتەن زۆر ھەن بەناوى منەو دەين و دەلەن: (من ئەوم) و (كاتە كە نىزىك بوو ھەتەو)، نە كەن دوايان بگەون. 9) كاتى باسى شەرو شۆرو تىكچوون دەبىستىن، مەترسن، چونكە ئەو شتەنە پىوستە يە كەمجار رۆودات، بەلام كۆتايى راستەو خۆ دواى ئەمە نايەت. 10) ھەر و ھەر پى ووتن: (وولات بەسەر وولات راست دەبىتەو، پادشاھىتى بەسەر پادشاھىتىدا راست دەبىتەو. 11) لەزۆر شوين بوومەلەرزە دەبىت،

بەخشان لە پىوستى خۆت 21

لە كاتى كىدا عيسا دە پروانىە ئەو پارە دارانەى پارەيان دە بەخشى بۆ سەندوقى پەرستگا. 2) بىو ھەژنىكى ھەژارى بىنى دوو پوول دادەنەت. 3) ئىنجالىيان ووتى: (راستىتان بى دەلەم، ئەم بىو ھەژنە، لە ھەموو ئەوانەى تر زياتر پارەى دانان. 4) چونكە ئەوانەى تر لەو ھى لەخۆيان زىادە بەخشان، بەلام ئەم بىو ھەژنە، ئەو پارەى بەخشى كە پىوستى پىھەتى بۆ ژيانى (خۆى).

نزىك بوو تهوه.²¹ ئەوسا پراكەن ئەوانەى لەناوچەى يەھودىدان بەرەو چياكان، ناو شار بەجى تەپەيلن، ئەوانەى لەلادىكانىشەوه رادەكەن نەچنە ناو شار،²² چونكە ئەو رۆژانە رۆژى تۆلەسەندەنەو، ئەوهى لەكتىبى پىرۆزدا نووسراوه دەيىت ھەمووى يىتەدى،²³ قور بەسەر سىك پىران و شىردەران لەرۆژەدا، چونكە ناخۆشەىكى گەورە بەسەر زەويدا دى و تورەبونىكى بەھىز دادەبەزى بەسەر خەلكىدا.²⁴ بەزەبرى شمشىر دەست بەسەر دەكرىن و بەدىلى دەبرىن بۆ ھەموو مىللەتان، بىگانەكان قودس پىشپىل دەكەن، تا سەردەمیان تەواو دەبى.

²⁵ لەم كاتەدا لەخۆرۆ مانگو ئەستىرەكان نىشانە دەردەكەون. گەلە سەرلى شىپۆاوهكان دەكەونە تەنگانەبەكى زۆرەوه، چونكە شەپۆلو كەفو كۆلى دەرياكان جۆش دەخۆن و ھەلدەستن.²⁶ خەلكى لەترسان بىھۆش دەبن لەبەرئەوهى نازان چى بەسەر جىھان دىت. چونكە ھىزەكانى ئاسمان دەكەونە جوولە.²⁷

لەو كاتەدا دەيىنرى چۆن رۆلەى مرۆف، بەشكۆو ھىزەوه لەناو ھەوردا

برسىتى و نەخۆشى بلاودەبنەوه، لەئاسمانەوه نىشانەى ترسانكو مەزن رپوودەدات.¹² بەلام پىش ئەمانە ھەموو خەلكى دەستتان بۆ درىژدەكەن و دەتان چەوسىننەوه، دەتان بەن بۆ كەنىشتەكان و بۆ بەندىخانە، دەتان بەنە بەردەم پادشايان و فەرمانرەوايان، لەپىناوى ناوى من.¹³ بەلام ئەمە ھەلىك دەيىت بۆتان بۆ شاھەتى دان.¹⁴ پىوست ناكات پىش ئەوه خۆتان ئامادەكەن بۆ شىوہى بەرگرى لەخۆتان،¹⁵ چونكە من ووتەو دانابىھەكەن دەدەمى كە ھەموو ئەوانەى بەر بەرەكانىتان دەكەن، نەتوانن وەلامتان بەدەنەوهو بەرھەلستىتان بكەن.¹⁶ ئەنانەت باوكو دايكىشتان يان براو خزمو ھاوپىتان، دەتان دەستەوه، ھەندىكىشتان لى دەكوژن.¹⁷ لەپىناوى ناوى من خەلكى رقتان لى ھەلدەگرن،¹⁸ بەلام موويەك لەسەرتان نافەوتى.¹⁹ بەدان بەخۆداگرتن خۆتان دەبەنەوه.

ھاتنەوهى عىساي مەسىح

²⁰ كاتى دەيىنن سوپا دەورى قودسى داوه، بزنان كە رووخاندنى

رپووده دات و له بهردم رۆلتهی مرؤڤ
راوهستن.)

³⁷ عیسا بهرپوژ له په رستگا
خهریکی فیږکردن بوو، به شهویش
دهرپویشته دهره وه بو چیاى زهیتون و
لهوی ده مایه وه. ³⁸ خه لکی به یانی
زوو ده هاتن بو په رستگا، بو ته وهی
گوئی بو راگرن.

نایاکی یه هوزا 22

جهژنی فهتیره که پی دهوترا جهژنی
تی په رپوون* نزیك بووه وه. ² سه رۆك
كاهینه كان و ماموستایانی شه ریعت
به دواى رپگه به كدا ده گه ران بو
كوشتی عیسا، چونكه له
﴿نازاوهی﴾ گهل دهرسان.

³ شهیتان چوه یه هوزاوه، که به
ئه سخه ریوتی به ناوبانگ بوو، یه کینک
بوو له دوانزه قوتاییه که. ⁴ رۆیشت و
قسه ی له گهل سه رۆك كاهینه كان و
پاسه وانانی په رستگا کرد، چون عیسا
بدا به ده دستیان وه. ⁵ كه وانیش ئه مه یان
زۆر به دل بوو، برپاریشیان دا هه ندی
پاره ی بده نی. ⁶ كه ویش به مه رازی
بوو، چاوه رپی هه لیکی ده کرد تا
عیسا بداته ده ستیان، بی ته وهی

دهرده كه ویت و دیت. ²⁸ كاتی
رپوودانی ئه م شتانه دهستی پی کرد،
هه ستن و سه ره به رزبکه نه وه، چونكه
رژگاریتان نزیك ده بیته وه. ²⁹ نینجا
ئموونه یه کی بو هینانه وه، ووتی:
(سه یری دار هه نجیرو داره كانی تر
بکه ن، ³⁰ كاتی ده بینن ئه وا گه لا
ده كات، ده زانن هه وین نزیك
بووه ته وه. ³¹ ئیوه ش هه ر به م شیوه یه،
که بینیتان ئه م شتانه رپووده دات بزنان
پادشاهیتی خودا نزیك بووه ته وه. ³²

راستیتان پی ده لیم، ئه م نه وه یه
له ناوناچی، هه تا ئه مانه هه مووی
رپوونه دات. ³³ ئاسمان و زهوی
له ناوده چن، به لام ووشه کام
له ناوناچن.)

به خه به رین و ووریا بن

³⁴ (ئاگاداری خو تان بن، دل تان و
میشکتان خه ریک مه که ن
به رابواردن و سه رخوشی و خه مو
خه فه تی ژیانه وه، ئه و رۆژه له ناكاو
وهك ته له خوی ده دا به سه رتان. ³⁵
چونكه هه موو دانیش توانی سه ر زهوی
ده گریته وه. ³⁶ ئی شك بگرن و
نویژبکه ن له هه موو کاتی کدا، تا بتوان
رژگارتان بیت له هه موو ئه و شتانه ی

14 که کاتی ناخواردن هات، عیسا لهسه رخوان له گهل نیرراوان دانیشت. 15 ئینجا عیسا پی ووتن: (زۆر ئاره زووی ئه وه م ده کرد نانی جهژنتان له گهل بخۆم، پیش ئه وه ی بکه ومه ئازاره وه. 16 پیتان ده لیم: ئیتز نانی جهژن ناخۆم تا کو له پادشاهیتی خودا به ته وایی دیتنه دی.) 17 جامی شه رایی هه لگرت، سوپاسی خودای کردو ووتی: (بگرن، به شی که ن له نیوانتان. 18 پیتان ده لیم: ئیتز له به ری تری ناخۆمه وه تا پادشاهیتی خودا دیت.) 19 دوای ئه مه نانیکی هه لگرت و سوپاسی خودای کرد، نانه که ی له ت کردو دای پیتان و ووتی: (ئه مه له شه، ئه وه ی له پیتانوتان به خت ده کری، ئه مه بکه ن بۆ یادکردنه وه م.) 20 ئینجا دوای ناخواردنه که، جامی هه لپری و ووتی: (ئه م جامه بریتیه له په جمانی نوی که به خوینی من دروست ده ییت، ئه و خوینه ی له پیتانوتان ده رژی. 21 به لام ئه وه ی ده مدات به ده سه ته وه ئیستا له سه ر ئه م خوانه له گه لم دایه. 22 رۆله ی مرۆف پیوسته به و شیوه یه بروات که بۆ دانراوه، به لام قور به سه ر ئه و که سه ی دهیدا

خه لک پی بزائن.

جهژنی تیپه پریون

7 رۆژی فه تیره هات ئه وه ی پیوسته قوریانی تیدا سه رپری بۆ نانی ئیواره ی جهژنی تی په پریون. 8 عیسا په ترۆسو یۆحه نای ناردو پی ووتن: (برۆن نانی جهژنی تی په ربوونمان بۆ ئاماده که ن، تا به یه که وه بیخوین.) 9 لییان پرسی: (ده ته وی له کو ی ئاماده ی که ن؟) 10 پی ووتن: (کاتی چوونه ناو شار، یه کیك ده یینن به گۆزه یه ك ئاوه وه، دوای که ون بۆ ئه و ماله ی بۆی ده روات. 11 ئینجا به خاوه ن ماله که بلین: مامۆستامان پیت ده لیت: کوا ئه و ژووره ی له گه ل قوتابه کام نانی جهژنی تی په پریونی تیدا ده خۆم؟) 12 ئه وسا ئه ویش ژووریکتان له نهۆمی دووه می خانوو که پیشان ده دات، گه وره و راخراو، ئاله ویدا ئاماده ی که ن.) 13 ئه وانیش رویشتنو شوینه که یان دۆزه وه، هه ره وک عیسا پی ووتیون، ئیتز هه ر له وی نانی جهژنی تی په پریونیان ئاماده کرد.

ناخواردنی خوداوه ند

به دهه سته وه. ²³ قوتا بيه كاني له ناو خويان كه وتنه پرسيار كردن، كي بي ئه مه بكات.

ئيسرائيل.

لاوازي باوهري په تروس

(³¹ شه معون، شه معون، ئه وه تا شه يتان ده به وي راتانكيشي بو لاي خو ي، تاكو له بيتزنگتان بدات وهك گه نم. ³² به لام من نويزم بو كرديت، هه تا باوهرت به با نه روات، كاتي ده گه پيسته وه، باوهري برايانت به هيز كه. ³³ په تروس ووتى: (گه ورم من نامادم بو به نديخانه بو مردنيس له گه لت بيم). ³⁴ عيسا ووتى: (په تروس من پيت ده ليم، پيش نه وهى كه له شيري به ياني بخويي، تو سى جار نكولي ده كه يت كه من ده ناسى.)

³⁵ ئينجا پي ووتن: (كاتى من ئيوهم نارد به بي تووره كهى پاره، به بي تويشوو، به بي پيلاو، ئايا پيوستتان به هيچ بو؟) نه وانيس پيان ووت: (نه خير). ³⁶ پي ووتن: (به لام ئيستا، نه وهى جزداني پارهى هه به، با بيبات له گه ل خو ي، ههروه ها نه وهى تووره كهى هه به، با بيبات له گه ل خو ي. نه وهش شمشيري نيه، با جله كاني بفروشي و به پاره كهى شمشيريكي پي بكرى. ³⁷ من پيتان

كه ران به دواي پايه و پله

²⁴ ئينجا دواي ئه مه بوو به شه ره قسه يان له سه ره نه وهى كاميان مه زن ته له ناويان. ²⁵ عيسا پي ووتن: (پادشاكان فه رمانه واي ميل له تان ده كه ن، ده سه لاتداره كانيشى ده يانه وي خه لكى به باشى ناويان به ن. ²⁶ به لام ئيوه ئاوا مه بن، با گه و ره تان وهك بچووك بيت، پيشه وه تان وهك خزمه تكار تان بيت. ²⁷ كي گه و ره به، نه وهى له سه ر خوان دانيشتوو ه يان نه وهى خزمه ت ده كات؟ ئايا نه وه نيه كه له سه ر خوان دانيشتوو ه؟ به لام من له نيوان تان وهك خزمه تكار بكم.

²⁸ ئيوه له روژراني تاقى كرد نه وه و ناخوشيمدا، دان تان به خو تان گرت له گه لم. ²⁹ منيس پادشايه يتان ده ده مى، ههروهك باوكم داويه تي بيم. ³⁰ تاكو له پادشايه تيه كه م، له سه ر خوا م بخون و بخونه وه و له سه ر كورسى حوكمراني دانيشن و حوكم بده ن به سه ر هه ر دوانزه هوزه كهى

لهشی وهك دلۆپه‌ی خوین ده‌رژایه
سه‌ر زه‌وی.⁴⁵ دوا‌ی ئەمه‌ هه‌ستاو
گه‌ر‌ایه‌وه‌ بو‌ لای قوتابیه‌ کانی،
سه‌یری کرد هه‌موو خه‌ویان
لی‌ که‌وتوو له‌خه‌فه‌تا.⁴⁶ ئینجا پیی
ووتن: (ئه‌وه‌ چیه‌ هه‌ستن نوێژ بکه‌ن،
تا نه‌ که‌ونه‌ تا‌قی کردنه‌وه‌.)

گرتنی عیسا

⁴⁷ له‌و کاته‌دا که‌ عیسا ده‌دوا،
چهند پیاویک به‌ره‌و رووی هاتن،
یه‌هوزا که‌ یه‌کیک بو‌ له‌قوتابیه‌ کانی،
پیشیان که‌وتبوو، له‌عیسا هاته
پیشه‌وه‌ تا‌کو ماچی بکات.⁴⁸ عیسا
پی‌ووت: (ئه‌ی یه‌هوزا، به‌ماچ
رۆله‌ی مرۆف ده‌ده‌یت به‌ده‌سته‌وه‌؟)
⁴⁹ کاتی ئەوانه‌ی ده‌ور‌وپشتی
عیسا، زانیان به‌وه‌ی خه‌ریکه‌ شتی‌ک
ر‌ووده‌دات، ووتیان: (گه‌وره‌م
ده‌ست بکه‌ینه‌ شمشیر وه‌شان‌دن؟)⁵⁰
هه‌ر له‌ه‌ویدا یه‌کیکیان شمشیری
وه‌شان‌دو گوی‌ی راستی ئیشکه‌ری
سه‌رۆک کاهینی بری.
⁵¹ عیسا فه‌رمانی داو ووتی:
(ده‌ست هه‌لگرن، ر‌اوه‌ستن) ئینجا
ده‌ستی هی‌نا به‌گویی کابر‌اداو
چاکی کرده‌وه‌.⁵² ئەو کۆمه‌له‌ی

ده‌له‌یم: ئەوه‌ی له‌باره‌ی منه‌وه
نووسراوه‌ که‌ ده‌له‌ی: {له‌ریزی
تاوانباران دایان نا} پیوسته‌ بیه‌ده‌ی،
چونکه‌ ئەوه‌ی له‌باره‌ی منه‌وه
له‌کتیپی پ‌ر‌وزدا نووسراوه‌ دیه‌ده‌ی.
³⁸ ئەوسا پ‌یان ووت: (گه‌وره‌م ئەوه‌تا
دوو شمشیر ل‌یره‌ هه‌یه‌.) ئەویش پیی
ووتن (ئه‌مه‌ به‌سه‌.)

نوێژی عیسا له‌گه‌ی زه‌یتون

³⁹ عیسا هه‌روه‌ك جاران رۆیشت
بو‌ ک‌یوی زه‌یتون، قوتابیه‌ کانیش
دوا‌ی که‌وتن.⁴⁰ کاتی گه‌یشته‌ ئەو
شوینه، به‌قوتابیه‌ کانی ووت: (نوێژ
بکه‌ن بو‌ ئەوه‌ی نه‌ که‌ونه‌
تا‌قی کردنه‌وه‌.)⁴¹ ئینجا چهند
هه‌نگاویک ل‌یان دوور که‌وته‌وه‌
ماوه‌ی به‌رد هاو‌یشتتی‌ک، چۆکی
داداو ده‌ستی کرد به‌نوێژ کردن.⁴²
ووتی: (ئه‌ی باوک، گه‌ر ده‌بیت ئەم
جامه‌م لی‌ دووربخه‌وه‌، به‌لام با
به‌خواستی خۆت بیت نه‌ك به‌خواستی
من.)⁴³ له‌م کاته‌دا، فریشته‌یه‌ک له‌
ناسمانه‌وه‌ ده‌ر که‌وت تا به‌هی‌زی
بکات.⁴⁴ کاتی عیسا له‌م‌لام‌نیه‌کی
رۆحی توند بوو، به‌گه‌رمی
ده‌ستی کرد به‌نوێژ کردن و ئاره‌قه‌ له‌

ھاتبونە سەر عیسا، بریتی بوون لەسەرۆك كاهینەكان و پاسەوانانی پەرستگا و پیران، عیسا پێی ووتن: (خۆ من یاخی بوو نیم، ئاوا بە شمشیر و دارەو ھاتوونەتە سەرم؟⁵³ ھەموو رۆژێك لەگەڵتان بووم لە پەرستگادا كەچی كەستان دەستتان بۆ نەبەردم. بەلام ئەمە رۆژی ئێوەیە، كاتی تاریکی دەسەلاتی ھەیە.)

نكۆلی پەترۆس لە عیسا

⁵⁴ئینجا سەربازە پاسەوانەكان، عیسا یان گرت و بردیان بۆ كۆشكى سەرۆك كاهین. پەترۆسیش دوور بەدوور دوایان كەوت.⁵⁵ كاتی لێگۆرە پانی كۆشكە كەدا، ئاگریان كردەو ھەو لەدەورو پشتی ئاگرە كە دانیشتن، پەترۆسیش چوو لەگەڵیان دانیشت.⁵⁶ یەكێك لەژنە ئیشكەرەكانی ئەوێ كە لەرووناکیە كەدا دانیشتوو پەترۆسی بیخی، جوان تییروانی و ووتی: (ئەمەش لەگەڵی بوو.)⁵⁷ بەلام پەترۆس نكۆلی لێكردو ووتی: (خوشكە، من ئەو كاپرایە نانا سم.)⁵⁸ دوای ماوێھە كی كەم، یەكێكى تریش بیخی، ووتی: (تۆش لەوانیت.)

بەلام پەترۆس ووتی: (نەخێر كا كە، لەوان نیم.)⁵⁹ ئینجا نزیکە یەك كازێری تر، یەكێكى كە ووتی (بەراستی ئەمیش لەگەڵی بوو، چونكە ئەمیش خەلكی شارێ جەلیلە.)⁶⁰ پەترۆس ووتی: (كا كە، من نازام تۆ چی دەلییت.) ھیشتا قسەكەى تەواو نەكردبوو، كەلەشیرێ بەیانی خویندی.⁶¹

خودا وەند ئاوری دایەو ھەو سەیریكى پەترۆسی كرد، ئینجا پەترۆس بیخی كەوتەو ھەو كاتی عیسا پێی ووت: (پیش ئەو ھەو كەلەشیرێ بەیانی بخوینێ تۆسی جار نكۆلیم لێ دەكەیت.)⁶² ئەوسا پەترۆس چوو ھەر ھەو گریانێكى بەكول گریا.

عیسا لەبەردەم ئەنجوومەنى بالادا

⁶³ئەوانەى پاسەوانى عیسا یان دەكرد، دەستیان كرد بەلیدانی و گالته پێكردنی.⁶⁴ چاویان دەگرت و لییان دەپرسی: (بێمان بلێ، كی بوو ئەو ھەو ئیستا لێی دايت؟)⁶⁵ سەرەرای ئەمەش قسەى خرابی زۆریان پێ ووت.⁶⁶ كاتی رۆژ بوو ھەو، ئەنجوومەنى پیرانى گەل، ئەو ھەو لەسەرۆك كاهینەكان و مامۆستایانى

عیسا وه لآمی دایه وه: (تو ووتت).⁴
 ئینجا پیلاتۆس به سه رۆك كاهینه كان و
 خهلكه كهی ووت: (من هیچ
 گوناهیك له م پیاوه دا نابینم).⁵ به لام
 نهوان پیمان داگرت و ووتیان: (ئه م
 كابرایه گهل ده ورورژینی له هه موو
 ناوچهی یه هودایدا، هر
 له جه لیله وه تا ئیره خه ریکی
 فیر کردن و هاندانی خه لکه).

⁶ کاتی پیلاتۆس ئه مهی بیست،
 ووتی: (ئایا ئه م كابرایه خه لکی
 جه لیله؟)⁷ که زانی ئه و سه ر به و
 ناوچهیه که هیرۆدس حو کمرانی
 تیاده کات، عیسای نارد بو لای
 هیرۆدس، که له و کاته دا له قودس
 بوو.⁸ کاتی هیرۆدس عیسای بینی،
 زۆری پی خۆش بوو، چونکه
 ده میك بوو باسی عیسای بیست بوو،
 ده یویست خوی و کاریک له کاره
 سه رسوور هینه ره کانی بینیت.⁹
 جو ره ها پر سیاری لی کرد، به لام نه و
 هیچ وه لامیکی نه دایه وه.¹⁰ سه رۆك
 کاهینه كان و ما مۆستیانی شه ریه ت،
 به گه رمی تا وانباریان ده کرد.¹¹
 هه ره وه ها هیرۆدس و سه ربازه کانیش
 به رقه وه سه بیریان کردو تیر گالته یان
 پی کرد، ئینجا پالۆتۆیه کی

شه ریه ت پیک هاتبوو، کو بوونه وه و
 عیسایان بانگ کرده به رده میان، پیمان
 ووت: ⁶⁷ (ئه گه ر تو مه سیحی پیمان
 بلتی). ئه ویش پی ووتن: (گه ر
 ئه مه تان پی بلیم، باوه ر ناکه ن،⁶⁸
 گه ر لیشتان بیرسم وه لام ناده نه وه.
⁶⁹ پاش ما وهیه کی که م، رۆله ی مرۆ
 له لای راستی خودای به توانا وه
 داده نیشی).⁷⁰ هه موو ووتیان:
 (ده ته وی بلیت که تو رۆله ی
 خودای؟)

عیسا پی ووتن: (ئیه ده لین، من
 ئه وم).⁷¹ ئینجا ووتیان: (ئیتز پیویستی
 چیمان به شایه ت هه یه؟ ئه وه تا له ده می
 خۆیه وه گویمان لی بوو).

عیسا ده به نه لای پیلاتۆس 23

دوای ئه مه هه موو هه ستان و عیسایان
 برده لای پیلاتۆس،² ده ستیان کرد به
 تا وانبار کردن و ووتیان: (بو مان
 ده رکه وتوو ه ئه م پیاوه ری
 تیک ده دات له گه له که مان، هه ره وه ها
 هانی خه لکی ده دات سه رانه نه ده ن
 به قه یسه ره و خۆشی به مه سیحی
 پادشا داده نی).³ پیلاتۆس لی پرسی:
 (تو پادشای جو وله که ی؟)

ناژاوه نانهوه و کوشتنه وه.²⁰ پیلاتوس دیسان بۆ دووهم جار، ئاره زووی خۆی دهر پری، بۆ ئازادکردنی عیسا.²¹ ههموو هاواریان کرد: (له خاچی بده، له خاچی بده.)²² ئینجا بۆ جاری سیههم، لیتی پرسین: (چ خراپیه کی کردوو، من هیچ گوناهیکی تیدا نایینم که شایانی مردن بیّت، ئیستا فهرمانی له قامچی دانی بۆ دهرده کهمو ئازادی ده کهم.)²³ نهوانیش پیمان داگرت، به دهنگی بهرز هاواریان کردو داوای له خاچدانیان کرد، بهمه قسهیان سه رکهوت.²⁴ ئینجا پیلاتوس فهرمانی داواکاریه که بیان جی به جی بکری.²⁵ نهوهی له بهر ئازاوه و کوشتن زیندان کرابوو، له سهر داواکاری نهوان ئازادی کرد. عیسانی خسته ژیر بریاری نهوانه وه.

له ریگا بۆ له خاچدان

²⁶ له و کاتهی عیسیان دهر برد بۆ له خاچدان، کابرایه کیان گرت له شاری قهیره وانه وه هاتبوو، به ناوی شه معون تاز له کیلگه کهی گه رابوو وه، خاچه که بیان دابه سهر شانی تا کو دوابه دوای عیسا

بریسکه داری پادشاهانه یان له بهر کردو ناردیانه وه بۆ لای پیلاتوس.¹² ههر چه نده هیرۆدسو پیلاتوس دوژمنایه تی کۆنیان له نیوان بوو، به لای له و رۆژه دا بوو بوون به هاواری یه کتری.

بریاری له خاچدانی عیسا

¹³ پیلاتوس سه رۆک کاهینه کان و پيشه وایان و گه لی بانگ کرد،¹⁴ پیی ووتن: (ئیه ئهم کابرایه تان وه ک ری له گه ل تیکده ر هینا بۆ لام، نه وه تا منیش دوای نه وه ی له باسه کهم کۆلیسه وه، هیچ گوناهیك نایینم له م کابرایه دا، به وه ی ئیه و تاوانباری ده که ن.¹⁵ دیاره هیرۆدسیش هیچ هه له یه کی تیا شک نه بر دووه، بۆیه ناردویه تیه وه بۆ مان. ئهم کابرایه شتیکی وای نه کردوو شایانی مردن بیّت.¹⁶ فهرمانی له قامچی دانی ده ده مو ئازادی ده که م.)¹⁷ پیلاتوس ده بووایه ههموو سالیك له جه ژندا له سه ر داواکردنی خه لکه که یه کیك له بنده کراوانی ئازاد بکردایه.¹⁸ به لای خه لکه که هاواریان کرد، ئهمه بکوژوه باراباسمان بۆ ئازاد بکه. ¹⁹ ئهم کابرایه ش بنده کرابوو به هو ی

بوون سه‌یریان ده‌کرد، سه‌رۆکه‌کانیش، گالته‌یان بی‌ده‌کردو ده‌یانووت: (خه‌لکی تری رزگار کرد، گهر نه‌مه مه‌سیحی هه‌لبژیراوی خودایه، باخوی رزگار کات).³⁶ هه‌روه‌ها سه‌ربازه‌کانیش، گالته‌یان بی‌ده‌کرد، لی نزیك ده‌بوونه‌وه‌و سرکه‌یان پی‌ده‌دا،³⁷ ده‌یانووت: (گهر تو پادشای جووله‌که‌ی، خۆت رزگار که).³⁸ ته‌خته‌یه‌کیان به‌سه‌ر سه‌ری هه‌لواسی بوو، له‌سه‌ری نووسرابوو، نه‌مه‌تا پادشای جووله‌که.

³⁹یه‌کیك له‌تاوان‌باره‌کان، ده‌ستی کرد به‌قسه‌ بی‌ووتنی و ووتی: (تو مه‌سیحی؟ ده‌باشه‌ خۆت رزگار که و ئینجا ئیمه‌ش).⁴⁰ به‌لام نه‌وه‌ی تریان، چوو به‌گژیداو ووتی: (له‌خودا ناترسی، هه‌ر چه‌نده‌ هه‌مان سزات به‌سه‌ر دراوه؟⁴¹ سزای ئیمه‌ دادپه‌روه‌رانه‌یه، له‌جیاتی کرداره‌کانمان وهرمان گرتوو، به‌لام نه‌و هیچ خراپه‌یه‌کی نه‌کردوو).⁴² ئینجا ووتی: (عیسا له‌یادم مه‌که کاتی ده‌چیته‌ ناو پادشایه‌تیه‌ کهت).⁴³ عیسا پی‌ووت: (راستیت پی‌ ده‌لیم:

هه‌لبژی. ²⁷خه‌لکیکی زۆر دوای که‌وتبوون، هه‌روه‌ها چه‌ند ئنیك ده‌گریان و له‌خویان ده‌دا.²⁸ عیسا ناوری ئیدانه‌وه‌و ووتی: (ئه‌ی کچانی قودس بو من مه‌گرین، بو خۆتان و بو منداله‌ کانتان بگرین.²⁹ رۆژانیك دیت، تیایدا ده‌لین، خۆزگه‌مان به‌و ژنانه‌ی نه‌زۆك بوون، به‌و سکانه‌ی مندالیان نه‌بووه، به‌و مه‌مکانه‌ی شیریان نه‌داوه.³⁰ ئینجا به‌شاخه‌کان ده‌لین، بپروخی به‌سه‌رمان، به‌گرده‌کانیش ده‌لین دامانپۆشه.³¹ گهر ئاوا بکه‌ن به‌لقی سه‌وز، ناخۆ ده‌بی‌ حالتی لقی ووشك چۆن بی؟)

له‌خاچدان

³²هه‌ر له‌وکاته‌دا له‌گه‌ل عیسا، دوو تاوان‌باریش ده‌بران بو له‌خاچدان.³³ کاتی گه‌یشتنه‌ نه‌و شوپنه‌ی به‌کاسه‌ی سه‌ر ناوده‌برا، له‌گه‌ل دوو تاوان‌باره‌که‌ له‌خاچیان‌دا، یه‌کیك له‌لای راستیه‌وه‌ نه‌وی تر له‌لای چه‌په‌وه.³⁴ عیسا ووتی: (ئه‌ی باوک، لییان خۆش‌به، چونکه‌ نازانن چی ده‌که‌ن). ئینجا جله‌کانی عیسا یان داناو شیروخه‌تیان له‌سه‌ر کرد.³⁵ خه‌لکه‌که‌ پراوه‌ستا

هەر ئەمڕۆ لە گەلم دەیت
لەبەهەشت.)

مردنی عیسا

44 نزیکی کاتزمیری دوانزەوی
نیوهرۆ، تاریکی بآلی کیشا بەسەر
هەموو زەویدا، هەتا کاتزمیری سیی
نیوهرۆ. 45 رۆژ تاریک بوو، پەردەوی
پەرستگا لەناوهراستهوه درآ. 46 عیسا
بەدەنگی بەرز هاواری کردو ووتی:
(ئەوی باوک، رۆحی خۆم بە دەستی تۆ
دەسپێرم.) ئەمەوی ووتو رۆحی
سپارد. 47 کاتی ئەو سەرپەلەوی لەویدا
بوو، ئەمەوی بینی، ستایشی
خودای کردو ووتی: (بەرآستی ئەو
کابرایە بی تاوان بوو.) 48 ئەو خەلکەوی
لەویدا کۆبوو بوونەوه، بۆ
سەیرکردنی لەخاچدانەکه، کاتی
ئەمەیان بینی بەسنگ کوتان
گەرآنەوه. 49 بەلام هەموو
ناسیاوه کانی عیسا، لە گەل ئەو
ئافەرەتانەوی لەجەلێلەوه لەگەل
هاتبوون، لەدووهرهوه راوهستابوونو
دەیانروانییه ئەم رووداوانە.

بالا، کابرایەکه هەبوو ناوی یوسف
بوو، کابرایەکی چاکو
سەرپرست بوو، 51 رازی نەبوو
بەبەرپارو هەلسوکەوتی ئەندامانی
ئەنجومەن و کرداریان. خەلکی
شاری رامەوی ناوچەوی یەهودیا بوو،
لەوانەبوو که چاوهروانی پادشاهیتی
خودای دەکرد. 52 هاتە لای
پیلاتۆسو داوای تەرمەکەوی عیساوی
لیکرد. 53 ئینجا لەسەر خاچەکه
هینایەخوارەوهو لەقوماشیکی کەتانی
پێچا. بردی و خستیه گۆرپیکی لەبەرد
هەلکەنراو هیشتا کەسی تیادا
نەنیزرابوو. 54 ئەو رۆژەش کاتی
خۆئامادەکردن بوو بۆ شەممە، چونکە
ئەوئەندەوی نەمابوو بۆ شەممە. 55 ئەو
ئافەرەتانەوی لەجەلێلەوه بەدوای
عیساوه بوون، دوای یوسف کەوتن،
گۆرپەکەیان بینی و بینیان چۆن
تەرمەکەوی تیادا دانرا. 56 ئینجا
گەرآنەوهو بابەتی مانەوهو بۆن ئەو
شتانەیان ئامادەکرد بۆ چەورکردنی
تەرمەکە، رۆژی شەممەش بەپێی
راسپاردە، پشووینادا.

دایکی یاقوب و هندی نافرته تی تر که له گه لیان هاتیبون.¹¹ گپانهوی قسه کانیاں هەر له ورپینه ده کرد، بویه باوهرپان پی ته کردن.¹² ئینجا په ترۆس ههستاو رای کرد بۆ سهر گۆره که، کاتی دانهویهوه تهنها نهو کفنه ی بینی که تیهوه پچراپوو، ئینجا زۆر به سهرسورمانهوه لهوهی که روویدا بوو، نهوی به جی هیشته.

دووان له قوتابیه کان عیسا ده بینن

¹³ دووان له قوتابیه کان، لهو رۆژهدا چوون بۆ دی عیمواس، که تهنها چهوت میل له قودسهوه دوور بوو.¹⁴ له رۆژی باسی نهوه ههموو شتانهیان ده کرد که رووی دا بوو.¹⁵ لهوکاته دا قسهیان ده کرد، عیسا خۆی نزیک بووه و له گه لیان رۆی به رپیدا.¹⁶ بهلام چاویان به ستر له ناسینی.¹⁷ عیسا لپی پرسین: (نهوه باسی چی ده که به رپیره؟) نهوانیش به دلته نگیهوه راوهستان،¹⁸ یه کیکیان که ناوی کلیۆپاس بوو ووتی: (چیه، ده لپی تۆ نامۆیت له قودس لات داوه، ناگات لهوه نیسه که لهم رۆژانه دا رووی داوه؟)¹⁹ نهویش پی ووتن: (چی رووی داوه؟) نهوانیش

نافرته کان، رۆژی یه که شه مه به یانی زوو، به خویان و نهو بۆن و بابته تی مانهوه ی نامادهیان کردبوو، هاتنه سهر گۆره که.² سهیریان کرد بهردی سهر گۆره که لاچووه،³ بهلام که چوونه ژووره وه، سهیریان کرد تهرمه که ی عیسا ی خودا وه ند نهماوه.⁴ کاتی لهم کاره سهیریان سوورماپوو، له پیر دوو پیاویان به جلی بریسکه داره وه به ته نیشته خویانه وه بسینی.⁵ کترس دایگرتن و سهیریان شوپ کرده سهر زوی، دوو کابراکه ووتیان: (بۆچی ده گه رپین به دوای یه کیکی زیندوو له ناو مردوواندا؟)⁶ نهو لیره نیسه، زیندوو بووه ته وه، بیرکه نهوه لهوه ی له جه لیل پی ووتن،⁷ کاتی ووتی: رۆله ی مرۆف، پیویسته به بدری به ده ست گونا هبارانه وه، ئینجا له خاچ بدری و له رۆژی سهیهم ههستیه وه.⁸ ئینجا قسه کان عیسا یان هاته وه یاد.⁹ گۆره که یان به جی هیشته و گه رانه وه، ههوالی ههموو ئه م شتانه یان به یانزه قوتابیه که وه نهوانی تر دا.¹⁰ نهو ژنانه ه که ههوالی ئه م شتانه یان به نیرراوان راگه یاند، بریتی بوون له مریه می مه جده لی و یونا و مریه می

دهستی کرد بهر وونکردنهوهی ئه
شانهی لهسههری نووسراوه، ههر
لهتهوراتی موساوه تا گشت
پهتوو که کانی پیغهمهبران.

²⁸ وورده وورده نزیک دهبرونهوه
لهو دێیهی قوتاییه کان بۆی هاتیون.
عیسا وا خۆی نیشاندا ئهوه دهپرات
بۆ شوینیکی دوورتر. ²⁹ قوتاییه کان
زۆریان لی کردو ووتیان: (ئههوا
رۆژئاوا دهییتو تاریک دادییت،
بمینهوه لامان.) ئهویش بهمه رازی
بوو، لهگهڵیان هاته مالهوه. ³⁰ کاتی
لهسههر خوان دانیشتن، دهستی برد
نانیکی هههنگرت، پیروزی کردو
لهتی کرد، ئینجا دای پیمان. ³¹

دهست بهجی چاویان کرایهوهو
ناسیانهوه، ئیتر لهبهرچاویان نهما. ³²
بهیه کتریان ووت: (ئهمه بۆیه کاتی
قسه ی بۆ ده کردین، دلتمان لهناو
سنگماندا وه ئاگر گری گرتیوو.)
³³ دوا ی ئهمه یه کسههر ههستانو
گهرا نهوه بۆ قودس، سه پریان کرد
یانزه قوتاییه کهو ئهوانه ی لهگهڵیان،
ههموو کۆبوونه تهوه، ³⁴ دهیان ووت:
(راسته! گهوره مان ههستاو تهوه،
دهریش کهوتوووه بۆ شه معون.) ³⁵
ئینجا ههر دووکیان دهستیان کرد

ووتیان: (ئهو هی سه بارهت به عیسی
ناسیری روویداوه، پیغهمه بریکی
توانا داربوو له قسه و کرداری له لای
خوداو هه موو گه ل. ²⁰ به لام سه رۆک
کاهیینه کا مان و فه رمانه ره وا کان
دایان به ده سه ته وه بۆ له خا چدان و
مردن. ²¹ ئیمه هیوامان بهو هه بوو،
که به خوینی خۆی ئیسرا ئیل
ده کپیته وه، له گه ل هه موو ئه مانه شدا
ئهمرۆ سه ههم رۆژه ئهمه رووی داوه.
²² هه ندی لهو ئا فه تانه ی له گه لمان
به هه والیک زۆر سه رسامیان کردین،
چونکه به یانی زوو چوو بوونه سه ر
گۆره که، ²³ ته رمه که یان نه یینی بوو،
ئینجا گه رانه وهو ئه مه یان با سکردو
ووتیان: ئیمه دوو فریشه ته مان بین
ده یان ووت: ئه و زیندوو ه. ²⁴ هه ندی
له ئیمه چوونه سه ر گۆره که و
سه پریان کرد ئه وه ی ئا فه ته کان
گه ریا نه وه راس ته وه له گۆره که دا
که سیان نه یینی.) ²⁵ ئینجا عیسا پی
ووتن: (ئهی تی گه یشتوو ان، ئهی
که م با وه ران به هه موو ئه وانه ی که
پیغه مه بران با سیان کردوو ه، ²⁶ ئهی
باشه نه ده بوایه مه سیح ئه م ئازارانه
بچییۆ ئینجا بچیه شه شوینی
شکو مه ندی خۆی.) ²⁷ ئه وس

ستایشی خودایان ده کرد

مزگیتی بهیتی نووسینی یۆحننا

یۆحننا به کتیک بوو له قوتابیه کانی عیسا، په یوه ندییه کی تابهتی بههتری له گهان هه بوو، باسی خۆی ده کات که خوشه ویستی عیسا بووه، یۆحننا لهم په رتوو که دا جهوت نیشانه ی سهر سوور په هینه ی هه لێژارد که هه مووی ده ری ده خات عیسا مه سیحه و ج شیوه یه کی ژیا نمان بی ده به خشی.

مه بهستی یۆحننا لهم په رتوو که دا ئه وه یه: (تا باوه بکه ن که عیسا مه سیحه)، چونکه ئه وه ی باوه ری بی بهی بی (هه تا ئیوه بههۆی باوه ره وه ژیا ن به ده ست بهی ن به ناوی ئه وه وه). (20:31).

ههروه ها باسی ده کات جهۆن هه ندی کسه باوه ری سا ن هینا و بوون به قوتابی ئه و، به لام هه ندی کیان ره تیا ن کرده وه به ره ره کانیان کرد. ئینجا هه ندی به شی که ی ئه م په رتوو که باسی ئه و په یوه ندییه بهه تیره ده کات که له نیا ن عیسا و قوتابیه کانی هه بووه.

ئه وه ی شایانی باسه له نیوه ی په رتوو که وه تا کو تایی باسی دو هه فته ی ژیا نی عیسا ده کات، تیا یدا باسی و ته کانی عیسا ده کات له ناما ده کردنی قوتابیه کانی و هاندا نیان پی ش له خا جدان ی. ههروه ها باسی مه سیح ده کات وه ک پادشایه ک، به لام هو کمرانیه که ی له م جیهانه نیه و ئه مه ش تا مر دنی له سه ر خا ج ده ر نه که وت (1:17)، ههروه ها باسی گرتنی عیسا و داد گایی کردنی و له خا جدان ی و هه ستانه وه ی ده کات، ئینجا ده ر که وتنی یۆ قوتابیه کانی دوای هه ستانه وه ی.

ده کاته وه تاریکی ناتوانی رووناکی بههزی.

وو شه ی خودا

1

⁶ مرۆڤتیک هات که خودا نارد بووی، ناوی به حیا بوو، ⁷ ئه و هات شایه تی یۆ رووناکی بدات، تا وه کو هه مووان بههۆی ئه وه وه باوه په ی ن. ⁸ به حیا خۆی رووناکیه که نه بوو، به لکو شایه تی رووناکیه که بوو. ⁹ ئه و رووناکیه راسته ی هه موو خه لکی رووناک ده کاته وه هاته جیهان، ¹⁰ ئه و له جیهاندا بوو، به ویش جیهان دروست بوو، که چی

له سه ره تا وه وو شه که* بوو، وو شه که لای خودا بوو، وو شه که ش خۆی خودا بوو. ² ئه و هه ر له سه ره تا وه لای خودا بوو. ³ به و هه موو شتی دروست بووه، بی ئه و هیه چ شتیک دروست نه بووه له مانه ی که دروست بوون. ⁴ ژیا ن له ئه و با بوو، ئه و ژیا ن هه ر رووناکی مرۆڤ بوو، ⁵ رووناکی ش تاریکی رووناک

جیهان نه‌یناسی. ¹¹ئو بۆ لای گه‌له‌که‌ی هات، که‌چی ئه‌وان پیتشوازیان لی‌ته‌کرد. ¹²به‌لام هه‌موو ئه‌وانه‌ی پیتشوازیان لی‌کرد، ئه‌وانه‌ی باوه‌ریان به‌ناوی هینا، ده‌سه‌لائی پیدان ببن به‌رۆ‌له‌ی خودا*، ¹³ ئه‌وانه‌ی نه‌به‌خوین، نه‌به‌ویستی له‌ش، نه‌به‌ویستی پیاو، به‌لکو له‌خوداوه‌ بون.

¹⁴ئینجا ووشه‌که‌ بوو به‌له‌ش و له‌ناواماندا نیه‌شته‌جی‌بوو، ئیمه‌ شکۆی ئه‌ومان بیی، شکۆی تاقانه‌ی باوک، ئه‌وه‌ی پرپوو له‌به‌ره‌که‌ت و راستی. ¹⁵ یه‌حیا شایه‌تی بۆده‌داو هاواری ده‌کرد: (ئهمه‌ ئه‌وه‌یه که‌ باسهم کردو و وتم: ئه‌وه‌ی له‌دوای من دیت له‌پیش من بوونی هه‌یه، چونکه‌ ئه‌و بووه‌ پیش ئه‌وه‌ی من بيم.) ¹⁶هه‌موومان له‌پرپی ئه‌و به‌ره‌که‌ت* له‌دوای به‌ره‌که‌تمان وه‌رگرت، ¹⁷چونکه‌ شه‌ریعت به‌هۆی موساوه‌ درا، به‌لام به‌ره‌که‌ت و راستی به‌هۆی عیسا‌ی مه‌سیحه‌وه‌ هاتن. ¹⁸هه‌رگیز که‌س خودای نه‌بینه‌وه، به‌لام تاقانه‌ی خودا، ئه‌وه‌ی له‌باوه‌شی باوکدا‌یه، ئه‌و خودای بۆ ئیمه‌ ده‌رخست.

لییان پرسی: (ئه‌ی تو کیت؟ ئه‌لیاسی؟) ووتی: (نه‌خیر! نه‌و نیم.) ووتیان: (نایا پیغه‌مه‌به‌ره‌ که‌ی؟) ووتی: (نه‌خیر.) ²²له‌کۆتاییدا ووتیان: (باشه‌ تو کیت، تا وه‌لامه‌که‌ بده‌ینه‌وه‌ به‌و که‌سانه‌ی ئیمه‌یان ناردوو؟ چی ده‌لیت ده‌رباره‌ی خو‌ت؟) ²³ئه‌ویش ووتی: (من {ده‌نگیکم له‌ده‌شت و ده‌ر هاوار ده‌که‌م: ریگای خوداوه‌ند رینگ و ئاماده‌که‌ن}، هه‌روه‌ک چۆن ئه‌شعای پیغه‌مه‌به‌ر ووتیه‌تی.) ²⁴ئه‌وانه‌ی له‌لایه‌ن فه‌ریسه‌ی کانه‌وه‌ نیراپوون، ²⁵دیسان پرسیان: (باشه‌ گه‌ر تو مه‌سیح نیت و ئه‌لیاس نیت و پیغه‌مه‌به‌ره‌ که‌ نیت، ئیت بۆچی خه‌لکی له‌ناوه‌لده‌ کیشیت؟) ²⁶ وه‌لامی دایه‌وه: (من خه‌لکی له‌ناوه‌لده‌ کیشم، به‌لام له‌ئینوانتاندا یه‌کیک هه‌یه که‌ نایانسن، ²⁷ئه‌و دوا‌ی من دیت، من شایانی ئه‌وه‌ نیم فه‌یتانی پیلاره‌کانی بۆ بکه‌مه‌وه.)

²⁸ئهمه‌ش له‌تدی بی‌ت‌عنه‌یا روویدا، له‌توتی روی رووباری ئوردونه‌توه، له‌تو شوینتی یه‌حیا خه‌لکی له‌ناوه‌لده‌کیشا.

شایه‌تی‌دانی چه‌زه‌تی یه‌حیا

¹⁹ئهمه‌ش شایه‌تی‌که‌ی یه‌حیا،یه، کاتی جوله‌که‌کانی قودس هه‌ندی کاهین لایوان نارد پرسیاری لی‌بکه‌ن: (تو کیت؟) ²⁰ئه‌و به‌ بی‌ دوودلی دانی پیاو ووتی: (من مه‌سیح نیم.) ²¹ئینجا

به‌رخ‌ی قوربانی خودا

²⁹رۆژی دوا‌ی ئه‌وه‌ یه‌حیا عیسا‌ی بیی وای به‌ره‌و روی دیت، ووتی: (نا ئه‌وه‌تا به‌رخ‌ی خودا*، ئه‌و قوربانی‌یه‌ی گونا‌هی جیهان هه‌ل‌ده‌گریت. ³⁰ئهمه ئه‌و که‌سه‌یه که‌ ده‌رباره‌ی و وتم، ئه‌وه‌ی له‌دوا‌ی من

♦ پیغه‌مه‌به‌ره‌ که‌ی: مه‌به‌ستی له‌و پیغه‌مه‌به‌ره‌یه که‌ موسا باسی ده‌کات. بروانه‌ یۆحه‌نا 1:45

شەمەون پەترۇس بو، يەكى بو لەو دووانەى دواى
 عيسا كەوتن، دواى ئەوەى گۆتيان لەقسەى يەحيا
 بو. ⁴¹ ھەر كە ئەندەر اوس شەمەونى براى دۆزىيەو،
 پىئى ووت: (مەسىحمان دۆزىيەو) واتە
 دەست نىشانكراو. ⁴² ئىنجا بردى بو لاي عيسا، عيسا
 بەووردى تىروانى و ووتى: (تۆ شەمەونى كورې
 يۆناى، بەلام من بانگت دە كەم كىفا، واتە
 پەترۇس).

⁴³ بو بەيانى عيسا بىر پارىدا بروت بو ناوچەى
 جەلسىل، كاتى فيليپپوسى دۆزىيەو، پىئى ووت: (دوام
 كەو!) ⁴⁴ فيليپپوس وەك ئەندەر اوس پەترۇس
 خەلكى شارى بەيت سەيدا بو. ⁴⁵ ئىنجا فيليپپوس
 نەسەنائىلى دۆزىيەو پىئى ووت: (ئەوەى موسا
 لەتەوراتدا لەسەرى نووسىو پىغەمبەر انىش
 لەپەرتو توو كە كانيان، دۆزىمانەو. ئەو كەسە عيساى
 كورې يوسفى خەلكى ناسىرەيە. ⁴⁶ نەسەنائىل ووتى:
 (نايا لەشارى ناسىرە شتى چاك ھەلدە كەو؟)
 فيليپپوس پىئى ووت: (وەرە سەير كە!)

⁴⁷ كە عيسا نەسەنائىلى يىنى وا بەرەو پووى
 دىت، ووتى: (بى گومان ئەمە ئىسرائىلىيە كى
 بى غەلغەشە!) ⁴⁸ نەسەنائىل لە عيساى پرسى:
 (لە كورې دەم ناسىت؟) عيسا لەو لەمدا ووتى: (كاتى
 لەزىر دار ھەغىرە كە بوويت تۆم يىنى، پىش ئەوەى
 فيليپپوس بانگت بىكات). ⁴⁹ ئىنجا نەسەنائىل ھاوارى

دىت لە پىش من بوونى ھەبە، چونكە ئەو ھەبوو
 پىش بوونى من. ³¹ مئىش نەم دەناسى، بەلام ھاتووم
 بو لەناو ھەلكىشان تا ئەو بو ئىسرائىل دەر كەو. ³²
 ئىنجا يەحيا شەيئەتى داو ووتى: (پۇرچى پىرۆزم*
 لەشۆيەى كۆرتىك يىنى لەناومانەو ھاتە خوارەو
 لەسەر عيسا نىشەو. ³³ من نەم دەناسى، بەلام ئەوەى
 منى نار دوو ھەلكى لەناو ھەلكىشەم، ئەو پىئى ووتم:
 ئەوەى دەى يىنىت پۇرچ دىتە خوارەو لەسەرى
 جىگىر دەبى، ئەو خەلكى بەرۆچى پىرۆز
 ھەلدە كىشى. ³⁴ لەبەر ئەوەى ئەمەم دىو، شەيئەتى
 دەدەم ئەو رۇلەى خوادىە).

قوتابىيە يەكە مېنەگان

³⁵ بو بەيانى يەحيا لە گەل دوو قوتابى خۆى
 دىسان ھەر لەوئى پاو ەستا بو، ³⁶ كە عيسا بەوئىدا
 پۇشست سەيرى كردو ووتى: (ئا ئەو ەتا بەرخى
 خودا). ³⁷ كاتى دوو قوتابىيە كە گۆتيان لەمە بو،
 دواى عيسا كەوتن. ³⁸ عيسا ئاورى دايسەو
 سەيرى كرد ئەوان بەدوايەو، لى پىرسىن: (چىتان
 دەوئت؟) ووتىان: (رابى، واتە مامۆستا) لە كورې
 دەوئت؟ ³⁹ وەلامى دانەو ووتى: (وەر، بىين).
 ئىنجا لە گەلئى رۆشنتو ئەو شۆئەيان يىنى كە تىايدا
 دەزىا، كات نىزىكەى جوارى پاش نىوەرۆ بو، ئەو
 رۆزە لە گەلئى مانەو. ⁴⁰ ئەندەر اوس كە براى

کاتی سهرپرشتیکره تامی ئه‌و ئاوه‌ی کرد که گۆرابو و بۆ شهرباب، به‌لام سهرچاوه‌که‌ی نهده‌زانی، ئه‌وه‌ی ئیشکهره‌کان ده‌یانزانی چۆنه و چیه، ئه‌وسا زاوای بانگ کردو¹⁰ پی ووت: (خهلکی له‌پیشه‌وه، شهربابه چاکه که داده‌ئین و دوای که‌میک خواردنه‌وه، شهربابی تر ده‌هینن که ئه‌وه‌نده باش نه‌بی وه‌کو ئه‌وه‌ی یه‌که‌م. به‌لام تو شهربابه باشه‌که‌ت هه‌شتۆته‌وه یۆ ئیستا!)

¹¹ ئه‌مه‌ یه‌که‌مین نیشانه‌ی سهرسورهبه‌نهر بوو که عیسا له‌دینی قانای ناوچه‌ی جلیل کردی، ئه‌وه‌ی تیایدا شکۆمه‌ندی خۆی دهرخست و قوتایه‌کانی باوه‌رپسان بی‌هه‌ینا.¹² دوای ئه‌مه‌ عیساو دایکی و براکانی و قوتایه‌کانی چون بۆ شاری که‌فه‌رناحوم، جه‌ند رۆژنیک له‌وی مانه‌وه.

پاکسازی په‌رستگا

¹³ کاتی جه‌ژنی تیه‌رپوونی جووله‌که‌ نزیك بووه‌وه، عیسا چوو بۆ قودس،¹⁴ له‌په‌رستگادا* ئه‌وانه‌ی بیسی که مانگا و مه‌رو کۆتریان ده‌فرۆشت، هه‌روه‌ها پاره‌گۆره‌وه‌کان له‌به‌رده‌م میزه‌کانسیان دانیشتیون،¹⁵ عیسا له‌گوريس قامچه‌کی دروست کردو ئه‌وانه‌ی له‌په‌رستگادا بوون به‌خۆیان و مه‌رو مانگاوه هه‌موویانی دهر کرد. پاره‌ی پاره‌گۆره‌وه‌کانی په‌رشوبلاو کرده‌وه و میزه‌کانسیانی سه‌ره‌وژێر کرد،¹⁶ ئینجا به‌کۆتر فرۆشه‌کانی ووت: (ئهم شتانه‌ لێره به‌نه‌ دهره‌وه! چون ده‌وێرن مالی باوکم بکه‌نه‌ بازار؟)¹⁷ لێره‌دا قوتایه‌کان ئه‌و نایه‌تیه‌یان

کردو ووتی: (ئه‌ی مامۆستا، تو رۆله‌ی خودایت! تو پادشاهی ئیسرایلیت!)⁵⁰ عیسا پی ووت: (ئایا باوه‌رت هه‌نا چونکه‌ پیم ووتست توۆم له‌ژێر داره‌هه‌نجیره‌ که‌ بیسی؟ بزانه‌ کاری له‌مه‌ش مه‌زنتر ده‌بیست!)⁵¹ دیسان ووتی: (راستی راستیان پی‌ده‌لیم، ئیوه‌ ئامان به‌کراوه‌ی ده‌بین و فریشته‌ی خودا ده‌بین له‌به‌رزبوونه‌وه‌ هاته‌ه‌خواره‌ویان له‌سه‌ر رۆله‌ی مرۆف.)

شایی له‌قانا

2

له‌رۆژی سه‌یه‌مه‌دا له‌دینی قانا له‌ناوچه‌ی جلیل شایه‌ک هه‌بوو، دایکی عیسا ئاماده‌ی ئه‌و شایه‌ بوو،² هه‌روه‌ها عیساو قوتایه‌کانیشی بانگ کرابوون بۆ ئه‌م شایه‌. کاتی شهرباب ته‌واو بوو، دایکی چوه‌ لای عیساو پی ووت: (هیچ شهرباییان نه‌ماوه!)⁴ ئه‌ویش پی ووت: (ئه‌مه‌ په‌یوه‌ندی به‌مه‌وه‌ هه‌یه‌ یان به‌تۆ؟ هه‌شتا کاتی من نه‌هاتوه!)⁵ دوای دایکی عیسا به‌ئیشکهره‌کانی ووت: (ئه‌وه‌ی ئه‌و فه‌رمانتان پی‌ده‌دات بیکه‌ن.)⁶ له‌وێدا شه‌ش کوپه‌ی به‌ردین هه‌بوو، جووله‌که‌کان ئاوه‌که‌یان به‌کارده‌هه‌ینا بۆ پاک‌کردنه‌وه‌ به‌پی خوره‌وشتی خۆیان، کوپه‌کان هه‌ریه‌که‌ی هه‌شتا تا سه‌دو بیست لیتریان ده‌گرت.⁷ جا عیسا به‌ئیشکهره‌کانی ووت: (کوپه‌کان پرکه‌ن له‌ناو.) ئه‌وانیش کوپه‌کانیان تا سه‌ر پرکرد.⁸ ئه‌وسا پی ووتن: (ئیستا لێ ده‌رکه‌ن و بیسه‌ن بۆ سهرپرشتیکه‌ری شایه‌که‌!) ئه‌وانیش وایان کرد.⁹

بىر كەتتە تەۋە كەلە كىتىشى پىر زۇرۇدا نوسىراۋە: }
 دلگەرە بۆ مالىھە كەت دەمىوتىتى؟ }
 18 دەسە لاندانى جۈرە كە بەرھەلستى
 عىسايان كىرۈ ووتيان: (نېشانە كەمان بۆ بەيتەۋە
 دەست نېشانى دەسە لانت بىكات بۆ ئەۋ كارەى
 كىردت!) 19 جا عىسا لەۋە لامدا ووتى: (ئەم
 پەرستگايە بىرۈخىن، لەسى رۇزدا دروستى
 دە كەمەۋە.) 20 ئەۋسا جۈرە كە كان پىيان ووت: (ئەم
 پەرستگايە بەچەل و شەش سال دروست كراۋە، تۆ
 بەسى رۇز دروستى دە كەيتەۋە؟) 21 بەلام ئەۋ
 پەرستگايە ئەۋ دەربارەى قەسە دە كىرد، لەشى
 خۇى بوو. 22 كاتى عىسا لەناۋ مردوان ھەستايەۋە،
 ئەۋسا قىرتايە كالى ئەم قەسەى عىسايان بىر كەتتەۋە،
 ئىنجا باۋەرىيان ھىنا بە كىتەب* و بەۋ ووتانەى عىسا
 ووتتوۋى.
 23 كاتى عىسا لەجەژنى تېپەپووندا لەقۇردس
 بوو، خەلگىكى زۇر ئەۋ نېشانە سەرسورھىنەرانەيان
 بىنى كە كىردى و باۋەرىيان بەناۋى ئەۋ ھىنا. 24 بەلام
 عىسا مەتەنەى بى نە كىردن، چۈنكە ھەمەۋ خەلگى
 دەناسى. 25 ئەۋ پىرستى بەكەن نەبو شايەى بۆ بدا
 دەربارەى مۇرۇ، چۈنكە ناۋەرۇكى مۇرۇ دەناسى.

لەدايك بىۋن لەرۇخ

3

پىاۋت ك ھەبو لەفەرىسە كان ناۋى نىقۇدېمۇس بوو،
 ئەندام بوو لەئەنجۈمەنى جۈرە كە كان. 2 بەشەۋ بۆ
 لەى عىسا ھات و پى ووت: (مامۇستا، ئىمە دەزانىن
 تۆ مامۇستايە كى لەلەى خوداۋە ھاتوۋىت، چۈنكە
 ئەۋ نېشانە سەرسورھىنەرانەى تۆ دەى كەيت، كەس
 ناتوانى بىكات گەر خوداى لە گەلدا نەيت.) 3 ئىنجا
 عىسا پى ووت: (راستى راستى بى دەلېم، كەس
 ناتوانىت پادشاھىتى خودا بىنيت گەر لەئامانەۋە
 لەدايك نەيت.) 4 نىقۇدېمۇس لى پىرسى: (مۇرۇ چۆن
 دەتوانىت بەپىرى لەدايك بىتەۋە؟ خۆ جارېكى كە
 ناچىتەۋە سكى دايكى و سەرلەنۋى لەدايك بىتەۋە!)
 5 عىسا ۋەلامى دايەۋە ووتى: (راستى راستى بى
 دەلېم، كەس ناتوانى بىچىتە ناۋ پادشاھىتى خودا گەر
 لەناۋ و لەرۇخ لەدايك نەيتەۋە. 6 چۈنكە ئەۋەى لە
 لەشەۋە لەدايك دەى لەشە، ئەۋەش كە لە رۇخەۋە
 لەدايك دەيت رۇخە، 7 كەۋاتە سەرت سورنەمىتى
 كە دەلېم: پىرستە لەئامانەۋە لەدايك بىنەۋە. 8 شەبا
 بۆ ھەر شوتى كە ئارەزۋوى لىت ھەلەكەت و
 گىرمان لە دەنگە كەى دەيت، بەلام نازانىرى
 لە كۆپە دىت و بۆ كۆى دەۋات. ھەر بەم شۆۋەشە
 ھەمەۋ ئەۋەى لە رۇخەۋە لەدايك دەن.)
 9 دىسان نىقۇدېمۇس پىرسارى كىردەۋە: (چۆن
 ئەمە رۋودەت؟) 10 عىسا ۋەلامى دايەۋە: (تۆ
 مامۇستايە كى ئىسرانېلى و ئەمە نازانى! 11 راستى
 راستى بى دەلېم: ئىمە ئەۋە دەلېن كە دەى زانىن و
 شايەى بۆ ئەۋە دەدەن كە دەى بىن، لە گەل ئەۋەشدا
 ئىۋە شايەتە كەمان قىلۋ ناكەن. 12 باسى شەتە
 زەمىنە كاتنان بۆ دەكەم، باۋەرىيان، ئىر چۆن باۋەر
 دەكەن ئە گەر باسى شى ئامانېان بۆ بىكەم؟ 13 ھىچ
 كەسى نەچۆتە ئامان جگە لەۋەى لەئامان ھاتتە

بىر كەتتە تەۋە كەلە كىتىشى پىر زۇرۇدا نوسىراۋە: }
 دلگەرە بۆ مالىھە كەت دەمىوتىتى؟ }
 18 دەسە لاندانى جۈرە كە بەرھەلستى
 عىسايان كىرۈ ووتيان: (نېشانە كەمان بۆ بەيتەۋە
 دەست نېشانى دەسە لانت بىكات بۆ ئەۋ كارەى
 كىردت!) 19 جا عىسا لەۋە لامدا ووتى: (ئەم
 پەرستگايە بىرۈخىن، لەسى رۇزدا دروستى
 دە كەمەۋە.) 20 ئەۋسا جۈرە كە كان پىيان ووت: (ئەم
 پەرستگايە بەچەل و شەش سال دروست كراۋە، تۆ
 بەسى رۇز دروستى دە كەيتەۋە؟) 21 بەلام ئەۋ
 پەرستگايە ئەۋ دەربارەى قەسە دە كىرد، لەشى
 خۇى بوو. 22 كاتى عىسا لەناۋ مردوان ھەستايەۋە،
 ئەۋسا قىرتايە كالى ئەم قەسەى عىسايان بىر كەتتەۋە،
 ئىنجا باۋەرىيان ھىنا بە كىتەب* و بەۋ ووتانەى عىسا
 ووتتوۋى.
 23 كاتى عىسا لەجەژنى تېپەپووندا لەقۇردس
 بوو، خەلگىكى زۇر ئەۋ نېشانە سەرسورھىنەرانەيان
 بىنى كە كىردى و باۋەرىيان بەناۋى ئەۋ ھىنا. 24 بەلام
 عىسا مەتەنەى بى نە كىردن، چۈنكە ھەمەۋ خەلگى
 دەناسى. 25 ئەۋ پىرستى بەكەن نەبو شايەى بۆ بدا
 دەربارەى مۇرۇ، چۈنكە ناۋەرۇكى مۇرۇ دەناسى.

لەدايك بىۋن لەرۇخ

3

پىاۋت ك ھەبو لەفەرىسە كان ناۋى نىقۇدېمۇس بوو،
 ئەندام بوو لەئەنجۈمەنى جۈرە كە كان. 2 بەشەۋ بۆ
 لەى عىسا ھات و پى ووت: (مامۇستا، ئىمە دەزانىن

خوارهوه، ئەویش رۆلەى مرۆڤه. ¹⁴جا چۆن موسا مارهكەى لەههباياندا* بهدارهوه ههلواسى، بهههمان شهۆه رۆلەى مرۆڤيش دهى ههلواسرى، ¹⁵تاوه كو ههر كهسيك باوهرى پىئىنى ژيانى ههتا ههتايى دهسكهوى.

خۆشهويستى خودا بۆ جيهان

¹⁶(چونكه خودا بهم جوۆره جيهاى خۆشهويست تهنا نهت تاقه رۆلەى خۆى پيشكش كرد، ههتا ههمو ئهوانهى باوهرى پى دهكهن لهناو نهجن، بهلكو ژيانى ههتا ههتايى بهدهست بهيئن. ¹⁷ چونكه خودا رۆلەى نهنارد بۆ تاوانبار كردنى جيهان، بهلكو ناردى تا جيهان رزگار بىت بههۆى ئهوهوه. ¹⁸ئهوهى باوهرى پى دههتسى تاوانبار ناكرى، بهلام ئهوهى باوهرى پى تاهتسى تاوانبار كراوه، چونكه باوهرى بهناوى تاقه رۆلەى خودا نههتياوه. ¹⁹ئهميش حوكمهكهيه: رووناسكى هات بۆ جيهان، بهلام خهلكهكه همزيان لهتاريكى كرد لهجياتى رووناسكى، چونكه كردهوهيان خراب بوو. ²⁰ههر كهسيك خراپه بكات رقى لهرووناكيه، نايهته لاي رووناسكى نهوهك كردهوهكانى ئاشكرا بسى. ²¹بهلام ئهوهى بهرپىگاي راستيدا دهوات، بۆ لاي رووناسكى ديت تاكو كردهوهكانى دهر كهوتت كه بههۆى خوداوه كراوه.)

عيساو شايهتتى يه حيا

²²دواى ئهوه عيساو قوتابيهكانى رۆبشت بۆ

شارهكانى بههوهيه، لهوى لهگهلبان مايهوه، دهستى كرد بهخهلك له ئاوهههلكيشان. ²³ههروهها يهحيا لهكانى نون لهنزىك شارى سالييم خهلكى له ئاوهههله كيشا، چونكه ئاوى ئهوى زۆر بسو خهلكهكه دههاتن و لهوى لهئاوهههله كيشران. ²⁴ هيشتا يهحيا نهخرابوه بهندىكانهوه. ²⁵لهوىدا گهتو گۆيهكى گهرم كهوته نيوان قوتابيهكانى يهحيا لهگهمن جوولهكهيهكه دهر بارهى پاك كردنهوه. ²⁶جا جيون بۆ لاي يهحيا و پييان ووت: (ماموستا، ئهوه پياوهى بينيمان لهگهلت لهپشتى رووبارى ئوردونهوه، ئهوهى شايهتت بۆدا، ئيستت ئهويش خهلك لهئاوهههله كيشى و ههمو خهلكهكه دهرۆن بۆ لاي ئهوه!)

²⁷يهحياش وهلامى دايهوه: (پياو دهتوانى تهنها ئهوه وهگرى كه لهئاسمانهوه پسى دراوه! ²⁸ئيهوه خۆتان شايهتن كاتى ووتم: من مهسيح نيم، من پيش ئهوه نيرراوم. ²⁹بووك بۆ زاوايه! بهلام هاورى زاوا ئهوهى لهچاوهروانيدا به كاتى گوتى لهدهنگى زاوا دهى، دلشاد دهى. جا ئهوهتا ئهم خۆشيم هاتهدى. ³⁰دهبيت ئهوه زيادبكات و منيش كهم.)

³¹ئهوهى لهسهرهوه هاتوه لهسهروى ههموانه. بهلام ئهوهى له زهويه ئهوه زمينييهوه ههر لهبارهى كاروبارى زمينى دهدوى. جا ئهوهى لهئاسمانهوه هاتوه لهسهروى ههموانه، ³²ئهو شايهتتى ئهوه دهدات كه بينويهتتى و بيسترويتهتى، بهلام كس شايهتته كهى وهرناگرى! ³³ئهوهى شايهتته كهى وهردهگرى، دهپسهلبىنى كهوا خودا راسته، ³⁴چونكه

عیساش بەژنەكەى ووت: (ئەگەر تۆ بەخشینی خودا
 بزانیست و ئەوهی پیت دەلتی ئاوم بەدەری بزانی کیتی،
 ئەوسا تۆ داوات لى دەکردو ئەویش ئاوی ژبانی
 پیت دەدا!)¹¹ ژنەكە پیتی ووت: (بەلام گەورەم، تۆ
 هیچت یی نییه بو دەرهیبانی ئاو و بیرەكەش قوولە.
 ئیت ئاوی ژبانت لەكوی بو؟)¹² ئایا تۆ لەباقوبی
 باوکمان گەورەتری كە ئەم بیری بۆ
 بەجی هیشتوین، ئەوهی خو و مندالۆ نازەلتی لیبان
 خوار دۆتمەه؟)¹³ عیساش پیتی ووت: (هەر كەسى
 لەم ئاوه بخواتەوه دیسان تینوی دەبیتەوه.¹⁴ بەلام
 ئەوهی لەم ئاوه بخواتەوه كە من دەیدەمى، هەرگیز
 تینوی نایى، بەلكو ئەو ئاوهی من دەیدەمى دەبى
 بەكانبەك، لەناخیدا هەلەهە قوولۆ ژبانی هەتاهەتای
 یی دەهەخشی.)

¹⁵ ئەوسا ژنەكە پیتی ووت: (گەورەم، ئەو ئاوم
 بەدەرى تاتینوم نەبى و جارێكى كە نەگەرپەمەوه بۆ ئیژه
 ئاو بەرم!)¹⁶ عیساش پیتی ووت: (بۆ، مێردەكەت
 بانگبەكو بگەرپۆه بۆ ئیژه.)¹⁷ ئەویش وەلامى
 داپەوه: (مێردم نییه!) عیساش ووتى: (راست دەكەى
 كە دەلیت مێردم نییه.¹⁸ لەهراستیدا تۆ پیتج مێردت
 هەبوو، ئەوهی ئیستاش لەگەلتی دەژى مێردت نییه.
 ئەمەشت بەراستی ووت!)¹⁹ ئینجا ژنەكە پیتی ووت:
 (گەورەم، من واى دەبینم تۆ پیغمەبەرى.²⁰
 باوایرانمان خودایان لەم شاخەدا پەرستووه، بەلام
 ئیژهى جوولەكە دەلتین دەبى تەنها قودس مەلەندى
 خوداپەرستى بى.)²¹ عیسا وەلامى داپەوه: (باوەرم
 یی كە ئەى ئافرەت، كاتى دى كەوا ئیژه باوك

ئەوهى خودا ناروویەتی بەووشەى خودا دەدوى،
 لەبەرئەوهى خودا بەپێوانە رۆح نادات.³⁵ ساوك
 رۆلەى خوێ خۆش دەوى، هەموو شتیكى خستوتە
 ژێر دەستی.³⁶ ئەوهى باوەر بەرۆلەكە بەپیتی، ژبانی
 هەتاهەتای هەیه. ئەوهش كە گۆرپەهەلتی رۆلەكە نای
 ژبان نایبیت، بەلكو توورەبى خودای بەسەردا
 دەچەسبى.

ژنیکی سامری

4

فەریسیەكان بیستیان كە عیسا قوتایی زۆرى هەیهو
 لەهەجا زاتر خەلكى لەئاوهەلەهە كیشى،² هەرچەندە
 خوێ خەلكى لەئاوهەلەهە كیشا بەلكو قوتاییەكانى.
³ كاتى عیسا بەمەى زانى ناوچەى یههودیەى
 بەجی هیشت و گەرپەوه بۆ ناوچەى جەلسیل.⁴
 دەبووایە بەناوچەى سامیرەدا* بۆشتایە،⁵ لەوى
 گەهیشته شارێكى سامرى پیتی دەوترا سوخار، نزیك
 بوو لەو پارچە زەویەى یاقوب بەیوسفى كورپى
 دابوو،⁶ بیری یاقوبیش لەوى بوو. جا چونكە عیسا
 ماندووى گەهیشته كە بوو، كاتیش نزیكى دوازەى
 نیو رۆ بوو، لەسەر قەراغى بیرەكە دانیشت.⁷ ژنیكى
 سامرى هاتە سەر بیرەكە بۆ ئەوهى ئاو بەرى، عیسا
 پیتی ووت: (هەندى ئاوم بەدەرى!)⁸ قوتاییەكانى چوو
 بوونە ناو شار تا خواردن بكەن.⁹ ئینجا ژنە
 سامریەكە پیتی ووت: (تۆ جوولەكە بیت و منیش
 سامرى، چۆن داواى ئاوم لى دەكەیت؟) چونكە
 جوولەكە كان تىكەلتى سامریەكان نەدەبوون.¹⁰

ئه‌وه به‌ئه‌فهام بگه‌یتم که ناردوومی و کاروباره کانی جی به‌جی بکه‌م.³⁵ ئه‌ی خۆتان نالین: (پاش جوار مانگ کاتی دروینه دی!) به‌لام من پیتان ده‌لیم: جساتان بکه‌نه‌وه و سه‌یری کینگه‌کان بکه‌ن، ئه‌وه‌تا یی‌گه‌یشتون و کاتی دروینه‌یان هساتوه.³⁶ دروینه‌که‌ریش کیری خۆی وه‌ده‌گری، به‌رووبوم کۆده‌کاته‌وه بو ژسانی هه‌تاهه‌تایی، ئه‌وسا چیه‌رو دروینه‌که‌ر به‌یه‌که‌وه دلشاد ده‌بن،³⁷ ئینجا ئه‌و ووتیه‌ه راسته‌ که ده‌لی: (یه‌کی ده‌چی و ئه‌ویکه‌ش دروینه‌ ده‌کات.)³⁸ من ئیوه‌م ناردووه بو دروینه‌یه‌که که پیوه‌ی ماندوو نه‌بوون، که‌سانی تر پیوه‌ی ماندوو بوون و ئیوه‌ی به‌ری ماندوو بوونه‌که‌یان ده‌خۆن.)³⁹ ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ سامه‌یه‌کانی دانیشتوی ئه‌و شاره‌ باوه‌ریان به‌عیسا هینا به‌هۆی قسه‌ی ئه‌و ژنه‌وه که ووتی: (هه‌رجه‌کم کردبوو هه‌مووی پی‌وتم.)⁴⁰ کاتی سامه‌یه‌کان هاتن بو لای، داوایان لی‌کرد لایان بجه‌یته‌وه، ئه‌ویش له‌و دوو رۆژ مایه‌وه،⁴¹ به‌هۆی وشه‌کانه‌وه ژماره‌ی ئه‌وانه‌ی باوه‌ریان یی‌هینا زۆر زیادی کرد،⁴² ئه‌وسا خه‌لکه‌که به‌ژنه‌که‌یان ووت: (له‌ئیستا به‌داوه‌ ئیتر ئیبه‌ به‌هۆی قسه‌ی تۆوه باوه‌ر ناکه‌ین، به‌لکو باوه‌ر ده‌که‌ین چونکه‌ خۆمان گویمان لسی‌بوو، زانیمان بو‌مان ده‌ر که‌وت، ئه‌و پیاوه‌ به‌راستی رزگار که‌ری جیهانه‌!)

چاگردنه‌وه به‌هوشه

⁴³ پاش دوو رۆژ ئه‌وی به‌جی‌هیشته‌و رۆیشه‌ جه‌لیل،⁴⁴ چونکه‌ عیسا خۆی ووتی: (په‌غه‌مه‌بر

ئه‌له‌سه‌ر ئه‌م شاخه‌و ئه‌له‌قودس ده‌په‌رستن. ئیوه‌ی سامه‌ی نازان کئی ده‌په‌رستن، به‌لام ئیبه‌ ده‌زانین کئی ده‌په‌رستین چونکه‌ رزگاری له‌ جووله‌که‌وه‌یه.²³ جا ئه‌و کاته‌ ده‌یت که‌وا ئیستا، کاتی خواپه‌رسته‌ راسته‌کان باوک به‌رۆح و به‌راستی ده‌په‌رستن، چونکه‌ خودا ئه‌و جووره‌ خواپه‌رسته‌نه‌ی ده‌وی.²⁴ خودا رۆحه‌، ئیتر له‌به‌رئه‌وه‌ ده‌بی ئه‌وانه‌ی ده‌په‌رستن به‌رۆح و به‌راستی بیه‌رستن.)²⁵ ژنه‌که‌ پی ووت: (من ده‌زانم مه‌سیح (واته‌ ده‌ست‌نیشان‌کراو) ده‌یت، هه‌ر کاتی ئه‌و هه‌ت هه‌موو شستیکمان بو رۆونه‌که‌ کاته‌وه.)²⁶ عیسا وه‌لامی داوه‌وه: (من ئه‌وم، ئه‌وه‌ی قسه‌ت له‌گه‌ن ده‌کات!)

²⁷ له‌و کاته‌دا قوتایه‌که‌کان گه‌یشتن، سه‌ریان سوپما کاتی بیینیان قسه‌ له‌گه‌ن ئه‌و ژنه‌ ده‌کات. له‌گه‌ن ئه‌وه‌ش که‌سیان پیتان نه‌ووت: (چیت لئی ده‌وی؟ یاخود بۆچی گه‌فو‌گزی له‌گه‌ن ده‌که‌یت؟)²⁸ ئینجا ژنه‌که‌ گۆزه‌که‌ی به‌جی‌هیشته‌و گه‌رایه‌وه ناو شار، به‌خه‌لکه‌که‌ی ووت: ²⁹ (وه‌رن، ئه‌و پیاوه‌ بیین هه‌ر جیه‌کم کردووه پی‌وتم! ره‌نگه‌ ئه‌و مه‌سیح بی؟)³⁰ ئیتر دانیشتوانی سوخار هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ به‌ره‌وه‌ لای چون.

³¹ له‌و کاته‌دا قوتایه‌که‌کانی زۆریان لی‌ده‌کردو پیتان ده‌ووت: (مامۆستا، شستی بخۆ.)³² به‌لام ئه‌و وه‌لامی دانه‌وه: (من خواردنیکم هه‌یه‌ ده‌بۆم که ئیوه‌ نایزان.)³³ قوتایه‌که‌کانی له‌ئێوان خۆیاندا ده‌ستیان کرد به‌په‌رستیار کردن: (ئایا کس خواردنی بو هیناوه‌؟)³⁴ عیساش پی ووتن: (خواردنی من ئه‌وه‌یه‌ خواستی

لەوولاتى خۆيدا رېزى ئى تاگىرى؟! ⁴⁵ كاتى عيسا گەبىشتە ناوچەى جەلىل دانىشتوانى پىشوازىان لى كرد، ھەرچىە كى كردبوو لەقودس لەجەزنى تېپەرپوون بىبىبووان، چونكە ئەوانىش لەوى بوون.

⁴⁶ جارنىكى كە سەردانى شارى قانائى ناوچەى جەلىلى كرد، ئەو شوپىتەى تىپايدا ئاوى كرد بەشەراب، لەشارى كەفەرناحوم پىاوينك لەدەست وپۆەندى پادشا، كورپىكى نەخۆشى ھەبوو.

⁴⁷ كاتى پىاوە كە بىستى عيسا ناوچەى يەھودىەى بەجى ھىشتوو ھاتووە بۆ ناوچەى جەلىل، ھاتە لاى لى پاپاىسە لەگەلى بچىت بۆ ئەوەى كورەكەى كە لەسەرەمەرگدا بوو چاك بكاٹووہ. ⁴⁸

ئىنجا عيسا ووتى: (باوەر ناكەن ھەتا ئايەت و نىشانەى سەرسورپھىتەر نەبىن!) ⁴⁹ لىرەدا پىاوە كە ووتى: (گەرەم، وەرە لەگەلم پىش ئەوەى كورەكەم بمرى!) ⁵⁰ عيسا لەو لەمدا ووتى: (بۆ! كورەكەت زىندوو!) پىاوە كە باوەرپى بەموشەكانى كردو ئەوئى بەجى ھىشت. ⁵¹ كاتى پىاوە كە بەرپىگاوە بوو ھەندى لەكۆپىلەكانى ترووش بسو، مژدەيان داىبە كە كورەكەى زىندوو، ⁵² ئەموش لى پىرسىن لەچ كاتىكدا چاك بوو، لەو لەمدا ووتيان: (دوتى لە كاژىرى بەكى داى نىوەرۆ تاىە كە بەرىدا.) ⁵³ بەمە باو كە كە زانى ئەم كاژىرە ئەم كاتە بوو كە عيسا پى ووت كورەكەت زىندوو. ئەموسا خۆى و خاوخىزانى ھەممو باوەرپان ھىسا. ⁵⁴ ئەم نىشانە سەرسورپھىتەرە نىشانەى دووم بسو عيسا كردى داى ئەوەى ناوچەى يەھودىەى بەجى ھىشت و بەرەو ناوچەى

جەلىل رۆبىشت.

5 چاگردنەوہ نەرۆژى شەمە

داى ئەمە لەكاتى جەزنىكى جوولە كە عيسا چوو بۆ قودس، ² لەنزىك دەروازەى مەسەر حەوزىك ھەبوو بەعبرى پىيان دەووت بەبىنى حەسدا، لەدەورو پىشتى پىنج ھۆلى لى بوو. ³ لەوئىدا ژمارەبەكى زۆر نەخۆش كەوتبوون لەكۆرپو شەلو گۆج، ﴿چاوەرپىيان دە كرد ناوى حەوزە كە بشلەقى، ⁴ چونكە فرىشتەبەك جار جارە دەھەت بۆ حەوزەكەو ئاوەكەى دەشلەقاند، جا ئەوەى بەكەم كەس بچوواپە ناو حەوزەكە، چاك دەبرووہ جوۆرى نەخۆشەكەى ھەرچىەك بوواپە.﴾ ⁵ كاپراىەك لەوى بوو ماوہى سى وھەشت سەل بسو نەخۆش بوو. ⁶ كاتى عيسا كاپراى بىنى لەوئىدا پال كەوتوو، زانى ماوہبەكى دوورو درىزى بەم جوۆرە بەسەربردوو، لى پىرسى: (دەتەوى چاك بىبىتەوہ؟) ⁷ كاپراى نەخۆش وەلامى داىبەوہ: (گەرەم، كەسەم نىبە يارمەتەم بەدات و بىخاتە ناو حەوزەكە كاتى ئاوەكە دەشلەقى. كاتى ھەول دەدەم بچمە ناوہوہ بەكىكى تر پىشەم دەكەوى و دەجىتە ناو ئاوەكە. ⁸ ئەموسا عيسا پى ووت: (ھەستە! نىبە كەت ھەلگەرەو بۆ!) ⁹ دەست بەجى كاپرا چاك بوو ھو و نوبتەكەى ھەلگرت و رۆبىشت. ئەو رۆژەش شەمەبوو.

¹⁰ بۆبە دەسەلاتدارانى جوولەكە بەكاپراى چاك بووان ووت: (ئەمرو شەمەبە. ناشى نوبتەكەت

ھەلگىرى!)¹¹ كاپراش ۋە لامى دانەوہ: (ئەوہى چاكى كىردمەوہ پىئى ووتم: (نۆينە كەت ھەلگىرەو برۆ!)¹² ئەوانىش لىيان پىسى: (كى پى ووتى: نۆينە كەت ھەلگىرەو برۆ?)¹³ بەلام كاپراى كە چاك بووہو نەى دەزاي ئەو كىيە، چونكە عىسا بى ئەوہى ھەستى بى بىكرى خۆى كىشايشەو ھەو شۆينەى خەلكە كەى لى بوو.¹⁴ دواى ئەوہ عىسا كاپراى لەپەرستگادا بىنى پى ووت: (ئا ئەوہتا چاك بووئەوہ. جارېكى كە مەگەر پىرەو بۆ گوناھ تاوہ كو شتى خراپت بەسەر نەىت!)¹⁵ ئىنجا كاپرا رۆيشت و بەجولە كە كانى ووت كە عىسا چاكى كىردۆتەو.¹⁶ ئىيژ جولە كە كان دەستيان كىرد بەچەوساندنەوہى عىسا، چونكە ئەو كارانەى لەرۆزى شەمەدا دە كىرد.

باوك و رۆئە

¹⁷ بەلام عىسا پى ووتن: (تاوہ كو ئىستاش باوك ھەر كاردەكات، مەنىش ھەرۋەھا كاردەكەم!)¹⁸ جا لەبەرئەوہ ھەولدانى جولە كە كان پەرەى سەند بۆ كوشتى، تەنھا لەبەرئەوہ نا كە بەرپىچى رۆزى شەمەى كىرد بوو، بەلكو لەبەرئەوہى ووتى خودا باوكىيەتى، بەمەش خۆى يەكسان دە كىرد لەگەل خودا.¹⁹ عىسا پى ووتن: (راستى راستيان بى دەلېم: رۆئە ناتوانى بەتەنھا لەخزىيەوہ ھىچ بىكات، بەلكو دەبىيى باوكى چى دەكات ئەوئىش ئەوہ دەكات. ھەموو شتى كە باوك دەبىكات، رۆئەش ھەمان شت دەكات.²⁰ چونكە باوك رۆئەى خۆى خۆش دەوئى، ھەرچىبەك دەكات نىشانى دەدات، ھەرۋەھا لەم

كارەش گەورەترى نىشان دەدات، ئەوسا سەرسام دەبىن.²¹ ھەرۋەك چۆن باوك مردووان ھەلدەسىيەتەو زىندوويان دەكاتەوہ، ھەرۋەھا رۆئەش ھەر كەسىكى بوى زىندووى دەكاتەوہ.²² باوك حوكم بەسەر كەس نادات، بەلكو ھەموو دەسەلاىى حوكمدانى داوہ بە رۆئە،²³ جا با ھەموو رۆزى رۆئە بىگرن ھەرۋەك چۆن رۆزى باوك دەگرن. ھەر كەسىكىش رۆزى رۆئە نەگرى رۆزى ئەو باوكە ناگرى كە ناروويەتى.

ئەمردنەوہ بەرەو ژيان

²⁴ راستى راستيان بى دەلېم: ئەوہى گوى لەووشەكەم بىگىرى باوہ رېھىنى بەوہى نارووى ژيانى ھەتاهەتايى دەبى، لەرۆزى دوايىدا حوكم نادى بەسەرى، چونكە ئەو لە مردنەوہ پەريوئەتەوہ بۆ ژيان.²⁵ راستى راستيان بى دەلېم: ئەو كاتە دىو ئەوہتا ئىستا ھاتوہ، كەوا مردووان گوتيان لە دەنگى رۆئەى خودا دەبى، ئىنجا ئەوانەى گوتيان لى دەبى زىندوودەبىنەوہ.²⁶ چونكە ھەرۋەك باوك سەرچاوى ژيانە، بەم جۆرەش بەرۆئەى داوہ سەرچاوى ژيان بى،²⁷ دەسەلاىى حوكم بەسەردانى داوہتى چونكە ئەو رۆئەى مرقۇئە.²⁸ سەرتان لەمە سىورنەمىتى: كاتىك دى ھەموو ئەوانەى لەناو گۆردان گوتيان لەدەنگى دەبى²⁹ دىئە دەرەوہ، جا ئەوانەى كىردارى چاكىان كىردووە بەرەو ھەستائەوہى ژيان دەرۆن، بەلام ئەوانەى كىردارى خراپىيان كىردووە بەرەو ھەستائەوہى حوكم

بەسەردان.

دەپشکن چونکە لەو باوەرەدان بەرەو ژبانی
هەتاھەتایستان دەبات. ئەو پەرتووکانەش شایەتیم بۆ
دەدەن. ⁴⁰ بەلام ئیوە ناتانەوی یین بۆ لای من تاکو
ژباتان هەبێ. ⁴¹ من شکۆمەندی لەخەلک وەرناگرم.
⁴² بەلام من دەتاناسم، ھەر وھا دەزانم خۆشەویستی
خودا لە ناوەرۆکتاندا نییە. ⁴³ جا ئەوھتا من بەناوی
باوکمەو ھاتووم ییم رازی نین، بەلام پێشوازی لەو
دەکەن کە بەناوی خۆیەو دەیت. ⁴⁴ ئەگەر ئیوە
شکۆمەندی لەیە کتری وەرگیرنو ئەو شکۆمەندی
لەتاکە خوداوە داوانەکەن، ئیتر چۆن دەتوان
باوەرپەیتن؟ ⁴⁵ لەو باوەرەدا مەبەن من شکاتان
لی تیکم لای باوک، لەوی یەکیکی کە ھەبە شکاتان
لی تیکات، ئەویش موسایە کە ھیواتان پێتە. ⁴⁶
ئەگەر باوەرپتان بەموسا بکرا، ئەوسا باوەرپتان
بەمنیش دەکرد، چونکە ئەو لەبارەى منەو
نوسویوتی. ⁴⁷ کەواتە گەر ئیوە باوەرەکەن بەو
موسا نوسویوتی، ئیتر چۆن باوەر بە قەسەکانی من
دەکەن؟

تێرکردنی پینج ھەزار کەس

6

دوای ئەمە عیسا پەرییەو ئەو بەری دەریاچەى جەلیل
کە دەریاچەى تەبەرییە، ² ئیسنجا ژمارەى کى زۆر
خەلکی دوای کەوتن، چونکە نیشانەى
سەر سۆرھێنەرى چالک بوونەو ھى نەخۆشیان لى یینى.
³ عیساو قوتابەى کانیشى چوونە سەر شاخێک و لەو
دانیشتن. ⁴ ھەر وھا جەژنی تێپەربوونى

³⁰ من ناتوانم لەخۆمۆتە ھىض بکەم،
بەلکو حوکم دەتدەم بەئشێى ئۆتەى طویم
لەدەتەى، حوکم بەسەر دانەکەشم
دادتەرۆتەرانتەى، لەبەر ئۆتەى ھتول نادەم
خواستى خۆم بەیئەمۆتەى، بەلکو خواستى
ئۆتەى کە ناردوومى.

شایەتى باوک پۆرۆئەى خۆى

³¹ ئەگەر خۆم شایەتى بۆخۆم بەدەم شایەتەى کەم
پاست نییە، ³² بەلام یەکیکی کە شایەتیم بۆ دەدات،
منیش دەزانم ئەو شایەتەى بۆ منى دەدات راستە. ³³
ئیوە نیرۆتان ناردە لای یەحیا ئەویش شایەتى بۆ
پاستیدا. ³⁴ من ئەمە دەلێم لەبەر ئەوە نییە من پشت
بەشایەتى مەرۆف دەبەستم، بەلکو لەپێناو
رێگاربووتنە. ³⁵ یەحیا چرایەکی رووناکی ھەلکراو
بوو، حەزتان دەکرد ماوەیەک چێژ لەرووناکیە کەى
وەرگرن. ³⁶ بەلام من شایەتەى کى مەزترم ھەبە لەو
یەحیا، ئەویش شایەتى ئەو کارانەى کە باوکم داوى
لى کردووم تەواوى بکەم. جا ئەو ھى دەیکەم
بەئاشکرا شایەتى بۆ من دەدا کە باوک منى ناردووە،
³⁷ ئەو باوکەى منى ناردووە خۆشى شایەتى بۆ من
دەدا.
ئەو ھى ئیوە ھەرگیز دەنگستان نەبیسووە،
ھەر وھا روالەتستان نەبیسووە. ³⁸ ئەو ھى وشە کەى
لەدەتانداندا نیشتەجى نەبوو، چونکە ئەوھتا ئیوە
باوەرپانکەن بەو ھى ناردوویوتى. ³⁹ ئیوە کێب

عیسا بەسەر ئاودا دەروا

16 کاتی ئیزارە داهاات قوتابیه کانی هاتنه خواروه بو دەریاچه که، 17 سواری بەلمه مێک بوون و بەرهو شاری کەفەرناحوم که کهوتتوووه بەری ئهوبهری دەریاچه کهوه کهوتتووه ری. تاریکی داهاات بەلام عیسا هیشتا نه گهیشتیوووه لایان. 18 ئینجا ره شه بایه کی بههیز ههلی کرد، ئاوی دەریاچه کهی شله قاند. 19 دواي ئهوهی قوتابیه کان نزیکهی پینج تا شەش کیلۆمەتر سهولیان لی 15، عیسا یان بیسی نزیك دهیتهوه له بهلمه که یان و بهسەر ئاوی دەریاچه کهدا دهروا. ترسیان لی تیشت. 20 پی ووتن: (منم، مهترسن!) 21 هەر ئهوه ندهی داویان لی کرد سواری بهلمه که بی، به کسەر بهلمه که گهیشته شوینی مه بهست.

22 بۆ به یانی، ئهوه خه لکه ی له سه سر که ناری ئهوبهری دەریاچه که ماپوونهوه ته نهها یه ک بهلمه یان بیسی، به بیریشیان هاتوه عیسا له گه ل قوتابیه کانی سواری بهلمه که نه بیوو، به لکو قوتابیه کانی به ته نهها سواری بیوو. 23 ئیتر چه نه د بهلمه مێکی که له شاری ته بهریه وه هاتن، له نزیك ئهوه شوینه له نگر یان گرت که ئهوه نانه یان تیا دا خوار دبو پاش ئهوهی خوار وه ند سوایسی خودای له سه سر کرد بوو. 24 کاتی خه لکه که عیسا و قوتابیه کانیان له وهی نه بیی، سواری ئهوه بهلمه مانه بوون و چون بۆ کەفەرناحوم تا به شوین عیسا بگه رپن.

من نانی ژیا نم

25 جا کاتی له بهری ئهوبهری دەریاچه کهوه

جووله که کانیش نزیك بوو. 5 کاتی عیسا سهیری کردو بیسی ژمارهیه کی زۆر به رهو رووی دین، به فیلیپوسی ووت: (له کوی نان بکرین تا نانی ئهم هه مووه به دین؟) 6 ئهمه ی ووت بۆ ئه وهی تاقی کاته وه، چونکه عیسا خۆی ده بزانی چی ده کات. 7 فیلیپوس وه لامی دا به وه: (گه مر ته نه اهت به ایی دوو سه د دیناریش* نان بکرین، به شی ئه وه ناکات هه ری که یان پارچه به کی بچوو کی به رکهوی!) 8 ئینجا ئه نده راوس، به رای شه معون په ترۆس، که به کی تیک بوو له قوتابیه کانی پی ووت: 9 (لێ ره کورپیک هه به پینج نانی جوو دوو ماسی پی به. به لام ئه مه چی به بۆ ئهم کو مه له گه ره وه؟) 10 عیسا ووتی: (دایان نه یشتین!) پیا وه کان که ژماره یان پینج هه زار که سه یك ده بوو له ویدا سه وه زه گیایه کی زۆری لی بوو له سه ری دانیشتن. 11 عیسا نانه کانی هه لگه رت و سوایسی خودای کرد، ئینجا ئه وه نده ی پیوستیان پی بوو دا به شی کرد به سه ر دانیشوان، هه مان شتی شی له دوو ماسیه که کرد. 12 کاتی ته بر بوون، به قوتابیه کانی ووت: (ئه وه له ته نانه ی ما وه ته وه کزی که نه وه تا کو هه یج شتی ک به فیرۆ نه روا!) 13 ئه وانیش کزیان کرده وه، ئینجا له پی پینج نانه جزیه که دوانزه سه به ته له ته نانی پاشما وه یان کۆ کرده وه له ناخۆزان. 14 کاتی خه لکه که ئهوه نیشانه سه رسو ره یته ر یان بیسی که عیسا کردی ووتیان: (به راسی، ئه مه ئهوه پیغه مه ره به بۆ جیهان هاتووه.) 15 عیسا که زانی ئهوان خه ری کن بیر فین و بیکه ن به پادشا، به ته نهها گه رپه وه بۆ سه ر شاخ.

دهرگیز ده‌ری ناکه‌مه ده‌روه. ³⁸چونکه من له‌ئاسمانه‌وه دابه‌زیوم، بۆ ئه‌وه نا‌خواستی خۆم به‌ئهنمه‌دی، به‌لک‌و بۆ ئه‌وه‌ی خواستی ئه‌وه به‌ئهنمه‌دی که نارادوومی. ³⁹ئهنمش خواستی ئه‌وه‌یه که من نارادووه: کس نییه له‌وانه‌ی داوایه‌یه من له‌ناو‌ب‌جی، به‌لک‌و له‌رۆژی داواییدا زیندووی ده‌کهمه‌وه. ⁴⁰ چونکه خواستی باوکم ئهنمه‌یه: ههر کەسی رۆله بیستی و باوه‌ری بی‌به‌ئیی، ژیلانی هه‌تاهه‌تایی ده‌بی، له‌رۆژی داوایشدا زیندووی ده‌کهمه‌وه.

⁴¹جووله‌که‌کان ده‌ستیان کرد به‌ نار‌ه‌زایی ده‌رپرین به‌رامبه‌ر به‌عیسا چونکه ده‌ی‌ووت: (من ئه‌و نانه‌م له‌ئاسمانه‌وه هاتۆته خواره‌وه). ⁴²ووتیان: (ئهنمه عیسانی کور‌ی یوسف نییه که ئهنمه دایک‌و باوکی ده‌ناسین؟ ئیستا چۆن ده‌لتی من له‌ ئاسمانه‌وه هاتوومه‌ته خواره‌وه؟)

⁴³عیساش وه‌لامی دانسه‌وه: (له‌ناو خۆتاندا بۆله‌بۆل مه‌که‌ن! ⁴⁴هیچ کەسی ناتوانی بیته‌ لای من گهر باوک ئه‌وه‌ی منی نارادووه راپنه‌کیشی، منیش له‌رۆژی داواییدا زیندووی ده‌کهمه‌وه. ⁴⁵له‌په‌رتووکی یه‌ئهنمه‌راندا نووسراوه: {هه‌ممو له‌خوداوه‌ فیرده‌ین} ، ئیتر ههر کەسی گوی له‌باوک‌ بگری‌و لیۆه‌ی فیر‌بی بۆ لای من دپت. ⁴⁶ئهنمش مانای ئه‌وه نییه یه‌ک‌یک هه‌بی باوکی بیستی ته‌نها ئه‌وه‌ی که له‌خوداوه‌یه ئه‌و باوکی بیته‌وه.

⁴⁷(راستی راستیان بی‌ده‌لتیم: ئه‌وه‌ی باوه‌ر به‌ئستی ژیلانی هه‌تاهه‌تایی هه‌یه. ⁴⁸من نانی ژیلانم. ⁴⁹ باو‌با‌یران‌تان له‌ب‌با‌یران‌دا مه‌نیان خوار‌د له‌گه‌ل ئه‌وه‌ش

دۆزیانه‌وه، پێیان ووت: (مامۆستا، کە‌ی گه‌بش‌تیه ئیره‌؟) ²⁶عیساش له‌وه‌لامدا ووتی: (راستی راستیان بی‌ده‌لتیم: ئیژه به‌دوامدا ده‌گه‌رین له‌به‌رئه‌ونا که نیشانه‌ی سه‌رسوره‌یه‌رتان بینی، به‌لک‌و له‌به‌رئه‌وه‌ی له‌نانه‌که‌تان خوار‌د تیر‌بوون. ²⁷له‌پێناوی خۆراکی له‌ناو‌جوو ئیش مه‌که‌ن، به‌لک‌و له‌پێناو ئه‌و خۆراکی ده‌پێتسه‌وه بۆ ژیلانی هه‌تاهه‌تایی، ئه‌وه‌ی رۆله‌ی مرۆف ده‌تان‌داتی، چونکه رۆله‌ مۆری خودای باوکی پی‌وه‌یه). ²⁸ئیره‌ پێیان ووت: (ده‌بی ئهنمه‌ چی بکه‌ین، تا‌کو کاره‌کانی خودا بکه‌ین؟) ²⁹ئهویش وه‌لامی دانسه‌وه: (ئهنمه‌یه کاری خودا: باوه‌ر‌ه‌پهنن به‌وه‌ی نارادوویه‌تی). ³⁰ئه‌وسا پێیان ووت: (چ نیشانه‌یه‌کی سه‌رسوره‌یه‌ر ده‌که‌یت تا بیستین و باوه‌ر‌ت بی‌بکه‌ین؟ ده‌توانسی چ‌ی بکه‌یت؟ ³¹باو‌با‌یران‌مان مه‌نیان* خوار‌دووه له‌ب‌با‌یران‌دا هه‌روه‌ک نووسراوه: {ئه‌و له ئاسمانه‌وه نانی دانای تا بیخۆن!})

³²عیسا پی‌ووتن: (راستی راستیان بی‌ده‌لتیم: موسا نه‌بوو له‌ئاسمانه‌وه نانی دانای، به‌لک‌و باوکمه‌ نانی راستیان ده‌داتی له‌ئاسمانه‌وه. ³³چونکه نانی خودا ئه‌وه‌یه که له‌ئاسمانه‌وه دابه‌زیوه‌ ژیلان به‌جیه‌ان ده‌به‌خشی. ³⁴پێیان ووت: (گه‌وره، هه‌ممو کاتی ئه‌و نانه‌مان بده‌ری). ³⁵عیسا وه‌لامی دانسه‌وه: (من نانی ژیلانم، ئه‌وه‌ی بیته‌ لام برسی ناییت، ئه‌وه‌ش باوه‌رم بی‌به‌ئستی ههر گیز تینووی نایی. ³⁶به‌لام هه‌روه‌کو پی‌م‌ووتن ئیژه من‌تان بیستی که‌چی باوه‌ر‌ناکه‌ن، ³⁷جا ههر کەسی‌ک باوکم پی‌ده‌به‌خشی بۆ لای من دپت، ههر کەسی‌کیش بیته‌ لای من،

قوتابىيەكان گومان دەكەن

رۆز لىھە قوتابىيەكانى كە گۆپيان لەمە بوو
 ووتيان: (ئەم قىسانە چەند گرانه! كى دەتوانى گۆپى
 لى ئىگىرى؟) ⁶¹ عىسا ھەستى كرد قوتابىيەكانى بەھۆى
 ئەمەھوہ بۆلەبۆل دەكەن، ئەوسا لى پوسىن: (ئاي ئەمە
 دەتان خاتە گومانەھوہ؟) ⁶² ئەى ئەگەر بىن رۆلەى
 مەرۆف بەرزىكرىتەھوہ بۆ ئەو شوپىنەى لەپىشا لى بوو؟
⁶³ رۆح ژيان دەدات، بەلام لەش بەكەلكى ھىچ
 نايەت. ئەو ووشانەى كە پىم ووتن ئەوانە رۆح و
 ژيان. ⁶⁴ بەلام ھەندىكىستان باوەرپاكتەن! عىسا
 لەسەرەتاوہ دەيزانى كىن ئەوانەى باوەرى پى تاكەن،
 ھەر وھا كىيە ئەوہى دەيدا بەدەستەھوہ. ⁶⁵ ئىنجا
 ووتى: (لەبەرئەھوہ پىم ووتن كەس ناتوانى پى بۆ لای
 من، گەر باوك ئەمەى پى تەبەخشى.)
⁶⁶ ئەو كاتەدا رۆز لىھە قوتابىيەكانى بەجىيان
 ھىشت و ئىت دواى نەكەوتن. ⁶⁷ ئەوسا عىسا بەدوانزە
 قوتابىيەكەى ووت: (ئىوھش دەتانەوى وەك ئەوان
 بىرۆن؟) ⁶⁸ شەمعون پەترۆس وەلامى داىەھوہ:
 (گەورەم، بۆ لای كى بىرۆن؟ ووشەكانى ژيانى
 ھەتاهەتايى لای تۆيە. ⁶⁹ ئىيە باوەرپاسان ھىناوہو
 زانىومانە تۆ پاك و بىرۆزى خوداى!) ⁷⁰ ئىنجا عىسا
 ووتى: (ئاي من ئىوہى دوانزەم ھەلنەبزاردوہو؟
 لەگەن ئەوھشدا يەكى لەناوتاندا شەپتانە!) ⁷¹ لىرەدا
 مەبەستى لىيەھوزاى كورى شەمعونى ئەسخرىوتى
 بوو، ئەوہى لەدوايدا ناپاكي لەگەن كەرد،
 ھەرچەندە يەكى بوو لەدوانزە قوتابىيەكەى.

مردن. ⁵⁰ بەلام ئەوھەتا ئەو نانەى لەناسمان ھاتۆتە
 خواروہو، ئەوہى ھەر مەرۆفى لى بىخوات نامرى. ⁵¹
 من ئەو نانە زىندووم لەناسمانەھوہ ھاتۆتە خواروہو.
 ئەوہى لەم نانە بىخواتاھەتايە دەزى. ئەو نانەش كە من
 دەھى دەم ئەوہ لەشە، دەھى بەخشم لەپىشاوى ژيانى
 جىھاندا.)
⁵² ئەم قىسانە بووہ ھۆى دەمەقالەبەكى توندو
 رەق لەنىوان جوولەكەكاندا، ئىنجا پىسارىيان كرد:
 (چۆن ئەمە دەتوانى لەشى خۆيمان بداتى تا
 بىخۆين؟) ⁵³ عىسا وەلامى دانەھوہ: (پاستى راستىيان
 پى دەلەيم: ئەگەر لە لەشى رۆلەى مەرۆف نەخۆن و
 لەخۆينى نەخۆنەھوہ، ژيان لە ئىوہدا نىيە. ⁵⁴ بەلام
 ئەوہى لەشەم بىخوات و خۆينم بىخواتەھوہ، ژيانى
 ھەتاهەتايى دەبى، ھەر وھا لە رۆزى دوايدا
 زىندووى دەكەمەھوہ، ⁵⁵ چۆنكە لەشەم خۆراكى
 راستەقىنەبەھوہ خۆينىش خواردەھوہى راستەقىنەبەھوہ. ⁵⁶
 دىسان ھەر كەسى لە لەشەم بىخوات و لەخۆينم
 بىخواتەھوہ لە مندا جىگىردەبى و مینىش لەئەودا. ⁵⁷
 چۆن باوكى زىندووم منى ناردووهو من زىندووم
 بەھو باوكە، ھەمان شەت بەھۆى منەھو ئەوہى لە
 لەشەم دەخوات زىندوودەبى. ⁵⁸ جا ئەمە ئەو نانەبە
 لەناسمان ھاتەخواروہو، ئەمەش وەكو ئەو مەنە نىيە
 كە باوبايرانسان خوارديان و مردن. ئەوہى لەم نانە
 بىخواتاھەتايە دەزى.)
⁵⁹ عىسا ئەمانەى ھەموو لەكەنىشتدا ووت،
 كاتى لەشارى كەفەرناحوم خەلكەكەى فیر دەكرد.

رقی جیهان یۆعیسا

7

دوای ئەوێ دەستی کرد بە گه‌ڕان بەناوچه‌ی
 جهلیدا، نه‌یویست بەناوچه‌ی یه‌هودیه‌دا بگه‌ڕێ،
 چونکه‌ ده‌سه‌لاتدارانی جووله‌ که‌ هه‌ولێ کوشتیان
 ده‌دا.² کاتی جه‌زنی که‌په‌رهبه‌شینه‌ی* جووله‌ که‌ کان
 نزیک بووه‌وه،³ براکانی پیمان‌ووت: (ئهم ناوچه‌یه‌
 به‌جی‌به‌ئێ‌هه‌و به‌رۆ بۆ ناوچه‌ی یه‌هودیه‌ تاکو
 قوتایه‌ کانت کرداره‌ کانت بیسن،⁴ هه‌یج که‌سه‌ی
 به‌نه‌هێنی ئیش ناکات گه‌ر به‌وێ ناوانگ ده‌رکات.
 تۆ که‌ ئهم شتانه‌ ده‌ که‌یت خۆت ده‌رخه‌ بۆ خه‌لکی.)
⁵ هه‌رجه‌نده‌ براکانیشی خویان باوه‌پیان یه‌ده‌هه‌ کرد.⁶
 عیسا له‌وه‌لامدا ووتی: (جاری کاتم نه‌هاتوه‌، به‌لام
 کاتی ئێوه‌ هه‌رده‌م گونجاهه‌.⁷ جیهان ناتوانی رقی
 لیستان بیست، به‌لام رقی له‌من ده‌بێته‌وه، چونکه‌ من
 شایه‌تم به‌سه‌ریه‌وه‌ که‌ کرده‌وه‌ کانی خراپه‌.⁸ ئێوه
 خۆتان بۆ جه‌زنی به‌رۆن بۆ ئه‌وێ، من نایه‌م بۆ ئهم
 جه‌زنه‌. چونکه‌ هه‌یشتا کاتی من نه‌هاتوه‌.)⁹ عیسا
 ئه‌مه‌ی یی‌ووتن و له‌ ناوچه‌ی جهلید مایه‌وه‌.

¹⁰ دوای ئەوێ ده‌ستی کرد بۆ رۆیشتن بۆ جه‌زنه‌ که‌،
 ئه‌ویش رۆیشت بۆ ئه‌وێ، به‌لام به‌نه‌هێنی نه‌که‌
 به‌ناشکرا.¹¹ ده‌سه‌لاتدارانی جووله‌ که‌ له‌جه‌زنه‌ که‌دا
 به‌دوایدا ده‌گه‌ڕان و ده‌یان‌پرسی: (ئهو له‌ کوێه‌؟)¹²
 ده‌باره‌ی ئه‌و له‌ نیوان خه‌لکه‌ که‌دا چرپه‌چرپه‌کی
 زۆر هه‌بوو، هه‌ندێکیان ده‌یان‌ووت: (پسایه‌کی
 چاکه‌.) به‌لام هه‌ندێکی که‌یان ده‌یان‌ووت: (نه‌خه‌یر
 به‌لکه‌ گه‌ل گومرا ده‌ کات.)¹³ جا له‌ ته‌رسی

ده‌سه‌لاتدارانی جووله‌ که‌ که‌سه‌ به‌ناشکرا باسی
 نه‌ده‌ کرد.

بیروای جیواو ده‌ریاره‌ی عیسا

¹⁴ کاتی نیه‌وی جه‌زنی تیه‌په‌ری، عیسا چو و بۆ
 په‌رستگا و ده‌ستی کرد به‌ فێرکردنی خه‌لکه‌ که‌.¹⁵
 جووله‌ که‌ کان سه‌رسام بوون و په‌رسیان: (جه‌زنی
 له‌ کێب ده‌زانیت به‌ی ئه‌وه‌ی خویندیه‌تی؟)¹⁶ عیسا
 له‌وه‌لامدا ووتی: (فێر کردنه‌ کاتم هه‌ی خۆم نییه‌، به‌لکه‌
 هه‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ ناردوومی.¹⁷ جا هه‌ر که‌سه‌ی به‌یوی
 به‌خواستی خودا کار بکات ده‌زانسی ئاخۆ
 فێر کردنه‌ کاتم له‌لایه‌ن خوداوه‌ یه‌ یاخود له‌خۆمه‌وه
 قسه‌ ده‌ که‌م.¹⁸ ئه‌وه‌ی له‌خه‌زیه‌وه‌ قسه‌ بکات، دوای
 شکۆمه‌ندی بۆ خۆی ده‌کات، به‌لام ئه‌وه‌ی دوای
 شکۆمه‌ندی بۆ ئه‌وه‌ بکات که‌ ناردوویه‌تی، ئه‌وه‌ که‌سه
 راسته‌و درۆی تیا‌دانییه‌.¹⁹ نایا موسا شه‌ریعه‌تی
 نه‌داونه‌تی؟ به‌لام که‌ستان له‌سه‌ری نارۆن! بۆچی
 هه‌ولێ کوشتم ده‌ده‌ن؟)²⁰ خه‌لکه‌ که‌ وه‌لامیان
 دا‌یه‌وه‌: (رۆحی پیست تیا‌دایه‌! کسێ ده‌یه‌وی
 بتکوژی؟)²¹ عیسا پسی ووتن: (ته‌نها کاریکم کرد
 هه‌مووتان سه‌رتان سه‌رما.²² جا چونکه‌ موسا
 رای سه‌پاردون خه‌ته‌نه‌ بکه‌ن، هه‌رجه‌نده‌ ئه‌مه‌ش
 ناگه‌رێته‌وه‌ بۆ موسا به‌لکه‌ بۆ باو‌وپیران، ته‌نانه‌ت
 له‌رۆژی شه‌مه‌شدا بیت مرۆف خه‌ته‌نه‌ ده‌که‌ن.²³ گه‌ر
 هاتو ئێوه‌ مرۆفیکتان خه‌ته‌نه‌ کرد له‌رۆژی شه‌مه‌دا
 هه‌تا به‌رپێچی شه‌ریعه‌تی موسا نه‌که‌ن، نایا ده‌ی له‌من
 تووربه‌سن چونکه‌ مرۆفیکم به‌ ته‌واوی له‌رۆژی

شەمەدا چاك كوردۆتەوه؟²⁴ بەسەرزاری حوكم مەدەن، بەلكو حوكمىكى دادپەروەرانه بەدەن.²⁵ لەو كاتەدا هەندى لەدانىشتوانى شارى قودس ووتيان: (ئايا ئەمە ئەوه نىيە كە دەپانەوى بىكوژن؟²⁶ ئا ئەوەتا بەناشكر قسە دەكات و كەشيش هيجى يىتالى. ئايا سەرۆكە كانمان دلنبا بوونە كە ئەو بەراستى مەسىحە؟²⁷ كاتى مەسىح دى كەس نازانى لەكوپۆه هاتوو، بەلام ئيمە رەگەزو بنەچەى ئەمە دەناسين!

²⁸بۆيە كاتى عيسا لەپەرستگادا خەلكى فەير دەكرد، دەنگى بەرز كردهوه ووتى: (ئايا بەراستى ئيوە من دەناسن دەزان لەكوپۆه هاتووم؟ من لەخۆمەوه نەهاتووم، جا ئەوهى منى ناردوو ئەو راستەو ئيوە نايانسن.²⁹ بەلام من ئەو دەناسم چونكە من لەهەموو ئەوئيش منى ناردوو).³⁰ ئەوسا جوولەكە كان هەولتى گرتياندا، بەلام كەس دەستى بۆ درىژ نەكرد، چونكە هيشتا كاتى نەهاتبوو.³¹ ليرە ژمارەيهكى زۆر لەخەلكى باوەريان يىهتياو ووتيان: (كاتى مەسىح بىت، ئايا نيشانەى سەرسورپهتەرى زياتر دەكات لەوهى ئەم پياوه كرددووتى؟)

³²فەريسيە كان گوپيان لىبو خەلكەكە دەربارەى عيسا چرەچرپ دەكەن لەگەل بەكۆرى، ئەوسا ئەوانو سەرۆك كاهينە كان چەند پاسەوانىكيان نارد تايگرن.³³ عيسا ووتى: (من تەنها بۆ ماوهيهكى كەم لەگەلتاندام، ئينجا دەگەرمەوه بۆ لاى ئەوهى ناردوومى.³⁴ ئەو كاتە بەدوامدا دەگەرمپۆ

نامدۆزنەوه، هەر وەها ناتوان بين بۆ ئەو شوپتەى منى لىدەم).³⁵ ئىتەر جوولەكە كان لەنىوان خۆياندا پرسياريان كردد: (نيازى كوئى هەيه بۆى پروات و ئيمە ناى دۆزىنەوه؟ ئايا بۆ ئەو شارە يۆنانيا نە دەروات كە جوولەكە كان تايادا پەرشوبلاو بوونەتەوه، تاوه كو يۆنانيە كان فەيربكات؟³⁶ مەهەستى چيه لەوهى كە دەلى: (دەگەرىن بەدوام بەلام نامدۆزنەوه، هەر وەها ناتوان بين بۆ ئەو شوپتەى منى لىدەم؟)

رۆوبارى زىندوو

³⁷لەدوا رۆزى جەژندا، كە گرنگۆين رۆزى بوو، عيسا راولەستاو بەدەنگى بەرز ووتى: (گەر يەكى تينوى بوو بايتە لاى من و بخواتەوه.³⁸ ئەوهى باوەرىم يىهتيا، لەناوهرۆكيدا رۆوبارى ناوى ژيان هەلەدەقولتى).³⁹ ئىترە عيسا مەهەستى لەرۆحى پيرۆزبوو، كە دەردى بەوانەى باوەرى يىدەهتيا، جا ئەو رۆحە جارى نەدرايوو چونكە هيشتا عيسا شكوژدار نەبوو.

⁴⁰كاتى نامادەبووان گوپيان لەم ووشانە بوو، هەندىكيان ووتيان: (ئەمە بەراستى پىغمەبەرە كەيه؟)⁴¹ هەر وەها هەندىكى كەيان ووتيان: (ئەمە مەسىحە). بەلام چەند كەسيكى كە ووتيان: (ئايا مەسىح لەناوچەى جەلىلەوه دەردەكەوى؟⁴² ئايا لەكئيدا باس نەكراوه مەسىح لەنەوهى داود پەيدا دەبى، لەدۆى بەيت لەحم كە داودى لىبووه؟)⁴³ جا بەهۆى ئەوهوه دووبەرەكى لەبىرورا لەنىوان خەلكەكەدا دروست بوو.⁴⁴ هەندىكيان ويستيان

داوین پسیدا گیراوه. ⁵ موسا لە شەریعتدا
 یرای سپاردوین ئەوانسە وەك ئەم ژنە وان دەبی
 بەردباران بکرین، توو چی دەلسی؟ ⁶ ئەمەیان
 لی پرسی تا تاقی بکەنەوه و هۆیکە بدۆزنەوه بۆ
 تاوانبار کردن و دادگایی کردنی. بەلام عیسا سەری
 داگرت و بەپنجە دەستی کرد بەنووسین لەسەر زەوی.
⁷ کاتی ئەوان هەر سوور بوون لەسەر پرسیارە کەیان،
 عیسا سەری هەلبری و پئی ووتن: (کامتان بی گوناھه
 با یەکم بەردی لێدات!) ⁸ دیسان سەری داگرتەوه و
 دەستی کرد بەنووسین لەسەر زەوی. ⁹ کە گریان لەم
 قسەیه بوو، لە پیرە کانیانەوه هەموو یەك لەدوای یەك
 خۆیان کیشایەوه. ئەوسا عیسا بەتەنها مایەوه،
 ژنەکش لەشوپیی خۆی وەستاوو. ¹⁰ ئینجا عیسا
 سەری بەرز کردەوه، لەژنە کە زیاتر کەسی تری
 نەبینی، پئی ووت: (ئەئى نافرەت ئەوان لە کوین؟
 کەسیان تاوانباری نەکردی؟) ¹¹ ئەویش وەلامی
 دایەوه: (نەخیر گەرەم.) عیساش پئی ووت: (منیش
 تاوانبارت ناکەم، برۆ جارێکی کە گوناھه مەکە!)

من رووناکى جیھانم

¹² جارێکی کە عیسا گفتوگۆی لە گەلدا کردو
 ووتی: (من رووناکى جیھانم. ئەوهی دوام بکەوئ
 بەتاریکیداناروات، بەلکو رووناکى ژیاى دەبى.) ¹³
 فەریسیەکان بەرەره کانیان کردو ووتیان: (تو ئیستا
 شایەتی بۆ خۆت دەدەیت، بەلام شایەتێکەت راست
 نییە.) ¹⁴ ئەویش وەلامی دایەوه: (لەگەڵ ئەوهی من
 شایەتی بۆ خۆم دەدەم، شایەتێکەم راستە، چونکە

بیگرن، بەلام کەسیان دەستیان بۆ نەبرد.
⁴⁵ ئەوسا پاسەوانەکان گەرانەوه لای
 فەریسیەکان و سەرۆک کاهینەکان، ئەوانیش لێیان
 پرسین: (بۆچی نەتان هینا؟) ⁴⁶ لەوه لاملدا ووتیان:
 (هەرگیز کەس وەك ئەو قسەى نە کردووه!) ⁴⁷
 ئەوانیش پێیان ووتن: (ئایا ئیوهش گومرا بوون؟) ⁴⁸
 ئایا بینووتانە یەکی لەسەرۆکەکان یاسخود
 فەریسیەکان باوهری بی بهین؟ ⁴⁹ نەخیر! تەنها ئەو
 خەلکە نەفرەت لێکراوهی لە شەریعت نازانن.) ⁵⁰
 بەلام یەکی لەوان کە ناوی نبقوذیوس بوو، ئەوهی
 بەشەو بۆ لای عیسا هاتبوو، پئی ووتن: ⁵¹ (ئایا
 شەریعتی ئیمه ریگا دەدات حوکم بەردی بەسەر
 یەکیدان بی تەوهی یەكەجار گوئى لەو کەسە بگریئ
 تا بزانی چى کردووه؟) ⁵² ئەوانیش وەلامیان
 دایەوه: (ئایا تووش لەدانیشتوانی جەلیلی؟ کتیب
 بخوینەوه ئەوسا دەزانى هەرگیز لەجەلیل پتەمەهر
 دەرناکەوئ!) ⁵³ ئیت هەر یەكە رویشتەوه بۆ مالى
 خۆی.

نافرەتیکی داوین پیس

8

بەلام عیسا بۆ شاخی زەیتون رویشت. ² لەبەرەبیان
 گەراپەوه بۆ پەرستگا، خەلکیکی زۆر لسی
 کۆبوونەوه، ئەویش دانیشت و دەستی کرد
 بەفیژ کردنیان. ³ مامۆستایانی شەریعت و فەریسیەکان
 ژنیکی داوین پیسیان هینایە لای وەناوهراست
 رایان گرت، ⁴ پێیان ووت: (مامۆستا ئەم ژنە لە کاتی

كەسەم لەسەرەتاوە پێم ووتون! ²⁶ زۆر شتم هەبە
 بیلێم و حوكمی بێ دەم بەسەرتان. بەلام ئەوەی منی
 ناردوو، ئەو خۆی راستییە، ئەوەی بەجیهانیشی
 دەلێم ئەوەیە كە لەم بێستوو. ²⁷ جا ئەوان
 تی تەگەشتن عیسا لەم قەسە مەبەستی لەباوکی بوو.
²⁸ لەبەرئەوه عیسا پێی ووتن: (كاتی رۆلەى مرۆفە
 هەلەهواسن دەزانن من ئەوم، هەر وەها من لەخۆمەوه
 هیچ ناکەم، بەلكو ئەو قسانە دەلێم كە باوكم فێرى
 كردووم. ²⁹ ئەوەی ناردوومی لەگەڵمدا، بەتەنھا
 بەجێ نەهێشتووم، چونكە هەمیشە بەپێی رەزاهەندى
 ئەو كار دەكەم.)

راستی نازادتان دەكات

³⁰ كاتى عیسا ئەم قسانەى دە كرد، ژمارەى كى
 زۆر خەلك باوەریان بێهێنا. ³¹ ئەوسا عیسا بەو
 جۆرە كەنەى باوەریان بێهێنابوو ووتى: (گەر
 لەسەر ووشە كاتم جیگیرین، بەراستی دەبنە قوتابى
 من و ³² راستى دەناسن و راستیش نازادتان دەكات.)
³³ جۆرە كە كان لەو لەلامدا ووتیان: (ئێمە ئەوەى
 ئیبراھیمین، هەرگیز كۆیلەى كەس نەبوین! ئێز
 جۆن پیمان دەلێ: ئێوه نازاد دەبن؟) ³⁴ عیسانش
 وەلامى دانەسە: (راستى راستیان بێ دەلێم:
 هەر كەسى گوناھ بكات دەبیت بە كۆیلەى گوناھ. ³⁵
 كۆیلە لەمالى گەورە كەیدا تاسەر نامێتێتەوه، بەلام
 رۆلە تاسەر تیایدا دەزى. ³⁶ جا گەر رۆلە
 نازادى كردن، ئەوا بەراستى نازاد دەبن. ³⁷ من دەزانم
 ئێوه لەنەوهى ئیبراھیم. بەلام ئێوه هەولێ كوشتم

دەزانم لەكوێوه هاتوو و بۆ كۆى دەرۆم، بەلام ئێوه
 نازانن لەكوێوه هاتوو و بۆ كۆى دەرۆم. ¹⁵ جا ئێوه
 بەپێى لەش حوكم دەدەن بەسەرم، بەلام من حوكم
 بەسەر كەس نەدەم، ¹⁶ لەگەڵ ئەوەشدا گەر حوكم
 بەدەم حوكمە كاتم دادپەرورەرانە، چونكە من بەتەنھا
 حوكم نەدەم، بەلكو من ئەو باوكەى ناردوومی. ¹⁷
 لەشەرەتە كەتاتان نووسراوه شایەتى دوو پیاو راستە.
¹⁸ من ئەوهم شایەتى بۆخۆم دەدەم، هەر وەها ئەو
 باوكەى ناردوومی شایەتیم بۆ دەدات. ¹⁹ ئەوسا
 لێیان پرسى: (باوكت لەكوێه؟) لەو لەلامدا ووتى:
 (ئێوه من نانا، باوكیشم نانا، گەر منستان
 بناسیبایه باوكیشتان دەناسى.) ²⁰ عیسا ئەم قسانەى
 لەلای سندوقى بەخشینی پەرسگادا كرد كاتى
 خەلكى فێر دە كرد، بەلام هیچ كەسى نەگرت،
 چونكە هێشتا كاتى نەهاتوو.

²¹ ئینجا عیسا پێی ووتن: (من دەرۆم و ئێوه
 بەدوامدا دەگەڕێن، بەلام ناتوان بین بۆ ئەو شوێنەى
 منى لێدەم، بەلكو بەگوناھە كاتنا ئەوه دەمرن.) ²²
 دەسەڵاتدارانى جۆرە كە دەستیان كرد
 بەپەرسیار كردن: (ئایا مەبەستى لەم قەسە جیه ناتوان
 بێن بۆ ئەو شوێنەى منى لێدەم؟ ئایا خۆى دەكوژى؟)
²³ وەلامى عیسا ئەوه بوو: (ئێوه لەخوارەوه، بەلام
 من لەسەرەوه، ئێوه سەر بەم جیهانەن، بەلام من
 سەر بەم جیهانە نیم. ²⁴ جا لەبەرئەوه بوو پێم ووتن:
 بەگوناھە كاتنا ئەوه دەمرن، چونكە ئەگەر باوەر نەهێن
 من ئەوم، بەگوناھە كاتنا ئەوه دەمرن.) ²⁵ لێیان پرسى:
 (تۆ كێیت؟) عیسا لەو لەلامدا ووتى: (من هەر ئەو

⁴⁸ئەوسا جوولەكەكان ووتیان: (ئایا ئیئەمە قسەكانمان راست نییە كە دەلتیئ تۆ سامری، هەر وەها رۆحی پیست تیاپە؟)

⁴⁹ئەویش وەلامسی دانەسەو: (رۆحی پیسم تیا دانییە، بەلام ریزی باوكم دەگرم و ئیئەش بەسووكی سەیرم دەكەن. ⁵⁰من داوی شكۆمەندی بۆ حۆم ناكەم، بەلام بەكی هەیه بۆم داوا دەكات و حوكم دەدا. ⁵¹راستی راستیان بی دەلتیئ: ئەوی گۆی راییەلی ووتەكانم بی هەر گیز مردن نابینی.)

⁵²ئەوسا جوولەكەكان ووتیان: (ئیستا بۆمان دەر كەوت كە رۆحی پیست تیاپە. ئیسراھیمو پیئەمبەران مردن، كەچی تۆ دەلتیئ ئەوی گۆی راییەلی ووتەكانم بیست هەر گیز تامی مردن ناكات. ⁵³ئایا تۆ گەورەتری لەئیسراھیمی باوكان كە مرد؟ تەنانەت پیئەمبەرانی خوداش مردن، كەواتە حۆت بەچی دادەیتی؟)

⁵⁴عیساش لەو لەامدا ووتی: (گەر من حۆم شكۆدار بكەم، ئەوا شكۆمەندیەكەم هیچ نییە. بەلام باوكمە كەوا شكۆدارم دەكات ئەوی ئیئە دەلتیئ خوامانە، ⁵⁵لەگەڵ ئەو هەشدا نایناسن. بەلام من دەبناسم. جا گەر پێتان بێئم من ئەو ناسم، منیش ئەو كاتە وەك ئیئە درۆزەم. بەلام من ئەو دەناسم و بەووتەكانی رەفتار دەكەم. ⁵⁶ئیسراھیمی باوكان دلشادبوو بەووی رۆزی من بیئە، جا ئەو رۆزە بیئە و پیتی دلخۆش بوو. ⁵⁷جوولەكەكان پێتان ووت: (تۆ جاری تەمەنت هیشتا نەبوو بەپەنجایا ساڵ ئیئە چۆن ئیسراھیمت بینووە؟) ⁵⁸عیساش لەو لەامدا

دەدەن. چونكە ووتەكانم لەدلتان جیگەیی نایئەو. ³⁸من جیم لەلای باوك بینووە دەبێئم، بەلام ئیئە جێتان لەباوكانەو پیستوو كاری بی دەكەن.)

³⁹ئەوان بەرەبەرەكانیان كردو ووتیان: (ئیسراھیم باوكمانە!) عیساش ووتی: (گەر رۆلەیی ئیسراھیم بوونایە، كێدارەكانی ئیسراھیمتان دەكرد. ⁴⁰بەلام چونكە من ئەو كەسەم ئەو راستییەیی لەخوداوە پیستوویم پیئە ووتن، ئیئە هەولێ كوشتم دەدەن، ئەمەش ئیسراھیم نەبێكردووە. ⁴¹ئیئە كێدارە باوكان دەكەن!) ئەوانیش پێتان ووت: (ئیئە بەزۆلی لەدايك نەبوون! یەك باوكمان هەیه ئەویش خوداوە.) ⁴²عیساش ووتی: (گەر خودا باوكان بووایە، منتان خۆش دەوێست، چونكە من لە خوداوە دەرچوووم و هاتووم. لە خۆمەو نەهاتووم، بەلكو ئەو ناردوویم. ⁴³بۆچی لەووتەكانم تی تاگەن؟ چونكە توانسای گۆی گرتنی ووشەكانی منتان نییە! ⁴⁴ئیئە رۆلەیی شەبانی باوكانن، دەتانهوی ئارەزووێكەكانی باوكان جی بەجی بكەن. ئەو هەر لەسەرەتاوە خەلك كۆز بوو، نەبیتوانی لەناو راستیدا بچەسپێ، چونكە راستی لەودا نییە! كاتیكیش درۆ دەكات، ئەو دەر دەخات كەتیاپەتی، چونكە خۆی درۆزەو باوكی درۆیە! ⁴⁵بەلام چونكە من راستیان بی دەلتیئ باوەرم بی تاكەن. ⁴⁶كامستان دەتوانن گوناهێكم لێ بدۆزەنەو؟ جا مادام راستی دەلتیئ، بۆچی باوەرم بی تاكەن؟ ⁴⁷ئەوی لەخوداوە بیئە، گۆی لەووشەیی خودا دەگری. بەلام ئیئە ووشەیی خوداتان ناوی چونكە لەخودا نین!)

ووتی: (پراسی راسیتیان بی دەلێم، پێش ئەوی ئیبراهیم لەدایک بی من هەم.)⁵⁹ ئەوسا بەردیان هەلگرت تا بەردبارانی بکەن، بەلام عیسا خۆی شار دەهەو لەپەرستگا کە جوو دەهەو.

چاگردنەوی کویریکی زگمک

9

کاتی عیسا بەریگادا دەڕۆشت، پیاویکی بەزگمک کویری بینی،² قوتابیه کانی لیبیان پرسی: (مامۆستا، کێ گوناهی کردووە؟ نەم پیاو، یاخود دایک و باوکی، تا بە کویری لەدایک بی؟)³ عیسا لەهەلامدا ووتی: (نە گوناهی ئەم پیاو و نە دایک و باوکی، بەلام پۆیه وای لێ هاتوو تا بەهۆی ئەهەو کارە کانی خودا دەر کەوی.⁴ هەتا کاتە کە ڕۆژە لەسەر مە کاری ئەو بکەم کە نار دوومی. دواي شەو دیت و کەس ناتوانی کاری تیا بکات.⁵ جا ئەهەندە لە جیهاندا، من ڕووناکی جیهانم.)

⁶ ئەمە ی ووت و تفی کردە سەر زەوی، بەتفە کە قورپی دروست کرد، ئینجا خستیه سەر هەردوو جەوی کویره کە،⁷ پیتی ووت: (بەرۆ خۆت بشۆ لە گۆمی سیلوم (واتای نیراوه). ئەویش ڕۆشت و خۆی شوست و بە چا و کراوی هاتەو.

⁸ ئینجا دراوسیکانی و ئەوانە ی لەپێشا بینییویان سوال دەکات پرسییان: (ئەمە ئەو نییه دادەنیشت سوالی دە کرد؟)⁹ هەندیکیان ووتیان: (خۆیەتی). هەندیکێ کەیان: (نەخێر، بەلام لەو دەکات). ئەوسا خۆی و هلامی دایهەو ووتی: (بەلێ من ئەوم.)¹⁰

ئینجا پیبان ووت: (ئە ی چۆن چاوت چاک بوو هەو؟)¹¹ لەهەلامدا ووتی: (ئەو پیاو ی ناوی عیسا یه قورپی دروست کرد و چاومی بی سواخدا، پیتی ووتم: بەرۆ پۆ گۆمی سیلوم خۆتی تادا بشۆ. منیش ڕۆیشتم و خۆم تیا شوست و چاوم چاک بوو هەو!)¹² هەروەها لیبیان پرسی: (ئێستا ئەو لە کویره؟) ئەویش ووتی: (نازانم.)

¹³ پیاو کویره کەیان برده لای فەریسیه کان.¹⁴ ئەو ڕۆژەش کە عیسا قورپە کە ی دروست کرد و جەوی کویره کە ی تیا چاک کردەو ڕۆژی شەمە بوو.¹⁵ دیسان فەریسیه کانیش لیبیان پرسی چۆن جەوی چاک بوو هەو. ئەویش لەهەلامدا ووتی: (قورپی خستە سەر چاوم، خۆم شوست و ئەهەتا ئێستا دەبینم.)¹⁶ بەلام هەندێ لە فەریسیه کان ووتیان: (ناشی ئەم پیاو لە خوداوه بێت، چونکە بەرپێچی یاسای شەمە دەکات.) بەلام هەندیکیان پرسییان: (چۆن پیاویکی گوناهیار دەتوانی نیشانە ی سەر سۆرپهتەر بنویتی؟) ئیتر دووبەرە کێ کەوتە ئیوانیانەو.¹⁷ دیسان لە کویره کەیان پرسی: (تۆ رات چیه بەرامبەر ئەو چونکە جەوی تۆی چاک کردەو؟) ئەویش وەلامی دانەو: (ئەو پێغمەبەر!)¹⁸ دەسەلاتدارانی جوولە کە باوهرپان نەکرد کە ئەو پیاو کویره بوو ئێستا دەبێتی، ئیتر دایک و باوکیان بانگ کرد.¹⁹ لیبیان پرسیان: (ئایا ئەم کورەتان بە کویری لەدایک بوو و هک دەلێن؟ جا چۆن ئێستا دەبێتی؟)²⁰ دایک و باو کە کە وەلامیان دایهەو: (ئێمە دەزانن ئەمە کورمانە و بە کویری لەدایک بوو.)²¹ بەلام نازانین ئێستا چۆن دەبێتی، هەروەها کێ جەوی چاک کردۆتەو؟ ئەو

کرد بەسەری: (تۆ خۆت ھەموو گیانت بەگوانە لەدایک بروو ئیئە فیر دەکەیت؟) ئینجا دەریان کردە دەروەوی کەنیشتە کە.

³⁵کاتی عیسا زانی کابرا دەر کراوەتە دەروەو، جوو بۆ لای و لێی پرسی: (ئایا باوەر بەرۆلەوی مرۆف دەکەیت؟) ³⁶کابرا لەو لەلامدا ووتی: (گەرەم، ئەو کێشە تا باوەری یی پەتیم؟) ³⁷ئێرە عیسا پێی ووت: (ئەووی کە بینیت، ھەر وەھا ئەووی لەگەڵت دەدۆی، ئەو خۆیەتی!) ³⁸کابرا ووتی: (گەرەم من باوەر دەکەم!) ئەوسا کړنووشی بۆ برد.

³⁹عیسا ووتی: (ھاتووم بۆ ئەم جیھانە بۆ حوکمەدان، تا کوێر ببینی و چاوساغ کوێری!) ⁴⁰ھەندێ لەفەریسیەکان کە لەگەڵیدا بوون گرتیان لەمەبوو لێیان پرسی: (ئایا ئیئەمش کوێرین؟) ⁴¹عیساش وەلامی دانەو: (گەر ئێو بەراستی کوێر بوونایە، گوناهتان لەسەر نەدەبوو. بەلام ئێو ئیئە دەلێن: دەبینن، جە لەبەر ئەو گوناهە کەتان دەمپێتێو.

من شوانیکی دئسۆزم

10

(راستی راسیتیان یی دەلێم: ئەووی لەدەر گای پشتری میگەلێکەو ناچیتە ژوورەو، بەلکو بەرپگایەکی کەدا بۆی سەر بکەوی، ئەو دزو جەردیە. ²بەلام ئەووی لەدەر گاوە بچیتە ژوورەو، ئەو شوانی میگەلە کەبە، ³دەر گوانیش دەر گاکە ی بۆ دەر کاتەو، میگەلە کەش گوی لەدەنگی دەگرن، بانگی میگەلە

خۆی گەرەبەو دەتوانی وەلامتان بداتەو لێی پرسی!) ²²دایک و باوکی کورە لەترسی دەسەلاتدارانی جوولە کە ئەمەیان ووت، چونکە برپاری ئەویان داو و ھەر کەسی دانێی بەووی عیسا مەسیحە لە کەنیشت دەری بکەن. ²³ئێرە لەبەر ئەو بۆ ووتیان: (ئەو گەرەبە پرسیار لەخۆی بکەن.)

²⁴دیسان فەریسیەکان ئەو پیاووی کوێر بۆ بانگیان کردو پێیان ووت: (ستایشی خودا بکە! ئیئە دەزانن ئەو پیاو گوناهارە. ²⁵کابراش وەلامی دانەو: (گەر ئەو گوناهارە، نازام! بەلام یەک شت دەزانم: من کوێر بووم و ئیئە دەبینم!) ²⁶دیسان لێیان پرسیبو: (چی لێ کردیت؟ چۆن جاوی جاک کردیتەو؟) ²⁷ئەویش وەلامی دانەو: (من پیم ووتن ئێو گرتیان لێ تەگرم، ئێر بۆچی جارێکی کە دەتوانی یی بیستن؟ ئایا ئێو ش دەتوانی بێن بەقوتای ئەو؟) ²⁸ئەوسا فەریسیەکان جێبوێن بە کابرا داو پێیان ووت: (تۆ قوتای ئەویت! بەلام ئیئە قوتای موساين.

²⁹ئیئە دەزانن خودا قسە لەگەڵ موسا کردو، بەلام ئەمە نازانن لە کوێرە هاتو!) ³⁰کابراش وەلامی دانەو: (ئەمە شتیکی سەیرە! ئەو جاوی جاک کردو مەتەو، کەچی ئێو دەلێن ئیئە نازانن ئەو وەجەو بەجەمی کێی! ³¹ئیئە دەزانن خودا وەلامی گوناهاران ناداتەو، بەلام گوی لەوانە دەگری کە لێی دەترسن و بەخواستی ئەو دەکەن. ³²تا ئیئە پشتاو پشست نەیسستراو یەکیک جاوی مرۆفیکی بەزگمک کوێری جاک کردیتەو! ³³گەر ئەو لەخودا نەبووایە، نە دەتوانی هیچ بکات.) ³⁴ئەوسا ھاواریان

مىگىلە كەمدا.¹⁶ ھەر ھەمما مەرى تەرم ھەبە سەر بەم پىشتىرە نىن، دەبى ئىوانىش كۆپكەمەھە لای خۆم، ئىوانىش گۆي لەدەنگم دەگرن، ئەوسا يەك مىگىلو يەك شوان دەبى.

¹⁷ باوك مىنى خۆش دەوى، چونكە ژيانم دەكەم بەقورىانى تا جارىكى كە وەرى گرمەھە.¹⁸ كەس لەمىنى ناسىتى، بەلكو مىن بەنارەزوى خۆم پىشكەشى دەكەم. مىن دەسەلاى پىشكەشكردنو دەسەلاى بىردنەوېم ھەبە. ئەمە راسپاردەبە كە لەباوكەمەھە وەرم گرتوھە.¹⁹ بەھۆى ئەم قسانە دووبەھە كى لەنىو جولى كە كان پەيدابوو.²⁰ زۆربەيان ووتىيان: (رۆحى پىسى تىداداھە و رپنە دەكات. ئىبى بۆچى گۆي لى بگىرن؟)²¹ ھەندىكى كەيان ووتىيان: (ئەمە قسەى يەك كى نىبە كە رۆحى پىسى تىداداى. ئاىا رۆحى پىس دەتوانى چاوى كۆرآن چاك بكتەھە؟)

مىن و باوك يەكەن

²² لەكاتى ناھەنگ گىران بەبۇنەھى تازە كىردنەھە پەرسىگا لەزىستاندا،²³ عىسا لەپەرسىگا بەناو ھۆلى سلىماندا دەرىشت.²⁴ جولى كە كان لى كۆبۇنەھە پىيان ووت: (تا كەھى بەسەرسورماوى دەمان ھىلەبەھە دەربارەى خۆت؟ گەر تۆ بەراستى مەسحىت، بەناشكرا پىمان بلى.)²⁵ عىسا وەلامى دانەھە: (مىن پىم ووتن، بەلام ئىو باوھەم پى تاكەن. جا ھەممو ئىو كارانەھى بەناوى باوكەمەھە دەبەكەم، شاپەتتى بۆمىن دەدەن.²⁶ بەلام ئىو

تايەتەبە كەھى خۆى دەكات ھەر يەكە بەناوى خۆبەھە، ئەوسا دەيانباتە دەروھە.⁴ كاتى ھەموروانى ھىنابە دەروھە، لەپىشيانەھە دەروات و ئىوانىش دواى دەكەون، چونكە دەنگى دەناسن.⁵ ئەوان شوپى يەك كىكى نامۆ ناكەون، بەلكو لى رادەكەن، چونكە دەنگى نامۆ ناسان.⁶ عىسا ئەم غونەبەھى بۆ ھىنابەھە، بەلام ئەوان لەمەبەھىستى قسە كەھى تى تەگەبىشتن.

⁷ جا لەبەرئەھە دىسان ووتى: (راستى راستىيان پى دەلەبىم: مىن دەر گای مىگەلە كەم.⁸ ھەممو ئەوانەھى پىش مىن ھاتون دزو جەردە بوون، بەلام مىگەلە كە گۆرپان لى تەگرتن.⁹ مىن ئەو دەر گابەم، ئەھە لىم بىتە زوررەھە رزگارى دەبىت، ئەوسا دىتە زوررەھە دەچىتە دەروھە لى ھەو رگا دەدۆزىتەھە.¹⁰ دز ناھەت، تەنھا بۆ دزىن و سەرىپىن و لەناو بىردن نەبىت. بەلام مىن ھاتووم ھەتا ئەوان ژيانىان ھەبى، ژيانىكى تىرۆتەسەل¹¹ مىن شوانىكى دلەسۆزم، شوانى دلەسۆزىش ژيانى خۆى دەكاتە قورىانى لەپىتاوى مىگەلە كەھى.¹² بە كرىگىراو وەك شوان نىبە، چونكە مىگەلە كە ھى خۆى نىبە. كاتى دەبىنى گورگ دى، مىگەلە كە بەجى دەھىلى ھەتا خۆى رزگار كات، ئەوسا گورگە كە مىگەلە كە دەرفىتى پەرشو بلاوىان دەكاتەھە.¹³ كابرا ھەلدى، چونكە بەكرى گىراھە گۆى تادادە بەمىگەلە كە!¹⁴ بەلام مىن شوانىكى دلەسۆزم، مىگەلە كەم دەناسم، ئەوانىش مىن دەناسن،¹⁵ ھەر ھەك چۆن باوك مىن دەناسى، مىنىش ئەو دەناسم. جا مىن ژيانم دەكەم بەقورىانى لەپىتاوى

ئەوسەری رۆوباری ئوردون و لەوی مایەوه، ئەو شۆیتەیی کە بەحیا جاران خەلکی تیایدا لەناوھەڵدەکیشا.⁴¹ ژمارەیهکی زۆر خەلک ھاتە لای و وتیان: (بەحیا نیشانەیی سەر سۆرھیتەری نەکرد، بەلام ھەموو ئەوێ دەربارەیی ئەم پیاو ووتیوی راستیوا!)⁴² ھەر لەوی ژمارەیهکی زۆر باوھریان پێھیتا.

مردنی لەعازر

11

مروثیک ناوی لەعازر بوو نەخۆش بوو، خەلکی بەیت عەنیا بوو، ئەو لادییەیی لەگەڵ مریەم مەرسای خوشکی تیایدا دەژیان.² ئەم مریەم ئەو بوو کە خوداوەندی بەبۆن چەور کردو بەقزی پێھەکانی سەریەوه، لەعازری نەخۆشیش بۆ ئەم بوو.³ ھەردوو خوشکە کە ناردیان بەدوای عیسا تا پێی بۆن: (گەورەم، ئەوێ خۆشت دەوی نەخۆشە).⁴ کاتی عیسا ئەمەیی بیست ووتی: (ئەم نەخۆشەیی بەمردن کۆتایی نایەت، بەلکو دەبێتە ھۆی شکۆداری خودا، ئەوسا بەھۆی ئەمەوه رۆلەیی خودا شکۆدار دەبێ).

⁵ لەگەڵ ئەوێ عیسا مەرساو خوشکە کەیی و لەعازری خۆش دەویست،⁶ لەو شۆیتەیی کەلێتی بوو دوو رۆژ مایەوه ھەرچەندە بەنەخۆشیە کەیی لەعازریشی زانی بوو.⁷ دوای ئەو عیسا بە قوتابییەکانی ووت: (بە بگەر پێنەوه بۆ ناوچەیی بەھودییە!)⁸ قوتابییەکان پێیان ووت: (مامۆستا، نایا

باوھەر ناکەن چونکە مەری من نین.²⁷ مەرە کاتم گوی لەدەنگم دەگرن، منیش دەیانناسم و ئەوانیش دوام دەکەون،²⁸ زبانی ھەتاھەتاییان دەدەم و ھەرگیز لەناو ناچن، ھیچ کەشیش لەدەستم نایانرێتی.²⁹ ئەو باو کەیی بەمەنی داوھ لەھەموو کەس گەورەترە، کەس ناتوانی ھیچ شتێ لەدەستی باوک بەسەنی.³⁰ من و باوک یەکن!

³¹ جارێکی کە جوولە کەکان بەردیان ھەلگرت، تا بەردبارانی بکەن.³² عیسا پێی ووتن: (زۆر کاری چاکم لەلایەن باوکمەوه نیشان دان، ئێبێ بەھۆی کامیانەوه بەردبارانم دەکەن؟)³³ ئەوانیش وەلامیان داہوھ: (بەردباران ناکەن بەھۆی کرداری چاک، بەلکەر بەھۆی کفرە کاتتەوه: چونکە خۆت دەکەیت بە خودا، ھەرچەندە تۆ مروثی!)³⁴ عیسا پێی ووتن: (نایا لەشەرعیەتە کەتان نەنوو سراوھ: (من پێم ووتون ئێوھ خوداوەندە کاتن؟)³⁵ ئەگەر شەرعیەتی موسا ئەوانەیی ووشەیی خودایان بۆ ھاتۆتە خواروھ، ناویان بێت خوداوەندان (ھەرچەندە ناتوانن کتیبیش بەدرو بخریتەوه)³⁶ ئێبێ چۆن دەلێن بەوێ کە باوک پیرۆزی کردووهو ناردوویەتی بۆ ھەموو جیھان: تۆ کفر دەکەیت، چونکە ووتومە: من رۆلەیی خودام؟³⁷ گەر بێتو من کردارەکانی باوکم نەکەم، باوھەر پێمە کەن.³⁸ بەلام گەر ئەوھم کرد، ئەگەرچی باوھەریش بەمن ناکەن، باوھەر بەو کردارانە بکەن، تا بزانی و تیبگەن باوک لەمنداہو منیش لەئەودام.)

³⁹ جارێکی کە ویستیان بیگرن، بەلام خۆی دەرباز کرد لەدەستیان،⁴⁰ ئینجا عیسا چوووهو

به‌لام دهرام ته‌نانه‌ت ئیستاش ههرچی له‌خودا داوا بکه‌یت ده‌تداتی. ²³ عیسا له‌وه‌لامدا ووتی: (براکه‌ت زیندووده‌بیته‌وه). ²⁴ مه‌رسا ووتی: (ده‌زام هه‌لده‌ستیته‌وه له‌هه‌ستانه‌وه‌ی مردووان له‌پۆژی دواییدا!) ²⁵ عیسا له‌وه‌لامدا ووتی: (من زیندووبونه‌وه‌و ژیا‌م. ههر که‌سی باوه‌رم یی‌به‌یتی، نه‌گهر مردیش زیندووده‌بیته‌وه. ²⁶ هه‌روه‌ها ههر که‌سی زیندوو یی و باوه‌رم یی‌به‌یتی ههر گیز نامری. ئایا باوه‌رم بمه‌ ده‌که‌یت؟) ²⁷ ئه‌ویش وه‌لامی دا‌یه‌وه: (به‌لتی گه‌وره‌م. من باوه‌رم ده‌که‌م تو مه‌سیحی رۆ‌له‌ی خودای هاتووی بۆ جیهان!)

گریانی عیسا

²⁸ دوا‌ی ئه‌وه‌ی ئه‌مه‌ی ووت، چسو مریه‌می خوشکی بانگ‌بکات، به‌دزیه‌وه‌ پی ووت: (مام‌ستا لیره‌یه، بانگت ده‌کا!) ²⁹ مریه‌م که‌ ئه‌مه‌ی بیست خیرا هه‌ستا هاته‌ لای. ³⁰ عیسا جارێ نه‌گه‌یشیوه‌ دێیه‌که‌، به‌لکه‌ هیشتا له‌وشوینه‌ بوو که‌ تیا‌یا چاوی به‌مه‌رسا که‌وتبوو. ³¹ جوله‌که‌ کانیش، ئه‌وانه‌ی له‌ماله‌وه‌ له‌گه‌لتیدا بوون بۆ دلته‌وا‌یی هاتبوون، که‌ یینیان ناوا هه‌ستایه‌ سه‌ری‌و خیرا چووه‌ ده‌روه‌، شوینی که‌وتن، چونکه‌ وایانزانی ده‌روات تا له‌سه‌ر گۆره‌که‌ بگری. ³² کاتی مریه‌م عیسا‌ی یینی و گه‌یشته‌ ئه‌و شوینه‌ی ئه‌وی لسی‌پو، که‌وت به‌سه‌ر پێدا‌و ووتی: (گه‌وره‌م، گهر لیره‌ بویتایه، براکه‌م نه‌ده‌مرد!) ³³ عیسا که‌ مریه‌م ئه‌و جوله‌کانه‌ی یینی له‌گه‌لتی هاتبوون ده‌گرین، دلای پر بوو له‌په‌ژاره‌یه‌کی زۆر، ³⁴ ئینجا پرسی: (له‌کوی

ده‌گه‌ریته‌وه‌ بۆ ناوچه‌ی یه‌هودیه‌، باشه‌ ماوه‌یه‌که‌ له‌مه‌وبه‌ر جوله‌که‌کان نه‌یانویست به‌ر‌دبارانه‌ت بکه‌ن؟) ⁹ عیسا له‌ وه‌لامدا ووتی: (ئایا رۆژ دوانزه‌ سه‌عات نییه‌؟ ئه‌وه‌ی به‌رۆژ ب‌روات ساتمه‌ ناکات، چونکه‌ رۆوناکی ئه‌م جیهانه‌ ده‌یینی. ¹⁰ به‌لام ئه‌وه‌ی به‌هه‌شو ب‌روات ساتمه‌ ده‌کات، چونکه‌ رۆوناکی تیا‌دانییه‌.) ¹¹ ئینجا عیسا ووتی: (له‌عازری خۆشه‌ویستمان خه‌وتوه‌، به‌لام من ده‌رۆم خه‌به‌ری ده‌که‌مه‌وه.) ¹² قوتاییه‌کان ووتیان: (گه‌وره‌م، گهر ئه‌و نوستوه‌، ئه‌وسا به‌سه‌اغی خه‌به‌ری ده‌بیته‌وه.) ¹³ قوتاییه‌کانی وایانزانی مه‌به‌ستی له‌نووستی ئاسایه‌، به‌لام عیسا مه‌به‌ستی له‌مردنی له‌عازر بوو. ¹⁴ ئه‌و کاته‌ عیسا به‌ناشکرا یی‌ووتن: (له‌عازر مردوه.) ¹⁵ به‌لام له‌به‌ر ئیوه‌ من دلشادم که‌ له‌وی نه‌بووم، تا باوه‌ر به‌یئن. باه‌رۆین بۆ لای!) ¹⁶ ئینجا تو‌ما که‌ به‌ دووانه‌ ناسرابوو لای قوتاییه‌کانی که‌ ووتی: (با ئیتمه‌ش ب‌رۆین له‌گه‌لتی تا له‌گه‌ل ئه‌ودا ب‌رین!)

من زیندووبوونه‌وه‌و ژیا‌م

¹⁷ کاتی عیسا گه‌یشت، له‌عازر چوار رۆژ بوو نیتزرا‌بوو. ¹⁸ به‌یت‌عه‌نایش ته‌نها نزیکه‌ی دوو میل له‌ قورده‌سه‌وه‌ دوربوو. ¹⁹ زماره‌یه‌کی زۆر له‌جوله‌که‌ هاتبوونه‌ لای مه‌رسا مریه‌م تا سه‌ره‌خۆشی براکه‌یان لسی‌کهن. ²⁰ کاتی مه‌رسا زانی عیسا هاتووه‌، هاته‌ده‌روه‌ بۆ چاوی‌که‌وتی، مریه‌میش له‌ماله‌وه‌ دانیشتیوو. ²¹ ئینجا مه‌رسا به‌عیسا‌ی ووت: (گه‌وره‌م، گهر لیره‌ بویتایه، براکه‌م نه‌ده‌مرد. ²²

پلانىك بۇ كوشنى عيسا

⁴⁵ژمارەيە كى زۆر لەجولەكە كان لەوانەى كە
 ھاتىبون بۇ دلنەواى مەرىم، كاتى ئەمەيان بىنى
 باوەرپان ھىنا بەعيسا. ⁴⁶بەلام ھەندى لەوان چورنە
 لای فەرىسيە كان تا ھەوالى ئەو بەدەن كە عيسا
 كىردوويەتى. ⁴⁷ئىسنا سەرۆك كاهىنەكانو
 فەرىسيەكان ئەغومەنى بالايان كۆردەو ووتيان:
 (چى بەكەن؟ ئەم كاپرايە نىشانەى سەرسور ھىنەرى
 زۆر دەكات. ⁴⁸گەر بەم شىۋە وازى لى ھىتەن
 ھەموو خەلكەكە باوەرپى يى دەھىن، ئىز پۇمانەى كان
 دىن و پەرسىگا كەمان لەناو دەبەن و مىللەتە كەمان
 راپىچ دەكەن!) ⁴⁹يەكى لەوان كەناو قەيافا بوو ئەو
 سالە سەرۆك كاهىن بوو ووتى: (ئىۋە ھىچ نازان!) ⁵⁰
 ئىۋە تى تاگەن باشتراو يە پياويك بىرى و بىنى پەقۇرپانى
 گەل، لەجىباتى ئەو ھى مىللەتەكە ھەموو
 لەناو بىچى. ⁵¹قەيافا لەخۆيەو ئەم قەسەبى نەكرد،
 بەلام چۈنكە لەم سالەدا كاهىنى بەرز بوو،
 پىشپىنى كىردبوو* كە عيسا لەپىناو گەلدا دەمرى،
⁵²ئەمەش تەنھا لەپىناو گەل نا، بەلكو ھەر ھەھا
 لەپىناو كۆكردەو ھى پۇلەكانى خودا كە
 پەرشوبلا بوونەتەو تا بىناكات بەيك. ⁵³لەو رۇزەو
 ئىز جەولەكە كان پەرياندا عيسا بىكۆر. ⁵⁴ئىز
 ئەو پەشاشكرا بەناو ياندا نەدەر زىشت، بەلكو چو
 بۇ شارىك ناو ئەفرايم بوو، كەوتۇتە شۇنچىكى
 نىك بىبايان، لەوى لەگەن قوتايەكانى ماپەو. ⁵⁵لەو
 كاتەدا جەژنى تىپەر بوونى جەولەكە نىك بوو پەو،
 خەلكىكى زۆر لەلادىكانەو ھاتىبون بۇ قۇدس تاكو

ناشتوتانە؟ ئەوانىش وەلاميان داپەو: (گەرەم، وەرە
 سەپىرە!) ³⁵عيسا گرىا. ³⁶لەم كاتەدا جەولەكە كان
 بەپەكەرىان ووت: (سەپىرە كە جەندى خۇش دەويست!)
³⁷ھەندىكىان پەريان كىرد: (ئايان نەپەدەتوانى ئەمەى
 كە جەوى كۆرپانى چاك كىردەو، نەپەشتايە لەعازر
 بىرى؟)

زىندوويونەو ھى لەعازر

³⁸جارىكى كە عيسا دلنى پەپرو لە پەزارە. ئىسنا
 لەگۇرەكە نىك كەتەو كە ئەشكەوتىك بوو
 دەرگا كەى بەردىكى گەورەى لەسەر بوو. ³⁹عيسا
 ووتى: (بەردەكە لا بەن!) مەرسا ووتى: (گەرەم ئەمە
 رۇزى جەو ھىنچى، بۇنى كىردوو.) ⁴⁰جا عيسا پى
 ووت: (پىم نەووتى گەر باوەرپە ھى شىكۆمەندى
 خودا دەبىنى؟) ⁴¹ئەوسا بەردەكەيان لەبىردو عيسا
 سەپىرى ئاسمانى كىردو ووتى: (ئەى باوك، سوپاست
 دەكەم چۈنكە گوپت لى گرتم، ⁴²من زانومە كە تۇ
 ھەمىشە گوپم لى دەگرى. بەلام من ئەمەم ووت لەبەر
 ئەو خەلكەى لە دەروپىشتم راوەستاون تا باوەر
 پەنن تۇ مننت ناردوو.) ⁴³كاتى ئەمەى ووت
 بەدەنگىكى بەرز بانگى كىرد: (لەعازر وەرە دەرەو!)
⁴⁴ئەوسا مەردوو كە ھاتەدەرەو، بەكەن دەستو
 قاجى بەسەز بوو، سەرىشى بەقۇماتىك پىچرا بوو.
 لىرە عيسا بەوانەى دەروپىشى ووت: (بەكەنەو بە
 پروات.)

ناشتىم،⁸ چونكى ھەزاران ھەموو كاتى لاتان، بەلام
 من ھەموو كاتى لاتان نىم. ⁹ كاتى ژمارەيەكى زۆر
 لەجولەكەكان زانبيان عيسا لەويە، ھاتن تەنھا بۆ
 ئەو ھەنا كە عيسا بيبين، بەلكو بۆ ئەو ھەش لەعازر بيبين
 كە لەنيۆ مردوواندا زىندووى كردبوو ھە. ¹⁰ ئەوسا
 سەرۆك كاهينەكان برپارياندا لەعازریش بكوژن، ¹¹
 چونكى ژمارەيەكى زۆر لە جولەكەكان بەھۆى
 ئەو ھە دەھاتن و باوەرپان بەعيسا دەھيئا.

چوونە ناو قودس وەك پادشا

¹² رۆژى دواى، ژمارەيەكى زۆر لە خەلكى كە
 ھاتبون بۆ جەژن، بيبستيان عيسا ھاتو ھە بۆ قودس.
¹³ لاقە دار خورمايان برد لە گەل خزيان و ھاتەدەر ھە
 بۆ پيشواى كردنى و ھاواريان كرد: (ھۆسانا! پيرۆزە
 ئەو ھە بەناوى خودا ھەندەو ھە ديت! ئەو پادشاى
 ئيسرائيلە!) ¹⁴ عيسا جاشكەيكى بىنى، سواری بوو،
 وەك لە كتيبي پيرۆزدا نووسراو: ¹⁵ {مەترسە ئەى
 كچى شارى داود، پادشاكت ديتە لات بە سواری
 جاش ماكەرنك.} ¹⁶ قوتابىە كاني عيسا يەكەمجار
 ئەمانە تينە گەبشتن. بەلام پاش ئەو ھە عيسا
 شكۆدار كرا، بيريان كەوتەو كە لەكتيبي پيرۆزدا
 ئەمە دەربارەى نووسراو، ئەوانيش ئەمەيان كرد بوو
 بۆ ئەو.

¹⁷ ئەو خەلكەى كە لەگەلئيدا برون كاتى
 لەعازرى بانگكرد لە گۆردا زىندووى كردەو ھە
 لەنيۆ مردووان، شايتى ئەمەيان بۆ دەدا. ¹⁸ جا
 لەبەرئەو خەلكە كە ھاتەدەر ھە بۆ پيشواى،

ھەست بەمەراسىمى خۆياك كردنەو ھە پيش جەژن. ⁵⁶
 ئەوان بەدواى عيسادا دە گەران، كاتى لەپەرستگادا
 كۆبونەو ھە پرسيبان: (راتان چيە؟ ئايا نايت بۆ
 جەژن؟) ⁵⁷ سەرۆك كاهينەكان و فەرسىيەكان
 فەرمانيان دەر كەردبوو كەوا ھەركەسيك عيسا بيبى
 دەى خەبەرى لى دات تا بيبگرن.

چەو كەردنى عيسا بۆ مردن

12

ھەش رۆژ پيش جەژنى تيبەرپون عيسا ھات بۆ دى
 بەيت ھەنيا، ئەو ھە عيسا لەعازرى تيا زىندو كەردەو ھە
 لەنيۆ مردوواندا. ² لەعازر داو ھەتى ناخواردى
 ئىوارەى ساز كەرد بۆ عيسا، مەرساى خوشكى
 دەستى كەرد بەخزمەتكەردن، لەعازر خۆى يەكى بوو
 لەوانەى لەسەر خوان لە گەل عيسادا دانيشتوو. ³
 مەرمەيش سيبەكى لىتلك بۆنى ناردينى گرانەھەى
 بىغەشى ھيئاو ھەردو قاچى عيساى بۆ چەو كەرد،
 ئينجا بەقەزى ھەردو قاچى سەپەو ھە، ئيت مائەكە
 ھەمووى پەرو لەبۆنى خۆش. ⁴ يەكى لەقوتابىە كاني
 كە يەھوزاى ئەسخرىوتى بوو، ئەو ھە لەدوايدا
 ناپاكي لەگەلئدا دەكات ووتى: (بۆچى ئەم بۆنە
 بەسەى سەد دىنار* نەفرۆشراو دا بەش نەكرا بەسەر
 ھەزاراندا؟) ⁶ ئەويش ئەمەى نەوت چونكە بەزەى
 بەھەزاراندا دەھاتەو ھە، بەلكو لەبەرئەو ھە دز بوو،
 ئەو دانزا بوو بەسەر پارەى سندوق بەلام ھەرچەكى
 تيا دانبراى دەيدى. ⁷ عيساش وەلامى داىو ھە: (واى
 لى پەيتە! ئەو ئەم بۆنەى ھەلگرتبوو بۆ رۆژى

ئەى باوك، ناوى خۆت شىكۆداركە! لەم كاتەدا دەنگى لەنامانامەو وەلامى دايمە: (شىكۆدارم كەردوو وە شىكۆداريشى دە كەمەو. ²⁹ هەندى لەوانەى لەوى نامادەبوون كاتى گۆيان لەدەنگە كە بوو ووتيان: (ئەمە دەنگى هەورە! بەلام هەندىكى كەيان ووتيان: (فرىشته بوو قەسى لەگەل كەرد. ³⁰ عيسا لەو لەمدا ووتى: (ئەم دەنگە لەپىناوى من نەبوو، بەلكو لەپىناوى ئىيوە بوو. ³¹ ئىستا كاتى حوكم دانە بەسەر ئەم جىهانە! ئىستا سەروكى ئەم جىهانە دە كرىتە دەرهو! ³² كاتى من لەسەر زەوى بەرزە كرىمەو، هەمووان بانگ دە كەم بۆ لای خۆم.) ³³ عيسا ئەمەى ووت تا دەست نىشانى كات بەچ شىرەبەك دەمرى. ³⁴ خەلكە كە پىيان ووت: (ئىمە لەشەرەقتا بىستومانە مەسىح تاھەتا بەزىندوو پەتى دەمپىتەو، ئىت جۆن تۆ دەلتى رۆلەى مرۆفە دەپى بەرزىكرىتەو؟ ئەم رۆلەى مرۆفە كىيە؟) ³⁵ عيسا پىي ووتن: (رۆوناكى كاتىكى كورت لەگەلستان دەمپىتەو. جا بەردەوامىن لەرۆيشتن تا دۇنيا رۆوناكەو تارىكىتان بەسەردا نەھاتو، چونكە ئەوەى بەتارىكىدا دەروا نازانى بۆ كوى دەروا. ³⁶ باوەرپەيتن بەرۆوناكى هەتا رۆوناكىتان لەگەلدايە، ئەو كاتە دەبەنە رۆلەى رۆوناكى.) دواى ئەوەى عيسا ئەمەى ووت، رۆيشتن و خۆى لىيان شاردەو. ³⁷ لەگەل ئەوەى كە زۆر نىشانەى سەرسورھىتەرى لەبەردەمیان كەرد، باوەرپان پىتەپىنا، ³⁸ تا ووتەى ئەشعياى پىغەمبەر پىتەدى: { ئەى خوداوەند كى باوەرى هىنا بە ووتە كانمان؟

چونكە بىستىووان كە ئەو نىشانە سەرسورھىتەرى كەردو. ¹⁹ فەرسىيە كان بەبە كۆيان ووت: (دەپىن بىسوودە؟ ئا ئەوەتا هەموو جىهان شۆپى كەوتو!)

مەردن دەرگايە پۆيان

²⁰ هەندى پۆيانى لەگەل ئەو خەلكەبوون كە لەجەژندا هاتبوون بۆ خوداپەرستى، ²¹ ئەوسا چوونە لای فېلپۆس كە خەلكى شارى سەيدای ناوچەى جەللىل بوو، پىيان ووت: (گەورەم، دەمانەوى عيسا بىپىن.) ²² فېلپۆس رۆيشتن ئەمەى بە نەندەرەوس ووت، ئىنجا بەبە كەو رۆيشتن هەولياندا بە عيسا. ²³ جا عيسا پىي ووتن: (ئەوەتا كاتى شىكۆدار كەردنى رۆلەى مرۆفە نەزىك بووئەو. ²⁴ راستى راستىيان بىدەلېم: دەنكە گەم هەروك خۆى دەمپىتەو، گەر نەكەوتە ناو زەوى نەمرى، بەلام كە مرد ئەو كاتە دەنكى زۆرى لىبەردى. ²⁵ ئەوەى ژيانى خۆى خۆش بو، دەبۆرپى. ئەوەش كە رقى لەژيانى خۆى دەپىتەو لەم جىهاندا، دەپەپىتەو بۆ ژيانى هەتاھەتاي. ²⁶ ئەوەى دەپەوى خزمەت بكات با شۆپم بەكو، جا من لەھەر شۆپىكەدام، خزمەتكارىشم لەوتىيە. هەروەها ھەر كەسى خزمەت بكات باوكم رۆرى لىدەگرى.

عيسا باسى مەردنى خۆى دەكات

²⁷ (ئىستا دىلم تەنگە، جى بىلم؟ ئەى باوك، رزگارم بكە لەم كاتە سەختەى چاوەرپم دەكات؟ نەخىر! لەپىناوى رۆودانى ئەم كاتە هاتووم. ²⁸ جا

جی راسپاردووم ئەو دەلیم. ⁵⁰ هەر وەها من دەزام
راسپاردە ی ئەو ژایە هەتا هەتایە، جا هەر ووتە بەک
من دەلیم، بەو شیۆرە دەلیم کە باو کم پێ
ووتووم. (ووتووم.)

عیسا قاچی قوتابیه کانی دەشوات

13

پیش جەژنی تێهەر بوون، عیسا دەیزانی کاتی هاتوو
ئەم جیهانە بە جی تێهلی و پڕواتە لای باوک، ئەو چۆن
ئەوانە ی سەر بە ئەو بوون لە جیهاندا
خۆشی دەویست، ئیستاش بە و پەری خۆشەویستیەوه
خۆشی دەوین. ² کاتی ناخوار دنی ئیوارە، شەبیتان
خستیه دلێ بەهزای کورپ شەمعونی ئەسخریوتی
کەوا ناپاکێ لە گەل عیسادا بکات، ³ بەلام عیسا
دەیزانی باوک هەموو شتیکی خستۆتە ژێر دەستی،
هەر وەها ئەو لە خەوادە هاتوو بە خۆ خۆداش
دەگەریتەوه، ⁴ بۆیە لە سەر خوان هەستا، کەوا کە ی
داکەندو خاویلیه کی هەلگرت و بەستی بەناو
قەدیەوه، ⁵ ئینجا ناوی کردە لە گەنیکەوه بۆ شوستن،
دەستی کرد بە شوستنی قاچی قوتابیه کانی و بەو
خاویلیه ی بەناو قەدیەوه بەستیوی بۆ سڕینەوه. ⁶
کاتی گەبشتە سەر شەمعون پەترۆس، شەمعون پێ
ووت: (گەر وەم، تۆ قاچی من دەشۆیت؟) ⁷ عیسا
لەوه لامدا ووتی: (تۆ ئیستا ئەمە ی دە ی کەم
تێ ناگە ی، بەلام دوا ی تێ دە گەیت.) ⁸ پەترۆس پێ
ووت: (نەخێر، هەر گیز قاچم ناشۆیت!) عیسا
و لەلامی دا یهوه: (ئە گەر نەت شۆم، لە گەل من بەشت

دەستی خۆداوەند بۆ کی دەر کەوت؟} ³⁹ ئەوان
نەیانستوانی باوەر پێشین، چونکە ئەشعیا دیسان
ووتیوی: ⁴⁰ {جەوانی کرێر دلبانی رەق کردوو،
تا کو بە جەوان نەبین و بە دلایان هەست نە کەن، ئەوسا
بگەریتەوه و چاکیان بکەمەوه.} ⁴¹ ئەشعیا ئەمە ی
ووت بوو، چونکە شکۆ ی ئەوی بینی بوو و
باسی کرد بوو. ⁴² لە گەل ئەوه شدا ژمارە یه کی زۆر
لە سەرۆکە کان باوەر پان بە عیسا کرد، بی ئەوه ی
باوەر کە یان دەرخەن، لە ترسی ئەوه ی فرمانی
دەر کردنیان لە کە نیشتا بە سەر بەری، ⁴³ چونکە
ئەوان زیاتر جەزبان لە شکۆ ی خەلکی بوو نە ک
شکۆ ی خۆدا.

رووناکی باوەر

⁴⁴ ئینجا عیسا بە دەنگیکێ بەرز ووتی: (ئەوه ی
باوەر پێ پێتی، باوەر بەمن ناھێتی بە لکو بەوه ی کە
ناردوومی، ⁴⁵ ئەوه ش منی بینوه، ئەوه ی بینوه کە
ناردوومی. ⁴⁶ من وە ک رووناکی هاتۆمە تە جیهان،
تائەوه ی باوەر پێ پێتی لە تاریکیدا نە مێیتەوه. ⁴⁷
گەر یه کی گۆیی لەووتە کاتم بوو و کاری پێ تە کرد،
من حوکم نادەم بەسەری، چونکە من نەهاتووم تا
حوکم بەسەر جیهاندا بەدم، بە لکو هاتووم بۆ
رێگاری جیهان. ⁴⁸ ئەوه ی داخپانە ی و بەووتە کاتم
پازی نە یی، هەیه کەوا حوکم بەدا بەسەری، ئەو
ووشە یه ی کە ووتم ئەو حوکم دەدات بەسەری
لەرۆزی دوا ییدا، ⁴⁹ چونکە من هیچ شتیکم
لە خۆمەوه نەوتوو، بە لکو ئەو باوکە ی ناردوومی

ناپاکی یه‌هوزا

21 کاتی عیسا ئەمانەیی ووت، لەرێژدا دلته‌نگ بوو و بەناشکرا ووتی: (راستی راستیان یی دەلێم: یه‌کی له‌ئێوه دەم‌دات بەده‌سته‌وه!) 22 قورتایه‌ کانی به‌سه‌ر‌سامیه‌وه سه‌هیری یه‌کتزبان کردو نه‌یان‌ده‌زانی مه‌به‌ستی له‌کێیه. 23 یه‌کی له‌قورتایه‌کان که عیسا خۆشی ده‌ویست له‌ته‌نیشتی پالی دابووه‌وه، 24 شه‌معون په‌ترۆس ئیشاره‌تی بۆی کرد تا پرسیار له‌عیسا بکات مه‌به‌ستی له‌کێیه. 25 ئەویش شانی‌دا یه‌ سه‌ر‌سینگی عیساو لێ‌پرسی: (گه‌وره‌ ئه‌و که‌سه‌ کێیه؟) 26 عیسا له‌وه‌لام‌دا ووتی: (ئه‌و که‌سه‌یه‌ پارووه‌ نانه‌که‌ ده‌خه‌مه‌ ناو قاپه‌که‌وه‌ ده‌یده‌می.) ئینجا پارووه‌که‌ی کرده‌ ناو قاپه‌که‌وه‌ دای به‌ به‌هوزای کوری شه‌معونی ئەسخه‌ریوتی. 27 پاش پارووه‌که‌، شه‌بتان جووه‌ ناویه‌وه. ئینجا عیسا پێی ووت: (خیرا بیکه‌ ئه‌وه‌ی ده‌ته‌وی بیکه‌یت!) 28 هیچ که‌سی له‌وانه‌ی له‌سه‌ر‌ خاوه‌نه‌که‌ له‌گه‌ڵیدا بسوون، تی‌نه‌گه‌بێشتن بۆچی ئەمه‌ی پێ‌ووت، 29 به‌لکو هه‌ندبکیان له‌وه‌ باوه‌ر‌ه‌دا بوون که‌وا فه‌رمانی یی‌ده‌دا جییان پێ‌ویسته‌ له‌جه‌ژنا بۆیان بکری، یاخود هه‌ندێ پاره‌ بدات به‌هه‌ژاران، چونکه‌ سه‌ره‌یه‌ر‌شتیاری سندوق بوو. 30 دوا‌ی ئه‌وه‌ی یه‌هوزا پارووه‌که‌ی خوارد، جووه‌ ده‌ره‌وه‌، کات شه‌بوو.

پاسپارده‌ی تازه

31 کاتی یه‌هوزا جووه‌ ده‌ره‌وه‌، عیسا ووتی: (ئیتستا رۆله‌ی مرۆف شکر‌داره‌و خودا تیا‌یدا

نای!) 9 جا شه‌معون په‌ترۆس پێی ووت: (گه‌وره‌م، ته‌نها قاچم نا، به‌لکو ده‌سته‌و سه‌ر‌په‌شم!) 10 عیسا ووتی: (ئه‌وه‌ی خۆی شوشتی، به‌ته‌واوی بیگه‌رده‌ هه‌یچی تری پێ‌ویست نییه‌، ته‌نها قاچی بشۆری، ئێوه بیگه‌ردن، به‌لام هه‌مووتان نا.) 11 چونکه‌ عیسا ده‌زانی کێ له‌دوا‌یدا ناپاکی له‌گه‌ڵدا ده‌کات، پۆیه‌ ووتی: (هه‌مووتان بیگه‌رد نین.) 12 دوا‌ی ئه‌وه‌ی عیسا ته‌واو بوو له‌شوشتی قاچیان، که‌واکه‌ی هه‌لگرت، سه‌ره‌له‌نوێ له‌سه‌ر‌ خوان دانیشتی لێ‌پرسین: (نایا تی‌گه‌بێشت له‌وه‌ی بۆم کردن؟) 13 ئێوه‌ پێ‌مه‌ ده‌لێن مامۆستاو گه‌وره‌، جا راسته‌ ده‌کهن من وام. 14 گه‌ر من گه‌وره‌و مامۆستاتان م، قاچم شوشتی، ئیت ئێوه‌ش له‌سه‌ر‌تانه‌ قاچی یه‌کتزی بشۆن. 15 من غوونیه‌کم پیدان هه‌تا ئه‌وه‌ی من بۆتاتم کرد ئێوه‌ش بیکه‌ن. 16 راستی راستیان یی‌ده‌لێم: کۆیله‌ گه‌وره‌تر نییه‌ له‌ گه‌وره‌که‌ی، نێ‌راو گه‌وره‌تر نییه‌ له‌وه‌ی نار‌دوویه‌تی. 17 گه‌ر هاتو ئێوه ئەمه‌تان زانی، خۆزگه‌تان یی‌ده‌خواززی گه‌ر کارت‌ان یی‌کرد. 18 ئەمه‌ به‌هه‌مووتان نا‌لێم، چونکه‌ ئەوانه‌ی هه‌لمبێژاردون ده‌یاناسم، به‌لام ئه‌وه‌ی له‌کێب‌دا یه‌ ده‌بی‌بیسته‌دی که‌ ده‌لی: {ئه‌وه‌ی ناخ له‌گه‌ڵ ده‌خوات، ناپاکی له‌گه‌ڵ ده‌کات!} 19 ئه‌وه‌ی ڕووده‌دات من پێ‌ش ڕوودانی پستان ده‌لێم، تا‌کو کاتی ڕوویدا باوه‌ر‌ه‌یه‌تین من ئه‌وم. 20 راستی راستیان یی‌ده‌لێم: هه‌ر که‌سی ئه‌و که‌سه‌ی بۆیت که‌ من بۆی ده‌نێم، ئه‌وه‌ منی ده‌وێت، ئه‌وه‌ش منی بۆیت، ئه‌وه‌ی ده‌وێت که‌ نار‌دوومی.)

شكۆدار كرا. ³²جا ئەگەر خودا لەمودا شكۆدارە، بەهەمان شێوە خودا دەبەوێ ئەویش شكۆدار بکات لەخۆیدا و هەر ئیستا شكۆداری دەكات. ³³ منداڵەکانم، ماوێهەکی کورت لەگەڵتان دەبێمەوه، ئەوسا داوام دەکەن، بەلام ئەوێ پێشتر بەجۆرە کە کاتم ووت ئیستا بە ئیوەشی دەلێم: ئیوە ناتوان بێن بۆ ئەو شوێنەى من بۆی دەپۆم. ³⁴ من راسپاردەهەیکى تازهتان بێ رادەسپێرم: یەكترتان خۆش بوێ. هەرۆك چۆن من خۆشم وەرست، ئاوا یەكترتان خۆش بوێ. ³⁵بەهەمە هەموو خەلكى دەزانن كە قوتابى من، گەر ئیوە یەكترتان خۆش ووست.

پیشبینی کردنی لاوازی پەترووس

³⁶ئینجا شەمەون پەترووس لێ پرسى: (گەرەم، بۆ كوی دەپۆیت؟) عیسا وەلامی داىووه: (ئەو جیبەى بۆی دەپۆم، ئیستا ناتوانى داوام بكەوى، بەلام داواى داوام دەكەوى.) ³⁷دیسان پەترووس پرسىارى لى كردووه: (گەرەم، بۆچى ئیستا ناتوانم دوات كەوم؟ من ژيانم لەهیناوى تۆ دادەبێم!) ³⁸عیسا وەلامی داىووه: (ئایا ژيانت لەهیناوى من بەخت دەكەیت؟ راستى راستیت بى دەلێم: پێش ئەوێ كە لەشیر بخوێنى، تۆ سى جار نكۆلتیم لى دەهە!)

دائەنگ مەبن

14

(دائەنگ مەبن. ئیوە باوەرێتان بەخودا هەبە، كەواتە

باوەریش بەمن بکەن. ²مالى باوكم ژوورى زۆرى لىبە، گەر وانەبوايه ئەوسا پێم دەووتن، من دەپۆم بۆ ئەوێ نا شویتان بۆ ئامادەبکەم. ³دواى ئەوێ رۆبشتم و شویتم بۆ ئامادەکردن، دەگەرپێمەوه لاتان و لەگەڵ خۆم دەتانبەم، تاكو ئیوەش لەو شوێنە بن كە منى لیدەم. ⁴ئیوە رینگای ئەو شوێنە بى دەزانن كە من بۆی دەچم.)

من رینگاو راستى و ژيانم

⁵ئینجا تۆما ووتى: (گەرەم، نازانین تۆ بۆ كوی دەپۆى، ئیت چۆن رینگەكە بزاین؟) ⁶عیسا وەلامى داىووه: (من رینگاو راستى و ژيانم. كەس نایەت بۆ لای باوك بەهۆى منەوه نەبى. ⁷گەر ئیوە من بناسن، ئەوا باوكیشم دەناسن، لەئیستا بەداووه دەیانسو بینىواتەن.) ⁸لێرە فیلپووس پستى ووت: (گەرەم، باوكمان نیشان بەدە ئیت بەمانە!)

⁹عیسا وەلامى داىووه: (ماوێهەكى دوورو درێژە من لەگەڵتانم هێشتا هەر ئەتناسیوم ئەى فیلپووس؟ ئەوێ منى بینىوه باوكى بینىوه، ئیت چۆن دەلێى باوكمان نیشان بەدە؟ ¹⁰ئایا باوەر ناهیتى من لەباوكدام، باوكیش لەمنداىه؟ ئەو قسانەى كە دەپلێم لەخۆمەوه نایلێم، بەلكو ئەو كەى لەمندا نیشتهجى بۆوه، ئەو كارەكانى خۆى دەكات. ¹¹

باوەر بى بکەن من لەباوكدام و باوكیش لەمنداىه، ئەگەر نا باوەر بى بکەن بەهۆى كارەكان خۆیانەوه.

¹²راستى راستیتان بى دەلێم: ئەوێ باوەر بەمن بکات ئەو كارانە دەكات كە من دەیکەم، بەلكو لەوانەش

نيشتهجي دهين. ²⁴ئەوئەش منى خۆش ناوى
كارناكات بە ووتەكانم. ئەم ووشانەى گويستان
لى دەبى ھى من نيبە، بەلكو ھى ئەو باوكەبە كە
ناردوومى. ²⁵من ئەم شتانەم پىووتن لەكاتىكدا
ھېشتا لاتانم. ²⁶بەلام رۆحى پىرۆز، ئەو يارمەتیدەرى
باوك بەناوى من دەبىرى، ھەموو شتيكتان فير
دەكات، ھەروەھا ھەموو ئەو شتانەى پىم ووتون
بىرتان دەختەوہ.

ناشتى عيسا

²⁷(ناشتيتان بۆ بەجى دەھيەلم. ناشتى خۆمتان
دەدەمى. بەلام بەو شيوەبە نا كە جيهان دەتان داتى.
دلئەنگ مەين، ھەروەھا مەترسن. ²⁸گويان لى بوو
من پىم ووتن: من لاتان دەرۆم و دواتر دە گەرپەمەوہ
لاتان. گەر ئىوہ منتان خۆش بوى، دلشاد دەين
چونكە من دەرۆم بۆلاى باوك، لەبەرئەوہى باوك
لەمن مەزئە. ²⁹ئەوہا ئىستنا ھەوالى ئەوہم پى دان
پيش رۆودانى، بۆ ئەوہى ھەركاتى رۆويدا
باوہرپەين. ³⁰ئىت لەمەولا زۆر قسەتان لە گەل
ناكەم، چونكە گەورەى ئەم جيهانە وا دىت و ھىچ
دەسەلائيكى بەسەر من نيبە. ³¹بەلام دەبى جيهان
بزائى من باوكم خۆش دەوى، ھەروەھا باوك چۆن
راى سپاردم وا رەفتار دەكەم. ھەست! با لىزە برۆين
!

من مېوى راستە قىينەم

15

مەزئە دەكات، چونكە من بۆلاى باوك دەرۆم. ¹³
ھەرچەك بەناوى مەوہ داواكەن بۆتاني دەكەم، ھەتا
باوك لەرۆلەدا شكۆدارى. ¹⁴گەر شتيكتان بەناوى
من داواكرد، من بۆتاني دەكەم.)

بەئىنى ھاتنى رۆحى پىرۆز

¹⁵(گەر ئىوہ منتان خۆش بوى بەر اسپاردەكانم
كار دەكەن. ¹⁶ئەوسا لەباوكم داوادەكەم
يارمەتیدەرىكى * دىكەتان بەداتى و تاهەتايە لەگەلتان
بىتەئەوہ، ¹⁷ئەوئەش رۆحى راستىيە، كەوا جيهان
ناتوانى وەرى گرى چونكە ناى بىتەت و ناىناسىت،
بەلام ئىوہ دەيناسن چونكە لەگەلتان دەبىتەوہو
لەناواتان دەبىت. ¹⁸بەھەتوبى بەجيتان ناھيەلم، بەلكو
دەگەرپەمەوہ لاتان. ¹⁹پاش ماوہبەكى كەم جيهان
نامبىت، بەلام ئىوہ دەمبىن. جاچونكە من زىندووم،
ئىوئەش ھەروەھا زىندوودەبەنەوہ. ²⁰ئەو رۆزەدا
دەزانن باوك لەمەندايە، ئىوئەش لەمندان، منبش لە
ئىوہەم. ²¹ئەوہى راسپاردەكانى منى لايەو كارى بى
دەكات، ئەوہ منى خۆش دەوئەت. ئەوہى منى
خۆش بوى، باوكم خۆشى دەوى، منبش
خۆش دەوى و خۆمى پى تيشان دەدەم.)

²²ئىنجا بەھوزايەكى تر كە بەھوزاي
ئەسخەرىوتى نەبوو، پىسىارى لى كرد: (گەرەم،
بۆچى دەتەوئە خۆت بۆ ئىمە دەرخەيت بەلام بۆ
جيهان نا؟) ²³عيسا وەلامى داہوہ: (ئەوہى منى
خۆش بوئەت كار بەووتەكانم دەكات، باوكىشم
خۆشى دەوئەت، ئىمە بۆلاى ئەو دىن و لاي ئەو

خۆزى بىكات بەقوربانى لەجىياتى دەستەكانى.¹⁴ ئۆزە دەۆستى منن گەر رەفتار بىكەن بەوہى رامسپاردوون.¹⁵ ئىتير بەكۆزىلە ناوتان نابەم، چونكە كۆزىلە نازانى گەورەكەى جىسى دەكات. بەلام من ناوى خۆشەويستەم لىيان چونكە ھەرچىە كم لە باوكم بىستىبوو پىم رەگەياندن.¹⁶ ئۆزە منستان ھەلسەبزاردوو، بەلكو من ئۆيۆم ھەلسەبزاردوو، ديارىم كردون تا برون بەرھەم بھين و بەرھەمەكەتان بەردەوام بىت، ئەوسا ھەرچىەك بەناوى من لەباوك داواىكەن دەتانداتى.¹⁷ كەواتە ئەم راسپاردەبەتان پىدەدەم: يەكتىتان خۆش بوى.

رەقبوونەوہ لەعيساو قوتابىەكانى

¹⁸ (گەر جىھان رقى لىيان بووہ، ئەوہ بزنان پىش ئۆزە رقى لەمن بووہ.¹⁹ گەر ئۆزە سەر بەجىھان بن، جىھان ئەوانەى سەر بەخۆزىەتى خۆشى دەوین، بەلام چونكە ئۆزە سەر بەجىھان نىن، بەلكو من لەناوہ راستى جىھان ھەلمبزاردوون، لەبەرئەوہ جىھان رقى لىتانە.²⁰ ئەو قسەبەتان بىرپىتەوہ كە پىم ووتن: كۆزىلە مەزنىر نىيە لە گەورەكەى. گەر ئەوانەى سەر بە جىھان ميان چەوساندپىتەوہ، ئەوا ئۆزەش دەچەوسىنەوہ، گەرھاتو كارىان بەووشەكام كەرد، ئەوا كار بەووشەكانى ئۆش دەكەن.²¹ بەلام ئەمەتان ھەموو پىدەكەن لەپىتائوى ناوى من، چونكە ئەوہى منى ناردووہ ئەوان ناباسن.²² من گەر نەھاتبوومايو قسەم لەگەن نەكردبووناو، ئەوا گوناھيان نە دەبو، بەلام ئىستا ھىچ بيانوبەكيان نىيە

(من مۆوى راستەقىنەم، باوكىشم رەزەوانە.² ھەر لقى لە مندا بەرنەگرى ئەو دەپىرپتەوہ. ھەر لقى كە بەردەدات ئەو پاكى دەكاتەوہ تا بەرھەمى زياتر بدات.³ ئۆزە ئىستا بىگەردن بەھۆى ئەو ووتانەى لەگەلتان پى دوام.⁴ جا لەمندا بچەسپىن و منىش لەئۆزەدا. چون لقى لەخۆزىەوہ ناتوانى بەرھەم بىت، گەر بەمىئۆزەكەوہ نەچەسى، ئۆزەش ناتوان گەر لەمندا نەچەسپىن.⁵ من مۆم و ئۆزەش لەقەكان. كى لەمندا بچەسپىت و منىش لەو، ئەو بەرھەمى زۆر دەھىتت. چونكە بى من ئۆزە ناتوان ھىچ شتى بىكەن.⁶ ھەر كەسى لەمندا نەچەسى فرى دەدرىتە دەروہ وەك لەقىك و ووشك دەبى، ئىسنا لەقە ووشكەكان كۆدەكرىتەوہ فرى دەدرىتە ناو ناگرو دەسووتىن.⁷ بەلام، گەر لەمندا بچەسپىن، ھەر وەھا ووتەكام لەناوتاندا چەسپا، ئەوہى دەتانەوئى داواى بىكەن بۆتان دەبى.⁸ بەمە باوكم شكۆدار دەبى گەر بەرھەمى زۆر بھين، بەم شۆزە ئۆزە قوتابى منن.⁹ ھەر وەك چون باوك منى خۆشويست، منىش ئۆزەم خۆشويست، كەواتە لەناو خۆشەويستىەكەمدا بچەسپىن!¹⁰ گەر بە راسپاردەكانى منستان كەرد، لەخۆشەويستىمدا دەچەسپىن، ھەر وەك چون من بەراسپاردەكانى باوكم كەردو لەناو خۆشەويستىەكەيدا چەسپاوم!¹¹ ئەم شانەم پى ووتن تا خۆشى من تىاتان بچەسى و خۆشيتان بە تەواوى بىت.¹² راسپاردەى من بۆ ئۆزە ئەمەبە: يەكتىتان خۆش بوئى ھەر وەك چون من خۆشەويستىن.¹³ كەس خۆشەويستى لەمە مەزنىرى نىيە: كە ژيانى

یارمه تیده رتان بۆ نایهت. بهلام گهر بۆرم
 بۆتانی دهنیرم.⁸ کاتی ئهوه دی، جیهان سهزده نشت
 دهکات لهسه رگناه و راست و دروستی و حوکمدان،
⁹ لهسه رگناه له بهر ئهوهی باوهرم بی تاهیتن.¹⁰ لهسه ر
 راست و دروستی له بهر ئهوهی من دهجمه لای باوک و
 نیت نامیینن.¹¹ لهسه ر حوکمدانیش له بهر ئهوهی
 سهزکی ئهم جیهانه حوکمی بهسه ر دراوه.

¹² (هیشتا شتی زۆرم ههیه پیتانی بلیم، ئیستا
 ناتوان بهر گهی بگرن.¹³ بهلام کاتی زۆری راستی
 بۆ لاتان دی، بهره و ههموو راستیه کتان دهبات،
 چونکه له خزیسه وه هیچ نالی، بهلکو ئهوهی گوئی
 ئی ده بی پیتانی راده گهیتنی، ئهوهی له دواییدا
 زووده دات پیتانی دهلی.¹⁴ ئهوه شکر دارم دهکات
 چونکه ههموو ئهوهی بۆتانی باس دهکات لهمنه وه
 ده رچووه.¹⁵ ههموو ئهوهی که هی باوکه، ههروهها
 هی منه. له بهر ئهوه بوو پیتم و تن ئهوهی بۆتانی باس
 دهکات لهمنه وه ده رچووه.¹⁶ پاش ماوهیه کی کهم
 نامیینن، بهلام دواى ئهوه به ماوهیه کی کهم ده مبینن،
 چونکه ده گهریمه وه لای باوک.)

خۆشی دواى ناخۆشی

¹⁷ ههندی له قرتابه کانه پرسیاربان کرد:
 (مه بهستی چیهی لهم قسه به: پاش ماوهیه کی کهم
 نامیینن، دواى ئهوه به ماوهیه کی کهم ده مبینن،
 ههروهها: چونکه ده گهریمه وه لای باوک؟)¹⁸ دیسان
 ووتیان: (ئهم کهمه چیهی باسی دهکات؟ تینا گهین
 لهوهی دهیلی؟)¹⁹ عیسا زانی کهوا حهزده کهن

بۆ گرناهه کانیان.²³ ئهوهی رقی لهمن بیت، رقی
 له باو کیشمه.²⁴ گهر له نیوانیان ئهوه کارانه م نه کردایه
 که کهسی تر نهی کردووه، ئهوسا گوناهیان نه ده بوو.
 بهلام ئهوان رقیان لهمن و له باوکم بهووه وه،
 هه رچهنده ئهوه کارانه یان بینی.²⁵ ئه ممش زوویدا تا ئهوه
 ووتیه بهتهدی که له شه ریعه ته که یاندا نو سراوه: {
 بهی هۆ رقیان لیم بووه! }²⁶ جا کاتی یارمه تی ده ر
 دی، ئهوهی من له لایهن باوکه وه بۆتانی دهنیرم، ئهوه
 زۆحه راستیهی که له باوکه وه هه لده قوولی، ئهوه
 شایه تیم بۆ ده دات.²⁷ ئیژه ههروهها شایه تیم بۆ
 ده دهن، چونکه له سه ر هتا وه ئیژه له گه ل من بوون.

کاری رۆحی پیروزی 16

(من ئه مه م پی ووتن، تا نه که مه نه هه له وه.²
 له که نه شته کانه ده ر ده کرین، بهلکو کاتی دیت ئهوهی
 ده تان کوژی وایر ده کاته وه خزمه تی خودای کردووه.
³ ئهوان ئه مه تان بی ده کهن چونکه نه باوک ده ناسن
 نه من.⁴ جا ئه مه م پی ووتن تا کاتی زوودانی هات،
 بیر تان بکه ویتسه وه که ئه مه م له پیتا بی ووتوون.
 له سه ر هتا دا ئه مه م پی نه ووتن، چونکه له گه ل تان بووم.

⁵ (ئیستا من ده گهریمه وه بۆ لای ئهوهی
 نار دوومی، له گه ل ئه وه شدا که ستان نهی پرسى: بۆ
 کوئ ده چی؟⁶ چونکه ئه مه م پی ووتن، دلگه رانی
 دایگه رتن.⁷ بهلام من راستیان بی ده لیم: باشه وایه
 بۆ تان که برۆم، چونکه ئه گهر من نه برۆم،

جیهان به‌جی ده‌هیلیم و ده‌گه‌ریمه‌وه لای باوک. (29 لیره قوتایه‌کانی پیتان‌ووت: ئیستا به‌ناشکرا گفتو گۆمان له‌گه‌ن ده‌که‌یت بی‌ غمونه. 30 ئیستا ده‌زانین تۆ هه‌موو شتیگ ده‌زانسی، یۆیست به‌وه ناکات که‌س پرسسیارت لی‌بکات. له‌به‌رئه‌وه باوره‌ده‌هینین تۆ له‌ خوداوه ده‌رجووی. 31 عیسا له‌وه‌لامدا ووتی: ئایا ئیستا باوره‌ده‌هین؟ 32 کاتی دی، ئه‌وه‌تا هاتروه، تیایدا له‌یه‌کتری جیا‌ده‌به‌وه هه‌ر یه‌که بۆ مالی خۆی، ئینجا به‌ته‌نها به‌جیم ده‌هیلن. به‌لام من به‌ته‌نها نیم، چونکه باوک له‌گه‌لمدایه. 33 ئه‌مانه‌م هه‌موو بی‌ووتن تا‌کو له‌مندا ناشیتان هه‌بی. ئیوه له‌جیهاندا ته‌نگانه ده‌جیژن. به‌لام ووره‌تان به‌رزبی، من به‌سه‌ر جیهاندا زالیوم!)

نویژی عیسا بۆ باوه‌رداران 17

کاتی ئەم قسانه‌ی کرد، روانه‌ ناسمان ووتی: ئە‌ی باوک، کاتی ئە‌وه هاتروه! رۆله‌که‌ت شکۆدار بکه‌ی، تا‌کو رۆله‌که‌شت تۆ شکۆدار بکات، ئە‌وه‌ی تۆ ده‌سه‌لا‌ت داوه‌تی به‌سه‌ر هه‌موو مرۆفدا، هه‌تا ئە‌وه ژبانی هه‌تاهه‌تایی ب‌دات به‌ هه‌موو ئە‌وانه‌ی تۆ به‌وت داوه. 3 ژبانی هه‌تاهه‌تایش ئە‌وه‌یه‌ که‌ تۆ بناسن، ته‌نها خودای راسته‌قینه، هه‌روه‌ها عیسا‌ی مه‌سیح که‌ ناردووته. 4 من له‌سه‌ر زه‌وی شکۆدارم کردی به‌ته‌واو کردنی ئە‌وه‌ کاره‌ی دا‌بووت پیم. 5 ئە‌ی باوک ئیستا شکۆدارم که‌ له‌لای خۆت، به‌و شکۆمه‌ندیه‌ی لای تۆ هه‌م‌بوو پ‌ش دروستکردنی جیهان.

پرسیاری لی‌بکه‌ن، ئینجا پتی ووتن: (پرسیار له‌ واتای قسه‌که‌م ده‌که‌ن: پاش ماوه‌یه‌کی که‌م نامینن، دوا‌ی ئە‌وه به‌ ماوه‌یه‌کی که‌م ده‌م‌بین. 20) راستی راستیتان بی‌ده‌لیم: ئیوه ده‌گرین و شیوه‌ن ده‌که‌ن، به‌لام جیهان دل‌شاد ده‌بی، ئیوه دل‌ته‌نگ ده‌بن، به‌لام دل‌ته‌نگیه‌که‌تان ده‌بی به‌خۆشی. 21 زۆن دل‌ته‌نگ ده‌بی کاتی که‌ مندا‌ل‌بوونی نزیک بووه‌وه. به‌لام کاتی مندا‌له‌که‌ی بو، ئیتر بیر له‌ماندوو‌بوونی ناکاته‌وه، له‌خۆشی ئە‌وه‌ی مرۆفیک له‌دا‌یک‌بوو بۆ ئە‌م جیهانه. 22 ئیوه‌ش ئاوها، ئیستا دل‌ته‌نگ ده‌بن، به‌لام کاتی دیمه‌وه بۆلاتان، دل‌تان خۆش ده‌بی، ئیتر که‌س ئە‌وه‌ خۆشیه‌تان لی‌ناسیته‌وه. 23 له‌و رۆژه‌دا پرسسیاری هه‌ج‌م لی‌ناکه‌ن. راستی راستیتان بی‌ده‌لیم: هه‌ر شتیگ به‌ناوی منه‌وه له‌باوک داوا بکه‌ن ده‌تانداتی. 24 هه‌تا ئیستا به‌ناوی منه‌وه هه‌یجتان داوا نه‌کردوه. داوا‌یکه‌ن وه‌ری‌ده‌گرن، تا خۆشیه‌که‌تان به‌ ته‌واوی بیت.

من به‌سه‌ر جیهاندا زالیوم

25 (ده‌براره‌ی ئە‌م شتانه‌ له‌قسه‌کاغدا غمونه‌م بۆ هه‌ینانه‌وه، به‌لام کاتی دی، باسی باوک‌تان بۆ بکه‌م به‌ناشکرا و بی‌ غمونه. 26 له‌و رۆژه‌دا به‌ناوی منه‌وه داوا له‌باوک ده‌که‌ن. ئیتر پیتان نالیم من داواتان بۆ ده‌که‌م لای باوک. 27 چونکه‌ باوک خۆی خۆشی ده‌وین، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئیوه‌ منتان خۆش‌یست، هه‌روه‌ها باوره‌تان به‌وه‌ هه‌ینا که‌ من له‌ خوداوه ده‌رجووم. 28 له‌باوک‌سه‌وه ده‌رجووم هاتروم بۆ جیهان، ئیستا

هەروەك چۆن من سەر بە جیهان نیم.¹⁷ لەرێستیدا
پیرۆزیان بکە، چونکە ووشەى تۆ رێستییە.¹⁸ هەروەك
چۆن منت نارد بۆ جیهان، منیش دەیاننێرم بۆ جیهان.
¹⁹ جا لەپێتایى ئەواندا من خۆم پیرۆز دەكەم، هەتا
ئەوانیش لەرێستى پیرۆزین.

²⁰ ئەنەها لەپێتایى ئەمان نوێژ ناکەم، بەلكو
لەپێتایى ئەوانەش كە باوەریم بۆ دەكەن بەهۆى قسەى
ئەمانەوه،²¹ تا هەموو یەك بن، هەروەك تۆ چۆن
لەمەندای ئەى باوك منیش لەتۆدام، تا ئەوانیش
لەئێمەدا بن، تاكو جیهان باوەرپهێتێ كە تۆ منت
ناردوو. ²² من ئەو شكۆمەندیدەم داوئەتێ تۆ داوتە
بەمن، تا ببن بەیەك هەروەك چۆن ئێمە یەكین.²³ من
لەئەوانەدامو تۆ لەمەندای، تا ئەواوین و یین بە یەك،
هەتا جیهان بزانی تۆ منت ناردوو، هەروەها ئەوانت
خۆشویستوو وەك چۆن منت خۆشویست.

²⁴ (ئەى باوك، دەمەوى ئەوانەى كە داوتە بە من
لەهەر شوێنێكداچم لەگەڵم بن، تا ئەو شكۆمەندیدەم
ببینن كە داوتە بەمن، چونكە تۆ منت خۆشویستوو
پێش دروست بوونى جیهان.²⁵ ئەى باوكى
رێست و دروست، جیهان ناتاسى، بەلام من تۆ
دەناسم، ئەوانیش دەزانن كە تۆ منت ناردوو،²⁶ من
ناوى تۆم بەوان ناساند، هەروەها پێیان دەناسم،
تاكو ئەو خۆشویستیەیان تباداى كە تۆ منت بۆ
خۆشویست، هەتا من خۆم لەواندا م.)

⁶ (ناوى تۆم دەرخست بۆ ئەوانەى لەجیهاندا
بەمنت دان، ئەوانە هى تۆ بوون، تۆ بەمنت دان.
ئەوانیش گوێراپەلتى ووتەكانت بوون،⁷ ئیستا دەزانن
هەرچیه كەت بەمن داوه لەتۆوه،⁸ چونكە من ئەو
ووشانەم دانسى كە تۆ پێت دابووم، ئەوانیش
وهریان گرت، هەروەها بەرێستى زانیان من لەتۆوه
هاتوو و باوەرپیان هینا كە تۆ منت ناردوو.⁹
لەپێتایى ئەوانەدا نوێژت بۆ دەكەم. ئیستا لەپێتایى
جیهاندا نوێژ ناکەم، بەلكو لە پێتایى ئەوانەى
بەمنت داون، چونكە ئەوانە هى تۆن.¹⁰ هەرچیهك هى
منە، هى تۆیە، هەرچیهكیش هى تۆیە، هى منە، من
لەئەواندا شكۆدار بووم.¹¹ ئەمان لەجیهان دەمێنەوه،
بەلام من تبادا نامێنەوه، چونكە من دەگەرێمەوه
لای تۆ. ئەى باوكى پاكو پیرۆز ئەوانەى داوتە بەمن
بەهێزى ناوى خۆت بیانپاریزه، هەتا یین بە یەك وەك
ئێمە یەكین.¹² كاتى لەگەڵیاندا بووم دەپاراستن
بەناوى تۆوه. ئەوانەى بەمنت داوون ناگاداریم
كردن، كەسیان لەناوئەجیون جگە لە رۆلەى
لەناوچوو نەبى، تاكو ئەوهى لەكێبى پیرۆزدا
نوسراوه بێتەدى.¹³ بەلام ئیستا من دەگەرێمەوه
لای تۆ، من باسى ئەمە دەكەم، جارێ هێشتا لە
جیهاندا، تا دلێشادى من تبادا بەتەواوى بیت.¹⁴
من ووشەى تۆم بەواندا، بەلام جیهان رقی لێیان
بووهوه، چونكە ئەوان سەر بە جیهان نەبوون،
هەروەك چۆن من سەر بە جیهان نیم.¹⁵ من داوى
ئەوه ناکەم تۆ ئەوان لەجیهان بستیتهوه، بەلكو
لەشەپیان بیانپاریزه.¹⁶ ئەوان سەر بە جیهان نین

ئەبەردەم سەرۆكى كاهىنەكان

¹² ئىيت تىبە سەريازە كەم سەرتىبە كەيانو پاسەوانە كانى جولەكە عەسيان گرت و بەستىنەوہ.
¹³ يەكەمجار برديان بۇ لاي حەنانى خەزورى قەيافا كە سەرۆك كاهين بوو لەو سالتەدا.¹⁴ قەيافاش ئەو پىاوه بوو كە راويتى بۇ جولەكە كان كرديوو، باشت وايە پياويك جىرى لەجىاتى ھەموو گەل

پەترۆس نكۆلى ئەعيسا دەكات

¹⁵ شەمعون پەترۆس لەگەن قوتابىە كەى تر كە سەرۆكى كاهىنە كان دەنياسى شوپى عيسا كەوت. ئەو قوتابىە لەگەن عيسا چووه كۆشكى سەرۆك كاهين.¹⁶ بەلام پەترۆس لەدەرەوہ لەلامى دەرگاگە راوہستا. ئىنجا قوتابىە كەى تر كە سەرۆك كاهىنە كان دەنياسى ھاتەدەرەوہ قەسى لەگەن كچە دەرگاوانە كەدا كر دو پەترۆسى ھىنايە ژوورەوہ.¹⁷ كچە دەرگاوانە كە لە پەترۆسى پرسى: (ئايا تۆ يەكئىك لەقوتابىە كانى ئەم كابرايە نىست؟) ئەويش وەلامى داہوہ: (نەخىر، لەوان نىم).¹⁸ ئاووہوہوا سارد بوو، خەمەتكارانو پاسەوانان ئاگرىان كرديووہوہ لەدەورى وەستا بون خزان گەرم دە كر دەوہ، پەترۆسى لەگەنئىك وەستا بوو خۆى گەرم دە كر دەوہ.

¹⁹ سەرۆكى كاهىنە كان پرسىبارى لەعيسا كر دەر بارەى قوتابىە كانى و فىر كر دنە كەى.²⁰ عيساش وەلامى داہوہ: (بە ئاشكرا قەسەم بۇ جىھان كر د، لەكەنىشت و پەرسىتگادا لەو شوپىنەى ھەموو جولەكە كان لى كۆدەپروئەوہ، ھەموو كاتى خەلكم

دواى ئەوہى عيسا لەم ووتانەى بووہوہ، لەگەن قوتابىە كانى كەوتنە رى و دۆلى قەدرونىان برى. لەوئىدا باخچەبەك ھەبوو خۆى قوتابىە كانى چرون بۆ ئەوئى.² بەلام ئەو يەھوزايەى ناپاكي لەگەن كر د، ئەو شوپىنەى دەزانى، چونكە عيسا زۆر جار لەگەن قوتابىە كانى تىادا كۆدەپرووہوہ.³ ئىنجا يەھوزا بەرەو ئەوئى جىو، تىپىك سەريازو پاسەوانانى پەرسىتگاي لەگەن خۆى برد، ئەوانەى سەرۆك كاهىنە كانو فەرىسەيە كان نارد بويان، چرا و مەشخەل و چە كيان ھەلگرتبوو.⁴ عيسا دەزاني چى بەسەر دى، بەرەو رويان جىو، ووتى: (كىتان دەوئى؟)⁵ وەلامىان داہوہ: (عيساى ناسرى). ئەويش پى ووتن: (مەن ئەوم). ئەو يەھوزايەى كە ناپاكي لەگەن كر د لەگەنئىان وەستا بوو.⁶ كاتى پى ووتن: (مەن ئەوم) گەرانەوہ دواوہو كەوتن بە زەويەدا!⁷ عيسا جارئىكى كە لى پرسىنەوہ: (كىتان دەوئى؟) ئەوانىش لەوہلامدا ووتيان: (عيساى ناسرى).⁸ ئەويش ووتى: (پىم ووتن: مەن ئەوم، گەر ئىوہ بەدواى مەندا دەگەنئىن، با ئەوانەى كە پرۆن).⁹ ئەمەش بۇ ھاتنەدى ئەو قەسەبە بوو كە ووتى: (ئەوانەى بەمەنت دا بون كەسيان لەناوئەچووا!)¹⁰ شەمعون پەترۆس شمشىرئىكى پى بوو دەرى ھىناو لە كۆيلەى سەرۆك كاهىنە كانى داو گوئىچكەى راستى پى برى. ئەو كۆيلەيشە ناوى مەلخەس بوو.¹¹ عيسا بە پەترۆسى ووت: (شمشىرە كەت بگەنئەوہ كىلانە كەى! ئايا ئەو جامەى باو كەم داوئەتتى پىم نەى خەمەوہ؟)

پیلاتۆس ووتی: (ئێوه بیهان، بەپێی شەریعەتی خۆتان
 حوکمی بەسەر دا بدەن.) ئەوانیش وەلامیان دا یەو:
 (مافی ئەو هەمان نییە کەس بکۆژین.)³² ئەمەش روویدا
 تاکو ئەو هی عیسا ووتسوی لە بەرە شێوی
 مردنە کەمی پێستە دی.³³ ئیسنجا پیلاتۆس چوو و ناو
 کۆشکە کەمی بانگی عیسا کردو لێ پرسی: (تۆ
 پادشای جوولە کەمی؟)³⁴ عیسا لە وەلامدا ووتی:
 (نایا تۆ لە خۆتەو ئەمەم پێ دەلێ، یاخود خەلکی کە
 دەر بارەمی من ئەمەیان پێ ووتی؟)³⁵ ئەوسا پیلاتۆس
 لێ پرسی: (نایا من جوولە کەم؟ گەلە کەت و سەرۆک
 کاهینەکان تۆیان داو هە دەستی من. چیت کردووه؟)
³⁶ عیسا لە وەلامدا ووتی: (پادشاهیتی من سەر بەم
 جیهانە نییە. گەر پادشاهیتی من سەر بەم جیهانە
 بووایە، ئەوسا خەزمەتکارەکانم دەجەنگان تا نەدرێمە
 دەست دەسەلاتدارانی جوولە کە. بەلام پادشاهیتی
 من هی ئێرە نییە.)³⁷ جا پیلاتۆس لێ پرسی: (کەواتە
 تۆ پادشای؟) ئەویش وەلامی دا یەو: (خۆت ووتت
 من پادشام. لەبەر ئەمەش لە دایک بووم و هاتووم بۆ
 جیهان، تاشایەتی بۆ راستی بدەم، هەر کەسی
 لە راستی بی گوی لە دەنگم دە گری.)³⁸ پیلاتۆس
 پێ ووت: (راستی چیه؟) دوا ئەو هی ئەمەمی ووت
 دیسان چوو دەرەو بۆ لای جوولە کەکان ووتی:
 (من هیچ خراپەییکی تادا نادۆزمەوه!)³⁹ ئێرە لەسەر
 ئەو هەر رها تون لە جەژنی تێپەر بووندا گراوینکەتان بۆ
 نازاد بکەم. نایا دەتانەوی پادشای جوولە کەتان بۆ
 نازاد بکەم؟)⁴⁰ هەموو هاواریان کردو ووتیان: (ئەمە
 نازاد مە کە! بەلکۆ باراباس!) هەر چەندە باراباس

فێردە کرد، هیچ شتی کەم بە نەپیتی نەو توه.²¹ بۆچی
 پرسیار لە من دە کەیت؟ پرسیار لەوانە بکە کە
 گۆریان لە قەسە کانم بوو، ئەوان دەزانن چیم ووتووه!
²² کاتی عیسا ئەمەمی ووت بە کێک لە خەزمەتکارەکان
 زلەبە کە لێ سی داو پێ ووت: (ئاوها وەلامی
 سەرۆکی کاهینان دە دەپێتەوه؟)²³ عیسا وەلامی
 دا یەو: (گەر قەسەمی خراپەم کردووه بلێ چیم
 ووتووه، گەر راستیشم ووتووه، ئیتر بۆچی لێم
 دە دەپیت؟)²⁴ ئەوسا حەنان بە دەستی بەستراووه
 ناردی بۆ لای قەیفای سەرۆک کاهین. ²⁵ هیشتا
 شەمعون پەترۆس لەو رێستابوو خۆی گەرم
 دە کردووه، لێیان پرسی: (نایا تۆش لە قورتایە کانی
 ئەو نیت؟) ئەویش نکۆلی لێ کردو ووتی: (نەخێر،
 لەوان نەم.)²⁶ بە کێک لە خەزمەتکارانی سەرۆکی
 کاهینان زاوی ئەو خەزمەتکارە بوو کە پەترۆس
 گۆیی لێ کردووه، ووتی: (ئەمی لە باغجە کەدا تۆم
 لە گەل ئەو نەپیتی؟)²⁷ دیسان پەترۆس نکۆلی لێ کرد،
 ئینجا یە کەسەر کەلە شێر خویندی!

عیسا دەدرێتە دەست پیلاتۆس

²⁸ ئیتر بە یانی زوو عیسا یان لە مالی قەیفاهو برد
 بۆ کۆشکی فەرمانرەوایی رۆمەکان و ئەوان نەچوونە
 ئەو کۆشکە نەو ک پێس بێن و بەهۆی ئەو هەو نەتوانن
 بەشداری بکەن لە خوار دنی جەژنی تێپەر بوون.²⁹
 ئەوسا پیلاتۆس هاتە دەرەو بۆ لایان و لێ پرسی:
 (بەچی ئەم پیاوه تاوانبار دە کەن؟)³⁰ وەلامیان دا یەو:
 (گەر تاوانبار نەبووایە، ئەمان دەدا بە دەستەوه.)³¹

دزیش بوو.

(تو هیچ دهسه لایتیکت بهسهر منه وه نییه، گهر له
سه ره وه به تویان نه دایی. جا له به ره وه، نه وه ی
مسی داوه ته دست تو گونا هیککی گه وره تری
ههیه.)

فهرمانی کوشتنی عیسا

19

ئیت پیلاتوس فهرمانی دا عیسا بریت و به قامچی
لی بدریت. ² سه ر یازه کان تاجیکیان له درک چنی و
خستیا نه سهر سهری، جلیکی نهر خهوانیسیان
له بهر کرد. ³ لسی ده چوونه پیشه وه پیمان دهوت:
(سالو! نهی پادشای جووله که!)، زله هیان لسی دهه.
⁴ جاریکی که پیلاتوس هاته ده ره وه بو لای خه لکه که
پتی ووتن: (من دهی هیتمه ده ره وه بولاتان تا بزنان
من هیچ گونا هیککی تیادا نایینم!) ⁵ عیسا به تاجی
درکاو یو جلی نهر خهوانیسه وه هاته ده ره وه، ئینجا
پیلاتوس به وانی ووت: (ئسه وه تا سپاوه که!) ⁶ کاتی
سه رۆک کاهینه کان و پاسه وانه کان بییان، هاواریان
کرد: (له خاچی بده! له خاچی بده!) نهوسا پیلاتوس
پتی ووتن: (ئسه بیسه نو له خاچی بدهن، من هیچ
گونا هیککی تیادا نایینم!) ⁷ جووله که کان
وه لاهیمان دایه وه: (شهر یه تمان ههیه. به پیی شهر یه تی
ئیمه ده بی بمری، چونکه خزی کردوه به رۆ له ی
خودا.)

¹² ئیت له بهر نه مه پیلاتوس هه ولی نازاد کردنی
عیسای دا، به لام جووله که کان هاواریان کرد: (گهر
ئهمه ت نازاد کرد، ئیت ها ور پی قهیسهر نیت. ههر
که سیلک خوی بکات به پادشا، دوژمنایه تی له گهل
قهیسهر ده کات.) ¹³ کاتی پیلاتوس گرتی له م قسانه
بوو، عیسای برده ده ره وه، نهوسا له سهر کورسی
فهرمانه روه ای دانیشت، له شرویتیک پیی ده ووتری
به در پتر کرا و به زمانی عیریش گه باسا. ¹⁴ کاته کش
نزیکه ی دوانزه ی نیوه رۆ بوو، له و رۆژده [رۆژی
ههینی] خو ناماده ده کرا بو جهزنی تپهر بوون. ئینجا
پیلاتوس به جووله که کانی ووت: (ئا ئسه وه تا
پادشا که تان!) ¹⁵ نهوانیش هاواریان کرد: (بییه! بییه!
له خاچی بده!) پیلاتوس لی پرسین: (نایسا
پادشا که تان له خاچ بدهم؟) نهوسا سه رۆک
کاهینه کان وه لاهیمان دایه وه: (هیچ پادشایه کمان نییه
جگه له قهیسهر.) ¹⁶ ئیت پیلاتوس دایه ده ستیان تا
له خاچ بدری.

ئه خاچدان

نهوانیش عیسایان بر دو رۆیشتن. ¹⁷ عیساش
هاته ده ره وه خاچه که ی هه لگرت به ره وه نه شویته
رۆیشتن که ناسرابو به شویتی کاسه ی سهر به زمانی
عیر ی پیی ده ووتری (گولگۆسه)، ¹⁸ له وی له گهل

⁸ کاتی پیلاتوس گوپی له م قسه یه بوو زیاتر
ترسا، ⁹ چووه ناو کۆشکه که ی و له عیسای پرسی:
(تو خه لکی کوپی؟) به لام عیسا هیچ وه لامیکی
نه دایه وه. ¹⁰ پیلاتوس پیی ووت: (بو قسه م له گهل
نا که ی ت؟ نایا نازانی من دهسه لاتی نه وه م ههیه نازادت
بکه م یان له خاچت بدهم؟) ¹¹ عیسا وه لاهیمان دایه وه:

مەجدەلی وەستابوون. ²⁶ کاتی عیسا دایکی بینی، بە تەنیشت ئەو قوتابییە وەستاووە خۆشی دەوێست، بە دایکی ووت: (ئەی ئافرەت، ئەمە کۆرپتە!) ²⁷ ئینجا بە قوتابییە کە ووت: (ئەمە دایکتە). لەو کاتەوه قوتابییە کە بردیە مالتی خۆی.

مردنی عیسا

²⁸ دواى ئەوێ عیسا بینی هەموو شتێ تەواو بوو، ووتی: (تیسوومە). تا ئەوێ لە کتیی پیرۆز باس کراوە بێتەدی. ²⁹ لەوێ قاپتیکى پر لەسەر کە هەبوو، ئیسفەنجیکیان کرد بەسەر کەو بەقامبشیک بەرزبان کردووە بۆ دەمی. ³⁰ کاتی عیسا دەمی لەسەر کە کەدا، ووتی: (تەواو بوو!) ئینجا سەری دانەواندو گیانی سپارد.

³¹ جا چونکە ئەو رۆژە رۆژی خۆئامادەکردن بوو بۆ جەژنی تییەربوون، رۆژی پاشتیش شەمەمەکی مەزن بوو، هەروەها تا لاشەکان بە هەلواسراوێی لەسەر خاچەکان نەمێننەوه، جوولە کە کان داویان لە پیلاتۆس کرد قاچی لەخاچدراوە کان بەشکێترى و لاشەکانیان هەلگیرى. ³² ئینجا سەربازەکان هاتن و هەردوو قاچی ئەو دوو پیاوێیان شکاند کە لە گەل عیسا لەخاچدراوون. ³³ بەلام کاتی گەپشتنە سەر عیسا، سەریان کرد مردوو، ئیتر قاچیان نەشکاند. ³⁴ ئینجا یەکیک لە سەربازەکان ریمیکی کرد بەلاتەنیشتی، یە کەسەر خوین و ئاوی لى هاتەدەرەوه. ³⁵ جا ئەوێ ئەمەى بینی خۆی شایەتی دەدا، شایەتیە کەشی راستە، خۆی بەتەواوی دەزانی کە

دوو پیاو لەخاچیاندا، هەر یە کە لە لایەکیەوه، عیسا لە ناوهراست.

¹⁹ پیلاتۆس لەسەر خاچە کە دروشمیکى هەلواسی بوو لەسەری نووسرا بوو: (عیساى ناسیری پادشای جوولە کە). ²⁰ جوولە کە یەکی زۆر دروشمە کەیان خویندەوه، چونکە ئەو شوێنێ عیساى تیادا لەخاچدراو بوو لەشار نیک بوو. دروشمە کەش بەزمانی عیری و لاتینی و یۆنانی نووسرا بوو. ²¹ سەرۆک کاهینەکانی جوولە کە بە پیلاتۆسیان ووت: (مەنووسە: پادشای جوولە کە)، بەلکو بنووسە: (ئەم پیاوێ خۆی دەووت: من پادشای جوولە کەم.))

²² پیلاتۆس وەلامی دایەوه: (ئەوێ نووسیومە، نووسیومە!)

²³ کاتی سەربازەکان عیساىان لەخاچدا، جلەکانیان بردو کردیان بەجوار بەشەوه، هەر سەربازو بەشیکى برد. هەروەها کراسە کەشیان برد، کە سەرتاپا بەبى دروون لەهێک پارچە چنرابوو. ²⁴ ئینجا سەربازەکان بەیە کۆریان ووت: (پۆیست ناکات بى دڕینى، بەلکو شیروخەتی لەسەر دە کەین بزاین بەرکى دە کەوى).

ئەمەش رۆویدا تا ئەوێ لەکتیی پیرۆزدا نووسراوە بێتەدی: {جلە کانمیان لەنیوان خۆیان بەش کردو شیروخەتیان لەسەر کراسە کەم کرد.} ئەمەش ئەوێ بوو کە سەربازەکان کردیان.

²⁵ لەوێ لەلای خاچە کەى عیسا، دایکی لە گەل مریەمی ژنی کلزیا کە پورری بوو، هەروەها مریەمی

پاستی دهلی، ههتا ئیژهش باوه پهیچن. ³⁶ ئه ممش
 رویدا تا ئه وهی له کتیب باسکراوه بیتهدی: {
 ئیسقانیکی لی تاشکی!} ³⁷ ههروهها له شویتیکی تر
 له کتیب باسکراوه: { سهیری ئه وه ده کهن که ر میان
 لی داوه. }

ناشتنی عیسا

³⁸ پاش ئه وه یوسف ناویک که خه لکی ر امه
 بوو داوا ی له پیلاتۆس کرد تا ر پئی بدات لاشه که ی
 عیسا به ری، ئه م یوسفه ش قوتابی عیسا بوو، به لام به
 نهینی چونکه له دهسه لاتدارانی جووله که ده تر سا،
 ئیتر پیلاتۆس ر پئی دا. ئینجا یوسف هات و لاشه که ی
 عیسا ی هه لگرت. ³⁹ ههروهها نیقۆدیۆس شیش هات
 ئه وه ی که له پینشا به شه وهاتوو بۆ لای عیسا.
 له گه ل خۆی نزیکه ی سی لیتر بۆنی مۆری تیکه ل لاو
 به عودی هینا. ⁴⁰ لاشه که ی عیسا یان هینا له گه ل
 بۆن به کفن پینچایانه وه، به وه شیۆه یه ی نه ریستی
 جووله که بوو له ناشن. ⁴¹ له وه شویتهدی عیسا ی
 تیادا له خاجدرا باخچه یه کی لی بوو، له
 باخچه که شدا گۆرپکی تازه ی لی بوو، له وه پینش
 که سی تیادا نه ئیترزا بوو. ⁴² ههردوو کیان عیسا یان
 له وه گۆرهدا ناشت چونکه نزیك بوو، ههروهها
 له بهر ئه وه ی ئه و رۆژه رۆژی خۆ ئاماده کردن بوو
 له لای جووله که کان.

به ره به یانی رۆژی یه کشه مه، مریه ی مه جده لی چوه
 سه ر گۆرهد که ی عیسا، هینشا تارلیک بوو، سهیری
 کرد بهر ده که له سه ر ده رگای گۆرهد که لابر وه. ²
 ئه ویش به را کردن هات بۆ لای شه معون په ترۆس و
 قوتابیه که ی تر که عیسا خۆشی ده ویست پئی ووتن:
 (گه وه یان له گۆرهد که بردوو، نازانین له کوی دا یان
 ناوه!) ³ ئینجا په ترۆس و قوتابیه که ی که رۆیشتن به ره
 گۆرهد که. ⁴ ههردوو کیان به یه که وه رایان ده کرد، به لام
 قوتابیه که ی تر پینش په ترۆس که وت و پینش ئه و
 گه یشته سه ر گۆرهد که، ⁵ دانه ویسه وه سهیری کرد
 کفنه که له وه ی که وتوو، به لام نه چوه ژوو ره وه. ⁶
 ئینجا دوا ی ئه و شه معون په ترۆس گه یشته سه ر
 گۆرهد که و جووه ژوو ره وه، ئه ویش بیسی کفنه که
 له وه ی که وتوو. ⁷ ئه و ده سه سه ر ی به سه ری عیسا وه
 بوو بیسی به ته نها پینچا وه ته وه به جیا له شویت ی کفنه که.
⁸ له و کاته دا قوتابیه که ی که ش هاته ژوو ره وه، ئه وه ی
 یه که بچار گه یشته سه ر گۆرهد که، ئه مه ی بیسی با وه ری
 هینا. ⁹ چونکه قوتابیه کان تا ئه و کاته ش تینه گه یشتی وون
 ئه وه ی کتیبی پیرۆز باسی ده کات، ئه و ده بی له نیوان
 مردو و اندا هه ستینه وه. ¹⁰ ئیتر دوو قوتابیه که گه رانه وه
 بۆ شویت ی خۆیان.

عیسا بۆ مریه م ده رده که وی

¹¹ به لام مریه م هه ر له ده ره وه وه ستاو
 له سه ر گۆرهد که ده گریا. کاتی که ده گریا دانه ویسه وه
 بۆ گۆرهد که، ¹² سهیری کرد دوو فریشته به جلی
 سه یه وه، دانیشتون له وه شویتهدی ته ره مه که ی عیسا ی

ناردوۋە، مېنىش ئاۋا ئۆي دەنېم. ²² ئەمەي ووت و
 فوۋى لى كىرد و پى ووتن: (پۇجى پىرۆز
 وەرگىن. ²³ ئەۋەي گوناهى بېخىش، بەخىراۋە،
 ئەۋەي گوناهى نېبەخىش، ئەۋا نېبەخىراۋە!)

دەرگەۋتتى مەسىح يۇتۇما

²⁴ بەلام تۇما، يەكىك لەدوانزەكە، كە ناسرابو
 بەدوۋانە، لەگەن قوتابىەكان نېبو كاتى عىسا يۇ
 لايمان ھات. ²⁵ قوتابىەكانى تر پىيان ووت: (ئىمە
 گەۋرەمان بىنى! ئەۋىش لەۋەلامدا ووتى: (گەر
 نىشانەي بزمارەكان بەدەستىۋە نېنېم، پەنجە نەخمە
 شىۋىي بزمارەكانەۋە، دەست نەدەم لەلاتەنىشتى
 باۋەرپاكەم!)

²⁶ دۋاى ھەشت رۆز، كساتى قوتابىەكانى
 دوۋىارە لەمالئەۋە بوون تۇماشيان لەگەن بوو، عىسا
 ھات بۇ لايمان دەرگاكانىش داخىرابوون، لە
 ناۋەرەستيان ۋەستا ووتى: (ئاشى بۇ ئۆۋە!) ²⁷ ئىنجا
 بە تۇماي ووت: (پەنجەت بىنە بۇ ئۆۋە، سەيرى
 دەستېكە، دەست بىتەۋ بىدە لەلاتەنىشتىم. بىئاۋەر
 مەبە بەلكو باۋەرپارە!) ²⁸ ئەمسا تۇما ھاۋارى كرد:
 (ئەي خوداۋەندو خودام!) ²⁹ عىسا پى ووت: (ئايا
 لەبەرئەۋەي منى بىنى باۋەرپ كىرد؟
 خۆزگەدەخۋازى بوانەي باۋەرپەكەن بىئەۋەي
 بىين!)

³⁰ عىسا لەبەر دەم قوتابىەكانى زۆر نىشانەي
 سەرسورپەنەي تى كرد كە لەم پەرتوۋكەدا
 نەۋوسراۋە. ³¹ بەلام ئەم نىشانانە نوسراۋە تا

لى دانرابو، يەكىك لەلامى سەرىۋە ئەۋى كە لەلامى
 قاجىۋە. ¹³ لىيان پىرسى: (خوشكە، بۇ دەگرى؟)
 لەۋەلامدا ووتى: (گەۋرەمىان برودوۋە، نازام لەكۆي
 دايمانناۋە.) ¹⁴ ئەمەي ووت و ئاۋرىدايەۋە
 سەيرى كرد عىسا ۋەستاۋە، بەلام مەرىم نەيزانى ئەۋ
 عىسايە. ¹⁵ عىسا لى پىرسى: (خوشكە، بۇچى
 دەگرى؟ بەدۋاى كېدا دەگرى؟) مەرىمىش وايزانى
 باخەۋانەكەيە، پى ووت: (گەۋرەم گەر تۇ برودوۋە
 پىم بلى لەكۆي داتناۋە تا بىيەمەۋە.)

¹⁶ ئىنجا عىسا بانگى كرد: (مەرىم!) ئەۋىش
 ئاۋرىدايەۋە بە زوبانى عىرى ھاۋارى كرد:
 (رەبۇنى)، بەۋاتاي مامۇستا. ¹⁷ عىساش پى ووت:
 (مەم گرە! ھىشتا نەرىشتووم بۇ لاي باۋك، بەلام برۆ
 بۇ لاي براكانو پىيان بلى: من دەچم بۇ لاي
 باۋكەم باۋكتان، خودامو خوداتان!) ¹⁸ ئىنجا مەرىمى
 مەجدەلى گەرايەۋە ھەۋالى دا بەقوتابىەكانو
 پى ووتن: (من گەۋرەم بىنى!) ھەرۋەھا ئەۋەي پى
 ووتن كە پى ووتتو.

دەرگەۋتتى مەسىح يۇقوتابىەكان

¹⁹ لەئىۋارەي ئەۋ يەكشەمبە، كاتى قوتابىەكان
 لەترسى دەسەلاتدارانى جوۋلەكە بەيەكەۋە بوونو
 دەرگاكانيان لەسەر خۇيان داخىستىۋو، عىسا ھات
 لەناۋەرەستيان ۋەستا ووتى: (ئاشى بۇ ئۆۋە!) ²⁰
 كاتى ئەمەي ووت، دەستىۋو لاتەنىشتى نىشاندان،
 قوتابىەكان كاتى خوداۋەندىان بىنى دلشاد بوون. ²¹
 ئىنجا عىسا پى ووتن: (ئاشى بۇ ئۆۋە! چۆن باۋك مى

له‌ماسیه‌که‌یان راده‌کێشا، چونکه ئه‌وه‌نده دوور نه‌بون له‌که‌ناری ده‌ریاچه‌که‌ ته‌نها دووسه‌د بان ئه‌نی. ⁹کاتی قوتابیه‌کان گه‌بشته‌ که‌ناری ده‌ریاچه‌که‌، یه‌ییان وانا دانراوه‌، خه‌لۆز ناماده‌کراوه‌ و ماسی خراوه‌ته‌ سه‌ر. ¹⁰عیسا پێ‌ووتن: (هه‌ندی له‌و ماسیه‌یه‌ به‌یته‌ن که‌ ئیستا راوتان کرد!) ¹¹جا شه‌معون په‌ترۆس چوه‌و ناو به‌لمه‌که‌و تۆره‌که‌ی راکیشایه‌ سه‌ر ووشکانی، سه‌دو په‌نجاو سی ماسی گه‌ره‌ی تیا‌دا بوو، له‌گه‌ن ئه‌م ژماره‌ زۆره‌شدا تۆره‌که‌ نه‌درا بوو. ¹²عیسا به‌ قوتابیه‌کانی ووت: (وه‌رن بچۆن.) ئیتر که‌س له‌ قوتابیه‌کان نه‌ی‌وێرا پرسیا‌ری لی‌تکات: (تۆ کی‌ت؟) چونکه‌ ده‌یانزانی ئه‌و خوداوه‌نده. ¹³عیسا ها‌ته‌ پێشه‌وه‌ نانه‌که‌ی هه‌لگرت و دای‌پێدان، ماسیه‌که‌ش به‌هه‌مان شیوه‌. ¹⁴ئه‌مه‌ جاری سه‌په‌م بوو عیسا خۆی ده‌رخات بۆ قوتابیه‌کانی پاش ئه‌وه‌ی له‌نیۆ مردوواندا هه‌ستایه‌وه‌.

عیسا له‌گه‌ن په‌ترۆس ده‌دوی

¹⁵دوای ئه‌وه‌ی نانیان خوارد عیسا پرسیا‌ری له‌شه‌معون په‌ترۆس کردو ووتی: (شه‌معونی کورپی یۆنا، ئایا تۆ منت زیاتر خۆش ده‌وی یان ئه‌وانی که‌ منیان زیاتر خۆش ده‌وی؟) ئه‌ویش وه‌لامی دایه‌وه‌: (به‌لێ خوداوه‌ند، تۆ ده‌زانی من خۆشم ده‌ویته‌!) جا عیسا پێ‌ووت: (به‌رخه‌ کام به‌له‌وه‌رینه‌.) ¹⁶جاریکی که‌ لێ‌پرسییه‌وه‌: (شه‌معونی کورپی یۆنا، منت خۆش ده‌وی؟) وه‌لامی دایه‌وه‌: (به‌لێ خوداوه‌ند، تۆ ده‌زانی من خۆشم ده‌ویته‌!) ئه‌ویش

باوه‌رکه‌ن که‌ عیسا مه‌سیحه‌، رۆله‌ی خودایه‌، هه‌تا ئیتر به‌هۆی باوه‌رینه‌وه‌ ژیا‌ن به‌ده‌سه‌په‌تین به‌ناوی ئه‌وه‌.

ده‌رکه‌وتنی عیسا له‌سه‌ر ده‌ریاچه‌

21

دوای ئه‌مه‌ عیسا جاریکی که‌ به‌م شیوه‌یه‌ خۆی ده‌رخست بۆ قوتابیه‌کان له‌سه‌ر که‌ناری ده‌ریاچه‌ی ته‌به‌ریه‌: ²شه‌معون په‌ترۆس و تۆما که‌ به‌ دووانه‌ ناسراوه‌، له‌گه‌ن نه‌سانائیل که‌ خه‌لکی قانای ناوچه‌ی جه‌لیل بوو، هه‌روه‌ها دوو کوربه‌که‌ی زه‌بیدی دوو قوتابی که‌ کۆبوونه‌وه‌. ³شه‌معون په‌ترۆس پێ‌ووتن: (من ده‌رۆم بۆ راوا!) ئه‌وانیش ووتیان: (ئیه‌مش له‌گه‌ن دین.) ئینجا رۆشتن و سوا‌ری به‌لمه‌ بون، به‌لام له‌و شه‌وه‌دا هه‌یجان نه‌گرت.

⁴کاتی به‌ره‌به‌یان، عیسا له‌سه‌ر ده‌ریاچه‌که‌ وه‌ستا، به‌لام قوتابیه‌کان نه‌یانزانی ئه‌و عیسا‌یه‌. ⁵عیسا لێ‌پرسین: (ها کورپنه‌ ماسیتان یه‌تییه‌؟) ئه‌وانیش وه‌لامیان دایه‌وه‌: (نه‌خیر!) ⁶ئه‌ویش پێ‌ووتن: (تۆره‌کانتان هه‌لده‌ن بۆ لای راستی به‌لمه‌که‌، ئه‌وسا ماسی ده‌گرن!) ئه‌وانیش هه‌لپاندا ئیتر نه‌یان‌توانی رای‌کێشن له‌به‌ر زۆری ئه‌و ماسیه‌یه‌ی تیا‌دا بوو!

⁷ئه‌و قوتابیه‌ی عیسا خۆشی ده‌ویست به‌ په‌ترۆسی ووت: (ئه‌وه‌ خوداوه‌نده!) کاتی په‌ترۆس ئه‌مه‌ی بیست، خۆی دا‌پۆشی به‌ جله‌کانی چونکه‌ ر‌ووت بوو و خۆی هه‌لدا‌یه‌ نسا‌و ئاوه‌که‌. ⁸قوتابیه‌کانی تر به‌به‌لمه‌که‌ هه‌اتن و تۆره‌ پ‌ر

بەلكو ووتى: (گەر بىمەي دەمىتتەھە ھەتا دەگەرپتەھە، بە تۆ چى؟)
²⁴ئەو قوتايىبە ئەمەيە كە ئەم شتانەي لىرەدا نووسىو، خۆيشى شايبەتى بۆ ئەم شتانە دەدات. ئىمەش دەزانىن شايبەتتە كەي راستە. ²⁵زۆر شتى تر ھەيە عيسا كىردوويەتى، لەو باوەرەدام گەر بەك لەدوای بەك بنوسرايە، ھەموو جىھان جىگاي ئەو پەرتو و كانەي تىبانە دەبوو ھە!

پىي ووت: (شوانى مەرە كام بەك). ¹⁷بۆ جارى سىھەم لىي پىسيوھ: (ئەي شەمەونى كورى يۆنا، نايانتى خۆش دەوى؟) ئىي پەترۆس دىگىران بوو چۈنكە عيسا بۆ جارى سىھەم لىي پىسي: (نایا مانت خۆش دەوى) پەترۆس پىي ووت: (ئەي خودا ۋەند، تۆ ھەموو شتى دەزانى. تۆ دەزانى مانت خۆش دەۋىت! دىسان عيسا پىي ووت: (مەرە كام بەلوەرپتە. ¹⁸پاسىي پىي دەللىم كاتى كە گەنج بووى پىشويپتە كەت بەناو قەدەھە دەبەست بو ھەر شويپتەك دەتويست دەزويپتى. بەلام كاتى پىر دەبىست دەستت درىز دەكەيست، يەككىكى كە پىشويپتەكەت بۆ دەبەستت دەتبات بۆ شويپتەكەت ناتەۋى!) ¹⁹عيسا ئەمەي ووت ۋەك ئامازە كىردىك بۆ ئەو مردنەي پەترۆس كە خودا شىكۆدار دەكات. دواي ئەمە، پىي ووت: (دوام كەھە).

²⁰پەترۆس ئاۋرى دايسەھە بۆ دواو، ئەھو قوتايىبەي بىنى كە عيسا خۆشى دەويست شويپان كەوتو، ئەۋپىش ئەو قوتايىبە بوو كە شانى بەسىنگى عيسا دابو لە كاتى نان خواردە كەو پىي ووت: (گەر ھەم، كىيە ئەھەي ناپا كىت لەگەل دەكات؟) ²¹ كاتى پەترۆس قوتايىبە كەي بىنى لە عيسا پىسي: (ئەي خودا ۋەند ئەي ئەمە چى لىي دى؟)

²²عيسا لە ۋەلامدا ووتى: (گەر بىمەي دەمىتتەھە ھەتا دەگەرپتەھە، بە تۆ چى؟ تۆ دوام كەھە!) ²³ئىي ھەۋال لەنپوان برا باوەر دارە كان بلاۋىو ھەھە كە ئەو قوتايىبە نامرى. بەلام عيسا ئەمەي بە پەترۆس نەووت: (كە ئەو نامرى!)

کرداری نیراوان

په‌رتووکى کردارى نیراوان ته‌واو‌که‌رى مزگینیه به‌پى نووسینی لوقا، باسی قوتابیه‌کان ده‌کات چون به رۆحی پیرۆز مزگینی عیسای مه‌سیحیان له‌قودس و هه‌موو یه‌هودیه‌و سامیره‌و تا ئه‌وپه‌ری زه‌وی بلا‌و‌کرده‌وه (1: 8). له‌م کتیه‌دا نووسه‌ر دووپاتی ده‌کاته‌وه که باوه‌ر به مه‌سیح هیچ مه‌ترسییه‌کی سیاسی نییه بۆ ئیمپراتوریه‌تی رۆمانی.

ده‌توانی ئه‌م کتیه‌ بکری به سی به‌ش:

1- سه‌ره‌تای ده‌ستی کردنی باوه‌رداران له‌قودس دواى به‌رزبوونه‌وه‌ی عیسا بۆ ناسمان.

2- بلا‌بوونه‌وه‌ی باوه‌ر به مه‌سیح له‌هه‌موو فله‌ستین.

3- په‌رسه‌ندننی ئه‌م باوه‌ره له‌ناوجه‌کانی ده‌وریه‌ری ده‌ریای سبی ناوه‌راست تاشاری رۆما.

کتیبه‌ی کرداری نیراوان باسی چه‌ند رووداوکی گرنگ ده‌کات له‌وانه: چۆنیه‌تی کارکردنی رۆحی پیرۆز له‌ناو باوه‌رداران، دواى ئه‌وه‌ی له‌رۆژی پهنجاهه‌مین هاته‌ ناویان، دواتریش مایه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی ریتمایان بکات و رابه‌ره‌کانی به هیز بکات. هه‌روه‌ها چۆنیه‌تی باوه‌ره‌ییانی پۆلس و گه‌شته‌کانی بۆ بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی مزگینی عیسای مه‌سیح. به‌گورتیش ئه‌م نووسراوه‌ فیرکردن و ده‌نگوباسی باوه‌رداران له‌سه‌ره‌تای بلا‌بوونه‌وه‌ی باوه‌ر دواى به‌رزبوونه‌وه‌ی عیسا.

پیشه‌کی

1

رۆحی پیرۆزه‌وه به‌و نیراوانه‌ی هه‌لییژاردن.
³ هه‌روه‌ها دواى نازار کیشانی، له‌ماوه‌ی چل رۆژ خۆی بۆ ده‌رخستن به‌زیندوویی به‌چه‌نده‌ها به‌لگه‌ی چه‌سپاو و سه‌باره‌ت به‌ پاشایه‌تی خودا بۆیان دوا. ⁴ کاتی له‌گه‌لیان کۆبووه‌وه، ووتی: (قودس به‌حی‌مه‌هیلن، به‌لکو تیایدا چاوه‌ڕێی به‌لینی باو‌کم بکه‌ن،

به‌ریتز ساوفیلۆس، له‌په‌رتووکى یه‌که‌مه‌دا هه‌موو کرداره‌کان و فیرکردنه‌کانی عیسام بۆت گێڕایه‌وه، له‌سه‌ره‌تای په‌یامه‌که‌یه‌وه ² تا ئه‌و رۆزه‌ی به‌رزکرایه‌وه بۆ ناسمان، دواى ئه‌وه‌ی راسپارده‌کانی پیشکesh کرد به‌هۆی

ده گهړېستوه وهك بينستان بهرز كرايهوه بؤ
 ناسمان.)

ههلبژاردنی په كيك له جئې يه هوزا
¹² ئينجا نيرراوان گهړانهوه قودس لهو

شاخه‌ی پئې دهوترئ شاخې زهيتون له
 قودسهوه نزيكه بهقه‌د پيوانه‌ی رۆژى شه‌مه*.
¹³ كاتئ گه‌يشتن چوونه ژوورنك له نهؤمى
 سه‌ره‌وه و مانه‌وه، نه‌وانيش نه‌مانه برون:
 په‌ترؤس و يوحنا و ياقوب، نه‌نده‌راوس و
 فيليپؤس و توما، به‌رتولماوس و مه‌تا و ياقوبى
 كورئ حلفئ، شه‌معونئ به‌جرگ و يه‌هوزا
 براى ياقوب. ¹⁴ هه‌مويان به‌يه‌ك دل به‌ردوام
 بوون له‌سه‌ر نوئژ كردن، هه‌ندئ ژنيشيان
 له‌گه‌ل بوو، هه‌روه‌ها مريه‌مى دايكى عيساو
 براكانيشئ.

¹⁵ رۆژيكيان نزيكه‌ى سه‌دويست
 له‌برايانئ باوه‌ردار كؤبونه‌وه، په‌ترؤس
 له‌نيوانيان و هستا، بؤيان دواو ووتئ: ¹⁶ (ئەى
 برايان، ده‌بووايه نووسراوى كئيب نه‌وه‌ى
 رۆحئ پيرؤز به‌ زمانئ داود پئغه‌مبه‌ره‌وه
 ووتيه‌تئ ده‌باره‌ى يه‌هوزا بيته‌دى، نه‌وه‌ى
 بوو به‌ رئينشان‌ده‌ر بؤ نه‌وانه‌ى عيسايان
 گرت. ¹⁷ نه‌وه‌ له‌گه‌ل ئيمه‌ ژمير دراو به‌شى

وهك له‌پيشا له‌مندان گوى لئ بوو. ⁵ يه‌حيا
 خه‌لكئ له‌ناو هه‌لده‌ كئيشا، به‌لام ئيوه پاش
 چه‌ند رۆژيكي كهم له‌رؤحئ پيرؤز
 هه‌لده‌ كئيشرين.)

به‌رزبوونه‌وه‌ى عيسا بؤ ناسمان
⁶ نه‌وانه‌ى له‌وئدا كؤبونه‌وه لئيان
 پرسئ: (ئەى خوداوه‌ند، نايلا لهم كاته‌دا
 پاشايه‌تئ بؤ ئيسرايل داده‌م‌زئنييه‌وه؟) ⁷
 نه‌ويش وه‌لامئ دانه‌وه: (ئيوه مافئ نه‌وه‌تان نييه
 نه‌وه‌كات و ساتانه بزنان كه خودا به‌ده‌سه‌لائي
 خؤئ ده‌ست‌نيشانئ كردوه. ⁸ به‌لام كاتئ
 رۆحئ پيرؤزان به‌سه‌ردا ده‌رؤئ هئز
 به‌ده‌ست‌ده‌هئتن، ده‌بن به‌شايه‌ت بؤ من
 له‌قودس و هه‌موو ناوچه‌ى يه‌ه‌ديه‌وه ساميره‌وه
 تا نه‌وپه‌رئ جيهان.)

⁹ نه‌مه‌ى ووتو له‌به‌ر چاويان به‌رزبوونه‌وه
 بؤ ناسمان، ئينجا هه‌ورنك شارديه‌وه
 له‌به‌ر چاويان. ¹⁰ جارئ نه‌وان به‌ سه‌رساميه‌وه
 سه‌يرئ ناسمانيان ده‌كرد، دوو پياو خؤيان
 نيشان‌دان به‌جلى سپيه‌وه، ¹¹ پئيان ووتن:
 (ئەى جه‌ليليه‌كان، بؤچئ وه‌ستاون سه‌يرئ
 ناسمان ده‌كهن؟ نه‌وه‌ عيسايه‌ى له‌نيوانتان
 به‌رز كرايه‌وه بؤ ناسمان، به‌هه‌مان شئوه

* پيوانه‌ى رۆژى شه‌مه: نه‌وه‌ مه‌سافيه‌ كه يه‌كيكى جووله‌كه بؤى هه‌يه بييرئ له‌رۆژى
 شه‌مه‌دا. نه‌ويش ته‌نھا (100 مه‌تره). چونكه رۆژى شه‌مه رۆژى پشودانه، نه‌مه‌ش ته‌نھا
 نه‌رېتيكى نايينى بوو.

له جیاتای یه هوزا، نه وهی هه لگه راوه بو شونئی خوئی رۆیشت.²⁶ ئینجا شیرو خه تیان بو کرد، مه تیاس شیرو خه تی برده وه، نه وسا خه ستیانه سه ر یانزه نیراوه که.

هاتنی رۆحی پیروژ
2

که رۆژی په نجاهه مین* هات، هه موو باوه رداران له یه ک شونین کۆبونوه،² له پیریکدا دهنگیک له ئاسمانه وه پهیدا بو وه ک بایه کی به هیژ، نه و ماله ی پر کرد که تیایدا دانیشتیبون.³ ئینجا چه ند زمانیک وه ک له ئاگر بیئت ده رکه وت بۆیان، دابهش بوو به سه ریان و هه ر یه که زمانیکی له سه ر نیشته وه.⁴ نه وسا هه موویان پرپوون له رۆحی پیروژ، ده ستیان کرد به قسه کردن به زمانی جۆراو جۆر، به و شیوه یه ی رۆح پیی به خشی بوون.

⁵ له و کاته دا ژماره یه کی زۆر له جووله که له خودا ترسه کانی هه موو نه ته وه کانی جیهان له قودس بوون.⁶ کاتی گویان له ده نگه که بوو، خه لکه که کۆبوونه وه، هه موو سه ریان سورما له به ر نه وه ی هه ر یه که یان گویان لی بوو به زمانی خویمان ده وین.⁷ ئینجا چه په سان و سه رسام بوون و ووتیان: (ئایا هه موو نه وانه ی قسه ده که ن

هه بوو له م خه زمه ته.¹⁸ نه و کیلگه یه کی کر ی به پارهبه ک که نه رخ ی ناپاکی بوو، به لام تیایدا که وت به ده مه دا، له ناوه را ستدا شه ق بوو هه موو ریخۆله کانی هاته ده ره وه.¹⁹ هه موو دانیشتیوانی قودس به مه یان زانی، بۆیه کیلگه که یان ناونا سه قل ده مخ، به زمانی خویمان به واتای کیلگه ی خوین.²⁰ چو نه که له په رتوو کی زه بووردا نوو سراوه:

{ ماله که ی ده بی به وێرانه و

هیچ که س تیایدا ناژی. }

هه ره وه ها:

{ با یه کیکی تر جیی بگریته وه له رابه رایه تی. }

²¹ که واته له سه ره مانه یه کی له و پیاوانه هه ل بژیرین که کۆده بوونه وه له گه لمان به در پزایی نه و کاته ی خودا وه ند عیسا هات و چۆی له گه لمان ده کرد،²² له و کاته ی یه حیا له ئاوی هه لکیشا تا نه و رۆژه ی لیمان به رز کرایه وه بو ئاسمان، له گه لمان شایه تی هه ستانه وه ی عیسا بووه. }

²³ ناماده بووان دوو پیاویان هه ل بژارد یه کیکیان یوسف بوو که ناوه برا به بارسابا و نازناوی یوستوس بوو، نه وی که شیان مه تیاس بوو.²⁴ ئینجا نوێژیان کردو ووتیان: (ئه ی نه و خودا وه نده ی به دلی هه مووان ده زانی، بۆمان ده رخه له م دوو پیاوه کامیان هه ل بژیرین،²⁵ تا به شداریمان بکات له خه زمه ت و نیراویه تی

دانیشتووانی جهلیل نین؟⁸ تیز چۆن هەر یەک لهئیمه گۆنی لهزمانی ئەو وولاته دهی که تیايدا له دایک بووه؟⁹ تيمه خهڵکی په‌رتیو میدیایو عیلامین، هه‌ندیکیشمان له‌دانیشتووانی نیوان دجله‌و فوراتین، هه‌روه‌ها له‌ناوچه‌ی یه‌هودیه‌و که‌پدوکیه‌و پونتس و ناسیا،¹⁰ یان له‌فریجیه‌و په‌مفیلیه‌و میسر و ناوچه‌ی لیبیای دراوسی قهیره‌وان، هه‌روه‌ها له‌گه‌لمان خه‌لکی رۆماش هه‌یه به‌سه‌ردان هاتوون، له‌گه‌ل جووله‌که‌و ئەوانه‌ی بوو بوون به‌جووله‌که،¹¹ هه‌روه‌ها هه‌ندی له‌کریتیه‌کانو عه‌ره‌ب. جا ئەوه‌تا گۆتیمان لیبانه به‌زمانی خۆمان قسه‌ ده‌که‌ن ده‌باره‌ی کرداره مه‌زنه‌کانی خودا).¹² خه‌لکه‌که به‌سه‌ر سامیه‌وه ده‌ستیان کرد به‌ پرسیار کردن له‌یه‌کتری: (ئه‌مانه هه‌مووی چی ده‌گه‌ینی؟)¹³ به‌لام هه‌ندیکیان به‌گالته‌ پێ‌کردنه‌وه ده‌یان ووت: (ئه‌وانه سه‌ر خۆشن).

یه‌که‌م ووتاری په‌ترووس

¹⁴ جا په‌ترووس له‌گه‌ل یانزه نیراوه‌که راوه‌ستا، به‌ده‌نگیکی به‌رز قسه‌ی بو ناماده‌بووان کرد ووتی:

(ئه‌ه‌ی پیاوانی جووله‌که‌و هه‌موو

دانیشتووانی قودس، گۆی‌بگرن بۆ قسه‌که‌مان تا ئەوه‌ی پیتان ده‌لیم زانراوی لاتان،¹⁵

چونکه ئەوانه سه‌ه‌ر خۆش نین وه‌ک بیرده‌که‌نه‌وه، هیشتا کاژیر نۆی به‌یانیه.¹⁶ به‌لام ئەمه ئەوه‌یه که به‌زمانی پیغه‌مبه‌ر یۆئیله‌وه ووتراوه:

¹⁷ {خودا ده‌فه‌رمووی:

له‌رۆژانی کۆتاییدا رۆحم ده‌رێژم به‌سه‌ر هه‌موو مرۆفداو

کوربانو کچانتان به‌وشه‌ی خودا ده‌دوین،

هه‌روه‌ها گه‌نجه‌کانتان بینین ده‌بینو پیره‌کانتان خه‌ون ده‌بینن.

¹⁸ له‌و رۆژانه‌دا رۆحی خۆم ده‌رێژم

به‌سه‌ر هه‌موو ده‌ست و پیوه‌نده‌که‌مان، له‌ژنو له‌پیاو،

جا هه‌موویان به‌وشه‌ی خودا ده‌دوین.

¹⁹ له‌ ئاسمان له‌ سه‌روه‌ کاری سه‌رسوره‌یه‌نه‌رو

له‌ زه‌وییش له‌ خواره‌وه نیشانه‌ی سه‌ه‌ر ده‌که‌م:

خوین و ناگرو چه‌ر دوو که‌ن.

²⁰ رۆژ تاریک ده‌بی،

مانگیش وه‌ک خوینی لی‌دیت،

پیش ئەوه‌ی رۆژی خوداوه‌ند بی، ئەو رۆژه مه‌زنه‌ به‌ناوبانگه‌.

²¹ هه‌ر که‌سه‌یکیش به‌ناوی خوداوه‌ند

بانگ‌بکات رزگاری ده‌بی.

²² ئەه‌ی رۆله‌کانی ئیسرایل، گۆی له‌م

باوه پهینانی سیّ هزار

37 کاتیّ ناماده بووان گوئیان لهم قسانه بوو، کاری کرده سهر دلّیان، پرسیاریان له په ترۆس و نیراوه کانی تر کرد: (نهی برایان ئیستا نیمه چی بکهین؟) 38 په ترۆس وه لّامی دانهوه: (تۆ به بکهن، با ههر یه که تان به ناوی عیسی مەسیح هوه له ناوه له بکیشریّ بو لیخۆش بوونی گوناوه به خشینى رّوحی پیرۆزتان دهسکهوی، 39 چونکه ئەم به لینه بو خۆتان و منداله کانتانه، ههروهها بو ههموو ئەوانه ی دوورن، ههموو ئەوانه ی خوداوه ند خودامان بانگیان ده کات). 40 په ترۆس به زۆر ووشه ی تر شایه تی بو دان و ووره ی بهرز کردنه وه، دهیوت: (خۆتان رزگار بکهن لهم نه وه لارو چهوته). 41 ئەوانه ی قسه که یان قبول کرد له ناوه له ملکیشران، له و رۆژه دا نزیکه ی سیّ هزار کس هاته پالیان.

42 ئیت ئەوانه بهردهوام بوون له سهر وهرگرتنی فیژ کردنی نیراوان و ژبانی خوشک و برابیه تی و له ت کردنی نانو نوێژ کردن. 43 ههروهها کاتیّ کارو نیشانه ی سهرسور پهینه ی زۆر له سهر دهستی نیراوان کرا، ههموو ترسیان لی تیشیت. 44 باوه رداره کان ههموو بهیه که وه یه کیان گرتبوو، له ههموو شتیگ که هه یان بوو به شداری یه کتریان ده کرد، 45 ههروهها ئەوه ی هه یان بوو

دهیان فرۆشت و نرخه که یان دابهش ده کرد به سهر ئەوانه ی پیۆستیان پی بوو، 46 ههموو رۆژیک بهیه ک دلّ بهردهوام له په رستگا ناماده ده بوون، له مالان نانیان له ت ده کرد، ههروهها بهیه که وه نانیان به دلّخۆشی و دلّپاکیه وه ده خوارد، 47 ستایشی خودایان ده کرد، خه لکه که ههموو به چاری ریزه وه سهیریان ده کردن. ههموو رۆژیکیش خوداوه ند ئەوانه ی دهینه یه پان کۆمه له ی باوه رداران که رزگاریان ده بوو.

چاک بوونه وه ی ئیفلجیگ

3

رۆژیکیان کاژیری سیّ پاش نیوه رۆ په ترۆس یۆحه نا له کاتی نوێژ کردن چوونه په رستگا. 2 له بهردهم ده رگای په رستگادا که پیّ ده وترا ده رگای جوان، پیایوکی بهزگماگ ئیفلج دانیشبوو، ههموو رۆژیک هه لئانده گرت و له وه ی دایانده نا تا سوان بکات له وانه ی ده هاته په رستگا که وه. 3 کاتیّ کابرا په ترۆس و یۆحه نای بینی خهریکن بچه ناو په رستگا، داوای خیری لی کردن، 4 ئەوانیش به ووردی تییان وانی، ئینجا په ترۆس پی ووت: (سهیرمان بکه!) 5 ئەوه یس چاوی تی بپین و چاوه رپی ده کرد شتیکی بده نی. 6 په ترۆس ووتی: (نه زپیم پیسه وه نه زیو، به لّام ئەوه ی

خودای باو با پیرانمان، عیسیای رۆلّهی خۆی شکۆدار کرد، ئەوێ ئیوه داتان بەدەستەوه بۆ مردن و رەتتان کردەوه لەبەردەم پیلاتۆس، لە کاتی کێدا بریاری داو بو نازادی بکات. ¹⁴ ئیوه ئەو پاک و پیرۆزه بی تاوانەتان رەت کردەوه و داوای لیبور دستان بۆ بکۆژێک کرد. ¹⁵ جا ئیوه سەرۆکی ژاننان کوشت، بەلام خودا لەنیو مردووان زیندووی کردەوه، ئیمەش شایهتین بۆ ئەمە. ¹⁶ هەر وها باوهر به ناوی ئەو، ناوی ئەو هیرو توانای گهرا ندهوه بۆ ئەم کابرایه ئیوه دەبینن و دەناسن، ئەو باوهری بههۆیهوه دیت ئەم تەندروستییهی پی بهخشی لەبەردەم هەمووتان.

¹⁷ (ئەهێ برایان من دەزایم ئیوه و سەرۆکه کانتان بە نهزانی هەلسو کهوتتان کرد، ¹⁸ بەلام خودا بەمە ئەوهی هینایه دی که لهسەر زمانی هەموو پیغمهبران و توووی، کهوا مەسیحه کهی دهبی نازار بچێژی. ¹⁹ کهواته تۆبه بکهو و بگهڕێنهوه تا گوناوه کانتان بسرێتهوه، ²⁰ ئینجا خودا وەند ده رگای خۆشیتان لی بکاتهوه و عیسیای مهسیحتان بۆ بنیژێتهوه، ئەوهی له پیشا بۆی دیاری کردوون. ²¹ جا دهبی مەسیح لەناسمان بمیژێتهوه تا ئەو کاتهی هەموو شتیەک چاک دهبیتهوه، هەر و هک چۆن خودا له کۆنهوه لهسەر زاری پیغمهبره پیرۆزه کانی داوه. ²²

هههه دهتدهمی، به ناوی عیسیای مهسیحی ناسیری ههستهو برۆ! ⁷ پهتروس دهستی راستی گرت و ههلهساند، یه کسهر هیز کهوته قاچوقولی. ⁸ ئیتر کابرا ههلبهزییهوه دهستی کرد به رۆیشتن، له گهله پهتروس و یۆحهننا چووه په رستگا، له خۆشیان به رۆیشتنهوه ههله بهزییهوه و ستایشی خودای ده کرد. ⁹ ههموو ئەوانه ی لهوی بوون بینیان کابرا به پیی خۆی ده پروا ستایشی خودا ده کات. ¹⁰ ئیتر خه لکه که زانیان کابرا ئەو سوالکهره ئیفلجیه کهوا کردبوی به خو له بهردەم ده رگای جوانی په رستگا داده نیشته، جا هه موو سه ریان سو رما له وهی به سه ر کابرا هاتوه.

ووتاری پهتروس له په رستگا

¹¹ کاتی کابرای ئیفلج دهستی گرتبوو به پهتروس و یۆحهنناوه، ژماره یه کی زۆر له خه لکه که به سه رسامیه وه لیان کۆبو نه وه لهو شو ئینه ی که به هه یوانی سلیمان ناسراوه. ¹² کاتی پهتروس ئەمە ی بینی پی ووتن: (ئەهێ پیوانی ئیسرا ئیل، بۆچی سه رتان سو رماوه له وهی رو ویداوه؟ بۆچی چاوتان تی بریوین، واده زانن ئیمه به توانای خۆمان یا خود به له خواتر سیمان وامان لهو پیاوه کردوه برۆ؟ ¹³ خودای ئیبراهیم و ئیسهحاق و یاقوب،

دهمهوئیواره بوو. ⁴ بهلام زور لهوانه‌ی گویان له‌قسه‌کان بوو باوه‌ریان هیتا، ژماره‌ی نهو پیاوانه‌ش گه‌یشته پنج هزار کسه.

⁵ بو به‌یانی پیشه‌وایان و پیران و ماموستایانی شه‌ریعت له‌قودس کۆبوو‌نه‌وه. ⁶ سه‌هانی سه‌رۆک کاهین و قه‌یافا و یۆحه‌ننا و ئەسکه‌نده‌رو هه‌موو نه‌وانه‌ی سه‌ر به‌تیره‌ی سه‌رۆک کاهین بوون له‌گه‌لتیان بوون. ⁷ ئینجا په‌ترووس و یۆحه‌ننايان له‌ناوه‌راستیان راگرت و لییان پرسین: (خهلکانیکی وه‌ک ئیوه به‌چ هیزیک یان به‌ناوی کی نه‌مانه ده‌کهن؟)

⁸ په‌ترووس پرپوو له‌رۆحی پیرووز و هه‌لامی دانه‌وه: (ئه‌ی پیشه‌وایان و پیرانی گه‌ل) ⁹ گه‌ر ئیوه نه‌مرۆ پرسیارمان لی‌ده‌کهن ده‌رباره‌ی نه‌و چاکه‌یه‌ی له‌گه‌ل نه‌خۆشیک کردوومانه، به‌چ هۆیه‌ک چاک‌بووته‌وه، ¹⁰ باهه‌مووتان و هه‌موو گه‌لی ئیسراییل بزانی، نه‌و به‌ناوی عیسا‌ی مه‌سیحی ناسیری، نه‌وه‌ی ئیوه له‌خاچتانداو خوداش له‌ناو مردووان زیندووی کرده‌وه، ئەم ئیفلجیجه به‌ته‌ندروستییه‌کی ته‌واوه‌وه و له‌به‌رده‌متان راوه‌ستاوه. ¹¹ ئەم عیسا‌یه { نه‌و به‌رده‌یه نه‌ی وه‌ستاکان که ره‌تتان کرده‌وه،

به‌لام هه‌ر ئەم بوو به‌به‌ردی بناغه. }

¹² بیجگه له‌عیسا به‌کسه‌ی که

موسا به‌باپیرانی ووت: { خوداوه‌ند خوداتان له‌نیو براکانتان پیغه‌مه‌بریکتان بو هه‌لده‌ستیئی وه‌ک من، هه‌رچه‌کتان بی‌ده‌لی گویی لی‌نگرن. ²³ به‌لام نه‌وه‌ی گویی لی‌تاگری له‌ناو گه‌ل ریشه‌کیش ده‌کری. } ²⁴ نه‌و کات و سه‌رده‌مه هه‌موو پیغه‌مه‌بران باسیان کردووه، له‌سامۆئیله‌وه تا نه‌وانه‌ی دوای نه‌و هاتوون. ²⁵ ئیوه رۆله‌ی پیغه‌مه‌بران و نه‌و په‌یماننه‌ن که خودا له‌گه‌ل باوباپیرانتان به‌ستی، کاتی به‌نیراهیمی ووت: { به‌نه‌وه‌ی تو هه‌موو گه‌لانی سه‌ر زه‌وی پیرووز ده‌بن. } ²⁶ له‌پیناوی ئیوه خودا رۆله‌ی خۆی هه‌ستاندو یه‌که‌مجار بو ئیوه‌ی نارد، تا پیرووزتان بکات به‌گه‌رانه‌وه‌ی هه‌ر یه‌کی‌کتان له‌خراپه. }

په‌ترووس و یۆحه‌ننا له‌ئه‌نجوو‌مه‌ن

4

کاتی په‌ترووس و یۆحه‌ننا قسه‌یان له‌گه‌ل خه‌لکه‌که ده‌کرد، کاهینه‌کان و سه‌رۆکی پاسه‌وانی په‌رستگا هاتن بو لایان له‌گه‌ل سه‌دوقیه‌کان و ² زور بیزار بوون، چونکه به‌هۆی په‌یامی عیسا خه‌لکه‌که‌یان فی‌ده‌کردو هه‌ستانه‌وه‌ی مردووانیان را‌ده‌گه‌یاندا. ³ جا نه‌وان یۆحه‌ننا و په‌ترووسیان گرت و له‌به‌ندیخانه‌یان کردن تا به‌یانی چونکه کاته‌که

²¹جاریکی که ئنجوو مهنه که هه ره شهیان لی کردنهوه، به لاه نهیاندەزانی به چ رینگایهک سزایان بدەن، ئیتر نازادیان کردن، چونکه هه موو ستایشی خودایان ده کرد له بهر نهوهی روویدا بوو،²² چونکه نهوه پیاوهی بهم نیشانەیه چاک کرایهوه ته مهنی له چل سال زیاتر بوو.

نوژی باوه داران

²³کاتی پەترووس و یوحەننا نازادکران گهرا نهوه بو لای هاوریکنیان، سهروک کاهینه کانو پیران چیان بیوتبوون بویان گهرا نهوه،²⁴ نهوانیش کاتی گوئیان لهوان بوو، هه موو بهیهک دل دهنگیان بهرز کردهوه بو خوداو ووتیان: (خوداوهندی بالادەست، ئەی دروستکەری ئاسمان و زهوی و دهریاو هه موو نهوه شتانهی تیاپاندایه،²⁵ ئەی نهوهی بههوی رۆحی پیرۆز لهسهه زمانی داودی باوکمان و خزمتکاری خۆت ووت:

{ بۆچی میللهتان ورۆژاونو

گه لان بیر لهشتی پوچ ده که نهوه؟

²⁶پادشایانی سهه زهوی خویان رینگخستوه،

سهروک که کانیان کۆبوو نهوهو

یه کیان گرت تا به رهه لستی خوداوهندو

مه سیحه که ی بکهن. }

²⁷چونکه به راستی هیرۆدس و پیلاتوسی

رزگار بوون نییه، چونکه جگه لهوه لهزیر ئاسمان ناویکی که نییه خودا پیشکەشی کردی به مروف که بههویهوه رزگارمان بی.

¹³نهوان سهریان سورما له چاونه ترسی پهترووس و یوحەننا، کاتی زانیان بی زانیاری و شاره زانه بوون، بویه زانیان نهوان پیشتر له گهل عیسا بوون.¹⁴ ههروهها کاتی نهوه ئیفلیجیهیان بینی چاک بووه تهوهوه به پیوه له گهلیمان وه ستاوه، ئیتر هیچیان نهوژیهوه به ره بهرە کانی بی بکهن.¹⁵ لیره فهرمانیان پیدان له کۆره که بچنه دهروه، تا له ناو خویان ته گهیریک بکهن.¹⁶ جا ووتیان: (چی لهم دوو پیاوه بکهین؟ شتیکی ئاشکرایه له بهر دهه دانیشتروانی هه موو قودس نهوه کاره سهه سوریه نهوهی له سهه دهستی ئەم دوو پیاوه کراوه و ناتوانین نکۆلی لی بکهین،¹⁷ به لاه تا ئەم کاره زیاتر له ناو گهل بلاونه بیستهوه، هه ره شهیان لی ده کهین ههتا له مهوه دوا باسی ئەم ناوه نه کهن لای کهس.)

¹⁸ئینجا نهوانیان هیناو فهرمانیان پیدان ئیتر به ناوی عیسا دهه نه که نهوهوه کهس فیتر نه کهن.¹⁹ پهترووس و یوحەنناش ووتیان: (ئیهوه حوکم بدەن، ئە گهه راسته له بهر دهه خودا ملکه چی فهرمانه کانتان بین یان فهرمانی خودا.²⁰ چونکه ناتوانین نهوهی بینیمانوه بیستمانه باسی نه کهین.)

خواهن كينلگهو مان بوون دهيان فروشت و پاره كهيان³⁵ دهخسته بهردهم نيراوانهوه، نهوانيش دابهشيان ده كرد بهسهر هر يه كيك بهپي پويستي خو. ³⁶ يه كيك لهوانه يوسف ناويك بوو كه نيراوان به بهرنابا ناويان دهر بد بهواتاي رولهي هاندر، كه له تيره ي لاوي* و خهلكي قبروس بوو. ³⁷ نهم كابرايه كينلگهيه كي ههبوو، فروشتي و نرخه كه ي خسته بهردهم نيراوان.

5 حهناياو سهفيره

بهلام پياويك ناوي حهنايا بوو، له گهل سهفيره ي زني كينلگهيه كي فروشت. ² ههروهه له گهل نه كه ي ريككهوت و بهشيك له نرخه كه ي شاردهوه، نهوه ي مايهوه هيناي و خستيه بهردهم نيراوان. ³ بهلام پهتروس پي ووت: (نه ي حهنايا، چون شهيتان دلي پر كرديت تا درو له گهل روحي پيروز بكهيت و بهشيك له نخي كينلگه كهت بشاريتهوه؟ ⁴ نايا نه تده تواني كينلگه كه بو خوت دائي و نه ي فروشي كاتي كه هي خوت بوو؟ پاش فروشتي نايا مافي نهوت نه بوو نرخه كه ي هه لگريت؟ نيتر بوچي له دلي خوتدا ويست ناپاكي بكهيت؟ تو دروت له گهل خهلك نه كرد، بهلكو له گهل خودا.) ⁵

پونتي و ناجووله كه كانو گهلي نيسرائيل لهم شماره يه كيانگرت تا بهر بهر هه كاني عيساي رولهي ي پيروزت بكهن، نهوه ي كردت بهمهسيح، ²⁸ ههتا هه موو نهوه ي له پيشا دهستت و خواستت نه خسه ي بو كيشابوو روو بدات. ²⁹ نه ي خودا وهند، نيستاش سهيري نهوه هه ره شاننه بكه كه دهيكه ن، چاونه ترسي به خسه به خزمه تكاره كانت تا به ووشه كانت بدوين، ³⁰ كاتي دهستي خوت دريژده كهيت بو چالك بوونهوه ي نه خوش، تا نيشانهو كاري سه رسور هينهر به ناوي عيساي رولهي پيروزتهوه بكري.)

³¹ كاتي نوپريان ده كرد نهو شوينه ي تيايدا كزبوو بوونهوه له رزي و هه موو پر بوون له روحي پيروز، نينجا بي ترس به ووشه ي خودا دوان.

ژياني هاوبهش

³² كومه لي باوه رداران يهك دلو يهك گيان بوون، هيچ كه سي نه ي دهووت نهو شته ي هه يه تي هي خويه تي به ته نها، بهلكو له هه موو شتيك هاوبهش بوون. ³³ به هيژيكي مه زنه وه نيراوان شايه تي زيندوو بوونهوه ي عيساي خودا وهنديان ده دا، بهره كه تيكي گهوره بهسهر هه موو يانه وه بوو. ³⁴ كه سي نه بوونيان تيا نه بوو چونكه هه موو نهوانه ي

له پهپرستگا کۆده بوونه وه. ¹³ خه لکی تر نه یانده و پرا تیکه لایوان بن، به لām زۆر رږزیان ده گرتن و ¹⁴ باوه ردارانیش زیاتر ده بوون و ده هاتنه پال خودا وه ند، به کۆمه ل له پیاو و له زن، ¹⁵ تا وای لپی هات نه خو شه کانیا ن هه لده گرت ه ده وه بو سهر شه قامه کان و له سهر جینگاو چواراپایه دایانده نان، تا نه گهر په ترۆس هات، ته نانه ت سیبهره که شی بکه ویت ه سه ره کیکیان. ¹⁶ خه لکیکی زۆر له شارو ده وره پشتی قودسه وه ده اتن، نه خو شه کانیا ن و نه وانه یان هه لگرتبو که به ده ست رۆحی پیسه کان ده یان نالاند، ئیت هه موویان چاک ده بوونه وه.

¹⁷ به لām سه رۆک کاهین و هه موو نه وانه ی له گه لپی بوون که سه ره به ریازی سه دو قیه کان بوون، هه سوو دیان پی بردن. ¹⁸ نیراوه کانیا ن گرت و خستیانه به ندیخانه ی گشتی. ¹⁹ به لām فریشته یه کی خودا وه ند له شه ودا ده رگای به ندیخانه که ی کرده وه نازادی کردن و پی ووتن: ²⁰ (برۆن له په پرستگا راوله ستن، ته وای پیه یامی ئه م ژیا نه نو ئیه به خه لکی بلین). ²¹ نه وانی ش که گو ئیا ن له م قسانه بوو، به یانی زوو چوون بو په رستگا و ده ستیا ن کرد به فی رکردن. ئینجا نه نجرو منه ی بالا کۆسو وه وه، به ناماده بوونی سه رۆک کاهین و هه موو نه وانه ی له گه لپی بوون،

کاتی حه نانیا گو ئی له م قسه یه بوو که وت و مرد. هه موو نه وانه ی به مه یان زانی ترسیکی زۆریان لی تیش ت. ⁶ نه وسا هه ندی گه نج هه ستان حه نانیه یان کفن کرد، هه لیا ن گرت و ناشیا ن.

⁷ پاشان نزیکه ی دوا ی سی کا ژیر ژنه که ی حه نانیا هات و به ویه نه ده زانی که رووی دابوو، ⁸ په ترۆس لی پرسی: (پیم بلی، ئیا به م نرخه کی لگه که تان فرۆشت؟) ژنه ش له وه لامدا ووتی: (به لپی، به و نرخه). ⁹ جا په ترۆس پی ووت: (بۆچی له گه ل می رده که ت ریککه وتی تا رۆحی خودا وه ند تاقی بکه نه وه؟) ئا نه و هتا نه و گه نجانه ی می رده که یان ناشی گه یشتنه به رده رگا، توش هه لده گرن). ¹⁰ ژنه ده ست به جی له به ری پی په ترۆس که وت و مرد. کاتی گه نجه کان هاتنه زو وروه و بینیان مردوو ه، ته ره مه که یان هه لگرت و له ته نیشت می رده که ی ناشیا ن. ¹¹ ئیت ترسیکی زۆر گه و ره بالی کیشا به سه ره هه موو کۆمه لی باوه رداران، هه ره وها هه ره که سی نه و هه واله ی ده بیست.

زۆر بوونی باوه رداران ¹² له سه ره ده ستی نیراوان زۆر نیشانه و کاری سه رسو ره ی نه لهنیو گه ل نه نجام درا. هه موویان به یه ک دل له هه یوانی سلیمان

خه لک!)³⁰ خودای باو پیرانمان عیسای
 ههستاندهوه، ئهوهی ئیوه کوشتان به لهسه
 دار ههلواسینی.³¹ خودا ئهه می بهرزی کردهوه
 بۆلای دهسته راستی خوئی، کردی به
 سهروک و رزگار که ههتا تۆبه کردن و
 لی خویش بوونی گونا به ئیسرائیل بهخشی.
³² جا ئیمه شایهتی ئهمانهین، ههروهها رۆحی
 پیرۆزیش ئهوهی خودا بهخشیویهتی بهوانه
 ملکه چن بۆی.)

³³ کاتی گوتیان لهم قسانه بوو زۆر
 تووره بوون، تهگبیریان کرد بیان کوزن.³⁴
 بهلام یه کی له ئه ندامانی ئهنجومه نه که ناوی
 گه مالا ئیل بوو، مامۆستای شه ریهت و
 فه ریس ی بوو، هه موو گه ل ریژی لی ده گرت،
 هه ستا و فه رمانی دا نیراوان بو ماوه یه ک
 بیری نه ده وه.³⁵ ئینجا به ئهنجومه نه که ی
 ووت: (ئه ی پیاوانی ئیسرائیل، ئاگادار بن
 له وهی ده تانه وی بیکه ن به م پیاوانه.³⁶
 ماوه یه کی کورت له مه به ر سو داس ناویک
 هه ستا و خوئی به شتی ک داده نا، نزیکه ی
 چوار سه د پیا و دوای که وتن، به لام کوزرا و
 ئه وان ه ی دوای که وت بوون بلا بو نه وه، ئیتر
 ناوی نه ما.³⁷ ئینجا له کاتی نا نوو سینه که دا
 یه هوزای جه لیلی هه ستا و ژماره یه کی زۆر
 له خه لک روویان تی کردو شوینی که وتن،
 به لام ئه ویش له ناو چو و ههروهها ئه وان ه ی

ههروهها پیرانی ئیسرائیل، به شوین نیراوانیان
 نارد له به ندیخانه تا بیان هینن،²² به لام
 یاری ده ده ره کان چوونه به ندیخانه و نه یان
 دۆزینه وه، ئیتر ئه وانیش گه رانه وه و هه وائیان
 دانی و²³ ووتیان: (ده رگای به ندیخانه که مان
 بی نی به باشی دا خرابوو، پاسه وان ه کان
 له به رده می وه ستا بوون، به لام کاتی کرده مان وه
 که مان تیادا نه دی.)

²⁴ کاتی سهروکی پاسهوانی په رستگا و
 سهروک کاهینه کان ئه مه یان بیست سه ریان
 سو رما له وهی کۆتایی ئه مه چۆن ده بی.²⁵
 ئینجا پیاویک ها ته ناو کۆره که ووتی: (ئه و
 پیاوانه ی خه سته بو تانه نا و به ندیخانه، ئیستا
 له په رستگا وه ستا نو و خه لکی فی ر ده که ن.)
²⁶ ئه و سا سه روک پاسه وان ه کان و
 یاری ده ده ره کان رۆیشتن نیراوانیان
 بی توندو تیژی هینا، چونکه له گه ل ده ترسان
 به رده رانیان بکه ن.²⁷ کاتی رایان گرتن
 له به رده م ئهنجومه نه که دا، سه روک کاهین
 لی یانی په رسی و²⁸ ووتی: (ئایا به توندی
 فه رما مان پی نه دان به م نا وه خه لکی فی ر
 نه که ن، به لام ئیوه هه موو قودستان پر کرد له
 فی ر کرد نه کانتان، ده تانه وی خوینی ئه م پیا وه
 بجه نه نه ستۆ مان.)

²⁹ په ترو سو و نیراوان وه لامیان دایه وه:
 (ئیمه پیویسته زیاتر ملکه چی خودا بین نه ک

ووتن: (نابی) نیمه واز له ووشه‌ی خودا بهینین و به‌ناز و ووقه دابه‌شکردن خه‌ریک بین. ³ نه‌ی برایان له‌نیو خوتان جهوت پیاو هه‌لبژیرن که ناوبانگیان باش بیت و پرین له‌رؤحی پیروژو له‌دانایی، هه‌تا هه‌ستن به‌جی به‌جی کردنی نه‌م نه‌ر که. ⁴ به‌لام نیمه خومان تهر خاندانه‌کین بو نوپژ کردن و خزمه‌ت کردنی ووشه‌ی خودا.)

⁵ خه‌لکه که هه‌موو نه‌م پیشنیا ره‌یان به‌دل بوو، یه‌که‌مجار نیستفانۆسیان هه‌لبژارد، نه‌ویش پیاویکی پر له‌باوه‌رو رؤحی پیروژ بوو، نینجا فیلیپۆس و پروخۆرس و نیکانۆرو تیمۆن و په‌رمیناس و نیقولاوسی نه‌ن‌تاک‌ی که ناجوله‌که‌بوو بسوو به‌جوله‌که. ⁶ نه‌وانه هینرانه پیش نیراوان و نه‌وانیش ده‌ستیان خسته سهر سه‌ریان و نوپژیان بو کردن. ⁷ نیتز ووشه‌ی خودا زیاتر بلا بووه‌وه، هه‌روه‌ها ژماره‌ی قوتابیان له‌ قودس زۆر زیاد بوو، کۆمه‌لکی گه‌وره‌ش له‌ کاهینه‌کان گوپزایه‌لی باوه‌ر بوون.

گرتنی نیستفانۆس

⁸ نیستفانۆسیش پر له‌ به‌ره‌که‌ت و هیژی خودا، کاری سه‌رسوره‌ینه‌رو نیشانه‌ی گه‌وره‌ی له‌نیو گه‌ل ده‌کرد. ⁹ جا هه‌ندیک له‌وانه‌ی له‌و که‌نیشته‌ن که‌ پیی ده‌وتریی که‌نیشته‌ی نازادکراوه‌کان، قه‌یره‌وانیه‌کان و

شوینی که‌وتیبون بلا بوونه‌وه. ³⁸ جا نیستا من نامۆزگاریستان ده‌که‌م، دووربکه‌ونه‌وه له‌م پیاوانه‌و وازیان لی‌بهینن، گهر نه‌م بیروباوه‌رو کاره‌ له‌لای خه‌لکه‌وه‌ بیت، مسۆگهر له‌ناوده‌چی، ³⁹ نه‌گهر له‌لای خودا وه‌ش بی ناتوان له‌ناوی به‌ن، نه‌گینا خوتان ده‌بیننه‌وه دژی خودا ده‌ج‌ه‌نگن.)

⁴⁰ نیتز به‌قسه‌یان کرد، نیراوانیان بانگ کردو قامچیان لیدان و فه‌رمانیان پیدان له‌مه‌ولا باسی ناوی عیسا نه‌که‌ن، دوا‌ی نازادیان کردن.

⁴¹ به‌لام نیراوان به‌دل‌شاده‌وه له‌ به‌رده‌م نه‌نجومه‌نه‌که‌ هاته‌ده‌روه، چونکه‌ وا دانران شایانی نه‌وه بن له‌پیناوی ناوی نه‌و سوو کایه‌تیان پی‌بکری. ⁴² جا نه‌وانیش بی‌ووجان هه‌موو رۆژیک له‌په‌رستگاو له‌ مالان، خه‌لکیان فی‌رده‌کردو مزگینان ده‌دا که‌ عیسا مه‌سیحه‌.

هه‌لبژاردنی جهوت خزمه‌تکار

6

کاتی له‌و رۆژانه‌دا ژماره‌ی قوتابیه‌کان زیادی ده‌کرد، جوله‌که‌ یۆنانه‌کان گله‌بیان هه‌بوو له‌ عیبرانه‌کان، که‌ بی‌وه‌نه‌کانیان پشتگۆی ده‌خران له‌ خزمه‌تی رۆژانه‌. ² بۆیه‌ دوانزه‌ نیراوه‌ که‌ هه‌موو قوتابیانان بانگ کردو پینان

ئەسكەندەرىيە كان و ئەوانەى لە كليكياو ئاسيان، هەستان و شەرە قسەيان لە گەل ئىستفانۆس كرد. ¹⁰ بەلام نەيانتوانى بەر بەرە كانى ئەو دانايىو ئەو رۆحە بكەن كە تىايدا دەوا. ¹¹ بۆيە بەدزىيەو و چەند كەسيكيان هاندا تا بلين: (گويمان لە ئىستفانۆس بوو كفرى سەبارەت بە موسا خودا دە كرد). ¹² ئىنجا گەلو پيران و مامۆستايانى شەرىعتيان جۆشدا، ئەوسا كەوتە سەرى و گرتيان و هينايانە لای ئەنجومەنى بالای جوولە كە. ¹³ شاىەتى درۆيان بە سەرەو دەست كردو دەيان ووت: (ئەم كابرە دەزى ئەم شوينە پىرۆزەو شەرىعت هەميشە قسە دەكات و ازناھينى. ¹⁴ چونكە گويمان لى بوو دەيووت عىسای ناسىرى ئەم پەرستگايە دەروخينى و ئەو خوورەو شتەنەى لە موسا وەرمانگرتوو دەيگۆرى). ¹⁵ جا هەموو ئەوانەى لە ئەنجومەنە كە دانىشتبون سەرخاندايى، بنیان دەمو چاوى وەك دەمو چاوى فرىشتە وايە.

شكۆدار بۆ ئىبراهيمى باو كمان دەركەوت كاتى لەخاكى نيوان دجلەو فورات بوو، پيش ئەوەى بىروا لەحاران نىشتەجى بى، ³ { پى ووت: خاك و كەسو كارت بەجى بەيلەو برۆ بۆ ئەو خاكەى پيشانت دەدەم. } ⁴ ئەوسا ئەویش خاكى كلدانىيە كانى بەجى هيشت و لەحاران نىشتەجى بوو. كاتى باو كى مرد، خودا هيناي بۆ ئەم خاكەى ئيوە ئىستا تىايدا نىشتەجىن. ⁵ لەگەل ئەوەش خودا هىچ ميراىكى نەدايە، تەنانەت شوين پيشەك زەویشى نەدايە. هەرچەندە ئەو كاتە بى منداڵ بوو، بەلام خودا بەلین پىدا { ئەم خاكە بدا بەخۆى و بە ئەوە كانى دواى خۆى. } ⁶ جا خودا بەم شىوہە قسەى كرد: { ئەوە كانى تۆ بۆ ماوہى چوارسەد سان نامۆ دەبن لەخاكىكى بيگانە، لەو ماوہەدا دەبن بە كۆيلەو هەتسو كەوتى خراپيان لەگەل دە كرى، ⁷ بەلام ئەو گەلە تاوانبار دەكەم كە دەيان كەن بە كۆيلە. } هەر وەها خودا دەلى: { دواى ئەمە دینە دەروەو لەم شوينە دەم پەرستن. } ⁸ ئىنجا خودا پەيمانى خەتەنە كردنى * لەگەل ئىبراهيم بەست. ئەو بوو ئىبراهيم ئىسحاقى كورى خەتەنە كرد كە تەمەنى بوو بە هەشت رۆژ، ئىسحاقىش ياقوبى كورى، ياقوبىش هەردوانزە باو كانى يەكەمان. ⁹ باو كانىش لەبەر ئەوەى چاويان بەيوسف هەل

ئەسكەندەرىيە كان و ئەوانەى لە كليكياو ئاسيان، هەستان و شەرە قسەيان لە گەل ئىستفانۆس كرد. ¹⁰ بەلام نەيانتوانى بەر بەرە كانى ئەو دانايىو ئەو رۆحە بكەن كە تىايدا دەوا. ¹¹ بۆيە بەدزىيەو و چەند كەسيكيان هاندا تا بلين: (گويمان لە ئىستفانۆس بوو كفرى سەبارەت بە موسا خودا دە كرد). ¹² ئىنجا گەلو پيران و مامۆستايانى شەرىعتيان جۆشدا، ئەوسا كەوتە سەرى و گرتيان و هينايانە لای ئەنجومەنى بالای جوولە كە. ¹³ شاىەتى درۆيان بە سەرەو دەست كردو دەيان ووت: (ئەم كابرە دەزى ئەم شوينە پىرۆزەو شەرىعت هەميشە قسە دەكات و ازناھينى. ¹⁴ چونكە گويمان لى بوو دەيووت عىسای ناسىرى ئەم پەرستگايە دەروخينى و ئەو خوورەو شتەنەى لە موسا وەرمانگرتوو دەيگۆرى). ¹⁵ جا هەموو ئەوانەى لە ئەنجومەنە كە دانىشتبون سەرخاندايى، بنیان دەمو چاوى وەك دەمو چاوى فرىشتە وايە.

ووتارى ئىستفانۆس

7

جا سەرۆك كاهين لە ئىستفانۆسى پرسى: (نایا ئەم تاوانانە راستە؟) ² ئەویش لەو لەمدا ووتى: (ئەى برايان و باوكان گوى بگرن، خوداى

دانرا یوسفی نه‌ده‌ناسی. {¹⁹ به‌فرو فیل
ده‌جولایه‌وه له‌گه‌ن ره‌گه‌زه‌که‌مان، له‌گه‌ن
باو کاغان به‌خرابه‌ه‌لسو‌که‌وتی ده‌کرد،
به‌زۆر وای لسی‌کردن واز له‌ مندا‌له
ساواکانیان به‌ین هه‌تا بمرن.

²⁰ له‌و کاته‌دا موسا له‌دا‌یک‌بوو.
له‌به‌ر‌چا‌وی خودا په‌سه‌ند بوو، سی مانگ
له‌ماتی باو‌کی به‌خ‌یو‌کرا،²¹ به‌لام کاتی
وازیان لیتی هینا، نه‌وه‌بوو کچه‌که‌ی فیر‌عه‌ون
هه‌لتی‌گرت‌ه‌وه‌و کردی به‌کوری‌خ‌وی‌و
به‌خ‌یوی‌کرد.²² ئینجا موسا هه‌موو
زانیا‌ریه‌کانی میسری خویند، تا به‌توانا بوو له
قسه‌و له‌کردار.

²³ کاتی ته‌مه‌نی بوو به‌چ‌ل‌سا،
به‌خ‌ه‌یا‌لی‌دا هات سه‌ردانی برا ئیس‌رائیلیه‌کانی
بکات،²⁴ یه‌کی‌کیانی بی‌نی له‌لایه‌ن
میسریه‌که‌وه ده‌ست در‌یژی لی‌ده‌کری، نه‌وسا
نه‌ویش به‌رگری له‌زۆر‌لی‌کراو کردو کابرای
میسری‌کوش‌ت.²⁵ به‌هی‌وای نه‌وه‌ی برا‌کانی
هه‌ست بکه‌ن که‌وا خودا له‌سه‌ر ده‌ستی نه‌و
رزگاریان ده‌کات. به‌لام نه‌وان هه‌ستیان
پێ‌ته‌کرد.²⁶ بۆ به‌یانی دووان له‌ وانی بی‌نی
شه‌ر ده‌که‌ن، نه‌ویش هه‌ولتی‌دا ناشتیان
بکاته‌وه‌و ووتی: ئی‌وه‌ بران، بۆچی ده‌ست بۆ
یه‌ک‌تری در‌یژ ده‌که‌ن؟²⁷ به‌لام نه‌وه‌ی که
زۆری له‌وه‌ی تر ده‌کرد، پالیکی پی‌وه‌ناو

نه‌ده‌هات، فرۆشتیان به‌ میسر. به‌لام خودا
هه‌ر له‌گه‌لی‌بوو،¹⁰ رزگاری کرد له‌ هه‌موو نه‌و
ناخۆشییانه‌ی به‌سه‌ری هات، هه‌روه‌ها دانایی‌و
به‌ره‌که‌تی خ‌وی‌ پێ‌دا له‌به‌رده‌م فیر‌عه‌ونی
پادشای میسر. نه‌ویش کردی به‌ لیس‌رس‌راوی
میسرو سه‌ره‌رشتی‌که‌ری هه‌موو کاروباری
ماتی‌خ‌وی.

¹¹ دوا‌ی نه‌مه‌ برسی‌تی‌و ته‌نگانه‌یه‌کی
گه‌وره‌له‌میسرو که‌نعان روویدا، باو کاغان
هیچ خوار‌دنیا‌ن نه‌بوو.¹² به‌لام کاتی یاقوب
بیستی له‌میسر گه‌م هه‌یه باو کاغانی یه‌که‌مجار
بۆ نه‌وی‌نارد.¹³ که‌ بۆ جاری دووهم
رۆیشتنه‌وه یوسف خ‌وی‌ پێ‌ناساندن، نه‌وسا
بنه‌ماته‌ی یوسف بۆ فیر‌عه‌ون ده‌ر‌که‌وت.¹⁴
ئیت‌ر یوسف ناردی‌و یاقوبی باو‌کی له‌گه‌ن
هه‌موو که‌س و‌کاره‌که‌ی بۆ میسر بانگ‌کرد
که‌ حه‌فتا‌و پینج که‌س بوون.¹⁵ به‌و شی‌وه‌یه
یاقوب و باو کاغان دابه‌زین بۆ میسر، له‌وی
مانه‌وه تا مردن.¹⁶ پاشان بردیان بۆ ناو‌چه‌ی
شه‌کیم، له‌وی له‌و گۆر‌ستانه‌ نیت‌زان نه‌وه‌ی
ئیب‌راهیم به‌هه‌ندی زی‌وه‌ شه‌کیم له‌
کو‌ره‌کانی حه‌موری‌کری.

¹⁷ به‌لام که‌ کاتی هاته‌ندی نه‌و به‌لینه‌ی
خودا به‌ئیب‌راهیمی دابوو نزی‌ک بو‌وه‌وه، گه‌ل
له‌ میسر په‌ره‌یان‌ده‌سه‌ندو ژماره‌یان زیادی
ده‌کرد.¹⁸ ئینجا {پادشایه‌کی تازه بۆ میسر

ووتی: { کئی تۆی کردوو به گهوره دادوهر به سه زمان؟²⁸ نایا ده تەوی بمکوژی وهك چۆن دوینی کابرای میسریت کوشت؟ }²⁹ ئەوسا موسا له میسره وه رایکرد بۆ وولاتی مه دیان، به نامۆیی تاییدا ژیاو ههر له وێ دوو کورپی بوو.

³⁰ پاش چل سال، له بیابانی شاخی سینا* فریشته یهك دهركهوت بۆ موسا له نیو دهو نه نیکی داگیرساو. ³¹ ئەم دیمه نه بوو هۆی سه رسامی موسا، کاتی لێ نزیك بوو وه بۆ سهیر کردنی، گوئی له دهنگی خودا وه ند بوو بانگی کرد: {³² من خودای باو بایرانتم، خودای ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب! } موسا كهوته ترس و له رزو ئیتر نه یوێرا جاریکی دیکه سهیری بکاته وه. {³³ جا خودا وه ند پئی ووت: پێلا وه کانت دا که نه، چونکه ئەو شوینهی له سهیری وه ستاوی زهوییه کی پیروژه. ³⁴ به راستی ئەو زۆردارییهی له میسر به گه له کهم ده کرا بینیم، ههروها گویم له ناله یان بوو، هاته خواره وه تا بیان هینمه ده ره وه. ئیستا وه ره ده تییرم بۆ میسر. }

³⁵ ئەو موسایه ی کهوا گه له که ی ره تیان کرده وه پێیان ووت: { کئی تۆی کردوو به گهوره دادوهر به سه زمان؟ } ههر ئەو بوو خودا ناردی وهك سه ره و لک و رزگار که ره به هۆی ئەو فریشته یه ی

له ده وه نه که دا بۆی ده رکهوت. ³⁶ ئەم بوو له میسر ده ری هینان، پاش ئەوه ی نیشانه و کاری سه رسوهریته ری نه نجامدا له خاکی میسر وه له ده ریای سوورو له بیابان بۆ ماوه ی چل سال. ³⁷ ئەمه ئەو موسایه یه که به نه وه ی

ئیسرا ئیلی ووت: { خودا له نیو برایان تان پێغه مبه ریکی وه کو منتان بۆ هه لده ستینی. }³⁸ ههر ئەویش له ناو کۆمه له که له بیابان بوو له گه ل ئەو فریشته یه ی گفتو گوژی له گه لی ده کرد له سه ر چیا ی سینا، ههروها له گه ل باو کاغان، ههر ئەویش بوو ووشه ی زیندوو ی وه رگرت تا بیدا به ئیمه. ³⁹ به لام باو کاغان نه یان و بست ملکه چی موسا بن و ئەویان به لا وه نا، دلێان ههر بۆ میسر ده گه رایه وه، ⁴⁰ به هارون یان ووت: { چه ند خودا یێ کمان بۆ دروست بکه تا له پێشمان وه بوون، چونکه ئەو موسایه ی ئیمه ی له وولاتی میسر هینایه ده ره وه نازانین چی به سه ره اتوو ه. }⁴¹ جا له و رۆژانه دا بێکیان له شیوه ی گۆلک دروست کردو قوربان یان پێشکهش کرد، دلشاد بوون به ده ست کردی ده ستیان. ⁴² به لام خودا رووی لێ وه رگیران وازی لێ هینان نه ستیره کانی تا اسمان په رستن، ههروهك له په رتوو کی پێغه مبه ران باسکرا وه:

{ ئەی نه وه ی ئیسرا ئیل، نایا له بیابان به درێژایی

چل سال

هیچ قوربانیه کتان بۆ کردم؟

⁴³ نه خیر، بهلکو چادری بتی ملوکتان
هه لگرت

له گهله ئهستیره ی خودای خوژتان، ریفان،

ئهو دوو پهیکهره ی دروستتان کرد تا کرنوشی
بۆ بهرن.

جا له بهر ئهوه بۆ دوورتریش له بابل ده تانییم.

{

⁴⁴ (باو کاتمان له بیابان چادری شایه تییان

پی بوو، ئهوه ی موسا دروستی کردبوو، جا

خودا موسای راسپارد چادره که ههله دات بهو

شیوهیه ی نیشانی دابوو. ⁴⁵ ئهوسا بردیانه ئهو

وولاته ی دهستیان به سههریدا گرت

به سههر کردایه تی یه شوع*، کاتی خودا ئهو

گهله ی تیایدا دانیشتیوو له بهردم بایرانمان

دهریکردن. ئیتر بهو شیوه مایهوه تا رۆژانی

داود، ⁴⁶ ئهوه ی مایه ی رهمانهندی خودا بوو،

ههولتی دا مالیک بدۆزیتهوه بۆ خودای یاقوب.

⁴⁷ ههرحه نده سلیمان بوو خانویه کی بۆ

دروست کرد.

⁴⁸ بهلام خودای هه بهرزه لوه

کۆشکانه ی که دهستی مرۆف دروستی کردوو

نیشته جی نابی، وهک پیغه مبه ر ووتویه تی:

⁴⁹ { ئاسمان تهختی منه،

زه ویش شوینی پیمه.

چ مالیکم بۆ دروست ده کهن؟ خوداوه ند

دهلی.

چ شو ئییکم بۆ حهوانهوه بۆ ناماده ده کهن؟
⁵⁰ نایا دهستی خووم هه موو ئهم شتانه ی

دروست نه کردوو؟ {

⁵¹ ئه ی مل رهقه کان، ئه ی ئهوانه ی دلۆ

گویتان خهته نه نه کراوه! ئیوه هه میشه

به ربه ره کانی رۆحی پیروژ ده کهن وهک

باو بایرانانتان! ⁵² چ پیغه مبه ریک

نه چهو سیندر او تهوه له لایهن باو بایرانانتان؟

ههروه ها ئهوانه یان کوشت که باسی هاتنی ئهو

راست و دروسته یان ده کرد که ئیوه ئیستا

داتان به دهسته وهو کوشتان، ⁵³ ئیوه شه ریه تتان

له دهستی فریشته کان وه رگرت، بهلام کارتان

پی نه کرد.

کوشتنی ئیستفانووس

⁵⁴ کاتی ئهوانه ی کۆبوو نهوه گوئیان

له قسه کانی ئیستفانووس بوو، دلێان پرپوو

له کینه لی و ددانیان لی جیره کردهوه. ⁵⁵

بهلام ئیستفانووس گیانی پرپوو له رۆحی پیروژ،

سهیری ئاسمانی کرد، ئهوسا شکۆی خودای

بینی و عیساس له لای دهسته راستی خوداوه

وه ستابوو، ⁵⁶ ووتی: (ده بینم ئاسمان

کراوه تهوه و رۆله ی مرۆفیش له لای دهسته

راستی خوداوه راوه ستاوه.)

⁵⁷ بهلام ئهوان به دهنگیکی بهرز هاواریان

کردو گوئیان ناخنی و ههموو به یه کجار په لاهاریان دا،⁵⁸ به پال ئیستفانو سیان دهر کرده دهره وهی شارو دهستیان کرد به بهردباران کردنی. شایه ته کان جله کانسیان دا کهنده له بهر پئی گهنجیک دایانا ناوی شاول بوو.⁵⁹ له کاتیکدا بهردبارانیان ده کرد، ئیستفانوس بانگی کرد: (ئهی عیسی خودا وهند، رۆحم وهر گره!)⁶⁰ ئیت چۆکی داداو به ده نگیکی بهرز هاواری کرد: (ئهی خودا وهند، ئهم گونا هه یان له سهر مهنوسه.) ئیت ئهمه ی ووت و نوست.

8 چهو سانه وهی باوهر داران

شاولیش رازی بوو به کوشتی ئیستفانوس. ههر لهو رۆژه دا کۆمه لئی باوهر داران تووشی چهو سانه وهیه کی زۆر هات له قودس. ههموو باوهر داران له ناوچه کانی یه هودیهو سامیره بلاو بوونه وه، به لام نییراوان ههر له قودس مانه وه.² ئیت هندی پیاوی له خودا ترس ئیستفانو سیان ناشتو زۆر له سهری گریان.³ به لام شاول ههولتی له ناو بردنی کۆمه لته ی باوهر دارانی ده دا، له م ماله وه ده چوو بۆ ئهو مال ژنو پیاوی راده کیشاو ده یخستنه بهندیخانه.

مزگینی دان له سامیره⁴ ئهو باوهر دارانه ی بلاو بوونه وه له شوینیکه وه ده چوون بۆ شوینیکی کهو مزگینی ووشه ی خودایان به خه لکی ده دا.⁵ جا فیلیپوس بۆ شاریک رۆیشت له ناوچه ی سامیره و مه سیح راده گه یاند بۆ دانیشتورانه که ی.⁶ کاتی خه لکه که به یه ک دل گوئیان لئی گرت و نیشانه ی سهر سور هینه ریان لئی بینی، زۆر بایه خیان دا به وه ی ووتی،⁷ چونکه رۆحی پیس له زۆر کهس که تیایان نیشته جی بوون، ده هاته دهره وه و به ده نگی بهرز هاواریان ده کرد، ههر وها شهلو گۆجی زۆری چاک کرده وه،⁸ ئه وس خۆشی یه کی زۆر ئهو شاره ی گرت وه.

⁹ پیس ئهمه له وه شماره دا پیاویکی جادو گهریک هه بوو ناوی شه معون بوو، جادوی ده کردو دانیشتوری سامیره سه ریان سور مابوو لئی، ده یوت من پیاویکی مه زخم.¹⁰ گه و ره و بچووک گوئیان لئی ده گرتو ده یان ووت: (ئهم پیاو توانای خودای به که ناسراوه وه ک هیزیکی مه زن.)¹¹ ئه وان گوئیان بۆ ده گرت، چونکه ما وه یه کی دریتر بوو سه رسامی کردبوون به جادو گهریتیه که ی.¹² به لام کاتی باوهر یان هینا به ووشه کانی فیلیپوس ئه وه ی مزگینی پاشایه تی ناسمان ناوی عیسی مه سیحی

ئەم خراپەییە، نوێژ بکە بۆ خوداوەند تا لەمەبەستی دلت خۆش بێت،²³ چونکە دەتبینم پڕ تالاویت و بەندی گوناھیت.)²⁴ ئینجا شەمعوون ووتی: (هەر دوو کتان لەپیناوی من نوێژ بکەن بۆ خوداوەند، هەتا هیچ شتیەک لەو هی باسی دەکەن بەسەرماندا نەبێت.)²⁵ دواى ئەو هی پەترووس و یوحنا شایەتینانداو بە ووشەى خوداوەند قسەیان کرد، گەرانیوە بۆ قودس و مزگیناندا بە زۆر دئی سامیریەکان.

فیلیپۆس و وەزیری حەبەشە
²⁶ فریشتەییەکی خوداوەند لە گەل فیلیپۆس
 دواو پئی ووت: (هەستە برۆ بەرەو خواروو،
 لەسەر ئەو رینگایەى شوڤدەبیتەو لە قودسەو
 بۆ غەزە، کە بیابانە.²⁷ ئەویش هەستاو
 رویشت، لەو کاتەدا تووشی پیاویکی گرنگی
 خەسایى حەبەشى بوو کە وەزیری کاروباری
 دارایی بوو لای کەنداکەى شازنی حەبەشە،
 هاتبوو قودس بۆ پەرسەن،²⁸ کاتی بەسواری
 گالیسکە کەى دەگەرایەو بۆ حەبەشە،
 خەریکی خویندەنەو بوو لەپەرتووکی ئەشعیای
 پتغمبەر،²⁹ رۆحی پیرۆز بە فیلیپۆسی ووت:
 (برۆ دواى ئەو گالیسکەییە کەو.)³⁰ ئیتر
 فیلیپۆس بە پەلە دواى کەوت، گوتی لە کابرا
 بوو پەرتووکی ئەشعیای دەخویندەو و

پئی دان، ئیتر ژن و پیاو لەئاو هەلکیشران.¹³
 ئەوسا شەمعوونیش باوهری هیناو
 لەئاو هەلکیشرا، خوی بە فیلیپۆس گرتبوو،
 سەری سوڕما بوو کاتی نیشانەو کاری
 سەسوڕهینەری دەبینی لەسەر دەستی دەکرا.
¹⁴ کاتی نیراوان لەقودس بیستیان کەوا
 دانیشتووای سامیرە ووشەى خودایان
 وەرگرتوو، ئەوسا پەترووس و یوحنایان بۆ
 لایان نارد.¹⁵ کاتی گەشتە لایان نوێژیان بۆ
 کردن تا کو رۆحی پیرۆز وەرگرن،¹⁶ چونکە
 هیشتا رۆحی پیرۆز نەپژابوو بەسەر
 کەسیان، بەلکو تەنها بەناوی عیساى
 خوداوەند لەئاو هەلکیشرابوون.¹⁷ جا
 پەترووس و یوحنا دەستیان خستە سەر
 سەریان، ئەوسا رۆحی پیرۆزیان وەرگرت.¹⁸
 کاتی شەمعوون بینی رۆحی پیرۆز درا بەو
 باوهردارانەى کە دوو نیرواوە کە دەستیان
 خستە سەر سەریان، هەندى پارهى خستە
 بەردەم پەترووس و یوحناو پئی ووتن:¹⁹ (ئەو
 توانایە بەمنیش بدەن، هەتا دەست بچمە سەر
 هەر کەسیک رۆحی پیرۆز وەرگری.)²⁰
 پەترووس پئی ووت: (با زیووە کەت لە گەل خۆت
 لەناو بچیت! چونکە لەو باوهرەدا بووی تۆ
 دەتوانی بەهرەى خودا بە پاره بکری!)²¹ ئۆ
 لەم شتەدا بەشو میرات نییە، چونکە دلت
 راست نییە بەرامبەر خودا.²² تۆبە بکە لەبەر

رۆلەى خودايە).³⁸ [فەرمانى دا گاليسكە كە راوەستى، ئەوسا ھەر دوو كيان بەيەكەووە چوونە سەر ناو كەسە فيليپپوس كابرەى خەساوى لەناو ھەلكيشا.³⁹ كاتى لە ناو كە ھاتنە دەر ھو ە رۆحى خودا و نەند فيليپپوسى رىفاند، ئيت كابرە فيليپپوسى نەبينيەو ە. بەلام بەخۆشپەو بەرپىگەى خۆى رۆيشت.⁴⁰ دواى ئەو ە فيليپپوس لە ئەشودد خۆى بينيەو ە، ئينجا رۆيشت بۆ مزگىنى دان لە ھەموو ئەو شارانەى ئەوى تا گەيشتە شارى قەيسەرە.

9 خودا و نەند شاول دەگۆرپت

ھىشتا شاول دلى پىبوو لە ھەر شەو كوشتن بەرامبەر قوتابىە كانى خودا و نەند. لەبەر ئەو ە چو ە لای سەرۆك كاهين،² داواى نامەى لى كرد بۆ كە نىشتە كان لە ديمەشق تا ئەوانەى شوپى ئەم رىگايە كەوتوو لەژنو لەپىاو لە ھەر شوپى بيانينى بەبەند كراوى بيانبات بۆ قودس.³ كاتى بەر ەو ديمەشق دەرۆيشت و لى نىك بوو ە، لەپەر لە دەور و پىشتى رووناكيبەك لەئامان برسەكەى داىەو ە،⁴ ئيت كەوت بە زەويدا و گوپى لەدەنگىك بوو پىووت: (شاول! شاول! بۆچى دەم چەوسىتەو ە؟) ئەو وىش پرسىارى كرد: (تۆ كىست ئەى گەر ە؟)

لئى پرسى: (نايا ئەو ەى دەى خوئىتەو ە تى دەگەى؟)¹ ئەو وىش لەو لەمدا ووتى: (چۆن ئەمە بتوانم گەر يەك كە بۆمى روون نەكاتەو ە؟) ئينجا فيليپپوسى بانگ كرد بچىتە سەر گاليسكە كەى لەگەلى داينيشى.³² كابرە لەو پەرتوو كەى دەخوئىندەو ە گەيشتەو ە ئەو بەشەى كە دەلى:

{و ەك مەر كە دەبرى بۆ سەر برىن،

ھەر و ەوا و ەك بەرخ بى دەنگ لەبەر دەست ئەو ەى خورى لى دەبرىتەو ە، بەم شپو ە دەمى نە كەو ە.

³³ لە كاتى كدا نەرونيان بوو بەنار ەواى ھەلسو كەوتيان لەگەل كرد.

ئيت كى باسى ئەو كانى دەكات،

كاتى ژيانى لەسەر زەوى ھەلگىرا؟}

³⁴ لىرە كابرە بە فيليپپوسى ووت: (تكايە پىم بلئى: ئەشەى پىغەمبەر مەبەستى لە كىبە لەم ووتەيەدا؟ لەخۆى ياخود لە يەك كى كە؟)

³⁵ ئيت فيليپپوس كەوتە قسە كردن و دەستى كرد بە مزگىنى دانى عيسا بە دەست بى كردن لەم بەشەى و پەرتوو كەو ە.³⁶ كاتى بەرپىگاو ە

بوون، گەيشتە شوپىك ناوى لى بوو، كابرە ووتى: (ئەو ە ناو ە، چى رىم لى دەگرى لەناو ەلەكيش رىم؟) [فيلپپوس ووتى: (ئەمە دەبى گەر بە ھەموو دلتنەو ە باو ە پەنى.) جا

كابرە ووتى: (باو ە دەكەم عيساى مەسىح

دهنگه كه وهلامى دايهوه: (من عيسام نهوى
 تو دهى چهوسينتهوه؟⁶ بهلام ههسته، برۆ ناو
 شار لهوى پيت دهوترى چى دهى بكهيت.)⁷
 نهوانهى لهگهڻ شاول بوون بهى دهنگى
 وهستان، نهوان دهنگه كهيان بيست بهلام
 كهسيان نهينى.⁸ كاتى شاول ههستايهوه،
 چاوى كردهوه و سهبرى كرد هيچ نابينى،
 نهوانى تر دهستيان گرت و برديان بۆ ديمهشق،
⁹ لهوى سى رۆژ مايهوه هيچى نهينى،
 ههروهها هيچى نهخواردو هيچى نهخواردوه.
¹⁰ لهديمهشق قوتايه كى خوداوهند ههبوو
 ناوى ههنانيا بوو، لهخهودا خوداوهند
 بانگى كرد: (ههنانيا!) نهو يش ووتى: (نهوه تام
 نهى خوداوهندا!)¹¹ خوداوهند پى ووت: (برۆ
 بۆ نهو شهقامهى به راست ناسراوه لهمالى
 يههوزا پرسيار لهپياويكى تهرتوسى بكه ناوى
 شاوله والهى نويز ده كات.¹² لهخهودا
 بينيوهتتى پياويك ناوى ههنانيايه دهچته لاي و
 دهستى دهخاته سهى بۆ نهوى بينى.)

¹³ ههنانيا به خوداوهندى ووت: (نهى
 خوداوهندا، لهزۆر كهس نهو خراپانهم
 بيستوتهوه كه نهم پياوه لهقودس كر دوويهتى
 بهرامبهى بهخوشك و برا پيرۆزه كانت،¹⁴ نهوه تا
 ليژه دهسه لائى هيهه لهلايهن سهروك
 كاهينه كانهوه، ههر كهسيك ناوت بهينى
 بيگرى.)¹⁵ خوداوهند فهى مانى پى دا: (برۆ!

من نهم پياوهم ههلبژاردوه وهك ناميريك بۆ
 ههنگرتنى ناوى من بۆ ميلله تان و بۆ
 پادشايان و بۆ نهوى ئيسرايليش.¹⁶ نيشانى
 دهدهم چهند دهى نازار بكيشى لهپتاوى ناوى
 من.)¹⁷ ئيزت ههنانيا رويشت و چوهه مالى
 يههوزا، دهستى خسته سهى سهى شاولو
 ووتى: (نهى شاولى برا، عيساى خوداوهند
 نهوى لهو ريگايهى پايادا هاتى خۆى نيشان
 دايت، منى ناردوه بۆ لات تا بهچاوت
 بينيت و گيانت پريت لهروحي پيرۆز.)¹⁸
 دهستهه جى لهههردوو چاوى شاول شتيك
 كهوته خوارهوه وهك تويكل وابوو، نهوسا
 چاوى چاكبووهوه و بينى، ئيزت ههستاو
 لهتاوهه لكيشرا.¹⁹ دهستى كرد بههنان
 خواردنو هيز هاتهوه گيانى و چهند رۆژيك
 لهگهڻ قوتايه كان لهديمهشق مايهوه.

مزگينى داني شاول لهديمهشق
²⁰ يه كسهى شاول له كه نيشندا دهستى كرد
 بهراگه ياندنى نهوى كه عيسا رۆلهى خودايه.
²¹ گونگره كان لهووته كانى سهى سام بوون و
 پرسسيان: (ايا نهمه نهوه نيهه، ههموو نهوانهى
 لهناو دهبرد كه باسى نهو ناوهيان ده كرد
 لهقودس؟ نهى نههاتبوو بۆ ئيزه تا به
 بهندكراوى بيانبات بۆ سهروك كاهينه كان؟)
²² بهلام شاول زياتر بههتوانا دهبوو

به یونانی ده‌دوان، جا ئەوانیش هه‌ولیان‌دا بیکۆژن.³⁰ کاتی برایان به‌مه‌یان زانی بردیانه قه‌یسهریه له‌وێشه‌وه ناردیانه شاری تهرتوس.

³¹ له‌مو کاته‌دا کۆمه‌لی باوه‌ردارانێ ناوچه‌ی هه‌ودیه‌وه جهلێل و سامیره ناشتیان هه‌بوو. هه‌روه‌ها گه‌شه‌یان ده‌کردو له‌سه‌ر رینگای خوداوه‌ند په‌رستی ده‌رۆیشت، به‌پشتیوانی رۆحی پیرۆزیش له‌په‌ره‌سەندن‌بوو.

په‌ترۆس له‌شاری لوده‌و یافا
³² کاتی په‌ترۆس له‌هه‌موو لایه‌ك به‌رینگاوه

بوو، چوو بۆ دیده‌نی ئەو خوشک و برا پیرۆزانه‌ی شاری لوده‌و،³³ له‌وی نیفلیجیکی بینی ناوی ئینیا‌س بوو، هه‌شت سان بوو له‌ناو جیگا که‌وتبوو.³⁴ په‌ترۆس پێ‌ووت: (ئه‌ی ئینیا‌س، عیسا‌ی مه‌سیح چاک‌ده‌کاته‌وه. هه‌سته‌ خۆت جیگا که‌ت چاک‌بکه‌!) ئەو‌یش یه‌کسه‌ر هه‌ستا.³⁵ کاتی هه‌موو دانیشتوانی لوده‌و شارون کابرایان بینی، ئیتر هه‌موویان بۆ خوداوه‌ند گه‌رانه‌وه.

³⁶ له‌شاری یافا قوتابه‌کی کچ هه‌بوو ناوی تاییسا بوو ناوه‌که‌ی به‌واتای ئاسک، هه‌میشه به‌ کاری چاکه‌و یارمه‌تی‌دانی هه‌زاران خه‌ریک بوو.³⁷ له‌مو کاته‌دا وا ریکه‌وت نه‌خۆش که‌وت و مرد، شوشتیان و خستیانه ژووریکه‌وه له‌ نهۆمی سه‌ره‌وه.

له‌ووتاره‌که‌یدا، هه‌روه‌ها ئەو جووله‌کانه‌ی دانیشتووی دیمه‌شق بوون ده‌مکو‌تی کردن به‌و به‌لگانه‌ی ده‌ریده‌خات که‌ عیسا مه‌سیحه.

²³ له‌پاش ماوه‌یه‌کی زۆر جووله‌که‌کان پلانیکیان دانا بۆ کره‌شتی شاول،²⁴ به‌لام ئەو به‌ پلانه‌که‌یانی زانی. ئیتر جووله‌که‌کان شه‌و و رۆژ ناگاداری ده‌روازه‌ی شار بوون تا بیکۆژن.²⁵ له‌به‌رئه‌وه هه‌ندێ له‌قوتابه‌کانی به‌شه‌و بردیان و خستیانه ناو سه‌به‌ته‌یه‌ك، به‌ گوریس له‌شه‌ووره‌ی شاره‌که‌ شوپریان کرده‌وه.

شاول له‌قودس

²⁶ کاتی شاول گه‌یشته قودس، هه‌ولی‌دا په‌یوه‌ندی به‌ قوتابه‌کانه‌وه بکات له‌وی، به‌لام ئەوان لێ‌ترسان، چونکه‌ باوه‌ریان نه‌ده‌کرد که ئەو بووه به‌ قوتابی خوداوه‌ند.²⁷ به‌لام به‌رنا‌با کاره‌که‌ی گه‌رته‌ئه‌ستۆ و هینایه‌ لای نیراوان، بۆی گه‌یترانه‌وه چۆن خوداوه‌ند له‌رینگای خۆی نیشان‌داوه‌و گه‌فتوگۆی له‌گه‌ل کرده‌وه، هه‌روه‌ها چۆن به‌چاونه‌ترسی ناوی عیسا‌ی راگه‌یاندوووه له‌دیمه‌شق.

²⁸ ئیتر شاول له‌گه‌لیان ده‌ستی‌کرد به‌هاتووچۆ له‌قودس، به‌چاونه‌ترسیه‌وه ناوی خوداوه‌ندی را‌ده‌گه‌یاند.²⁹ هه‌روه‌ها گه‌فتوگۆی له‌گه‌ل ئەو جووله‌کانه‌ ده‌کرد که

له شارى قهيسهريه سه رپه ليك هه بوو ناوى
 كرنيليوس بوو، له ليو اى ئيتالى بوو.² نهم
 پياوه خوئى و مالو مندالتى خواپهرست بوون و
 ترسى خودايان له دل بوو، زور چاكه كى له گه
 خهلكى ده كرد، ههموو كاتيك نوئىزى بو
 خودا ده كرد.³ پوژنيكيان نزيكه كى سه عات
 سى دواى نيوه رو، كرنيليوس له خه ودا
 به روونى بينى له لايهن خوداو فريشته يهك بو
 لاي هات و ووتى: (كرنيليوس!)⁴ نه وئيش
 به ترسه وه سه يري فريشته كى كرد و پرسى:
 (چى گهوره؟) فريشته كه له وه لامدا ووتى:
 (نوئيه كانت و چاكه كانت گه يشته باره گاي
 خوداو لاي لى كرديته وه.⁵ ئيستنا چهند
 پياويك بنيره بو يافا به دواى شه معون ناويك
 نازناوى په ترؤسه.⁶ له مالتى شه معونى
 پسته خوشكه ره، ماله كى له سه ر قه راغى
 ده ربايه.)⁷ كاتى نه و فريشته يه كى قسه
 له گه ل كرنيليوس كرد رو يشته، دووان
 له خزمه تكاره كانى بانگ كرد له گه ل
 سه ر بازى كى خوداپهرست كه يه كيك بوو
 له وانى هه ميشه له گه لى بوو،⁸ ههموو
 مه سه له كى بو گيرانه وه و ناردنى بو شارى
 يافا.

⁹ بو به يانى، كاتى سى پياوه كه له شارى
 يافا نزيك بوونه وه، په ترؤس دهمو نيوه رو
 چوو سه ر بان تا نوئيه بكتات.¹⁰ زور برسى

³⁸ كاتى قوتايه كان له يافا بيستيان په ترؤس
 له شارى لوده يه، جا يافا نزيك بوو له شارى
 لوده وه، دوو پياويان نارد له لاي، داويان
 ليكردو ووتيان: (تكايه وه ره بو لامان خو
 دوامه خه!)³⁹ نه وئيش هه ستاو رو يشته، كاتى
 گه يشته برديانه نه وئى سه ره وه، ههموو
 بيوه زنه كان به گريانه وه هاتنه لاي، هه ندى
 كراس و جليان بو هينا له وانى ناسكه
 دربووى كاتى به زيندووى له گه ليان بوو.

⁴⁰ په ترؤس داواى له ههموو نه وانه كرد
 كه له ويڊا بوون له زوره كه بچنه ده ره وه،
 چوو سه ر چوكو نوئىزى كرد، ئيجا رووى
 كرده لاشه كه و ووتى: (تاييسا، هه سته!)
 نه وسا كچه چاوى كرده وه كاتى په ترؤسى
 بينى دانيشته.⁴¹ يه كسه ر په ترؤس ده ستى بو
 راكيشاو يارمه تى دا تا هه ستى، ئيت خوشك و
 برا پروزه كان و بيوه زنه كانى بانگ كردو
 كچه كى به زيندوويه تى دايه وه ده ستيان.⁴²
 هه والى نه مه له ههموو يافادا بلا بووه وه،
 نه وسا ژماره يه كى زور باوه ريان به خوداو هه
 كرد.⁴³ په ترؤس له يافا بو روژنانيكى زور
 لاي كابرايه كى پسته خوشكه ر مايه وه ناوى
 شه معون بوو.

په ترؤس و كرنيليوس

چونکه من ئەوامن نار دووه. ²¹ ئەهوش
 رۆیشت بۆ لایانو ووتی: (منم ئەوهی
 ده تانهوی. بۆچی هاتوون؟) ²² ئەوانیش
 ووتیان: (کرنیلیوسی سهرپهل پیاویکی چاکی
 له خواترسه، هه موو جووله كەش شایهتی
 ئەمەن، خودا پێی راگه یاندووه به هۆی
 فریشته یه کی پیرۆزه وه كهوا بانگت بکات بۆ
 مالتی خۆی تا گوی له قسه کانت بگری.) ²³
 جا په ترۆس داوی لی کردن شهو به میوانی
 لهوی بچینهوه.

بۆ بهیانی ههستا له گه لیان رۆیشت،
 ههروهها هه ندی برائانی باوه درایش له یافاو
 له گه لیان رۆیشتن. ²⁴ بۆ رۆژی دووه م
 گه یشتنه شاری قه یسه ریه. کرنیلیوس
 چاوه رپێ هاتنی ده کردن، خزم كه سوکارو
 هاو رپییانی نزیکي بانگ کردبوو. ²⁵ کاتی
 په ترۆس هاته ژووره وه، کرنیلیوس پێشوازی
 لیکردو له به رپیی كهوتو کرنووشی بۆ برد،
²⁶ په ترۆس هه لیساندو پێی ووت: (ههسته!)
 منیش وهك تۆ مرۆفم!) ²⁷ کاتی په ترۆس
 له گه لی داو چووه ژووره وه، خه لکیکی
 زۆری بینی، ²⁸ پێی ووتن: (ئیه ده زانن
 چه رامه بۆ جووله كه تیکه لاوی بیگانه بی
 یاخود سه ردانی بکات له مان، به لام خودا
 نیشانی دام به كهس نه لیم گلاو یاخود
 چه رام. ²⁹ جا من بی هیتانه وه نارهبازی هاتم،

بوو، نارهبووی نان خواردنی ده کرد. جا کاتی
 كه خواردنیان بۆ ناماده ده کرد، له هۆشی
 خۆی چوو، ¹¹ ئاسمانی به کراوه یی بینی،
 شتیکی بۆ هاته خواره وه له شه یوه ی پارچه
 قوماشیکی گه ووه، له هه ر چوار لاوه
 شو ر کرایه وه سه ر زوی. ¹² هه موو جو ره
 ئاژه لی چوار پێی و خشوکی سه ره زوی و
 بالنده ی ئاسمانی تیدا بوو. ¹³ ئینجا ده نگ
 بانگی کرد: (په ترۆس ههسته، سه ره پوه بچۆ!)
¹⁴ به لام په ترۆس وه لامی دایه وه: (نه خیر نه ی
 خودا و نه ند، له ژیا م هه رگیز شتی گلاو یاخود
 چه رام نه خواره دووه.) ¹⁵ دووباره ده نگه كه
 پێی ووت: (ئوه ی خودا پاکی کردۆته وه تۆ
 به گلاو دایه نی.) ¹⁶ ئه مهش سی جار دووباره
 بووه وه، ئینجا پارچه قوماشه كه به رز کرایه وه
 بۆ ئاسمان.

¹⁷ له و کاته ی په ترۆس سه ری سو رما بوو،
 پرسیا ری له خۆی ده کرد له باری ئه و شته ی
 بینبووی، ئه و پیاوانه ی کرنیلیوس نار دبوونی
 پرسیا ری مالتی شه معونیا ن ده کردو له به رده گا
 وهستان. ¹⁸ پرسیا یان ئایا ئه و شه معونه ی
 نازناوی په ترۆسه لی ریه. ¹⁹ له و کاته ی
 په ترۆس جار ی هه ر بی ری له واتای بیننه که ی
 ده کرده وه، رۆحی پیرۆز پێی ووت: (له به ر
 ده رگا سی پیاو پرسیا رت ده کن. ²⁰ ههسته
 برۆ خواره وه وه له گه لیان برۆ بی دوودلی،

ده زانن چى لهوولانتى يههوديه دا رپويدا،
 بهدهست پيكردن لهجهليلهوه دواى نهوى
 يهحيا لهناوههلكيشانه كهى راگه ياندا.³⁸ چۆن
 خودا عيساى ناسيرى به رۆحى پيرۆزو به
 هيژ دهست نيشان كرد، ده گهراو كارى
 چاكهى ده كرد، ههموو نهوانهى شهيتان
 دهستى گرتبوو به سهريان چاكى كردنهوه،
 چونكه خوداى له گهل بوو.³⁹ ئيمه شايهتى
 ههموو نهو شتانهين كه لهناوچهى يههوديهوه
 قودسدا كردى، نهوى نهوان كوشتيان به
 هملراسينى به دارهوه.⁴⁰ بهلام خودا له نيرو
 مردوواندا لسه رۆژى سيههم
 زيندووى كردهوه، واى ليكرد دهر كهوى،
⁴¹ نهك بۆ ههموو گهل، بهلكو بۆ ئيمه كه
 له پيشا ههليژاردووين وهك شايهت، ئيمه كه
 له گهلى خواردمان و خواردمانهوه پاش
 زيندوو بوونهوى له نيرو مردوواندا.⁴² ئينجا
 فهرمى پي دايين نهوه به گهل رابگه ينين،
 ههروهها شايهتى نهوه بدين كه خودا نهوى
 داناوه بهدادوهر بهسههر زيندوووان و
 مردوواندا.⁴³ ههموو پيغه مبهران شايهتى بۆ
 دهدهن، ههر كه سيك باوهرى پي بهيني،
 بهناوى نهو گوناهاه كاني دهبه خشرى.)

لهسههر بانگگردنه كهى خۆتان. هوى
 بانگگردنه كهتان چيهيه؟³⁰ كرنيلسيوس
 لهوه لامدا ووتى: (جوار رۆژ لهمهو بههر،
 لهو كاتهى لهمالتى خۆم كاريزى سى پاش
 نيوه رۆ نويزم ده كرد، لهپر پياويك پهيدا بوو
 جلى بريسهكهدارى له بهر بوو،³¹ پي ووتم:
 كرنيلسيوس نويزه كانت بيسزان و كردهوه
 چاكه كانته لايان لى كرايهوه له بهردهم خودا.
³² بۆيه ئيستنا بئيره بۆ يافا بهشوين شهمعون
 ناويك كه نازناوى پهتروسه. لهمالتى شهمعونى
 پيستنه خۆشكههره، ماله كهيان لهسههر قهراغى
 دهريايه.³³ من يه كسهر ناردم بهشوينت، توش
 شتيكى چاك كرد كه هاتى. ئيستنا ئيمه
 ههموو نامادهين له بهردهم خودا، تا گوئ
 بگيرين لهههموو نهوى خوداوهند فرمانى
 پيداوى.)

ووتارى پهتروس

³⁴ پهتروس دهستى كرد به قسه كردن و
 ووتى: (به تهواوى بۆم دهر كهوتوهوه خودا
 لايهنگيرى خۆى بۆ كهسه دهرناخت،³⁵
 لهههر نهتهويهك كى ترسى خوداى له دلدا
 بيت و چاكه بكات پهسهنده لاي نهو.³⁶ نهو
 ووشهيه خودا ناردى بۆ نهوى ئيسرائيل،
 مزگينى ناشتى داني بههوى عيساى مهسيح،
 نهوى خوداوهندى ههمووانهوه.³⁷ ئيهوه

وهر گرتی رۆحی پیروژ

44 کاتی پەترۆس لەم قسانەدا بوو، رۆحی پیروژ پێژا بەسەر هەموو ئەوانەى گوییان گرتبوو. 45 ئەو جووله که باوەردارانەى له گەل پەترۆس هاتبوون سەریان سورما، چونکه بههرەى رۆحی پیروژ بهسەر ناجوله که کانیش پێژا 46 گویان لى بوو بەزمانە رۆحیەکان دەدوانو ستایشی خودایان دەکرد. پاشان پەترۆس ووتى: 47 (ئەو خەلکەش وەك ئیمه رۆحی پیروزیان وەرگرتوو، جا کى دەتوانى رینگایان لى بگرى تا له ئاو هەلنە کێشێن؟) 48 فەرمانى دا هەموو ئەوانە بەناوى عیساى مەسیح لە ئاوهەلکێشێن. ئەوسا ئەوان داویان لە پەترۆس کرد چەند رۆژیک لایان بمیێتەوه.

11

نیراوانو برائیانى باوەردار لە ناوچەى یههودیه بیستیان که ناجوله کەش باوەریان بە وشەى خودا هیناوه، 2 کاتی پەترۆس گەرایهوه بۆ قودس ئەوانەى سەر بەرپێزای خەتەنکردن* بوون بەر بەره کانیان کردو پێیان ووت: 3 (چۆن چووینە لای ئەوانەى خەتەنە نه کراوانو نانت لە گەل خواردن؟) 4 جا پەترۆس ئەوهى روویداووه یهك له دواى يهك

بۆى گێڕانهوه ووتى: 5 (له شارى يافا نوێژم ده کردو لههۆشى خۆم چووم، له بینینیکدا شتیکم لە ئاسمانهوه بۆ هاته خوارهوه، له شێوهى پارچه قوماشیکى گهوره لههەر چوار لایهوه بۆم شوێر کرایهوه. 6 کاتی بهووردی سهیرم کرد جوهرها نازهلى سەر زهویم تیا دا بینى له نازهلى کىوى و له خشۆکو ههموو بالتدهى ئاسمان، 7 ئینجا گویم له دهنگیک بوو پێى ووتم: پەترۆس، ههسته سهربره و بخۆ! 8 مینیش له وهلامدا ووتم: نهخیر ئەهێ خورداوه ند، هەر گیز شتی گلاو یاخود حهرام نهچۆته دهمم. 9 بهلام دهنگه که دووباره له ئاسمانهوه پێى ووتم: ئەوهى خودا پاکى کردۆتهوه تۆ به پىسى دامه نى. 10 ئەمه سى جار دووباره بووهوه، جا شته کان بهرز کرایهوه بۆ ئاسمان. 11 ئیتر ئەو سى پیاوهى لهقه یسهریهوه بۆ لای منیان ناردبوون گه یشتنه ئەو مالهى تیا دا بووم، 12 رۆحی پیروژ فەرمانى بى دام بى دوو دلئى له گەلیان برۆم، ئەوسا من و ئەو شەش برابەى له گەلم هاتبوون، له گەلیان رۆیشتن، کاتی چووینە مالى پیاوه که، 13 پێى ووتین چۆن فریشتەى دیوه هاتۆته ماله کهى و پێى ووتوه: پیاو بنییره بۆ یافا، بهدواى شهمعون که نازناوى پەترۆسه، 14 ئەو پهيامیکت ده داتى بههۆیهوه خۆت و ههموو خاو خیزانت رزگارتان ده بى. 15 کاتی دهستم

باوهردارانی قودس، ئیتز ئەوان بەرناپایان نارد
 بۆ ئەنتاکیا.²³ کاتێ گەیشته ئەوی و بەره کەتی
 خودای بینی، زۆر دلشاد بوو، هەمووانی
 هاندا بەدەن لە گەل خوداوەند بێسنهوه
 بهخواستییکی چهسپاو.²⁴ لەبەر ئەوهی بەرناپا
 کابرایه کی چاک بوو، گیانی پڕبوو لە رۆحی
 پیروۆزو باوهر، خەلکیکی زۆر باوهرپایان به
 خوداوەند هینا.

²⁵ ئەوسا بەرناپا چوو بۆ شاری تەرسوس و
 گەرا بەدوای شاول.²⁶ کاتێ دۆزیهوه هینای
 بۆ ئەنتاکیا، لەوی هەردووکیان سالتیکی تەواو
 لە گەل کۆمەڵی باوهرداراندا کۆبونەوه و
 خەلکیکی زۆریان فیڕ کرد. جا لە ئەنتاکیا
 قوتابیه کانی خوداوەند بۆ یه کەم جار ناوی
 مەسیحیان* لێ ترا.²⁷ لەو رۆژانەدا هەندی
 لە پەيامبەرانى خودا لەقودسەوه هاتن بۆ
 ئەنتاکیا،²⁸ لەنیوانیاندا یه کێک هەبوو ناوی
 ئاگابوس بوو، بەهۆی رۆحی خوداوه
 پیشبینی کرد برسیتییه کی گەوره لەههههه
 جیهان پرووده دات. جا ئەم برسیتییه بەراستی
 روویدا لەسەر دەمی کلۆدیوسی قەیسەر.²⁹
 ئیتز قوتابیه کان بریاریاندا هەر یه که بهیئ
 توانای خووی یارمەتی بئیرت بۆ ئەو برا
 باوهردارانەى لەناوچهی یههودیهدا دەژین.³⁰
 جا بەمه ههستان و یارمەتییه کهیان به دەستی
 بەرناپا و شاول بۆ پیرانی کۆمەڵی باوهردارانی

کرد به قسه کردن، رۆحی پیروزیان بەسەر دا
 رزا، چون لەسەر هتا بەسەر ئیمەدا رزا.¹⁶ لێره
 ئەوهم بیر کەوتەوه که خوداوەند پئی ووتین:
 یه حیا خەلکی لەناو هەلکیشا، بەلام ئیوه
 لەرۆحی پیروۆز هەلده کیشرین.¹⁷ گەر خودا
 هەمان بەهره ی بەوان دای که داویتی به ئیمه
 کاتێ باوهرمان به خوداوەند عیسای مەسیح
 هینا، جا من چیم هەتا رینگا لەخودا بگرم؟
¹⁸ کاتێ گوتیان لەمەبوو، ئیتز بەر بەره کانیان
 نه کردو ستایشی خودایان کردو ووتیان:
 (کەواته خودا بەههههههه مان شیوه، تۆبه کردنی
 ژیانی بهخشیوه بهوانه ی جووله که نین.)

کۆمەڵی باوهردارانی ئەنتاکیا

¹⁹ ئیتز ئەو باوهردارانەى بلاووبونەوه
 بەهۆی ئەو چهوسانەوه ی بەسەریان هات
 لەبەر ئیستفانوس، کاتێ به فنیقیه و قوبرس و
 شاری ئەنتاکیادا تێپهرین، ووشه ی خودایان
 تەنها به جووله که کان دەدا.²⁰ بەلام هەندیکیان
 لەبنه چهدا خەلکی قوبرس و قهیره وان بوون،
 کاتێ گەیشته شاری ئەنتاکیا، دەستیان کرد به
 راگەیاندنێ مزگینێ عیسای خوداوەند بۆ
 یۆنانیه کانیش.²¹ ئەوان دەستی خوداوەندیان
 لە گەل بوو، ژماره یه کی زۆر باوهرپایان هینا
 بۆ خوداوەند گەرا نهوه.

²² ئەم ههواته گەیشته به کۆمەڵی

نهوی نارد.

فریشته‌یه کی خوداوه‌ند په‌یدابوو، ژووری
به‌ندیخانه که به‌ته‌واری پروناک بروه‌وه،
فریشته که له‌لاوه له په‌تروسی داو خه‌به‌ری
کرده‌وه و پی‌ووت: (خیرا هه‌سته!) ئیتر
هه‌ردو زنجیره که له ده‌ستی که‌وته خواره‌وه.

⁸ فریشته که پی‌ووت: (پشتینه کهت به‌سته،
پیناوه کانت له‌په‌ بکه!) نه‌ویش کردی. ئینجا
فریشته که پی‌ووت: (سه‌ر کراسه کهت
له‌به‌ر که‌وه دوام که‌وه).⁹ په‌تروسی چوووه
ده‌روه و شوینی فریشته که که‌وت و ایده‌زانی
خه‌وه ده‌بینی، چونکه نه‌یده‌زانی نه‌وهی له‌سه‌ر
ده‌ستی فریشته که رووده‌دا شتیکی راستیه.¹⁰

یه که‌م بنکه‌ی پاسه‌وانیان بری و ئینجا دووم.
کاتی گه‌یشتنه ده‌روازه‌ی ئاسینی به‌ندیخانه که
که رووه و شار بوو له‌خویه‌وه بۆیان کرایه‌وه،
هه‌ردو کیان چووونه‌ده‌روه. دواي نه‌وه
شه‌قامیکیان بری، ئیتر یه‌کسه‌ر فریشته که
به‌جی هیشته.¹¹ جا نه‌و کاته په‌تروسی هۆشی
به‌خوی هاته‌وه و وتی: (به‌راستی ئیستا بۆم
ده‌ر که‌وت که‌وا خوداوه‌ند فریشته که‌ی ناردو
رزگاری کردم له‌ده‌ستی هیروسی و هه‌موو
نه‌وهی جووله که‌کان چاوه‌رینان ده‌کرد.)

¹² توژی بیری کرده‌وه، ئیتر رویشته
به‌ره و مالی مریه‌می دایکی یۆحننا که
نازناوی مهرقوس بوو، له‌وهی ژماریه‌کی زور
کۆبوو بوونه‌وه نوژیان ده‌کرد.¹³ کاتی

کوشتنی یاقوب

12

له‌وکاته‌دا هیروسی پاشا ده‌ستی کرد به
چه‌وسانده‌وهی چه‌ند که‌سی له‌ کۆمه‌لی
باوه‌رداران،² یاقوبی برای یۆحنناي به‌شمشیر
کوشت. ³ هه‌ر که‌ بی‌نی نه‌مه‌ه جیگه‌ی
ره‌زانه‌ندی جووله که‌کانه، نه‌وسا بریاریدا
په‌تروسیش بگری، نه‌مه‌ش له‌ روژانی جه‌ژنی
فه‌تیه‌دا بوو. ⁴ کاتی هیروسی نه‌وی گرت،
خستیه به‌ندیخانه‌وه له‌ژیر چاودیری چوار
کۆمه‌ل پاسه‌وان داینا، هه‌ر کۆمه‌له‌ش له‌چوار
سه‌رباز پینک‌هاتبوو، چونکه ده‌یویست بیداته
ده‌ستی جووله که‌کان دواي جه‌ژنی
تیه‌رپوون، ⁵ له‌به‌ر نه‌وه له‌به‌ندیخانه‌دا هیشته‌وه،
به‌لام نه‌ندامانی کۆمه‌لی باوه‌رداران به
به‌رده‌وامی بۆ نه‌وه له‌خودا ده‌پارانه‌وه نوژیان
بۆ ده‌کرد.

رزگار بوونی په‌تروسی

⁶ ئینجا که هیروسی به‌ته‌مابوو بیدات
به‌ده‌سته‌وه، له‌وه‌ شه‌وه‌دا په‌تروسی له‌نیوان دوو
سه‌ربازدا نووستبوو، به‌ دوو زنجیر
به‌سه‌رآبووه‌وه، هه‌روه‌ها سه‌ربازیش پاسه‌وانی
ده‌رگای به‌ندیخانه که‌یان ده‌کرد.⁷ له‌په‌ر

بۆ ناوچهی قهیسهریه رویشت و لههوی مایهوه. ²⁰ هیزۆدس زۆر تۆره بسو له دانیشتوانی سورو سهیدا، لهبهرتهوه نهوانیش لهنیو خویان ری کهوتن و چهند نوینهریکیان نارد له لای بلاستوسی سهبرهشتیاری مالی پاشا. تا رازی بکهن داوای ناشت بوو نهویان بۆ بکات، چونکه پشتیان بهناوچهی هیزۆدس دههست بۆ نازوووه. ²¹ هیزۆدس لههروزی دیاری کراوا، جلی پاشایهتی لهبهرکرد، لهسهتر تهختی شاهانه دانیشت و ووتاری بۆیاندا. ²² جا خهلهکه که هاواریان کرد: (ئههه دهنگی خودایه نهک دهنگی مرۆف!) ²³ یه کسهتر فریشتهیهکی خوداوهند له پادشای دا، چونکه شکۆ و مهزنی نهدا به خودا، ئیتر کرم لیبداو مرد. ²⁴ بهلام ووشهی خودا گهشهی ده کردو زیاتر بلاوهبووه.

²⁵ دوای ئهوهی بهرناباو شاول ئهوه خزمهتهی پیمان دراووو جی بهجیان کرد، لهقودسهوه گهرانهوه [بۆ نهناکیا]، یۆهناش که نازناوی مهرقوس بوو لهگهلیان بوو.

ههلبژاردنی بهرناباو شاول

13

له کۆمهلی باوهردارانێ ئهناکیا ههندی کسه پهیامبهری خودا بوون و ههندیکیش فیر کهربوون، لهوانه: بهرنابا، شهمعونی ناسراو

گهیشته لهدهرگای دههوهی ماله کهیدا، کهچه کاره کهرینک که ناوی رودا بوو هاته لای دهرگا که تا بزانی کیه. ¹⁴ ههر که دهنگی پهتروسی ناسیهوه له خویشیا دهرگا کهی نه کردهوه، بهلکو خیرا چروه زوورهوه و مزگینی دا بهوانهی لهوی بوون کهوا پهتروس لهبهر دهرگایه. ¹⁵ نهوانیش پیمان ووت: (تۆ وریته ده کهیت.) بهلام که سوربوو لهسهتر قسه کهی، نهوسا پیمان ووت: (ئههوه فریشته کهیهتی!) ¹⁶ بهلام پهتروس بهردهوام بوو له دهرگا لیدانه که ههتا لییان کردهوه. کاتی بینیان زۆر سهبرسامبوون. ¹⁷ بهدهست نیشانی دان تا بی دهنگ بن، ئینجا بۆی گیرانهوه چۆن خوداوهند لهبهندیخانه دهریهینا، پی ووتن: (ئهه ههواله بهیاقوبو براییان دیکه بدهن.) ئیتر لییان جیابووهوه و رویشته بۆ شوینیکی دیکه.

¹⁸ کاتی رۆژبووهوه نازاوهیهکی گهوره دروست بوو لهنیو سهربازه کان، دهستیان کرد به پرسیار کردن، پهتروس چی بهسهر هاتوه. ¹⁹ کاتی هیزۆدس داوای کردو نهیلدۆزهوه، دهستی کرد بهلیکۆلینهوه لهگهله سهربازه کان و فهرمانی دا لهسهیداره بدرین.

مردنی هیزۆدس

ئینجا هیزۆدس لهناوچهی یههودیهوه

بوو، بهر بهره کانی کردن و ههولتی دا بههر شییو هیهک بی ریگیای باوه ره له فرمانبره و باگری.

⁹ ئینجا شاول، که ناوی پۆلتیش بوو، پبربوو له رۆحی پیروژ، سهیری جادوگره کهی کردو ¹⁰ ووتی: (ئهی رۆلهی شهیتان، ئهی ئهوهی پری له چهوتی و خرابه، ئههی دوژمنی ههموو راست و دروستیهک! بۆ وازناهیینی له چهوت کردنی ریگیای راسته قینهی خودا وهند؟ ¹¹ ئیستا دهستی خودا هتدت دینه سهر، کویر دهیست و بۆ ماوهیهک خۆر نابینی.) دهسته جی ته میکی تاریک کهوته سهراوی، دهستی کرد به گهران بهدوای یه کیک تا دهستی بگری. ¹² کاتی فرمانبره و ئهوهی بینی رویدا باوه ری هینا، چونکه سه رسام بوو له فییر کردنی خودا وهند.

له ئهنتاکیای بیسیدیه

¹³ پۆلتس و هاو ریگانی بهناو ده ریادا له پافسه وه چرون بۆ په رگه له په مفیلیه. لهوئ یۆحه ننا له پۆلتس و بهرنا با جیابو وه وه گه رایه وه بۆ قودس. ¹⁴ به لام ئهوان له په رگه وه بۆ ئهنتاکیای سهر به ناوچهی بیسیدیه رۆیشتن و رۆزی شه مه چوونه که نیشتن و دانیشتن. ¹⁵ پاش خویندنه وه له شه ریعت و

به رهش، لوکیوسی قهیره وانی، مه ناین که له مندالیه وه له گه ل هیرۆدسی فرمانبره وای چواریه کی ناوچه که بوو به خییو کرابوو، ههروه ها شاولیش. ² کاتی به رۆژوو بوون و خودا وهندیان ده په رست، رۆحی پیروژ پیوتن: (به رنا با و شاولم بۆ ته رخان بکه ن بۆ ئه و کاره ی که بانگم کردوون بۆی.) ³ ئینجا به رۆژوو بوون و نوێژیان کردو ده ستیان خسته سه ریان و ره وانهیان کردن.

شاولو بهرنا با له قوبرس

⁴ کاتی رۆحی پیروژ بهرنا با و شاولی نارد، به ره و به نده ری سولوکیه رۆیشتن، له ویشه وه به ریگیای ده ریبا به ره و قوبرس که و ته ری. ⁵ کاتی گه یشتنه شاری سه لامیس، ده ستیان کرد به بلا و کوردنه وه ی و وشه ی خودا له که نیشتی جووله که کان، یۆحه ناشیان له گه ل بوو بۆ یارمه تی. ⁶ به هه موو دورگه که گهران هه تا گه یشتنه شاری پافۆس. لهوئ تووشی جادوگره یکی جووله که بوون که پیغمه بریکی به درۆ بوو، ناوی باریشوع بوو، ⁷ له گه ل سه ره جیوس پۆلتسی فرمانبره وای قوبرس بوو. فرمانبره وایه کی زیره ک بوو، بهرنا با و شاولی بانگ کرد، داوای لسی کردن باسی و وشه ی خودای بۆ بکه ن. ⁸ به لام عه لیمی جادوگر، نه مه وه رگیانی ناوه که ی

له ئاوهه لکیشانی تۆبهی بۆ هه‌موو گه‌لی ئیسرائیل راگه‌یانده. ²⁵ یه‌حیا نزیك بوو له كۆتایی خزمه‌ته‌كه‌ی، كاتێ ووتی: بیرده‌كه‌نه‌وه ناخۆ من كی؟ من نه‌و نیم، به‌لكو نه‌وه‌ی دواى من دیت، من شایانی نه‌وه‌نیم قه‌یتانی پیلاره‌و كانی بکه‌مه‌وه.

²⁶ (ئه‌ی برایان، ئه‌ی نه‌وه‌ی ئیبراهیم، هه‌روه‌ها ئیوه‌ش ئه‌ی له‌خواتر سه‌كان، بۆ ئیمه‌ په‌یامی ئه‌م رزگاریه‌ نی‌راره‌وه. ²⁷ چونكه‌ دانیش‌ستوانی قودس و سه‌ه‌رۆكه‌كانیان مه‌سیحیان نه‌ناسی، هه‌روه‌ها ووته‌كانی پێغه‌مبه‌رانیش ئه‌وه‌ی هه‌موو رۆژیکێ شه‌مه‌ بۆیان ده‌خوێسنه‌وه، هه‌ینایانه‌دی كاتێ تاوانباریان كرد. ²⁸ هه‌رچه‌نده‌ ئه‌وان هه‌یج تاوانیکیان به‌سه‌ری نه‌گرت تا شایانی مردن بی، له‌گه‌ڵ نه‌وه‌شدا داوايان له‌پیلاتوس كرد بیکۆژی. ²⁹ دواى ئه‌وه‌ی هه‌موو ئه‌وه‌ی له‌سه‌ری نووسرا بوو هه‌ینایانه‌دی، له‌ دار هه‌ینایانه‌ خواره‌وه‌وه له‌گۆر ناشتیان. ³⁰ به‌لام خودا له‌نیو مردووان هه‌تسانده‌وه، ³¹ ئینجا بۆ رۆژانیکی زۆر خۆی نیشانی ئه‌وانه‌دا كه له‌ناوچه‌ی جه‌لیله‌وه تا قودس له‌گه‌لتی بوون. ئیستا ئه‌وان شایه‌تی ئه‌مه‌ ده‌ده‌ن له‌به‌رده‌م گه‌ل.

³² (ئه‌وه‌تا ئیمه‌ش وا مزگینتان ده‌ده‌ینی به‌وه‌ی خودا به‌لێنی دا‌بوو به‌ باوباپیرامان، ³³

په‌رتووکی پێغه‌مبه‌ران، پێشه‌وايانی كه‌نیشه‌كه‌ به‌شوێنیان ناردن و پێیان ووتن: (ئه‌ی برایان، گه‌ر شتیك‌تان هه‌یه‌ دانیش‌ستوانی بی‌هه‌نبه‌دن بیلێن). ¹⁶ پۆلس هه‌ستاو به‌ده‌ست نیشانی داو ووتی:

(ئه‌ی پیاوانی ئیسرائیل، ئیوه‌ش ئه‌ی ئه‌وانه‌ی له‌خودا ده‌ترسن، گوێ بگرن: ¹⁷ خودای ئه‌م گه‌له‌، گه‌لی ئیسرائیل، باوباپیرامانی هه‌لبژارد، كردنی به‌گه‌لیکی مه‌زن له‌میسر، ئینجا به‌ بازوویه‌کی به‌رزوه‌وه له‌وی ده‌ریه‌پێتان. ¹⁸ هه‌روه‌ها نزیکه‌ی چل سال له‌بیابان به‌خۆی كردن، ¹⁹ ئه‌وسا سه‌وت گه‌لی له‌وولاتی كه‌نعان له‌ناوبرد، ئه‌وانی كرد به‌ میراتگری زه‌ویه‌كه‌یان. ²⁰ ئه‌مه‌ هه‌مووی نزیکه‌ی چوارسه‌ه‌و په‌نجا سالی خایاند، پاش ئه‌مه‌ خودا داوه‌ری بۆ دانان هه‌تا سه‌رده‌می ساموئیل پێغه‌مبه‌ر. ²¹ ئینجا داواى پاشایان كرد، خوداش بۆ ماوه‌ی چل سال شاولی بۆ دانان، كه‌ كۆری قه‌یس بوو له‌ تیره‌ی بنیامین. ²² ئینجا خودا لایبرد، داودی بۆیان دانا وه‌ك پادشا، ئه‌وه‌ی شایه‌تی بۆ ده‌داو ده‌لتی: {من داودی كۆری یه‌سام دۆزیه‌وه، ئه‌و پیاوه‌ی به‌دلتی منه، به‌خواستی من ده‌كات.} ²³ خودا بۆ نه‌وه‌ی ئیسرائیل له‌ توی داود رزگار كهریکی نارد كه‌ عیسا‌یه به‌پێی به‌لێنه‌كه‌ی. ²⁴ پێش هاتنی عیسا، یه‌حیا

سهرسام بنو بمرن،
چونکه من له پوژانی نیوه دا کاریک ده کم
گهر یه کییک بو تانی بگیړایهوه برواتان پی
نده کرد. }

⁴² کاتی پوئس و بهرنا با له که نیش
دهرده چوون، خه لکه که داویان لی کردن
شه مهي داهاتوش بیسه و زیاتر قسه یان بو
بکهن. ⁴³ دواي کوبونه وه که، زور
له جووله که کان و نه و نه ی بیون به جو له که و
ترسی خودایان له دل بوو دویان که و تن،
نه و انیش قسه یان له گن کردن و هانیان دان تا
له بهر ه که تی خودا بهر ده و ام بن.

⁴⁴ له شه مهي داهاتوو نزیکه ی هه مو و
دانیشتوانی شاره که کوبونه وه تا گویان
له و وشه ی خودا بی. ⁴⁵ کاتی جو له که کان
خه لکه که یان بیی هه سوودی دایگرتن،
دهستیان کرد به جنیودان و کفر کردن و
بهر بهر ه کانی قسه کانی پوئس یان کرد. ⁴⁶
پوئس و بهرنا با به چاونه ترسیه وه قسه یان له گن
کردن و ووتیان: (پیویست بوو له پيشا بو نیوه
باسی و وشه ی خودا بکرایه، به لام چونکه نیوه
ره تانکرده وه و برپارتاندا نیوه شایانی ژبانی
هه تاهه تایی نین، نه وه تا نیمه بهر وه لای
ناجو له که کان لاده ده یین! ⁴⁷ چونکه
خودا و هند بهم شیوه یه رایسپاردین:

{ من تو م کردو ته رووناکي میلله تان،

نیستا بو نیمه ی رولسه ی نه وان هینایه دی،
به هه ستانه وه ی عیسا له نیو مردووان ههروه ک
لهزه بووری دووم نوو سراوه:
{ تو رولسه ی منی،

من نه مرؤ بوومه باوکت. }
³⁴ نه وه ش که خودا عیسا ی له نیو
مردووان هه ستانده وه و هه رگیز گنده لی
نابینی، لم ووشانه ی خودا دایه:
{ نه و به لینه پیروزو بی گومانه تان ده ده می که به
داو دم دابوو. }

³⁵ ههروه ها له شوینیکی تر ده لی:
{ تو نایه لی تاقه پیروزه که ت گنده لی بیینی.
{

³⁶ چونکه داود دواي نه وه ی خزمه تی
نه وه که ی خوی کرد به خواستی خودا
نووست، له گن باو باپیرانی نیژراو
گنده لیشی بیی. ³⁷ به لام نه وه ی خودا
هه لی سانده وه گنده لی نه بیی. ³⁸ بویه نه ی
برایان با زانراوی لاتان، به هو ی عیسا وه یه
گوناه به خشینتان بی راگه یندرا، ³⁹ هه ر
که سیگ باوه ری بی بهینی بی تاوان ده بی
له وه ی شه ریعتی موسا نه ی توانی بی تاوانی
بکات. ⁴⁰ جا ناگاتان له خوتان بی با نه وه ی
له سه ر زمانی پیغه مبه ران ووتراوه به سه رتان
نه یه ت:

⁴¹ { سهیر بکدن نه ی گالته جاره کان،

ههتا رزگاری بگهیهنی بهوپهپی زهوی.} (48 کاتی ناجووله که کان گوئیان له مهبوو، زۆر دلشادابوون، ستایشی و وشه‌ی خوداوهندیان کرد. ههروه‌ها هممو نهوانه‌ی دهست نیشانکرا بوون بۆ ژیانی هه‌تاهه‌تایی باوه‌ریان هینا. 49 جا بهم شیویه و وشه‌ی خوداوهند لهه‌ممو ناوچه که دا بلاوبوو هه. 50 به‌لام جووله که کان ژنه به‌ریزه له‌خواتسه‌کان و گه‌وره‌پیاوانی شاریان هاندا، بۆ چه‌وساندنه‌وی پۆلس و به‌رنا، تاکو ده‌ریان کردن له‌شاره‌که‌یان. 51 جا نه‌وانیش تۆزی پیاان ته‌کاندو به‌ره‌و شاری ئیقۆنیه رۆیشتن. 52 به‌لام قوتابه‌یه‌کان پیربوون له‌خۆشی و له‌رۆحی پرۆز.

له‌وی مانه‌وه، به‌هه‌ممو چاونه‌ترسیه‌ک سه‌باره‌ت به‌خوداوهند ده‌دان، خوداوهندیش شایه‌تی بۆ و وشه‌ به‌ره‌که‌تداره‌که‌ی ده‌داو لایه‌نگیری ده‌کردن به‌هۆی نه‌و نیشانه‌و کاره‌ سه‌رسور هینه‌ره‌انه‌ی له‌سه‌ر ده‌ستیان روویدا. 4 ئیتر دانیشتوانی ئیقۆنیه بوون به‌ دوو به‌شه‌وه، هه‌ندیکیان له‌گه‌ن جووله که کان بوون، نه‌وانی تریشیان له‌گه‌ن نیراوان. 5 کاتی خه‌ریک‌بوو جووله که کان و ناجووله که کان له‌گه‌ن سه‌رۆ که کانیاان به‌خه‌راپه له‌گه‌ن نیراوان بجۆلینه‌وه و به‌ردبارانیاان بکه‌ن، 6 ئیتر نه‌وانیش به‌وه‌یان زانی و هه‌ردوو کیان هه‌لاکن بۆ شاره‌کانی لیسه‌ر و ده‌ربه له‌ لیکاونیه، هه‌روه‌ها بۆ ناوچه‌کانی ده‌ور و پشت، 7 له‌وێش ده‌ستیان کرد به‌را‌گه‌یانندی مزگینی.

گه‌شتیک بۆ ئیقۆنیه

14

له‌ ئیقۆنیه پۆلس و به‌رنا و هه‌ک باوبوو چوونه که‌نیشتی جووله که کان. به‌ شیویه‌که ده‌ستیان کرد به‌ قسه‌ کردن بۆ خه‌لکه‌که‌ تا وای لی‌هات ژماره‌یه‌کی زۆر له‌جووله که‌و یۆانی باوه‌ریان هینا. 2 به‌لام نه‌و جووله‌کانه‌ی رازی نه‌بوون باوه‌ر به‌ین، ناجووله که کانیاان هانداو می‌شکیان پر کردن دژی برایان. 3 له‌گه‌ن نه‌وه‌ش پۆلس و به‌رنا باوه‌یه‌کی دوورو درێژ

چا‌کبو نه‌وه‌ی ئیفلیجیک 8 له‌شاری لیسه‌ر ه‌کابراه‌ک به‌زگماک ئیفلیج، که هه‌رگیز به‌پیی خزی نه‌رۆیشتبوو، دانیشتوو. 9 کاتی کابرا گوئی له‌قسه‌کانی پۆلس ده‌گرت، پۆلس چاوی تیبیری و سه‌یری کرد نه‌و جووره باوه‌ریکی تیا به‌دیه‌ته هۆی چا‌کبو نه‌وه. 10 ئینجا به‌ده‌نگیکی به‌رز پیی ووت: (هه‌سته به‌پۆه راوه‌سته!) ئیتر کابرا یه‌کسه‌ر هه‌ستایه سه‌ری و ده‌ستی کرد به‌ رۆیشتن. 11 کاتی نه‌وانه‌ی له‌وی بوون نه‌وه‌ی

پۆلس کردی بینیان، به زمانی لیکاونیه
 هاوریان کرد: (خودایه کان* شیوهی مرۆفیان
 وه گرگتروهو وهاترنهته خوارهو به ناوامان!)¹²
 جا بهر نابایان ناونا زیوس، پۆلسیش هرمس،
 چونکه ووتاری ددها.
¹³ له دهروازهی شاره کهدا په رستگای بته
 زیوسی لسی بوو، کاهینی په رستگایه که له گهل
 کۆمهلهی له دانیشتوانی شاره که هات و گایان
 له گهل خۆیان هینابوو تا بیکه به قوربانی
 بویان.
¹⁴ به لام کاتی دوو نیراوه که پۆلس و
 بهر نابا نهمه یان بیست جله کانیان در، خیرا
 چوونه لای خهله که که، هاوریان کردو¹⁵
 ووتیان: (خهله کینه بوچی نهمه ده کهن؟ نیمهش
 مرۆفین، له باره ی سروشتیه وه وه کو ئیوهین،
 مزگینیتان ددهینی واز لهه شته هیچو پووچانه
 بهینن، بگه رینه وه بو لای خودای زیندوو،
 دروستکهری ئاسمان و زوی و ده ریا و هموو
 ئه و شتانه ی تیا یه تی.¹⁶ خودا له نه وه کانی
 رابووردو ودا وازی له هموو میلله تان هینا به
 ریگای خۆیان برۆن،¹⁷ به لام خودا بی شایهت
 وازی له خۆی نه هینا، له ریگای کرداره
 چاکه کانیه وه که ده یکات کاتی له ئاسمانه وه
 بارانو وه رزی پر به رو بو ومان ددهاتی و دلمان

له خواردنو له خۆشی تیره کات.)¹⁸ دوی
 ههولدانیکی زور بهم قسانه توانیان خهله که که
 رازی بکهن کهوا قوربانیان پيشککش نه کهن.
¹⁹ به لام هه ندهی جووله که له نه تها کياو
 ئیقونیه وه هاتن، خهله که که یان هاندا، نه وانیس
 پۆلسیان به ر دباران کرد ته نانهت وایانزانی
 مردوه، نه و سا رایانکی شایه ده ره وه ی شار.
²⁰ جا کاتی قوتایه کان دهره یان دا، هه ستاو
 گه راپه وه ناو شار. بو رۆزی دواتر له گهل
 بهر نابا رۆیشته بو دهر به،²¹ مزگیناندا به
 دانیشتوانه که ی، ژماره یه کی زوریان بوون به
 قوتایی. ئینجا گه رانه وه بو لیستره و ئیقونیه و
 نه نتا کیه. ²² وهره ی قوتایه کان
 به ر زده کرده وه، هانیان ددهان له باوه ر
 بچه سپین، پینان راگه یاندن که پیوسته بو
 چوونه ناو پاشایه تی ئاسمان به تهنگانه ی زوردا
 بچن.²³ له هموو کۆمه له باوه رداره کانیش
 پیرانیان هه ل بژاردو دایاننان، ئینجا به زمانی
 به ر رۆژه وه نوێژیان کردو خهله که که یان
 دایه ده ست خودا وه نده وه ی که باوه ریان
 بی هینا وه.

له سوریا بو نه نتا کيا گه رانه وه
²⁴ ئینجا به ناوچه ی پیسیدییه رۆیشتنو

*خودایه کان: یونانیه کۆنه کان بت په رست بوونو بروایان و ابوو چه ند خودایک هیه هیه.

سامیره، لهوی هه‌والتیان دا به بریایان که‌وا
 ناجووله که‌کانیش به لای عیسا لاینداوه،
 به‌مه خۆشییی که‌کی زۆر له‌نیو هه‌موو بریایان
 بلا‌بووه‌وه.⁴ کاتی گه‌یشتنه قودس، کۆمه‌لی
 باوه‌رداران و نی‌رراوان و پیران پیش‌وازیان
 لی‌کردن، هه‌والتی هه‌موو ئەو شتانه‌یان دانێ
 که‌ خودا به‌هۆی ئەوانه‌وه کردبووی.⁵ به‌لام
 هه‌ندی له‌وانه‌ی سه‌ر به‌رێزای فهریسیه‌کان و
 باوه‌ریان هینابوو، هه‌ستان و ووتیان: (پێ‌یسته
 ئەو باوه‌رداران هه‌تانه‌ بکری‌ن و به‌ شه‌ریعه‌تی
 موسا هه‌لسو که‌وت بکه‌ن.)

په‌ترووس و پیرانی قودس

6 جا نی‌رراوان و پیران کۆبوونه‌وه‌یه‌کیان
 کرد بۆ لیک‌کۆلینه‌وه‌ی ئەم‌بابه‌ته.⁷ پاش
 یینه‌بوهرده‌یه‌کی زۆر، په‌ترووس هه‌ستا و وتی:
 (ئهی بریایان، ئیوه‌ ده‌زانن پێش ماوه‌که‌، خودا
 له‌ناواماندا هه‌لی‌پژارد که‌ له‌ ده‌می منه‌وه
 ناجووله‌که‌کان و وشه‌ی مز‌گینی بیست‌ن و
 باوه‌ر‌به‌یسن.⁸ خوداش که‌ ده‌زانی چی
 له‌دلدایه‌، شایه‌تیان بۆ ده‌دا و رۆ‌چی پیرۆزی
 پێ‌به‌خشیون وه‌که‌ به‌ ئیمه‌ی به‌خشیوه‌.⁹ ئەو به
 هه‌یج شتی‌ک جیا‌وازی له‌نیوان ئیمه‌و ئەوان
 نه‌کردوو، به‌باوه‌ر دلی‌ پاک کردونه‌ته‌وه.¹⁰
 ئیتر بۆ‌چی ئیوه‌ خودا تاقی‌ده‌که‌نه‌وه‌و نیرێک
 ده‌خه‌نه‌ سه‌ر شانی قوتاییان ئەوه‌ی خۆمان و

گه‌یشتنه‌ ناو‌چه‌ی په‌مفیلیه‌.²⁵ سه‌باره‌ت
 به‌ووشه‌ی خودا قسه‌یان کرد له‌ په‌رگه‌، دواتر
 رۆ‌یشتن بۆ ئەتالیه‌.²⁶ جا له‌ویوه‌ به‌رێگای
 ده‌ریا گه‌رانه‌وه‌ بۆ شاری ئەنتاکیا، له‌وی
 درانه‌ ده‌ست به‌ره‌که‌تی خودا بۆ ئەو کاره‌ی
 ته‌ه‌واویان کردوو.²⁷ کاتی گه‌یشتن،
 باوه‌رداره‌کانیان بانگ‌کرد بۆ کۆبوونه‌وه‌،
 هه‌والتی ئەو شتانه‌یان هه‌موو پێ‌را‌گه‌یاندن که‌
 خودا به‌هۆی ئەوانه‌وه‌ کردووه‌تی، هه‌روه‌ها
 چۆن ده‌رگای باوه‌ر کراوته‌وه‌ بۆ
 ناجووله‌که‌کان.²⁸ جا له‌وی ماوه‌یه‌کی زۆر
 له‌گه‌ن قوتاییه‌کان مانه‌وه‌.

کۆبوونه‌وه‌ی نی‌رراوان له‌قودس
 15

هه‌ندی‌که‌س له‌ناو‌چه‌ی یه‌هودیه‌وه‌ هاتن بۆ
 ئەنتاکیا، ده‌ستیان کرد به‌ فێر‌کردنی بریایان و
 ووتیان: (رێزگارتان نابێ‌ گه‌ر به‌پێ‌ی شه‌ریعه‌تی
 موسا خۆتان خه‌ته‌نه‌ نه‌که‌ن.) ئەه‌وسا پۆ‌لس و
 به‌رنا‌با له‌م‌باره‌یه‌وه‌ یینه‌بوهرده‌و ده‌مه‌قالیه‌کی
 توندیان له‌گه‌ن‌کردن. ئینجا باوه‌رداران
 ئەنتاکیا بریاریان دا پۆ‌لس و به‌رنا‌با له‌گه‌ن
 هه‌ندی‌له‌باوه‌رداران بچنه‌ لای نی‌رراوان و
 پیران له‌ قودس، تا له‌و‌بابه‌ته‌که‌کۆلنه‌وه‌.³ پاش
 ئەوه‌ی کۆمه‌لی باوه‌رداران ماله‌وا‌ییان
 لی‌کردن، رۆ‌یشتن بۆ قودس به‌ناو فنیقیه‌و

باو با پیر اتمان نه مان توانی هه‌لی گری؟¹¹ به‌لام لهو باوه‌ره‌داین ئیمه‌و نه‌وانیش به‌هۆی به‌ره‌که‌تی عیسانی خوداوه‌ند رزگار ده‌بین.

¹² ئیتر ناماده‌بووان بی‌ده‌نگ بوون، ده‌ستیان کرد به‌گۆی گرتن له‌به‌رنا‌باو پۆلس، که‌هه‌والتی ئه‌و نیشانه‌و کاره‌سه‌رسور هینه‌رانه‌یان راده‌گه‌یاند خودا له‌سه‌ر ده‌ستی ئه‌وان کردی له‌نیۆ ناجوله‌که‌کان.

¹³ کاتی له‌قسه‌بوونه‌وه، یاقوب وتی: (ئه‌ی برایان گویم لی‌بگرن: ¹⁴ شه‌معون پیی ر‌اگه‌یاندن چۆن خودا له‌سه‌ره‌تاوه‌با‌یه‌خی داوه‌به‌وانه‌ی جووله‌که‌نن تا له‌نیوانان میلله‌تیک هه‌لبژیری ناوی ئه‌و هه‌لگری، ¹⁵ ئه‌مه‌ش له‌گه‌ل ووتسه‌ی پیغه‌مبه‌ران ریک‌ده‌که‌وه‌ی، هه‌روه‌ک له‌کتی پیروز نووسراوه:

{¹⁶ دوا‌ی ئه‌مه‌ده‌گه‌رتمه‌وه

چاداره‌روو‌خواوه‌که‌ی داود بنیاد ده‌نیمه‌وه،

ئینجا روو‌خواویه‌کانی بنیاد ده‌نیمه‌وه‌و

سه‌ر له‌نوی راستی ده‌که‌مه‌وه،

¹⁷ تا‌گه‌لانی تر داوا‌ی خوداوه‌ند بکه‌ن،

هه‌روه‌ها هه‌مه‌و ئه‌و میلله‌تانه‌ی ناوی منیان هه‌لگرتوه،

ئه‌مه‌ئه‌وه‌یه‌که‌خوداوه‌ند ده‌یلی ئه‌وه‌ی ئه‌م شتانه‌ی کردوو‌ه

¹⁸ هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ش زانراون.}

¹⁹ له‌به‌ره‌ئه‌وه‌وای به‌باش ده‌زایم قورسایی نه‌خه‌ینه‌سه‌ر شانی ئه‌وانه‌ی جووله‌که‌نن و رینگای خودایان گرتوه، ²⁰ به‌لکو‌نامه‌یه‌کیان بۆ بنووسین، خۆیان دووربخه‌نه‌وه‌له‌گلاوی بته‌کان‌و له‌داوین‌پیی‌و له‌خواردنی گزشتی ئازهلێ خنکی‌نراو و خوین. ²¹ چونکه‌هه‌ر له‌کۆنه‌وه‌موسا له‌هه‌موو شاریک‌پی‌اوی هه‌بووه‌فیڕ کردنه‌کانی ئه‌و ر‌اگه‌ین، هه‌موو رۆژیک‌کی شه‌مه‌ش له‌که‌نیشته‌کان بیخویننه‌وه.

برپاری کۆبوونه‌وه‌ی کۆمه‌له‌ی باوه‌رداران ²² ئینجا نیراوان و پیران و هه‌موو کۆمه‌لی باوه‌رداران به‌باشیان زانی دوو پی‌او هه‌لبژێرن له‌ناو برایان و بیاننیرن بۆ نه‌نتاکیا له‌گه‌ل پۆلس و به‌رنا‌با. ئیتر سیلاو یه‌هوزا که‌نازناوی به‌رسابا بوو هه‌لیان‌بژاردن، ئه‌م دووانه‌ش ر‌ابه‌ر بوون له‌نیۆ برایان. ²³ ئه‌م نامه‌یه‌یان دایه‌ده‌ستیان:

(له‌نیراوان و پیرانی و برایانه‌وه، بۆ ئه‌و برا باوه‌رداران‌ه‌ی ناجوله‌که‌ن له‌ناوچه‌کانی نه‌نتاکیا و سوری‌او کیلیکیه:

سلاوتان لی‌بی. ²⁴ بیستمان هه‌ندی

که‌س هاتوون بۆ لاتان له‌لایه‌ن ئیمه‌وه‌بی‌ئوه‌ی ئیمه‌ ر‌ایان‌سپیرین، به‌هۆی قسه‌ی

ئه‌وانه‌وه‌ناخۆشی که‌وته‌ناوتانه‌وه، می‌شکنان

خەریکی فیڕ کردن و راگەیانندی ووشەى
خوداوەند بوون.

لێك جیاپونەوەى پۆلس و بەرنابا

³⁶ پاش چەند رۆژێك پۆلس بە بەرناباى
ووت: (وەرە بابگەرینەوە سەرىك لەبرایان
بدەین و هەوالیان بزاین لەهەموو شارێك كەوا
ووشەى خوداوەندمان تیايدا راگەیاندوو. ³⁷)

ئینجا بەرنابا پێشیارى كرد كەوا یۆحەننا كە
نازناوى مەرقۆسە لەگەل خۆیان بەن، ³⁸ بەلام
پۆلس نەپووست لەگەل خۆیان بیات، چونكە
لەپەمفیلیە بەجی هیشتبوون و لەگەلئیان
نەرۆیشت بوو بۆ كار كردن. ³⁹ لەبەر ئەو
دەمەقالەیه كى توند كەوتە نیوانیان، تا واى
لێهات لەیه كترى جیاپونەوە. ئەوسا بەرنابا
مەرقۆسى لەگەل خۆى بردو بەرێنگای دەریا
بۆ قوبرس رۆیشتن، ⁴⁰ بەلام پۆلس سیلاى
هەلبژارد لەگەلئى برۆات، ئیتر ئەویان
بەجی هیشت و برایان ئەوانیان بە بەرە كەتى
خوداوەند سپارد. ⁴¹ ئینجا رۆیشتن بۆ
ناوچەكانى سوریا و كیلیكە تا كۆمەلەكانى
باوەرداران بەهێز بكەن.

تیمۆسوس لەگەل پۆلس و سیلا

16

ئینجا پۆلس گەیشته شارى دەرە، پاشان

نارەحەت بوو. ²⁵ بۆیە بەباشمان زانى بەیهك
بیروراوه پیاوانى هەلبژێردراوتات بۆتان بنیڕین
لەگەل برایانى خۆشەویستمان بەرناباو پۆلس،
²⁶ ئەم پیاوانە گیان لەسەر دەستن لە پێناوى
ناوى عیساى مەسیحى خوداوەندمان. ²⁷ جا
ئیمە یەهوزاو سیلامان بۆ ناردن تا هەمان
شنتان بەدەم پێ راگەینن. ²⁸ چونكە رۆحى
پیرۆزو ئیمە وامان بەباش زانى قورسایى
نەخەینە سەر شانتان جگە لەوێ پێوستان، كە
ئەمانەن: ²⁹ خۆرتان دووربخەنەو لەو
قوربانیانەى بۆ بت پشكەش كراون، هەروەها
لە خواردنى نازەل خنكێراو خویزو لەداوین
پیسى. گەر خۆرتان پاراست لەمانە، شتى چاك
دەكەن. خوداتان لەگەل)

³⁰ ئینجا كە بەرێكران هاتن بۆ ئەنتاكیا،
هەموو باوەردارانیان بانگ كرد بۆ
كۆبونەووە نامەكەیان پێشكەش كردن. ³¹
كاتى خۆیندیانەو زۆر دلشاد بوون بەو
هاندانەى تیايدا بوو. ³² هەروەها یەهوزاو سیلا
كە پەيامبەرى خودا بوون، زۆر قەسیان بۆ
برایان كردو وورەیان بەرزكردنەووە
هانیان دان. ³³ پاش ماوەیهك برایان بە ناشتى
رەوانەیان كێردنەووە بۆ لای ئەوانەى
ناردووبوویان. [³⁴ بەلام سیلا بەلایەو بەشتر
بوو لەوئى بێئیتەو.] ³⁵ پۆلس و بەرناباش هەر
لەئەنتاكیا مانەووە لەگەل خەلكىكى زۆر

رۆیشت بۆ شارى لیستره، لهوئ قوتایهك هه‌بوو ناوی تیمۆساوس بوو، دایکی جووله‌که بوو باوه‌ری به مەسیح هینابوو، باوکیشی یۆنانی بوو. ² تیمۆساوس له لیستره و ئیقۆنیه ناوبانگی به‌چاکه دهر کردبوو له‌نیۆ برایان. ³ پۆلس سه‌زی ده‌کرد تیمۆساوس له‌گه‌لتی بیست، به‌لام جووله‌که‌کانی ئه‌و ناوچه‌یه ده‌یانانی باوکی یۆنانیه، له‌بهر ئه‌وه پۆلس بردیو خه‌ته‌نه‌ی کرد. ⁴ پۆلس و هاوڕێکانی له‌شاریکه‌وه ده‌چوون بۆ شاریکی ترو بریاره‌کانی نیراوان و پیرانی قودسیان به‌باوه‌رداران ڕاده‌گه‌یاند تا گوێڕایه‌لی بن. ⁵ جا کۆمه‌له‌کانی باوه‌رداران له‌باوه‌ردا به‌هێز ده‌بوون، پۆز له‌دوای پۆز ژماره‌یان زیادی ده‌کرد.

بینینی پۆلس له تروادا

⁶ له‌بهر ئه‌وه‌ی پۆز پیرۆز ڕینی لی‌گرتن ووشه‌ی خودا له‌ناوچه‌ی ئاسیا بلا‌وبکه‌نه‌وه، ئه‌وسا رۆیشتن بۆ ناوچه‌ی فریجیه‌و غه‌لاتیه. ⁷ به‌لام کاتی گه‌یشتنه‌ نزیك ناوچه‌ی میسیا به‌ره‌و ناوچه‌ی بیسینییه رۆیشتن، لی‌هه‌ پۆز حه‌یسار ڕینگای نه‌دان، ⁸ ئه‌وسا به‌ میسیادا تێپه‌ری‌بوو به‌ره‌و شارى تروادا رۆیشتن. ⁹ پۆلس شه‌و له‌خه‌ودا پیاویکی بینی له‌دانیشتروانی

مه‌كدۆنیا لینی ده‌پارایه‌وه‌و ده‌یووت: (وه‌ره‌ بۆ مه‌كدۆنیاو یارمه‌تیمان بده.)

پۆلس و سیلا له‌فیلیپی

¹⁰ ئه‌و کاته‌ی خه‌وه‌که‌ی بینی، دلنیا‌بووین که‌وا خودا بانگی کردووین بۆ مزگینێ‌دان له‌مه‌كدۆنیا، ئه‌وسا یه‌کسه‌ر رۆیشتین بۆی. ¹¹ جا به‌ڕینگای ئاو له‌به‌نده‌ری تروادا بۆ دورگه‌ی ساموسراکی رۆیشتین. بۆ رۆژی داها‌توو به‌رده‌وام بووین له‌گه‌شته‌که‌مان به‌ره‌و به‌نده‌ری نیاپۆلس، ¹² له‌وێشه‌وه‌ بۆ شارى فیلیپی که‌ یه‌که‌م شارى ناوچه‌ی مه‌كدۆنیا بوو و جی‌نشینی رۆمانیه‌کان بوو، له‌وێ چهند رۆژنیک ماینه‌وه. ¹³ له‌رۆژی شه‌مه‌دا چووینه‌ دهره‌وه‌ی شار بۆ سه‌ر رووباریك، له‌وێ شونینگ هه‌بوو نوێژى لی‌ده‌کرا. دانیش‌تین قسه‌مان له‌گه‌ل ئه‌و ژنانه‌ کرد که له‌وێ کۆبوو‌بوونه‌وه، ¹⁴ له‌نیویان ژنیکی هه‌بوو گوێی ده‌گرت ناوی لیدیا بوو بازرگانی قوماشی گرانبه‌ها بوو له‌شارى سیاتیرا له‌خواترس بوو، خودا‌وه‌ند دلتی کرده‌وه تاگوێ له‌ قسه‌کانی پۆلس بگری. ¹⁵ کاتی خ‌وێ و ئه‌ندامانی خ‌وێژانه‌که‌ی له‌ئاوه‌لکیشران، به‌گه‌رمی دا‌وای لی‌کردین به‌ میوانی بچنه‌ لای و پێ‌ووتین: (گه‌ر ئیوه‌ بریارتان داوه‌ من باوه‌ردارم به‌خودا‌وه‌ند،

رۆمانی نابی وهری گرین یا کاری بی بکهین.)
²² نیت خه لکه که زور لییان پرپرون،
 فهرانه واکان جله کانیان دراندنو فرمانیان دا
 دارکاری بکرین،²³ جا زور دارکاریان
 کردنو خستیانه بندیخانه وه، فهرانیان دا
 به سه ره پرشتیکه ری بندیخانه که کهوا بیان
 خاته ژیر چاودیره کی زوره وه.²⁴ تهوسا
 سه ره پرشتیاری بندیخانه که که نه فهرانه
 تونده ی وهرگرت، ههر دوو کیانی خسته ناو
 قولایی زیندان، ههر دوو قاچی ههر دوو کیانی
 خسته ناو قالبی تهخته.

باوهینانی سه ره پرشتیکه ری بندیخانه
²⁵ له نیوه ی شهو پۆلس و سیلا نوژیان
 ده کردو گۆزانی رۆحیان بۆ خودا
 دهووت، بهندکراوه کانیش گۆییان
 لی بوو.²⁶ له پیر بومله رهزه یه کی توند
 روویدا گۆشه کانی بندیخانه که ی هه ژاند،
 دهست به جی هه موو دهرگا کانی کرایه وه،
 کۆت و نجیری هه موو بهندکراوه کانیش
 کرایه وه.²⁷ بومله رهزه که سه ره پرشتیاره که ی
 خه بهر کرده وه، کاتی بینی دهرگا کان
 کراوه ته وه و ایسانی بهندکراوه کان رایان
 کردوه، شمیره که ی هه لکیشا تاخوی
 بکوژی.²⁸ به لام پۆلس هاواری کرد: (هیچ
 له خۆت مه که، ئیمه هه موومان لیرهین!)²⁹

وه نه ماله که مو لهوی بمینه وه.) نیت
 ناچاری کردین.

دهر کردنی رۆحی جادو گهریتی
¹⁶ رۆژیکیان کاتی دهریشتین بۆ
 نوژکردن، کچه کاره که ری کمان تووش هات
 رۆحی جادو گهریتی تیادابوو، به هوی
 جادو گهریتییه وه پاره یه کی زوری به دهست
 دههینا بۆ خاوه نه کانی،¹⁷ بهدوای پۆلس و ئیمه
 کهوت و هاواری ده کرد: (ئهم مرۆفانه
 خزمه تکاری خودای ههر به رزن، ریگی
 رزگارستان بۆ ناشکرا ده کهن.)¹⁸ چه ند
 رۆژیک نه مه ی کرد، تاکو پۆلس زور بیزار
 بوو، لی ره ناوری دایه وه و به رۆحه پیسه که ی
 ووت که تیایدا بوو: (به ناوی عیسای مه سیح
 فرمانت پی ده ده م لی وهره دهره وه!) تهوسا
 یه کسه ر رۆحه که لی هاته دهره وه.

پۆلس و سیلا له بندیخانه
¹⁹ کاتی خاوه نه کانی کچه کاره که ره که
 بینیان سه رچاوه ی داهاتیان براره، تهوسا
 پۆلس و سیلیان گرت، رایان کیشان بۆ
 گۆره پانی شاره که بۆ بهر ده م فهرانه وایان،
²⁰ دایانه دهست فهرانه وایان و ووتیان: (ئهم
 دوو پیاهه جووله که یه له شاره که دا نازاوه
 ده نیسه وه،²¹ نه ریتی بلاوده که نه وه که ئیمه ی

ئینجا کابرا داوای رووناکی کردو چووہ ژووروه لہترسا ہہموو لہشی دلہلہرزی، چوکی دا لہبہردہم پۆلس و سیلا.³⁰ ئەوسا بردنیہ دەرہوو لہی پرسین: (گہورہ کانم، پۆیستہ چی بکہم تا رزگارم بی؟)³¹ ئەوانیش وەلامیان دایہوو: (باوہرہیئەنہ بەعیسای خوداوەند، خوژت و خیزانہ کەت رزگارتان دەبی.)³² جا سەبارەت بە ووشەیی خوداوەند بو خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی دوان.³³ ئیتر کابرا بەو شەوہ ہەردوو کیانی بردو برینەکانی تیمار کردن دەست بەجی خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی لہئاوہەلکیشران.³⁴ کابرا بردنیہ مالی خۆی و خواردنی بو دانان، خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی زۆر دلشادبوون چونکہ باوہریان بەخودا ہیئا.

ئینجا کابرا داوای رووناکی کردو چووہ ژووروه لہترسا ہہموو لہشی دلہلہرزی، چوکی دا لہبہردہم پۆلس و سیلا.³⁰ ئەوسا بردنیہ دەرہوو لہی پرسین: (گہورہ کانم، پۆیستہ چی بکہم تا رزگارم بی؟)³¹ ئەوانیش وەلامیان دایہوو: (باوہرہیئەنہ بەعیسای خوداوەند، خوژت و خیزانہ کەت رزگارتان دەبی.)³² جا سەبارەت بە ووشەیی خوداوەند بو خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی دوان.³³ ئیتر کابرا بەو شەوہ ہەردوو کیانی بردو برینەکانی تیمار کردن دەست بەجی خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی لہئاوہەلکیشران.³⁴ کابرا بردنیہ مالی خۆی و خواردنی بو دانان، خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی زۆر دلشادبوون چونکہ باوہریان بەخودا ہیئا.

پۆلس و سیلا لہتەسالۆنیکی 17

داوای ئەوہی بەشاری ئەمفیولیسی و ئەپولونیدا رویشتن، پۆلس و سیلا گەیشتنہ تەسالۆنیکی، لەوئ کەنیشتی جوولہ کەیی لہی بوو.² پۆلس وەک کردبووی بە پیشہ رویشت بو ئەوئ، سئ روژی شەمە لەسەر یەک لہ کئیبی پیرۆز بەلگەیی بو دەہیتانہوو،³ جا بوئ روون کردنہوو دەیسەلماند کەوا مەسیح دەبی نازار بکیشی و لہنیو مردوواندا زیندوو بیستەوو. پئی ووتن: (ئەو عیسا یەمی من پستانی رادە گەینم، مەسیح.)⁴ ھەندئ لہ نامادەبووان باوہریان ہیئاو لایەنگیری پۆلس و سیلا یان کرد، لەوانہ ژمارە یەکی زۆر

ئینجا کابرا داوای رووناکی کردو چووہ ژووروه لہترسا ہہموو لہشی دلہلہرزی، چوکی دا لہبہردہم پۆلس و سیلا.³⁰ ئەوسا بردنیہ دەرہوو لہی پرسین: (گہورہ کانم، پۆیستہ چی بکہم تا رزگارم بی؟)³¹ ئەوانیش وەلامیان دایہوو: (باوہرہیئەنہ بەعیسای خوداوەند، خوژت و خیزانہ کەت رزگارتان دەبی.)³² جا سەبارەت بە ووشەیی خوداوەند بو خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی دوان.³³ ئیتر کابرا بەو شەوہ ہەردوو کیانی بردو برینەکانی تیمار کردن دەست بەجی خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی لہئاوہەلکیشران.³⁴ کابرا بردنیہ مالی خۆی و خواردنی بو دانان، خۆی و ہہموو خیزانہ کەیی زۆر دلشادبوون چونکہ باوہریان بەخودا ہیئا.

سەر لہبەیانانی فەرمانرہواکان چەند سەربازنیکیان نارد، تاکو فەرمانی نازادبوونی پۆلس و سیلا بە سەرپەرشتیاری بەندخانە کە رابگەینن.³⁶ سەرپەرشتیاری بەندخانە کە ئەم ھەوالەیی بەپۆلس داو ووتی: (فەرمانرہوا یان فەرمانی نازادبووتانیان دەر کردوو، ئیستا وەرنە دەرہوو بە ناشتی برۆن.)³⁷ بەلام پۆلس بە نارەزاییہوو ووتی: (بەناشکرا لہبەردەمی خەلک دار کارییان کردین بەیی فەرمانی دادگا، ھەر چەندە رە گەزنامەیی روئانیشمان ھەیە ئیئمەیان خستە بەندخانە،

زۆر به پهرۆشهوه وهرگرت، ههموو رۆژیک دهستیان ده کرد به لیکۆلینهوهی کتییی پیرۆز تاکو دلنیاپن له راستی مهسهله کان.¹² له وانه ژمارهیه کی زۆریان باوهریان هیتا، ههروهها له یۆنانیه کانیش زۆر ژنی خانهدان و ژمارهیه کی زۆر له پیاوان باوهریان هیتا.

¹³ به لام کاتی جووله کهی تهسالۆنیکی زانیان پۆلس له بیریه ووشه ی خودا راده گهینی، دوی کهوتن و لهویش دهستیان کرد به ووروزاندنی خهڵکه که. ¹⁴ دهست به جی هندی برایان پۆلسیان به ره و دهریا برد تا گهشت بکات، به لام سیلاو تیموساوس لهوی مانه وه. ¹⁵ نهوانه ی له گهل پۆلس بوون له گهلی رۆبشتن تا گه یانديانه شاری نه سینا، ئینجا گهرانه وه پاش نه وه ی پۆلس رایسپاردن به زووترین کات سیلاو تیموساوس بین بو لای.

پۆلس له نه سینا

¹⁶ کاتی پۆلس له نه سینا چاوه رپیی ده کردن، شاره که ی بین ی پره له بت، به مه زۆر دل تهنگ و توره بوو. ¹⁷ له که نیشته گفتوگۆی ده کرد له گهل جووله که کان و خهڵکه له خواتر سه کان، ههروهها نهوانه ی ههموو رۆژی له گۆرپانی شاره که دا تووشی دههاتن. ¹⁸ نهوسا دهمه قاله له نیوان نهمو

یۆنانی له خواترس و ژمارهیه کی زۆر ژنی خانه دان. ⁵ جا جووله که کان چه سوو دیان برد، نهوسا هندی کوری خرابی سه رجاده یان هیتا، خهڵکیان کۆ کرده وه دهستیان کرد به هاندانی خهڵکی ههتا ناژاوه کهوته ناو شار، ئینجا هیرشیان برده سهه مالی یاسون و داویان لی کرد پۆلس و سیلا بداته دهست خهڵکه که. ⁶ ئیت کاتی نهوانیان لهوی نه دۆزیه وه، یاسون هندی برایانیا راکیشاو بردیان بو لای فهرمانه یوانی شار، هاواریان کرد: (نه پیاوانه جیهانیان هه لگیروته وه، بو شاره که ی نیمهش هاتوون، ⁷ یاسون میوانداری کردوون. نهوان سه ریچی فهرمانه کانی قهیسهر ده کهن، ده لئین پادشایه کی تر هیه ناوی عیسایه.) ⁸ جا بهم قسانه فهرمانه یواکان و خهڵکه که یان ووروزاند. ⁹ ئیت فهرمانه یواکان له یاسون نهوانه ی له گهلی بوون که فاله تنامه یان وهرگرت و نازادیان کردن.

له شاری بیریه

¹⁰ برایان یه کسهه پۆلس و سیلایان له شهه ودا نارد بو شاری بیریه، نهوانیش لهوی بو که نیشته جووله که کان چوون. ¹¹ به لام جووله که ی بیریه میشک کراوه تریبون له جووله که ی تهسالۆنیکی، ووشه ی خودایان

هەندى لە فەيلەسوفە ئەپيقور بە کان و رەواقيە کان پەيدا بوو، هەندىكيان ووتيان: (ئەم چەنە بازە مەبەستى چىيە لە قسە كانى؟) هەندىكى تريشيان ووتيان: (ئەمە لەو دە كات بانگەواز بۆ خودا نامۆ كان بكات)، چونكە ئەو مزگىنى عيساو زىندوو بوونەوى دەدا.¹⁹ ئىنجا برديان بۆ گردى ئارپوڭاگوس و لىيان پرسى: (ئايا بۆمان هەيە بزائىن ئەم فېر كردنە تازە يەى بانگەوازى بۆ دە كەيت چىيە؟)²⁰ چونكە ئىمە قسەى سەيرت لى دەيىستىن دەمانەوى و اتاكەى بزائىن.)²¹ لەو سەردەمە دانيشتوانى ئەسیناو ئەو بىگانانەى تىايدا دانيشتبون، كاتى بىكارىان بەهيج شتىك بەسەر نەدەبرد جگە لەلىكۆلئىنەوى بىرورای تازە نەبى.

ووتارىك لە ئارپوڭاگوس

²² پۆلس لە ناوەراستى ئارپوڭاگوسدا وەستاو ووتى: (ئەى دانيشتوانانى ئەسینا، دەتانىنم لەهەموو لایەكەو زۆر دىندانر.)²³ لەكاتىكدا لەناو شارەكەتان دەگەرەم سەيرى پەرستراوە كاننام دەكرد، قوربانگەيەكم بىنى لەسەرى نووسرا بوو: (بۆ خوداى نەناسراو.) جا من ئەو خوداىەتان بۆ رادەگەنم كە دەپەرستو نايانسن.²⁴ ئەو خوداىەى دروستكەرى جىهان و هەموو ئەو

شتانەى تىايەتى، ئەو لە پەرستگايەك دانانىشى دەستى مرؤفە دروستى كردى، چونكە خوداوەندى ئاسمان و زەوىيە،²⁵ پىويستى بەو نىيە بەدەستى مرؤفە خزمەت بكرى، وەك بلىنى پىويستى بەشتىك بى. ئەو بەهەموو مرؤفە ژيان و هەناسەو هەموو شتىك دەبەخشى.²⁶ هەموو ميللەتانى لە يەكىك دروست كردووه، تا لەسەر هەموو زەوى نىشتەجى بن. پىشتەر كاتى دروستبون و سنوورى وولاتى بۆيان دەست نىشان كردووه،²⁷ تا بگەرن بەدواى خودا بەهيوای ئەووى بىدۆزنەووه و رېنگاى ئەو بگرنە بەر، هەرچەندە ئەو دوور نىيە لە هەر يەكىكمان.²⁸ چونكە ئىمە لەو دەژىنو دەجولئىنەووه هەين، وەك هەندى لە شاعىرەكانتان دەلئىن: (ئىمەش نەوى ئەوين.)²⁹ جا چونكە ئىمە نەوى خوداين، پىويستە سەيرى خوداىەتى نەكەين وەك بتىك لە زېر يا زىو ياخود بەرد كەوا مرؤفە بتوانى بىتاشى ياخود دايرپۆرى بەو شىوئەيەى بىرى بۆ دەروات.³⁰ بۆيە خودا چاودەپۆشى لەسەردەمە كانى نەزانى، بەلام ئىستا هەموو كەسىك لەهەموو شوئىنىك رادەسپىرى تۆبە بكەن،³¹ چونكە رۆژىكى ديارى كردووه تىايدا حوكم بەردى بەسەر جىهان بە دادپەرەورى لەسەر دەستى پياوئىك بۆ ئەم مەبەستەى هەلبژاردووه. بەلگەش بۆ

نهمه به ههمووان دهدات، بهوهی له نیو مردووان زیندووی کردهه.

³² کاتی نامادهبووان گوتیان له زیندووی بوونهوهی مردووان بوو، هندیکیان دهستیان کرد به گالتهپی کردنی، بهلام هندیکی کهیان به پۆلسیان ووت: (دهمانهوی جاریکی که لهم بارهیهوه قسهمان بۆ بکهیت.)
³³ ئیت پۆلس لهناویان چوه دهرهوه. ³⁴ بهلام هندیکیان لایهنگیری پۆلسیان کردو باوهریان هیئا. لهوانه دیونسیوس که ئهنادامی ئهنجومهنی ئاریوئاگۆس بوو، ههروهها ژنیگ ناوی داماریس بوو له گهڤ چهند کهسیکی که.

پۆلس له کۆرنسوس
18

دوای نهوهی پۆلس نهسینای بهجی هیشته، بۆ شاری کۆرنسوس رۆیشت. ² لهوهی تووشی جووله کهیه کی خهڵکی پونتس بوو، ناوی نهکیلا بوو، تازه له گهڤ پریسکیلائی ژنی له نیتالیاوه هاتبوون، چونکه کلۆدیۆس فهرمانی دهر کردنی جووله کهی دابوو له رۆما، ئیت پۆلس چوو بۆ لایان. ³ له لایان مایهوهو ئیشی له گهڤ لایان کرد، چونکه ئهویش چادر دروستکهتر بوو.

⁴ پۆلس ههموو رۆژیکی شهمه قسهی له گهڤ نهوانهدا ده کرد که له کهنیشتهدا ناماده

دهبوون، ههولتی دهدا باوهر بهینی به جووله کهو یۆنانه کان. ⁵ کاتی سیلاو تیمۆساوس له ناوچهی مه کدۆنیاوه گهیشتهجی، پۆلس بهتهواوی خۆی تهرخان کردبوو بۆ بلاو کردنهوهی ووشهی خودا، ههتا بۆ جووله کهکانی دهرخات و شایهتی بدات که عیسا مهسیحه. ⁶ بهلام کاتی دژایهتیان کردو کفریان کرد، کراسه کهی تهکاندو پیوتتن: (خوینی خۆتان لهسهه خۆتان. من بی تاوام! له ئیستا بهدواوه دهرۆم بۆ لای ناچوله که کان.) ⁷ ئیت پۆلس نهو شونیهی لیبو بهجی هیشته و بهمیوانی چوهه مالتی پیاونگ ناوی تیتۆس بیوستس بوو، که له خواترس بوو، ماله کهی بهتهنیشته کهنیشتهوه بوو. ⁸ لیره کریسپۆسی سهروک کهنیشته خۆی و خاوخیزانی باوهریان به خوداوهند هیئا. ههروهها ژمارهیه کی زۆر له دانیشتهوانی کۆرنسوس که گوئیان له پۆلس بوو باوهریان هیئا له ناوهه لکیشران.

قسه بکهو بی دهنگ مبه

⁹ شونیکیان خوداوهند له خهودا به پۆلسی ووت: (مهترسه، به لکو قسه بکهو بی دهنگ مبه، ¹⁰ من له گهڤتم، کهس ناتوانی نازارت بدات، چونکه خه لکیکی زۆرم هیه له مه شاره.) ¹¹ ئیت پۆلس سالیگ و شهش مانگ له

مالئاوايی له برابان کردو له گهڻ پریسکلاو
 نه کیلا بهرینگی دهریا بهره و سوری رۆیشت.
¹⁹ کاتی گهیشته نه فهسۆس پۆلس لهوئ
 بهجی هیشتن، چوو له ناو که نیشتی
 جووله که کان و گفتوگۆی له گهڻ کردن. ²⁰
 نهوانیش داوايان لی کرد ماوهیه کی زیاتر
 لایان بمانینهوه، بهلام نهو داوا لی بووردنی
 لی کردن، ²¹ مالئاوايی لی کردن و وتی:
 (گهر خودا ههزیکات ده گهریمهوه لاتان.)
 ئینجا بهرینگی دهریا نه فهسۆسی بهجی هیشت،
²² له قهیسهریه دابهزی، لهویوه سهر کهوت و
 سلاوی له کۆمهلهی باوهرداران کرد، ئینجا
 بهره و شاری نهتناکیا دابهزی. ²³ لهوئ
 ماوهیه که ماوهوه، پاشان رۆیشت بۆ ناوچه کانی
 غهلاتیه و فریجیه، لهشاریکهوه دهچوو بۆ
 شاریکی که ههتا وورهی ههموو قوتاییه کان
 بهرز کاتهوه.

نه پۆلس له نه فهسۆس و نه خائیه
²⁴ جووله کهیه کی خه لکی نهسکهندهریه
 ناوی نه پۆلس بوو، هات بۆ شاری نه فهسۆس،
 زمان پاراو و شاره زابوو له کتیبی پیرۆز، ²⁵
 بهباشی سهبارهت به ریگیای خودا وهند
 فیر کرابوو، ههروهها له رۆح چالاک بوو، زۆر
 بهووردی سهبارهت به خودا وهند خه لکی
 فیر ده کردو ددهوا، ههه چهنده تهنهها به

کۆرنسوس مایهوه خه لکی فیری ووشه
 خودا ده کرد. ¹² لهو سهردهمه ی گالیون
 فهمانه رهوای وولاتی نه خائیهی بوو،
 جووله که کان بهیه که بیرورا دزی پۆلس
 کۆبوونهوه، بردیان بۆ دادگا، ¹³ شکاتیان
 لی کردو وتیان: (ئهم پیاوه ههول ده دات
 خه لکه که رازی بکات خودا به شیوهیه که
 بههرستن که له گهڻ شه ریه تمان ناگوخی.) ¹⁴
 کاتی پۆلس خه ریک بوو بهرگری له خوئ
 بکات، گالیون به جووله که کانی ووت:
 (ئه ی جووله که کان، گهر مهسه له که
 سه رپهچیه که یا خود تاوانیک بوویه، نهو کاته
 هۆیه که ده بوو تا گوئ له شکاته کاتان بگرم.
¹⁵ بهلام گهر مهسه له که شه ره قسه یه له سه ر
 ووشه یه که یا ناوینک یا خود شه ریه ت، نهوا
 پۆیسته خو تان چاره سه ری بکه ن، من نامه وئ
 له م مهسه لانه دا حوکم بده م.) ¹⁶ ئیتر له
 دادگا ده ری کردن. ¹⁷ نهو سا خه لکه که
 سۆستانیسی سه رۆکی که نیشته که یان گرتو
 له بهرده مه ی دادگا لیاندا، بهلام گالیون گوئی
 بهمه نه دا.

گه رانه وه ی پۆلس بۆ نهتناکیا
¹⁸ پۆلس رۆژانیکی زۆر له کۆرنسوس
 مایه وه، دوا ی نه وه ی به ته وای سه ری تاشی
 له شاری که نچه ریا چونکه نه زری له سه ره بوو،

له‌ئاوه‌ه‌ل‌کیشانی یه‌حیای ده‌زانی. ²⁶کاتی
 به‌چاونه‌ترسی له‌ئاوه‌ه‌ل‌کیشانی ده‌ستی کرد به
 قسه‌کردن، پریسکیلاو نه‌کیلا گویان
 لی‌گرت، دوایی بردیانه لای خویانو
 به‌ووردتر ریگای خودایان بو روون کرده‌وه.
²⁷جا نه‌پۆلۆس بریاری‌دا بچی بو ناوچه‌ی
 نه‌خانیه، بریایان هانیان‌داو بو قوتابیه‌کانی
 نه‌ویان نووسی که‌وا پیشوازی لی‌بکه‌ن.
 کاتی گه‌یشته نه‌وی یارمه‌تیه‌کی زوری
 نه‌وانه‌ی‌دا که‌به‌هۆی به‌ره‌که‌تی خوداوه
 باوه‌ریان هی‌نا بوو. ²⁸چونکه‌به‌هی‌زی
 قسه‌کانی به‌ناشکرا جووله‌که‌کانی بی‌ده‌نگ
 ده‌کرد، به‌کتیپی پیرۆز بۆی ده‌رده‌خستن که
 عیسا مه‌سیحه.

پۆلۆس له‌ئه‌فه‌سۆس
19

که‌نه‌پۆلۆس له‌کۆرنسوس بوو، پۆلۆس پاش
 تپه‌پروونی به‌ناوچه‌به‌رزه‌کان گه‌یشته
 ئه‌فه‌سۆس. له‌وی هه‌ندی قوتابی بی‌نی، ²
 لی‌پرسین: (رۆحی پیرۆزان وهرگرت کاتی
 باوه‌رتان هی‌نا؟) وه‌لامیان‌دایه‌وه: (نه‌خیر!
 ته‌نانه‌ت ئی‌مه‌بوونی رۆحی پیرۆزمان
 نه‌بیستوه!) ³جا لی‌پرسین: (که‌واته‌له‌سه‌ر
 چ‌بناغه‌یه‌ک له‌ئاوه‌ه‌ل‌کیشران؟) نه‌وانیش
 وه‌لامیان‌دایه‌وه: (له‌سه‌ر بناغه‌ی

له‌ئاوه‌ه‌ل‌کیشانی یه‌حیا). ⁴ئینجا پۆلۆس وتی:
 (له‌ئاوه‌ه‌ل‌کیشانی یه‌حیا بو تۆبه‌کردن بوو،
 خه‌لکی بانگ ده‌کرد تا‌کو باوه‌ر به‌ین به‌وه‌ی
 له‌دوای دیت، واته‌عیسا). ⁵کاتی ئه‌مه‌یان
 بیست به‌ناوی عیسا‌ی خوداوه‌نده‌وه
 له‌ئاوه‌ه‌ل‌کیشران. ⁶هه‌روه‌ها کاتی پۆلۆس
 ده‌ستی خسته‌سه‌ریان، رۆحی پیرۆز دابه‌زیه
 سه‌ریانو به‌زمانی رۆحی قسه‌یان‌کردو
 به‌وشه‌ی خوداوان، ⁷ژماره‌یان‌نزیکه‌ی
 دوازه‌پیاو ده‌بوو.

⁸ماوه‌ی سی مانگ پۆلۆس به‌رده‌وام بو
 که‌نیشته‌ده‌چوو، به‌چاونه‌ترسی قسه‌ی
 ده‌کرد، له‌گه‌ل ناماده‌بووان ده‌دواو
 هه‌ولتی‌ده‌دا رازیان بکات به‌و راستیانه‌ی
 تایه‌ته‌به‌پاشایه‌تی خودا. ⁹به‌لام هه‌ندیکیان
 که‌له‌ره‌قییان کردو نه‌یانویست باوه‌ر به‌ین،
 ده‌ستیان‌کرد به‌جینۆدان به‌م ریگایه‌له‌به‌رده‌م
 نه‌وانه‌ی کۆببوونه‌وه. جا پۆلۆس لی‌یان
 جیا‌بووه‌وه‌و به‌ته‌نها قوتابیه‌کانی له‌گه‌ل خۆی
 برد، هه‌موو رۆژیک گه‌ستوگۆی ده‌کرد
 له‌قوتابخانه‌ی پیاویک ناوی تیرانۆس بوو، ¹⁰
 دوو سال له‌سه‌ر ئه‌مه‌به‌رده‌وام بوو. به‌م
 شیوه‌یه‌و وشه‌ی خوداوه‌ند به‌هه‌موو
 دانیشتووانی ناسیا گه‌یشته‌له‌جووله‌که‌و
 یۆنانی.

¹¹خوداش کاری سه‌رسوره‌ینه‌ری مه‌زنی

هاتن، بهناشکرا دانیاننا به کردوه
 خراپه کانیان. ¹⁹ زۆر لهوانه ی خه ریکی
 جادو گهر پیتی بوون دهستیان کرد به
 کۆ کردنه وه ی پهرتوو که کانیان و له بهر ده م
 هه مووان سووتاندیانن، سه ره جهمی نرخه کانیان
 په نجا هه زار پارچه زیو بوو. ²⁰ بهم شیوه یه
 ووشه ی خرداوه ند گه شه ی ده کردو بهه یز
 ده بوو.

شله ژانیکێ ترسناک له ئەفەسۆس

²¹ دوا ی ئەوه ی ئەم شتانه روویدا، پۆلس
 بریاریدا بچی بۆ ناوچه ی مه کدۆنیا و ئەخانیه،
 کاتی بهرینگاوه بوو بۆ قودس، ووتی: (باش
 ئەوه ی لهو ی مامه وه پیوسته بچم سه رێک له
 رۆماش بدهم). ²² جا پۆلس دووان له
 یاریده ده ره کانی نارد بۆ مه کدۆنیا که
 تیمۆساوس و ئەراستۆس بوون، خوشی
 ماوه یه ک له ناوچه ی ئاسیا مایه وه.

²³ لهو کاته دا شله ژانیکێ ترسناک
 له ئەفەسۆس په یدا بوو به هۆی ئەم رینگایه. ²⁴
 لهو ی زیننگه رێک هه بوو ناوی دیمتریوس بوو،
 په رستگای بچوو کی زیوی دروست ده کرد بۆ
 بتی ئەرتامیس، به هۆی ئەمه وه خۆی و
 کهریکاره کانی پارهیسه کی چاکیان
 ده ست ده که وت. ²⁵ کابرا، کهریکاره کانی و
 زیننگه ره کانی تری بانگ کردو پێ ووتن:

له سه ره ده ستی پۆلس ده کرد، ¹² تا وای
 لیهات خه لکی ده سه سه ره که ی یاخود
 پارچه یه ک له جله کانی که له بهری کردی
 ده یانبر دو ده یانخسته سه ره نه خو شه کانیان، به مه
 نه خو شه ی کانیان نه ده ماو رو حه پیسه کانیان
 لی ده ها ته ده ره وه.

کو ره کانی سکاوا

¹³ هه ندی لهو جووله که گه رۆ کانه ی
 ئیشیان ده رکردنی رۆحی پس بوو هه ولیاندا
 ناوی عیسا ی خودا وه ند بۆ بهر ژه وه ندی
 خو یان به کار به یین و ده یان ووت: (ده رتده که م
 به ناوی عیسا، ئەوه ی پۆلس رایده گه ئی). ¹⁴
 له ناو ئەوانه هه وت کوری سکاوا،
 جووله که یه کی سه رۆک کاهین بوو، ئەمه یان
 ده کرد. ¹⁵ جاریکیان رۆحه پیسه که
 وه لامی دانه وه: (من عیسا ده ناسم و پۆلس
 ده ناسم، به لام ئیوه کین؟) ¹⁶ ئینجا ئەو پیاوه ی
 رۆحه پیسه که ی تیدا بوو په لاماری دان و
 زالبوو به سه سه ریان، به شیوه یه ک لهو ماله ی
 تیا یدا بوون به رو وتی و برینداری رایان کرد.

¹⁷ ئیتر ئەم هه واله بلا بووه وه له ناو ئەو
 جووله که و یۆنانیانه ی له ئەفەسۆس
 ده ژیان، ئەوسا هه موو ترس دایگرتن،
 به مه شه ناوی عیسا ی خودا وه ند بهرزبووه وه.
¹⁸ هه ره وه ها زۆر له وانه ی باوه ریان هیتابوو

تیکچوو بوو، هه ندیکیان هاواری شتیکیان ده کرد، هه ندیکیی که شیان هاواری شتیکی تر، ته نانهت زۆر بهیان هۆی کۆبوونهوه که بیان نه ده زانی. ³³ له ناو خه لکه که دا جووله که به ک هه بوو ناوی ئه سکه ندره بوو، جووله که کان پالتیان پیوه نا بو پیشه وه، هه ندیکیان بانگیان کرد بو قسه کردن. به ده ست ئیشاره تی بو کردن که ده یه وی قسه بو خه لکه که بکات. ³⁴ به لام که زانیان نهو جووله که به، بو ماوه ی دوو کاژیر هه موویان به به که وه هاواریان ده کردو ده یان ووته وه: (مه زنه ئه رتامیسی ئه فه سو سیه کان!)

³⁵ له دواییدا نووسه ری کاروباری شماره که توانی خه لکه که هیمن بکاته وه، ووتی: (ئه ی دانیشتورانی ئه فه سو س، کئی هه به دان نه ئی به وه ی ئه فه سو س شاری پاسه وانی په رستگای ئه رتامیسی خواژنی گه وه نیه له گه ل نهو په یکه ره ی له ئاسمان هاتۆته خواره وه؟ ³⁶ له بهر نه وه ی بیرو ری جیاواز نیه له م شته دا، پیوسته هیمن بنه وه به خیرایی هه یج شتیگ نه کن. ³⁷ ئیوه ش ئه م دوو پیاوه تان هیمناوه له گه ل نه وه ی په رستگایان رووت نه کردۆته وه و کفریان سه بهاره ت به خواژنه که مان نه کردوه. ³⁸ به لام نه گه ر دیمتروس و هاواریانی نار هزایه کیان هه به، نهوا دادگا و دادپه ریمان هه به به با نار هزایه نامه

(ده زانن داهاتمان به سو تر وه به م پیشه به مهانه وه، ²⁶ ئیوه دیوتانه و بیستوتانه ئه م پۆلسه رینگای له خه لکیکی زۆر تیک داوه، ته نه نا له ئه فه سو س نا به لکو نزیکه ی له هه موو ناوچه ی ئاسیا، رازی کردوون که نه وانه ی به ده ست دروست ده کرین خودانین. ²⁷ ئه مه ش ته نه نا زبانی بو ئیشه که مان نیه، به لکو ده بیته هۆی نه وه ی په رستگای ئه رتامیسی خواژنی گه وه مان گه ره یه تی نه مینی. جا ده تر سین نرخ و مه زنی نه مینی، نه وه ی هه موو دانیشتورانی ئاسیا و هه موو جیهان ده په رستی.)

²⁸ کاتی گوتیان له م قسانه بوو تووره بوون و ده ستیان کرد به هاوار کردن: (مه زنه ئه رتامیسی ئه فه سو سیه کان!) ²⁹ ئه م شله ژانه هه موو شماره که ی گه رته وه خه لکیکی زۆر په لاماری گایوس و نه رستار خۆسی مه کدۆنیان دا که هه ر دوو کیان هاواری پۆلس بوون له گه شته دا، رایانکیشان بو ناو گۆره پانی شانۆی شاره که.

³⁰ پۆلس ویستی خۆی قسه له گه ل خه لکه که بکات، به لام قوتابه یه کان رینگای ئه مه بیان لیگرت، ³¹ هه ره وه ها هه ندی له گه وه په یوانی ئاسیا که دۆستی بوون نار دیا نه لای تا داوای لی بکه ن خۆی نزیک نه کاته وه له شانۆ که. ³² ئیتر شته که له خه لکه که

ئەمانە پېشىمان كەوتن و چاۋەپىيان كىردىن لەتروادا. ⁶ بەلام ئىمە دواى جەزنى فەتىرە، بەرپىگى دەريا چورين بۇ فىلىپى، پاش پىنج رۆژ گەشىتىنە ترواستروادا، چوۋىنە لايان و جەوت رۆژ لەۋى مائىنە.

پۇلس لە تراوس

⁷ رۆژى يەكشەممە كۆبوينەو بۆ نان لەت كىردن، پۇلس قىسەى بۆ ئامادەبووان كىرد، تان نيوەى شەو درىژەى بە ووتارە كەى دا، چونكە بەيانى دەپويست بروات. ⁸ كۆبوينەو كەمان لەژوورنىك بوو لەنھۆمى سەرەو، چىراى زۆرى لى داگىرسابوو. ⁹ لەۋىدا گەنجىك ھەبوو ناۋى يوتىخوس بوو لەناۋ پەنجەرە كەدا دانىشتبوو، خەۋىكى قورس داىگرتىبوو، پۇلسىش بەردەوام بوو لەسەر ووتارە درىژە كەى، جا كورە لەنھۆمى سىھەم كەوتە خوارەو ھەبو بە مردوۋىتە ھەلىيان گىرتەو. ¹⁰ لىرە پۇلس ھاتە خوارەو خەۋى دا بەسەرى، گىرتىە باۋەشى ووتى: (مەپەشۋكىن، ھىشتا ژانى تىياداماو!) ¹¹ دواى پۇلس چوۋە سەرەو ھەبو نانى لەت كىرد و خواردى، ئىت ھەتا بەرەبەيان بەردەوام بوو لەووتارە كەى، پاشان لەۋى رۆيشت. ¹² ئەوسا كورە كەيان بەزىندوۋىتە ھىتا، ئەمەش دلنەۋاىيە كى گەرەبوو بۆيان.

پېشكەش بەدادپەرس بىكەن. ³⁹ گەر ھاتوو نارەزىيە كى كەتان ھەبوو، لە كۆبوينەۋىيە كى ياسايدا سەير دە كرى. ⁴⁰ چونكە ھەموومان لەمەترسى داين، لەسەر دروست كىردنى ئەم شلەژانەۋى ئەۋەى ئەمرۆ روويدا، ئىمە ھىچ بەھانەيە كەمان نىيە بۆ روونكر دىنەۋەى ئەم كۆبوينەۋىيە. ⁴¹ ئىت بەم قىسانە كۆمەلە كەى رەوانە كىرد.

پۇلس لەمە كدۇنياۋ پۇنان

20

دواى ئەۋەى ئەو شلەژانە لەئەفەسۇس تەۋاۋبوو، پۇلس قوتابىيە كانى بانگ كىرد، وورەى بەرز كىردنەو ھە مائىتاۋاى لى كىردن، ئەوسا بەرەو ناۋچەى مە كدۇنيا رۆيشت. ² كاتى بەو ناۋچانەدا تى دەپەرى، لە ھەموو لايەك وورەيانى بەرز دە كىردەو. پاشان گەيشتە پۇنان، ³ لەۋى سى مانگى بەسەربىرد، بەلام كاتى خەۋى ئامادە كىرد بەرپىگى دەريا بچى بۆ سورىا، زانى جوۋلە كە كان پلايىكىان داناو ھە بۆ كوشتى ئەوسا بىرارىدا بەرپىگى مە كدۇنيا بگەپىتەو. ⁴ لە گەشتە كە ئەمانەى لە گەل بوو: سوپاترۇسى كورى پىرۆ خەلكى بىرىە، ئەرسىتار خوس و سە كوندۇسى تەسالۋنىكى، گايۇس دەرەبە تىمۇساۋس، تىخىكۇس و تروفىمۇسى ناۋچەى ئاسىيا. ⁵

دهموچاوی ناینهوه، ئینجا تا لای کهشتیه که له گه‌لی رۆشتن.

پیشبینیه کان ده‌باره‌ی نازاری پۆلس 21

کاتی که له‌یه‌کتری جیا‌بوینه‌وه، به‌رێکی به‌رێگی ده‌ریادا به‌ره‌و کوس رۆشتین. بۆ رۆژی داهاتوو گه‌یشتینه‌ دورگه‌ی رودس له‌وێشه‌وه به‌ره‌و دورگه‌ی پاترا رۆشتین،² له‌وێ کهشتیه‌ کمان بینی بۆ فینقیه‌ ده‌چوو، سواری بووین و رۆشتین. ³ کاتی دورگه‌ی قوبروسمان بینی به‌ ده‌سته‌ چه‌پ به‌جیمان هیشت، جا به‌رده‌وام بووین له‌گه‌شته‌ که‌مان به‌ره‌و سوریا، ئه‌وسا گه‌یشتینه‌ به‌نده‌ری سوور لیبی دابه‌زین، چونکه‌ کهشتیه‌ که‌ له‌وێ باره‌ که‌ی به‌تان ده‌کرد. ⁴ کاتی له‌وێ قوتابه‌ کاتمان دۆزیه‌وه، هه‌وت رۆژ لایان ماینه‌وه، ئه‌وانیش به‌هۆی رۆحی پیرۆزه‌وه نامۆژگاری پۆلسیان کرد نه‌روات بۆ قودس. ⁵ کاتی ماوه‌ی مانه‌وه‌مان لایان ته‌واو بوو رۆشتین تا گه‌شته‌ که‌مان ته‌واو بکه‌ین، تاده‌ره‌وه‌ی شار خۆیان و ژنو مندالتیان له‌گه‌لمان هاتن. له‌سه‌ر قه‌راغی ده‌ریا چۆ کمانداوا نوێژمان کرد، ⁶ جا به‌کترمان به‌خودا سپارد، سواری کهشتیه‌ که‌ بووین، ئه‌وانیش گه‌رانه‌وه بۆ ماله‌ کانیا.

بکه‌ن نه‌وه‌ی به‌خوینی رۆله‌ که‌ی به‌ده‌ستی هیناوه. ²⁹ من ده‌زانم پاش رۆشتنم گورگی رۆشهر دینه‌ ناوتان، به‌زه‌بیان به‌ میگه‌له‌ که‌ نایه‌ته‌وه. ³⁰ هه‌روه‌ها له‌ناوتان چه‌ند که‌سیک په‌یدا ده‌بن رێگی خوار و چه‌وت فیر ده‌که‌ن، تا قوتابه‌ کان بۆ لای خۆیان راکه‌شن. ³¹ له‌به‌رئه‌وه ئیشک بگرن و بیر بکه‌نه‌وه، من بۆ ماوه‌ی سی‌ ساڵ شه‌و و رۆژ به‌ فرمیسه‌ که‌نی چاوم نامۆژگاری به‌ که‌یه‌ که‌تایم ده‌کرد. ³² جا ئیستا ده‌تانه‌مه‌ ده‌ست خوداو و وشه‌ی به‌ره‌ که‌تی، ئه‌و توانای نه‌وه‌ی هه‌یه‌ بنیادتان بکات و له‌ گه‌ل ئه‌وانه‌ی پیرۆز کراون میراتان بی‌به‌خشی.

³³ (رۆژی من هه‌زم له‌زیو یا زیو یا جلی که‌س نه‌کرد. ³⁴ ئیوه‌ ده‌زانن من به‌م دوو ده‌سته‌ ئیشم کردووه‌ تا پۆیستی خۆم هاوریکام به‌ده‌ست به‌یتم. ³⁵ من به‌روونی بۆم ده‌رخستن چۆن پۆیسته‌ رهنج بدن، تا یارمه‌تی نه‌داران بدنه‌و و وشه‌ که‌نی عیسی خودا وه‌ندتان بیر بکه‌وێته‌وه که‌ ده‌لی: (به‌خشین پیرۆزتره‌ له‌وه‌رگرتن.) ³⁶ دوا‌ی ئه‌م قسانه‌ پۆلس له‌گه‌ل هه‌موویان چۆکی داداو نوێژی کرد. ³⁷ ئه‌وسا هه‌موویان زۆر گریان، باوه‌شیان کرد به‌پۆلسداو به‌گه‌رمی ماچیان کرد. ³⁸ ئیتر زۆر دلته‌نگ بوون، به‌تایبه‌تی چونکه‌ پێی ووتن جارێکی که‌

نیمه‌یان برده مالی مه‌ناسونی قوبروسی که
قوتابیه کی کون بوو، تا له‌وی بمیننه‌وه.

له‌قودس

17 کاتې گه‌یشینه قودس، برایان به
خوشیه‌وه پی‌شوازیان لی‌کردین. 18 رۆژی
دوای گه‌یشتمان پۆلس له‌گه‌لمان هات بو
لای یاقوب هه‌موو پیرانیش له‌وی بوون. 19

پۆلس سلاری لی‌کردن، نه‌وسا یه‌ک له‌دوای
یه‌ک هه‌والی هه‌موو نه‌و شتانه‌ی دانې که
خودا کردوویته له‌نیوان نه‌وانه‌ی جووله‌که
نین به‌هۆی خزمه‌تی نه‌و. 20 کاتې نه‌م
هه‌والانه‌یان بیست، ستایشی خودایان کردو
پیان‌ووت: (نه‌ی برا ده‌بینی چۆن هه‌زاران
جووله‌که باه‌ریان هینا، هه‌موویان دلگه‌رم
بو شه‌ریعه‌تی موسا. 21 وایان بیستوه که تو
نه‌و جووله‌کانه‌ی له‌نیوان بیگانه‌دا ده‌ژین
بانگیان ده‌که‌یت بو هه‌لگه‌رانه‌وه له
شه‌ریعه‌تی موسا، هه‌روه‌ها رایان ده‌سپیری
منداله‌کانیان خه‌ته‌نه نه‌که‌ن و په‌یره‌وی
خوړه‌وشتی باوایریان نه‌که‌ن. 22 که‌واته
ده‌بی چی بکری، چونکه بی‌گومان هه‌والی
هانتت ده‌بیستن؟ 23 جا نه‌وه بکه که پی‌ت
ده‌لین: چوار پیاومان لایه نه‌زریان له‌سه‌ره،
24 بیانسه بو په‌رستگاو خوت پاک بکه‌وه
له‌گه‌لیان، نرخی سه‌رتاشینه‌کیان بو بده،

7 جا که به‌رده‌وام بووین له‌گه‌شته‌که‌مان،
له‌شاری سوره‌وه رۆیشتن بو شاری پتولمیس،
له‌وی سلارومان له‌برایان لی‌کردنو رۆژیک
له‌لایان ماینه‌وه. 8 بو رۆژی داهاتوو چوون
بو شاری قه‌یسه‌ریه به‌میوانی له‌مالی فیله‌وسی
مزگینیده‌ر ماینه‌وه، که یه‌کیک بوو له‌و
حه‌وت خزمه‌تکاره‌که، 9 نه‌ویش چوار کچی
هه‌بوو به‌ووشه‌ی خودا ده‌دوان. 10 پاش
نه‌وه‌ی نیمه‌ چهند رۆژیک له‌وی بووین، نینجا
له‌ناوچه‌ی یه‌هودیه‌وه یه‌کیک هات ناوی
ناگابۆس بوو په‌یامبه‌ری خودا بوو. 11
پشتینه‌که‌ی پۆلسی هه‌لگرت، ده‌ست و قاچی
خوی بی‌هسته‌وه ووتی: (رۆحی پیرۆز ده‌لی
خواه‌نی نه‌م پشتینه، جووله‌که‌کان به‌م شیوه‌یه
له‌قودس ده‌یه‌سته‌وه، ده‌یده‌نه ده‌ستی
بیگانه‌کان.) 12 کاتې نه‌مه‌مان بیست، نیمه‌و
نه‌وانه‌ی دانیشتووی نه‌وی بوون، داوامان
له‌پۆلس کرد نه‌چی بو قودس، 13 به‌لام نه‌و
پی‌ووتین: (نه‌وه چیتانه ده‌گرینو دلتم
ده‌شکین؟ من ناماده‌م نه‌ک تنها به‌ند بکریم،
به‌لکو له‌به‌ر ناوی عیسی خوداوه‌ند له
قودس بشمرم.) 14 نیت نه‌مانتوانی رازی
بکه‌ین، بی‌ده‌نگ بووین و ووتمان: (با
به‌خواستی خوداوه‌ند بی.) 15 دوای ماوه‌یه‌ک
خومان ناماده‌ کردو به‌ره‌و قودس رۆیشتن، 16
له‌گه‌ل هه‌ندئ له‌قوتابیانی شاری قه‌یسه‌ریه،

ئەوسا ھەموو دەزانن ئەوەی دەربارەی تو
بیسئوویانە راست نییە، تۆش وەك ئەوان
لەسەر شەریعت دەڕۆیت. ²⁵ بەلام بۆ ئەو
باوەردارانەى ناچوولەكەن، نامەییەكەمان
ناردووە تیایدا ریمانسپاردون ئەو قوربانیانەى
بۆ بستەكان دەكرى نەبۆن، ھەروەھا خوین و
گۆشتى ئەو نازەلانەى خنكىنراون و داوین
پیسش نەكەن.)

²⁶ ڕۆژى دواى ئەوە پۆلس چوار
پیاوھەكەى برد، پاش ئەوەى خۆى پاككردووە
لەگەلئیان، چوو بۆ پەرستگا ھەتا ئەو بەروارە
تۆمار بكات كە ھەفتەى پاكوونەو كۆتایى
بێ دیت، ھەروەھا لەجیاتى ھەر یەكێكان ئەو
قوربانىەى پێوستە پێشكەشى بكات.

گرتى پۆلس

²⁷كاتى خەرىك بسو ھەوت ڕۆژى
پاكبوونەو تەواوبى، ھەندى جوولەكەى
ناوچەى ئاسیا پۆلسیان بىنى لەپەرستگا،
خەلكەكەیان ھانداو گرتیان، ²⁸ ئینجا
ھاواریانكرد: (فریاكەون ئەى پیاوانى
ئیسرائیل! ئەمە ئەو پیاوھە لەھەموو لایەكەو
خەلك فیرى شتێك دەكات دۆزى گەلو
شەریعتەكەمان و ئەم شوینەش، تەنانەت یۆنانى
ھیناوە بۆ پەرستگا و ئەم شوینە پیرۆزەى گلاو
كردووە!) ²⁹ ئەمەیان ووت چوونكە

ترو فیمۆسى خەلكى شارى ئەفەسۆسیان
لەگەل پۆلس بىنى بوو، جا وایانزانى لەگەل
خۆى بردوویەتى بۆ پەرستگا.

³⁰ ئەوسا ھەموو خەلكى شار ووروزان،
خەلكەكە پەلامارى پۆلسیانداو راپانكیشایە
دەرەوہى پەرستگا، یەكسەر دەرگاكەیان
داخست، ³¹ كاتى ئەوان ھەولتى كوشتیان
دەدا، فەرماندەى رۆمانى بیستی كەوا قودس
ھەمووى ووروزاوە. ³² دەستبەجى كۆمەلەى
سەربازو سەرپەلێكى بردو خیرا بۆ لایان
رۆیشت. كاتى جوولەكەكان فەرماندەو
سەربازەكانیان بىنى وازیان ھینا لەلیدانى
پۆلس. ³³ ئیتەر فەرماندەكە لى نزیكبوو و
گرتى، فەرمانیدا بە سەربازەكانى بە دوو زنجیر
ببەستەو، دەیویست بزانی ئەمە كیئەو چی
كردوو، ³⁴ بەلام ھەندێكیان شتێكیان
دەووت و ھەندێكى كەیان شتێكى كە. جا كە
نەیتوانى راستى شتەكە دەربخات بەھۆى
ووروزانى خەلكەكەو، فەرمانیدا پۆلس برى
بۆ سەربازگە. ³⁵ كاتى سەربازەكان گەیاندىانە
سەر بى پەلێكانەكان ناچاربوون ھەلیگرن تا
رێگارى بكەن لەدەستى خەلكەكە، ³⁶ چونكە
ئەو خەلكەى كۆبوونەو دواى كەوتن و
ھاواریان دەكرد: (با لەناوبچى!)

³⁷ پش ئەو پۆلس بچیتە سەربازگەكە،
بە فەرماندەكەى ووت: (ئایا دەتوانم شتێك

ئەم رېنگايەم چەوسانداھو تاراھى مردن،
ئەوانەى ئەم رېنگايەيان گرتبو لە ژن لە پياو
دەمگرتن و دەمخستە بەندىخانەھو. ⁵ سەرۆك
كاهين و ئەنجومەنى پيران شاھتە راستى ئەم
قسەيەن. نامەم لەوان وەرگرت بۆ برايان
لەدیمەشق، تا [باوەرداران بە عيسا] بەيتم بۆ
قودس و سزای خوڤان وەرگرن.

⁶ كاتى گەيشتمە نزيك ديمەشق، نيورپۆ
بوو، لەپەر رووناكە كى گەورە لە ئاسمانەھو
لەدەوروبەرم پەرشنگى داھەو، ⁷ كەوتەم بەسەر
زەوى، گويم لەدەنگيەك بوو پىوتەم:
(شاول، شاول) بۆ دەمچەوسينيەھو؟ ⁸ مەيش
لیم پەرسى: (تۆ كى گەورەم؟) لەوھلامدا
ووتى: (من عيساى ناسيريم ئەھوى تۆ
دەمچەوسينيەھو). ⁹ ئەوانەى لەگەلم بوون
رووناكەكەيان بينى، بەلام گوڤان لەھو نەبوو
كە قسەى لەگەلم دەكردم. ¹⁰ ئىنجا لیم
پەرسى: (ئەى خوداوەند چى بكەم؟) ئەوسا
خوداوەند وەلامى دامەھو: (ھەستە برۆ بۆ
دیمەشق، لەھوى پىت دەوتى چى پىويستە
لەسەرت بىكەى). ¹¹ ئىت ئەوانەى لەگەلم
بوون دەستيان گرتەم تا منيان گەياندە دیمەشق،
چونكە نەمدەبينى لەبەر تيشكى رووناكەكە.

¹² لە دیمەشق پياويك ھەبوو ناوى
حەنانيا بوو، خواناس بوو بەو شىوہەى
شەريەت دەھەوى، ھەموو جوولەكەى

پى بلىم؟) فەرماندە كە لى پەرسى: (چۆن!
يۆنانى دەزانى؟) ³⁸ كەواتە تۆ ئەو پياو ميسريە
نىت ماوہەك لەمەوبەر ئازاھى ناھەو،
بەچوار ھەزار پياو كۆزەھو چوو بۆ بيايان! ³⁹
ئەوسا پۆلس ووتى: (نەخىر، من جوولەكەى
تەرسوسم كە شارىكى بەناوبانگە لە ناوچەى
كيليكيە. داوات لى دەكەم رېنگام بەھى قسە
لەگەلم خەلكە كە بكەم). ⁴⁰ ئىت فەرماندەكە
رېنگايدا، پۆلس لەسەر پى پىليكانەكان
راوہستا، بەدەست نيشانەى دا بە خەلكەكە،
كاتى بى دەنگى بالتى كيشا بەو ناوہ،
دەستى كرد بەقسە كردن بۆيان بەزمانى
عيرى ووتى:

بەرگى پۆلس
22

(ئەى برايان و باوكان، ئىستا گوڤ بگرن لەو
بەرگريەى لەخۆمى دەكەم). ² كاتى گوڤان
لى بوو بەزمانى عيرى قسەيان لەگەلم دەكات
زياتر بى دەنگ بوون، ئەويش ووتى: ³ (من
پياويكى جوولەكەم، لەشارى تەرسوسى
كليكىە لەدايكبووم، لەم شارە گەورە بووم
لەژێردەستى گەمالائيل فير كراوم بە شىوہەك
بەتەواوى دەگوڤى لەگەلم شەريەتەى
باوبايرانمان. زۆر بەپەرۆش بووم بۆ كاروبارى
خودايى، وەك ھەر يەكەك لە ئىوہ ئەمۆ. ⁴

دهتیریم بۆ شویتینکی دور، بۆ لای
 ناجولوه که کان.)²²
 ئەوانه‌ی له‌ویدا بون تا ئەم خاله
 گوێیان گرت، ئینجا هاواریان کرد: (ئەم پیاوه
 له‌سه‌ر پرووی زه‌وی مه‌هینله‌! شایانی ژیان
 نییه‌!)²³ ئینجا خه‌لکه‌ که ده‌ستیان کرد
 به‌هاوار کردن و جله‌کانیان دراندو خۆلیان
 هه‌لدا به‌هه‌وادا.²⁴ ئەوسا فه‌رمانده‌ که
 فه‌رمانی دا به‌سه‌ربازه‌کانی تا پۆلس بیه‌ن بۆ
 سه‌ربازگه‌و له‌ژێر قامچی لیێ بکۆلته‌وه،
 هه‌تا هۆی ئەو هه‌موو هاوار کردنه‌ بزانی که
 دژی ده‌ کری.

پۆلس هاوالاتیه‌کی رۆمانیه‌
 کاتی سه‌ربازه‌کان به‌ستیانوه تا
 به‌قامچی لیێ بده‌ن، به‌سه‌ربه‌له‌ که‌ی ووت که
 له‌ته‌نیشتیوه‌ وه‌ستا بوو: (نایا یاسایه‌ به‌قامچی
 له‌ هاوالاتیه‌کی رۆمانی بده‌ن پێش
 دادگایی کردنی؟)²⁶ کاتی سه‌ربه‌له‌ که‌ گوئی
 له‌مه‌بوو رویشت بۆ لای فه‌رمانده‌ که‌و ئەمه‌ی
 پێ راگه‌یانندو ووتی: (تۆ ده‌ته‌وی چی بکه‌یت؟
 ئەم پیاوه‌ رۆمانیه‌!)²⁷ ئەوسا فه‌رمانده‌ که‌ خۆی
 چوو بۆ لای پۆلس و لیێ پرسی: (به‌راستی
 تۆ رۆمانی؟) وه‌لامی دایه‌وه‌: (به‌لی.)²⁸
 فه‌رمانده‌ که‌ ووتی: (من پاره‌یه‌کی زۆرمدا هه‌تا
 ره‌گه‌زنامه‌ی رۆمانیم وه‌رگرت.) پۆلس

دیه‌شق شایه‌تییه‌کی باشیان له‌سه‌ر ده‌دا.¹³
 هات بۆ لام، وه‌ستاو ووتی: (شاوولی برام
 بیینه.) ده‌سته‌جی چاوم پرووناکی
 تی که‌هوت و ئەوم بینی،¹⁴ ئینجا پێی ووتم:
 (خودای باوبایر اتمان پێشتر هه‌لبێژاردووی
 هه‌تا مه‌به‌ستی بزانی، هه‌روه‌ها ئەو
 راست و دروسته‌ بینی و گویت له‌ووشه‌ی
 ده‌می ئەو بی. ¹⁵ چونکه‌ تۆ بۆی ده‌بی
 به‌شایه‌ت له‌به‌رده‌م هه‌موو خه‌لک، به‌وه‌ی
 بینیت و بیستت. ¹⁶ ئیستا بۆ خۆت
 دواده‌خه‌یت هه‌سته‌ با له‌ئاوه‌لبکیشری‌ت و
 گوناوه‌کانت بشۆرینه‌وه‌ به‌بانگ کردنی
 ناوی خوداوه‌ند.)

¹⁷ دواتر گه‌رامه‌وه‌ بۆ قودس. کاتی
 له‌په‌رستگا نوێژم ده‌کرد له‌هۆشی خۆم چووم،
¹⁸ خوداوه‌ندم بینی پێی ووتم: (قودس
 به‌خیرایی به‌جی به‌هێله‌، چونکه‌ دانیشتروانی
 هیچ شایه‌تییه‌ک سه‌باره‌ت به‌من وه‌رناگرن.)
¹⁹ ئەوسا پێم ووت: (ئهی خوداوه‌ند،
 ئەوان ده‌زانن من له‌هه‌موو که‌نیشته‌کان
 به‌دوای ئەوانه‌ ده‌گه‌رام که‌ باوه‌ریان پێت
 هه‌بوو، تا به‌ندیان بکه‌مو به‌قامچی لییان
 بده‌م. ²⁰ من له‌وی ناماده‌بووم کاتی
 ئیستفانووسی شایه‌تی تۆ کوژرا، رازی بووم به
 کوشتنی و پارێزگاری جلوبه‌رگی بکوژه‌کانم
 کرد.)²¹ به‌لام پێی ووتم: (هه‌سته‌ برۆ

ووتی: (بەلام من بەرۆمانی لەدايك بووم).²⁹
 ئەو سەربازانە پێیان راگەینرا بوو بەزەبری
 قامچی پرسیاری لێ بکەن دەستبەجی لێی
 دوور کەوتنەوه، فەرماندە کەش ترسا کە
 بە کۆت و زنجیر بەستبوویەوه، دواى ئەوێ
 بۆ دەر کەوت رۆمانییه.

³⁰ بەلام بۆ بەیانى فەرماندە کە وستی
 سەیری راستى ئەو تاوانە بکات کە
 جوولە کە کان خستویانەتە پان پۆلسەوه، ئیتر
 کۆتو زنجیره کەى کردەوه، فەرمانیدا سەرۆک
 کاهینە کانو هەموو ئەندامانى ئەنجومەنى
 جوولە کە بهینن ئەوسا پۆلسى بانگ کردو
 لەناو رەستیان رایگرت.

پۆلس لە ئەنجومەنى جوولە کە
23

پۆلس رۆانیە ئەنجومەنە کەو ووتی: (ئەى
 برايان، من بەوێژدانىکى پر لەرەزامەندییهوه
 تاكو ئەمرۆ لەگەل خودا ژیاوم)² لێرەدا
 حەنانىای سەرۆک کاهین فەرمانیدا بەوانەى
 لەنزیكى وەستابوون تابکیشن بە دەمى
 پۆلسدا،³ پۆلس پێى ووت: (خودا لێتەدا،
 ئەى دیواری گۆرستانى سواخداو بەگەچ!
 چۆن دانیشتووی حوکم دەدەى بەسەرم بەپێى
 شەریعەت، کەچی خۆشت بەرپێچی شەریعەت
 دەکەیت و فەرمانى لێدانم دەردەکەیت؟)⁴

ئەوانەى لەوێدا وەستابوون پێیان ووت: (ئایا
 جنىو بەسەرۆک کاهینى خودا دەدەى؟)⁵
 پۆلس لەوێ لاملدا ووتی: (ئەى برايان نەمزانیوه
 سەرۆک کاهینە، چونکە لەکتیب باسکراوه }
 نەفرت لەسەرۆکى گەلە کەت مەکە.)

⁶ پۆلس دەیزانى هەندى لەئەندامانى
 ئەنجومەنە کە سەدوقین و هەندىکى کەیان
 فەریسین، لە کۆرە کە هاواری کرد: (ئەى
 برايان، من فەریسى کورى فەریسیم، ئیستا
 حوکم بەسەرم دەدرى، چونکە هیوام
 هەستانەوى مردووانه).⁷ ئیتر ناکۆکى کەوتە
 نیوان فەریسى و سەدوقیه کانى ئەندامانى
 ئەنجومەنە کەو بوون بەدوو بەش.⁸ چونکە
 سەدوقیه کان دانیان بە هەستانەوه و فریشتەو
 رۆح نەدەنا، بەلام فەریسیه کان باوهریان بەمانە
 هەمووی هەبوو.⁹ دواى دەنگ بەرزبووهوه،
 هەندى لەمامۆستایانى شەریعەتى فەریسى
 هەستان، بەتوندی نارەزاییان دەربەرى و
 ووتیان: (تاوان لەم پیاوهدا نایین، لەوانهیه
 رۆح یاخود فریشتە لەگەلى دواى!)¹⁰

¹⁰ ناکۆکیه کە پەرەى سەند تەنانەت
 فەرماندە کە ترسا کەوا پۆلس بکەن بە
 دوو کەرتەوه، فەرمانى دا بەسەربازە کان برۆن
 لە نیوانیان بیرفیننو بیگەرینسەوه بۆ
 سەربازگه.¹¹ جا شەهویک دواى ئەوه
 خوداوەند دەرکەوت بۆ پۆلس لآو

فهرمانده که دهستی کوره‌کهی گرت و به‌ته‌نھا بردیه ئەولاو، لیبی پرسى: (ئەو شتە چیه دەتەوی پیمى بلبی؟)²⁰ ئەویش ووتى: (جوله‌کە کان پیلانیکیان داناو بۆ پۆلس، داوات لی‌آدە کەن بیھیبىنى بۆ ئەنجوومەنە کەیان، بەبیانوی سەیر کردنەوہى مەسەلە کەى،²¹ بەلام تۆ رازى مەبە بە داواکارىه کەیان، چونکە لەناو ئەوان زیاتر لەچل پیاو بەلبنیان داوہ هیچ نەخۆن و نەخۆنەوہو خۆیان لەبۆسە ناوہ بۆ کوشتنى، ئیستا ئەوان نامادەن و چاوەرپتی بریاران لەتۆوہ.)

²²فەرماندە کە بە گەنجە کەى ووت: (ئەم ھەوالەى بە منت گەیاندووہ بە کەسى مەلتى.)

ناردنى پۆلس بۆ لای فیلیکس
²³ئینجا فەرماندە کە دووان لەو سەرپەلانى لای بوون بانگی کردن و ووتى:
(دووسەد سەرباز لە گەل حەفتا سوارو دووسەد شمشیر ھەلگر نامادە کەن، تا ئەمشەو لە کاژیری نوێ ئیوارە برۆن بۆ شارای قەيسەریه.²⁴ لە گەل ھەندى ئەسپ تا پۆلس ھەلگری و بەساغى بیگەنیتە لای فیلیکسى فەرمانەر ھوا.)²⁵ نامەیه کى لە گەلتى ناردو ئەمەى تیادا نووسى بوو:²⁶
لە کلودیوس لیسایسەوہ:

پیبی‌ل‌ووت: (وورەت بەرزبى، چۆن لەھوقدس شایەت بووى بۆم، لەرۆماش دەبى شایەتیم بۆ بدەى.)

پیلانى جوله‌کە بۆ کوشتنى پۆلس
¹²کاتى رۆژھەلات ھەندى جوله‌کە پیلانیان ریکخست، سویندیان خوارد، نەخۆن و نەخۆنەوہ ھەتا دەیکرۆن.¹³ ئەوانەى لەم پیلاندا بوون زیاتر لە چل پیاو بوون.¹⁴ ئینجا چوونە لای سەرۆک کاهینەکان و پیران، پیبان ووتن: (سویندەمان خواردوو نەخۆین و نەخۆینەوہ ھەتا پۆلس دە کوژین.)¹⁵ چونکە ئیوہ ئەندامى ئەنجوومەن داواکەن لەفەرماندە کە، پۆلس بەبى بۆ ئیوہ بەبیانوی سەیر کردنەوہى مەسەلە کە بەووردتر، ئەوسا ئیمە نامادە دەبین بۆ کوشتنى پیبش ئەوہى بگات.)¹⁶ بەلام ھەوالتى ئەم پیلانە گەیشتە لای خوشکەزای پۆلس، ئەویش چوو بۆ سەربازگەو ھەوالتى ئەمەى داہ.¹⁷ جا پۆلس یەکیک لەسەرپەلەکانى بانگ کردو داواى لیکرد خوشکەزاکەى بباتە لای فەرماندە کە تا کو ھەوالتى بباتى.
¹⁸ ئەویش بردیە لای و فەرماندە کە ووتى: (پۆلسى بەند کراو بانگی کردم و داواى لی‌کردم ئەم کورە بەینمە لات، چونکە شتیکی ھەیه دەیهوى پیت بلبى.)¹⁹

سلاو، بۆ بەرئیز فیلیکسی فەرمانرەوا: ²⁷
 ئەم پیاوێ جۆولە کە کان گرتبوویان، هەولێ
 کوشتنی دەدەن. کاتی زانیم رۆمانییە خیرا
 لە گەل هەندێ سەرباز چووم بۆ لای و
 رزگارم کرد. ²⁸ ویستم ئەو تاوانە بزاتم
 کە پێیان تاوانبار کردوو، جا بردمە لای
 ئەنجوومەنە کەیان، ²⁹ ئەوسا بۆم دەرکەوت
 تاوانە کە ی تاییبەتە بە کاروباری شەریعەت.
 هەر وەها تاوانیکی وای نە کردوو شایانی
 مردن یاخورد بەندیخانە یێت. ³⁰ دیسان بۆم
 دەرکەوت کۆمەلێ لە جۆولە کە پیلانیان
 داناو بۆ کوشتنی، جا بەخیرایی ناردمە لای
 تۆ، فەرمانم دا بەوانە ی شکاتیان هەیه
 لەسەری شکاتە کەیان بەهیننە لای تۆ.)
³¹ بەم شیۆهێ سەربازە کان بەشەو
 پۆلسیان برد بۆ ئەنتیپاتریس، بە پێی ئەو
 رێنماییە ی پێیان درابوو. ³² ئیتر بۆ بەیانی
 گەرانیسەو بۆ سەربازگە، سوارەکانیان
 بە جی هێشت تا لە گەل پۆلس برۆن بۆ
 قەیسەریە. ³³ ئەوانیش لەوێ لە گەل
 نامە کە دایان دەست دادوهر. ³⁴ کاتی نامە کە ی
 دەخویندەو، پرسی خەلکی چ ناوچە یە کە.
 کە زانی خەلکی کیلیکیە، ³⁵ پێی ووت:
 (گویت لی دە گرم کاتی ئەوانە ی شکاتیان
 لی کردووی هاتن بۆ ئێرە. فەرمانی دا پۆلس
 بچەنە کۆشکی هیرۆس لە زێر چاودیوی.)

شکاتی جۆولە کە کان دژی پۆلس
 24

پاش پینچ رۆژ حەنانیای سەرۆک کاهین و
 هەندێ پیران و پارێزەرێک ناوی تەرتولس
 بوو، چوونە لای فەرمانرەوا تا شکات
 لە پۆلس بکەن. ² کاتی پۆلس بانگ کرا، ئیتر
 تەرتولس دەستیکرد بە تاوان خستنه پالێ و
 ووتی: (ئە ی فیلیکسی پایە بەرز، لە ناشتیە کی
 زۆر داین بەهۆی تۆو، گەلە کە شمان
 گوزەرانیکی باشی هەیه لەسایە ی داناییە کەت،
³ بە سوپاسیکی زۆر وە لە هەموو کات و
 شوئینک پینسوازی لەمە دەکەین. ⁴ بەلام تا
 زیاتر ماندووت نە کەم، داواکارم بەنیانی
 خۆت گوێ لە پوختە ی قسە کانم بگریت. ⁵
 بینیمان ئەم پیاوێ گیرە شیۆنی و ناژاوە دەنێتەو
 لە ناو جۆولە کە کان لە هەموو جیهاندا،
 هەر وەها پینسوا یەتی رێبازی ناسری دە کات.
⁶ جا کاتی هەولیدا پەرستگا گلاو بکات،
 گرتمان. ئیتر ویستمان بە پێی شەریعەتی
 خۆمان حوکم بەسەری بدەین. ⁷ بەلام
 لیسایسی سەرۆک فەرماندە هات و بەزەبری هێز
 لە دەستی سەندین، ⁸ بۆ لای تۆی ناردو
 فەرمانیدا بەناحزە کانی تا شکاتی خویان بەهیننە
 لای تۆ. [جا ئیستا دەتوانی دلنیا یی لە راستی
 شکاتە کەمان، گەر یێتو هەستی بە
 لیکۆلینەو ی ئەم مەسەلە یە لە گەل ئەو.] ⁹

جووله که کانیش لایه‌نگیران کردو ووتیان،
ئهمانه ههموی راسته.

پۆلس بهرگری له‌خۆی ده‌کات

¹⁰ فەرمانرەوا دەستی بۆ پۆلس راکیشتا تا
بهرگری له‌خۆی بکات، ئەویش ووتی: (من
دەزاتم تو چەند سالتیکە دادوهری له‌کاروباری
گەلە، له‌بەرئەوه به‌هەموو ئاسودەییەك
بهرگری له‌خۆم دە‌کەم. ¹¹ دەتوانی دلنیاپی،
دوانزە رۆژ تێپەری نە‌کردوو به‌سەر هاتم بۆ
قودس بۆ خودا پەرستن. ¹² نە‌یان بینوم
له‌پەرستگا بێنە‌بوورده له‌گەڵ یه‌کیك بکه‌م،
یاخود گەل هانبدەم بۆ نازاوه‌نانه‌وه
له‌کە‌نیشته‌کان یا له‌هەر شوێنێکی شار. ¹³

ئەوان ئیستا ناتوان له‌بهردهمی تو راستی ئەو
تاوانانه بسەلمێن. ¹⁴ به‌لام من له‌بهردهمت دانی
پیاوه‌نیم که‌وا خودای باوبایران دە‌پهرستم،
به‌پێی ئەو رینگایه‌ی ناوی ده‌بن به‌ رێبازی
گومرا، هه‌روه‌ها باوه‌رم هه‌یه به‌ هه‌موو ئەوه‌ی
له‌شهریعت و پهرتروکی پیغمه‌مبه‌ران
نوو‌سراوه، ¹⁵ منیش هه‌مان هیوام به‌خودا هه‌یه
که‌ ئەم پیاوانه‌ش هه‌یانه، ئەوه‌ش هه‌ستانه‌وه‌ی
مردووانه به‌ راست و دروستان و
خرابه‌ کارانیشه‌وه. ¹⁶ جا له‌بەرئەوه منیش خۆم
را‌ده‌هێنم هه‌تا هه‌میشه به‌ وێژدانیکێ پاک
به‌رامبه‌ر به‌ خوداو خه‌لك بژیم.

¹⁷ دوا‌ی ئەوه‌ی چەند سالتیک له‌قودس
دوور بووم، بۆی گه‌رامه‌وه هه‌ندی پیتاکم
بۆ گه‌له‌که‌م هینا، قوربانیشم پیشکەش ل‌کرد.
¹⁸ کاتی هه‌ستام به‌خۆ پاک‌کردنه‌وه، هه‌ندی
جووله‌که‌ی ناوچه‌ی ئاسیا بینیمیان
له‌پهرستگا، به‌لام له‌ناو هه‌چ کۆرێك و له‌هه‌چ
نا‌زاوه‌یه‌ك نە‌بووم. ¹⁹ ده‌بوايه به‌اتنايه لات و
شکاتم ل‌ی بکه‌ن، گه‌ر شتیکیان هه‌بووايه دژی
من. ²⁰ یان با ئەمان بلێن چ تاوانیکیان له‌مندا
دۆزیه‌وه، کاتی له‌بهردهم ئەنجومنه‌ که‌یان
وه‌ستا‌بووم، ²¹ جگه‌ له‌وه‌ی له‌بهرده‌میان رووم
کرده‌وه کاتی هاوارم کرد: ئیوه ئەم‌رۆ حوکم
به‌سەرم ده‌ده‌ن، چونکه باوه‌رم به‌ هه‌ستانه‌وه‌ی
مردووان هه‌یه!

پۆلس له‌بە‌ندێ‌خانه‌ی قه‌یسە‌ریه

²² چونکه‌ فیلیکس شاره‌زایه‌کی زۆری
هه‌بوو ده‌رباره‌ی ئەم رینگایه، کاتی گوتی
له‌بهرگری پۆلس بوو فەرمانی حوکمدانی
راگرت و ووتی: (کاتی لیسایسی فەرمانده
بیت بۆ ئیوه‌ سه‌یری شکاته‌که‌تان ده‌کە‌م).
²³ ئینجا فەرمانی به‌سه‌ریه‌له‌که‌دا پۆلس بجاته
ژێر چاودێری، به‌لام به‌ شیوه‌یه‌ك هه‌ندی
سه‌ره‌ستی هه‌بی، هه‌روه‌ها رینگای
هاوریه‌کانی بده‌ن دیده‌نی و خزمه‌تی بکه‌ن.

²⁴ پاش چەند رۆژێك فیلیکس هات و

وهلامی دانهوه پۆلس به بند کراوی لهشاری قهیسهریه دهمیستوهه، بهلام خۆی پاش ماوهیه کی کورت ده گهریتهوه بۆ ئهوی.⁵ ئینجا ووتی: (باگهوره کانتان بین له گهلم، گهر بیتو ئهم پیاوه تاوانیکی لهسهر بیت، با له بهر دههم تاوانباری بکهن.)

⁶ دواي ئهوهی فستوس له قودس چهند رۆژنیکي بهسهبرد که ههشت تا ده رۆژ زیاتر نه بوو، ئهوسا گهراپهوه بۆ شاری قهیسهریه. رۆژی دواي گهیشتی لهسهر کورسی فهرمانیروایی دانیشت، فهرمانی لادا پۆلس بهین. ⁷ کاتی هات ئهوه جووله کانهی لهقودس هاتبوون له دهری کزبوونهوه، تاوانی زۆرو ترسناکیان خسته پالی، بهلام نهیان توانی راستی تاوانه کان بسهلمین. ⁸ ئهوسا پۆلس بهرگری له خزی کردو ووتی: (هیچ شتی کم

نه کردوه دژی شهریعهتی جووله که یا پهراستگا یا قهیسهر.) ⁹ له بهر ئهوهی فستوس دهیویست رهزامهندی جووله که کان به دهست بهینی، له پۆلسی پرسی: (تایا دهتهوی بچی بۆ قودس لهوی لهسهر ئهوه تاوانانهی خراوته پالت له بهر دههم من حوکم بهسهر بدری؟)

¹⁰ پۆلس له وهلامدا ووتی: (من ئیستا له دادگای قهیسهر وهستاوم، لیرهش دهبی حوکم بهسهرم بدری. تۆ خۆت باش دهزانی من هیچ خراپهیه کم نه کردوه بهرامبهر به

دروسیلای ژنی له گهن بوو، که جووله که بوو، پۆلسی بانگ کردو گوتی له قسه کانی گرت له باره ی باوه به عیسانی مهسیح. ²⁵ کاتی پۆلس له باره ی راست و دروستی و خۆراگرتن و سزای دوا رۆژ ده دوا، فیلیکس ترسا، به پۆلسی ووت: (ئیستا برۆ، که ی کاتم هه بوو جارنیکي دیکه بانگت ده کهمه وه.) ²⁶ فیلیکس هیوای ئهوه بوو پۆلس هه ندی پاره ی بداتی، جا له بهر ئهوه زۆر بانگی ده کردو قسه ی له گهن ده کرد. ²⁷ دوو سال تپه هری کرد. له دوایدا پورکیوس فستوس دانرا به فهرمانیروا له جی فیلیکس. به لام فلیکس دهیویست رهزامهندی جووله که کان به دهست بهینی، بۆیه پۆلسی له به ندیخانه هیشه وه.

مهسه له ی پۆلس له لای قهیسهر

25

کاتی فستوس هاته سهر تهختی فهرمانیروایی، دواي سی رۆژ له شاری قهیسهریه وه سهر کهوت بۆ قودس، ² سهروک کاهینه کانو گهوره پیاوانی جووله که هاتنه لای و دژ به پۆلس شکاتیان پیشکesh کردو لپی پارانه وه، ³ چاکه یه کیان له گهل بکات به وه ی پۆلسیان بۆ بنیزی بۆ قودس. چونکه له سهر ریگا بۆسه یان بۆ نابۆوه تا بیکوژن. ⁴ فستوس

جووله كه. ¹¹ گهر تاواننكیم كردی شایانی سزای مردن بی، نهوسا لهمردن رآمده كرد. بهلام چونكه نهو تاوانه‌ی نهوان خستویانه‌ته پالی من بی‌ناغیه، كهس مافی نهوه‌ی نییه بم داته دهستی نهوان. جا من مه‌سه‌له كهم ده‌به‌مه لای قهیسەر! ¹² فستوس له‌گه‌ل ته‌گبیر كه‌رانی راویژی كردو ووتی: (تۆ مه‌سه‌له كهت به‌رز كرده‌وه بۆ قهیسەر، ئیتر بۆ لای قهیسەر ده‌چیت!)

راویژی فستوس به‌ نه‌غریباسته‌ گریپاس
¹³ دوا‌ی چهنده‌ند رۆژی‌نك
 نه‌غریباسته‌ گریپاسی پادشاو خورشكه‌كه‌ی كه‌ ناوی به‌رنیکی بوو هاتن بۆ شاری قهیسهریه‌ تا به‌خیر هاتنی فستوس بكه‌ن. ¹⁴ له‌وه‌ی چهنده‌ رۆژی‌نكیان به‌سه‌ر برد. نه‌وسا فستوس مه‌سه‌له‌كه‌ی پۆلسی هینایه‌ به‌رده‌م پادشاو ووتی: (پیاوئك لیژه‌یه‌ فیلیكس خستویه‌تیه‌ به‌ندلیخانه‌وه. ¹⁵ كاتی رۆیشتم بۆ قودس، سه‌رۆك كاهینه‌كان لۆ پیرانی جووله‌كه‌ شكاتیان لی‌كرد، داوايان كرد حوكم بدری. ¹⁶ منیش پیم‌لۆوتن پیشه‌ی رۆمانی نییه‌ حوكم به‌سه‌ر یه‌كینك بدا پیش نه‌وه‌ی روو به‌رووی نه‌وانه‌ی بكه‌نه‌وه‌ كه‌ تاوانه‌كه‌یان خستۆته‌ پالی، هه‌تا ده‌رفه‌تی هه‌بی بۆ به‌رگری كردن له‌خۆی. ¹⁷ كه‌ هاتن بۆ ئیتره‌ خیرا بۆ رۆژی

داهاتوو له‌سه‌ر كورسی فه‌رمانرۆیه‌تی دانیشتم، فه‌رمانی هینانی تاوانباره‌ كه‌م دا. تاوانباره‌ كه‌م‌ی دا. ¹⁸ كاتی نه‌وانه‌ی تاوانباریان لۆ كرده‌بوو به‌رامبه‌ری وه‌ستان، باسی تاواننكیان نه‌كرد له‌وه‌ی من چاوه‌رپم‌ یاده‌كرد پینی تاوانبار بكه‌ن، ¹⁹ به‌لكو ده‌مه‌قالیان له‌گه‌ل كرد ده‌باره‌ی بابەتیک تایبه‌ته‌ به‌ ئانیان لۆ به‌ پیاوئك ناوی عیسیاه، كه‌ مردوو، به‌لام پۆلس ده‌لی زیندوو. ²⁰ كاتی به‌ گومان بووم له‌ كیشه‌كه‌، سه‌باره‌ت به‌م ووم، ره‌نگه‌ بخوازیت بۆ قودس بچیت و له‌وه‌ی سه‌باره‌ت به‌م شتانه‌ دادگایی بكریت. ²¹ به‌لام نه‌و داواكاریه‌كه‌ی به‌رز كرده‌وه بۆ قهیسهری خاوه‌ن‌لۆشكو تا له‌به‌رده‌می حوكمی به‌سه‌ر لۆ بدری، نه‌وسا فه‌رمانی ئیشك‌لۆگرتیم‌لدا تاكو ده‌ینیرمه‌ لای قهیسەر. ²² ئینجا نه‌غریباسته‌ گریپاس به‌ فستوسی ووت: (حه‌ز ده‌ كه‌م گویم له‌م پیاوه‌ بی). نه‌ویش له‌وه‌لامدا ووتی: (به‌یانی گویت لی‌ی ده‌بی).

²³ بۆ به‌یانی نه‌گریپاس و به‌رنیکی خوشکی هاتن بۆ نه‌وی به‌ ناهه‌نگینکی گه‌وره‌ پیشوازی کران، كاتی هاتنه‌ هۆلی گوینگرتن له‌گه‌ل فه‌رمانده‌ سه‌ربازه‌كان و گه‌وره‌ پیاوانی شار، فه‌ستوس فه‌رمانیدا پۆلس به‌ینن. ²⁴ كه‌ هینایان فه‌ستوس ووتی: (نه‌ی نه‌غریباسته‌ گریپاسی

تاوانبار کردووم،³ بهتایبتهی چونکه تو به تهوای خورو هوشتو دهمه قالی نیوان جووله که نان دهنانی، بویه داوات لیده کهم به سنگ فراوانیه وه گویم لی بگری.⁴ ههموو جووله که کان له سه ره تا وه پهرو ده کاردنو گهوره بوونم دهنانن. ههروه ها دهنانن له مندالیه وه چون له ناو گهله کهم له قودس ژیاوم.⁵ جا چونکه له سه ره تا وه دهناسن، گهر بیانویستایه شایه تیان ددها کهوا من وهک فهریسی ژیاوم که توندترین ریجازی ناینه کهمانه.⁶ نیستانش وا حوکم دهری له سه ره له سه ره نهو هیوایه ههمه بهو به لئینایه خودا به باو پایرانی داوه،⁷ نهو هی هیشتا دوانزه هوزه که هی هوز لزه که هی نیسرائیل هیوایان پیته تی وشه و رۆژ خودای بۆ ده پهرستن، له بهر نه هیوایه جووله که کان تاوانبارم ده کهن نهی پادشا.⁸ بوجی باوهر ناکه ن خودا مردوان هه لده ستینیه وه؟⁹ نهو کاته منیش لهو باوهر ددها بووم ده بی نهوپه ری کوشش بکه م بۆ بهر بهر کانی ناوی عیسی ناسیری.¹⁰ ههروه ها له قودسیش نهووم کردو ده سه لاتم له سه رۆک کاهینه کان وهر گرتبو و ژماره یه کی زۆرم له خوشک و برا پیروزه کان خسته به ندیخانه وه ههموو کاتیکیش دهنگم ددها بۆ کوشتیان.¹¹ له ههموو که نیشته کان زۆر نازارمداون تا ناچاری

پاشاو ههموو ناماده بووانی به ریژی نیره: نه م پیاو هی له بهر ده متانه نهو یه که ههموو گه لی جووله که له قودس و لیره شکاتی لی لیده کهن لام، نهوان هاوار ده کهن، نهو نهایی به زیندووی بیته وه،²⁵ وا من بۆم دهر کهوتوو ههچی نه کردوو شایانی مردن بی. به لام نهو داواکاریه که ی بهرز کردو ته وه بۆ قه یسه ری خاوه ن لاشکو، جا منیش بریارمدا بۆ بنیرم.²⁶ به لام دهر باره ی نهو شتیکم نیبه بینوسم بۆ گهوره مان، له بهر نهو هیناومه بۆ بهر ده می ههمووتان، بهتایبتهی بۆ بهر ده می تو نهی نه گریپاسی پادشا، تا گهر سهیر کردنی مه سه له که ی تهواو بوو، شتیگ بدوژمه وه بینوسم.²⁷ چونکه گیلا یه تیبیه به ندر کراونک بنیرمه لای قه یسه ر، بی نهو هی نهو تاوانه ی خراوته پالی دیاری کراو بی.)

بهرگری پۆلس له لای نهغریپاسنه گریپاس

26

نه گریپاس به پۆلسی ووت: (ئیمه ریگات ده دهین بهرگری له خۆت بکه ی.) پۆلس به دهستی نیشانی داو دهستی کرد به بهرگری و ووتی:

² (نهی نه گریپاسی پادشا، پیخوشعالم له بهر ده مت بهرگری له خۆم ده کهم، دژی ههموو نهوانه ی جووله که کان پیان

له زير دهستی شهتانهوه بو لای خودا، نهوسا
لی خۆشبوونی گونا به دهستهدهین، ههروهها
بهشیان دهییت له گهل نهوانه ییروز کراوان
بهباوه پیران بهمن.

¹⁹ (ئهه نهغریباسته گریباسی پادشا،
لهو کاتهوه بهریچی بیننی ناسمانی نهاکردهم.
²⁰ نهو مهسهلهشم یه کهم جار بهدانیشتوانی
دیمهشق راگهیاندا، ئینجا دانیشتوانی قودسو
ههموو ناوچهی یههوهیه، پاشان میللهتانیشت.
تا تۆبه بکهن و بو لای خودا بگهڕینهوه،
ههروهها کرداری باش بکهن شایانی
تۆبه کردنه کهیان بی. ²¹ له بهر ئهم هۆیه
جووله کهکان له پهراستگادا گرمتمان
وگرمتمان یوانان ههولتی کوشتیاندام، ²² بهلام
خودا تا نهمرۆ یارمهتی داوم و لایه وهستاوم
شایهتی بو ئهوه ددهم بو گهروهو بچووک،
هیچی لاکه نالیم جگه لهوهی موساو
پهغه مهران ووتویانه سهبارهت بهوهی
روودهدا، ²³ مهسیح دهبوایه نازاری
بکیشایه لای یه کهم کس بی له نیو مردواندا
زیندوو بیتهوهو رووناکێ ناشکرا بکات بو
جووله کهو میللهتانیشت. ²⁴ کاتی پۆلس بهم
قسانه بهرگری له خۆی دهکرد، فستوس
قسه کهی بی لایه یهوه بهدنگیکی بهرز ووتی:

کفر کردنیان بکهم. کینهم گهیشه پلهیهک
بهرامبهریان تا وای لایکردم دهروهی له دوایان
بچمه شماره کانی دهروه ناوچه که بو
چهوساندنهوهیان. ¹² بهدهسهلات و مؤلتهتی
سهروک کاهینهکان بهروهو شاری دیمهشق
رۆیشتم، ¹³ نهوسا ئه پاشا، نیهرۆ بهریگاوه
رووناکیه کهم له ناسمانهوه بینی، تیشکی زیاتر
بوو له رووناکێ رۆژ، له دهروه بهری خۆمو
نهوانه یی له گهلهما بوون پرشنگی دایهوه، ¹⁴
ئیت ههموومان بهسهر زهویدا کهوتین.
دهنگیکم بیست بهزمانی عیری بانگیکردم
ووتی: شاول، شاول، بۆچی دهههوسینتهوه؟
نازاری خۆت دهدهی کاتی جووته دژی
نهقیزه لیدانم باونی. ¹⁵ ئینجا
کرد: پرسیارم لکرد: تۆ کیته گهورهه؟
خوداوهند ووتی: من ئهوه عیسایه که تۆ
دهیچهوسینتهوه. ¹⁶ ههسته بهپیوه راوهسته،
من بۆت دههههوتم تا بتکهم بهخزمهتکاری
خۆمو شایهتی بو ئهوه شتانه بدهی کهبینت،
ههروهها شایهتی بو ئهوه شتانهش بدهی که
له داهاوتوودا بۆت دهههههوی. ¹⁷ جا
رزگارت ده کهم له گهله کهتو لهو میللهتانهی
ئینستا تۆیان بو دهنیم، ¹⁸ تا چاویان بکهیتهوه
بو ئهوهی له تاریکی بگهڕینهوه بو رووناکێ،

* په نیدیکی یونانیه بو بهر ههلهستی کردنی بی سوود به کار دیت.

گه شتی پۆلس بهر و پرۆما
27

له كۆتايدا بريار درا بهرنگای دياريا برۆين بو
ئیتالیا، سهر په لیک ناوی یولیوس بو
پۆلس یو هندی له بهند کراوه کانی لاکه
درايه دهست، نه ميس سهر به له شکرى
نيمپراتوری نوغوستوس بو. ² ټينجا سواری
که شتيهك بوين له شاری نه درامیته وه
هاتبو، بهر و به ندهرى ناوچه ی ناسیا
دهر ویشته. له گه شته که نهریستر خو سمان
له گه ل یو خه لکی شاری ته سالیکی
ناوچه ی مه کدونی بو. ³ بو بهیانی گه یشتینه
شاری سهدا. یولیوس سهر په له گه ل
پۆلسدا باش هه لسو که وتی ده کرد، ههروه
رنگایدا سهر دانی هاوړنیه لاکانی بکات تا
نه وه ی پیوستی پیته تی لیان یوهر بگری. ⁴
له به ندهرى سهدا سوار بووین، به قهراغی
قوبرسدا ریشته، چونکه ره شه یبا بهر و
رومان بوو دهات. ⁵ دواى لانه وه ی دهر یای
ته نیشته ناوچه ی کیلیکیه و په مفیله مان
بری، گه یشتینه به ندهرى میرا له ناوچه ی لیکه.
⁶ له وه ی سهر په له که که شتيه کی یینی
له ته سه کده ندهر په وه دهات بهر و ئیتالیا
دهر ویشته، نيمهش سواری بووین، ⁷
که شتيه که به هیواشی به چهنه ر ژوژنیک بر دینی،
دواى هه ولدان نزيك قهراغی شاری

(پۆلس ده لسی شیت بووی! زوری زانایت
شیتی کردیت). ²⁵ پۆلس ووتی: (نه ی
فستوسی خاوه ن لَشکو من شیت نیم، من
قسه ی راست یو دروست ی ده کم. ²⁶
چونکه نه م پادشاهی نیستا قسه ی له گه ل
ده کم، هه مو و نهو شتانه ی باسی ی ده کم
دهیزانی، من دلنیم له مانه هه چ شتیکی
لاشاراوه نیه، چونکه له سوو چیکی تاریک
رووی لانه داوه. ²⁷ نه ی نه غریباسته گریپاسی
پادشا، باوهرت به پیغه مبه ره کان هه یه؟ من
ده زانم تو باوهرت پیان هه یه).

²⁸ نه غریباسته گریپاس له وه لامدا ووتی:
(له و باوه رده ی له م ماوه که مه دا ده توانی
بمکه ی به مه سیحی؟) ²⁹ نه وسا پۆلس ووتی:
(گهر کم بی یا زور، له پیناوی تو و هه مو
نه وانه ی لی ره ناماده ن بو خودا نویت ده کم تا
وه ک منتان لی لاییت، به لام به ی نه م کۆت یو
زنجیره).

³⁰ دواى نه مه پادشاو فهرانه پوه او
بهرنیکی و ناماده بووان ههستان، ³¹ هۆله که یان
به جی لاهیشت، به یه کتر یان ده ووت: (نه م
پیاوه شتیکی وای نه کردوه شایانی مردن
یا خود به ندیخاننه بی). ³² ټینجا
نه غریباسته گریپاس به فستوسی ووت: (گهر
بیته نه م پیاوه داواکاریه که ی بو قهیسهر بهرز
نه کردایه وه له وانه بوو نازاد بکرایه).

که نیدیوس بوینهوه، بهلام ره شه باکه نهیشت بچینه به ندره که ئیت نمانتوانی لهوی دابه زین، ئینجا به ردهوام رویشتن به نریک قراغی دورگه ی کریت، بهرامبه رله لای که نداوی سملونه. ⁸ پاش ههولدانیکی زور گه شینه شویتیک پی یاده ووتری به ندری جوانه که وتوته نریک شاری له سائیه.

⁹ جا چونکه لهوی ماوهیه کی زور ماینه وه تا کاتی رور و گرتن به سه رچوو، گه شت یکردن به ناو ده ریا ترسناک بو، له به رنه وه پۆلس ناگاداری ناموزگاری کردنه وه ¹⁰ ووتی: (ئه ی پیاوان، ئیستا له گه شته که مان ترس یو زبانیکی گه وره ده بینم، ته نها بو سه ر که شتی یو باره که ی نا، به لکو له سه ر ژانیشمان.) ¹¹ به لام سه ر په له که باوه ری به که شتیوان یو خاوه ن که شتییه که زیاتر ده کرد، وه ک له قسه کانی پۆلس. ¹² جا چونکه به ندره که باش نه بوو بو به سه ربردنی وهرزی زستان، زور به ی که شتیوانه کان بریاریان یدا به جی ی به یلتن، به هیوای یئه وه ی بگه نه به ندری فینکس ههتا وهرزی زستانی تیادا به سه ربه ن، ئهم به ندره ش له دورگه ی کریت بوو ره شه بای باشووری رور ناواو باکووری رور ناوا دیگر ته وه.

گه شتیکی ترسناک ¹³ ئینجا له باشوره وه شنه بایه که هلیکرد، که شتیوانه یکان وایانزانی ئهم شنه بایه به خواستی خویان ده گه نی، له نگه ره که یان به رز کرده وه، ئه وسا به نریک قراغی دورگه ی کریت یدا رویشتن.

¹⁴ به لام دوی ماوهیه کی که م گه رده لولولیک ناسراوه به ره شه بای باکووری رور هه لات له لای دورگه که وه هه لی یکردو ¹⁵ له که شتییه که یدا ئیت که شتییه که نه یوانی به ره نگاری بکات، خومان یدا به ده سه ته وه ره شه باکه هه لیگرتن، ¹⁶ بو شویتیکی نریک له دورگه یه کی بچووک ناوی کودا بوو. پاش ههولدان توانیمان به له مه رزگار که ره که به رز که یسه وه بو ناو که شتییه که. ¹⁷ ئینجا که شتیوانه کان خیرا ئه وه ی پیویست بوو هه ستان به کردنی، ناوه راستی که شتییه که یان به گوریس به ست. له ترسی ئه وه ی نه وه کو ره شه باکه پال به که شتییه که وه بنی بو ناو له جولاهه کانی قراغی ده ریا، رچادرو گوریسی که شتییه که یان هینایه خواره وه، ئیت ره شه باکه که شتییه که ی ده هیناوه دهرد. ¹⁸ بو به یانی ره شه باکه به هیز بوو، ده ستیان یکرد به سووک یکردنی باره که. ¹⁹ له رور ی سیهم به ده ستی خویان که له په لی که شتییه که یان فریدا. ²⁰ به لام ره شه باکه رور به رور به هیز تر ده بوو،

²⁹ ئەوسا ترسان کەشتیە کە خوێ یەدا لە بەرد، لەبەر ئەوە لە کۆتایی کەشتیە کەوێ چوار لەنگەریان خستە ناوێ کەوێ تا کەشتیە کە رابگری، ئیتر دەپارانەوێ تا رۆژیان ئی هەلبێ. ³⁰ کەشتیوانە کان هەولیان یەدا لە کەشتیە کە هەلبێ، بەلەمیکیان شوێ کردە خوارەوێ بۆ ناو دەریا کە بە بیانوی ئەوێ دەیانەوێ چەند لەنگەریک لەپێشەوێ کەشتیە کە شوێ کردەوێ. ³¹ ئەوسا پۆلس بە سەرپەل یۆ سەرباز یە کانی ووت: (گەر بێتو ئەم کەشتیوانانە لە کەشتیە کەدا ئەمێنەوێ، رزگارتان نابێ). ³² ئەوسا سەرباز یە کان پەتی بەلەمە کەیان بری یۆ فریانی یەدا بە ناوێ کە. ³³ کاتی خەریک یۆبوو رۆژە هەلەدەهات، پۆلس داوای لەهەمووان ی کرد نان بخۆن ی، ئینجا پێی یۆوتن: (ئەوێ چوار دە رۆژە ئیوێ چاوەرێ دە کەوێ هێچنان ئەخوار دوو، ³⁴ بۆیە داواتان ئی یەدە کەم نان بخۆن، تاهێرتان بێتەبەر و کەستان تالی لەقزی سەری نافەوتی). ³⁵ ئەوسا نانیکێ هەلگرت، سوپاسی خودای ی کرد لەبەر دەم هەمووان، لەتی کردو دەستی ی کرد بەخواردن، ³⁶ بەمە ئەوان هەموو وورەیان بەرزبوو وەو نە کەیان خوارد. ³⁷ ژمارەمان لە کەشتیە کە دووسەدو حەفتاو شەش کەس بوو.

³⁸ داوای ئەوێ تیربوون، ئەو دانەوێلە

تا وای لیلیهات چەند رۆژیک ئیمە رۆژو ئەستیرەمان نەبینی، ئیتر هەموو هیوای رزگاریمان برا.

²¹ کاتی خەلکە کە ماوێه کی درێژ بوو نانیان ئەخواردبوو، پۆلس هاتە لایان یۆ ووتی: (پیاوێ کان، دەبووایە گریستان لەقسە کانی من بگرتایەو دورگە کی گریستان بەجی ئەهێشتایە، ئەوسا دوور دەبوون لەم ئازارو زیانە. ²² لێرە ناگادارتان دە کەمەوێ تا وورە بەرنەدەن، کەستان ژبانی تیا دا ناچی، تەنھا کەشتیە کە نەبێ. ²³ چونکە ئەمشەو فریشتە کی خودا هاتە لام، ئەو خودایە کی سەربە ئەو و دەپەرستم، ²⁴ پێی یۆوتم: ئەی پۆلس مەترسە! تۆ دەبی ناماد یە کی لەبەردەم قەیسەر. خودا ژبانی هەموو ئەوانە کی پێت یەبەخشی کە لەگەلت لە کەشتیە کەدان. ²⁵ کەواتە ئەی برادەرەن وورەتان ی بەرزبێ چونکە من باوێ بەخودای دە کەم، ئەوێ پێی یۆوتم جی یەجی دەبی ی، ²⁶ بەلام دەبی خیرا بگەینە دوور گەیک.

²⁷ داوای ئەوێ چوار دە شەو رەشەبا لە دەریای ئەدریا پالی پێو دەناین، لەنیوێ شەو کەشتیەوانە کان وایانزانی لەو شوکانی نریک دەبنەوێ. ²⁸ ئینجا قولایی ناوێ کەیان پیاو سەریان کرد سەدو بیست پێه. پاش ماوێه کی کەم قولاییە کەیان پیاو بینان پانزە نەوێت پێه.

پیان یابوو فریسان یادایه ناو دهریا، تا باری
کهشتیه که سووک یابی.

به پارچه کانی کهشتیه که. نیت بهم شیویه
هموو به ساغی گهیشته ووشکانی.

تیکشکانی کهشتیه که

کاتی³⁹ رۆژبوووه، کهشتیوانه کان
نه یانزانی له چ شوینیکدان، بهلام کهنداویکیان
بینی بهندهری ههوو، نهوسا بریاریان یادا گهر
بتوانن پالتینن به کهشتیه که بۆ نهوی،⁴⁰ لهو
کاته دا لهنگه ره کانیا ن فری یادایه ناوه کهو
گوریسه کانیا ن برینوزایان، لههه مان کات
گوریسی نهو تهختیان شل یاد کرد که به کۆتایی
کهشتیه که به ستر ابوو یارمه تی رینگ رۆیشتی
کهشتیه کهی دهدا، ئینجا چادری بچوو کی
کهشتیه که یان رووو ره شهه با کردو به رهرو
قهراغی دهریا رۆیشتن. ⁴¹ بهلام کهشتیه که
گهیشته شوینیکی لماوی کهم ناو، پیشه کهی
گیربوو نیت نه جولا، لههه مان کات توندی
شه پۆل پشته کهی پارچه پارچه کرد. ⁴²

له دورگه ی مالتا

28

دوای نهوه ی رزگارمان بوو زانیمان نهو
شوینیه ی گهیشته ی نه تی دورگه ی مالتا یه. ²
دانیشتوانی دورگه که به روو خۆشیه کی
گهوره ی بی یاهواتا پیشوازیا ن
لی کردینه نامۆ کان کرد.، به خیر هاتیا ن کردین،
ناگریان بو کردینه وه، چونکه باران
دهباری یو ناوهوا ساردبوو.

³ ئینجا پۆلس ههندی تهختیه ی
کۆ کرده وه، کاتی خستیه ناگره که مارینگ
بههوی گهرمی ناگره کهوه پالتنرابوو
هاته ده ره وه، خزی له دهستی نالاند. ⁴ خه لکی
مالتا ماره که یان بین خزی هه لواسی بوو به
دهستیه وه، بهیه کتیا ن ووت: (بی گو مان نه م
کابرایه پیاو کۆزه، بهلام دادپهروه ی نا هیل
بژی دوای نهوه ی له دهریا رزگاری بوو). ⁵
پۆلس ماره که ی راوه شانده ناو ناگره که
بی لانه وه ی تووشی نازار بی. ⁶ نهوانیش
چاوه رییا ن یاد کرد له شی بئاسی یا له پر به
مردووی بکه وی. بهلام چاوه ری کردنه که یان
دریژه ی خیا نده بی لانه وه ی هیچ زیانکی بی
بگات، نهوسا بیرو ریا ن گۆری بهرام بهری یو

سه ربازه کان پلانیان دانا بهندکراوه کان بکۆزن
ههتا کهسیان به مهله نهروا بۆ قهراغی
دهریاو لهوی رابکا، ⁴³ بهلام چونکه
سه ره په له که دهیویست پۆلس بمینی،
له بهر نهوه ری له سه ربازه کان گرت نه مه
بکه ن، فهرمانی یادا به مهله وانه کان پیش
نهوانی یاد که به مهله بگه نه ووشکانی، ⁴⁴
ئینجا نهوانی یاد که به تهختیه یاخود

ووتیان: (نممه خودایه که!)

بمئینهوه، جا بهم شیویه گه‌یشتینه رۆما. ¹⁵
کاتی له‌وی برایان بیستیان گه‌یشتوین،
هاتنه‌ده‌روه بو پیشوازیمان له‌گۆره‌پانی
ئه‌پوس‌لۆ له‌سی‌خانه‌کان. که پۆلس
ئه‌وانی یینی سوپاسی خودای کردو ووره‌ی
به‌رزبووه.

پۆلس له‌رۆما

¹⁶کاتی گه‌یشتینه رۆما، رینگا به‌ پۆلس
درا له‌مالکی تایبەت بمئینه‌وه له‌گه‌ل‌ئه‌و
سه‌ربازه‌ی پاسه‌وانی ده‌کات. ¹⁷دوای سی
رۆژ پۆلس پیشه‌ه‌وایانی جووله‌که‌ی
بانگ‌ل‌کرد، پئی لۆوتن: (ئه‌ی برایان، له‌گه‌ل
ئه‌وه‌شدا ئه‌وه‌ی خراب‌ل‌بی‌دژی گه‌ل‌لۆ
خووره‌وشتی با‌و‌بایران نه‌م‌ل‌کردوه، که‌چی
به‌ند‌کراوم له‌قودس‌لۆ دراومه‌ته‌ده‌ستی
رۆمانیه‌کان، ¹⁸ئه‌وانیش سه‌یری مه‌سه‌له‌که‌یان
کردم‌لۆ ویستیان نازادم بکه‌ن، چونکه‌هیچ
تاوانیکم له‌سه‌ر نییه‌ شایانی له‌سیداره‌دام‌بی.
¹⁹به‌لام جووله‌که‌کان نارازی بوون، ئه‌وسا
ناچار بووم دا‌وا‌کاریه‌که‌م بیه‌مه‌ لای قه‌یسه‌ر.
ئهمه‌ش ئه‌وه‌ ناگه‌ینێ شکات له‌نه‌ته‌وه‌ی خۆم
بکه‌م به‌شتیک. ²⁰جا له‌به‌رئه‌وه‌ داوام‌ل‌کرد
بتانیسم‌لۆ قسه‌تان له‌گه‌ل‌بکه‌م، چونکه‌من
له‌پیناوی هیوای ئیسرائیل نا‌وا به‌ند‌کراوم.)

²¹ئه‌وانیش ووتیان: (ده‌باره‌ی تۆ هیچ

⁷له‌ نزیک‌ئه‌و شوینه‌ کیلگه‌یه‌کی‌لی‌ل‌بوو
هی پۆلیوس‌پولیوسی گه‌وره‌ی دور‌گه‌که
بوو، ئه‌و بانگی‌کردین‌لۆ سی‌رۆژ میوانداری
کردین. ⁸وا‌ریکه‌هوت با‌و‌کی
پۆلیوس‌پولیوس نه‌خۆش بوو له‌جینگه‌دا
که‌وتبوو زۆر سکی ده‌چوو تا‌ی‌لی‌له‌هاتبوو.
پۆلس دیده‌نی کردو نو‌یژی کرد، ده‌ستی
خسته‌سه‌ر سه‌ری‌لۆ چاکی‌ل‌کرده‌وه. ⁹
کاتی‌ئهمه‌روویدا، نه‌خۆشه‌کانی‌تری
دور‌گه‌که‌هاتنه‌لای‌لۆ چا‌ک‌بوونه‌وه، ¹⁰
پئی‌داینه‌زۆر شیوه‌ری‌زیان‌گرتین، هه‌روه‌ها
له‌کاتی رۆیشتمان‌ئه‌وه‌ی بۆ گه‌شته‌که‌مان
پئو‌یستم‌پئی‌ل‌بوو پیمان‌یان‌دا.

له‌مال‌تاوه‌ بۆ رۆما

¹¹دوای سی‌مانگ‌سواری‌که‌شیه‌ک
بووین، که‌ئه‌سکه‌نده‌ری‌بوو وهرزی‌زستانی
له‌مال‌تا به‌سه‌ربرد بوو، وینه‌ی‌دووانه‌ی
له‌سه‌ر‌بوو. ¹²کاتی‌گه‌یشتینه‌شاری
سیراکوسا‌سی‌رۆژمان‌تیادا به‌سه‌ر‌برد، ¹³
ئینجا به‌ده‌ریادا رۆیشتین‌تا‌کو‌گه‌یشتینه
شاری‌ریغون‌ریگیۆن. بۆ‌به‌یانی‌بای‌خواروو
هه‌لی‌کرد، بۆ‌رۆژی‌دووه‌م‌گه‌یشتینه‌شاری
پوتیولی. ¹⁴له‌وی‌هه‌ندی‌له‌برایامان‌بینی،
دا‌ویان‌لی‌ل‌کردین‌هه‌وت‌رۆژ‌ل‌ایان

نەوسا مەنیش چاکیان بکەمەو.ه. {
²⁸با زانراو بیټ لاتان، خودا رزگاری
 خۆی نارد بۆ ئەوانەیی جوولە کە نین، ئەوانیش
 گوئی بۆ دە گرن.

﴿²⁹کاتی پۆلس ئەمەیی ووت،
 جوولە کە کان ئەویان بەجی هیشت لۆ بوو
 دەمەقالی لەنیوانیان.﴾

³⁰پۆلس دوو سالی تەواو لەو مالەیی
 بەکرتی گرتبوو مایەو، پيشوازی لەهەموو
 ئەوانە دە کرد کە دەهاتن بۆ دیدەنی،³¹
 هەروەها پاشایەتی خودای رادە گەیاند،
 بەچاوندە ترسی و سەر بەستییه و سەبارەت بە
 خوداوەند عیساى مەسیح فیری دە کردن.

نامەیه کمان لەولانی یەهودیە وەر نەگرتوو،
 هەروەها نیراو لەلایەن برایمانەو نەهاتوو
 بەشتیک دەر بارەیی تۆ هەوالتان بداتی،
 یاخود شکات لی لیکات. ²²بەلام پیمان
 خۆشە گوئی لەرات بگرن، چونکە لیبگرن،
 چونکە دەزانین خەلک لەهەموو شوینیک
 بەر بەرە کانی ئەم بیرو رایە دە کەن.

²³کاتی ئەوان رۆژیکیان بۆ دیاری کرد،
 لەو رۆژەدا خەلکیکی زۆر بۆ لای پۆلس
 هاتن. ئەویش لەبەیانیهو تانێرە قسەیی بۆ
 دە کردن لۆ سەبارەت بەپاشایەتی خودا
 شایەتی دەداو هەولتی رازیکردنی دان بەو
 کاروبارانەیی تایبەتە بەعیسا بەهۆی تەوراتی
 موساوە پەرتووکی پیغمبەران. ²⁴جا هەندئ
 لەوانە باوەریان بە قسە کانی کردھینا،
 هەندیکیشیان باوەریان نە کردھینا. ²⁵ئەوسا
 دووبەرە کێ کەوتە ناویانەو، ئینجا رۆیشتن
 دوای ئەوێ پۆلس پی لۆوتن: (رۆحی
 پیروزی راستی کردوو، بەزمانی ئەشعیای
 پیغمبەر بەباوبایرانانی ووتو: } ²⁶برۆ لای
 ئەم گەلەو پی لابلئ: گوگرتن گوئی
 لۆدە گرن، بەلام تیناگەن: سەیر کردن سەیر
 دە کەن، بەلام نابینن! ²⁷چونکە دلئ ئەم گەلە
 رەق بووو گوئیان قورس بووو، چاویان
 نوقاندوو هەتا بەچاویان نەبینن، بەگوئیان
 نەبیستن بەدلیان تی تەگەن و بۆ لام بگەرینەو،

نامه‌ی پۆلس بۆ باوهردارانی رۆما

کاتی پۆلس به‌ره‌و رۆما ده‌چوو، بۆ ئەوه‌ی له‌وێه‌وه بۆ ئیسپانیا ب‌پ‌وات. ئەم نامه‌یه‌ی نووسی و هیوای وابوو یارمه‌تی بدری له‌لایه‌ن کۆمه‌ڵه‌ی باوهردارانی رۆما تا بتوانی به‌رده‌وام بی له‌گه‌شته‌که‌ی بۆ ئیسپانیا. مه‌به‌ستی بوو له‌رۆما ده‌ست‌بکات به‌فێرکردنی باوهرداران و هانیا‌ن ب‌دات و به‌شداریا‌ن بکات له‌باوهره‌که‌یا‌ن. بۆیه ئەم نامه درێژه‌ی بۆ نووسین، تا ئینجیلیا‌ن ب‌داتی، ئەوه‌ی مزگینیی بی‌ده‌دات.

ئەم نامه‌یه ناوهرۆکی ئینجیل شی‌ده‌کاته‌وه، واته ئەو مزگینیه‌ی تایبه‌ته به‌و رینگایه‌ی خودا دایناوه بۆ بی‌تاوانکردنی مرۆڤ. ئەم بی‌تاوانکردنه‌ش ته‌نها به‌باوهره به‌قوربانه‌که‌ی عیسا‌ی مه‌سیح، ئەمه‌ش بۆ هه‌مووانه به‌بی جیاوازی، له‌به‌ر ئەوه‌ی هه‌موو مرۆڤیک له‌ژێر ده‌سه‌لاتی گونا‌هه‌و شایانی مردنه، له‌به‌ر ئەمه پێویسته ئەم ئینجیله به‌هه‌موو که‌سیک رابگه‌نێری.

ئینجیل به‌پێی ئەم نامه‌یه به‌ره‌که‌تی خودا راده‌گه‌نێی که گونا‌ه‌با‌ر بی‌تاوان ده‌کات له‌سه‌ر ئەو باوهره‌ی هه‌یه‌تی و سزای مردنی له‌سه‌ر هه‌لده‌گری و له‌گونا‌ه‌کانی خۆش‌ده‌بی هه‌روه‌ها یارمه‌تی ده‌دات زالی به‌سه‌ر گونا‌ه‌دا. پاشان ئەم نامه‌یه ده‌ریده‌خات که بی‌تاوانکردن چه‌ند ئه‌نجامی پیرۆزی هه‌یه وه‌کو: ناشتبه‌و نه‌وه له‌گه‌ل خوداو هیوا به‌شکۆمه‌ندی خودا. کوتایی نامه‌که‌ش نامۆزگاری هه‌لسوکه‌وت کردنه به‌هێزی ئینجیلی شکۆدار، که راست و دروستی خودا به‌کرده‌وه بۆ ئەوانی دیکه ده‌رده‌خات.

مزگینیی خودا

1

³ ئەمه‌ش تایبه‌ته به‌رۆله‌که‌ی که له‌باره‌ی مرۆڤایه‌تیه‌وه له‌نه‌وه‌ی داود په‌یدا‌بوو، ⁴ هه‌روه‌ها له‌باره‌ی رۆحی پیرۆزه‌وه ده‌ست‌نیشان کراوه که ئەو رۆله‌ی خودایه به‌هۆی هێزو توانای هه‌ستانه‌وه‌ی له‌نیۆ مردووان، عیسا‌ی مه‌سیحی خوداو هه‌ندمان، ⁵ ئەوه‌ی

له‌پۆلس به‌نده‌ی عیسا‌ی مه‌سیح، نییروای بانگ‌کراو و ته‌رخان‌کراو بۆ ناشکرکردنی مزگینیی خودا، ² ئەو مزگینیه‌ی ده‌می‌که خودا به‌لینیی داوه به‌هۆی پیغه‌مبه‌ره‌کانی له‌کییی پیرۆز،

¹³ئىنجائىسى بىرايىن، نامەۋى
 لىتان شاراۋە بى، زۆر جار ھەۋىم
 داۋە بىم بۆ لاتان تا لەنىۋان ئىۋەشدا
 بەرۋوبوم ھەبى ۋەك چۆن لەنىۋان
 مىللەتانى دىكەدا ھەمە، بەلام تا
 ئىستا رىك نەكەۋتوۋە. ¹⁴من
 قەرزى ئىۋانەم كە يۆنانى بەر بەرن،
 دانائى گىلن. ¹⁵جا لەبەرئەۋە بە
 ھەمۋە تۋانايە كەم بەۋ پەرى
 ئارەزۋەۋە دەمەۋى مزگىنى بەئىۋەش
 بىدەم، ئىۋە دانىشتۋى شارى رۆما.

مزگىنى تۋاناي خودايە

¹⁶من شەرم بەمزگىنى نىيە،
 چۈنكە ئەۋ مزگىنىيە تۋاناي خودايە
 بۆ رزگار بۋونى ھەمۋە ئىۋانە
 باۋەريان ھەبە، يەكەجار بۆ جوۋلەكە
 ئىنجائىسى بۆ يۆنانى ھاتوۋە. ¹⁷چۈنكە
 تىپايدا دادپەرۋەرى خودا
 دەر كەۋتوۋە، ئەمەش لەباۋەرەۋە
 ھەلدەقولى ۋ بەرەۋە باۋەر دەچى،
 ھەرۋەك چۆن لەكىيى پىرۋزدا
 نوسراۋە: ئەۋەۋى بەباۋەر بى تاۋان
 دەبى، دەۋى.}

تۋورەبى خودا بۆ ھەمۋانە

¹⁸چۈنكە تۋورەبى خودايە

بەھزىۋە بەرەكەتەن ۋەرگرت تاكو
 بىن بەنىرراۋ لەپىناۋى ناۋى، تاھەمۋو
 گەلان بانگ بکەين بۆ گوپرايەلى
 باۋەر، ⁶لەناۋ ئەۋان ئىۋەش لەلايەن
 عىساي مەسىحەۋە بانگ كراۋن.
⁷بۆ ھەمۋە ئىۋانەۋى لە رۆمان،
 خۆشەۋىستانى خوداۋ بانگكراۋ تا
 پاۋەپىرۋز بىن. با بەرەكەت ۋ ئاشتى
 خودايە باۋكەۋ عىساي مەسىحى
 خوداۋەندتان لە گەل بىت.

ئارەزۋى دىدەنى رۆما

⁸لەپىش ھەمۋە شىتەك لەپىناۋى
 ھەمۋەتان سوپاسى خودام دەكەم
 بەھزى عىساي مەسىح، چۈنكە
 باۋەرەتان لەھەمۋە جىھان
 بلاۋبوۋەتەۋە. ⁹ئەۋ خودايەۋى بەرۋەم
 خزمەتى دەكەم لەمزگىنى رۆلەكەۋى،
 ئەۋ شايەتى مەن چۆن مەمۋە كاتى
 لەنۆيىز باستان دەكەم. ¹⁰لەخودا
 دەپارپەۋە، ئىستا بەخواستى خۆى
 رىكى بجا، بىم بۆ لاتان. ¹¹من
 تامەزرۋى بىنىتاتم تا بەرەكەتى
 رۆحىتان پى بەخشم بۆ
 جىگىر بۋونتان، ¹²تا يەكترى
 ھان بىدەن ۋ دىنەۋى يەكتر بکەين
 بەۋ باۋەرەۋى ھەمانە.

به‌وهی راستی خودایان به‌درؤ
گۆرپه‌وهو دروستکراویان په‌رست و
خزمه‌تیان کرد له‌جیاتی دروستکهر،
ئه‌وهی تاهه‌تایه پیرۆزه. نامین.

²⁶ له‌به‌رئه‌وه خودا ئه‌وانی
دایه‌ده‌ست هه‌وه‌سیکی سووک. تا
ژنه‌کانیان وایان لیهات به‌کاره‌یتانی
له‌شیان له‌شیۆه‌ی سروشتی بو
شیۆه‌ی ناسروشتی گۆرپی،²⁷
هه‌روه‌ها پیاوه‌کان جووت‌بوونیان به
شیۆه‌ی سروشتی له‌گه‌ل ژنه‌کانیان
پشتگۆی‌خست، به‌مه‌له‌زه‌ت و
ئاره‌زووی یه‌کتریان خو‌ش ده‌کرد.
پیاو له‌گه‌ل پیاو به‌دره‌وشتی ده‌کرد،
ئه‌وسا ئه‌وان شایانی ئه‌وه‌بوون
سزایه‌کی دادپه‌روه‌رانه‌وه‌رگرن
به‌رامبه‌ر به‌گونا‌هیان.

²⁸ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌وان بو ناسینی
خودا هیچ بایه‌خیکیان نه‌دا، ئیتر
خودا ئه‌وانی دایه‌ده‌ست می‌شکپکی
گه‌نده‌ل تا‌کو خراپه‌کاری بکه‌ن.²⁹
په‌رپوون له‌هه‌مه‌وو گونا‌هه‌و خراپه‌یک
له‌داوین‌په‌سی و چاو‌چنۆکی، دل‌یان
چاوپه‌سی و کوشتن و دوژمنایه‌تی و
فین‌بازی و خراپه‌ی لینه‌پرژا.³⁰ ئه‌وانه
چه‌نه‌بازو قسه‌گپه‌وه‌ن، رقیان
له‌خودا بو، جنیۆفرۆش و

له‌ئاسمانه‌وه‌ ده‌رخست به‌رامبه‌ر هه‌مه‌وو
ئه‌وه‌ی خه‌لک ده‌یکات
له‌خودانه‌ناسی و گونا‌ه، ئیتر به‌مه
رووی راستی به‌گونا‌ه ده‌گرن،¹⁹
چونکه‌ زانینی خودا تیا‌یاندایه‌ره،
له‌به‌رئه‌وه‌ی خودا بو‌ی ده‌رخستون.
²⁰ به‌لام ئه‌وه‌ی له‌کاروباری خوداییدا
نایینری، توانای هه‌میشه‌یی و
خودایه‌تی، ئه‌مه‌ش له‌دروستکردنی
جیهانه‌وه‌ به‌روونی بینه‌روه، می‌شک
تیه‌ده‌گات به‌هۆی ئه‌و شتانه‌ی
دروست‌بوون، تا‌وای لیهات خه‌لک
بی‌تیا‌نو مانه‌وه.

²¹ له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی خودایان ناسی
بو، ستایشیان نه‌ده‌کرد و هه‌ خودا،
هه‌روه‌ها سوپاسیان نه‌ده‌کرد، به‌لکو
بی‌میشکانه‌ بیریان ده‌کرده‌وه، ئه‌مه‌ش
دل‌ه‌پووجه‌کانیانی پر‌کردبوو
له‌تاریکی.²² خو‌یان به‌دانا
ده‌رده‌خست، بوون به‌گه‌یل،²³
شکو‌مه‌ندی خودای نه‌میریان گۆرپه‌وه
به‌په‌یکه‌ری وینه‌ی مرۆفی له‌ناو‌چوو
و به‌بالتنه‌وه‌ چوارپی و خشۆک.

²⁴ ئیتر له‌به‌رئه‌وه‌ خودا به‌هۆی
هه‌وه‌سی دل‌یان ئه‌وانی دایه‌ده‌ست
گلا‌وییه‌وه، تا سووکایه‌تی به‌له‌شی
خو‌یان بکه‌ن له‌نیوان خو‌یان.²⁵

به چاوى سووك سهبرى دهوله مهندى
 نهرمىونيانى و دانسه خوگرتن و نارامى
 خودا ده كهيت؟ ئايا تو نازانى
 نهرمىونيانى خودا هانت دهدا بو
 تو به كردن؟

⁵ به لام تو له بهر دلره قى و تو به
 نه كردنت، تو وره يى بو خو ت
 كوده كه بته وه بو رۆزى تو وره بوون،
 نه و رۆزه يى سزاي دادپهروه رانه ي
 خوداي تيا دهرده كه وي. ⁶ كه وسا هر

مرو قيك پاداشتى خو ي وهرده گري
 به پيى كردارى. ⁷ زيانى هه تا هه تايش
 بو نه و كه سانه ده يى كه هه ول دده دن
 بو شكومه ندى و ريزگرتن و نه مري به

به رده و ام بوونيان له سه ر كردارى
 چاك، ⁸ به لام تو وره يى و رق بو
 نه وانه ي هه ولتى خو ويستى دده دن و
 ملكه چى راستى نابن به لام بو گونا ه
 مل شو ر ده كه ن. ⁹ هه روه ها ناخوشى و
 ته نگانه بو هه موو مرو قيكه كه

ره فتارى خراب ده كات، به كه مجار بو
 جووله كه ئينجا بو يونانى. ¹⁰
 شكومه ندى و ريزو ناشتى بو هه موو
 نه وانه ي چا كه ده كه ن به كه مجار بو
 جووله كه ئينجا يونانى، ¹¹ چونكه

خودا لايه نگرى كه س ناكات.
¹² هه موو نه وانه ي شه ريعه تيان

لووت بهرز، شانازيكه رو داهينه رى
 خراپه و گوپرايه ل نه بوونى دايك و
 باوك بوون، ³¹ بي ميشكن،
 بي تمانه ن، بي هه ست و سو زو
 بي به زه يى. ³² له گه ل نه وه ش كه
 ده زانن حوكمى دادپهروه رانه ي خودا
 مردنه به سه ر نه وانه ي نه م جو ره
 كارانه ده كه ن، هيشتا خو يان
 له كردنى نه و كارانه دوور ناخه نه وه،
 به لكو رازين به وانه ي ده يكه ن.

حوكمى دادپهروه رانه ي خودا 2

كه وانه هيج بيانويه كت نييه نه ي نه و
 مرو قه ي حوكم به سه ر خه لكى
 دده ديت، چونكه كاتى حوكم به سه ر
 خه لكى دده ديت، خو ت تا وانبار
 ده كه يت، له بهر نه وه ي تو حوكم

به سه ر خه لكى دده ديت، خو شت
 هه مان شت ده كه يت. ² به لام ئيمه
 ده زانين حوكمى خودا راسته به سه ر
 نه و كه سانه ي نه م جو ره شتانه
 ده كه ن. ³ نه ي نه و مرو قه ي حوكم

به سه ر نه وانه دده ديت كه نه م جو ره
 شتانه ده كه ن و خو شت هه مان شت
 ده كه يت، ئايا وا ده زانى تو رزگار ت
 ده بى له حوكمى خودا؟ ⁴ يا خود

به شهريعت ده به سقی، شانازی به خودا ده کهیت،¹⁸ خواستی نهو ده زانیت و چی باشه جیای ده که بیته وه به هۆی نهو هی له شهريعت فیبری بووی،¹⁹ نه گهر باوهرت به خۆت ههیه تۆ ریتیشاندهری کویرانی و رووناکی بۆ نهوانه ی له تاریکیدان،²⁰ ههروهها فیبرکهری نهزانه کان و مامۆستای مندالانی، چونکه تۆ شیۆهی زانیاری و راستیت ههیه له شهريعت،²¹ کهواته تۆ، نهی نهو کهسهی خه لکی فیبر ده کهیت، بۆچی خۆت فیبرناکهی؟ له کاتیگدا نامۆژگاری ده کهیت: دزی مه کهن، کهچی خۆت دزی ده کهیت؟²² نهی نهو هی ده لیت داوین پیسی مه کهن، کهچی خۆت داوین پیسی ده کهی؟ نهی نهو هی رقت له بت ده بیته وه، کهچی په رستگا کان تالان ده کهی؟²³ نهی نهو کهسهی شانازی به شهريعت ده کهیت، کهچی ده تهو ی سوو کایه تی به خودا بکهیت بهو هی سه ریچی شهريعت ده کهیت؟²⁴ له بهر نه مه له کتیبدا نووسراوه: {به هۆی نیۆه وه له ناو نهوانه ی جووله که نین کفر به ناوی خودا ده کری.}

نییه وه له ده کهن، به یی شهريعت له ناو ده چن. نهوانهش که شهريعتیان ههیه وه هه له ده کهن، ههر بهو شهريعته تاوانبار ده کرین.¹³ نهوانه ی شهريعتیان بیستوه بی تاوان نین له بهر امبه ر خودا، ته نهها نهوانه نه بیت که کاری بی ده کهن، نهوانه بی تاوان ده بن.¹⁴ جا کاتی نهوانه ی جووله که نین، واته نهوانه ی شهريعتیان نییه، نهو هی که شهريعت داوای ده کات، ههروهک شتیکی سروشتی له سهری ده رۆن، نهوانه شهريعتن بۆ خو یان، ههر چه نده نهوان نهو شهريعته بیان نییه.¹⁵ دهری ده خه ن ناوه رۆکی شهريعت له دل تیان نووسراوه، ویژدان و بیریشیان له ناو وه شایه تی بۆ نه مه ده دات، نه مهش جارێک تاوانباریان ده کات، جارێکی دیکه بهر گریبان لی ده کات.¹⁶ هه موو نه م شتانهش لهو رۆژه دا ده بی، کاتی خودا حوکم به سه ر نه پنی خه لکی ده دات به هۆی عیسا ی مه سیح، به یی مزگینیم.

جووله کهو شهريعت

¹⁷ به لاه نهی نهو هی ناوی خۆت به جووله که ده بهیت، پشت

کهواته، چاکه‌ی جووله که کان چیه؟
 ههروه‌ها سوودی خه‌ته‌نه کردن چیه؟
 2. زۆره له‌هه‌ممو لایه کهوه. یه کهمیان
 نه‌وه‌بوو خودا متمانه‌ی به‌جووله که
 هه‌بوو ووشه‌کانی خۆی خسته
 به‌رده‌ستیان. 3 چى رووده‌دا گهر
 هاتوو هه‌ندیکیان بی‌باوه‌ر بوون؟ ئایا
 بی‌باوه‌ر بیان رینگا له‌سه‌ر راستی خودا
 ده‌گری؟ 4 نه‌خیر! خودا هه‌میشه
 راستگۆیه‌و مرۆف هه‌موی درۆزنه.
 هه‌روه‌ک چۆن له‌کتیسی پیرۆزدا
 نووسراوه: {ئه‌ی خودا، راستی
 ووشه‌کانت دیاره کاتی دده‌وی،
 هه‌روه‌ها سه‌رکه‌وتووی کاتی
 حوکم دده‌ی.}

5 به‌لام گهر هاتوو خراپه‌کاڤان
 راست و دروستی خودای دهرخست،
 نه‌وسا چى ده‌لین؟ ئایا خودا
 زۆرداره گهر تووره‌بی خۆی
 به‌سه‌رماندا بهی‌نی؟ (لیره وه‌ک
 مرۆفیک قسه ده‌که‌م). 6 نه‌خیر!
 نه‌گینا چۆن خودا جیهان حوکم
 دده‌ات؟ 7 له‌وانه‌به‌یه که‌یک بیه‌وی
 بلتی: (گهر بیتو به‌هۆی درۆی منه‌وه،
 راستی خودا زیاتر دهرکه‌وی، بۆ
 شکۆمهن‌دی نه‌وه، ئیتیر بۆچی خودا
 تاوانبارم بکات وه‌ک گونا‌هباریک؟) 8

25 جا خه‌ته‌نه‌کردن کاتی سوودی
 هه‌یه به‌یپی شه‌ریعت هه‌لسوکه‌وت
 بکه‌یت، به‌لام گهر تو به‌یپچه‌وانه‌ی
 شه‌ریعت ره‌فتار بکه‌یت، نه‌وه کاته
 خه‌ته‌نه‌کردنه که‌ت وه‌ک بی خه‌ته‌نه‌ی
 لیدیت. 26 جا گهر هاتوو خه‌ته‌نه
 نه‌کراوان به‌یپی شه‌ریعت ره‌فتاریان
 کرد، ئایا وه‌ک خه‌ته‌نه‌کراوان دایان
 ناین؟ 27 ئیتیر نه‌وه‌ی له‌به‌نه‌ره‌ت
 خه‌ته‌نه‌نه‌کراوه، به‌لام له‌سه‌ر
 شه‌ریعت دهر‌وا، ئایا حوکم نادا
 به‌سه‌ر تو‌ی جووله که‌ئه‌ی نه‌وه‌ی
 سه‌رپیتچی شه‌ریعت ده‌که‌یت
 هه‌رچه‌نده‌ خاوه‌نی کتیبیت و
 خه‌ته‌نه‌کراوی؟

28 جووله که‌ئه‌وه نیبه به‌رواله‌ت
 جووله که‌یه، خه‌ته‌نه‌کراویش نه‌وه نیبه
 له‌شی خه‌ته‌نه‌کراوه، 29 به‌لام
 جووله که‌ی راسته‌قینه نه‌ویه له‌دل
 جووله که‌یه، خه‌ته‌نه‌کردنیش
 خه‌ته‌نه‌کردنی دل‌ه که به‌رۆح ده‌بی
 نه‌ک به‌نووسراوی شه‌ریعت. جا ئه‌مه
 نه‌وه مرۆفیه‌یه که ستایشی خودا
 به‌ده‌ست ده‌هیتی نه‌ک هی ئاده‌میزاد.

له زمانيان فيلڙ تله كه بازي
 ده رڙي،
 لسيوان پره له زه هري ماري
 كوشنده،
 14 {دهمياڼ پره له نه فرهت و تالاو}

15 {قاجيان خيڙايه بو خويښ

رښتن،
 16 ريبازيان هه موو خراپه و
 ويران كرده،
 17 هه روهه رپگه ي ناشتي نازانن {

18 {ترسي خودا يان له بهر چاو

نيه.}
 19 نيسستا ده زانين هه رچي
 شهريعت ده يلي به وانه ي ده لي كه
 له ژير سايه ي شهريعت دان، تا هه موو
 ده ميك دا جري و هه موو جيهان
 بكه وسته ژير لپرسينه وه ي خودا. 20

بويه كار كردن به شهريعت هيج
 كه سيك لاي خودا بي تاوان ناكات،
 بهلكو به هوي شهريعت گوناوه
 ده ناسري.

بي تاوان بوون به باوهر

21 به لام نيسستا دادپهرو هري خودا
 به جيا له شهريعت ده ركهوت،

يان يه كيكي ديكه ده لي: (بوچي
 خراپه نه كه ين تاكو چا كه ي له دواوه
 بي؟) هه روهك هه ندي كه س نه م
 بوختانه مان به ده مه وه هه لده به ستو
 ده لين ني مه و امان ووتوه. جا سزاي
 نه وانه دادپهرو هه رانه يه.

هيج مرؤفنيك بي گوناوه نيبه

9 كه واته، نيتز چي؟ ناي نيمه ي
 جووله كه باشتين؟ نه خير، چونكه
 جووله كه و يوناني، وهك له پيشا
 باسكراوه، هه موويان ملكه چي
 ده سه لاتي گوناهن، 10 وهك له كتيبي
 پيرو زدا نووسراوه:

{هيج مرؤفنيك راست و دروست
 نيبه،

ته نانهت يه كيكيش!
 11 هه روهه يه كيك نيبه تيبكات و
 يه كيك نيبه به دواي خودا
 بگه ري.

12 هه موو خويان له خودا
 دوور خسته وه،
 جا له بهر نه وه هه موو بي سوود
 بوون،

كهس كاري چاك ناكات،
 نه خير ته نانهت يه كيكيش نا. {
 13 {قورگيان گورپيكي كراويه،

به‌ئى، خودای هه‌موو ميلله‌تانه.³⁰ جا چونكه خودا يه‌كه، ئه‌وه‌ى خه‌ته‌نه‌كه‌راوان له‌سه‌ر بنچينه‌ى باوه‌ر به‌ئى تاوان ده‌كات، خه‌ته‌نه‌كه‌راوانيش به‌هه‌مان باوه‌ر به‌ئى تاوان ده‌كات.³¹ جا ئه‌مه ئه‌وه ده‌گه‌يه‌نى ئيمه به‌هۆى باوه‌ر وه شه‌ريعت پو و چله‌ل ده‌كه‌ينه‌وه؟ نه‌خه‌ير، به‌لكو ئيمه به‌باوه‌ر شه‌ريعت جيجگير ده‌كه‌ين.

نموونه‌ى ئيبراهيم

4

بۆيه چى بليين له‌باره‌ى ئيبراهيم كه به‌په‌ي گۆشت و خوئين باوكمانه، چى دۆزيبه‌وه؟² ته‌گه‌ر ئيبراهيم به‌په‌ي كردار به‌ئى تاوان بووه مافى ئه‌وه‌ى هه‌بوو شانازى بكات، به‌لام نه‌كه به‌رامبه‌ر خودا.³ كه‌تبه‌ى پيرۆز چى ده‌ئى؟: ئيبراهيم باوه‌رى به‌خودا هه‌تا، ئه‌مه‌ش به‌راست و دروستى بۆى دانرا.

⁴ ئه‌وه‌ى كار ده‌كات، كرته‌يه‌كه‌ى به‌به‌ره‌كه‌ت بۆ دانانوى، به‌لكو مافى خۆيه‌تى.⁵ ئه‌وه‌ش كار ناكات، به‌لام باوه‌رى به‌وه هه‌يه خودا خوانه‌ناس به‌ئى تاوان ده‌كات، ئه‌وا به‌هۆى باوه‌ر به‌راست و دروست داده‌نرى.⁶

شه‌ريعت و پيغه‌مبه‌رانيش شايه‌تى بۆ ده‌ده‌ن.²² ئه‌وه هه‌موو كه‌سه‌يك به‌ئى تاوان ده‌كات له‌سه‌ر بناغه‌ى باوه‌ر هه‌نان به‌عيساى مه‌سيح به‌به‌ى جياوازى،²³ چونكه هه‌موويان گوناهيان كردو له‌شكۆمه‌ندى خودا كه‌وتن.²⁴ به‌لام خودا به‌خۆراپى به‌ئى تاوانى كردن* به‌به‌ره‌كه‌تى خۆى به‌هۆى كرينه‌وه‌يان به‌خوينى عيساى مه‌سيح،²⁵ ئه‌وه‌ى خودا كردى به‌كه‌فاره‌ت* له‌جياتى گوناكه‌كانيان به‌باوه‌ر هه‌نان به‌خوينى ئه‌و. ئه‌مه‌ى كرد تا دادپه‌روه‌رى خۆى ده‌رخات، چونكه خودا دانى گرت به‌خۆى و چاوى پۆشى له‌گوناكه‌كانى رابوردوويان،²⁶ بۆ ده‌رخستى دادپه‌روه‌رى كه‌ى له‌كاتى ئه‌ستا، تا راست و دروست به‌ئى ئه‌وانه به‌ئى تاوان بكات كه باوه‌ريان به‌عيسا هه‌يه.

²⁷ كه‌واته كوانى شانازى؟ نه‌ماوه. به‌چ شه‌ريعتيك؟ ئايا به‌شه‌ريعتى كردار؟ نه‌خه‌ير، به‌لكو به‌شه‌ريعتى باوه‌ر.²⁸ چونكه ئيمه بۆمان ده‌ركه‌وت مرۆڤ به‌باوه‌ر به‌ئى تاوان ده‌بى، نه‌كه كار كردن به‌شه‌ريعت.²⁹ ئايا خودا ته‌نها خوداى جووله‌كه‌يه؟ ئايا خوداى هه‌موو ميلله‌تان نييه؟

بهرېنگای ټو باوهره ډا دهر پون که هی
ئیسبراهیم ی باوکمانه، پیس ټه وهی
خه ټه نه بگری.

¹³ له سهر بناغهی شهر یعت نه بوو

ټه و بهلینهی به ئیسبراهیم و نه وه کانی
درا، تا کو بی به میرا تگری جیهان،
به لکو له سهر بناغهی ټه و
راست و دروستیه بوو که به هو ی
باوهره وه یه. ¹⁴ گهر خواوون

شهر یعت ته کان ټه نها میرا تگر بوونایه،
ټه و کاته باوهره بی سوود ده بوو،
به لینی خوداش ده شکینرا، ¹⁵ چونکه
شهر یعت ده بیته هو ی تور وه یی
خودا، گهر شهر یعت نه بوو ایه
سهر پیچی ده زنده کهوت.

¹⁶ بویه به لین به باوهره وه یه و
به پیی به ره که ته، تا کو مسو گهر بی بو
هموو نه وه ی ئیسبراهیم، نه ک ټه نها بو
خواوون شهر یعت ته کان، به لکو بو ټه و
باوهره دارانهش که باوهری ئیسبراهیمیان
هه یه، ټه و باوکی همووانه. ¹⁷

ههروه که له کیتی پیرو زدا نووسراوه:
{من توم کرد به باوکی زور
له میلله تان.} ټه و باوکی ئیمه یه
له بهر چاو ی ټه و خودایه ی ئیسبراهیم
باوهری بی هینا، ټه و خودایه ی
مردووان زیندووده کاته وه، ټه و شتانه

ههروه که چون داود باس له پیروزی
ټه و مرو فته ده کات، که خودا
به راست و دروست دایده نیټ بی هیچ
کردار ی که، کاتی ده لی: ⁷ }
خوز گه ده خوازی به وان ه ی
گونه کانیان به خشراوه و هله کانیان
دایو شراوه! ⁸ خوز گه ده خوازی به و
که سه ی خودا وه ند گونه ی له سهر
نازمیری! }

⁹ جا نایا ټه م خوز گه یه ټه نها بو
خه ټه نه کراوانه یا خود بو ټه وانه شه که
خه ټه نه نه کراون؟ چونکه باسمان کرد
به هو ی باوهره وه ئیسبراهیم به
راست و دروست دانرا. ¹⁰ به لام چون
ټه مه ی بو دانرا؟ دوا ی خه ټه نه کردن
یا پیس خه ټه نه کردن؟ بی گو مان ټه مه
دوا ی خه ټه نه کردن نه بوو، به لکو
پیشی بوو. ¹¹ نیتر ئیسبراهیم نیشانه ی
خه ټه نه کردنی وه رگرت وه که موری
راست و دروستی به هو ی باوهره، کاتی
هیشتا خه ټه نه نه کرابوو، تا ئیسبراهیم
بوو به باوکی هموو ټه وانه ی باوهریان
هه یه و خه ټه نه نه کراون، به
راست و دروستی بو یان دابری، ¹²
ههروه ها بوو به باو که بو ټه و
خه ټه نه کراوانه ی نه که ټه نها
خه ټه نه کراون، به لکو له بهر ټه وه ی

رزگار بوون له توورپهیی خودا

5

کهواته خودا له سههر بناغهیی باوهر
 بی تاوانی کردین، به هۆی عیسی
 مهسیحی خوداوهند له گهڵ خودا
 ناشتبوینهوه. ² جا به هۆی عیساوه
 بوو دهرگای باوهرمان بۆ کرایهوهو
 بهر ئهو بهره کهته کهوتین که ئیستا
 تیایداین، ئیمه شانازی ده کهین بهو
 هیوایهی هه مانه له شکۆمندی خودا.
³ به تهنها ئه مه نا، به لکو له کاتی
 تهنگانه شدا شانازی ده کهین، چونکه
 ئیمه ده زانین تهنگانه دان
 به خوگرتمان تیا دروست ده کات، ⁴
 دان به خوگرتنیش ئه زمون، ئه زمونیش
 هیوامان تیا دروست ده کات، ⁵
 هیواش نایته هۆی شهرمهزاری،
 چونکه خودا دلمانی پر کردووه
 له خو شه ویستی خوئی بهو رۆحه
 پیرۆزه ی به ئیمه ی به خشیوه.
⁶ کاتی هیشتا لاواز بووین،
 له کاتی پیرۆست، مهسیح له پیناوی
 خوانه ناسان مرد. ⁷ به ده گمه ن یه کیك
 له پیناوی مرۆفیکی راست و دروست
 ده مرۆی، له وانیه له پیناوی مرۆفیکی
 باش یه کیك بویری بمرۆی. ⁸ به لام
 خودا خو شه ویستی خوئی بۆ

بانگ ده کات که بوونیان نییه وهک
 ئه وه ی بوونیان هه بی.

¹⁸ ههر چه نده هیواش برابوو،
 ئیبراهیم به ئومیده وه باوهری هینا
 کهوا ده بی به باوکی زۆر
 له میلله تان، به پپی ئه وه ی پی ووترا
 بوو: { نه وه که ت به م شیویه ده بی. }
¹⁹ له گهڵ ئه وه ی له شی وهک مردوو
 بوو، چونکه ته مه نی نزیکه ی سه د
 ساڵ بوو، ههروه ها ساری ژنی
 مندالدانی مردبوو، هیشتا هه
 باوهری لاواز نه بوو، ²⁰ گومانی
 نه بوو له به لینی خودا، به لکو باوهری
 به هیزی کردبوو، به مه ش شکۆمندی
 بۆ خودا دانا، ²¹ به ته واوی باوهری
 به وه هه بوو ئه وه ی خودا به لینی
 پی داوه ده توانی ییکات، ²² له بهر ئه مه
 بوو { به راست و دروستی بۆی دانرا. }
²³ ئه وه ی نووسراوه: { بۆی دانرا }
 ته نها له پیناوی ئه و نه بوو، ²⁴ به لکو
 له پیناوی ئیمه ش بوو، جا ئیمه ش
 بۆمان دانرا به هۆی باوهرمان به خودا
 ئه وه ی عیسی مهسیحی له نیو
 مردوو ان زیندوو کرده وه، ²⁵ خودا
 ئه وی دایه ده ست مردن له پیناوی
 گونا هه کاغان، ئینجا هه لیسانه وه
 له پیناوی بی تاوان کردمان.

دورخستین، بهووی مهسیح له پیتاوی ئیمهدا مرد، کاتی هیشتا گوناھبار بووین.

⁹جا له بهرئهووی ئیستا به خوینی ئەو بی تاوان بووین، له وهش زیاتر بههۆی ئەو رزگار دەین له تورپهیی خودا! ¹⁰نه گەر خودا ناشتی کردینهوه له گهل خۆی به مردنی رۆله کهی کاتی ئیمه دوژمنی بووین، چهند زیاتر ئیمه که ناشت بووینهوه رزگارمان دهبی بهژیانی ئەو! ¹¹نهک تهنه بهم شیوهیه بهلکو شادومانین به خودا، چونکه ئیستا بههۆی خودا وهندمان عیسی مهسیح له گهل خودا ناشت بووینهوه.

ئادهمو مهسیح

¹²له بهرئهمه، چۆن بههۆی یه کیك گونا هاته جیهان، بههۆی گوناھیش مردن، بههمان شیوهیه مردنیش بو ههموو مرۆفیک هات، چونکه ههموویان گوناھیان کرد. ¹³ چونکه گونا له جیهان بلاویبۆوه پیش هاتی شهریعت، بهلام حساب بو گونا نه ده کرا، چونکه شهریعت نه بوو. ¹⁴بهلام مردن له ئادهمهوه تا موسا حوکمرانی ده کرد، تهنانهت

بهسهر ئهوانهش که بهشیوهی ئادهم گوناھیان نه کردبوو، ئەو ئادهمهیی ئهونهی ئەو کهسه بوو که دواي دیت. ¹⁵بهلام دیاری خودا وهک گوناھي ئادهم نییه، چونکه مردن زۆر مرۆفی گرتهوه بههۆی گوناھي یه کیك، جا چهند زیاتر بههۆی مرۆفیک که عیسی مهسیحه زۆر له خه لکی بهره کهتی خودا و دیاری بهره کهت به دهست دههین. ¹⁶لیره جیاوازی ههیه له نیوان ئهنجامی دیاری خودا و گوناھي مرۆفیک! چونکه گوناھي یه کیك مرۆفی بهره و له ناو بردن برد، بهلام دیاری خودا پاش چهندهها گونا مرۆفی بهره و بی تاوانی برد. ¹⁷گەر مردن بههۆی گوناھي یه کیك حوکمرانی ده کرد، ئیتر چهند زیاتر ئهوانهیی پری بهره کهت و دیاری راست و دروستیان وهرگرتوووه حوکمرانی ده کهن لهم ژيانه بههۆی یه کیك که عیسی مهسیحه.

¹⁸کهواته، چۆن یهک گونا ههموو مرۆفیکي تاوانبار کرد، بههمان شیوه یهک کاری راست و دروست ههموو کهسیکی بی تاوان کرد بو ژيان. ¹⁹چونکه چۆن

مردووآن زیندوو کردهوه، ئاوا ئیمهش لهسه ر ژیا ئیکی تازه ده پۆین.

⁵ گهر ئیمه له گهل ئهوه له مردنی یه کمان گرتیی، ئهوا بی گومان له زیندوو بوونه وهشی ده بی له گه لئی یه که بگرین. ⁶ ئه مه ده زانین: مرۆقه کۆنه که تیا ماندا له خا چدرای له گهل مه سیح، تا له شی گونا هبارمان نه می ئی و ئی تر به کۆ یله یی گونا ه نه می ئینه وه. ⁷ چونکه ئه وه ی مرد له گونا ه ئازاد بوو.

⁸ جا له بهر ئه وه ی له گهل مه سیح مردووین، ئیمه با وه رمان هه یه له گهل ئه ویش ده ژین. ⁹ چونکه ئیمه دل ئیا یین مه سیح له ناو مردووآن هه ستا وه ته وه، جا ر ئیکی دیکه نامر ئی ته وه. ئی تر مردن ده سه لاتی به سه ریدا نییه. ¹⁰ چونکه ئه وه مردنه ی مرد، بۆ گونا ه مرد یه کجا ر، به لاهم ئه وه ژیا نه ی ده ژ ی بۆ خودا ده ژ ی.

¹¹ ئی تر ئی ره ش، خۆتان به مردوو دا بنین سه باره ت به گونا ه، ههروه ها به زیندوو بۆ خودا له عیسا ی مه سیحدا. ¹² که واته مه هیلن گونا ه حوکمرا نی له شی له ناو چو تان بکات، تا ملکه چی ئاره زوو ه کانی بن. ¹³ نه ندامانی له هشتان پێشکه ش

به یاخی بوونی یه کی ک زۆر کهس گونا ه بار بوو، به هه مان شی وه به گو ئی رپا یه لئی یه کی ک زۆر کهس بی تاوان ده بی.

²⁰ ئی تر شه ریعه ت ها ته کا یه وه تا زۆری گونا ه ده ربخات، به لاهم له گهل زۆر بوونی گونا ه به ره که ت زۆر زیاتر بوو. ²¹ جا چۆن گونا ه به هۆی مردن حوکمرا نی کرد، به هه مان شی وه به هۆی بی تاوان بوون به ره که ت حوکمرا نی ده کات بۆ ژیا نی هه تا هه تایی به هۆی عیسا ی مه سیحی خودا وه ندمان.

نازادبوون له گونا ه

6

باشه چی بل ئین؟ به رده وام بین له سه ر گونا ه کردن بۆ ئه وه ی به ره که تی خودا زیاد بی ت؟ ² نه خیر! ئیمه که گونا ه تیا ماندا مردوو ه، ئی تر چۆن تیا یدا ده ژین؟ ³ ئایا نازانن کاتی ئیمه هه موومان له ئا وه له کی ش را یین له عیسا ی مه سیح، ئه وه له ئا وه له کی شانه له مردنی ئه ودا بوو؟ ⁴ جا له بهر ئه مه به له ئا وه له کی شانمان له گهل ئه وه له مردن نی ژراین، تا چۆن باوک به شکۆ مه ندی وه مه سیحی له نی و

مه كهن بۆ گونا، تا ببیت به نامیرێك
 بۆ خراپه كاری، بهلكو خۆتان
 پیشكهشی خودا بکه، چونکه
 ئیوهی له مردنهوه بۆ ژیان هیناوه،
 ئەندامانی لهشتان بۆ خودا دانین وهك
 نامیرێك بۆ راست و دروستی.¹⁴
 له مههولا گونا ههچ دهسهلاتی
 بهسهرتان نهماوه، چونکه ئیوه لهژێر
 سایه‌ی شه‌ریعت نین، بهلكو لهژێر
 سایه‌ی به‌ره‌که‌تن.

كۆیله‌كانی چا‌كه

¹⁵ كهواته چی؟ ئایا هه‌له‌ بکه‌ین
 چونکه ئیمه له‌ژێر سایه‌ی شه‌ریعت
 نین بهلكو له‌ژێر سایه‌ی به‌ره‌که‌تین؟
 نه‌خیر! ¹⁶ ئایا نازانن ئیوه کاتی خۆتان
 پیشكهش ده‌که‌ن وهك کۆیله‌ی
 ملکه‌چ، ده‌بن به‌کۆیله‌ی ئه‌وه‌ی
 ملکه‌چن بۆی، جا یان بۆ گونا که
 به‌ره‌و مردنتان ده‌بات، یاخود بۆ
 گوێ‌پرايه‌لی که به‌ره‌و
 راست و دروستیتان ده‌بات؟ ¹⁷ به‌لام
 سوپاس بۆ خودا، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی
 کۆیله‌ی گونا بوون، به‌هه‌موو دلتان
 ملکه‌چی ئه‌و شیوه‌ فیر کردنه‌ بوون
 که وه‌رتان گرتبوو. ¹⁸ ئیوه
 سه‌ربه‌ست بوون له‌گونا، بوون

به‌کۆیله‌ی راست و دروستی.
¹⁹ لیره وهك مرۆڤێك قسه ده‌که‌م
 به‌هۆی لاوازی له‌شتان. ئیتر چۆن
 له‌پیشا له‌شتان پیشكهش کرد وهك
 کۆیله‌ی گلاوی و خراپه‌کاری،
 به‌هه‌مان شیوه ئیستا له‌شتان پیشكهش
 بکه‌ن وهك خـز مه‌تکاری
 راست و دروستی بۆ پا‌کو پیرۆزی.²⁰
 کاتی ئیوه کۆیله‌ی گونا بوون،
 سه‌ربه‌ست بوون سه‌باره‌ت
 به‌راست و دروستی. ²¹ ئه‌و کاته
 چیتان ده‌سکه‌وت له‌و شتانه‌ی ئیستا
 شه‌رمی ئی‌ده‌که‌ن، که کۆتاییه‌که‌ی
 مردنه‌؟ ²² به‌لام ئیستا نازاد بوون
 سه‌باره‌ت به‌گونا، بوون به‌کۆیله‌ی
 خودا، جا ئیوه له‌به‌ره‌می پا‌کو
 پیرۆزی ده‌چنه‌وه، که ئه‌نجامه‌که‌ی
 ژیا‌نی هه‌تاهه‌تاییه. ²³ چونکه کرێی
 گونا مردنه، به‌لام دیاری خودا
 ژیا‌نی هه‌تاهه‌تاییه له‌عیسای مه‌سیحی
 خودا وه‌ندمان.

نازادبوون له‌شه‌ریعت

7

ئهی برایان، ئایا ئیوه نازانن - چونکه
 من بۆ ئه‌وانه‌ی له‌شه‌ریعت ده‌زانن
 ده‌دویم - شه‌ریعت ته‌نها ئه‌وه‌نده

نووسی رۆح خزمەت بکەین، نەك بەرپگای کۆنی شەریعەتی نووسراو.

شەریعەت پیرۆزه

⁷ کەواتە چی بڵێین؟ ئایا شەریعەت گوناھە؟ نەخیر! من گوناھم نەدەزانی بەھۆی شەریعەتەو نەبێ. ھەر وھا من ئارەزووی ﴿خراب﴾ نەدەزانی گەر شەریعەت نەبێ و تایە: {ئارەزوو مەکە!} ⁸ بەلام گوناھ ئەم راسپاردەبە وەك ھەل بەکارھێنا ئیتز ھەموو ئارەزوویەکی لەمندا وورژاند، چونکە گوناھ بەبێ شەریعەت مردووہ. ⁹ من لەپیشا بەبێ شەریعەت دەژيام، بەلام کاتی راسپاردە ھات، گوناھ ژیاو منیش مردم. ¹⁰ ئەو راسپاردەبە مەبەست بوو لێی ژيان بەھینی، ھەر خۆی مردنی ھینا، ¹¹ چونکە گوناھ راسپاردە کە وەك ھەلیك بەکارھێناو منی پێخەل تاندو کوشتمی. ¹² کەواتە شەریعەت پیرۆزه*، ھەر وھا راسپاردەش پیرۆزو دادپەر وەر و باشە. ¹³ ئایا ئەوہی باشە، بۆتە ھۆی مردنم؟ نەخیر! بەلام گوناھ، تا دەرکەوی گوناھە، لەشتی باش مردنی بۆ

دەسەلاتی بەسەر مەرۆف ھەبە تا زیندووہ؟ ² ژئیک کە شووی کردبێ بەھۆی شەریعەت بەمیردە کەبەوہ دەبەسترتیتەوہ ھەتا میردە کە ی زیندووہ، بەلام کاتی مرد، ئەوسا ئازاد دەبێ لە شەریعەتی شووکردن. ³ جا لەبەر ئەمە تا میرد زیندووہ گەر ژن پیاویکی دیکە ی ھەبێ، بەداوین پیس ناودەبری، بەلام گەر میرد بمری، ئەوسا ژن سەر بەست دەبێ لە شەریعەتی ژن و میردایەتی، تەنانەت گەر بێ بەھێ پیاویکی کەش بەداوین پیس داناری.

⁴ ئەھێ برايان، ئاوا ئیوہش بەھۆی لەشی مەسیح بوون بەمردوو لەلایەن شەریعەتەوہ، تا ببن بەھێ یەکیکی کە، بەھێ مەسیح خۆی، ئەوہی لەناو مردوووان ھەستایەوہ، تا بەروبوو متمان ھەبێ بۆ خودا. ⁵ کاتی بەپێی لەش دەژيان، ئەوسا ئارەزووہ خراپە کاتمان کە شەریعەت دەریخستووہ کاری لەئەندامەکانی لەشمان دەکرد، تا بۆ مردن بەروبووم بەھین. ⁶ بەلام ئیستا ئازاد بووین لە شەریعەت، بەمردن سەبارەت بەھۆی ئیمە ی بەستبووہوہ، بۆ ئەوہی بەرپگای

هینام، تا بههۆی راسپاردهوه گونا
بی بههلهیه کی گهوره.

ئهی منی مروۆفی بهدبهخت!

¹⁴ ئیمه دوزانین شهريعت شتیکی
رۆحیه، بهلام من دونیاییم وهك
كۆیله فرۆشراوم به گونا. ¹⁵ ئهوهی
دهیکه تیی ناگه، چونکه ئهوهی
دهمهوی نایکه، بهلكو ئهوهی رقم
لیهتی ئهوه ده کهم. ¹⁶ جا ئه گهر ئهوه
بکه که نامهوی، ئهوسا دانده نیم
بهباشی شهريعت. ¹⁷ کهواته ئیستا،
ئیت ئهوه من نیم واده کهم، بهلكو ئهوه
گونا ههی له من نیشته جیه. ¹⁸ چونکه
دوزان له مندا، واته له لهشم چاکه
نازی. من دمهوی ئهوه چاکه یه بکه،
بهلام ناتوانم بیکه. ¹⁹ من ئهوه چاکه ی
دهمهوی نایکه، بهلام ئهوه خراپه ی
نامهوی ئهوه یه دهیکه. ²⁰ گهر هاتوو
شتیکم کرد که نامهوی، ئیت ئهوه
من نیم ئهوه شته ده کات، بهلكو ئهوه
گونا هیه که له من نیشته جیه.

²¹ من وای دهینم وهك یاسای
لیهاتوو، ئهویش ئهوه یه من دمهوی
کاری چاکه بکه بهلام خراپه
له توانمدا یه. ²² چونکه من بهقورولایی
ناوه رۆکم دلشادم به شهريعتی

خودا، ²³ بهلام من ههست
به یاسایه کی تر ده کهم له ئه ندامانی
لهشم دایه بهر بهر هکانی ئهوه یاسایه
ده کاکه له میشك دایه، وام
لی ده کات بسم به دیلی ئهوه یاسایه ی
گونا که له ئه ندامانی لهشم
نیشته جیه. ²⁴ ئه ی منی مروۆفی
بهدبهخت! کی له له شه ی مردن
رزگارم ده کات؟ ²⁵ سوپاس بۆ خودا
به هۆی عیسیای مه سیحی
خودا و ندمان!

بۆیه ئیت من به خۆم به میشك
خزمهتی شه ریه تی خودا ده کهم،
بهلام به لهش یاسای گونا.

8 نازادیون له مردن

بۆیه له مه ولا ئهوانه ی له عیسیای
مه سیح ن تاوانبار ناکرین، ² چونکه
به هۆی عیسیای مه سیح یاسای رۆحی
ژیان، نازادم ده کات له یاسای گونا وه
مردن. ³ چونکه ئهوه ی له توانای
شه ریه تی نه بوو، لهش لاوازی
کرد بوو، خودا هینایه دی کاتی
رۆله که ی نارد له شه یه ی له شیک
له له شی گونا هباری ئیمه ده کات،
ئهوسا ئهوه له بهر گونا، حوکی دا

ئەوھى مەسىحى لەنىو مردووان
زىندوو كردهو لەشى لەناوچوتان
زىندوو دەكاتەو بەھۆى رۆحەوھە كە
تياتان نىشتە جىيە.

¹² كەواتە ئەى برايان ئىمە
قەرزارىن، بەلام قەرزارى لەش نىن،
تا بەپى لەش بژىن. ¹³ گەر ئىو بەپى
لەش بژىن دەمرن، بەلام گەر بەرپۆچ
كردارەكانى لەشتان مراند ئەوسا
دەژىن. ¹⁴ چونكە ھەموو ئەوانەى
رۆحى خودا رابەرەيتيان دەكات،
رۆلەى خودان. ¹⁵ ئىو رۆحى
كۆيلەيستان وەرنەگرتوو، تاوھكو
بترسن، بەلكو رۆحى رۆلەيستان
وەرگرتوو، كە بەھۆيەو ھاوار
دەكەين: (بابە! باوكە!) ¹⁶ ئەو رۆحە
خۆى شايتەى دەدا لەگەل رۆحان
ئىمە رۆلەى خوداين. ¹⁷ جا گەر
رۆلە بين، ميراگرىشبن، بەواتاى
ميراگرى خوداو بەشدارى ميراى
مەسىح، گەر ئىستا بەشدارى ئەو
بكەين لەنازار كىشان، بو ئەوھە
بەشدارى لەشكۆ مەندىە كەشى
بكەين.

شكۆ مەزنى داھاتوو

¹⁸ من دلنيام نازارى ئىستا ھىچ

بەسەر ئەو گوناھەى لە لەشدايە، ⁴ تا
راست و دروستى شەرىعت لەئىمەدا
بىتەدى، كە بەپى رۆح رەفتار
دەكەين نەك بەپى لەش.

⁵ جا ئەوانەى بەپى لەش دەژىن
كاروبارى لەش مېشكى پرکردوون،
ھەرەوھا ئەوانەى بەپى رۆح دەژىن
كاروبارى رۆح مېشكى پرکردوون.
⁶ چونكە بايەخدان بەلەش مردنە،
بەلام بايەخدان بەرپۆچ ژيان و ناشتییە،
⁷ بۆيە بايەخدان بەلەش دوژمنایەتییە
لەگەل خودا، چونكە ملكەچ
ناكات بو شەرىعتى خودا،
لەبەرئەوھى ناتوانى. ⁸ جا ئەوانەى
لەژىر دەسلەلاتى لەشدان ناتوانن
خودا رازى بكەن.

⁹ گەر رۆحى خودا لەناوھەرۆكتان
بى، ئەو ئىو لەژىر دەسلەلاتى لەش
نىن، بەلكو لەژىر دەسلەلاتى
رۆحدان. ئىتەر ھەر يەكك رۆحى
مەسىحى نەبى، ئەو سەر بەمەسىح
نىيە. ¹⁰ گەر مەسىح لەئىوھدا بى،
ھەرچەندە لەش بەھۆى گوناھ
مردوو، بەلام رۆحتان زىندووھ
بەھۆى راست و دروستى. ¹¹ گەر ئەو
رۆحەتان تىدا بژى كە عيساى لەنىو
مردووان زىندوو كردهو، ئاواش

نیه گەر بهراورد بکری له گهل نهو شکۆمه ندیهی له دها توو پیمان راده گه یئیزی.¹⁹ له بهر ئه وه دروستکراو به پهرۆشه وه چاوه رتی نهو رۆژه ده کات که خودا رۆله کانی ده ستیشان بکات.²⁰ ملکه چی دروستکراو بۆ شتی هیچ پووج به ئاره زووی خۆی نه بوو، به لکو به خواستی نهو بوو که ملی بی که چ کرد، به هیوای نهو ی²¹ دروستکراو له کۆیله یه تی گهنده لی ئازاد بی به رهو نهو سه ره به ستیه شکۆداره ی بۆ رۆله کانی خودایه .²² ئیمه دوزانین هه موو دروستکراو تاوه کو ئیستا دهنالینی وه ک نهو ی ژانیا ن گرتی.²³ نه نها ئه مه نا، به لکو ئیمه ش که پیشه به ره ی رۆحی پیرۆزمان هه یه، به پهرۆشه وه چاوه رتی نهو ده که ین خودا ئیمه به مندالی خۆی دابنی، له شمان به خوین بکرتیه وه.²⁴ ئیمه به ئاواته وه رزگارمان بوو. به لام ئاواتی بینراو ئاوات نییه، جا چۆن ئاوات به شتیك ده خوازری له بهرده ست دایه؟²⁵ به لام گهر ئیمه ئاواتی شتیك بخوازین که له بهرده ستمان نییه، نهوسا به دان به خوگرتنه وه چاوه رتی

ده که ین.²⁶ ههروه ها رۆحی پیرۆزیش یارمه تی بی هیزیمان ده دات. چونکه ئیمه نازانین به چ شیوه یه ک پیوسته نوێژ بکه ین، به لام رۆحی پیرۆز خۆی بۆمان ده پارێتته وه لای خودا به شیوه یه ک به دم باس ناکری.²⁷ جا خودا نهو ی دل ده پشکنی، دهنانی بیر کردنه وه ی رۆحی پیرۆز چیه، نهو خۆی ده پارێتته وه بۆ برا پیرۆزه کان، به پیی خواستی خودا.²⁸ ئیمه دوزانین له هه موو شتیكدا خودا له پیناوی خپرو چاکه ی ئه وانه کار ده کات که خۆشیا ن ده وی، ئه وانه ی به پیی مه به ستی خۆی بانگی کردوون.²⁹ ئه وانه ی له پینا ناسیا نی، له پینا دیاری کردن، تا وه ک ونه ی رۆله که ی ئه ویا ن لی بیت، تا عیسا بی به نۆ به ره له نیو خوشک و برایانی زۆر.³⁰ ئه وانه ی له پینا دیاری کردن، بانگی کردن، ئه وانه ی بانگی کردن بی تاوانی کردن، ئه وانه ی بی تاوانی کردن، شکۆداری کردن.³¹ دوا ی ئه مه، ئیتر چی بلین؟ گهر خودا له گه لمان بیت، ئیتر کی دژمانه؟³² نهو ی دوستی به رۆله که ی خۆی نه گرت، به لکو له پیناوی

ئیسرائیلی نین،⁷ ھەر وھا ھەموو ئەوانەى نەوہى ئیبراھیم رۆلئەى نین، بەلکو ھەر وھك لەكتیپى پیرۆزدا نووسراوہ: {بەھۆى ئیسحاق نەوہ کەت ناودەبرى}.⁸ مەبەست لەمەش ئەوہیہ: ئەوانەى رۆلئەى لەشن رۆلئەى خودا نین، بەلکو تەنھا رۆلئە کانی بەلئین بەنەوہى ئیبراھیم دادەنرین.⁹ دەقى بەلئینە کەش ئەمەہیہ: {لە کاتى دیارى کراو دەگەرئیمەوہ، ساراش کورپیکى دەبى}.¹⁰ بەلام بەتەنھا ئەمە نا، بەلکو رفقەش لەیەکیک سکی بوو کە ئیسحاقى باوکمانە،¹¹ ھیشتا دوو کورە کە لەدايک نەبوو بوون و چاکەو خراپەیان نەکردبوو، ئەمەش تا مەبەستى خودا لەھەلبژاردن بھیتتەوہ، نەك لەسەر بناغەى کردار، بەلکو لەسەر بناغەى بانگکردن،¹² لەلایەن خوداوہ پى ووترا: {کورپى گەورە خزمەتى کورپى بچووک دەکات}،¹³ ھەر وھك نووسراوہ: {یاقویم خۆشویست، بەلام رقم لەعیسو بوو.

بەزەبى خودا

¹⁴ کەواتە، چى بلئین؟ ئایا خودا

زۆردارە؟ نەخیر! ¹⁵ چونکە خودا بەموسای ووت: {بەزەبىم دیتتەوہ بەوہى دەمەوئى بەزەبىم پى بیتتەوہ، دلنەوایى ئەوہ دەکەم کە دەمەوئى دلنەوایى بکەم}.¹⁶ کەواتە، شتە کە پشت بەئارەزوو و ھەولتدانى مرۆف نایەستى، بەلکو تەنھا پشت بە بەزەبى خودا دەبەستى.¹⁷ جا کتیبى پیرۆز بە فیرعەون دەلتى: {تۆم بەرز کردەوہ تاوہ کو توانای خۆم لەتۆدا دەر خەمو ناوم لەھەموو زەوئى بلاوبیتتەوہ}.¹⁸ کەواتە خودا بەزەبى بەو کەسە دیتتەوہ کە خۆى دەبەستى، دلى ئەو کەسە رەق دەکات کە خۆى دەبەستى.

¹⁹ یەکیکتان پىم دەلتى: (ئیتز بۆچى خودا سەرزەنشتان دەکات؟ چونکە کى دەتوانى دژى خواستى راپوہستى؟)²⁰ تۆ کیت ئەى مرۆف ھەتا وەلامى خودا بدەیتتەوہ؟ ئایا شتیکى دروسستکراو بەدروستکەرە کەى دەلتى: بۆچى وا دروستت کردووم؟²¹ ئایا گۆزەدروستکەر دەسەلاتى بەسەر قورپ نىیە تا لەھەمان قورپ گۆزەبەك بۆ مەبەستى رپۆر گۆزەبەك بۆ مەبەستى سووک دروست بکات؟

به دادا په روهري و به خيړايي به سهر
زهويدا دههيني. {²⁹ کيتر چون نه شعيا
له پيشا ووتويه تي: { گهر خودا وهندي
دهسه لاتدار نه وهی بؤ نه هيشتباينه وه،
وهك سه دومو عه مورهمان لي دههات. {

³⁰ كهواته كورتهی ئەم قسانه
چييه؟ ئەو ميلله تانهی به دواي
راست و دروستي نه گهران،
راست و دروستيان به دهست هيئا
به هوی باوه. ³¹ كه چي
ئيسراييليه كان، ههر چنده دواي ئەو
راست و دروستييه كه وتبون نه وهی
له شهريعه ته وه بوو، به لام نه يانتواني
به دهستی بهين. ³² بؤ چي؟ چونكه
ههولدانه كه يان له سهر بناغهي باوه
نه بوو، بهلكو له سهر بناغهي كردار
بوو. ئەوسا به بهردی كۆسپ پييان
ههلكهوت، ³³ ههروهك چون كتيبي
پيرۆز دهلي: { ئەوه تا من له شاري
داود* بهردی كۆسپو بهردی
كهوتن داده نيم، به لام نه وهی باوهري
بي دههيني شهرمه زار ناي. {

10

ئهی برايان، ئاواتي دلتم نوێژه كام
بؤ خودا له پيشناوي رزگار بووني

²² كهواته چييه نه گهر خودا
بيهوی توورهي دهر بخاو تواناي خوی
ناشكرا بكا، به هه موو دان
به خودا گرتنيكه وه بهر گهي جامي
توورهي خوی كه ناماده به بؤ
له ناو بردن بگري؟ ²³ نه گهر نه مهی
كرد تا دهوله مهندي شكوی خوی
ناشكرا بكات له جامي به زهي
خويدا كه له پيشه وه نامادهی كرد
بوو بؤ شكومه ندي، ²⁴ نه وهی ئيمهش
بانگكراوين بؤي، نهك ته نها
له جووله كه كان بهلكو
له ميلله تانيش؟ ²⁵ ههروهك چون
خودا به هوی هوشه عي پيغه مبهري
خوی دهلي: { ده مهوی ئەو گهله
بانگ بكم وهك گهلي خۆم كه گهلي
من نين، ههروهها نه وه بكم به
خۆشه ويستی خۆم كه خۆشه ويست
نيسه. { ²⁶ جا له كوی بهوان ووترا: {
ئيه گهلي من نين، ئەوسا ئەوان
لهوی بهرۆلهی خوداي زيندوو
ناوده برين. { ²⁷ به لام نه شعيا هاوار
دهكات و دهر بارهی ئيسراييل دهلي:
{ گهر ژماره ی رۆله كاني ئيسراييل
بهقه دهر لمی دهر يا بي، ته نها
ژماره يه كي كم رزگار يان دهی، ²⁸
چونكه خودا وهند حوكمی خوی

ئەوانە. ²شایەتیان بۆ دەدەم ئەوان
 دلگەرمن بۆ خودا، بەلام بەزانینەو
 نا. ³جا چونکە راست و دروستی
 خودایان نەدەزانی، ئیتر هەولتی
 راست و دروستی خۆیان دا بەرپێگای
 تاییەتی خۆیان، ئەوسا ملکە چ نەبوون
 بۆ راست و دروستی خودا. ⁴چونکە
 شەریعەت بەمەسیح تەواو بوو بۆ
 راست و دروستی هەموو ئەوانە
 باوەری یی دەهینن.

پزگاری بۆ هەمووان

⁵موسا دەربارە ی ئەو
 راست و دروستیە ی بەپێی شەریعەتە
 نووسیویەتی: {هەر کەسیک ئەمانە
 بکات، پێی دەژی.} ⁶بەلام ئەو
 راست و دروستیە ی لەباوەرپەرەو
 دەلتی، لەدلتدا مەلتی: {کی
 سەر دەکەوی بۆ ئاسمان؟} تا مەسیح
 بەهێتە خوارەو، ⁷یاخود: {کی
 دادەبەزی بۆ ناو بیری یی؟} هەتا
 مەسیح لەناو مردوووان بەهێتە
 دەرەو. ⁸بەلام چی دەلتی؟ {ووشە ی
 خودات لی تزیکە، لەسەر لیوانتەو
 لەدلتدایە،} ئەم ووشە یەش ئەو
 ووشە ی باوەرپەرەو کە
 بلاوی دەکەینەو. ⁹چونکە گەر بەدەم

دانت پیا نا عیسا خوداوەندە،
 هەر وەها لەدلەو باوەر ت هینا خودا
 لەناو مردوووان زیندووی
 کردووەتەو، ئەوسا پزگارت دەبی.
¹⁰چونکە بەدل باوەرپهینان بەرەو
 راست و دروستیت دەبات، دان پیا نا
 بەدەم بەرەو پزگاربوونت دەبات. ¹¹
 چونکە کتیبی پیرۆز دەلتی: {هەر
 کەسیک باوەر ی یی بهینتی، شەرمەزار
 نای.} ¹²چونکە جیاوازی نییە
 لەنیوان جوولە کەو یۆنانی،
 لەبەرئەو ی هەمان خوداوەند بۆ
 هەمووانە، ئەویش لەدەولتەمەندی
 خۆی دەرژێنی بەسەر ئەوانە ی
 هاواری بۆ دەبن. ¹³چونکە {هەر
 کەسیک بەناوی خوداوەندەو بانگ
 بکات پزگاری دەپیت.}
¹⁴بەلام چۆن هاواری بۆ دەبن
 گەر باوەر ی یی تەکن؟ هەر وەها
 چۆن باوەر دەکن بەیەکیک گەر
 ناویان نەبیستی، کەواتە چۆن ناوی
 ئەو دەبیست بێ مزگینی دەر؟ ¹⁵
 هەر وەها چۆن مزگینی دەدەن گەر
 نەنیرابن؟ هەر وەک لەکتیبی پیرۆزدا
 نووسراو: {چەند جوانە پییەکانی
 ئەوانە ی مزگینی دەدەن!}
¹⁶بەلام هەموویان گویرایەلتی

ئىنجا پرسىيار دەكەم: ئايا خودا گەلەكەى خۆى رەتكردەوہ؟ نەخەير شقى وا نىيە! منىش ئيسرائىلىم، لەنەوہى ئىبراھىم لەتيرەى بنيامىنم.² خودا گەلەكەى رەت ناكاتەوہ كە لەپىشا ناسىو پەتى. ئايا نازان كنىسى پىرۆز دەر بارەى ئەلىاس پىغەمبەر دەلتى چى؟ كاتى شكاتى لەجولەكە كان كرد لەلای خودا ووتى: ³ ئەى خوداوەند، جولەكە كان پىغەمبەرە كانى تۆيان كوشت، ھەر وەھا قوربانگا كانى تۆيان روو خانەند، من بەتەنھا ماومەتەوہ، دەيانەوئى بمكوژن. ⁴ بەلام دەنگى خودا چۆن وەلامى داىوہ؟ {ھەوت ھەزار پىاوم بۆ خۆم ھىشتۆتەوہ ئەوانەى چۆكىان نەداوہ بۆ بتى بەعل.} كئىستاش ھەر وایە بەھۆى بەرەكەتەوہ بەشەك ھەلبىژىراون تا بىئىنەوہ. ⁶ بەلام گەر ئەمە بەبەرەكەت بووبى، ئىبىز بەكردارى خۆمان نىيە، ئەگىنا بەرەكەت، بەرەكەت نىيە. ⁷ كەواتە دواى ئەمە چى؟ ئەوہى ئيسرائىل ھەولتى بۆ دەدا دەستى نەكەوت، بەلكو ھەلبىژىراوان دەستيان كەوت، بەلام ئەوانى دىكە دلئان رەق ببوو، ⁸

مەزگىنى نەبوون. چونكە ئەشەيا دەلتى: {خوداوەند، كى باوہر دەكات بەو ھەوالەى لەئىمە بىستيان؟} ¹⁷ كەواتە باوہر بەھۆى بىستن پەيدا دەبى، بىستىش لەراگەيانەندى ووشەكانى مەسىح دىت. ¹⁸ من پرسىيار دەكەم: ئايا ئەوان گوئيان لى نەبوو؟ بى گومان گوئيان لى بوو، {دەنگيان بەھەموو زەوى گەيشت و ووشەكانيان بەھوپەرى جىھان.} ¹⁹ ديسان دەپرسم: ئايا نەوہى ئيسرائىل تى نەگەيشت؟ كە يەكەم جار موسا ووتى: {من واتان لى دەكەم ھەسوودى بىن بەوانەى گەل نىن، بەگەلىكى نەزان تورەتان دەكەم.} ²⁰ ھەر وەھا ئەشەيا بەچاوەتەرسىيەوہ دەلتى: {دۆزرامەوہ لەلايەن ئەوانەى بەدوامدا نەدەگەرەن، ھەر وەھا بۆ ئەوانەى لەمنيان نەدەپرسىيەوہ دەر كەوتم.} ²¹ بەلام دەر بارەى ئيسرائىل دەلتى: { بەدەرئىزابى رۆژ دەستم بۆ گەلىكى ياخى بووى بەر بەرەكانى كەر راکىشا. }

ئايا خودا گەلەكەى رەتكردەوہ؟

ههروهك له كئيبى پيرۆز نووسراوه: }
 خودا ههتا نه مپۆرۆ رۆحى سستى
 داونه تى، چاوى داونه تى پىي نه بيننو
 گووى داونه تى پىي نه بيستن، ههتا
 نه مپۆرش. } ههروهها داود دهلى: {با
 خوانه كهيان ته له هو داو بيت بۆيان،
 بيت به كۆسپو سزا بۆيان. }¹⁰ با
 بهرچاويان تاريك بى تا نه بينن،
 هه ميه شه پشتيان چه ماوه بيت تاهه تايه.
 {

رژگار بوونى ناجووله كه كان

¹¹ بۆيه ده پرسم: ئايا
 جووله كه كان قاچيان هه لك خليسكا
 بۆ ئه وهى بكهون؟ نه خير به هيچ
 جوورى! بهلكو به ياخى بوونيان
 رژگارى هاته كايه وه بۆ ميلله تان
 «ناجووله كه كان»، تاكو حه سوودى
 ئيسرائيل دا بگرى. }¹² جا گهر
 ياخى بوونيان ده وله مه ندى بى بۆ
 جيهان، كهوتنيان ده وله مه ندى بۆ
 ميلله تان، ئه ي ژماره ي ته واويان
 چه نده وله مه ندى زياتر ده هيتى؟¹³
 ئيستتا من به ميلله تان ده ليم:
 چونكه من بۆ ميلله تان نيراروم ،
 شانازى به خزمه ته كه م ده كه م،¹⁴ تا
 رۆله كانى نه ته وه كه م حه سوودى

بىيانگرى و هه نديكيان رزگار بكه م.
¹⁵ چونكه گهر هاتوو ره تكد نه وه يان
 هه ليك بى بۆ ناشتوو نه وه ي جيهان،
 ئايا قه بول كردنيان له لايه ن خودا وه
 وهك زيندوو بوونه وه نيه له مردن؟¹⁶
 گهر به شى يه كه مى هه وير پيرۆز بى،
 ئه وسا هه موو هه ويره كه پيرۆز ده بى.
 ههروهها گهر ره گى دره خت پيرۆز
 بى، ئه وسا لقه كانيش پيرۆزن. }¹⁷ گهر
 هاتوو هه ندى لقى دار زه يتونيك
 برپايه وه، تۆش وهك زه يتونيكي كپوى
 تيايدا موتوربه كراى، ئه وسا به مه
 به شدارى ده كه ي له ره گو پيت و
 به ره كه تى، }¹⁸ شانازى مه كه به سه ر
 لقه برپاوه كان. گهر هاتوو شانازيت
 كرد به خو ته وه، ئه وسا ده بى بزاني كه
 تۆ ره گى دره خته كه ت هه ل
 نه گرتوه، بهلكو ئه وه تۆى
 هه لگرتوه. }¹⁹ گهر بلئى: (ئهو لقانه
 براونه ته وه تاكو من موتوربه بكرم.)
²⁰ ئه مه راسته. ئه وان برانه وه به هوى
 بى باوه رپيان، به لام تۆ به هوى باوه ر
 جيگر بووى. له خو بايى مه به، بهلكو
 بترسه. }²¹ گهر خودا لقى بنه ره تى
 دره خته كه نه هيلتته وه ئه وسا تۆش
 ناهيلتته وه. }²² بۆيه دلته رمى و توندى
 خودا له بهرچاو بگره: تونديبه كه ي

بۆ ئەو کەسانەیه کە کەوتن، بەلام
 دلنەرمییه کە ی بۆ تۆیه، ئە گەر
 لە دلنەرمی جینگیر بیت، ئە گینا تۆش
 وەك ئەو لقانە دەبریتتەو. ²³ دیسان
 جوولە کە کانیش، گەر بەردەوام نەبن
 لە سەر بی باوەریان، موتوربە
 دە کرین، چونکە خودا توانای
 ئەو هی هەیه جارێکی کە موتوربەیان
 بکات. ²⁴ چونکە گەر تۆ لە دار
 زەیتونیکێ کۆی پرابیتتەو،
 بە پێچەوانە ی سروشتتەو لە دار
 زەیتونیکێ چاک موتوربە کرای، ئاخۆ
 دەبی چەند ئاسانت بی بۆ ئەوانە ی
 خۆیان سەر بە دار زەیتونە چاکە کەن
 هەتا تیایدا موتوربە بکرین.

بەزەیی خودا بۆ هەمووانە

²⁵ ئە ی برایان، من نامەوی ئیۆه
 ئەو نەهتیبیە نەزان، هەتا خۆتان بەدانا
 نەزانن لە بۆ چوونتان، ئەویش ئەو هی
 کە بە شتیک لە ئیسرائیل دلێان رەق
 بوو، تا تەواوی ژمارە ی میللەتان
 دین، ²⁶ نیت بەم شیۆیه هەموو
 ئیسرائیل رزگاری دەبی، بە پێی ئەو هی
 لە کتیبی پیروژدا نووسراو: {
 لە شاری داودەو رزگار کەر دیت،
 خوانەناسی ناهیلێ لە ناو یاقوب. ²⁷

ئەمەش پەیمانە لە گەلێان، کاتی
 گوناھە کانێان دەسپرمەو. ²⁸ {
 جوولە کە کان بە گوێرە ی مزگینی
 دوژمنن لە پیناوی ئیۆه دا، بەلام
 بە گوێرە ی هەلژاردن خۆشەویستن
 لە پیناوی باو باپیران، ²⁹ چونکە خودا
 هەر گیز لە بەخشین و بانگ کردنی
 خۆی پاشگەز ناییتتەو. ³⁰ جا چۆن
 ئیۆه لە پێشا لە خودا یاخی بوون و
 ئیستا خودا بەزەیی پیتان هاتەو
 بە هۆی یاخی بوونی ئەوان، ³¹ بە هەمان
 شیۆه ئەوانیش ئیستا لە خودا
 یاخی بوون، تا بەزەیی پیتان بیتتەو
 وەك بەزەیی بە ئیۆه هاتەو. ³² چونکە
 خودا هەموو مرۆفی لە یاخی بووندا
 بەند کرد هەتا بەزەیی بە هەموویان
 بیتتەو.

³³ ئای چەند قوولتە دەولتە مەندی و
 دانایی و زانیاری خودا! هەروەها
 چەند دوورە پشکنینی حوکمە کانی و
 تی گەیشتی رینگا کانی!
³⁴ { چونکە کی لە بیرو پای
 خودا وەندی زانی؟ یا خود کی
 تە گبیر کەری بوو؟ {
³⁵ { یا خود کی شتیکێ
 بی بە خشیو هەتا بیداتتەو؟ {
³⁶ چونکە هەموو شتیک لە ئەو و

بەھۆی ئەو و بۆ ئەو دەبێ. بۆ ئەو
شکوڵمەندی تاهەتایە. ئامین.

قوربانیه کی زیندوو
12

بۆیە ئەو برایان، لەبەر بەزەیی خودا،
داواتان لێ دەکەم لەشتان پیشکەش
بکەن وەک قوربانیه کی زیندوو،
پاک و پیرۆز، پەسەند کراو لە لایەن
خوداوە، ئەمەش پەرستنی راست و
رۆحی ئێو یە. ²خۆتان لە گەڵ جیهان
رامەهیئن، بە لکو بگۆڕین
بە تازە کردنەوی بێرتان، تا بتوانن
خواستی خودا تیبگەن، کە باش و
پەسەند کراو و تەواوە.

³بەو بەرە کەتەمی خودا داویەتی
بەمن بەهەر یەکیکتان دەلێم: کەستان
زیاتر نرخ بۆ خۆی دانەنی لەووی
بۆی دانراوە، بە لکو ووریا بن،
بە گۆرەوی ئەو بە شە باوهرەوی خودا
بۆ هەر یەکیکتانی داناوە نرخ بۆ
خۆتان دا بنین. ⁴هەر وەک لە لەشتان
چەند ئەندامێک هەیە، بەلام هەموو
ئەم ئەندامانە یەک کاریان نییە، ⁵
بەهەمان شیوێ ئیمە هەموومان یەک
لەشین لەمەسیح، ئیتر هەموومان
ئەندامی یەکتین. ⁶بەلام بەهەرەوی

جیا و زمان هەیه بەیپی ئەو بەرە کەتەمی
پیمان دراو، ئە گەر قسە کردنە
بە ووشەوی خودا، با بە گۆرەوی پێژەوی
باوهر بی، ⁷هەر وەها کی
خزمەتکردنی هەیه با خزمەت بکات،
یا کی فیترکردنی هەیه، با فیتر بکات،
⁸یان کی هاندانی هەیه، با هانیدات،
یان بەخشینی هەیه، با بەدلتفروانی
بەخشی، یان رابەراییەتی کردنی هەیه
با بەدلتگەرمی بی، یا بەزەیی هەیه
بەدلتخۆشی بیکات. ⁹با
خۆشەویستیتان بە دوور وویی نەبی.
رقتان لە خراپە بی و لایەنی چاکە
بگرن. ¹⁰یەکتزیتان خۆشبووی
بەخۆشەویستیه کی خوشک و برایانە،
بەپەرۆش بن بۆ رێزگرتن لە یەکتزی.
¹¹سست مەبن لە چالاکی، دلگەرم
بن لەرۆح، خزمەتی خوداوەند
بکەن. ¹²دلشاد بن لە هیوا، دانێگرن
بەخۆتان لەتەنگانە، بەردەوام بن
لەنوێژکردن، ¹³بەشداری بکەن
لەپیوستی برا پیرۆزەکان، میوانداری
خوشک و برا نامۆکان بکەن.
¹⁴داوای پیرۆزی بکەن بۆ
ئەوانەوی دەتانیچە و سێننەو. داوای
پیرۆزی بکەن و نەفرەت مەکەن. ¹⁵
دلشاد بن لە گەڵ ئەوانەوی دلتیان

خۆشه، بگيرين له گهڵ ئهوانه ی ده گرین. ¹⁶ له گهڵ یه کتری رېك بکهون، شانازی مه کهن، به لکو تیکه لاوی پایه نزمه کان بن. لووت بهرز مه بن. ¹⁷ پاداشتی خراپه ی یه کیک مه ده نه وه به خراپه، هه ول بدهن چی چاکه ئه وه بکهن له بهرده می هه موو خه لک. ¹⁸ گهر بیهی به یی توانان له گهڵ هه موو خه لک به ناشتی بژین. ¹⁹ خۆتان تۆله مه ستین ئه ی خۆشه و یستان، به لکو ری بدهن به تووریه یی خودا، چونکه نووسراوه: {خودا وه ند ده لئ، تۆله سه ندن هی منه، منم پاداشت ده ده مه وه.} ²⁰ به لام: {گهر دوژمنه که ت برسی بوو نانی بده ری، گهر تینووی بوو ئاوی بده ری. جا تۆ به م کاره پشکو ی داگیر ساو له سه ری کۆده که یته وه.} ²¹ ئیتر مه هیله خراپه به سه رتدا زالیت، به لکو به چاکه سه رکه وه به سه ر خراپه.

نه یی، جا ئه وه ده سه لاتانه ی هه یه له لایه ن خودا وه دانراوه. ² ئیتر ئه وه ی به ربه ره کانی ده سه لات ده کات، به ربه ره کانی دانراوی خودا ده کات، ئه وانه ی به ربه ره کانی ده که ن حوکمدان به سه ر خۆیان ده هین. ³ ئه وه ی چاکه ده کات، ناترسی له لئ پیرسراوان، به لکو ئه وه ی خراپه ده کات. که واته گهر هه ز ده که ی له ده سه لاتدار نه ترسی؟ ئه وه ی چاکه بیکه، ئه وساستایشی ئه وه به ده ست ده هین، ⁴ چونکه ده سه لاتدار خزمه تکاری خودایه تا چاکه ت له گهڵ بکات. به لام بترسه گهر خراپه ت کرد، چونکه ده سه لاتدار شمشیر به خۆراپی هه لئاگری، ئه وه خزمه تکاری خودایه تا تووریه یی ئه وه به سه ر خراپه کاران به ییتته خواره وه. ⁵ بۆیه پئویسته ملکه چی ده سه لات بن، نه که له بهر تووریه یی، به لکو له پیناوی ویزدانیش. ⁶ هه ر له بهر ئه مه شه باج ده دن، چونکه لئ پیرسراوان خزمه تکاری خودان که به رده وامن له سه ر ئه م کاره. ⁷ هه ر که سی که مافی خۆی بده ری: باج به خاوه ن باج، سه رانه به خاوه ن سه رانه، رین به خاوه ن رین، ئابروو

ملکه چی بۆ ده سه لاتداران

13

پئویسته له سه ر هه موو که سی که ملکه چی ده سه لاتداران بی. چونکه هه یج ده سه لاتی که نییه له لایه ن خودا وه

به‌خواه‌ن ئابروو.

خراپه‌کاری، دوژمنایه‌تی و چاوپرسی. ¹⁴ به‌لکو عیسای مه‌سیحی خوداوه‌ند له‌بهر بکه‌ن، خۆتان خه‌ریک مه‌که‌ن به‌تیرکردنی ئاره‌زووه‌کانی له‌ش.

خۆشه‌ویستی بپرایانه

⁸ با هیچ قه‌رزێک‌نان به‌سه‌روه نه‌بی، جگه له‌وه‌ی یه‌کتریتان خۆش بوی، ئه‌وه‌ی نزیکه‌که‌ی خۆش بوی ئه‌وا شه‌ریعه‌تی ته‌واو کردووه، ⁹ چونکه ئه‌و راسپاردانه‌ی ده‌لی: {داوین پرسی مه‌که، مه‌کوژه، مه‌دزه، شایه‌تی درۆ مه‌ده، ئاره‌زووی خراپ مه‌که.} هه‌روه‌ها راسپارده‌کانی دیکه، له‌م راسپارده‌یه‌دا کۆده‌بنه‌وه: {ئه‌وه‌ی لیت نزیکه وه‌ک خۆت خۆش بوی.} ¹⁰ ئه‌وه‌ی نزیکه‌که‌ی خۆش بوی خراپه به‌رامبه‌ری ناکات، ئیتر به‌م شیوه‌یه خۆشه‌ویستی ده‌بیسته ته‌واو که‌ری هه‌موو شه‌ریعه‌ت. ¹¹ جگه له‌وه‌ش ئیوه ده‌زانن ئیتمه له‌چ کاتی‌ک داین، کاتی ئه‌وه‌تان هاتووه له‌خه‌و هه‌ستن، ئیستا رزگاری لیتان نزیک‌تره له‌و رۆژه‌ی باوه‌رمان هینا. ¹² خه‌ریکه‌ واهه‌وه ته‌واو ده‌بی و رۆژ هه‌لدیت. با واز له‌کرداری تاریکی به‌یئین و چه‌کی رووناکی هه‌لگیرین. ¹³ با به‌شیوه‌یه‌ک رفته‌ار بکه‌ین بگوئجی له‌گه‌ل رۆژ، نه‌ک به‌ وورگ پ‌رکردن و سه‌رخۆشی، به‌ره‌لایی و

پیشوازی له‌یه‌کتری بکه‌ن
14

ئه‌وه‌ی له‌ناوتان باوه‌ری لاوازبوو، پیشوازی لی‌بکه‌ن بی‌ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر بیرورا حوکی به‌سه‌ر بده‌ن. ² هه‌ندی که‌س هه‌ن له‌و باوه‌ره‌دان مافی ئه‌وه‌یان هه‌یه هه‌موو شتی‌ک بچۆن، به‌لام ئه‌وه‌ی باوه‌ری لاوازه ته‌نها سه‌ه‌زه‌وات ده‌خوات. ³ ئه‌وه‌ی ده‌توانی هه‌موو شتی‌ک بچوات، له‌سه‌ریه‌تی به‌چاوی سووکه‌وه سه‌یری ئه‌وه نه‌کات که ناخوات، هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی له‌هه‌موو شتی‌ک ناخوات ئه‌و که‌سه تاوانبار نه‌کات که له‌هه‌موو شتی‌ک ده‌خوات، چونکه خودا په‌سه‌ندی کردووه. ⁴ تو کبی تا حوکم بده‌ی به‌سه‌ر خزمه‌تکاری یه‌کی‌کی دیکه؟ له‌بهر چاوی گه‌وره‌که‌ی خۆی بکه‌وی یاخود بچیتته‌وه، به‌لام ده‌میتته‌وه، چونکه خوداوه‌ند توانای مانه‌وه‌ی ئه‌وی

{خوداوه‌ند ده‌لی: سوئندی بېژيام،
ده‌بی هه‌موو ئەژنۆیه‌ك بۆ من چوك
بدات، ده‌بی هه‌موو زمانێك دان
به‌خودا بنیّت.} ¹² كه‌واته، هه‌ریه‌ك
له‌ئێمه له‌بارەى خۆیه‌وه لێپرسینه‌وه‌ى
هه‌یه له‌بهردهم خودا.

لێپرسراوین به‌رامبەر به‌یه‌كترى
¹³با واز له‌حوكمدانى یه‌كترى
به‌ئین، به‌لكو باشتره بریارێك بدین
كه‌س نه‌ییته كۆسپ و ته‌گه‌ره
له‌بهردهم براكه‌ى. ¹⁴من ده‌زانم،
هه‌روه‌ها دلنیام له‌عیسای خوداوه‌ند،
هیچ شتیك له‌خۆیدا گالو نییه،
به‌لكو گه‌ر یه‌كێك شتیك به‌گالو
بزانى، ئەوه له‌بهر چاوى خۆى
گالوه. ¹⁵گه‌ر هاتوو به‌هۆى
خۆراكته‌وه بوویته هۆى دلته‌نگى
براكه‌ت، ئیتر تۆ به‌گوێه‌رى
خۆشه‌ویستى نارۆیت. جا ئەوه‌ى
مه‌سیح له‌پیتاوى مردوو به‌خۆراكت
له‌ناوى مه‌به. ¹⁶مه‌هیله شته
باشه‌كانت خه‌لكى به‌خراپه‌ باسى
بكات، ¹⁷چونكه پادشاهیتی خودا
به‌خواردن و خواردنه‌وه نییه، به‌لكو
راست و دروستى و ناشتى و خۆشیه
له‌رۆحى پیرۆز. ¹⁸جا ئەوه‌ى به‌م

هه‌یه. ⁵یه‌كێك هه‌یه رۆژێكى
له‌رۆژێكى تر به‌ پیرۆزتر داده‌نى،
یه‌كێكى تریش هه‌موو رۆژه‌كان
به‌یه‌ك چا و سه‌یر ده‌كات، كه‌واته با
هه‌ر یه‌كه له‌بیرورای خۆى دلنیاىیت.
⁶چونكه ئەوه‌ى رۆژێك به‌تابه‌ت
دابنى، به‌تابه‌تى داده‌نیّت وه‌ك رۆژێك
بۆ خوداوه‌ند. هه‌روه‌ها ئەوه‌ى هه‌موو
شتیك ده‌خوات، ئەوه‌ش وه‌ك رۆژه
بۆ خوداوه‌ند، چونكه سوپاسى
خوداش ده‌كات، ئەوه‌ش هه‌موو
شتیك ناخوات، ناخوات وه‌ك رۆژێك
بۆ خوداوه‌ند و سوپاس كردنى خودا.
⁷كه‌سمان له‌پیتاوى خۆمان ناژین،
كه‌سه‌شمان بۆ خۆى نامرێ. ⁸گه‌ر
بژین له‌پیتاوى خوداوه‌ند ده‌ژین، گه‌ر
بشمڕین له‌پیتاوى خوداوه‌ند ده‌مڕین.
كه‌واته بژین یاخود بمڕین، ئێمه هه‌ر
ه‌ى خوداوه‌ندیین. ⁹چونكه بۆ ئەمه
مه‌سیح مردو زیندوو بووه‌وه تابى
به‌خوداوه‌ندى زیندوووان و مردوووان.
¹⁰ئیت چۆن براكه‌ت تاوانبار
ده‌كه‌یت؟ ئیت چۆن رقت له‌براكه‌ت
ده‌یته‌وه؟ چونكه ئێمه هه‌موو
به‌یه‌كه‌وه ده‌بى له‌بهردهم دادگای
خودا راوه‌ستین بۆ لێپرسینه‌وه، ¹¹
هه‌روه‌ك له‌كتیبه‌ پیرۆزدا نووسراوه:

شېۋە خىزمەتى مەسىھ بىكەت،
 لەلەين خودا پەسەندىگراۋە، جىي
 رەزىمەندى خەلكىش دەپت. ¹⁹
 كەۋاتە با تېكۆشېن بەدۋاى ئەۋەى
 بەرەۋ ئاشتى و بنىادنانى يەكترمان
 دەبات. ²⁰ كارى خودا ويران مەكە
 بەھۋى خۇراڭ. راستە ھەموو
 خۇراڭ پاكە، بەلام شىتېڭ خراپە
 بىخۇى گەر بېتە كۆسپ لەرپىڭاى
 براكەت. ²¹ ئىت باشترە گۆشت
 نەخۇيت و شەراب نەخۇيتەۋە،
 ھەرۋەھا كارىڭ نەكەيت بېتە
 كۆسپ لەرپىڭاى براكەت. ²² ئەۋ
 باۋەرەى ھەتە، با لەنپوان خۆت و
 خودا بى. خۆزگەدەخۋازى بەۋەى
 خۇى تاۋانبار ناكات كاتى شىتېڭ
 دەكات بەچاكى دەزانى. ²³ بەلام
 گەر يەكېڭ گومانى ھەبى لەۋەى
 دەيخۋات، حوكمى بەسەر دەدرى،
 چونكە ئەۋە ناكات بەباۋەرەۋە، بۇيە
 ھەر شىتېڭ بەباۋەر نەبى گوناھە.

مەسىھ نەۋنەيە بۇ ئېمە

15

بەلام ئېمە كە بەھىزىن لەباۋەر
 لەسەرمانە دان بگىرىن بەخۇماندا
 بەرامبەر بە بىھىزى باۋەرەى لاۋازان،

ھەرۋەھا خەرىكى رازى كردنى
 خۇمان نەين. ² جا ھەرىكە لەئېمە
 پېۋىستە نىزىكە كەى رازى بىكەت بۇ
 چاكەى ئەۋ، لەپىناۋى بنىادنانى. ³
 تەننەت مەسىھىش ھەۋلى
 رازى كردنى خۇى نەداۋە، بەلكو
 بەپىى ئەۋەى لەكىيى پىرۇزدا
 نووسراۋە: { جىۋى ئەۋانەى جىۋىت
 پىدەدەن منىشى گرتەۋە. } ⁴ جا
 ئەۋەى لەپىشا نووسراۋە، بۇ
 فېر كردنى ئېمە نووسراۋە، تا ئېمە
 بەھۋى دانەخۇگرتن و ھاندانى كىيى
 پىرۇز ھىۋامان ھەبى. ⁵ داۋاكارم
 خوداى دانبەخۇگرو ھاندەر
 رېككەۋتنى بىروران بىبەخشى
 لەنىۋ خۆتان بەگۋىرەى عىساى
 مەسىھ، ⁶ تا بەيەك دلۇ بەيەك دەنگ
 ستايشى خودا بىكەين، باۋكى عىساى
 مەسىھى خوداۋەندمان. ⁷ لەبەر ئەمە
 پىشۋازى لەيەكترى بىكەن، ھەرۋەك
 چۇن مەسىھ پىشۋازى لى كردىن،
 لەپىناۋى شكۆمەندى خودا. ⁸ من
 پىتان دەلېم، مەسىھ بوو
 بەخىزمەتكارى خەتەنەكراۋەكان، تا
 راستى خودا دەرىختا و ئەۋ بەلئىنەى
 داۋىەتى بە باپىران بىباتەسەر. ⁹
 ھەرۋەھا تا مىللەتان ستايشى خودا

به میلیله تان مزگیتی خودا بدهم، ههتا قوربانی میلیله تان پهسه ند کراو و پیرۆز کراو بی بهرۆحی پیرۆز بۆ خودا.

¹⁷ کهواته شانازی به عیسیای مهسیح ده کهم له خزمه تم بۆ خودا. ¹⁸

من به خۆم رانا بینم باسی شتیك بکه م، گهر مهسیح به هۆی منه وه نه یکردبی، ههتا ملکه چی میلیله تان بۆ خودا به ووته و کردار به ده دست بهیتم، ¹⁹

به توانای نیشانه و کاری سه رسوره یته ر، به توانای رۆحی پیرۆز، ئاوا توانیم له قودس و ده ورپشتی ههتا ناوچه ی ئیلریکوم، مزگینی دانی مهسیح ته و او بکه م. ²⁰

من پیتم داگرت له سه ر نه وه ی مزگینی ووشه ی خودا بدهم، له و شوینه ی ناوی مهسیحی تیدا نه بیسترا

بوو، بۆ نه وه ی له سه ر بناغه یه ك که یه کیکی تر دایناوه دروستی نه که م، ²¹

وهك له کتیبی پیرۆز نووسراوه: { نه وانه ی کهس هه والی نه وه ی پی نه داون له مه و لا ده بینن، نه وانه ی ده رباره ی نه و ه یچیان نه بیستوه له مه و لا تی ده گهن. }

ناره زووی دیدنه ی رۆما

بکه ن به هۆی نه و به زه بیه ی هه یه تی، ههروهك له کتیبی پیرۆزدا نووسراوه:

{ بۆیه سوپاست ده که م له نیو میلیله تانداو گۆرانی بۆ ناوت ده لیم }

¹⁰ دیسان باسکراوه: { دلشاد بن نه ی میلیله تان له گهل گهل خودا }،

¹¹ ههروه ها ووتراوه: { ستایشی خودا وه ند بکه ن نه ی هه موو

میلیله تان، باهه موو گهلان ستایشی بکه ن }، ¹² نه شعیش ده لی: { یه کیك

له پشتی یه سا ده رده که و ی، فه رمانه رهبای میلیله تان ده کات،

نه وه ی میلیله تان ئومیدیان پیته تی. }

¹³ با خودای هیوا پرتان بکات له هه موو خۆشی و ئاشتیبه ك

له با وه ردا، تا کو هیواتان زۆربی به هۆی توانای رۆحی پیرۆزه وه.

خزمه تکردنی پۆس

¹⁴ نه ی برایان من له و با وه رده دام ئیوه پرن له چاکه، ته واون له زانیاری و

توانای ئامۆزگاری یه کترتان هه یه. ¹⁵

به لام زۆر به چاونه ترسیه وه به هۆی نه و به ره که ته ی خودا پی پی به خشیوم،

هه ندی شتم بۆ نووسیون تا به بیرتان به یتمه وه، ¹⁶ ههتا بیم به خزمه تکاری عیسیای مهسیح، ده بی وهك کاهینیك

لاتان، به‌ته‌واوی پیرۆزی مه‌سیح بۆ لاتان دێم.³⁰ ئە‌هی ب‌رایان داواتان لێ‌ده‌که‌م، به‌ناوی عی‌سای مه‌سیحی خوداوه‌ندو به‌خۆشه‌ویستی رۆ‌حی پیرۆز، هه‌مووتان به‌یه‌که‌وه له‌گه‌لم تێ‌کۆ‌شنو کۆ‌شش ب‌که‌ن له‌نوێژدا له‌پێ‌ناوی من بۆ خودا،³¹ تا رزگارم له‌ده‌ست بێ‌باوه‌رانی ناوچه‌ی یه‌هودیه، هه‌روه‌ها تا‌کو خزمه‌ته‌که‌م له‌قودس په‌سه‌ند ک‌راو بێ‌لای ب‌را پیرۆزه‌کان،³² گه‌ر خودا خواستی له‌سه‌ر بێ‌به‌دلشاده‌وه دێم بۆ لاتان، به‌مه‌ له‌گه‌لتان پ‌شوو ده‌ده‌م.³³ ئێ‌تر با خودای ناشتی له‌گه‌ل هه‌مووتان بێ‌. ئامین.

سلاوی تاییه‌تی
16

راتان ده‌سپێ‌رم سه‌باره‌ت به‌ فیهی خوش‌کمان، که‌وا خزمه‌ت‌کاره له‌کۆمه‌له‌ی باوه‌ردارانی که‌نخه‌ریا،² به‌ناوی خوداوه‌نده‌وه پێ‌شوازی لێ‌ب‌که‌ن، پێ‌شوازی‌یه‌که‌ که‌شایانی خوش‌ک و ب‌رای پیرۆز بێ‌، هه‌ر شتی‌کی پێ‌ویست بوو له‌ئێ‌وه بیده‌نی، چونکه‌ ئە‌و یارمه‌تیده‌ری زۆر که‌س بووه، هه‌روه‌ها هی منیش.

²² له‌به‌ره‌مه‌ان شتیش بوو چه‌ند جار نه‌م ده‌توانی بێ‌م بۆ لاتان.²³ به‌لام ئێ‌ستا، له‌م ناوچه‌دا شوێن نه‌ماوه ئی‌شی لێ‌ب‌که‌م، هه‌روه‌ها سالانی‌کی زۆره‌ ئاره‌زووی ئە‌وه ده‌که‌م بێ‌م بۆ لاتان،²⁴ کاتی‌ ده‌چم بۆ ئیسپانیا هیوادارم به‌لاتان تێ‌په‌رهم و بتانینیم، دوا‌ی ئە‌وه‌ی چ‌یتۆم له‌بێ‌نیتان وه‌رگرت گه‌ر بۆ ماوه‌یه‌کی کورتیش بێ‌، ئومیده‌وارم کاروباری چوونی ئە‌و بێ‌م بۆ ئاسان ب‌که‌ن.²⁵ به‌لام ئێ‌ستا ده‌چم بۆ قودس تا‌خزمه‌تی ب‌را پیرۆزه‌کانم ب‌که‌م.²⁶ چونکه‌ باوه‌ردارانی مه‌کدۆنیه‌و ئە‌خائیه‌ وایان به‌باش زانی هه‌ندی یارمه‌تی کۆ‌بکه‌نه‌وه بۆ ئە‌و ب‌را پیرۆزانه‌ی هه‌ژارو ده‌ست‌کورت‌ن له‌قودس.²⁷ ئە‌وان ئە‌مه‌یان به‌ باش زانی و قه‌رزازی ئە‌وان بوون، چونکه‌ جووله‌که‌کان له‌شته رۆ‌حیه‌کان به‌شاداری میلیله‌تانیا‌ن ک‌رد، جا پێ‌ویست بوو له‌سه‌ر ئە‌وان خزمه‌تی جووله‌که‌کان ب‌که‌ن له‌باره‌ی شته‌ مادیه‌که‌نه‌وه.²⁸ دوا‌ی ئە‌وه‌ی به‌م کاره هه‌لده‌ستم و ئە‌و یارمه‌تی‌یه‌یان پێ‌شک‌ش ده‌که‌م، سه‌رتان لێ‌ده‌ده‌م کاتی‌ به‌ره‌و ئیسپانیا ده‌رۆم.²⁹ من ده‌زانم گه‌ر بێ‌م بۆ

ستایشی خودا

25 بۆ ئه و خودایه ی ده توانی
 به هیژتان بکات به گویره ی
 مزگینیه که مو را گه یاندنی عیسای
 مه سیح، به گویره ی ناشکرا کردنی نه و
 نه پییه ی ماوه یه کی زور بوو
 به شاراوه یی مابووه و، 26 به لام ئیستا
 ناشکرا بووه به هی نووسراوی
 پیغه مبه ران، به گویره ی راسپارده ی
 خودای همه میسه یی تا همه مو
 نه ته وه کان باوه ری پی به یینن و
 گویره یه لی بن، 27 شکۆ مهندی
 تاهه تایه بۆ تاقه خودای دانا، به ناوی
 عیسای مه سیح! ئامین.

شیره یه ن، خزمه تی مه سیحی
 خودا وه ندمان ناکه ن، به لکو خزمه تی
 سکیان ده که ن، به قسه ی خوژ و
 زمان لووسی ساکاره کان
 ده خه له تین. 19 هه والی گویره یه لی تان
 بو خودا به هه مووان گه یشتوو، له بهر
 نه وه پیتان دلخوژشم، به لام دهمه وی
 له چاکه داناو له خراپه بی بهری بن.
 20 نه وسه خیرا خودای ناشتی شه ی تان
 له ژیر پیتان ده پلیشه پیته وه.
 بابه ره که تی * عیسای مه سیحی
 خودا وه ندمان له گه ل تان بی. 21
 تیمۆ ساوس نه وه ی له گه لم کار
 ده کات سلاوتان لی ده کات،
 ههروه ها لوکیوس و یاسون و
 سوسیپاته ری خزمه م.
 22 منیش که نام ته رتیوسه و
 نووسه ری نه م نامه یه م، سلاوتان لی
 ده که م به ناوی خودا وه ندوه.
 23 غایۆس که میوانداری من و
 همه مو کۆمه لی باوه رداران ده کات
 سلاوتان لی ده کات. ههروه ها
 ئاراستسی خه زنه داری شار سلاوتان
 لی ده کات له گه ل کوارتسی برامان.
 24 با به ره که تی عیسای مه سیحی
 خودا وه ندمان له گه ل تان بی. ئامین.

پۆلس ئەم نامەيەى نووسى بەھۆى ئەو گىروگرفتانەى لەناو کۆمەلەى باوەردارانى کۆرنسۆس ھەبوو، دەربارەى ژيان بەپىى باوەر بەمەسىح . ئەو سەردەمەدا کۆرنسۆس شارىكى يۆنانى گەورە بوو . پايتەختى ولايەتى ئەخائىيەى رۆمانى بوو . ناويانگى دەركرد بوو بە بازرگانى و رۆشنىرى بەرزو بەدرەوشتى و جۆراوجۆرى ئاينەکانى .

لەم نامەيەدا لەھەموو شتىك زياتر، پۆلس گىرنگى داوہ بەو مەسەلانەى كە پەيوەنديان ھەبە بە :

دوو بەرەكى لەناو کۆمەلەى باوەردارانى کۆرنسۆس و مەسەلەى داوین پىسى و ژن ھىنان و شووکردن و ئەو شتانەى پەيوەنديان ھەبە بەو پىردان و رىكخستن لەناو کۆمەلەى باوەرداران و ئەو بەھرانەى روحى پىرۆز دەبىەخشى بەباوەرداران و چۆنەتى بەكار ھىنانى، ھەروەھا ھەلسانەوہ دواى مردن . دەريشى خستووہ چۆن مزگىنى عىسای مەسىح ولامى ئەم پىرسيارانە دەداتەوہ .

شوتىتک بەناوى خوداوەند عىسای مەسىح بانگ دەکەن، خوداوەندى ئىمەو ئەوانە .³ با ئاشتى و بەرەكەتى خودای باوکمان و عىسای مەسىحى خوداوەندتان لەگەل بى .⁴ ھەمىشە سوپاسى خودا دەکەم لەپىناوتان بۆ ئەو بەرەكەتەى پى بەخشىون لەعىسای مەسىحدا،⁵ بەھۆى ئەوہو لەھەموو شتىك دەولەمەندبوون، لەھەموو شىوہىەكى قسەکردن و

1

لە پۆلس، بانگ کراو لەسەر خواستى خودا، تابى بەنىراوى عىسای مەسىح، ھەروەھا لە سۆستانىسى برامانەوہ،² بۆ کۆمەلەى باوەردارانى خودا لە شارى کۆرنسۆس، بۆ ئەوانەى لەعىسای مەسىحدا پىرۆز کراون، ھەروەھا بانگ کراون تا پاك و پىرۆز بن لەگەل ھەموو ئەوانەى لەھەموو

یەكەم نامەى پۆلس بۆ باوەردارانى کۆرنسۆس

په تروسم)، ئهوى ديكه دهلى: (من له گهل مهسيح).¹³ ئايا مهسيح بهشكراوه؟ ياخود پۆلس له پيتاوى ئيوه دا له خاچدراوه، يان بهناوى پۆلسهوه لهئاوهلكيشران؟¹⁴ سوپاس بو خودا من كه ستانم لهئاوهلكيشرا جگه له كرسيپوس و غايوس نه بى،¹⁵ ههتا كهستان نه لىن بهناوى من لهئاوهلكيشران،¹⁶ ههروهها خيزانى ئيستفانو سم لهئاوهلكيشراوه، جگه له مانه بىرم نايه كهسى ديكه لهئاوهلكيشرا بى.¹⁷ چونكه مهسيح منى نه ناردوووه بو لهئاوهلكيشران، بهلكو بو مزگينى دان، ئهههش به قسهى دانايى مرۆفانه نا، ئه گينا له خاچدانى مهسيح بى سووده.

مهسيح دانايى و تواناي خودايه¹⁸ چونكه ووشهى خاچ له لايه ن ئهوانهى له ناوده چن نه زانييه، بهلام لاي ئيمه كه رزگارمان بووه هيژى خودايه.¹⁹ جا لهو باره بهوه له كتيبي پيرۆز نووسراوه: {دانايى داناكان دوسر مهوه، ههروهها تى گه يشتى تى گه يشتوان.} ²⁰ كهواته داناكان له كو ين؟ ههروهها فيربووانى شهريعت و

زانياريدا،⁶ به گويهره ي چه سپانى شايه تى عيساي مهسيح له ئيوه دا.⁷ ته نانه ت ئيوه ئيتر پيوستيتان به هيچ بههره به كى رۆحى نايى، كاتى به په رۆشه وه چاوه روانى ده ركه وتنى عيساي مهسيحى خودا وه ندى.⁸ ئهوى تا كۆتايى ده تان چه سپيى، تا بى كه مو كورپى بن له رۆژى عيساي مهسيحى خودا وه ندى.⁹ خودا پشتى بى ده به سترى، ئه وه خودايه ي بانگى كردن بو به شدارى كردن له گهل رۆله كه ي كه عيساي مهسيحى خودا وه ندىمانه.

ناكو كى نيوان باوه رداران

¹⁰ ئه ي برايان، بهناوى خودا وه ندى عيساي مهسيح داواتان لى ده كه م، هه مووتان يهك دهنگتان هه بى، دووبه ره كى له نيوانتان نه بى، بهلكو هه مووتان يهك بىرو يهك راتان هه بى.¹¹ ئه ي برايان، خيزانى مالى خلو بى هه واليان دامى كه وا له نيوانتان ناكو كى و ئا زاوه هه يه،¹² مه به ستم ئه وه يه يه كيكتان ده لى: (من له گهل پۆلسم) ئهوى ديكه تان ده لى: (من له گهل ئه پۆلوسم)، ههروهها يه كيكي ديكه تان ده لى: (من له گهل

ههروهها خودا ئهوانه‌ی هه‌لبژارد که نزمو بی‌ترخن له‌جیهان، بوونیشیان نیسه، تا‌کو ئهوانه‌ی بوونیان هه‌یه نه‌مینن،²⁹ ئه‌مه‌ش بۆ ئه‌وه‌یه تا هیچ مرۆڤێک له‌به‌رده‌م خودا شانازی نه‌کات.³⁰ به‌لام ئیوه به‌هزی خودا له‌عیسای مه‌سیحدان، ئه‌وه‌ی له‌خوداوه بۆمان بوو به‌ دانایی و راست‌و‌دروستی، پاك‌و‌پیرۆزی و قوربانی،³¹ تا ئه‌وه‌ی له‌کتیی پیرۆز نووسراوه بیته‌دی: {ئه‌وه‌ی بیه‌وی شانازی بکات، با شانازی به‌ خودا‌وه‌ند بکات.}

مزگینێ مه‌سیحی له‌خاچدراو

2

منیش ئه‌ی برایان، کاتی هاتم بۆ لاتان بۆ راگه‌یانندی شایه‌تی خودا، ئه‌مه‌ش به‌هوشه‌ی دانایی و پاراو و پر له‌واتاوه نا،² چونکه من بریاری ئه‌وه‌م داوه باسی هیچتان بۆ نه‌که‌م جگه له‌عیسای مه‌سیح و له‌خاچدانی.³ کاتی هاتم بۆ لاتان هه‌ستم به‌ لاوازی و سامو هه‌یه‌ت و ترس ده‌کرد،⁴ ووته‌کاخو راگه‌یاننده‌کانم له‌پرازی کردنی خه‌لک پشیمان به‌ دانایی مرۆڤ نه‌ده‌به‌ست،

زاناکانی ئه‌م جیهانه له‌کوین؟ ئایا خودا دانایی ئه‌م جیهانه‌ی نه‌کردوو به‌ نه‌زانی؟²¹ بۆیه له‌دانایی خودادا، خه‌لکی خودایان به‌دانایی نه‌ناسی، ئه‌وه‌ بوو خودا به‌باشی بیینی، باوه‌رداران رزگار بکات به‌گیلایه‌تی راگه‌یانندی مزگینێ.²² چونکه جووله‌که‌کان داوای نیشانه ده‌که‌ن و یۆنانیه‌کان به‌دوای دانایی دا ده‌گه‌رین،²³ به‌لام ئیمه، مه‌سیحی له‌خاچدراو را‌ده‌گه‌ینین، ئه‌مه‌ش کۆسه‌ به‌ بۆ جووله‌که‌و نه‌زانیه بۆ یۆنانی،²⁴ به‌لام له‌لای ئه‌وانه‌ی که خودا بانگی کردوون له‌جووله‌که‌و له‌یۆنانی، مه‌سیح تواناو دانایی خودایه.²⁵ نه‌زانی خودا، داناتره له‌دانایی خه‌لکی، هه‌روه‌ها لاوازی خودا، به‌هێزتره له‌هێزی خه‌لکی.

²⁶ بیره‌که‌نه‌وه ئه‌ی برایان چۆن بوون کاتی خودا بانگی کردن، چهند داناتان تیادابوو به‌گویره‌ی جیهان، هه‌روه‌ها چهند توانادارو له‌بنه‌ماله‌ی ناودارتان تیادابوو.²⁷ به‌لام خودا ئه‌وه‌ی نه‌زان بوو له‌جیهان هه‌لبژارد، تا‌کو دانا‌کان شه‌رمه‌زارین، لاوازه‌کانی هه‌لبژارد تا‌کو به‌هێزه‌کان شه‌رمه‌زارین.²⁸

بهلكو به بهلگه‌ی هئێزی رۆحی پیرۆز، کتا بناغهی باوه‌رتان له‌سه‌ر هئێزی خودا دابمه‌زێ، نه‌ك له‌سه‌ر دانایی مرۆڤ.

دانایی خودا

⁶ ئێمه له‌نیوان پینگه‌پشتوان به‌دانایی ده‌دوین، به‌لام به‌دانایی ئهم سه‌رده‌مه‌و ده‌سه‌لاتدارانی ئهم سه‌رده‌مه‌ نا که له‌ناوده‌چن، ⁷ به‌لكو باسی دانایی خودا ده‌که‌ین، ئه‌وه‌ی به‌نه‌یانی پتچراوه‌ته‌وه، ئه‌وه‌ی خودا له‌پیش زه‌مانه‌وه ئاماده‌ی کردووه بۆ شکۆ به‌رزى ئێمه. ⁸ ئه‌مه‌ش داناییه‌ که هیچ له‌ده‌سه‌لاتدارانی ئهم سه‌رده‌مه‌ نابزانن، چونکه‌ گه‌ر بیانزانیایه، خوداوه‌ندی شکۆداریان له‌خاچ نه‌ده‌دا. ⁹ هه‌روه‌ك له‌کتیپی پیرۆزدا نووسراوه: {ئه‌وه‌ی چاو نه‌یینیوه، هه‌روه‌ها گوێ نه‌ییبستوه‌و به‌میشکی هیچ مرۆڤیکدا نه‌هاتوه‌و، خودا ئاماده‌ی کردووه بۆ ئه‌وانه‌ی خوشیان ده‌وی.} ¹⁰ ئیتر خودا ئه‌مه‌ی به‌هۆی رۆحی خۆی بۆ ده‌رخستین، چونکه‌ رۆح هه‌موو شتیك ده‌پشکنی، ته‌نانه‌ت ناخو ناوه‌رۆکی خوداش. ¹¹ جا هیچ که‌سیك نازانی

چی له‌ناوه‌رۆکی مرۆڤ هه‌یه ئه‌و رۆحه‌ نه‌ی که له‌و مرۆڤه‌ دایه؟ هه‌روه‌ها که‌س نازانی چی له‌ناوه‌رۆکی خودا هه‌یه جگه له‌رۆحی خودا. ¹² که‌واته ئێمه رۆحی ئهم جیهانه‌مان وه‌رنه‌گرتوه‌و، به‌لكو ئه‌و رۆحه‌ی خودا داویه‌تی پیمان، تاكو ئه‌و دیاریه‌ بزاین که خودا پێی به‌خشیوین. ¹³ ئه‌وه‌ی باسی ده‌که‌ین له‌زیره‌کی و دانایی مرۆڤ نه‌هاتوه‌و، به‌لكو له‌وه‌ی رۆح فێری کردین. بۆ ئه‌مه‌ش شته‌ رۆحیه‌کان به‌شتی رۆحی تر به‌راورد ده‌که‌ین. ¹⁴

مرۆڤ به‌و هه‌سته‌ سروشتیه‌ی که هه‌یه‌تی ناتوانی ئه‌وه‌ی که هی رۆحی خودایه‌ وه‌ریگری، چونکه‌ بۆ ئه‌و ئه‌مانه هه‌مووی گێلایه‌تییه‌و ناتوانی تیبگات، چونکه‌ جیا کردنه‌وه‌ی پێوستی به‌هه‌ستی رۆحی هه‌یه. ¹⁵

به‌لام مرۆڤی رۆحانی حوكم به‌سه‌ر هه‌موو شتیك ده‌دا، که‌چی خۆی که‌س حوكمی به‌سه‌ر نادات. ¹⁶ {کی ده‌توانی بیری خوداوه‌ند بزانی، یاخود کی ده‌توانی بیته‌ رینیشاندهری خودا؟} به‌لام ئێمه، بیری مه‌سیحمان هه‌یه.

به‌لكو به‌ بهلگه‌ی هئێزی رۆحی پیرۆز، کتا بناغهی باوه‌رتان له‌سه‌ر هئێزی خودا دابمه‌زێ، نه‌ك له‌سه‌ر دانایی مرۆڤ.

دانایی خودا

⁶ ئێمه له‌نیوان پینگه‌پشتوان به‌دانایی ده‌دوین، به‌لام به‌دانایی ئهم سه‌رده‌مه‌و ده‌سه‌لاتدارانی ئهم سه‌رده‌مه‌ نا که له‌ناوده‌چن، ⁷ به‌لكو باسی دانایی خودا ده‌که‌ین، ئه‌وه‌ی به‌نه‌یانی پتچراوه‌ته‌وه، ئه‌وه‌ی خودا له‌پیش زه‌مانه‌وه ئاماده‌ی کردووه بۆ شکۆ به‌رزى ئێمه. ⁸ ئه‌مه‌ش داناییه‌ که هیچ له‌ده‌سه‌لاتدارانی ئهم سه‌رده‌مه‌ نابزانن، چونکه‌ گه‌ر بیانزانیایه، خوداوه‌ندی شکۆداریان له‌خاچ نه‌ده‌دا. ⁹ هه‌روه‌ك له‌کتیپی پیرۆزدا نووسراوه: {ئه‌وه‌ی چاو نه‌یینیوه، هه‌روه‌ها گوێ نه‌ییبستوه‌و به‌میشکی هیچ مرۆڤیکدا نه‌هاتوه‌و، خودا ئاماده‌ی کردووه بۆ ئه‌وانه‌ی خوشیان ده‌وی.} ¹⁰ ئیتر خودا ئه‌مه‌ی به‌هۆی رۆحی خۆی بۆ ده‌رخستین، چونکه‌ رۆح هه‌موو شتیك ده‌پشکنی، ته‌نانه‌ت ناخو ناوه‌رۆکی خوداش. ¹¹ جا هیچ که‌سیك نازانی

دوو بهرەکی ئە کۆمه ئەی باوهرداران
3

ئەى برايان، من نەمتوانى وەك مرۆڤى
رۆحانى لە گەلتان بدویم، بەلكو وەك
مرۆڤىك بەپى لەش بژى و هیشتا هەر
منداڵى ساوا بى لە مەسیح.²
لەجىياتى خواردن شىرم داو نەتى نەك
خواردنى تەواو، چونكە ئیوه بەرگەى
ئەو خواردنەتان نەدەگرت، ئیستاش
بەرگەى ناگرن.³ جا ئیوه هیشتا هەر
بەپى لەش دەژین. ئایا ئەو
چاوپىسى و دوو بهرە كایەتیهى
لەنیوانتان هیه دەرىناخات ئیوه وەك
خەلك هیشتا بەپى لەش
بیردە كەنەوه و دەژین؟⁴ كاتى
یە كىكتان دەلى: (من لە گەل
پۆلسم)، ئەوى دىكە دەلى: (من
لە گەل ئەپۆلۆسم)، ئایا لیرەدا ئیوه
بەپى لەش ناژین؟

⁵ پۆلسم یاخود ئەپۆلۆس كیه؟
ئەوان تەنها خزمەتكارى خودان، ئیوه
بەهۆى ئەوانهوه باوهرتان هیتاوه. جا
هەریهك و بەپى ئەوهى خودا وەند
پى بەخشیوه.⁶ من چاندم و ئەپۆلۆس
ناوى دا، بەلام خودا بوو پى گەیاندا.⁷
كارى چینهرو ئاودەر ئەوهنده گرنگ
نییه، بەلكو گرنگی بۆ خودایه كه

پى دەگەینى.⁸ جیاوازی لەنیوان
چینهرو ئاودەر نییه، هەریهكه كرتى
خۆى وەرده گرى بەپى كارو
ماندوو بوونى خۆى.⁹ كەواته ئیمه
لە گەل خودا كار دەكەین، ئیوهش
كىلگەى خودا و خانووى خودان.¹⁰

ئیتز بەپى ئەو بەرە كەتەى خودا پى
بەخشىوم، بناغەم دانا وەك
وەستایه كى لیتاوتو، ئەوسا خەلكى
تر لەسەرى دروست دەكات. جا با
هەر یه كه ئاگادارى چۆن لەسەر ئەو
بناغەیه دروست دەكات،¹¹ ئەو
بناغەى لای ئیوه دانراوه، عیساى
مەسیحه، كەس ناتوانى بناغەیه كى تر
دابىنى.¹² بەلام گەر یه كىك لەسەر
ئەو بناغەیه بەزىر یا بەزیوو یا بە
بەردى گرانههها، یاخود بەدارو
پوشوكا دروست بكات.¹³ ئەو
كاتە كارى هەر یه كىك دەردەكەوى،
چونكە رۆژى لپیرسىنەوه ئاشكرای
دەكات، لەبەر ئەوهى كردارى هەر
یه كىك بەئاگر راده گەنرى و بە ناگر
تاقى دەكرتەوه.¹⁴ ئیتز هەر یه كىك
كردارى لەسەر ئەو بناغەیه بىنیتەوه
ئەوا پاداشت وەرده گرى.¹⁵ گەر
كردارى یه كىك سووتا، ئەوا زیانى
پى دەگات، خۆى رزگار دەپى، بەلام

نېيراوانى مەسىح

4

بەم شىپۆيە باخەلگى بەخزمەتكارى مەسىح و ھەلگىرى نھىنيە كانى خودامان دابنى.² لەمەش زياتر ئەووى داوا دەكرى لەوانەى ھەلگىرى نھىنين دلسۆزىيە.³ من بەلامەو ھە گرنگ نىيە گەر ئىو ھوكم بەسەر بەدەن ياخود ھەر دادگايەكى مرۆفانە، تەننەت خۆشم ھوكم بەسەر خۆم نادەم.⁴ جا كە ويژدەم بەشتىك ئازارى نەدام، ئەمە ئەو ناگەيەنى بى تاوام، چونكە خوداوندە ئەووى ھوكم بەسەر دەدا.⁵ كەواتە پيش كاتە كە ھوكم مەدە بەسەر كەس، ھەتا خوداوند دەگەر پتەو، ئەووى رووناكى دەخاتە سەر ئەو شتانەى ئىستا لەتارىكى شاراو ھەو نىيازى دل دەردەخات، ئەو كاتە ھەر كەسەو بەپى كىردارى خۆى لەلایەن خوداوە ستايش دەكرى.

⁶ ئەى برايان، من خۆم ئەپۆلۆس بەو كىردن بەئوونە تا بۆتان روون بىتەو ھەو لەئىمەو ھەو فىرېن مەبەست چىيە لەو ھەو، كەس لەسەر ووى ئەو ھەو لەكتىي پىرۆزدا نووسراو نەروات، جا لەبەر ئەو ھەو

و ھەو كە يەك بەناو ناگردا چو بى.

¹⁶ ئايا نازان ئىو پەرسىگى خودان و رۆحى خوداتان تىادا نىشتە چىيە؟¹⁷ ئەو ھەو پەرسىگى خودا بروخىنى، خوداش ئەو تىك دەدات. چونكە پەرسىگى خودا پىرۆزە، ئىو ھەو خۆتان ئەو پەرسىگايەن.¹⁸ ئاگادار بن كەستان خۆى ھەلئەخەلئىنى. گەر يەك كە لەئىوانتان خۆى بەدانا زانى لەم سەردەمەدا، دەبى بى بەنەزان ھەتا بەراستى بى بەدانا.¹⁹ چونكە ھەموو داناي ئەم جىھانە لەبەر چاوى خودا كىلایەتسىيە، لەو بارەو ھەو كىي پىرۆز دەلتى: {خودا دانكان بەزىرە كىو فىلئەبازى خۆيانەو ھەو دەگرى}.²⁰ ھەرو ھە دەلتى: {خوداوند دەزانى بىر كەردنەو ھەو دانكان پىر پوچە.} ²¹ كەواتە، كەس شانازى بە مرۆف نەكات، چونكە ھەموو شتىك بۆ ئىو ھەو،²² گەر پۆلس بى ياخود ئەپۆلۆس يان پەترۆس، ھەرو ھە جىھان ياخود ژيان يان مردن لەگەل ئىستا داھاتوودا، ئەمانە ھەمووى بۆ ئىو ھەو.²³ بەلام ئىو خۆتان ھى مەسىحن، مەسىحىش ھى خودايە.

کاتی دەمانچە و سێنەوێه دان بەخۆمان دەگرین.¹³ هەستمان بریندار دەکەن، بەلام ئێمە بە نەرم نیانی وەلامیان دەدەینەوێه. وەك زبالی جیهان و پاشاوەی هەموو خەلکمان لێهاتووێه.

¹⁴ من ئەمە نانوسم تا شەرمەزارتان بکەم، بەلکو نامۆژگاریتان دەکەم وەك مندالی خۆشەویستی خۆم.¹⁵ گەر هاتوو ئێوێه هەزاران مامۆستاتان لەمەسیح هەبێ، ئەمە ئەوێه ناگەینی باوکی زۆرتان هەبێه. چونکە من بووم بەباوکی ئێوێه لەعیسای مەسیحدا بەهۆی مزگینییەوێه.¹⁶ لەبەرئەوێه داواتان لێ دەکەم لاسایی من بکەنەو.¹⁷

لەبەر هەمان شت تیمۆساوسم بۆ ناردن، کوری خۆشەویست و دلسۆزم لەخوداوەند، ئەو رێبازی منتان بێردەخاتەوێه لەمەسیحدا، کە من لەهەموو شوێنێک لەکۆمەڵەی باوەرداران فیزی خەلکی دەکەم.¹⁸ هەندێ کەس لەنیوانتان بە لووت بەرزیهوێه لەو باوەردا بوون من نایم بۆ لاتان.¹⁹ بەلام گەر خوداوەند خواستی لەسەربێ بەخیرایی دیم بۆ لاتان، ئەوسا

کەس لەناوتان لووت بەرز نەبێ بەسەر ئەوی دیکە.⁷ کێ تۆی بەزیاتر داناوێه لەخەلکی تر؟ نایا تۆ چیت هەبێه وەرتنەگرتی؟ کەواتە، گەر وەرتگرتی، بۆ شانازی دەکەیت وەك ئەوێه وەرتنەگرتی؟⁸ ئیستا ئێوێه تێبوون و دەولەمەند بوون! بوون بە پادشا بەبێ ئێمە. خۆزگە ئێوێه بەراستی پادشا بوونابە ئەوسا لەگەڵتان بەشداری حوکمرانیمان دەکرد!⁹ من لەو باوەردام خودا بەئێمە نیراوی، لەناو خەلک نزمترین شوێنی بێ داوین، وەك یەکیک لەبەر چاوی فریشتەو مەرۆفو جیهان، بەناشکرا حوکمی مردنی بەسەر دراوی.¹⁰ ئێمە لەپنای عیسا خەلک بە نەزان سەیرمان دەکات، بەلام ئێوێه بەهۆی عیساوە خەلکی بەدانا سەیرتان دەکات. ئێمە لاواز بووین بەلام ئێوێه بەهێزبوون، ئێوێه رێرتان لێ دەگیری بەلام ئێمە بەچاوی سووکەوێه سەیر دەکرین.¹¹ تا ئیستا ئێمە ئازاری برسیتی و تینویتی و رووتی و لیدان و بێ لانهی دەچێژین.¹² بەئارەقی ناوچەوان نان پەیدا دەکەین. ئەوێه جینۆمان بێ دەدات داوی پیروزی بۆ دەکەین، هەروەها

ئەوسا مەنیش بەرپۆچ لە گەلتان دەم. بەھۆی ھێزو توانای خوداوەندمان عیسا،⁵ ئەو پیاووە بدەنە دەستی شەیتان تا لەشی بگەوتی، بۆ ئەوێ رۆحی رزگاری بێ لەرۆژی لێرسینەوێ خوداوەند عیسا.⁶ باش نییە ئێوە شانازی بەخۆتانەو بەکن. ئایا نازانن ھەویرترشیکی بچووک ھەموو ھەویرە کە ھەلدینی؟⁷ جا خۆتان پاك بەکنەو لە ھەویرترشی کۆن ھەتا ببن بە ھەویرترشی تازە، چونکە ئێوە ناڤکن مەسیح بەرخی جەژنی تێپەربوونی ئێمە ھەویرە کرا بە قوربانی.⁸ کەواتە ئێمە باجەژن بەکن، بەلام نە بەنانی ھەویرترشی کۆن، ھەویرترشی چاوپرسی و خراپە، بەلکو بەنانی فەتیرە پاكی و راستی.

⁹ مەن پێشتر بۆم نووسیان تێکەل بەداوین پیمان مەبن،¹⁰ مەبەستم لە داوین پیسو چاوجنۆک و دزو بپەرسن ئێمە جیھانە نییە، ئەگینا ئێوە ناچار دەبوون لەم جیھانە بچنە دەرەو.¹¹ بەلکو بۆ ئەو بۆم نووسیان تێکەل بەیەکیک مەبن، خۆی ناوناو برا لەباوەر، بەلام

بایەخ نادەم بە قسەئە ئەو لووت بەرزانە، بەلکو دەمەوئە توانای ئەوان بزانم.²⁰ چونکە پادشاھیتی خودا لەسەر قسە رانەو ھەستاو، بەلکو لەسەر ھێزو توانا.²¹ کەواتە کامەتان دەوئە؟ بەدارو قامچی بۆ لاتان بێم یاخود بەخۆشەویستی و رۆحی مێھرەبانی؟

ھۆکەمان بەسەر داوین پیس

5

لەراسەتیدا بلاو بوو ھەو ھەو ھەو ھەو ئەو ئێوانتان داوین پیس ھەبە. جۆرە داوین پیسە کە تەنانت لەلای بپەرسن ئێمە نییە، پیاو لەگەل باو ھەژنی خۆی دەست تێکەل دەکات.² لەگەل ئەو ھەو بەلووت بەرزەو ھەو شانازی بەخۆتان دەکن! ئایا لەجیاتی ئەمە باشتر نییە ماتەمداربن ھەتا ئەو ئێمە کارەو کردووە لە ئێوانتان نەمینی؟³ مەن بەلەش لیتان دوورم، بەلام بەرپۆچ لەگەلتانم، ھۆکم داو بەسەر ئەو کەسەئە ئەو کارەو کردووە ھەر ھەو ئەو بۆم. بەناوێ خوداوەندمان عیسا کۆبەنەو لەسەر ئەو کەسەئە ئەم شتەئە کردووە،

دودهین؟ ئیتر چۆن توانامان نییه بهسەر گپروگرفتی رۆژانهمان زالبینو حوکم بهسەر کاروباری ئهم ژیانه دا بدهین؟⁴ گهر ئیوه لهم باره یه وه ناکۆکی کهوته نیوانتان، ئایا دهبهینه لای ئهوانه یی ترخن له لای کۆمهله ی باوهرداران؟⁵ من ئهمه ده لیم تا کو شهرم بکن. ئایا له ناوتان یه کیکی دانای تیا دا نییه بتوانی بریار سه باره ت بهم کاروبارانه بدات؟⁶ برا برای خۆی راده کیشی بو دادگا، ئهمهش بو لای یی باوهردان!

⁷ له راستیدا شورهبه بو ئیوه له نیوانتان شکات و شکاتکاری و ئاژوه هه یی. باشت نه بوو بو تان زۆر لیکراوین؟ باشت نه بوو بو تان پرووتینراوین؟⁸ به لام ئیوه خۆتان خراپه و تالان به رامبهر براکانیشتان ده کهن.⁹ ئایا نازان زۆردار نایسته میراتگری پادشاهیتی خودا؟ هه لمه خه لته تین، نه داوین پیسو نه بت په رست و نه می بازو نه هه تیواز،¹⁰ نه دزو نه چلیسو نه سه رخۆشو نه جنیو فرۆشو نه تالانکه ر نابنه میراتگری پادشاهیتی خودا.¹¹ جا هه ندیکتان بهم شیویه بوون، به لام ئیستا شۆراونه وه، به لکو

له هه مان کات گونا هباره به داوین پیسی یان چاو چنۆکی یا خود بت په رستی و جنیو فرۆشی یان سه رخۆشی و دزی. ئهم جو ره که سانه ته نانه ت بو نان خواردنیش له گه لیان دامه نیشن.¹² ئایا کاری منه حوکم بهسەر ئهوانه بدهم که له دهره وه ی کۆمه له ی باوهرداران؟ ئایا ئیوه نین حوکم ده دن بهسەر ئهوانه ی له ناو کۆمه له ن؟¹³ چونکه ئهوانه ی له دهره وه ی کۆمه له ن، خودا حوکمیان بهسەر ده دات. {له ناو خۆتان خراپه کار ده ربکن.

شکاتی نیوان باوهرداران

6

گهر هاتوو له نیوانتان یه کیك شکاتیکی هه بوو دژی ئهوی تر، ئایا ده ویتری شکاته که ی بباته لای زۆرداران له جیاتی ئه وه ی بیباته لای برایانی پیروز؟² ئایا نازان برایانی پیروزن حوکم بهسەر جیهان ده دن؟ گهر هاتوو ئیوه بتوان حوکم بهسەر جیهان بدهن، ئایا توانای ئه وه تان نییه بهسەر کاروباری ساکارو ئاسان حوکم بدهن؟³ ئایا نازان ئیمه ته نانه ت حوکم بهسەر فریشته کانیش

خۆيان راگرن، با ژن بهيئنو شووبكهن، چونكه ژن هيئنانو شوو كردن باشتره لهسووتان بهههوسه كاني لهش.

¹⁰ بۆ ئهوانه ئۆنيان هيئناوهو شوويان كردوو، ئامۆژگاري تاييه تي خۆم نيه، بهلكو راسپاردهي خوداوهنده كه دهلي: با ژن ميڤرده كهي به جي نه هيلئي، ¹¹ بهلام گهر هاتوو لي جيا بووه، با بي ميڤرد بمنيتهوه يا خود ميڤرده كهي ناشت بكاتهوه، ههروهها ميڤرديش لهسهريه تي ژنه كهي ته لاق نه دات.

¹² بهلام ئهوانه تر من پيتان دهليم نهك خوداوهند: گهر هاتوو براهه كي باوهردار ژنيكي بي باوهري ههبوو ژنه كesh رازي بوو له گهلي بژي، با پياوه كه به جي نه هيلئي ته لاق نه دا. ¹³ ههروهها گهر هاتوو ژنيكي باوهردار ميڤرديكي بي باوهري ههبوو ميڤرده كهي رازي بوو له گهلي بژي، با ژنه كه وازي لي نه هيلئي. ¹⁴

چونكه ميڤرده بي باوهره كه پاك و پيرۆز دهبي بههۆي ژنه باوهرداره كهي، ههروهها ژنه بي باوهره كه پاك و پيرۆز دهبي بههۆي ميڤرده باوهرداره كهي، ئهگينا مندالي ئهم جوڤه ژنو

سهبارهت بهژنه كهي بيداتي، ههروهها ژنيش هي ميڤرده كهي. ⁴ چونكه ژن دهسهلاتي بهسهر لهشي خۆي نيه، بهلكو هي ميڤرده كهي تي. ههروهها ميڤرديش دهسهلاتي بهسهر لهشي خۆي نيه، بهلكو هي ژنه كهي تي. ⁵ كهستان خۆي بي بهش نهكات لهوهي ديكه، تهنها كاتيگ نهبي كه ههردووكتان لهسهر ئهوه ريك كهوتن، بهمه بهستي كات تهرخان كردن بۆ نوپۆ، ئينجا بگهريئنهوه بۆ ژياني ژنو ميڤرديه تي جاران، تاكو بههۆي خۆرانه گرتنهوه نه كهونه تاقى كردهوهي شهيتان. ⁶ ئيسستا ئهوهي من ليڤه پيتان دهليم، وهك رپگادانه نهك فهрман پيكردن. ⁷ من ناواته خواز بووم، ههريهك لهئيوه وهك من بووايه، بهلام ههريه كهو بهههري تاييه تي خۆي ههيه لهلايهن خوداوه هي يهكيكيان بهجوڤي كهو ئهوهي تريس بهجوڤيكي تر.

⁸ من بهوانه دهليم كه ژنيان نههيئناوهو شوويان نه كردوو، ههروهها ئهوانه ئۆنو ميڤرديان مردوو باشتره بۆيان وهك من بمنيئنهوه. ⁹ بهلام گهر هاتوو نهياتنوي

بانگی کردی؟ پئویست ناکات بایه خ بهمه بدهیت، بهلام گهر توانیت سهر بهست بی، باشتره ئەم ههله به کار بیخی،²² چونکه ئەوهی کۆیله بووه کاتی خوداوهند بانگی کردووه ئەوه ده بیته سهر بهستی خوداوهند. ههروهها ئەوهی به سهر بهستی بانگ کراوه ئەوه ده بیته کۆیلهی مه سیح.²³ خودا ئیوهی بهنرخیکی گران کرپوه، ئیتر ئیوه مه بن به کۆیلهی خه لکی.²⁴ له بهر ئەوه ئەی برایان، پئویسته ههر یه که بهو شیوهیه بمیتهوه له گه ل خودا که تیایدا بووه کاتی بانگ کراوه.

په پهن

²⁵ دهر باره ی ئەوانه ی ژنیان نه هی ناوه و شوویان نه کردووه، راسپارده یه کی تایه تیم نییه بۆیان له لایه ن خوداوهنده وه، بهلام من بیرو پای خۆم له م باره یه وه ده لیم، وهك یه كیک به هۆی به زه یی خوداوهنده وه متمانه ی به ده ست هیناوه.²⁶ چونکه گهر من بیر بکه مه وه، چ کاتیکی ناخۆش له بهرده مان دایه، وای به باشتر ده زانم که پیاو به یی ژن هینان بمیتهوه.²⁷

میردایه تیه گلاون، ههر چه نده ئەوان پیرو ژبن.¹⁵ بهلام گهر میرده یاخود ژنه بی باوه ره که ویستی واز بهیتی، با واز بهیتی، له م حالته ته پیاوه که یا ژنه باوه رداره که په یوه ست نییه به په یوه ندی ژن و میردایه تی، چونکه خودا بانگی کردو وین به ئاشتی بژین.¹⁶ چونکه چۆن ده زانی ئەه ی ژنی باوه ردار ده توانی میرده که ت رزگار بکه ییت؟ یان ئەه ی پیاوی باوه ردار چۆن ده زانی ده توانی ژنه که ت رزگار بکه ییت؟¹⁷ له گه ل ئەوه ش به پئی ئەوه ی خوداوهند بۆی دانا و ن بژین، بهو شیوه یه ی خودا بانگی کردو و ن، ئەمه فرمانی منه بۆ هه موو کۆمه له باوه رداره کان.¹⁸ ئەوه ی خودا بانگی کردووه به خه ته نه کراوی، با هه ولتی شار دنه وه ی خه ته نه که ی نه دا، ههروهها ئەوه ش به خه ته نه نه کراوی بانگی کردووه، باخۆی خه ته نه نه کات.¹⁹ چونکه خه ته نه کردن هیچ نییه، ههروهها خه ته نه نه کردنیش هیچ نییه، به لکو گرنگ ئەوه یه کار به راسپارده کانی خودا بکری.²⁰ با ههر یه که بهو شیوه یه بمیتهوه که تیا به تی کاتی خودا بانگی کردووه.²¹ گهر هاتوو کۆیله بوویت کاتی خودا

رازی کردنی ژنه که ی. ³⁴ ئەو کا براه
 دلای بەش کراوه. ههروهها کچان و
 ئەو ژنانە ی مێردیان نییه سەرقال دەبن
 به کاروباری خودا و هندو چون پیرۆزی
 لهش و رۆح به دهست بهیسن. بهلام
 ئەوهی شووی کردوووه سەرقالی
 کاروباری جیهانی و چونیهتی
 رازی کردنی مێرده که بهتی.

³⁵ من ئەمهتان بێ دەلتیم بۆ
 بهرژهوهندی خۆتان. نەك بۆ ئەوهی
 بتان بهستمهوه. تاكو رینگای راست و
 پهسهند بگرن و بێ دوودلی خزمهتی
 خودا و هند بکهن. ³⁶ گهر هاتوو
 به کێك لهو باوه رهدا بوو شتیکی
 چاک ناکات بهرامبهر
 به دهزگیرانه که ی گهر بکهو یته
 تهمه نهوه و نه بهیستی، بهم شیوهیه
 پیوست بوو بهیستی، با بهیستی چونکه
 بهمه گونا ناکات. ³⁷ بهلام ئەوهی
 له دلهوه بریاری دای و خۆی ناچار
 نه کردی، به لکو دهسه لاتی تهواوی
 بهسهر خۆی هه بی، دهزگیرانه که ی
 خۆی به کچی بهیلتتهوه، ئەوا باش
 دهکات. ³⁸ کهواته، ئەوهی ژن
 دههینی شتیکی چاک دهکات، بهلام
 ئەوهی ناهینی ئەوا چاکتر دهکات.
³⁹ ژن ئەوهنده به مێردهوه

گهر تۆ ژنت هه بهوو، داوی
 جیا بوونهوه مه که، بهلام گهر ژنت
 نه بهوو، مه گهری به داوی ژنهینان. ²⁸
 گهر کورپیک ژنی هینا، هه له ی
 نه کردوووه، ههروهها گهر کچیک
 شووی کرد، هه له ی نه کردوووه. بهلام
 ئەو جوهره که سانه تووشی
 ده رده سهری ژیان دهبن، جا من
 ده مهوی ئیوه لهوه بهاریزم. ²⁹ ئە ی
 برایان من پستان دهلتیم: ئەوهنده
 کاتمان نهماوه، له بهر ئەوه ئەوانه ی
 ژنیان هیناوه، پیوسته ئیستا
 به شیوهیه ک بن ههروهک ژنیان
 نههینای. ³⁰ ههروهها ئەوانه ی
 ده گرین ههروهک بلتی ناگرین،
 ئەوانه ی دلخۆشن ههروهک بلتی
 دلخۆش نین، ئەوانه ی شت ده کرن
 ههروهک بلتی هیجیان نییه. ³¹
 ئەوانه ی په یوهندیان بهم جیهانهوه هه یه
 وهک بلتی په یوهندیان پیسه وه نییه،
 چونکه شیوه ی ئەم جیهانه رووه و
 نه مانه. ³² ده مهوی ئیوه له سه رقالی
 سه ره بهست بن، ئەوهی ژنی نههیناوه
 سه رقال ده بی به کاروباری
 خودا و هندو چونیهتی رازی کردنی. ³³
 بهلام ئەوهی ژنی هیناوه سه رقال ده بی
 به کاروباری جیهانی و چونیهتی

دوبه سترتته وه هه تا ميره ده كهی
 زيندوو ه. به لام گهر ميره ده كهی مرد،
 نهوسا ژنه كه سه ربه سته و مافی
 نهوهی ههیه ههر پیاویك كه بیهوی
 شووی پی بکات، به لام پیاوه كه
 له خوداوه ند بی.⁴⁰ نه گینا بهرای من
 نهو نافرته بهخته وهر تره گهر وهك
 خوئی بمیتته وهو شوونه كات. لهو
 باوره شدام منیش رۆحی خودام
 تیا دیاهه.

قوربانی بته كان 8

ئیمه هه موومان نهو زانینه مان ههیه
 سه بارهت بهو قوربانیا نهی پیشكش
 به بته كان ده كریت. به لام زانین
 لووت به رزت ده كات، كه چی
 خوشه ویستی نییادت ده نی،² گهر
 یه كیك لهو باوره دایه شتیك ده زانی،
 نهو كه سه جارێ شته كه به ته وای
 نازانی وهك پیویسته بی زانی.³ به لام
 نهوهی خودای خوش دهوی، نهوا
 لای نهو ناسراوه.

⁴ سه بارهت بهوهی په یوه ندی
 به خواردنی قوربانی بته كانه وه ههیه،
 ئیمه ده زانین بت بوونی نییه،
 ههروهها جگه له خودای تاك و ته نهها

نهو ههین.
⁷ به لام هه موو خهلك ئهم راستیه
 نازانن، چونكه هه ندیكیان تا نه مرپۆش
 وارهاتوون كهوا بت به راستی بوونی
 ههیه، ته نانهت له گۆشتی قوربانی
 بتیش ده خوون، ههر واده زانن
 پیشكش به بته كان كراوه، ویتژدانه
 لاوازه كه شیان گلاوبوه.⁸ خواردن
 له خودا نزیكمان ناكاته وه، گهر
 هاتوو له شتیكمان خوارد هیچمان
 دهست ناكهوی، ههروهها گهر لیتمان
 نه خوارد باشتر نییه.⁹ به لام ناگاداری
 خۆتان بن تاكو ئهم سه ربه سته تان
 نه بیته بهردی كۆسپ بو نه وانهی
 باوره ریان لاوازه،¹⁰ نهی خاوهنی
 زانیاری گهر هاتوو یه كیك تۆی بینی
 له په رستگای بت له سه رخوان

ئەو ھەمان نىيە يەككىڭ لە خوشكان
 بگەين بە ھاوسەرمان و لە گەل خۆمان
 بېھتەنين، وە کو نىراوانى ترو
 پەترۆس و برايان لە خودا وەند؟⁶
 يا خود تەنھا من و بەرنا با مافى
 ئەو ھەمان نىيە و ھەر دەبى نىش بگەين
 ﴿بۆ پەيدا كەردنى پىويستىيە كانى
 ژيانمان﴾؟⁷ چ سەربازىڭ دەجى بۆ
 جەنگ لە سەر حسابى خۆى؟ يا چ
 باخەوانىڭ رەزىڭ دەچىتى و
 لە بەرە كەى ناخوات؟ يا خود چ
 شوانىڭ مېگەلى دە لە وەرپىنى و
 لە ماستە كەى ناخوات؟⁸ ئايا ئەم
 قسانەم قسەى مرۆڤە؟ ئايا شەرىعەتەش
 ھەمان شت نالى؟⁹ لە شەرىعەتى موسا
 نووسراو: { دەمى گا مەبەستە وە
 لە كاتى دەغل كوتانە وە. } گەر خودا
 بايەخ بە گا بدات؟¹⁰ ئايا بەراستى
 ئەمەى لە پىناوى ئىمەدا نە و تەو وە؟
 بەلتى، لە پىناوى ئىمەدا ئەمە
 نووسراو وە ماناى ئەو يە: ھەموو
 ئەوانەى زەوى دەكىلن. دەكىلن
 بەھىواو، ئەوانەى گەنم دە كوتن ئەو وە
 دەكەن بەھىواى ئەو وە بە شداربن
 لە بەروبووم.¹¹ كاتى ئىمە شتى
 رۆحىتان تيا بچىنين ئايا گەلىڭ زۆرە
 گەر لە ئىرە ھەندى شتى پىويستى

دانىشتتوى، ئايا ئەو كەسە گەر
 وىژدانى لاواز بى ھاننادرى لە گۆشتى
 قوربانى بتە كان بجات؟¹¹ جا
 زانىيارى كەت بوو ھۆى لە ناوچوونى
 ئەو برا باوەر لاوازەى مەسىح
 لە پىناوى مرد.

¹² كەواتە بە ھەمان شىپو گوناھ
 بەرامبەر بە مەسىح دەكەن، كاتى
 گوناھ بەرامبەر بە براىەكتان دەكەن و
 وىژدانى لاوازيان برىندار دەكەن.¹³
 لە بەر ئەو، گەر ھەندى خۆراك بىتتە
 كۆسپ و كەوتنى براكەم، ئىتر
 ھەر گىز گۆشت ناخۆم تاكو نەبمە
 كۆسپ بۆ براكەم.

9 مافى نىراوان

ئايا سەربەست نىم؟ ئايا نىراو نىم؟
 ئايا عىساي مەسىحى خودا وەندمام
 نەدىو؟ ئايا ئىپو بەروبوومى كارى
 من نىن لە خودا وەند؟² گەر ھاتوو
 نىراو نەم لای خەلكى تر، بۆ ئىپو
 نىراوم، چونكە ئىپو مۆرى
 نىراوئىتى مەن.³ ئەو يە
 بەرگى كردنى من سەبارەت بەوانەى
 تاقىم دەكەنەو: ⁴ ئايا مافى خواردن و
 خواردنە و ھەمان نىيە؟⁵ ئايا مافى

گەر به خواستی خۆم نه بێ، ئەوا
 متمانهی لێ پرسراو یه تیه کم پئدراوه و
 جیه جیی ده کم. ¹⁸ ئیتر پادا شتم
 چیه؟ پاداشتی من ئەوه یه به خۆرای
 مزگینی بدهم واز له مافی خۆم
 بهینم له مزگینی دا. ¹⁹ من مرۆڤیکی
 ئازادم، کۆیلهی هیچ کس نیم،
 بهلام خۆم کرد به کۆیله بۆ هه موو
 خه لک تا ژماریه کی زۆریان لی
 به ده ست بهینم. ²⁰ هه تا جووله که بۆ
 مه سیح به ده ست بهینم، وهک
 جووله که بهک ده ژیم. ههروهها بۆ ئەو
 خه لکانه ی له ژیر سایه ی شه ریه ت
 ده ژین وهک ئەوان له ژیر سایه ی
 شه ریه ت ده ژیم، چونکه ده مه وی
 ئەو جو ره که سانه ش بۆ مه سیح
 به ده ست بهینم، ²¹ به لام بۆ ئەو
 که سانه ی بی شه ریه تن، خۆم ده کم
 به بی شه ریه ت هه تا بۆ مه سیح
 به ده ستیان بهینم. ئیتر ئەمه ئەوه
 ناگه یه نی من شه ریه تی خودا
 راناگرم، به لکو له ژیر سایه ی
 شه ریه تی مه سیح. ²² بۆ لاوازه کان
 خۆم ده کم به لاواز، تا کو
 به ده ستیان بهینم بۆ مه سیح. ئیتر بۆ
 هه مووان بووم به هه موو شتیك، هه تا
 به هه ر شیوه یه کی بی هه ندیکیان رزگار

له شمان ده ست که وی؟ ¹² گەر بێتو
 که سانی تر ئەم مافه یان به سه رتان
 هه بێ، ده بی ئیمه چهند له وان
 له پیشتر بین؟ به لام ئیمه ئەم مافه مان
 وهر نه گرت، به لکو له هه موو شتیك
 داتمان به خۆمان گرت تا کو کۆسپیک
 نه خه ینه سه ر رپگای مزگینی
 مه سیح.

¹³ ئایا نازان ئەوه ی خزمه تی په رستگا
 ده کات به خیری په رستگا ده ژی،
 ههروهها ئەوه ی خزمه تی قوربانگا
 ده کات به شی خوی له قوربانیه کان
 هه لده گری؟ ¹⁴ هه ر ئاواش خودا وه ند
 فه رمانی داوه ئەوانه ی مزگینی
 خودا وه ند ده دن خۆیان به هوی ئەو
 مزگینی هه وه بژین. ¹⁵ به لام من داوی
 هیچ مافیك له و مافانه نا کم،
 ههروهها ئیستا ئەوه نانووسم هه تا
 داوی ئەم یارمه تیه بکم. چونکه
 مردخ به لاوه باشتره له وه ی یه کیك
 رپی ئەم شانازیهم لی بگری. ¹⁶
 چونکه گەر مزگینی بدهم نابی
 شانازی به خۆم بکم، له بهر ئەوه ی
 مزگینی دان له سه رم پۆسته. جا قور
 به سه رم گەر بێتو مزگینیم نه دایه. ¹⁷
 چونکه گەر به خواستی خۆم ئەوه
 بکم، ئەوا پاداشت ده کریم، به لام

موسا له ئاوههه لکیشران،³ هه مووشیان
 یهك جۆره خواردنی رۆحیان خواردو
⁴ هه موویان یهك جۆره ئاوی رۆحیان
 خواردوه، چونکه لهو بهرده
 رۆحیهیان ده خواردوه که دوایان
 کهوتیوو، ئەو بهردهش مهسیح بوو.⁵
 بهلام خودا له زۆربهیان رازی
 نهبوو، ئیتر ئەمه بووه هۆی فریادانیان
 له بیابان. ⁶ ئەم شتانه روویدا تا کو
 بسی به ئوموونهیهك بۆمان، ئاره زووی
 کاری خراب نهکەین، ههروهك
 ئەوان ئاره زوویان کرد، ⁷ نابی ئیمه
 بین به بت بهرست وهك ههندی
 لهوان، چونکه له کتیبی پیرۆزدا
 نووسراوه: { گهل دانیشتن بو
 خواردنو خواردنهوه، ئینجا
 ههستانهوهو کهوتنه سهماکردن. }⁸
 ههروهها نابی خۆمان بدهینه دست
 داوین پیسی وهك ههندیکیان
 کردیان. لیره ئەمه بووه هۆی ئەوهی
 له رۆژنیکا بیستوسی ههزار
 کهسیان لی بمری. ⁹ ههروهها نابی
 مهسیح تاقی بکهینهوه وهك ههندیکیان
 کردیان، ئیتر هه موویان بهمار
 له ناوچوون. ¹⁰ بیزارای دهرمه برن
 وهك ههندیکیان کردیان، ئەوسا
 ئەوه بوو فریشتهی له ناویهر له ناوی

بکهه. ²³ ئەمانه هه مووی ده کهه
 له پیناوی مزگیتی دا، تا به شداری تیدا
 بکهه.
²⁴ ئایا نازانن هه موو ئەوانه ی
 به شداری را کردن ده کهن له یاری
 پیشبر کیدا، تهنه یا یه کیکیان پاداشت
 وهرده گری؟ به هه مان شیوه ئیوهش
 رابکهن تا ده بیه نهوه، ²⁵ هه ر یه کیک
 لهو یاریزانانه مه شقی خۆ به هیز کردن
 ده کهن، تا کو تاجیکی له ناوچوو
 به ده ست به یسن. به لام ئیمه له پیناوی
 به ده ست هینانی تاجیکی له ناو نه چوو.
²⁶ کهواته من رانا کهه وهك یه کیک
 نامانجی نه بی، ههروهها بۆ کسین نا کهه
 وهك یه کیک له ههوا بدا. ²⁷ به لکو
 رهق دهه له گهل له شی خۆم
 ده یکهه به کۆیله، تا کو خۆم رهت
 نه کریمهوه، دوا ی ئەوهی خۆم
 به خه لکی ترم را که یاندوهه.

فیربوون له میژووی ئیسرائیل

10

برایان ده مهوی ئیوه بزنان،
 باو بپیرانمان هه موویان له ژیر هه وردا
 بوون و هه مووشیان دهریای سووریان
 بری. ² جا هه موو ئەوانه ی له دهریای
 له ژیر هه وردا بوون وهك قوتاییانی

سەيرى ئىسرائىل بىكەن لەبارەى
 مەزقايەتسەو: ئايا ئەوەى قوربانى
 دەخوات لەقوربانگەدا بەشدار نىيە؟
 19 كەواتە مەبەستەم چىيە؟ ئايا ئەوەى
 بۆ بت سەرپر اوە بەنرخە ياخود بتەكە
 خۆى بەنرخە؟ 20 نەخىر، چونكە
 ئەوەى بت پەرسەكەن سەرى دەپەن
 بۆ رۆحە پىسەكەن سەرى دەپەن نەك
 بۆ خودا. نامەوى ئىو بەشدارىتان
 ھەبى لەگەل رۆحە پىسەكەن. 21 ئىو
 ناتوانن لەيەك كاتدا لەجامى
 خودا وەندو لەجامى رۆحە پىسەكەن
 بۆنەو، ھەر وەھا ناتوانن لەيەك
 كاتدا بەشدارى خوانى خودا وەندو
 خوانى شەيتان بىكەن، 22 ياخود
 دەمانەوى تورەى خودا وەند
 ھەستىيەن؟ ئايا ئىمە لەو بەھىز تەرىن؟

ھەموو شتېك بۆ شكۆى خودايە

23 ئىو دەلەين (ھەموو شتېك
 دروستە) بەلام ھەموو شتېك سوود
 بەخش نىيە، دەلەين (ھەموو شتېك
 دروستە) بەلام ھەموو شتېك بنىادەن
 نىيە. 24 با كەستان بەدوای
 بەرژە وەندى خۆى نەگەرى، بەلكو
 بەدوای بەرژە وەندى نەزىكە كەى
 بگەرى. 25 ئەو گۆشتەى لەبازار

بەردن. 11 ئەم شتەنە ھەمووى دەبى
 بەئاگادارىەك بۆ ئىمە، چونكە ئەمانە
 ھەمووى بۆ نامۆزگارى كەردنەو
 ئىمە نووسراو، كە كۆتابى جىھان
 لىمان نەزىك بوو تەو. 12 ئىتەر ئەو
 لەو باوەرەدايە كەوا خۆى
 راکرتو، بەئاگای لەخۆى بى
 نەكەوى. 13 ھەر تاقى كەردنەو بەكەن
 تووش بى ئەو مەزقايە، بەلام خودا
 پىشتى پى دەبەستى و نايەلى زياتر
 لەتواناى خۆتان تاقى بىكەنەو، بەلكو
 لەكاتى تاقى كەردنەو دا رىگايەكەن
 بۆ دەكاتەو تەكو بتوانن بەرگە
 بگەرن. 14 لەبەر ئەو، ئەى
 خۆشەويستەم، لەبت پەرسەى
 دوور كەنەو.

15 چۆن لەگەل تىگەيشتوان
 دەدویم، ئاواش لەگەل ئىو دەدویم،
 جا ئىو ھوكم بەدن سەبارەت بەو
 دەيلىم. 16 ئايا ئەو جامە پىرۆزەى
 پىرۆزى دەكەين بەشدارى نىيە
 لەخوینى مەسىح؟ ياخود ئەو نانەى
 لەتى دەكەين بەشدارى نىيە لە
 لەشى مەسىح؟ 17 لەبەر ئەو
 نان ھەيە، ئىمە لەگەل ئەو
 زۆرىن، يەك لەشىن، چونكە ھەموومان
 بەشدارى لەيەكەن نان دەكەين. 18

رازی کردنی هه مووان ده دەم له هه موو شتیک، بایه خ نادهم به بهرزه وهندی تایبهتی خووم، به لکو بایه خ به بهرزه وهندی زۆربهی خه لکی تر ده دەم، تاکو رزگاریان بی.

11

به شوین پی مندا برۆن وهك چۆن منیش به شوین پی مه سیح دا ده رۆم.

نویژکردن له کۆبوونهوه

² ستایشتان ده کهم چونکه هه میسه یادم ده کهن و له سه ره ئه و خوورپه وشتانه ده رۆن به و شیوهی پیم داو. ³ به لام ده مه وی ئه وه بزانی که مه سیح سه ری هه موو پیاویکه و پیاویش سه ری نافرته و خوداش سه ری مه سیحه. ⁴ هه ر پیاویک به سه ری دا پۆشراو نویژ بکا یا خود به ووشه ی خودا بدوی ئه و شوریه ی به سه ره خۆی ده هیتی، ⁵ هه روها هه ر نافرته تیک به سه ری دانه پۆشراو نویژ بکا یا خود به ووشه ی خودا بدوی، ئه و شوریه ی به سه ره خۆی ده هیتی، ئه وهش وهك نافرته تیک وایه که سه ری تاشرا بی. ⁶ گه ر نافرته تیک سه ری

ده فرۆشری بیخۆن، ئه وه نده پرسیار مه کهن له پیناوی ویزدانان. ²⁶ چونکه زه وی و هه موو ئه و شتانه ی له سه ره یه تی ه ی خودا وه نده. ²⁷ گه ر هاتوو بی با وه پیک دا وه تی کردن و ئیوهش رازی بوون برۆن، ئه وسه هه رچیه کتان پێشکهش ده کات بیخۆن، بی پرسیار کردن، له بهر ویزدان. ²⁸ به لام گه ر هاتوو یه کیک پی ووتن: (ئهم خواردنه له قوربانی پێشکهش کراوی بته). ئه وسه لی مه خۆن، له بهر ئه و که سه و رازی کردنی ویزدان، ²⁹ مه به ستم له ویزدانی ئیوه نییه، به لکو ویزدانی ئه وی دیکه، جا بۆچی سه ره به سته له لایه ن یه کیکه تر حوکه می به سه ره بدری؟ ³⁰ گه ر خواردنیکم خواردو سوپاسی خودام له سه ری کرد، ئیتر بۆچی یه کیکه دیکه به خراپه باسم بکات له سه ره شتیک سوپاسی خودای له سه ره ده کهم؟ ³¹ گه ر خواردتان و خواردتانه وه یان هه ر شتیکتان کرد، با هه موو شتیکتان له پیناوی شکۆمندی خودا بی. ³² مه بن به کۆسپ له رینگای جووله که یا یۆنانی یا خود کۆمه له ی با وه ردارانی خودا. ³³ به هه مان شیوه منیش هه ولتی

بكات، ئىتر ئەو لە گەل خورپەوشتى
ئىمەو كۆمەلە باوەردارە كانی خودا
رېك ناکەوى.

ناخواردنى خوداوهند

¹⁷ نامۆزگارىيە كام ستايش كردنى
ئىو نىيە، چونكە كۆبوونەو كانتان
زىانى لەسوود زياترە. ¹⁸ چونكە بۆ
يەكەمجار بىستەم، كاتى ئىو
كۆدەبنەو وەك كۆمەلەى باوەرداران
ناكۆكى لەنىوانتان هەيە.
تارادەيە كىش باوەر بەمە دەكەم. ¹⁹
چونكە دەيى لەنىوانتان ناكۆكى
گومر اپوون هەبى تا لەنىوانتان
باوەرى راستەقىنە دەر بکەوى. ²⁰
كاتى كۆدەبنەو ئەو بۆ نانى
خوداوهند نىيە. ²¹ بەلكو هەر
يەكەتان پىش ئەوئى تر دەكەوى
بۆ ئەوئى بۆ خۆى بجات، بەلام هەيە
لەناوتان بەبرسىتى دەمىتتەو،
هەندىكىشتان سەرخۆش دەيى. ²² نایا
مالتان نىيە تايادا بۆن و بۆنەو؟
ياخود دەتانهوى بەسووكى سەيرى
كۆمەلەى باوەردارانى خودا بکەن و
هەزارەكان شەرمەزار بکەن كە
هېچيان نىيە؟ كەواتە چىتان پى بلىم؟
نایا ستايشتان بکەم؟ نەخىر، ئەمە

دانه پۆشى، باشترە قزى بېرى، بەلام
گەر هاتوو بۆ ئەو ئافرەتە شورەيى
بوو قزى بېرى ياخود بىتاشى، ئەوا
پىويستە سەرى داپۆشى. ⁷ كەواتە پياو
نابى سەرى داپۆشى، چونكە وئەو
شكۆمەندى خودايە، بەلام ژن
شكۆمەندى پياو. ⁸ چونكە پياو لەژن
نىيە، بەلكو ژن لەپياو. ⁹ پياو
دروست نەكراو بۆ ژن، بەلكو ژن
دروست كراو بۆ پياو. ¹⁰ بۆيە
پىويستە ژن سەرى داپۆشى لەپىناوى
فرىشتهكان. ¹¹ لە خوداوهند ژن
سەربەخۆ نىيە سەبارەت بەپياو،
هەروەها پياویش سەبارەت بەژن. ¹²
چونكە هەروەك ژن لەپياو
دروستكراو، ئاواش پياو لەژن
لەدايك دەبىت، بەلام هەموو شتىك
لەلایەن خوداوهيە.

¹³ كەواتە خۆتان حوكم بدەن:
نایا شتىكى جوانە بۆ ژن بى سەرىوش
نوێژ بكات بۆ خودا؟ ¹⁴ نایا هەمان
بارى سروشتى فىرتان ناكات،
شەرمەزاريە بۆ پياو قزى درىژ
بكات، ¹⁵ بەلام شانازىيە بۆ ژن قزى
درىژكاتەو؟ چونكە خودا قزى
پى داو بۆ داپۆشىنى. ¹⁶ لىرە گەر
يەكى بىهوى بەربەرە كانی ئەمە

ژمارهیه کی زۆر نه خوۆش و لاوازتان
 تیا دایه، هه ندیکیش مردوون.³¹ به لام
 گهر ئیمه حوکم به سه ره خوۆمان
 بدهین، ئەوا تاوانبار نه ده کراین.³²
 به لام کاتی خوداو هه ند حوکم
 به سه ره مان بدات ته میمان ده کات،
 تا کو تاوانبار نه کرین له گه ل جیهان.
³³ ئەهی براین، کاتی به یه که وه
 کوۆه بنه وه بوۆ نان خواردن، چا وه پتی
 به کتری بکه ن.³⁴ گهر به کیکتان
 برسی بوو با له ماله وه نان بجات،
 تا کوۆه بنه وه بوۆ تاوانبار کردنی .
 سه باره ت به هشته کانی تر کاتی هاتم بوۆ
 لاتان ئاموژگاریتان ده که م.

به هره کانی رۆحی پیروۆ 12

ئەهی براین، سه باره ت به به هره
 رۆحیه کان ده مه وی لاتان شارا وه
 نه بی. ئیوه ده زانن کاتی بت په رست
 بوون، راتان ده کرد به دوای بته
 لاله کان تا بیان په رستن.³ بوۆیه من
 ده مه وی ئیوه تی بگه ن که هیچ
 که سیك نیسه بدوی به رۆحی خوداو
 بلتی (نه فره ت له عیسا)، هه ره وه ها
 هیچ که س ناتوانی بی رۆحی پیروۆ
 بلتی (عیسا خوداو هه نده).

ناکه م.²³ ئەه وه ی من به ئیوه م دا
 له خوداو هه ند وه رم گرتوه، ئەویش
 ئەه وه بوو عیسا ی خوداو هه ند ئەه
 شه وه ی تیایدا ده درا به ده سه ته وه
 نانیکی هه لگرت،²⁴ سوپاسی خودای
 کرد، له تی کردو ووتی: (وه ری
 بگرن به یخۆن، ئەمه له شی منه
 له پیناوی ئیوه دا شکا وه، جا ئەمه
 بکه ن بوۆ یاد کردنه وه م).²⁵ به هه مان
 شیوه دوای نان خواردن، جامه که ی
 هه لگرت و ووتی: (ئهم جامه په یمانی
 نوۆیه به خوینی من، جا ئەمه بکه ن هه ر
 جارێک ده یخۆنه وه بوۆ یاد کردنه وه م).
²⁶ که واته، هه ر کاتی له م نانه تان
 خواردو له م جامه تان خوارده وه به مه
 مردنی خوداو هه ند راده گه یینن، هه تا
 ده گه رپته وه.²⁷ جا هه ر به کیك له م
 نانه بجات و له م جامه ی خوداو هه ند
 بجاته وه بی ئەه وه ی شایانی بی،
 تاوانباره به رامبه ر به له ش و خوینی
 خوداو هه ند.
²⁸ با هه ر به که خوۆی تاقی بکاته وه،
 پیش ئەه وه ی له م نانه بجات و له م
 جامه بجاته وه.²⁹ هه ر به کیك
 بجات و بجاته وه بی ئەه وه ی مانای
 له ش تی بگات ئەوا حوکمی خودا
 به سه ره خوۆی ده هتی. ³⁰ له به ره ئەه وه یه

بیهوی دەیدا.

یەك لەش و ئەندامی زۆر

¹² چون لەش یەكەو ئەندامی

زۆری هەیە، ئەو ئەندامانە چەند

زۆرن، بەلام یەك لەش پێك دەهێنن،

هەروەها مەسیح بەم شیۆهییە.¹³

چونكە ئێمە بەیەك رۆح لەناو

هەلكیشراين بۆ یەك لەش. گەر ئێمە

جوولەكە بێن یاخود یۆنانی، كۆیلە

بێن یاخود سەرپەست، ئێمە هەموو لە

یەك رۆحان خواردۆتەو.¹⁴ كەواتە

لەش یەك ئەندام نییە بەلكو كۆمەڵە

ئەندامیكە.¹⁵ گەر بێتو قاچ بلی:

(چونكە من دەست نیم ئیتر من سەر

بە لەش نیم،) ئایا ئیتر بە ئەندامی

لەش دانانری؟¹⁶ هەروەها گەر بێتو

گوی بلی: (چونكە من چاوی نیم، ئیتر

من سەر بە لەش نیم،) ئایا بە ئەندامی

لەش دانانری؟¹⁷ گەر هاتوو لەش

هەمووی چاوی بووایە، ئیتر چون

شتمان دەبیست؟ هەروەها هەمووی

گوی بووایە، ئیتر چۆن بۆنمان

دەکرد؟¹⁸ لەبەرئەو خۆدا هەر

ئەندامیكی لەشی لەشوێنێكی تاییەت

داناو، بەو شیۆهییە خۆی دەیهوی.

¹⁹ جا كوا لەش گەر هەمووی یەك

⁴ چەندەها بەهره هەیە، بەلام

هەمووی لە یەك رۆحەوویە،⁵

هەروەها چەندین جۆر خزمەت هەیە،

بەلام هەمووی لە یەك

خوداوندەوویە،⁶ جۆرەها کاریش

هەیە، بەلام تەنها یەك خودایە ئەووی

هەموو شتیك دەكات لەهەموو

كەسێك.

⁷ جا بەیەكێك ئاشكرا بوونی

رۆحی دەدری، ئەمەش سوودی بۆ

هەمووانە.⁸ یەكێك بەهۆی رۆحی

پیرۆزەو قسەى دروست و دانای بۆ

دەبەخشی، بۆ یەكێكی تر قسەى

زانین بەگۆیەری هەمان رۆح.⁹ هەر

هەمان رۆحیش بە یەكێك باوەر

دەبەخشی، بەوی دیکەش بەهرەى

نەخۆش چاك کردنەو بەیەك رۆح،¹⁰

هەروەها یەكێك توانای کردنی کاری

سەرسۆرھینەری پێ دەبەخشی،

یەكێكی دیکەش دوان بە

ووشەى خۆدا، یەكێكی دیکەش

توانای یەك جیا کردنەووی

رۆحەكان، بۆ یەكێكی دیکەش زمانە

رۆحیەكان، بۆ یەكێكی دیکەش

رۆونکردنەووی ئەو زمانانە.¹¹ بەلام

ئەمانە هەموو کاری یەك رۆح

هەمان رۆح، بە هەر یەكێك چۆن

ئەندامىكە. ²⁸خودا لە كۆمەلەى باوەردارانى خۆى يەكەمجار نىرراوانى دانا، دووہجار ئەوانەى بەووشەى خودا دەدوین، سىپەمجار فیركەران. ئىنجا بەهرە كانى كارى سەرسورپەنەر: نەخۆش چاكردن و يارمەتيدان و بەرپۆرەبردن و دوان بە زمانە رۆحیەكان. ²⁹ئایا ئەوانە ھەموویان نیرراوان؟ ياخود ھەموو بەووشەى خودا دەدوین؟ يان ھەموو فیركەرن؟ يا ھەموویان بەھرەى كارى سەرسورپەنەر یان دراوہتى؟ ³⁰ئایا ھەموویان بەھرەى چاكردەنەوى خەلكیان دراوہتى؟ يان ھەموویان دەتوانن بەزمانى رۆحى بدوین؟ ياخود توانای رپونكردەنەوى زمانە رۆحیەكانیان ھەبە؟ ³¹ئپۆ ھەولتى بەھرەى باشتر بدن، ئەوسا من رپنگایە كى باشتران نیشان دەدەم.

گرنگى خۆشەويستى

13

گەر بىتو بە ھەموو زمانە كانى جیھان و فریشتەكان بدویم، بەلام خۆشەويستیم نەبى، ئەوا من وەك گرەگرمى دەھۆلۆ زپرەزپر زورنا وام. ²گەر بىتو بەووشەى خودا

ئەندام بوایە؟ ²⁰بەلام ئەوہتا وا نىبە، بەلكو ئەندامەكان زۆرن بەلام يەك لەشن. ²¹بەم شپۆویە، چاواناتوانى بە دەست بلتى: (پپۆیستم پپت نىبە.) ھەروہا سەر بە ھەردوو قاچ بلتى: (پپۆیستم پپتان نىبە.) ²²ئەوہى بە لاوازترین ئەندام دايدەنن لە لەش، ئەو ئەندامىكى پپۆیستە. ²³ئەو ئەندامەى لە لەشدا ئەوہندە رپۆرى نىبە، زياتر رپۆرى بۆ دادەنن، ھەروہا ئەو ئەندامەى بە شەرمەوہ سەبرى دەكەين، رپۆرى تايەتى لى دەگىرى. ²⁴ بەلام ئەو ئەندامانەى بەنرخن پپۆیستیان بەمە نىبە، چونكە خودا ئەندامەكانى لەشى بە شپۆویەك دروست كەردووہ تەنانت بۆ بچووكترين ئەندامى لەش نرخیكى تايەتى داناوہ، ²⁵تاكو لەش ناكۆكى تىادا پەيدا نەبى، بەلكو ئەندامەكان يەك بايەخیان ھەبى سەبارەت بەیەكترى. ²⁶گەر ھاتوو ئەندامىك ئازارى ھەبوو ھەموو ئەندامەكانى دپكە لەگەلتى ئازار دەچپۆن، ئەگەر يەكئەك ئەندامان رپۆرى لپترا، ئەوا ھەموو ئەندامان لەگەلتى دلخۆش دەبن. ²⁷لەرپاستیدا ئپۆ لەشى مەسىحن، ھەر يەكەتان لەئەو

نیه،¹⁰ بهلام کاتی تهواو دیت، نهواسا
 ناتهواو نامینی.¹¹ کاتی مندال بووم
 وهك مندالتیک قسم ده کرد، وهك
 مندال تی ده گه یشتم، وهك مندال بیرم
 ده کردهوه. بهلام نیستا بووم بهیواو،
 نهوهی شتی مندالتی بوو وازم لی هیئا.
¹² چونکه نیستا تهماشای ئاونهیه کی
 تاریک ده کهین، بهلام دوایی
 روو بهرووه. من نیستا بهشیك
 لهزانیتم هیه، بهلام دوایی بهتهواوی
 خوداوند ده ناسم، ههروهك نهو
 بهتهواوی من ده ناسی.¹³ جا نهوهی
 ده میتهوه باوهرو هیاو
 خوشهویستی، ئەمانه سی شتن، بهلام
 خوشهویستی لههههویان مهزنتزه.

دوان بهووشه‌ی خودا

14

با خوشهویستی ئامانجتان بی،
 ئاره‌زووی بههره رۆحیه کان بکهن،
 بهتایبهتی دوان به ووشه‌ی خودا،²
 نهوهی بهزمانه رۆحیه کان بدوی،
 قسه له گه‌ل خه‌لک ناکات، به‌لکو
 له گه‌ل خودا، کهس لی تیناگات،
 چونکه نهوهی نهو بههوی رۆحی
 پیروژ ده‌یلتی نهتییه.³ بهلام نهوهی
 بهووشه‌ی خودا ده‌دوی، نهوه بو

بدویمو هه‌موو نهیخی و زانیارییه‌ک
 بزاتم باوه‌ریکی ته‌واوی وام هه‌بی
 بتواتم جیای پی هه‌لکه‌تم، به‌لام
 خوشه‌ویستیم نه‌بی، نه‌وا هیچ نیم.³
 گهر بی‌تو هه‌موو سامانم به‌سه‌ر
 هه‌زاران دابه‌ش بکه‌م تا سووتان
 ژیانم پیشک‌ش بکه‌م، به‌لام
 خوشه‌ویستیم نه‌بی، نه‌وا هیچ
 سوودی بوم نابی.⁴ خوشه‌ویستی دان
 به‌خوگرتن و رۆح سووکیه،
 خوشه‌ویستی شانازی نییه، چاوپرسی
 نییه، لووت به‌رزی نییه،⁵
 خوشه‌ویستی توند‌ره‌وی نییه، داوای
 به‌رزه‌وه‌ندی تایبه‌تی خوئی ناکات،
 زوو تووره نابی و به‌هه‌له‌کانی
 پیشوودا ناچیته‌وه،⁶ خوشه‌ویستی
 به‌خراپه دل‌خۆش نابی، به‌لکو بو
 راستی دل‌شاد ده‌بی.⁷ خوشه‌ویستی
 هه‌موو کاتی به‌رگه ده‌گری، هه‌موو
 کاتی باوه‌ر ده‌کات، هه‌موو کاتی
 هیوا‌ی هیه، هه‌موو کاتی ئارام
 ده‌گری.⁸ خوشه‌ویستی هه‌رگیز
 نافه‌وتی، به‌لام دوان به ووشه‌ی خودا
 نامینی و دوان به‌زمانه رۆحیه‌کانیش
 به‌سه‌رده‌چی، هه‌روه‌ها زانیاریش
 نامینی.⁹ چونکه زانیاریمان ته‌واو نییه،
 هه‌روه‌ها دوامان به‌ووشه‌ی خوا ته‌واو

بدوین و کەس لیتان تینەگات، ئیتر
چۆن خەلکی بزانی چی دەلین؟ نایا
وەك ئەووە نییە لەگەڵ هەوا بدوین؟
¹⁰ لەجیھان ئەووەندە زمان ھەیە
لەژماردن نایەن، بەلام ھیچیان بۆراتا
نییە. ¹¹ گەر بێتو من لەواتای زمانیک
تی تەگەم، ئەوا دەبێتە بیگانەو ئەو
کەسە بەو زمانەش دەدوێ،
ھەر وەھا مەیش دەبە بیگانە بۆ ئەو
کەسە. ¹² کەواتە ئیوێش، گەر
بەپەرۆش بن بۆ بەھرەری رۆحی،
زیاتر ھەولتی بۆ بدەن لەبێناوی
گەشەکردنی کۆمەڵەیی باوەردارانو
پەرەسەندنی.

¹³ لەبەر ئەوە پێویستە لەسەر
ئەووە بەزمانە رۆحیەکان دەدوێ،
نویژ بکات تا خودا ھێزی
روونکردنەووەی زمانەکانی بداتی. ¹⁴
چونکە گەر من بەزمانە رۆحیەکان
نویژم کرد، تەنھا رۆحم نویژ
دەکات، بەلام مێشکم ھیچ
بەر و بوومی ناییت. ¹⁵ کەواتە چی
بکەم؟ بەر رۆح نویژ دەکەم، ھەر وەھا
بەمیشکیش نویژ دەکەم. بەر رۆح
گۆرانی دەلیم، ھەر وەھا بەمیشکیش
گۆرانی دەلیم. ¹⁶ ئەگینا گەر تۆ
بەر رۆح ستایشی خودا بکە، چۆن

بنیادنان و ھاندان و دلنەواویە. ⁴ ئەووەی
بەزمانە رۆحیەکان دەدوێ، ئەوا
خۆی بنیاد دەنێ، بەلام ئەووەی
بەووشەیی خودا دەدوێ، ئەوا
کۆمەڵەیی باوەرداران بنیاد دەنێ. ⁵
من ھەز دەکەم ھەمووتان بەزمانە
رۆحیەکان بدوین. بەلام باشترە
بەھرەری دوان بەووشەیی خوداتان
ھەبێ، چونکە ئەووەی بەووشەیی خودا
دەدوێ مەزنتەرە لەووەی بەزمانە
رۆحیەکان دەدوێ، تەنھا گەر یەکیک
بتوانی رۆونی بکاتەو، ئەمەش بێتە
ھۆی بنیادنانی کۆمەڵەیی باوەرداران.
⁶ ئەی برایان، ئیستا وابزانن من
ھاتووم بۆ لاتان و بەزمانە رۆحیەکان
لەگەلتان دەدویم، لێرە چ سوود
لەمن وەر دەگرن، گەر بێنینو
زانباری و دوان بەووشەیی خوداو
فیرکردنی تیا دا نەبێ؟ ⁷ تەنانەت
نامبیریکی مۆسیقای بۆ رۆح، بۆ نمونە
شمالۆ ساز، گەر دەنگی جیاوازیان
نەبێ، چۆن گوێگر بزانی کامەیان
دەنگی شمشالۆ کامەیان دەنگی
سازە؟ ⁸ گەر بێتو کەرەنای شەر
دەنگە کەی ئاشکرا نەبێ، کێ خۆی
نامادە دەکات بۆ شەر؟ ⁹ ئیوێش
ھەر وەھا گەر بێتو بە زمانی رۆحی

خودامان راگه‌یاند، ئیوه‌ش باوه‌رتان هینا.

هه‌ستانه‌وه‌ی مردوووان

¹² گهر ئیمه هه‌ستانه‌وه‌ی مه‌سیح له نیو مردوووان راگه‌یین، ئیتز چۆن هه‌نایک‌کتان ده‌لین مردوووان زیندووونابنه‌وه؟¹³ گهر هه‌ستانه‌وه‌ی مردوووان نه‌بی، ئه‌مه ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نی مه‌سیح هه‌لنه‌ستاوه‌ته‌وه.¹⁴ گهر بیئو مه‌سیح هه‌لنه‌ستا بیته‌وه، ئه‌وسا مزگینه‌یادمان بی سوود ده‌بی، هه‌روه‌ها باوه‌ری ئیوه‌ش هه‌یچ سوودی نابی.¹⁵ ئیمه‌ش ده‌بینه شایه‌تی درۆزن بو خودا، چونکه ئیمه شایه‌تیمان دا سه‌باره‌ت به‌خودا، که مه‌سیحی هه‌ستاندوووه‌ته‌وه، به‌لام هه‌لنه‌ستاندوووه‌ته‌وه گهر مردوووان هه‌لنه‌ستنه‌وه.¹⁶ بۆیه گهر مردوووان هه‌لنه‌ستنه‌وه، که‌واته مه‌سیحیش هه‌لنه‌ستاوه‌ته‌وه.¹⁷ گهر بیئو مه‌سیح له‌نیو مردوووان هه‌لنه‌ستا بیته‌وه، ئه‌وسا باوه‌رتان به‌تال ده‌بی و ئیوه‌ش هه‌شتا له‌گه‌ناهه‌کانتان دان.¹⁸ هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی نووستوون و باوه‌ریان به‌مه‌سیح هه‌بوو هه‌موو له‌ناوچوون.¹⁹ گهر بیئو هیوامان به‌مه‌سیح ته‌نها

له‌رۆژی سێهه‌م هه‌ستا یه‌وه دیسان به‌گوێهره‌ی نووستوون **«ئیمه‌به‌ره‌کان»**، کئینجا بو پهرۆسو دوا یی بو دوانزه قوتابه‌که‌ی ده‌رکه‌وت،⁶ پاشان بو زیاتر له پینج سه‌ده له‌برایان ده‌رکه‌وت که به‌یه‌که‌وه بوون، له‌وانه هه‌شتا زۆربه‌یان ده‌ژین، به‌لام هه‌نایکیان نوستوون،⁷ دوا یی بو یاقوب ده‌رکه‌وت، ئینجا بو هه‌موو نیرراوان،⁸ پاش هه‌مووان بو منیش ده‌رکه‌وت، وه‌ک مندالیک له‌کاتی خۆی له‌دا یکه نه‌بووی.⁹ چونکه من بچوکتزین نیرراوم، هه‌روه‌ها شایانی ئه‌وه نیم به نیرراو ناوبریم، چونکه من کۆمه‌له‌ی باوه‌ردارانێ خودام له‌کاتی خۆی چه‌وساندووته‌وه.¹⁰ به‌لام به‌هۆی به‌ره‌که‌تی خودا وه‌ وام لی‌هاتوو وه‌ک ئیستا ده‌میین، هه‌روه‌ها ئه‌وه به‌ره‌که‌ته‌ی پێی به‌خشیرووم بی‌سوود نه‌بوو به‌لکو به‌پینچه‌وانه‌وه، من له‌هه‌موو نیرراوانی دیکه زیاتر ئیشم کردوو، ئه‌وه شتانه‌ش به‌هۆی توانای خۆم نه‌بوو، به‌لکو به‌هۆی به‌ره‌که‌تی خودا بوو که له‌گه‌لم دا یه.¹¹ ئیتز من بم یاخود نیرراوانی دیکه، ئیمه ووشه‌ی

ملکه چى مه سیح کردوه. ²⁸ کاتی
هه موو شتیك ملکه چى رۆله بوو،
ئهوسا ئه ویش ملکه چى خودا دهی،
ئهوه ی هه موو شتیکی ملکه چى
کردوه، تاكو خودا بییت به هه موو
شتیك له هه موو شتیك.

²⁹ گهر راست بی مردووان
هه رگیز هه لئه ستنه وه، ئیتر
له ئاوه لکیشانی ئهوانه ی له جیاتی
مردووان له ئاوه لده کیشرین چ
سوودیکی هه یه؟ کهواته بۆچی
له جیاتی ئهوان خۆیان
له ئاوه لده کیشن؟ ³⁰ ههروهها بۆچی
ئیمه هه موو کاتی خۆمان ده خه یه
مه ترسییه وه؟ ³¹ ئه ی برایان پستان
ده لیم، من رۆژانه روویه رووی مردن
ده بوه وه، به و شانازییه ی له ئیوه دا هه مه
به هۆی عیسا ی مه سیحی
خودا وه ندمان. ³² گهر بیته وهك
مرۆقیك به ره نگاری درندان بوو مایه
له شار ی ئه فه سۆس، ئهوسا چ
سوودیکم ده بوو؟ گهر بیته مردووان
هه لئه ستنه وه، ئیتر ئیمه ش ده لئین:
(وه رن با بخۆین و بخۆینه وه، به یانی
مردنه). ³³ هه له مه خه له تین، چونکه
په یوه ندی خراب ره وشتی جوان تیك
ده دات. ³⁴ هۆش به یینه وه بهر خۆتان،

بو ئهم ژیا نه بی، ئهوا ئیمه
به ده به خترین کهس ده بین له نیو مرۆف.
²⁰ به لام له راستیدا مه سیح له نیو
مردووان هه ستایه وه بوو به نیو به ره ی
نووستوان. ²¹ جا چۆن مردن به هۆی
مرۆقیك هاته کا یه وه،
زیندو بوو ونه وه ی مردووانیش به هۆی
مرۆقیك بوو. ²² ههروهها چۆن
هه موو به هۆی ئادهم دهرن، به هه مان
شیوه هه موو به هۆی مه سیح
زیندو و ده بینه وه. ²³ به لام هه ر یه کهو
به نۆره ی خۆی، یه که محار مه سیح وهك
نۆبه ره یه كه هه ستایه وه، ئینجا دوا ی
گه رانه وه ی ئهوانه ی سه ر به مه سیحن
هه لئه ستنه وه، ²⁴ دوا ی ئه مه کۆتایی
دیت، کاتی پادشاهیته ی ده دات
به خودا ی باوك، پاش ئه وه ی هه موو
سه ر کردایه ته ی ده سه لات و هیتیک
له ناو ده بات. ²⁵ عیسا ده بی ئه وه نده
فه رمان ره وایی بکات، هه تا هه موو
دوژمنانی ده خاته ژیر پیه وه. ²⁶ ئیتر
دوا دوژمن که له ناو ده بری مردنه.
²⁷ چونکه خودا {هه موو شتیکی
ملکه چى ژیر پی کردوه}. به لام
کاتی ده لئى هه موو شتیك
ملکه چ کرا، شتیکی ئاشکرایه خودا
ناگریته وه، ئه وه ی هه موو شتیکی

شكۆمەندى جياوازى خويان ھەيە.
 42 بەم جورەش ھەلسانەوھى
 مردووان: ئەوھى دەچپىرى
 لەفەوتاوى، لەھەلسانەوھە فەوتائى نىيە.
 43 لەسوو كايەتى دەچپىرى،
 لەشكۆمەندى ھەلدەستىتەوھە.
 لەلاوازى دەچپىرى، لەھىز
 ھەلدەستىتەوھە. 44 بەلەشى سروشتى
 دەچپىرى، بەلەشى رۆحى
 ھەلدەستىتەوھە. گەر لەشى سروشتى
 ھەبى لەشى رۆحىش ھەيە. 45
 ھەرەكەت لەكتى پىرۆز نووسراوھە: {
 ئادەمى يەكەم لەشكى زىندوو بوو. }
 بەلام دوا ئادەم رۆحىكە ژيانان
 پىدەبەخشى. 46 ئەوھى يەكەم رۆحى
 نىيە بەلكو لەشى سروشتىتەوھە
 دواتر رۆحىيە. 47 مرقى يەكەم
 لەزەوى بوو لەخۆن دروست كرا،
 بەلام مرقى دووھەم لەئاسمانەوھە. 48
 كەواتە ئەوھى لەخۆن دروست بوو،
 ئەوانەش لەخۆن ئاوا دەبن. ئەوھش
 لەئاسمانەوھە، ئاسمانى كانىش ئاوا
 دەبن. 49 جا چۆن ئەو وئىنەيمان
 وەرگرتووھە كە لەخۆن دروست
 كراوھە، بەھەمان شۆھە وئىنە ئاسمانى
 وەردەگرين. 50 ئەھى برايان، من پىتان
 دەلیم: گۆشت و خوین ناتوانى بىتتە

ئىت ھەلە مەكەن، چونكە ھەندىكتان
 نەزانن سەبارەت بە خودا. من ئەمە
 دەلیم تا شەرمەزارىن.

ھەستانەوھەمان چۆن دەبى؟

35 لەوانەيە يەكك پىرسى:
 (مردووان چۆن ھەلدەستتەوھە، بە چ
 جورە لەشكى دەگەرئەوھە؟) 36 ئەھى
 گىلا ئەوھى دەچپىرى زىندوونايىتەوھە
 ھەتتا نەمرى. 37 ئەوھى دەچپىرى ئەو
 شتە نىيە كەوا دىتەدەرەوھە، بەلكو
 تەنھا دەنكە گەئە ياخود ھەر تۆرىكى
 دىكە. 38 ئىنجا خودا ئەو شۆھەي
 دەداتى كە خۆى دەيەوى، ھەرەكەت
 چۆن ھەموو جورە تۆرىك شۆھەي كى
 تايىبەتى داوھتى. 39 بەھەمان شۆھە
 ھەموو لەشكى يەك شۆھەي نىيە،
 بەلكو مرقى لەشكى ھەيە، ئازەل
 لەشكى دىكە، ماسى لەشكى ھەيە
 بالندە لەشكى دىكە. 40 تەنى ئاسمانى
 ھەيە تەنى زەوىش ھەيە، بەلام
 شكۆمەندى تەنە ئاسمانىيە كان شتىكەو
 شكۆمەندى تەنى زەوىش شتىكى
 ترە. 41 شكۆمەندى خۆر شتىكەو
 شكۆمەندى مانگىش شتىكە،
 ھەرەوھە شكۆمەندى ئەستىرەش
 شتىكى تر، ئەستىرەش لەگەل ئەستىرە

خوداۋەندى دەكەن بىي سوود نىيە.

يارەككۆردنەۋە بۇ باۋەرداران

16

بەلام لەبارەى كۆكردنەۋەى يارمەتى
 بۇ برا پىرۆزەكان، چۆن كۆمەلە
 باۋەردارەكانى ناۋچەى غەلا تىيەم
 راسپاردوۋە، ئىۋەش ئاۋا بكەن. ² با
 ھەر يەكەتان لەرۆزى يەكشەممە چەند
 پارەى لەتوانادايە بىخاتە لايەك، تا ئەو
 رۆزە پارە كۆنەكرىتەۋە كە دەگەمە
 لاتان. ³ جا كاتى گەيشتمە لاتان، كى
 بەباش دەزانن لەناۋ خۆتان دەياننىرم
 بەنامەۋە تائەۋ يارمەتییەى
 كۆتان كىردۆتەۋە بۇ قودس بىيەن. ⁴
 ئەگەر پىۋىست بو، خۆم لەگەلئان
 دەرۆم. ⁵ كاتى دېم بۇ لاتان تى دەپەرم
 بەناۋچەى مەكدۆنيا، چونكە دەبى
 بەمەكدۆنيادا برۆم. ⁶ لەۋانەبە
 ماۋەبەك لاتان بىم، ياخود لەۋانەبە
 ھەموو زىستان لاتان بىيتمەۋە، ئىنجا
 رىگای سەفەرم بۇ ئاسان بكەن بۇ
 ھەر شۆيىك كە دەمەۋى. ⁷ چونكە
 ئەمجارە نامەۋى تەنھا بەسەر پىي
 بتانىيىم، بەلكو ھىۋادارم گەر
 خوداۋەند خواستى لەسەربى
 ماۋەبەكى زۆر لاتان بىيتمەۋە. ⁸ بەلام

مىراتگرى پادشاھىتى خودا، ھەروەك
 چۆن فەۋتاۋ نايىتە مىراتگرى
 نەفەۋتاۋ. ⁵¹ گوى لەم نەيىبە بگرن:
 ئىمە ھەموومان ناخەۋىن؟ بەلكو
 ھەموومان دەگۆرپىن، ⁵² ئەمەش
 يەكسەر لەچاۋتروكانىك روودەدات،
 كاتى دوا كەرەنالى دەدرى ۋ دەنگ
 دەداتەۋە. ئەوسا مردوۋان
 بىگەندەلى ۋ فەۋتان ھەلدەستتەۋە،
 ھەروەھا ئىمەش دەگۆرپىن. ⁵³ چونكە
 دەبى ئەو سىروشتە فەۋتاۋە نەفەۋتاۋى
 پېۋشى ۋ سىروشتى مردوۋ نەمرى
 پېۋشى. ⁵⁴ كاتى فەۋتاۋ نەفەۋتاۋى
 دەپوشى ۋ مردن نەمرى دەپوشى،
 ئەوسا ئەۋەى لەكىيى پىرۆزدا
 نووسراۋە دىتەدى: {سەر كەۋتن
 مردنى قوۋتدا. ⁵⁵ ئىت ئەى مردن كوا
 سەر كەۋنت؟ ئەى گۆر، كوا
 پىۋەدانى؟} ⁵⁶ پىۋەدانى مردن
 گوناھە، ھىزى گوناھ شەرىعەتە. ⁵⁷
 بەلام سوپاس بۇ خودا، ئەۋەى
 سەر كەۋنتى بە ئىمە بەخشىۋە بەھۋى
 عىساي مەسىحى خوداۋەندنامان. ⁵⁸
 كەۋاتە، ئەى برايانى خۆشەۋىستىم،
 جىگىرو چەسپاۋ بن، خۆتان
 بەتەۋاۋى بۇ خوداۋەند تەرخان
 بكەن، ئىت بزانن ئەۋەى بۇ

له گەل هەموو ئەوانەى له گەلێان ئیش دە کەن.¹⁷ دلشاد بووم بە هاتنى ئیستیفانۆس و فەرتوناتوس و ئەخائیکۆس، چونکە شونى ئیویان گرتەوه بۆم،¹⁸ ئەوان رۆحى منو ئیویان گەشاندهوه، ئەو جورە کەسانە رێزیان بۆ دابنن.

¹⁹ کۆمەلەى باوەردارانى ئاسیا سلاوتان لى دە کەن، ئەکیلاو بریسکالا له گەل ئەو کۆمەلەى لەمالە کەیان کۆدەبنهوه بەناوى خوداوهند بەگەرمى سلاوتان لى دە کەن.²⁰ هەموو برايان سلاوتان لى دە کەن، ئیوش بەماجى پالو پیرۆز سلاو لەیە کترى بکەن.

²¹ منم پۆلس سلاوى منتان لى ئى کە بە دەستى خۆم بۆتان دەنوسم.²² بەلئى ئەو کەسەى عیسای خوداوهندى خوشناوى با نەفرەتى لى ئى. (ماراناسا) وواتاى: ئەى خوداوهند وەرە.²³ بەرە کەتى عیسای مەسیحى خوداوهندتان له گەل بىت.²⁴ بەو خوشەویستیهتان دەسپیرم کە له عیسای مەسیحە. ئامین.

هەتا رۆزى پەنجاهەمین له ئەفەسۆس دەمىنمەوه،⁹ چونکە دەرگای پانو بەرین بۆ ئیشى کارىگەر کراوەتەوه بۆم، هەرچەندە زۆر دوژمنیشم هەیه.¹⁰ گەر تیمۆسوس بۆ لاتان هات، با بەئاسودەى لەناوتان بى، چونکە ئەویش وەك من کارى خوداوهند دەکات.¹¹ نامەوى کەس بەسووکى سەیری بکات، بەلکو له گەرانه ودا یارمەتى بدەن و بەئاشتى بەرپى بکەن، چونکە من و برايان چاوەرپى دەکەین،¹² هەر وهها زۆر داوام لەئەپۆلۆسى برامان کرد هەتا له گەل برايان بى و دیدەنیتان بکات، بەلام ئەو نەبوست ئیستا بۆ لاتان بى، ئیتز کەى بۆى ریکەوت ئەوسا بۆ لاتان دىت.

کۆتایى

¹³ ئیشک بگرن، جیگىرین لەباوەر، پیاوى نازابن، بەهێرین.¹⁴ هەرچیهک دەکەن له خوشەویستیهوه بیکەن.¹⁵ ئیوه دەزانن مالى ئیستیفانۆس پيشه بهره بوون له ئەخائیه، خویان تەرخان کردبوو بۆ خزمەت کردنى خوشک و برا پیرۆزەکان،¹⁶ داواتان لى دەکەم، ئەى برايان، گوێرا بەلئى ئەوان بن،

دووم نامەى پۆلس بۆ باوەردارانى كۆرنسۆس

هۆى نووسىنى نامەى دووم بۆ كۆمەلەى باوەردارانى كۆرنسۆس، ئەو گرژىە بوو كە لەنۆيان پۆلس و كۆمەلە كەدا هەبوو، بە هۆى هەندى لەئەندامانى كۆمەلە كە، كاتى هېرشىكى توندىان كردبوو سەرى. بەلام پۆلس لە نامە كەدا ئارەزووى خۆى دەردەبرى بۆ ئاشتىبونەو و دلخۆشى خۆى دەردەخا ئەگەر ئەم ئاشتىبونەو يە بىتەدى.

لە بەشى يە كەمى نامە كە، پۆلس باسى پەيوەندى خۆى دەكات بە كۆمەلەى باوەردارانى كۆرنسۆسەو. باس دەكات بۆچى بە توندى وەلامى ئەو سووكايەتى پىكردەو بەرھەلستىە دەداتەو كە لەلایەن كۆمەلەى باوەردارانى كۆرنسۆسەو تووشى ھاتبوو. پاشان دلخۆشى خۆى دەردەبرى، چونكە وەلامە توندە كەى بوو هۆى ئاشتىبونەو و تۆبە كردن. دوایى پۆلس تكا لە كۆمەلەى باوەرداران دەكا بۆ ئەو وى كۆمەك بۆ باوەردارانى يەھودىە كۆبكەنەو.

لە كۆتايى نامە كە شەدا بەرگرى لە نىراوتى خۆى دەكا لە دژى ئەو كەسانەى لە كۆرنسۆس ووتبووان گوايا ئەوان نىراوى راستەقىنەن و پۆلس نىراوى راستەقىنە نىيە.

1

بى.

خودای دلنەوايى كەر
3 پىرۆزە خودا، باوكى عيسای
مەسىحى خودا وەند، باوكى پىر لە
بەزەيى و خودای ھەموو دلنەوايىك،
4 ھەر ئەو لە ھەموو ناخۆشيبە كدا
دلنەوايىمان دەكات، تاكو بتوانىن بەو
دلنەوايىيەى لـە خودا وە
وەرمانگرتوو، دلنەوايى خەلكى تر

لە پۆلسەو، نىراوى عيسای
مەسىح لەسەر خواستى خودا،
ھەر وەھا لە تيمۆساوسى براو، بۆ
كۆمەلەى خودا لە كۆرنسۆس،
ھەر وەھا بۆ ھەموو برا پىرۆزە كان لە
گشت ناوچەى ئەخائىيە. 2 با
بەرەكەت و ئاشتى خودای باوكمان و
عيسای مەسىحى خودا وەند بۆ ئيوە

بەسەر باوەرتان بگرین، بەلكو ئیئە
لەگەلتان كار دەكەین بۆ خویشیتان،
چونكە ئیئە بەباوەر چەسپاون.

2

لەبەرئەو بەرپارمدا نەبەم بۆ لاتان،
تاكو سەردانەكەم بە غەمباریەو نەبێ.
2 چونكە گەر من دلتەنگم كردن،
ئیتێ كێ دلتشادم دەكات جگە لەئیئە
كە دلتەنگم كردوون؟ 3 بۆیە نامەى
پیشوم بۆ نووسین، تا كاتێ هاتم
دلگرا نەبم بەوانەى پیوستە بنبە
سەرچاوەى خویشیم. باوەرم بە
هەمووتان هەبە، كەوا خویشى من
خویشى هەمووتانە. 4 كاتێ نامەى
یەكەم بۆ ناردن زۆر غەمبارو
دلتەنگ بووم فرمیسك بەچاومدا
دەهاتەخوارەو، مەبەستم ئەو نەبوو
دلتەنگتان بكەم بەلكو تا بزانی من
چەند ئیئەم خویش دەوى.

ئى خوش بوون لە گوناھبار

5 گەر هاتوو یەكێكتان بوو هۆى
دلتەنگیتان، ئەمە تەنھا من دلتەنگ
ناكات، بەلكو تا رادەبەك هەمووتان،
گەر زۆرم نەووتی. 6 ئیستا ئیتێ بەسە
ئەو سزایەى لەلایەن زۆر بەتانبەو

لەوسەر گەرپامەو سەرتان
لێ دەدەمەو، دواى ئەو هۆى رینگای
سەفەر بۆ ئاسان بکەن بۆ ناوچەى
یەهودیە. 17 ئایا من دوو دلم كاتێ
ویستم ئەو بەكەم؟ ئایا من پلانیەكەم
وەك مەزقێكى ئەم جیھانە داناو، كە
ئامادەبە لەیەك كات بەلێ نەخێرو
بەلێ؟ 18 وەك چۆن خودا سەرراستە،
ووشەكانى ئیئەش بۆ ئیئە (بەلێ) و
(نەخێر) نییە، 19 هەر وەها عیساى
مەسیحى رۆلەى خودا، ئەو هۆى من و
سیلوانس و تیمۆساوس مەزگینى
ئەومان پیتاندا، لەیەك كات (بەلێ) و
(نەخێر) نەتوو. بەلام لەئەودا
بەردەوام هەر (بەلێ) بوو، 20 چونكە
هەموو بەلێنەكانى خودا لەئەودا
(بەلێ) خوێ دۆزیو. بۆیە ئیئە
بەهۆى ئەو هۆ دەلێن (ئامین)، بۆ
شكۆمەندى خودا. 21 ئەو خودایە
ئیئەو ئیئەو لەمەسیحدا
چەسپاندوو، هەر وەها دەستپیشانى
كردوون. 22 هەر ئەویشە مۆرى
خۆى لى داوین و رۆحى پیرۆزى
پیمان بەخشیو وەك پیشەكى.

23 خودا ئاگای لیبە بۆچى نەهاتم
بۆ كۆرنسۆس، چونكە بەزەویم پیتان
دەهاتەو. 24 ئیئە نامانەوى دەست

دەبات، ھەرۋەھا بەھۇى ئىمە
 لەھەموو شوئىتېك زانىارى مەسىح
 بلاۋدە كاتەو ەك بۆنىكى خۆش.¹⁵
 ئىمە لای خودا بۆنى خۆشى
 مەسىحىن لەنىۋان ئەوانەى رزگاربان
 دەبىۋ لەنىۋان ئەوانەى لەناودەچن.
¹⁶ بۆ ئەوانە بۆنى مردنە بۆ مردن، بۆ
 ئەوانى تر بۆنى ژيانە بۆ ژيان، ئايا كى
 بەتوانايە بۆ ئەم كارە؟¹⁷ ئىمە ەك
 زۆربەى خەلك بازرگانى ناكەين بە
 ووشەى خودا، بەلكو بە دلئسۆزى
 لەبەردەم خوداۋ لەلايەن خوداۋە
 باسى عىسای مەسىح دەكەين.

خزمەتكارى پەيمانى نوى

3

ئايان ئىمە دووبارە دەست بە
 ستايش كردنى خۆمان دەكەين؟ يان
 پىۋىستە ەك ەندى كەس دەيكەن،
 راسپاردە نامەتان نیشان بدەين، يان
 ئىۋە شتېكى وا بە ئىمە بدەن؟² ئىۋە
 نامەى ئىمەن كە لەدلئمان نووسراۋە،
 لەلايەن ەموو خەلك دەتوانرى
 بخوئىرئەتەوۋە بئاسرى.³ بەلى
 دەر كەوت ئىۋە نامەى مەسىحن،
 ئەوۋەى ئىمە لەسەر داۋاكارى ئەو
 نووسىۋمانە، ئەمەش بە مەرەكەب

دراۋە بەسەر ئەو كابرايە،⁷ بە
 پىچەۋانەى ئەۋە باشترە بۆتان
 لىى خۆش بن و دلئەۋايى بكەن، ئەگىنا
 خەفەت گىانى تىك دەشكىنى.⁸
 لەبەر ئەۋە راتان دەسپىرم خۆشەۋىستى
 خۆتانى بۆ دەرېرن.⁹ مەن ئەمەم بۆ
 نووسىۋن ەتا تاقىتان بكەمەۋەۋە بىنم
 ئايا بۆ ەموو شتېك ملكەچن.¹⁰
 گەر ھاتوۋ لەيەكىك خۆش بوون،
 ئەوسا منىش لىى خۆش دەم. جا
 لەبەر ئىۋە لەبەردەم مەسىح لەو
 كەسە ياخود لەو شتە خۆش دەم.¹¹
 تا شەپتان دەست بەسەرماندا
 نەگرىت، چونكە ئىمە لەمەبەستە كانى
 شەپتان بى ئاگا نين.

سەر كەۋتن بەھۇى عىسا

¹² كاتى گەيشتمە شارى ترواس
 تا مزگىنى مەسىح بەدم، ئەوسا
 دەرگای كار كردنى خوداۋەندم بۆ
 كرايەۋە.¹³ بەلام زۆر نارەحەت
 بووم، چونكە تىۋسى بىرام
 نەدۆزىەۋە، ئىت مالتاۋايىم
 لەباۋەرداران كردو رۆشىتم بۆ
 ناۋچەى مەكدونىيا.
¹⁴ بەلام سوپاس بۆ خوا، ئەۋەى
 ەموو كاتى بەرەۋە سەر كەۋتمان

ئېستا له بهر اورد كردنى له گەل
شكۆمەندى رادە بە دەور.¹¹ چونكە
گەر ئەوەى لە ناوچو بوو شكۆدار
بوو، باشە ئەوەى نەمرە دەبى چ
شكۆمەندىيە كى هەبى!

¹² چونكە ئىمە ئەم هېوايەمان
هەيە، ئىمە چاوە ترسین.¹³ ئىمە وەك
موسا نین، ئەوەى پىچەى لەسەر
دەم چاوى دانا، هەتا ئیسرايىليە كان
كۆتايى شكۆى فەوتاو نەبیین.¹⁴

بەلكو مېشكيان تاريك بووه، چونكە
تا ئەمروژش، كاتى پەيمانى كۆن
دەخوینەوه، هەمان پىچە هەر ماوه،
چونكە تەنھا بەمەسېح لادەچى،¹⁵

بەلئى، تا ئەمروژ هېشتا مېشكيان
داخراوه، كاتى شەرەعتى موسا
دەخوینریتەوه بۆيان.¹⁶ بەلام گەر
مروژ رووبكاتە خوداوەند، ئەوسا ئەو
پىچەيە لادەچى.¹⁷ ئېستا خوداوەند

رۆحه، جا رۆحى خوداوەند
لەهەر كۆى بىت، ئازادى لەوئىيە.¹⁸

ئىمە هەموومان بەروويە كى كراوه
تەماشای شكۆمەندى خوداوەند
دەكەين، هەر وەك لەئاوینەدا،
دەگۆرپىن بۆ وینەى ئەو، لەپلەيە كى
شكۆمەندى بۆ پلەيە كى تر، ئەو هەش
لەخوداوەندەوه دیت كە رۆحه.

نەنووسراوه بەلكو بە رۆحى
زیندوى خودا، هەر وەها لەسەر
تەختەى بەردین نەنووسراوه، بەلكو
لەسەر تەختەى دلئى مروژ.

⁴ ئىمە متمانەيە كى لەم جۆرەمان
هەيە بەهۆى مەسېح سەبارەت
بەخودا.⁵ ئەو هەش نەك بلئین بەتواناين
تا بلئین ئىمە شتیکمان هەيە، تواناى
ئىمە لەخوداوەيە.⁶ ئەوەى ئەو
تواناىەى دا بەئىمە تا بىين
بەخزمەتكارى پەيمانى نوئى. پەيمانى
رۆح نەك نووسراوى كۆن، چونكە
نووسراوى كۆن دەكوژى، بەلام
رۆح ژيان دەبەخشى.

⁷ گەر بىتو ئەو خزمەتەى دەبىتە
هۆى مردن كە لەسەر بەرد هەلكەنرا
بوو [شەرەعت] بەمەزنى هاتى، بە
شيوەيەك نەوەى ئیسرايىل نەيانتوانى
بەتەواوى سەبرى رووى موسا بکەن،
بەهۆى درەوشانەوهى دەموچاوى،
كە فەوتاو،⁸ ئاخۆ دەبى چەند
بەشكۆو مەزنتى بى خزمەتى رۆحى
پىروژ؟⁹ گەر بىتو ئەو خزمەتەى دەبىتە
هۆى تاوانبار كردن شكۆمەندى، ئىت
دەبى خزمەتى بى تاوان كردن چەند
شكۆدارتر بى؟¹⁰ لەم حالەتە ئەوەى
شكۆمەندى هەبوو شكۆدار نەماوه

د ئسۆزی له خزمه تکردن 4

له بهر ئه وهی خودا به بهزهیی خۆی ئەم خزمه تهی داوه به ئیمه، ئیتر نابێ ووره بهر بدهین.² چونکه هه موو هه لئسو کهوتیکی ناشهرین و ته له که بازی رهت ده که بینه وه، فیل ناکهین و وشه ی خودا ناگۆرین، به لکو به ده رخستنی راستی راستگویی خۆمان ده سه لئین بۆ و یژدانی هه موو خه لک له بهر ده م خودا.³ به لام گهر مزگینه که مان شاراهه بێ، ته نها لای ئه وانه شاراهه یه که له ناو ده چن،⁴ خودا وهندی ئەم جیهانه ﴿شهیتان﴾ ئەو بێ باوه رانه ی وا کوێر کرد وه، نه توانن رووناکی مزگینه ی شکۆ مه ندی مه سیح بینن، ئەوه ی وینه ی خودایه. کئیمه مزگینه ی بۆ خۆمان نادهین، به لکو مزگینه ی عیسا ی مه سیح ده ده ی بن که خودا وهنده، ئیمه ش خزمه تکاری ئیوه ی له پیناوی عیسا.⁶ چونکه خودا بوو ووتی: {با له تاریکی رووناکی هه لئیت}، هه ر ئەو بوو دلمانی رووناک کرده وه، بۆ رووناک کرده وه ی زانیاری

شکۆ مه ندی خودا له پروی مه سیح.
7 به لام ئەم گه ئینه یه ی ئیمه هه مانه له ناو گۆزه ی گلته، تا ئه و هێزه له راده به ده ره ده رکه وه ی، که له خودا وه یه نه ک له خۆمان.⁸ ناخۆشی ته نگمان پێ هه لده چنی له هه موو لایه که وه، به لام ووره بهر نادهین. سه رمان لی ده شیوی، به لام بی هیوا نابین.⁹ ده چه وسئینه وه، به لام خودا وازمان لی تاهینی، به زه وماندا ده ده ن، به لام له ناو ناچین.¹⁰ هه موو کاتی له له شماندا ئازاری مردنی عیسا هه لده گرین، تا ژیا نیشی له له شمان ده رکه وه ی.¹¹ هه رچه نده ئیمه جارێ زیندووین، له گه ل ئه وه شدا هه میشه ده درینه ده ست مردن له پیناوی عیسا، تا له له شی فه و تا ومان ژیا نی عیسا ده رکه وه ی.¹² ئیتر به م شی وه یه، مردن له ئیمه کار ده کات، به لام ژیا ن له ئیوه دا کار ده کات.

چاونه ترسی له خزمه تکردن

13 چونکه ئیمه هه مان رو حی باوه رمان هه یه، بۆیه وه کو ئەوه ی نووسیه یه تی: {باوه رم کرد بۆیه قسه م کرد.} ئیمه ش باوه رمان هه یه بۆیه قسه ده که یین.¹⁴ ئیمه ده زانین ئەوه ی

دهدرتتی له ئاسمان، که به دهست دروست نه کراوه.² چهند به تاسه وه ئاره زووی ئه وه ده کهین، مالتی ئاسمانیمان بکریته بهر،³ چونکه ههر کاتی له بهرمان کرد رووت نابین.⁴ ئه وهندهی لهم چادره دابین، ده نالتین له ژێر بارگرانی، نامانهوی ئه و خانووه دابکهین، به لکو ئه وهی تریش له سه هری له بهر بکهین، تا کو ژیانی تازه ههر چی فه و تا وه تیامان ههلتی لووشی.⁵ به لام خودا خۆیهتی ئیمه ی بو ئهم مه به سه ته ئاماده کردوه، جا بو ئهم شتانه هه مووی، رۆحی پیروزی وه ک پیشه کی پیمان داوه.⁶ ئیمه هه موو کاتی بروامان هه یه وه ده زانین که ئیمه کاتی له له شدا نیشه جین له خودا وه ند دوورین.⁷ چونکه ئیمه به باوه ر ده رۆین نه ک به یینراو.⁸ که واته ئیمه دلنایین، به لامانه وه باشتره واز لهم له شه به یین و لای خودا وه ند نیشه جی بین.⁹ ئیت وه ک یه ک وایه لای ئیمه، گهر لای خودا وه ند بین یا خود له سه ر ئهم زه ویه بژین، ئامانجمان رازی کردنیه تی.¹⁰ چونکه ده بی هه موومان له به رده م دادگای مه سیح را وه ستین، تا کو ههر یه ک له ئیمه

عیسای خودا وه ندی له ئیو مردووان هه ستانه وه، له گه ل عیسا ئیمه ش هه لده سیته وه، ئه وسا ئیمه له گه ل ئیو به یه که وه بو به رده می خۆی ده بات.¹⁵ ئهم شتانه هه مووی ده چیژین له پیناوی ئیو ده، تا به ره که تی خودا زۆر بیته بو خه لکی زیاتر، تابیه ته مایه ی بهرز کردنه وه ی سوپاسی زیاتر بو شکۆمه ندی خودا.

¹⁶ له بهر ئه وه ووره بهر نادهین، گهر به رواله تیش له ناو بچین، ئه و ناوه رپۆک و ده روونمان رۆژ به رۆژ تازه تر ده بیته وه.¹⁷ ئه و نازاره سووک و که م خایه نه مان شکۆمه ندیه کی گرانی هه تاهه تایی لی دیته کایه وه بو مان،¹⁸ چونکه ئیمه ته ماشای شته بینراوه کان ناکهین، به لکو ته ماشای شته نه بینراوه کان ده کهین، چونکه شته بینراوه کان کاتین، به لام شته نه بینراوه کان هه میشه یین.

مائی هه تاهه تایی

5

ئیمه ئه وه ده زانین، که ی چادری زه ویمان رووخا ئه وه ی تیابدا ده ژین، له لایه ن خودا وه مالتی هه تاهه تایمان

پاداشتی خۆی وەرگری بە گوێرە ی ئەو کارانە ی کردوو یەتی کاتی بە لەش ژیاو، ئیتر باش بووی یا خود خراب.

خزمەتی ناشت بوونەو

¹¹ چونکە ترسی خودا وەند لە دلمانە، ئیمە هەول دۆدەین باوەر بە خەلکی بەیین. بەلام خودا بەتەواوی دەمان ناسی، هیوادارین ئیووش بە وێژدانستان بە تەواوی ئیمە بناسن. ¹²

ئیمە نامانەوی ستایشی خۆمان بکەین، بەلکو دەمانەوی پێتان بلێن بەچییەو شانا زیمان پێکەن، ئەوسا دەتوانن وەلامی ئەوانە بدەنەو کەوا شانازی بە روالەتی مەژۆ دەکەن نەک بەوی لە دلپایەتی. ¹³ گەر مێشکمان تیکچوو بی ئەو بۆ خودایە، گەر هۆشمندیش بین ئەو لەبەر ئیوێه. ¹⁴

چونکە خۆشەویستی مەسیح دەستی بەسەر ئیمە گرتوو، لەبەر ئەوی زانیمان یەکیک لەجیاتی هەموو خەلک مرد، ئیتر هەموو خەلک مردن. ¹⁵ ئەو لەپێناوی هەمووان مرد هەتا زیندوووان ئیتر بۆ خۆیان نەژین، بەلکو بۆ ئەوی لەپێناویان مردو هەستایەو. ¹⁶ لەمەولا بەیێ روالەت

تەماشای کەس ناکەین، گەر بێتو جاران بەپیی لەش تەماشای مەسیحمان کردی، ئیتر لەئێستاو بەم شیۆه یە نایناسین. ¹⁷ گەر یەکیک سەر بە مەسیح بی، ئەوا دەبێتە بوونەوهریکی تازه، شتە کۆنەکان نەمان و بەسەرچوون، ئەو هتا هەموو شت نوێ بوو تەو. ¹⁸ ئەمەش هەمووی لەخوداوەیە کە ناشتی کردبەو لەگەل خۆی بەهوی مەسیح، ئینجا خزمەت کردنی ئەم ناشت بوونەو یە بە ئیمە سپارد. ¹⁹

واتە خودا جیهانی ناشت کردەو لەگەل خۆی لەمەسیحدا، ئیتر لەسەر گونا لەیان ناپرسیتەو ووشە ی ناشت بوونەو ی بە ئیمە سپاردوو. ²⁰ کەواتە ئیمە بالئۆزی مەسیحین، خودا بەهوی ئیمە ووتار دەدات، لەبەر ئەو لەجیاتی مەسیح داواتان لی دەکەین لەگەل خودا ناشت بنەو. ²¹ لەپێناوی ئیمە ئەوی کرد بە گونا هەرچەندە گوناھی نەدەناسی، تا لەئەودا بەشداری راست و دروستی خودا بکەین.

6

وەک ئیشکەرێک لەگەل خودا

داواتان لى دەكەين، بەرەكەتى خودا بى سوود وەرەگرن. ² چۈنكە خودا دەلى: ئەو كاتەى جىي رەزامەندىم بوويت، گويم بۆ گرتويت، لە رۆزى رزگارى يارمەتىم دايت. { جا سەيركە ئەو ەتا ئىستايە كاتى رەزامەندى و ئىستايە رۆزى رزگارى. ³ نامانەوى لە ەىچ شتىك بىين بە كۆسپ لەرپىگى كەس، بۆ ئەوى رەخنە لە خزمەتتان نەگىرى، ⁴ بەلكو وەك خزمەتكارى خودا لە ەمموو شتىك خۆمان دەردەخەين: بە ئارام گرتنى مەزمتان لە كاتى تەنگانەو ناخوشى و لىقەومان، ⁵ لىدان و گرتن و شلەژان، ماندووى و شەونوخونى و برسەتى دا، ⁶ بەپاكى و زانىارى و دان بەخوگرتن و زمان شىرىنى، ەروەها بەرۆخى پىرۆزو خوشەوىستى پاك، ⁷ بەقسەى راست و ەىزى خودا و چەكە كانى راست و دروستى بۆ دەستى راست و چەپ، ⁸ لەستايىش كردمتان و سووكايەتى پى كردمتان، ناوبانگى باش و ناوبانگى خراب، ەلخەلەتەنەر لە كاتىك راستگوين، ⁹ نەناسراو لە كاتىك باش ناسراوين، مردو و لە كاتىك زىندووين، سزادراو

لە كاتىك نەكوژراوين، ¹⁰ غەمبار لە كاتىك ەردەم دلشادين، ەژار لە كاتىك زۆر كەس دەولەمەند دەكەين. وەك يەككى ەىچى نەبى، ەرچەندە ەمموو شتىكمان ەبە. ¹¹ ئەى دانىشتوانى كۆرنسۆس، دەمان كراو ەبە دلتمان فراوانە. ¹² بى گومان ئىو شوى خوتان گرتو و لە دلتمان، ەرچەندە ئىو ئەو ەندە شوپنتان نىبە بۆمان. ¹³ وەك مندالى خۆم لە گەلتان دەدويم، كەواتە ئىو ش دلتان بكنەو ە بۆمان.

پەرسىگى خوداى زىندو و

¹⁴ لە گەل بى باو ەران تىكە لاو مەبن، چۈنكە راست و دروستى و خرابە چ پەيوەندىبە كيان بەبەكەو ەبە؟ ەروەها رووناكى چ ەاوبەشەبەكى لە گەل تارىكى ەبە؟ ¹⁵ يان چ تەبايىبەك لە نىوان مەسىح و بەلىعال [شەيتان] ەبە؟ يان چ شتىك ەبە باو ەردارىك بە بى باو ەرىكەو ەبەسىتتەو ە؟ ¹⁶ ەروەها پەرسىگى خودا چ رىككەوتنىكى لە گەل بتە كان ەبە؟ ئىمە پەرسىگى زىندووى خوداين، بەپى ئەو ەى خودا ووتوبەتى: { لە نىوانىيان نىشتەجى

پيۆه ده كهم، له گهڻ ئه وهه موو
تهنگانه و ناخوشيانه دا دلم پره
له دلنه وايي و خۆشيهك به دهم باسي
ناكري.

⁵ راسته، له و كاته ي گهيشتووينه
مه كدوني له شمان هيچ نه حه ساوه ته وه،
بهلكو له هه موو لايهك تهنگو چه له مه
رووي ليناوين، ئه مهش ئه وه
ناكو كيه ي ده ورو بهرمان بوو، ترسي
له دلتمان زياد كرد. ⁶ به لام ئه وه
خودايه ي دلنه وايي كهري ئه وانه يه كه
ووره يان بهر داوه، دلنه وايي

ئيمه ي كرد به هاتني تيتوس بۆ لامان،
⁷ ئه مهش نهك تهنها له بهر ئه وه ي تيتوس
بۆ لامان هاتووه، بهلكو له وه زياتر
دلتمان به وه خۆش بوو تيتوس چه ند
دلنه وايي كراوه له لايه ن ئيوه. ئه وسا
بۆي گيڤامه وه سه باره ت به په ره وشي و
غه مباري ئيوه، ههروه ها دلگه رميتان
بۆ من، ليره ناتوانم ده ريريم چه ند
به وه دلشاد بووم.

⁸ هه رچه نده دلته نگم كرده وون
به و نامه يه ي بۆم ناردن، له گهڻ
ئه وه شدا من ئيستا لتي په شيمان نيم،
راسته من په شيمان بوومه وه، كاتي
زانيم نامه كهم بۆ ماويهك دلگه راني
كردوون، ⁹ به لام ئيستا دلشادم، ئه و

ده بو له گه ليان ده رۆم، ده مه وي بيم
به خودايان و ئه وانيش بين به گه لم،
¹⁷ له بهر ئه وه له ناويان برۆنه ده ره وه و
به جييان به يتلن، چي گلاوه ده ستي بۆ
مه به ن، خودا وه ند ده لتي، ئينجا
به خيڤه اتنتان ده كهم و ¹⁸ ده بيم به
باوكتان، ئه وسا ئيوه ش ده ين به كورپو
كچم، ئه مه خودا وه ندي تواندار
ده ولي.

7

ئه ي خۆشه ويستان، له بهر ئه وه ي ئيمه
ئهم به لئنه مان هه يه، باخۆمان پاك
بكه ينه وه له هه موو گلاويه كي له شو
رۆح، له ترسي خودا با پاك و پيرۆزي
ته و او به ده ست به ينين.

تۆيه كردن به هۆي غه مباري

² دلستان بكه نه وه بۆمان. هه له مان
له گهڻ كه ستان نه كرده وه، ره وشتي
كه سمان تيك نه داوه له ئيوه، ههروه ها
كه سمان له ئيوه نه خه له تاندووه. ³ تيتو
ئهمه ناليم تا گله يستان لي بكه م،
چونكه له پيشا پيم ووتون ئيوه
له دلتمان دان به شيويهك ئاماده ين
له گه لستان بمرين و بژين. ⁴ من زۆر
پشتان بي ده به ستم و زۆر شانازيتان

لەمەش زياتر دلخۆش بووين به
دلخۆشى تیتۆس، كه چۆن بههۆى
هەمووتان حەساوتەهە. ¹⁴ گەر من
شانازىم بهئىوه كرديى ئەوه پىم شەرم
نيسه، هەر وهك راستى هەموو شتىكم
بۆ باسكردن، هەر وهها تیتۆسىش
راستى شانازى ئىمەى بۆ دەر كهوت.
¹⁵ ئەو ئىستا لەدلەهە زياتر له جارن
ئىوهى خۆش دەوى، كاتى ئەوهى
دەكهوتتەوه ياد چۆن ئىوه
بهگۆرپرايهلى و رپزى ترسهوه
پيشوازىتان لىكرد. ¹⁶ من دلشادم
بهوهى دەتوانم لههەموو شتىك
بهتەواوى پشتتان پىبەستم.

بهخشين بهدلفراوانى

8

دەمهوى، ئەى برايان، ئىوهش بزنان
سەبارەت بهو بەرەكەتەى خودا كه
دەر كهوتتوه بۆ كۆمەلە
باوهردارەكانى مەكدونىيا. ² چونكه
لەتاقىكردنەهوى تەنگانەى توند
خۆشيان لىدەرپزاوه، هەر وهها
لەنهبوونىيهكى سەخت
دەولەتمەندىيهكى بەدلفراوانىيان
لىدەرپزا. ³ من شايبەتى ئەوه دەدەم
لهخۆيانەوه بهپىيى تواناى خۆيان

نامەيەم نووسيووه، ئەمەش لەبەر ئەوه
نيسه كهوا غەمبارم كردوون، بەلكو
لەبەر ئەوهى غەمبارىتان بووه هۆى
تۆبه كرددن، ئەمەش غەمىك بوو
لەلايهن خوداوه بوو، تا ئىتر بههۆى
ئىمەوه ئازار نهچيژن. ¹⁰ چونكه ئەو
غەمبارىهى لهخوداوهيه، دەيبته هۆى
تۆبه كرددن، ئەمەش رزگارى تىدايهو
پەشيمان بوونەوه لەسەرى پىويست
ناكات، بەلام ئەو غەمبارىهى له
جيهانهوهيه دەيبته هۆى مردمان. ¹¹
كهواته سەير كەن ئەو غەمبارىهى
لهخوداوه هات، چى لهئىوه
دروست كردووه، چ پەرۆشيهك، چ
چالاکيهك بۆ پاكانه كرددن
لهخۆتان، چ توورپهيهك، چ
ترسىك، چ ئارهزوويهكى بههتير، چ
دلگەرميهك، چ حەزىك بۆ
دادپەروهرى! بهمانه ئىوه
دەرتان خست لهو شتانه هەمووى
پىتوانن كه رووى داوه. ¹² كهواته
ئەم شتانهم بۆ نەنووسيون لەپىناوى
تاوانبار ياخود تاوان لىكراو، بەلكو
تا دەر كهوى لهبەردەم خودا چ
دلگەرميهكەتان هەيه سەبارەت
بهئىمە، ¹³ ئەمەش بووه هۆى
دلنەوايمان.

سالى رابردوو دەستتان پىكرد، تەنھا بەكردەوھ نا بەلكو بە خواست.¹¹ ئىستا ئەم كارە تەواو بكەن، بەو پەرۆشسىيە دەستتان پىكردوو، ئەوئەندە بەدەن لە تواناتان داىە.¹² گەر بەراستى ئامادەبىتان ھەبى، ئەوا خودا پىي رازى دەبى بەگوپرەى ئەوھى ھەتەنە ئەك ئەوھى نىتانە.

¹³ مەبەستەم ئەوھ نىيە خەلكى تر دەبى بەجەستەنەوھو بارگرانى بۆ ئىوھ بى.¹⁴ بەلام مەبەستەم لە يەكسانى ئەوھىە: لە داھاتوودا با پرى ئىوھ كەم و كورپى ئەوان پرى بكاتەوھو پرى ئەوانىش كەم و كورپى ئىوھ پرى بكاتەوھو، تاكو يەكسان بىي.¹⁵ لەم بارەيەوھە كىيى پىرۆز دەلتى: ئەوھى زۆرى بەكۆردۆتەوھو زۆر زۆرى نىيە، ھەرەوھە ئەوھى كەمى كۆكۆردۆتەوھو زۆر كەمى نىيە.

ناردنى تىتۆس بۆ كورنسۇس

¹⁶ مەن لە دلەوھ سوپاسى خودا دەكەم، كەوا تىتۆس زۆر بەپەرۆشەوھىە بۆ ئىوھو بايەختان پىدەدات.¹⁷ ئەو پىشوازى لە داواكارىيەكەى ئىمە كىردو لەمەش زىاتر يەكسەر ئامادەبوو بۆ لاتان

بەلكو زىاتر لەتواناى خۆيان پارەيان داوھ.⁴ زۆر بەگەرمى داوايان لىكردىن بەشداريان پەسەند بكەين بۆ يارمەتى دانى خوشك و برا پىرۆزەكان.⁵ بەمە ئەوان زىاتريان كىرد لەوھى چاوەرپىمان دەكرد، چونكە يەكەبجار خۆيان داىەدەست خوداوەند ئىنجا ئىمە بەگوپرەى خواستى خودا.⁶ ئىت داوامان لەتیتۆس كىرد ئەم بەرەكەتەى دەستى پىكردوھ لاتان تەواوى بكات.⁷ ھەرەك ئىستا لەھەموو شتىك زىادتان كىردوو، لەباوھەر، لەقسەكردن، لەزانىن، لەچالاكى، لەخۆشەويستيان بۆ ئىمە، ھەول بەدەن لەم بەرەكەتەش زىاد بكەن.

⁸ مەن نامەوى فەرمان بەسەرتان بەدەم، بەلكو تاراستى خۆشەويستيان دەرکەوى، دەمەوى تاقىتان بکەمەوھ لەچاوە خەلكى كەدا.⁹ چونكە دەزانن بەرەكەتى عىساى مەسىحى خوداوەند چىيە، ھەرچەئەندە ئەو دەولەتمەند بوو بەلام لەپىناوى ئىوھدا بوو ھەزار، ھەتە ئىوھ بە ھەزارى ئەو دەولەتمەند بن.

¹⁰ ئەمە راي مەنە لەو بارەيەوھ، ئەوھش بۆ بەرژوھەندى ئىوھىە: ئەوھى

تا راستی شانازیمان بهئێوه بۆ ئهوان
 دهر كهوى.

9 بهخشين به دئشاديهوه

من به پيويستى نازانم له بارهى
 يارمهتى داني خوشك و برا پيرۆزه كان
 بۆتان بنووسم،² چونكه ئاماده بستان
 دهزانم و شانازيم پيوه كردوه لای
 مه كدۆنيه كان و پيم ووتن، ناوچهى
 ئهخائيه له سالى رابوردوووه
 ئامادهن، ئهم دلگهرميهى ئيوه بووه
 هوى هاندانى زۆربهيان.³ من ئهو
 برايانم نارد له لاتان، تا وا دهر نه كهوى
 شانازيمان لهو بارهيهوه ههروا
 بهخۆرايى بوو بىت، بهلكو دهمهوى
 بهتهواوى ئاماده بن بهو شيويهى
 باسم كردوه.⁴ تا شهرمهزار نه بين
 بهرامبهر ئهو باوهر زۆرهى ههمانه
 پستان، كاتى ههندى لهمه كدۆنيه كان
 هاتن له گهلمان بۆ لاتان و بينان ئيوه
 ئاماده نين.⁵ له بهر ئهوه به پيويستم
 زانى داوا لهو برايانه بكهم كه پيش
 من بۆ لاتان ديسن، سه رپهرشتى
 كۆكردنهوى ئهو بهخشينه بكن كه
 بهلستان داوه بيهن، تاكو ئاماده بى،
 هيوادارم ئهمهش دهر برينيك بى

بىت بى ئهوهى من داواى لى بكهم.
¹⁸ له گهلم ئهو برايه كمان نارد كه
 ناويانگى دهر كردوه به مزگينيدانى
 له لای ههموو كۆمهله باوهر داره كان.
¹⁹ تهنها ههر ئهمه نا بهلكو ئهو برايه
 له كۆمهله كانهوه ههله بژيرووه
 له گهلمان گهشت بكات بۆ ئهو
 خزمهته بهره كه تدارهى ههلمان
 گرتوو، بۆ شكۆمهندى خودا و هندو
 پيشاندانى خواسته باشه كه مان.²⁰
 ئيمه بايه خ بهوه ده دهين، كهس
 سه رزه نشتمان نه كات له سه ر شيويهى
 دابهش كردنى ئهو بهخشينه زۆره.²¹
 چونكه مه به ستمان چا كه به، نهك تهنها
 له بهر چاوى خودا و هند، بهلكو
 له بهر چاوى خهلكيش.²² له گهلم ئهو
 دووانه برايه كى ترمان نارد، ئه ویش
 زۆر جار تا قيمان كوردۆتهوه
 سه يرمان كرد له زۆر شت چالاكه،
 ئهو ئيستا چالاكتر بووه چونكه زۆر
 پستان بى ده به ستى.²³ تيتۆس
 هاوړى و ئيشكه ره له گهلم له پيناوى
 بهرژه و هندی ئيوه، بهلام ئهو دوو
 برايهى له گهلميان، نيرراوانى
 كۆمهله كانن، شكۆمهندى مه سيجن.
²⁴ كهواته له بهردهم كۆمهله كان
 خوشه و يستى خۆتانيان بۆ دهر خه ن،

بکەن.¹² ھەستانان بەم خزمەتە پیرۆزە تەنھا پێویستە کانی برا پیرۆزە کان جی بە جی ناکات، بەلکو دەبێتە ھۆی ئەوێ خەلکیکی زۆر سوپاسی خودا بکەن.¹³ بەتاقی کردنەوێ خزمەتە کەتان، دەبنە مایە سستایش کردنی خودا بەھۆی ملکہ چیتان لەدان پیمانان بەمزگیانی مەسیح، ھەر وھا دلقراوانیتان لەبەشداری کردن لە گەل ئەوان و لە گەل ھەمووان.¹⁴ ئەوان نوێژتان بۆ دەکەن و بەپەرۆشن بۆ بینیتان، چونکە بەرە کەتی خودا کە لەسەر ووی بیری مرۆفە لە ئیوھە دەرکەوت.¹⁵ سوپاس بۆ خودا بەرامبەر ئەو بەخشینە کە بە دەم باسی ناکری.

بەرگری پۆلس لە خزمەتە کە

10

من پۆلسم، بەرۆح سووکی و نیانی مەسیح داواتان لی دەکەم، من ساکارم کاتی پووبەرپووم لە گەل ئیوھ، بەلام زۆر چاوەنەترسم سەبارەت بە ئیوھ کاتی لیتان دوورم.² ناچارم مە کەن بەراستی رەقیم لە گەل تان کاتی دیم بۆ لاتان،

لە دەست و دلقراوانیتان نە ک وە ک سەرانی.

لەر استیدا ئەوێ کەم بچینی، کەم دروینە دە کات، ھەر وھا ئەوێ زۆر بچینی، زۆر دروینە دە کات.⁷ با ھەر یە کە تان ئەو ھەندە خۆی دە یەوێ بیدا، ئەمەش با بە ئارەزووی خۆی بی نە ک بە ناچاری، چونکە ئەوێ بە دلخۆشییەو دە بە خشی خودا خۆشی دەوێ.⁸ خوداش دەتوانی ھەموو بەرە کە تان پی بە خشی تا پری، بۆ ئەوێ ھەموو کاتی ک و لە ھەموو شتی ک بە گۆرە ی پێویستتان ھە بی ھەر وھا تا پیتان بی بە خشی بە پرییەو بۆ ھەموو کرداریکی باش.⁹ ھەر و ک لە زەبوور نووسراو: {بە دەست و دلقراوانیەو یارمەتی ھەزارانی دا، راست و دروستیە کە ی تاهە تابیە دە مپیتەو.} ¹⁰ جا ئەو خودایە ی توو دەدات بە جوتیارو نان دە بە خشی بۆ خۆراک، توو بە ئیوھش دەدات و دروینە ی راست و دروستیتان زیاد دە کات.¹¹ لە ھەموو شتی ک دەوڵە مەند دە بن، تا ھەموو کاتی دلقراوانین، بەمەش دە بینە ھۆی ئەوێ خەلکیکی زۆر سوپاسی خودا

که ههول ددهم به نامه کانم
بتان ترسیتم. ¹⁰ چونکه هه ندىك
دهلین: (نامه كانى توندوتیژو به هیژو،
به لام ناماده بوونی خووی کاریگهر
نیسه و قسه كانى به تاله.) ¹¹ با ئهو
که سهی ئەمه دهلی بزانی، ئهو
شنانه ی له نامه کانم دهینوسمو لهووی
نیم، هه مان شت ده کهم کاتی خووم
هاتم بو ئهووی.

¹² ئیمه ناویرین خوومان له گهل
ئهو انه به راورد به کین یاخود خوومان
بخهینه ریزی ئهو انه ی شانازی به خویمان
ده کهن. کاتی خویمان به خویمان
به راورد ده کهن و ده پیون، ئیتر هیچ
تیناگهن! ¹³ به لام ئیمه زیاد له ئاستی
پیویست شانازی به خوومان ناکهین.
به لکو بهو شیوه یه ی بگونجی له گهل
ئهو سنووه ی خودا بو ی داناوین تا
ئهو ئاسته ی بتوانین بگهینه لاتان. ¹⁴
ئیمه سنووری خوومان نابرین و واش
داینانین پیتان نه گه یشتوین، چونکه
ئیمه یه کهم کهس بووین هاتین و
مزگینی مه سیحمان پی راگه یاندن. ¹⁵
شانازی ناکهین زیاتر له پیویست به
ماندوو بوونی خه لکی، به لکو
هیوادارین باوه رتان به هیز بی و ماوه ی
کار کردمان له نیوانتان فراوان بی، ¹⁶

به تابه تی له گهل ئهو انه ی و
بیرده که نه وه به پیی خواستی له ش
هه لسو کهوت ده کهم. ³ راسته ئیمه
مرۆفین و له م جیهانه دا ده ژین به لام
ئیمه وه که خه لکی ئەم جیهانه شه ر
ناکهین. ⁴ چونکه ئهو چه که ی شه ری
پی ده کهین جیهانی نیسه، به لکو
چه کی خودایه، توانای له ناو بردنی
هه موو قه لایه کی پستهوی هه یه. ⁵
هه موو شه ره قسه به ک و هه موو شتیك
له ناو ده بین که خووی ده ره خات بو
به ره لستی زانیاری خودا، هه رو هه
هه موو بیرکی مرۆفانه به دیل
ده گرین بو ملکچه ی مه سیح. ⁶
نامادهین سزای هه موو کاریکی
یاخی بو انه بدهین، گهر ئیوه
به ته وای گویرایه لی خودا بن.

⁷ راستیه که هه یه پیویسته چاوی
لی نه پۆشری و روو به رووی بنه وه.
کاتی یه کیك له و باوه ره دای سهر
به مه سیحه، با بیته وه یادی ئهو چه ند
سهر به مه سیحه، ئیمه ش هه رو هه. ⁸
من شه رم ناکه م، گهر بی تو توژی
زیاتر له وه ی پیویسته شانازیم به و
ده سه لاته کردبی که خودا داو یه تی
پیمان، ئەمه ش بو بنیاد نانتانه نه که بو
رووخاندن تان. ⁹ نامه وی و ده ره که وم

راگه ياندن، ياخود رۆحيك وەر گرن
 جگه لهو رۆحهی وهرتان گرتوو،
 يان مزگىتيه كى تر قبول بكن جگه
 لهوهی قبولتان كرد، ئەوا خوٽانى
 دهدهنه دهست بهوپهري ئامادهيهوه.
⁵ لهو باوره دام من نرخم كه مژ نيهه
 لهو نيرووه ناودارانسه. ⁶ لهوانهيه
 لهقسه كردن ئەوهنده زمان پاراو
 نهيم، بهلام زانياريم ههيه، له ههموو
 شتيكيش ئەوه مان بوٽان
 روونكردهوه.

⁷ ئايا من گوناھم كردوو كاتى
 بهخوٽايى مزگىتى خودام بو داو نو
 خوٽم نزم كردهوه ههتا ئيوه
 بهرزبنهوه؟ ⁸ من دزيم له كو مه له
 باوره داره كانى تر ده كرد، كاتى پارهم
 لى وه رگرتن له جياتى ئەو خزمه تهى بو
 ئيوه ده كه م، ⁹ هيج قورسايه كم
 نه خستيووه سهر شانتان، له كاتى
 پيوستيم كه له ناوتان بووم، چونكه
 ئەو برايانهى له مه كدو نياوه هاتبوون
 پيوستيه كانميان جى به جى كرد. بهم
 شيويه سوور بووم له سهر ئەوهى
 خوٽم بپاريزم لهوهى قورسايه بجهمه
 سهر شانتان و سووريش دهيم. ¹⁰ وهك
 راستى مه سيح له من دايه، هيج
 كهسى ناتوانى له ناو جهى ئەخائيه ئەم

تا مزگىتى بو دوورتر له وولاتانى ئيوه
 بيهين، نايى شانازى بكهين بهو
 كارهى يه كچىكى تر كردوو يه تى. ¹⁷ }
 ئەوهى دهيهوى شانازى بكات، با
 شانازى به خودا وهند بكات. ¹⁸ }
 چونكه ئەوهى خودا وهند ستايشى
 بكات په سهند كراوه، نهك ئەوهى
 ستايشى خوئى بكات.

پوئس و نيرووه درؤز نه كان

11

هيوادارم له ئاستى ههندى گيلايه تى
 من ئارام بگرن، ههر چهنده به راستى
 ئارام ده گرن. ² من دلگه رميه كى
 خودايى داىگرتووم سه باره ت به ئيوه،
 چونكه نيشانم كردوون بو مرؤفيك
 كه مه سيحه وه مهوى پيشكه شى
 ئەوتان بكم وهك كچىكى بيگهرد كه
 ته نها هى مي رده كه يه تى. ³ به لام
 ده ترسم ئەمهم بو نه كرى، ههروهك
 چو ن ماره كه توانى حهوا له بهه شت
 به فيل هه له خه له تىنى، ههرواش
 ده توانرى ئيوه له دل سو زى و پا كى
 مه سيح دوور بخرتنه وه و چهوا شه
 بكرين. ⁴ چونكه گه ههندى كهس
 هاتنه لاتان و عيسايه كى تريان
 راگه ياند جگه له وهى پيمان

دەیلیم که بەباوەر شانازی بەخۆی دەکات،¹⁸ چۆن زۆر لەخەلکی دەیانەوی شانازی بەشتی ئەم جیهانە بکەن، منیش دەمەوی جارێک ئەو شانازی بەخۆم بکەم.¹⁹ جا ئێوە بەدڵشادبەوه لەنەزانان قبول دەکەن، چونکه خۆتان ئەوەندە تیگەیشتون!²⁰ چونکه قبول دەکەن لەوانەیی دەتان کەن بەکۆیلە یان نیچیر، یاخود خۆیان بەگەورە دادەنێن بەسەرتان، تالانتان دەکەن، لەدەمو چاوتان دەدەن.²¹ من ئیستا شەرمەزارم، پێوستە بلیم ئیمە چەند لاواز بووین سەبارەت بەم شتانه!

بەلام لەبەرئەوهی من وەك نەزانیک دەدویم، هەرچیهك ئەوان دەتوانن بەچاوەتەرسبەوه شانازی پێوه بکەن منیش هەروەها دەتوانم.²² گەر بێتو ئەوان عیبرانی بن؟ منیش هەروەها. یان ئیسرایلیی؟ منیش هەروەها. یاخود لەنەوهی ئیبراهیم؟ منیش هەروەها.²³ یان خزمەتکاری مەسیح؟ من لەوان زیاتر (وەك شیتیک قسەدەکەم). زۆر زیاتر ماندوو بووم، بەندخانەم زیاتر چیشتوو، زۆر زیاتر دارکاری کراوم، چەندین جار مردم بەچاو

شانازیەم لێ سیتیتەوه.¹¹ بەلام بۆچی؟ ئایا چونکه من ئیروم خۆش ناوی؟ خودا دەزانی من چەند ئیروم خۆش دەوی!

¹² لەگەڵ ئەمانەش ئەوهی دەیکەم لەسەری بەردەوام دەبم، هەتا بیانوی ئەوانە بپریم که دەیانەوی وای دەربخەن ئەوانیش وەکو ئیمەن سەبارەت بەوهی شانازی پێوه دەکەن.¹³ ئەوانە ئیروای درۆزنو ئیشکەری فیلبازن خۆیان لەشیوهی ئیروای مەسیح دەردەخەن.¹⁴ جیی سەرسوڕمان نییه، چونکه شەیتان خۆی لەشیوهی فریشتە دەردەخات.¹⁵ کەواتە شیتیکی سەیر نییه گەر خزمەتکاری لەشیوهی خزمەتکاری راست و دروستی خۆیان دەرخەن. دواڕۆژی ئەوانە بەپێی کرداریانە.

نازاری پوئس لەخزمەتی مەسیح

¹⁶ من جارێکی تر دووبارە دەکەمەوه، کەس من بەنەزان دانەنی، بەلام گەر بێتو من وا دابین، ئەوا وەك نەزانیک قبولم بکەن، تاكو منیش تۆزی شانازی بەخۆم بکەم.¹⁷ ئەوهی ئیستا دەیلیم بەگوێرەیی خوداوەند نییه، بەلكو وەك نەزانیک

ئەوھى تاھەتابە پىرۆزە،³² ئەو پارىزگارەي لەلايەن ھارتسى پادشاوھ بۆ شارى دىمەشق دانرابوو، چاودىرىيەكى زۆرى خستىبووھ سەر شارى دىمەشق بۆ گرتىم،³³ بەلام منيان خستە ناو سەبەتەو لەپەنجەرەي شورەي چوار دەورى شارەكە منيان شۆر كرده خوارەوھ، ئىت بەو شىۋەيە رزگارم بوو لەدەستى.

بىننى پۇئس و دركى لەش

12

پىۋىستە شانازى بگەم، ھەرچەندە ھىچ سوودى نىيە، بەردەوام دەم لەسەر بىننىو ئەو شتانەي خوداۋەند بۆم ئاشكرا دەكات.² من پياۋىك دەناسم لەمەسىحدا بوو، پىش چوار دە سال فراندیان بۆ سىھەم تەبەقەي ئاسمان. ئايا بە لەشەوھ بوو ياخود بى لەش؟ نازام! خودا دەزانى.³ ھەرۋەھا دەزانم ئەو پياۋە بۆ بەھەشت فرىندرا، بەلەشەوھ بوو ياخود بى لەش؟ نازام! خودا دەزانى.⁴ لەۋى گۆيى لە قسەيەك بوو مەزۇ نايى بىلىۋ ناتوانى باسى بكات.⁵ سەبارەت بەو پياۋە شانازى دەكەم، بەلام

بىنئوھ.²⁴ جوولەكە كان بەقامچى پىنج جار سى و نۆ قامچيان لىداوم،²⁵ ھەرۋەھا سى جار داركارى كراوم، جارنىك خەلك بەردبارنيان كرددوم، سى جار لەكەشتىدا بوومو شكاوھ، جارنىكيان شەو و رۆژنىكى تەواۋ لەناۋ ئاۋى دەريا ماومەوھ.²⁶ بەھۋى گەشتى زۆرم ھەمىشە كەوتوومە مەترسى رۋوبارو مەترسى دزو جەردە، ھەرۋەھا مەترسى گەلەكەم مەترسى مىللەتان، مەترسى لەشارەكان و مەترسى لەدەشت و مەترسى لەدەرياۋو مەترسى برايانى درۆن.²⁷ زۆر تووشى زەحمەتى و ماندوۋىي و شەنخونى زۆر، برسېتى و تىنۋىتى و رۆژوگرتنى زۆر، سەرماۋ رۋوتى بووم.²⁸ ئەمانەش ھەموو لەلايەك، رۆژ لەدۋاى رۆژ دەبى زياتر خەمى ھەموو كۆمەلە باۋەردارەكان بچۆم.²⁹ جا كى ھەيە لاواز بى و من لەگەلى لاواز نەم؟ ياخود كى ھەيە بگەۋىتە گوناھ و من لەخەفەتا بۆى نەسوۋىتم؟³⁰ گەر بىتو شانازى بەخۆم بگەم، ئەوا شانازى بەدەرخستنى لاوازىم دەكەم.³¹ خوداى باۋكى عىساى خوداۋەندمان دەزانى درۆ ناكەم

له گەل ئەو شادا پێویست بو
 له سەرتان ستایشم بکەن.¹² ئەو
 نیشانانەى نێراو دەر دەخات،
 بەویەرى ئارام گرتنەو له نێوانتان
 ئەنجامم داو، بەهۆى نیشانەو
 کارى سەرسورپهتەر و کردارەو.¹³
 ئایا ئێرەم بەکەمتر زانیو له کۆمەلە
 باوەردارەکانى تر، جگە لەو هەش
 بارگرانیم نەبوو یۆ ئێو؟ گەر وایە
 لەم هەلەبەم بپورن!

¹⁴ ئیستا ئامادەم بۆ سێهەم جار بۆ
 لاتان بێم، هەر وەها نایمە بارگرانی
 بەسەرتان، چونکە خۆتایم دەوی
 نەك پاره تان. لەبەر ئەو هەى رۆلە پاره
 بۆ دایک و باوک کۆناکەنەو،
 بەلکو لەسەر دایک و باوکە بۆ
 رۆلەکانیان ئەو بکەن.¹⁵ بە
 دلشادیەو پاره و هەر جیهەکم هەیه
 خەرجى دەکەم لەپێناوى ئێو. گەر
 ئێو زۆرتر خۆشەویست، ئایا
 کەمتر منتان خۆش دەوی؟¹⁶ بەلام با
 وابى من بارگرانیم نەبوو یۆ ئێو.
 ئێو دەلێن: من کابرایەکی فیلبازم
 بە فیل دەستم بەسەرتان دا گرتوو.

¹⁷ ئایا بەهۆى ئەوانەى ناردوو مە بۆ
 لاتان فیلەم لى کردوون؟¹⁸ کاتى
 لەسەر داواکارى من تیتۆس لەگەل

سەبارەت بەخۆم شانازى ناکەم، تەنھا
 بە لاوازیە کاتم شانازى دەکەم.⁶ گەر
 بێتو بمەوى شانازى بە خۆمەو بکەم،
 بى مێشكى نییه، چونکە من راستى
 دەلێم، بەلام من دەترسم لەو هەى
 یەکیك و لە من بگات زیاتر لەو هەى
 دەیین و لێم دەبیست.⁷ تا
 لووت بەرز نەبم بەو شتە گەورانەى
 خودا بۆى ئاشکرا کردووم، درکێکم
 لێدرا لەلەشم، وەك لەنێراوى
 شەیتان بێت، تا ئازارم بداو خۆم
 هەلنەکیشم.⁸ بۆ ئەم مەبەستە سى
 جار لەخودا پارامەو ئەووم
 لەکۆل بکاتەو،⁹ بەلام خودا
 پى ووت: (بەرەکتەى منت بەسە،
 چونکە توانای من لەلاوازی تەواو
 دەبى). لەبەر ئەو بەدلشادیەو
 شانازى بە لاوازی خۆم دەکەم،
 هەتا توانای مەسیح بێتە سەرم،¹⁰
 جا لەپێناوى مەسیح، رازى دەم
 بەرگەى لاوازی و سووکایەتى و
 ناخۆشى و چەوسانەو و مالتۆیرانى
 بگرم، چونکە هەر کاتى
 لاوازم بەهێز دەم.

¹¹ ناچار تان کردم وەك شیتیم لى
 بێت! چونکە کەمتر نیم لەنێراو
 ناودارەکان، هەرچەندە هیچ نیم،

مەسەلە يەك پيويستە بەشايەتى
 دووان يان سيان بچەسىي. }²
 جارى پيشوو كە لاتان بووم ئيۆەم
 ئاگادار كوردەو، ئيسستاش
 جارئكى تر لەم نامەيە ئەوانەى جاران
 گوناھيان كوردوو لە گەل
 ھەموو ئەوانى تر ئاگاداريان
 دەكەمەو ھو پييان رادە گەيەم گەر
 ھاتوو جارئكى تر بۆ لاتان ييم
 بەزەييم بە كەس نايەتەو،³
 چونكە ئيۆە داواى بەلگە لەمن
 دەكەن كەوا عيسا بەھۆى من
 دەدوى لە گەلتان. ئەو سەبارەت
 بە ئيۆە لاواز نيبە، بەلكو بەتوانايە
 لەناوتان.⁴ راستە عيسا لەلاوازی
 لەخاچدرا، بەلام ئيسستا زیندوو
 بەھۆى توانای خودا، چونكە ئيمە
 لاوازين لەئەودا، بەلام لەلایەن
 ئيۆ ئيمە پيويستە لەئەودا بژين
 بەھيۆرو توانای خودا.

⁵جا خۆتان تاقى بکەنەو
 سەيرى خۆتان بکەن بزەن بە باوەر
 دەژين! لەخۆتان بکۆلنەو،
 ئايا نازان عيساى مەسيح
 لەناوتان دايە؟ گەر ئەمە نەزان
 ئەوا ئيۆە سەرنەكەوتوون
 لەتاقى كوردنەو.⁶ بەلام

يەكئىك لەبرايان ھات بۆ لاتان، ئايا
 تيتۆس فيلى لىكردوون؟ ئايا ئيمە بە
 ھەمان رۆح كار ناکەين، بەھەمان
 رينگادا نارۆين؟
¹⁹ئايا ئيۆە لەو باوەرەدان، ئيمە
 ئەم ھەموو شتەى دەيلتئين بۆ
 بەرگرى كوردنە لە خۆمان؟ بەلام ئەى
 خۆشەويستان ئيمە لەبەردەم خودا
 لەمەسيحدا دەدوين و ھەمووى بۆ
 بنيادناستە.²⁰ من دەترسم كاتى ييم
 بۆ لاتان، بە شيۆەيەك بتانينم كە
 نامەوى، ئيۆەش بە شيۆەيەك من ببين
 كە ئەتەنەوى. بەواتاى لە ئيوانتان
 ناكۆكى، چاوييسى، تورەيى،
 خۆويستى، بوختان، قسە ھينان و
 بردن، لەخۆبايى، بەرەللايى ھەي.
²¹من دەترسم كاتى ييم بۆ لاتان
 خودا نزمم بکات لەئيوانتان، بەوہى
 زۆر خەفەت بچۆم بۆ ئەو كەسانەى
 لەپيشا گوناھو ھەلەيان كوردوو،
 كەچى تۆبەيان نەكردوو لەوہى
 كوردويانە لە گلاوى و داوين پيسى و
 بەدرەوشتى.

خۆتان تاقى بکەنەو

13

ئەمە سيھەم جارە ديم بۆ لاتان، } ھەر

بكهون، له گهڵ يه كترى به ئاشتى
 بژين، ئهوسا خوداى ئاشتى و
 خوشهويستى له گهڵتان دهى.¹²
 بهماچى پيروژ سلاو له يه كترى
 بكهن.¹³ هه موو خوشك و برا
 پيروژه كانى ئيره سلاوتان لى
 ده كهن.

¹⁴ با بهر كهتى عيساى مه سىحى
 خودا وه ندمان و خوشهويستى خودا و
 به شدارى رۆحى پيروژ له گهڵ
 هه مووتان بى.

هيوادارم، بزنان ئيمه لهو
 تاقى كردنهويه ده رچووين.⁷
 ئيمه نويز ده كهين بو خودا تا
 يارمهتيتان بدات و هه له نه كهن،
 ئه مهش له بهر ئه وه نيه تا
 ده ركهوى ئيمه مرؤفى چاكين،
 بهلكو ته نها بو ئه وه يه ئيره چى
 چاك و راسته بيه كن، هه رچه نده
 خه لكى به سه ر نه كه وتوو مان
 دا بنين.⁸ چونكه ناتوانين هيج
 شتى بكهين دژى راستى، بهلكو
 ده مانهوى خزمهتى بكهين.⁹ ئهوسا
 چه ند دلشاد ده بين گه ر له بى
 هيزى ئيمه ئيره به هيز بن، نويزى
 ئيمهش بو ته واوى ئيره يه.¹⁰ وا
 پيش ئه وهى بو لاتان بيم
 هه موو شتيكم بو نووسين، هه تا
 كاتى هاتم بو لاتان ناچار نه يم به
 ره قى له گه لتان بجوليمه وه، چونكه
 خودا وه ند ده سه لاتى دا وه پيم تا
 بنىادتان بكهم نهك
 هه لتان بوه شينم.

هانداو و سلاوى كۆتايى

¹¹ له كۆتاييدا ئه ي برايان،
 خوا حافىز، بو ته واوى هه ول ئيدهن،
 ناگاتان له داواكارىه كانم بى، ريك

نامه‌ی پۆلس بۆ باوه‌رداران‌ی غه‌لاتیه

غه‌لاتیه ولایه‌تیکی رۆمانی بوو له‌ئاسیای بچووک، هه‌ندی مامۆستا له‌وی به‌ره‌هلستی پۆلسیان کرد و ووتیان پتویسته باوه‌ردار خه‌ته‌نه‌بکری و کار به‌شه‌ریعه‌تی موسا بکات تاوه‌کو خودا بیتاوانی بکات (2:14).
له‌به‌رئه‌وه نامه‌که‌ی پۆلس بۆ کۆمه‌له باوه‌رداره‌کانی غه‌لاتیه ئامانجی ئه‌وه بوو، ئه‌وه که‌سانه‌ی چه‌واشه‌ کران به‌م فیرکردنه نادرسته بگه‌رێنێته‌وه سه‌ر باوه‌ری راسته‌قینه.

پۆلس سه‌ره‌تا به‌رگری له‌مافی خۆی ده‌کات پتیی بووتری نیرراوی عیسی مەسیح، ئه‌مه‌ش له‌دژی ئه‌وه که‌سانه‌ی ده‌یانووت نیرراویکی راسته‌قینه نییه، پتیش له‌سه‌ر ئه‌وه داده‌گری که نیرراویه‌که‌ی له‌لایه‌ن هیچ ده‌سه‌لاتیکی مرۆقه‌وه نه‌هاتووه، به‌لکو له‌لای خوداوه هاتووه، به‌شێوه‌یه‌کی تاییه‌تیش بانگ‌کراوه بۆ ئه‌وه‌ی کار له‌ناو ناجووله‌که‌کان بکات. پاشان پۆلس باسی ئه‌وه ده‌کات چۆن مرۆقه‌ته‌نهما به‌باوه‌ر بیتاوان ده‌بی، ئه‌مه‌ش به‌ره‌که‌تیکی خودایه. له‌کۆتاییدا ده‌یسه‌لمیڤی ژبان له‌مه‌سیح له‌و خۆشه‌ویستیه هه‌لده‌قوتلی که سه‌رچاوه‌که‌ی باوه‌ر به‌مه‌سیحه.

عیسای مەسیحی خوداوه‌ندتان له‌گه‌ڵ
بی،⁴ ئه‌وه‌ی خۆی کرد به‌قوربانی
له‌پیناوی گوناوه‌کاغان، تا رزگارمان
بکات له‌م جیهانه‌ خراپه‌ی ئیستا،
به‌پتیی خواستی خودای باوکمان.⁵ بۆ
ئه‌وه شکۆمەندی تاهه‌تایه. ئامین.

مزگینیه‌کی دیکه نییه

⁶من سه‌رم سوپماوه. چۆن وا
به‌خیرایی واز له‌و که‌سه ده‌هێن که

1

له‌پۆلسه‌وه، ئه‌وه‌ی نه‌له‌لایه‌ن
خه‌لکه‌وه نه‌ به‌هۆی خه‌لك نیرراوه،
به‌لکو له‌لایه‌ن عیسی مەسیح و
خودای باوک ئه‌وه‌ی مەسیحی له‌نیو
مردوووان زیندوو کردوه.² هه‌روه‌ها
له‌هه‌موو ئه‌وه خوشک و برایانه‌ی لیژه
له‌گه‌لم‌دان. بۆ ئه‌وه کۆمه‌له
باوه‌رداران‌ه‌ی له‌ناوچه‌ی غه‌لاتیه‌ن.³
با ناشتی و به‌ره‌که‌تی خودای باوک و

بەبەرە كەتتى مەسىح بانگى كىردوون،
شونى مۇگىتتە كى دىكە دە كەون؟⁷
مەبەستەم ئەو نىيە مۇگىتتە كى دىكە
هەبى، بەلكو ھەندىك لەناوتان

دەيانەوى سەرتان لى شىوتىن و
مۇگىنى مەسىح تىك بەدەن. ⁸ بەلام
تەننەت گەر ئىمە مۇگىتتە كىمان
پىدان، ياخود فرىشتەنى ئاسمان

مۇگىتتە كى پىدان، جگە لەووى
لەئىمەو پىتان دراو، با نەفرەتى لى
پىت. ⁹ ھەروەك پىشتەر پىمان ووتون
ئىستاش پىتان دەئىمەو، گەر يە كىك
مۇگىتتە كى پىدان جگە لەووى لە

ئىمەو پىتان دراو، با نەفرەتى
لى پى.
¹⁰ ئايا ئىستا ھەول دەدەم بۆ
بەدەست ھىننى رەزامەندى خەلكى
ياخود رەزامەندى خودا؟ يان داواى
ئەو دەكەم خەلكى رازى بىكەم؟
گەر تا ئىستا خەرىكى رازى كىردنى
خەلكى بوومايە نەدەبوومە بەندەى
مەسىح.

خودا بە بەرە كەتتى خۆى پىش
لەدايك بوونم ھەلىبۇ ئىزاردىم بانگى
كىردم، ¹⁶ خۆشحال بووم رۆلە كەى
بۆ من رابگەينى، ھەتا منىش مۇگىنى
پىدەم لەناو مىللەتان، ئەو كاتە
راوئىزم لەگەن ھىچ كەس نە كىرد. ¹⁷
نەچووم بۆ قودس بۆ لای ئەوانەى
پىش من نىراو بوون، بەلكو
يەكسەر رۆيشتەم بۆ غەرەبستان،
لەوئىشەو گەرەمەو بۆ دىمەشق.

ئىنجا داواى سى سال رۆيشتەم
بۆ قودس، تاكو پەترۆس بىنەم، پانزە
رۆژ لای ئەو مامەو. ¹⁹ بەلام لەوئى
ھىچ نىراوئىكى ترم نەدى جگە

چۆن پۇئس بوو بە نىراو؟
¹¹ برايان باش بزانن ئەو
مۇگىتتە كى رام گەياندووه، مۇگىتتە كى
نىيە لەمروؤ بى، ¹² لەكەسىشەم

چۆن پۇئس بوو بە نىراو؟
¹¹ برايان باش بزانن ئەو
مۇگىتتە كى رام گەياندووه، مۇگىتتە كى
نىيە لەمروؤ بى، ¹² لەكەسىشەم

درۆزن كە بەنھیتی ھاتبوونە ناومان، تاكو سەر بەستی عیساى مەسیحمان لى بىسىننەو ھو بان گەرتىننەو ھو بۆ كۆيلايەتى. ⁵ بەلام تەنانەت بۆ چاوتروكانىك ملكەچيان نەبووین و خو مان نەدا بە دەستیان، ھەتا پارىزگارى راستى مزگىنتان بۆ بکەين.

⁶ ئەوانەى بە گەورە پىاوان دادەنران ﴿لپىرسراوان﴾، بە لای من ھىچ گرنىگ نەبوون، چونكە خودا تەماشای رووالەتى مرؤف ناکات. من دەلیم، ئەوانە ھىچ شتىكى تازەيان نەبوو بۆ من. ⁷ بەلكو بە پىچەوانە، بۆيان ئاشکرا بوو، خودا کارى بلاؤ کردنەو ھى مزگىنى بە من داو ھەروەك چۆن ھەمان کارى بە پەترۆس داو ھەنئۆان ئەوانەى جوولە کە نین، جوولە کەن. ⁸ چونكە ئەو ھى کارى کردوو ھەخزمەتى پەترۆس بۆ جوولە کە کان، کارى ھەخزمەتى منىش کردوو بۆ نا جوولە کە کان. ⁹ دواى ئەو ھى یاقوبو پەترۆس و یۆحەننا کە بە کۆلە کە دانرابوون زانییان خودا ئەم بەرە کەتەى بە من داو ھەوسا ئەوان دەستی برايانەيان

لە یاقوبى براى خودا و ھەند نەبى. ²⁰ ئەو ھى بۆتانی دەنووسم، خودا دەزانى درۆ نىبە. ²¹ دواى بۆ ھەرىمەکانى سوریاو کیلیکیە چووم. ²² بەلام ھىشتا کۆمەلە باو ھەردارەکانى ناوچەى یەھودىە کە لە مەسیح منیان نە دەناسى. ²³ ئەنھا بیستبوویان: (ئەو پیاو ھى جاران ئیمەى دە چەوسان دەو ھ، ئیستا خو ھى مزگىنى ئەو باو ھەرە دەوات، کە جاران ھەولئى لە ناو بردنى دەدا). ²⁴ ئیتر ئەوان ستایشى خودایان کرد بە ھۆى منەو ھ.

2 رازى بوون بە خزمەتى پۆس

دواى چوار دە سال جارىكى دیکە لە گەل بەرنا با رۆیشتم بۆ قودس، تیتۆسىش لە گەل خو ھم برد. ² چوونم بۆ ئەو ھى بەراگە یاندن بوو، ئەو مزگىنیەى دەیدەم بە میللەتان لە پىتسا تەنھا خستەم بەردەم گەورە پىاوان لەو ھى، تا ھەولدانى رابوردوو و ئیستام بە فیرۆ نەروات. ³ بەلام تەنانەت تیتۆسى ھاورئى گەشتیشم کە یۆنانى بوو، ناچار نە کرا خو ھى خەتەنە بکات. ⁴ جا ئەم مەسەلە یە تەشەنەى کرد، بە ھۆى ھەندى برايانى

نەك وەك جوولە كە. ئىيتر چۆن ئەو
ناجوولە كانە ناچار دەكەيت وەك
جولو كە بژين؟

¹⁵ ھەر چەندە ئىمە بە جوولە كەبى
لەدايك بووينو لەمىللە تانى
گونابار نين، ¹⁶ لە گەل ئەو شەدا ئىمە
دەزانين مەژۇق بىتاوان نابى بە كار كەردن
بە شەرىعت، بەلكو بە باوەر بە عىساي
مەسىح، جا ئىمەش باوەرمان ھىتا
بە عىساي مەسىح تاكو بىتاوان بين بە
باوەرمان بە مەسىح، ئەمەش نەك
بە كار كەردن بە شەرىعت، چونكە
كار كەردن بە شەرىعت ھىچ كەسى
بىتاوان ناكات.

¹⁷ بەلام گەر ئىمە لەھەولداغان
بۆ بىتاوان بوون لەمەسىح، خۆمان
دۆزىھە گونابارين، ئىيتر ئايا مەسىح
خەزمەتكارى گونابە؟ بى گومان
نەخىر! ¹⁸ بەلام گەر شەيتەك
بىنا دىن ئىمەھە كە لەپىشا تىكمدابى،
ئەوا دەيسەلىنم سەرىچى شەرىعتەم
كردوھە. ¹⁹ چونكە بەھۆى شەرىعت
مەردم بۆ شەرىعت، ھەتا بۆ خودا
بژىم. ²⁰ مەن لە گەل مەسىح
لەخاچدراوم، ئىيتر مەن نىم ئەوھى
دەژى، بەلكو مەسىحە لەمەن دەژى،
ھەروھە ئەو ژيانەى ئىستا بەلەش

خەستە ناو دەستى مەن بەرناپا، لەسەر
ئەوھە رىككەھوتىن ئەوان بۆ لای
جولو كە كان بچن، ئىمەش بۆ لای
ناجوولە كە كان. ¹⁰ تەنھا داواى
ئەوھەيان لى كەردىن، ھەژاران لەياد
نەكەين، ئەمەش شەيتەكە ھەمىشە
بايەخم پىداوھە.

سەرزەنشت كەردنى پەتروس

¹¹ كاتى پەتروس بۆ شارى ئەنتاكيا
ھات، روو بەروو بەر بەرە كانىم كەرد،
چونكە شاينى گەبى لى كەردن
بوو. ¹² پىش ئەوھى ھەندى كەس
لەلای ياقوبەھە بىن، پەتروس
بەبى ترس نانى دەخوارد لە گەل
ناجوولە كە كان، بەلام كاتى ئەوان
ھاتن، خۆى كىشاھە داواھە لەترسى
خەتەنە كراوان. ¹³ لەویدا باوەر دارە
جولو كە كانى دىكەش لە گەل
پەتروس دەستيان كەرد بە دوور ووبى،
تەننات بەرناپاشيان والى كەرد بچىتە
رىزيان بەھۆى دوور ووبىيان.

¹⁴ كاتى ئەمانەم بىنى لەرپىگاي
راستى مەزگىنى نارۆن، لەبەر چاوى
ھەموو ئەوانەھى لەویدا بوون بە
پەتروس مەوت: (گەر تۆ كە
جولو كەھى، وەك ناجوولە كە دەژى

دەژیم ئەو بەباوەرە بەرۆلەى خودا، ئەوەى منى خۆشویست و خۆى کرد بەقوریانى بۆ من. ²¹ من بەرە کەتى خودا پووج ناکەمەو، چونکە گەر بێتوانی بە شەریعەت بووایە، ئیتر مردنی مەسیح بى سوود دەبوو.

باوەر یاخود شەریعەت؟

3

ئەى دانىشتوانى بى مېشكى غەلەتیه! كى جادووى لى كەردوون؟ ئایا لەپېش چاوتان وئەى عىسای مەسیح بە لەخاچدراوى بەرپوونى نە كېشراوه؟ ² تەنھا وەلامى ئەم پرسیارەم بەنەو: ئایا رۆحى پىرۆزتان بەهۆى كار كەردن بەشەریعەت وەرگرت، یاخود بەهۆى باوەرتان بەوەى بىستتان؟ ³ باشە چۆن دەبیت ئەو نەندە بى مېشك بن؟ ئەوەى بەرپۆح دەستتان بى كەرد، ئایا ئېستا بەلەش كۆتایى بى دەهین؟ ⁴ ئایا ئازار كېشانتان بى سوود بوو؟ گەر بەراستى بى سوود بوو. ⁵ ئایا ئەوەى رۆحتان پى دەبەخشى و كارى سەر سۆرھێتەرتان لادەكات، ئەمە بەهۆى كار كەردن بەشەریعەتە، یاخود بەهۆى باوەرتان بەوەى بىستتان؟

⁶ وەك چۆن ئىبراھیم {باوەرى بەخودا هینا، ئەمەش بە راست و دروستى بۆى دانرا.} ⁷ جا بزانی ئەوانەى لەسەر رینگای باوەر دەرۆن ئەوەى ئىبراھیم. ⁸ كتیى پىرۆزىش پېشبینى دەكات، گەلان بێتوان دەبن بەهۆى باوەر. خودا مزگینى بە ئىبراھیم داو ووتى: { بەهۆى تۆو هەموو گەلان پىرۆز دەبن.} ⁹ كەواتە ئەوانەى باوەردارن پىرۆز بوون لەگەڵ ئىبراھیمی باوەردار.

¹⁰ هەموو ئەوانەى پشت بە كەردارى شەریعەت دەبەستن، لەژێر نەفرەت دان، چونکە لە كتیى پىرۆز نووسراوه: {نەفرەت لى كراوه ئەوەى لەسەر هەموو نووسراوەكانى شەریعەت ناچەسپیت و پەیرەویان ناکات.} ¹¹ ئەوەش ئاشكرايه كەس بەشەریعەت لەبەرەمبەر خودا بێتوان نابیت، چونکە كتیى پىرۆز دەلى: { ئەوەى بە باوەر بى تـوان دەبى، دەژى.} ¹² بەلام شەریعەت پشت نەبەستى بە باوەر، چونکە كتیى پىرۆز دەلىت: { ئەوەى كار بەراسپاردەكانى شەریعەت بكات، بەشەریعەت دەژى.} ¹³ مەسیح

بەتال ناكاتەو، تاكو بەلئىنەكە بشكىتتى.¹⁸ گەر مىراتى خودا بە شەرىعت بى، ئىت پەيوەندى بە بەلئىن نىيە. بەلام خودا بە بەرەكەتى خۆى بەلئىنى بە ئىبراھىم داو كردى بە مىراتگر.

مەبەستى شەرىعت

¹⁹كەواتە شەرىعت بۆ چىيە؟ خودا دايناو بەھۆى پىشلىكارىە كان، كارىشى پىكرا تائەو كاتەى نەو كەى ئىبراھىم هات، ئەوۋى خودا بەلئىنى پىدا بوو. ئەم شەرىعتەش لەفرىشتە كانەو بەھۆى پەيوەندى رىكخەرىك بۆ ئىمە ھىترا.²⁰ ھەر چۆنىك بى پەيوەندى رىكخەر تەنھا نوئىنەرى يەك لايەن نىيە، بەلام خودا يەكە.

²¹ئايا ئەمە ئەو دەگەبەنى شەرىعت دژى بەلئىنەكانى خودايە؟ نەخىر بىگومان، چونكە گەر ئەو شەرىعتەى دراو بە مرؤف بىتوانايە ژيان بەخشى، ئەوا بەراستى بىتوانى بەشەرىعت دەبوو.²² بەلام كىتپى پىرۆز ھەموو شتىكى كردۆتە دىلى گوناه، تا ئەو بەلئىنەى بەھۆى باوەر دراو لەعەسەى مەسىح، بەدرى

ئىمەى بەخوئىن كرىيەو لەنەفرەتى شەرىعت بەوۋى بوو بەنەفرەت لىكراو لەپىناوى ئىمە، چونكە نووسراو: {نەفرەت لىكراو ئەوۋى لەسەر دار ھەلبواسرى}.¹⁴ ئىمەى بەخوئىن كرىيەو بۆ ئەوۋى پىرۆزى ئىبراھىم بەھۆى عەسەى مەسىح بەمىللەتانىش بەخشىرىو بەلئىنى رۆح وەرگرىن ئەوۋى بەباوەرە.

پەيمانو شەرىعت

¹⁵ئەى برايان، با ئمۇنەبەكى مرؤفانەتان بۆ بەپىنمەو، شتىكى ئاشكرايە گەر يەكەك پەيمانىكى مۆركراوى پىبى، يەكىكى تر ناتوانى بەتالى بكا تەو ياخود شتىكى بجاتە سەر.

¹⁶كاتى خودا بەلئىنى دا بە ئىبراھىم نەو كەى، مەبەست لە ووشەى نەو كەى تەنھا مەسىحە كە شىوۋەى تاكى ھەبە، چونكە نەووتو نەو كەى تا شىوۋەى كۆمەل وەرگرى.¹⁷ مەبەستەم ئەوۋە: ئەو شەرىعتەى دوای چوارسەدو سى سال هات، پاش پەيمانى خودا لەگەل ئىبراھىم، پەيمانى چەسپاوى پىشوى خودا

ئەھ،² چۈنكى دەبىي لەژىر دەسەلەتتى
 سەرپەرشتىكارو بىرىكار بىتتەتتەھ،
 تاكو ئەھ ماۋىيە تەھو دەبىي كە
 باوكى دىناھ. ³ تىمەش بەھەمان
 شىۋە، كاتى مندال بوۋىن كۆيلەي
 دەستى ھىزە كانى جىھان بوۋىن،⁴
 بەلام كاتى تەھو بوۋىن زەمانە ھات،
 خۇدا رۆلەي خۆي ﴿مەسىھ﴾ نارد
 بو لامان، لە ژنىك لەدايك بو،
 لەژىر ساىيە شەرىعت لەدايك بو،
⁵ بو ئەھوئى ئەھوئى لەژىر ساىيە
 شەرىعتن بەخوۋىن بىان كرىتتەھ، تاكو
 خۇدا تىمە ۋە كو رۆلەي خۆي قىول
 بىكات. ⁶ چۈنكى ئىۋە رۆلەن، خۇدا
 رۆھى رۆلەكەي خۆي خىستە ناو
 دلمانەھ، ھاو دەكەين: (بابە!
 باوك!) ⁷ كەھواتە ئىت ئىۋە كۆيلە نىن،
 بەلكو رۆلەن، ھەرۋەھا چۈنكى ئىۋە
 رۆلەن خۇدا ئىۋەي كرىد بە مىراتگر.

نامۇزگارى پۇئس بۇ غەلەتتەكان

⁸ ئەھ كاتەي ئىۋە خۇداتان
 نەدەناسى، كۆيلەي ئەھوانە بوۋن كە
 بەسروشت خۇدا نىن، ⁹ بەلام دواي
 ئەھوئى خۇداتان ناسى، ياخۇد باشترە
 بلىن دواي ئەھوئى خۇدا ئىۋەي
 ناسى، چۆن دەبىي جارىكى دىكە

بەھوانەي باۋەر دەھىن.
²³ پىش ئەھوئى باۋەرمان بوۋىت،
 لەھلەن شەرىعتتەھ بەندكرا بوۋىن،
 بەبەستراۋى ماۋوئىنەھ تا راگەياندى
 باۋەر. ²⁴ كەھواتە، تاھاتنى مەسىھ
 شەرىعت تەھمىكەرمان بو، تاكو
 بەھوئى بى تاۋان بىن، ²⁵ بەلام ئىستا
 باۋەر ھاتوھ، تىمە ئىت لەژىر ساىيە
 تەھمىكەر نىن.
²⁶ چۈنكى ئىۋە بەھوئى باۋەر
 لەھىساي مەسىھدا ھەموو رۆلەي
 خۇدان. ²⁷ ئىت مەسىھتەن
 لەبەر كرىوھ، چۈنكى بەھوئى ئەھوھ
 لەئاۋەل كىشراۋن. ²⁸ ئىستا جىاۋازى
 نىيە، گەر جوۋلەكە ياخۇد يۇنانى،
 كۆيلە ياخۇد ئازاد، ژن ياخۇد
 پىاۋىن، چۈنكى ھەموۋتان يەكن
 لەھىساي مەسىھ. ²⁹ جا گەر ئىۋە
 سەر بە مەسىھ بن، ئەھ لەنەھوئى
 ئىبراھىمىن، مىراتگر ن بەپىي بەلئىنە كە.

كۆيلە نا، بەلكو رۆلەي خۇدا

4

با پىتان بلىم: گەر مىراتگر مندال
 پىت، لەنئوان ئەھ مىراتگرەھ
 كۆيلەكە ھىچ جىاۋازى نىيە،
 ھەرچەندە مىراتكە ھەموۋى ھى

دووربخەنەوھو دىلگەرم بن بۆ ئەوان .
 18 دەرخستى بايەخ پىدان شتىكى
 جوانە، گەر ھەموو كاتى
 بەمەبەستىكى پاك بيت، نەك تەنھا ئەو
 كاتەى من لەگەلتاندام. 19
 مندالەكانم، ئەى ئەوانەى دەبى
 لەپىناوتان جارېكى دىكە ئازار بچىزم،
 ھەتا وینەى مەسىح لەژيانتان
 دەر كەوى، 20 چەند حەزم دەكرد
 ئىستا لەناوتانام، تا بەشېرەبەكى دىكە
 لەگەلتان بدویم، چونكە سەرم
 سوپماوھ لىتان .

نەموونەى ھاچەرۇ سارا

21 پىم بلېن ئەى ئەوانەى حەز
 دەكەن لەژىر سايەى شەرىعت بن،
 ئايا ئەوھى لەشەرىعت باسكراوھ
 نەتان بىستوھ؟ 22 چونكە لەكتىبى
 پىرۆز نووسراوھ، ئىبراھىم دوو كورى
 ھەبوھ، يەكىكىان لەھاچەرى كۆيلە
 بوو، ئەوى دىكەيان لەسارای ژنى كە
 ئازاد بوو. 23 ئىبراھىم كورپكى
 لەكۆيلە كە بوو بە پى خواستى
 لەش، بەلام لەسارای ژنى كورپكى
 بوو بەھوى بەلېن .

24 ئەم راستىيە مانايەكى رەمزى
 ھەيە. ئەو دوو ژنە ئومونەى دوو

بگەرپنەوھ لای لاوازى و ھەژارى ئەم
 جىھانە، بتانەوى بىنەوھ كۆيلەى
 ئەوانە سەر لەنوى؟ 10 ئىوھ بايەخ
 دەدەن بە رۆژو مانگو سالو وەرزى
 تابىھتى! 11 لەوھ دەترسم بەخۆراپى
 ماندوو بووم لەپىناوتان .

12 ئەى برايان داواتان لى دەكەم،
 خۆتان وەك من لى بکەن، چۆن من
 خۆم وەكو ئىوھ لى كرووھ. ئىوھ
 ھىچ ھەلەتان نەكردوھ سەبارەت بە
 من، 13 ھەرچەندە دەتانزانى من
 نەخۆش بووم كاتى يەكەمجار مزگىتىم
 پىدان، 14 نەخۆشە كەم شتىكى ئاسان
 نەبوو بۆتان، لەگەل ئەوھشدا لىم
 بىزار نەبوونو خۆتان دوور
 نەخستەوھ لىم و ھىچ خراپەبەكتان
 لەگەل نەكردم، بەلكو پىشوازىتان
 لىكردم وەك فرىشتەى خودا، وەك
 عىسای مەسىح. 15 ئەو خۆشەتەتان
 چى لىھات؟ من شاىھتەتان بۆ
 دەدەم گەر بتان توانىيايە، چاوى
 خۆتان دەر دەھىناو دەتان دا پىم. 16 ئايا
 ئىستا بووم بە دوژمنستان چونكە
 راستىتان پى دەلېم؟

17 ھەندىك خۆيان بەدىلگەرم
 دەر دەخەن بۆ ئىوھ، بەلام نەك بە
 نىازى باش، بەلكو تا لەئىمەتان

{³¹ كهواته ئەى برايان ئيمه رۆلەى
كۆيلە كه نين، بەلكو رۆلەى
نازادە كهين.

نازادى له مەسىح 5

چونكه مەسىح نازادى كردين تا به
نازادى بژين. بۆيه خۆتان راگرنو
جارىكى ديكه ملكه چى نيرى
كۆيلەي مەين.

² ئاگادارين، من پۆلسم پيتان
دەلیم: بەخەتەنە كردنتان مەسىح هيج
سوودىكى ناى بۆتان. ³ جارىكى
كەش روونى دەكەمەوه، ئەوهى
خەتەنە دەكات، دەي لەسەر هەموو
خالەكانى شەرىعت پروات. ⁴ ئەى
ئەوهى دەتەوى بەهۆى شەرىعت
بى تاوان ييت، تۆ لەمەسىح
جيا بوويتەوه و سەبارەت بە بەرەكەتى
خودا كەوتيت. ⁵ چونكه بەهۆى رۆح
كه لەباوەرەوه يە چاوەروانى هيوای
راست و دروستين، ⁶ چونكه لەعیسای
مەسىح خەتەنە كراو و خەتەنە نەكراو
سووديان نيە، تەنھا باوەر نەي كه
بەهۆى خۆشەويستى كار دەكات.

⁷ ئیۆه لەپيشا زۆر باش راتان
دەکرد، كى رپى يى گرتن تا

پەيمان: يەكەم پەيمان لە شاخى
سینايە، مندالى لى دەييت بو
كۆيلایەتى ئەوهش هاجەرە، ²⁵ هاجەر
بە شاخى سینا دەوترى، لەعەرەبستان
رەمزىكە بو قودسى ئیستا، ئەو لەگەل
مندالەكانى كۆيلەن. ²⁶ بەلام قودسى
ناسمانى كه داىكى هەموومانە نازادە،
²⁷ چونكه لەكتی پیرۆز نووسراوه:
{ دلشادبە ئەى نەزۆك،

ئەى ئەوهى مندالت نيە،
بەدەنگى بەرز ستایشى خودا بکه،
ئەى ئەوهى ژانى مندالتوون
نازانی،
چونكه تۆ ئەى ئەوهى بەتەنهای،
ژمارەى مندالەكانت زیاترە لەوهى
میردەكەى لەگەلئیه تى. {
²⁸ بەلام ئیۆه ئەى برايان، رۆلەى
بەلین وەك ئیسحاق. ²⁹ جا چۆن
لەسەردەمى رابووردوو ئەوانەى بەپى
لەش لەدايك بوون، ئەوانەيان
دەچەوساندهوه كه بەپى رۆح
لەدايك بوون، ئیستاش هەمانشت
رۆو دەدات. ³⁰ كىسى پیرۆز لەم
بارەیهوه دەلى چى؟ دەلى: {
كۆيلە كه لەگەل كۆرەكەى
بكه دەرهوه، تا كۆرى كۆيلە كه
میراتگر نەي لەگەل كۆرى نازادە كه.

ژيان لەرۇحى پېرۇز
 16 مەبەستم ئەو يە پىتان بلىم: با
 ژيانتان بەررۇحى پېرۇز بەرپۆە بچى،
 ھەروەھا ئارەزوو كانى لەش تىر
 مەكەن. 17 چونكە خواستى لەش
 دژى رۇحە، ھەروەھا خواستى رۇح
 دژى لەشە. ھەريەكەيان بەر بەرە كانى
 ئەوى تر دەكات، تا ئەو نەكەن كە
 دەتانهوى. 18 بەلام گەر ئۆە رۇح
 بەرپۆەتان ببات، ئەوا لەژىر سايەى
 شەرىعت نين.
 19 كەردارە كانى لەش ديارن:
 داوین پىسى، گلاوى، بەدرەوشتى، 20
 بت پەرسىتى، جادو گەرى،
 دوژمنايەتى، شەرنانەو، دلگەرمى بۆ
 خراپە، توورەبسون، خۆپەرسىتى،
 دووبەرەكى، ناكۆكى، 21 چاوپىسى،
 سەرخۆشى، رابواردن، ھتد... ئىستا
 ئاگادارتان دەكەمەو، ھەروەك چۆن
 لەپىشا ئاگادارم كەردوون، ئەوانەى
 ئەو كارانە دەكەن مېراتگىرى
 پادشاھىتى خودا نين.
 22 بەلام بەروو بوومى رۇح برىتىبە
 لە: خۆشەويستى و خۆشى و ناشتى،
 ئارام گرتن، رۇح سووكى و چاكە،
 باوەر، 23 نىانى و خۆراگرتن. ھىچ
 شەرىعتە تىكىش نىبە دژى ئەم شتانه

ملكەچى راستى نەبن؟ 8 ئەو ھاندانە
 لەلایەن خوداوە نىبە كەبانگى ئۆوەى
 كەردووە. 9 سەيركەن ھەوېر تىشىكى
 بچووكە، ھەموو ھەوېرە كە
 ھەل دەھىنى. 10 بەلام باوەر مەبە
 لەخوداوەند، كەوا ئۆوە بېروراپەكى
 تر وەرناگرن. جا ئەوەى بىەوى
 لەناوتان بىتتە كۆسپ، ھەر كەسپك
 بى سزای خۆى وەر دەگرى. 11 بەلام
 ئەى برايان، گەر من خەتەنە كەردن
 رادە كەينم، ئىتر بۆچى جوولە كەكان
 تا ئىستا دەمچەوسىنەو؟ كەواتە
 كۆسپى خاچ لادراو. 12 ئەو
 كەسانەى رېگای باوەر تان لى تىك
 دەدەن، با بېرىنەو.
 13 برايان، ئۆوە بانگ كران بۆ
 ئازادى، بەلام ئازادى مەكەن بە ھەل
 بۆ رازى كەردنى لەش، لەجىاتى ئەو
 بە خۆشەويستى خەزەتى يە كەترى
 بكەن. 14 چونكە شەرىعت ھەمووى
 لەيەك راسپار دەدا تەواو دەبى: {
 ئەوەى لىت نەزىكە وەك خۆت
 خۆشت بوى} 15 ئەگەر ئۆوە
 لەرابوردو پەلامارى يە كەرتان دەداو
 راوى يە كەرتان دەكەرد، ئىستا
 ئاگادار بن يە كەترى لەناو نەبەن.

بەشدار بىكات لەھەموو شىتېكى باش
كە ھەيەتې.

⁷خۆتان ھەلەمە خەلەتېنن، خودا
فېلى لى ناكرىت، چونكە ئەوئى
رۈاندووتانە، ھەمان شت دروئىنە
دەكەن. ⁸چونكە ئەوئى بۆ لەشى
خۆى بروئىنى لە لەشىدا گلاۋى
دروئىنە دەكات، بەلام ئەوئى بۆ رۆح
بروئىنى لەرۆحەو ژيانى ھەتاهەتايى
دروئىنە دەكات. ⁹كەواتە با لەكارى
چاكە نەكەوئىن، چونكە گەر وورە
بەرنەدەئىن لەكاتى خۆى دروئىنەئى
زۆر دەكەئىن. ¹⁰جا تا دەرفەتەمان
ھەيە، با چاكە لەگەل ھەموو كەسېك
بەكەئىن، بەتايىبەتې لەگەل خوشك
براىانى باوەر دارې.

بوونەوئىكى نوئى

¹¹سەيركەن، ئەو پىتە گەورانەئى
ئېستا دەئىخوئىننەو، من بەدەستى خۆم
نووئىبوئە.

¹²ئەوانەئى دەيانەوئى بەرۋالەت
خۆيان بەچاك نىشان بەدەن، ھەول
دەدەن ناچار تان بەكەن خۆتان خەتەنە
بەكەن، تاوەكو تووشى چەوسانەوئە
نەئىن بەھۆى خاچى مەسېحەو. ¹³
چونكە ئەو خەتەنە كراوانە خۆيان

بى. ²⁴ئەوانەئى سەر بە عىسائى
مەسېحن، خواست و ئارەزوو كانى
لەشيان لەخاچداو. ²⁵گەر ئېمە
بەپىي رۆحى پېرۆز بژىن، لەسەرمانە
بەرپىگائى رۆحى پېرۆز بېوئى. ²⁶با
لەخۆبايى نەبىن، رېق و كىنەمان نەبى
لەگەل يەكترى، چاوپىس نەبىن
لەگەل يەكترى.

بارى يەكترى ھەنگرن

6

ئەئى برايان، گەر يەكېكتان كەوتە
ھەلەو، با ئېوئى رۆحى، راستى
بەكەنەو بە شېوئەئى نەرم. تۆش
ئاگادارى خۆت بە، نەوئەك بەكەوئىتە
تاقى كەرنەو. ²بارى يەكترى
ھەنگرن، بەم شېوئەئى شەرىعەتې
مەسېح تەواو دەكەن. ³ئەگەر يەكېك
واسەئىرى خۆى كەرد شىتېكى گەنگە،
بەلام لە راستىدا ھېچ نەبى، ئەوا ئەو
كەسە خۆى دەخەلەتېنى. ⁴باھەر يەكە
كەردارە كانى تاقى بىكاتەو، ئىنجا با
شانازى كەردنى تەنھا بەخۆى بى نەك
بەنزىكە كەئى، ⁵چونكە ھەر كەس
بارى خۆى ھەلەگەئى.

⁶ئەوئى ووشەئى خودائى
فېردە كەئى، لەسەرپەتې فېركەرە كەئى

بەپېي شەرىعەت ھەلسوگەوت
 ناکەن، بەلکو دەیانەوی ئیو
 خەتەنەبکرین، ھەتا شکۆمەندیان
 دەسکەوی بە لەشی ئیو.¹⁴ بەلام
 ھیچ شکۆمەندیەکم ناویت گەر
 لەخاچی عیسای مەسیحی
 خوداوەندمان نەبی، کە بەھوی
 ئەووە جیھان سەبارەت بە من
 لەخاچدراوە، ھەر و ھا منیش
 سەبارەت بە جیھان لەخاچدراوم.¹⁵
 گرنگ نییە مرۆڤ خەتەنە کرا بی
 یاخود خەتەنە نە کرا بی، بەلکو
 بووی بە بوونەوەرکی نوی.¹⁶ با
 ناشتی و بەزەبی بۆ ھەموو ئەوانە بی
 کە دواي ئەم یاسایە کەوتوون،
 ھەر و ھا بۆ ھەموو ئیسرائیلی خودا.
¹⁷ ئیتر لەمەولا گیر و گرتنی ترم
 بۆ مەھیننە کایەو، چونکە لەلە شەمدا
 ھیماکانی عیسام ھەلگرتووە.
¹⁸ خوشک و برایان، ئیتر
 بابەرە کەتی عیسای مەسیحی
 خوداوەندمان لە گەل رۆحتان بی.
 نامین.

نامەى پۇلس بۇ باوەردارانى ئەفەسۆس

قولتتىن راستىيەكانى باوەر لەم نامەىە داىە، باسى ئەو بانگەوازە ئاسمانىە دەكات كە خودا خەلكى گوناھبارى بۇ باوەرى مەسىح بى بانگكرد، چونكە خودا ئەوانى بەخوئىنى مەسىح كرىپىەووە و بلتىدى كردن بۇ بەرزترىن شوئىن. ھەر وھە باسى دلى بەسۆزى خودا دەكات چۆن پرە لەبەزەبى و بەرەكەت و سۆز سەبارەت بە ئىمە لەمەسىحدا. باسى ئەو ئاسمانە دەكات كە مەسىح بۆى بەرزبوووەو لەوئى لەسەر ووى ھەموو سەرۆكايەتى و دەسلەتتەك دانىشت، لەسەبەى بەرەكەتى خودا ھەموو باوەرداران دەچنە ئەوئى. لىرە باسى ئەو شتە دەكرى كە خودا ئەنجامى داوہ لەرئى مەسىح، چۆن باوەردارانى كردووە بە يەك لەگەل مەسىح، ھەر وھە بەشدارى كردوون لەشكۆمەندىەكەى. ئەمەش لەكۆمەلەى باوەرداران لەلاشەى مەسىح و پەرستگای خوداىە، خودا بە رۆحى خۆى تىايدا نىشتەجى دەبى، ئەم پەرستگايەش لەدوار پۆژدا شكۆدار دەبى. بەشكى گەورەى ئەم نامەبەش بەندە بەھەلسوكەوتەوہ.

1

پىرۆزى كردوون بەھەموو پىرۆزىيەكى رۆحى لە ئاسماندا لەمەسىح،⁴ ھەر وھەك پىش دروست كردنى جىهان ھەلبىزاردىن، ھەتا پاك و پىرۆزو بى كەم و كورى بىن لەبەردەمى.⁵ ئەو بەخوشەوېستى پىشتەر ديارى كردىن بەپى خواست و خوشحالى خۆى تا بمانكات بەرۆلەى خۆى بەھۆى عىسای مەسىح،⁶ بۇ ئەوہى ستايشى بكەين بۇ ئەو بەرەكەتە شكۆدارەى بەخۆرابى داوئى پىمان بەھۆى رۆلە

لە پۇلس، نىراوى عىسای مەسىح لەسەر خواستى خودا، بۇ خوشك و برا پىرۆزە باوەردارەكان لە عىسای مەسىح كە لە شارى ئەفەسۆس. ² بەرەكەت و ناشتى خوداى باوكان و عىسای مەسىحى خوداوەندتان لەگەل بى.

پىرۆزى رۆحى لەمەسىح داىە

³ پىرۆزە خوداى باوكى عىسای مەسىحى خوداوەندمان، ئەوہى

تا كۆپنەھەي ئەوانەي ھى خودان، بۆ ستايشى شىكۆمەندى ئەو بى.

نويژ بۆ رۆحى دانايى

¹⁵ لەبەر ئەو ھەمىش لەو كاتەي ھەوالى باو ەرتانم بە عىساي خودا ەوند بىستوو، ھەروەھا خۆشەويستىتان بەرامبەر ھەموو خوشك و برا پىرۆزە كان، ¹⁶ ناو ەستىم لەسو پاس كۆردنى خودا لە پىتاوتان، يادتان دە كەم لە نويژە كانم، ¹⁷ تا باوكى شىكۆدار، خوداي عىساي مەسىحى خودا ەندمان، رۆحى دانايى و راگەياندىنتان لەزانىنى خۆى پىيەخشى. ¹⁸ ئەو مېشكتان روناك دەكاتەو ەھتا بزانت چىيە ئەو ھىوايە ئىيەي بۆ بانگ كراو، ھەروەھا بزانت مېراتە كەي چەند شىكۆدارو دەولەمەندە بۆ خوشك و برا پىرۆزە كان، ¹⁹ ھەروەھا چ ھىيەيكى مەزنى بىئىسنورى لەئىمە دايە كە باو ەردارىن، بەپىي كارى توانا مەزنى كەي، ²⁰ ئەو ەي تەواو بوو لەمەسىحداو بەھۆيەو مەسىحى لەئىو مردووان ھەستاندەو، لەلای راستى خۆيەو لەئاسمان دابنا، ²¹ لەسەرووى ھەموو فەرمانرەوايان و سەرۆك و

خۆشەويستە كەيەو. ⁷ ئىمە لەمەسىح كراينەو بەخوئىنى ئەو، گوناھمان بەخشرا، ئەمەش بەپىي دەولەمەندى بەرە كەتى خودا بوو، ⁸ بەدەست و دلقرانوى رشتى بەسەرماندا بەوپەرى دانايى و تىگەيشتن. ⁹ نھىيى خواستى خۆى بۆ دەرخستىن، بەپىي خۆشحالى خۆى ئەو ەي مەبەستى بوو لەمەسىح، ¹⁰ ەك پلانىك بۆ تەواوى زەمانە بۆ ئەو ەي ھەموو شتىك بە يەكەو كۆبكاتەو ە لەمەسىحدا، لەوانەي لە ئاسمان و لەسەر زەوين.

¹¹ لەمەسىحدا خودا ھەلئىژادىن بەپىي برىارى پىشوى خۆى، ئەو ەي ھەموو شتىك دەكات بەپىي مەبەستى خواستى خۆى. ¹² ئىمە دىبارى كراين و دەستنىشان كراين ھەتا بۆ ستايش كۆردنى شىكۆمەندى ئەو بۆين، چونكە لە زوو ەو ەھموو ھىوايە كان لەسەر مەسىح داناو. ¹³ ھەر بەھۆى ئەويشەو بوو كاتى ووشەي راستىتان بىست واتە مزگىنى رزگاريتان، ھەروەھا كاتى باو ەرتان ھىنا، مۆركران بە رۆحى پىرۆزى بەلئىن پىدراو، ¹⁴ ئەو رۆحە ەك پىشەككەيەك وايە بۆ مېراتە كەمان،

دەرپرپو،⁵ زىندووى كردينهوه له گەل مەسىح، دواى ئەوهى مردوو بووين بەهۆى گوناھه کائمان، خودا رزگارى كردين به بەره كەتى خۆى.⁶ چونكه ئيمه سەر به عيساى مەسىح، خودا له گەل ئەودا هەللى ساندين لە ئاسمان داينايين.⁷ تا لە سەردەمى داھاتوو دەولەتمەندى بەره كەتى بى سنوورى خۆى، بەنيانى له گەلمان لە عيساى مەسىح دەرپكهوى.⁸ خودا به بەره كەت بەهۆى باوهرتان رزگارى كردن، ئەمەش لە ئىنجامى هەولدانى خۆتان نەبوو، بەلكو ديارى خودا بوو،⁹ ھەروەھا بەهۆى كردار نەبوو، تا يەكێك بتوانى شانازى پێوه بکات.¹⁰ ئيمه کردارى خوداين، ئەو دروستى كردين لە عيساى مەسىح بۆ كارى چاکه، ئەوهى خودا له پيشا نامادەى کردوووه بۆمان تا لە سەرى بپۆين.

مەسىح ئاشتی ئيمهيه

¹¹ لەبەر ئەوه بهبیرتان يیتهوه ئيژهى له پيشا بەلەش جووله كه نەبوون، پیتان دەوترا خەتەنه نەكراو لەلایەن ئەوانەى لەشيان بە دەست خەتەنه كراوه،¹² ئەو كاته بى مەسىح

پيشهواو دەسه لاتداران و ھەموو ئەوانەى ناويان ھەيه داينا، نەك تەنھا لەم زەمانه، بەلكو لەزەمانى داھاتووش.²² ھەروەھا ھەموو شتيكى لەژێر پيشه كانى داناو، كر دوويەتى بەسەرى ھەموو شتيك بۆ كۆمەللى باوهرداران،²³ كه لەشى مەسىحەو تەواويەتى، ئەوهى ھەموو شتيك تەواو دەكات لە ھەموو شتيك.

زىندوو بوونەوه له گەل مەسىح 2

ئيزه له رابوردوودا مردوو بوون لای خودا بەهۆى گوناھه ھەلە کائان،² ئەوهى لەسەرى دەرپشتن، دواى رپبازى ئەم جیھانە كەوتبوون، دواى سەرۆكى ھيژى ھەوا كەوتبوون، كه ئەو رۆحەيه ئیستا لەرۆلتە كانى ياخی بوون كار دەكات.³ ئيمەش لە كۆندا ھەموو لەوانە بووين، بەپي ئارەزووى لەش دەژياین، شوینی لەش و مېشك كەوتبووين، بە سروشت رۆلتەى توورەبى بووين وەكو ھەموو خەلكانى تر.⁴ بەلام خودا كه دەولەتمەندە لەبەزەبى، لەبەر ئەو خۆشەويستیه مەزنەى بۆ ئيمهى

نېن، بەلكو ئېستا ھاوولاتېن لەگەل
خوشك و برا پېرۆزە كان، سەر
بەبنەمالەى خودان.²⁰
دروست كراون لەسەر بناغەى
نېراوان و پېغەمبەران، عىسای مەسىح
خۆى بەردى بناغە كەپەتەى.²¹ ئەوەى
بە ھۆيە ھەموو خانووە كە بەيە كەو
رادە گرى و تەواوى دەكات، تا بېى بە
پەرستگايە كى پېرۆز لەخوداوەند.²²
بەھۆى ئەووە ئېرەش بەشېكن لەو
خانووەى خودا تيايدا نېشتەجى دەبى
لەرۆح.

بەيامى پۇئس بۇ ناجوولەكە

من كە پۇئسم لەپېناوى ئېوەى
ناجوولەكە ئېستا بەندىكى عىسای
مەسىح...

²بى گومان بەو ئەركەتان بېستووە
كە خودا داوئەتەى پېم، ئەوئش
بەپېو بەردنى بەرەكەتەى خودايە بۆ
ئېو،³ ئەوئش بەھۆى راگەيانلەنەو
نەپنى بۆ من ئاشكرا كرد، ھەروەك
بەكورتى بۆم نووسيون.⁴ گەر ئېو
نامەكەم بچوئنەو، ھەست دەكەن
خودا چ شارەزايە كى داوہ پېم
لەنەپنى مەسىح.⁵ ئەو نەپتەپەى بۆ

بوون، دوور بوون لەكۆمەلتى گەلى
ئىسرائىل، ھەروەھا بېگانە بوون
سەبارەت بە پەيمانەكانى بەلېن، ھېچ
ھېوايە كتان نەبوو، بى خودا بوون لەم
جېهانە.¹³ بەلام لەعىسای مەسىح
ھەرچەندە دوور بوون ئېستا نرىك
بوونەو بەھۆى خوئى مەسىح.

¹⁴مەسىح ئاشتى ئېمەيە،
جوولەكەو ناجوولەكەى كرد بەيەك،
دېوارى دوژمنايەتەى رووخاند كە
لەيەكتر جىاي دەكردنەو،¹⁵
بەپو وچەلكردنەوەى شەرىعەتەى
راسپارەكان و ئەركە ئابنەكان
لەلەشى خۆى، تا لەھەردوو كيان
لەخۆيدا مروؤفېكى تازە دروست
بكات و ئاشتى بنېتەو،¹⁶ بەمە ھەر
دوو كيانى لەگەل خودا
ئاشت كردهو، بە خاچەكەى كۆتايى
بە دوژمنايەتەى ئېوانيان ھېتاو كردنى
بەيەك لەش.¹⁷ مەسىح ھات و مزگىنى
ئاشتى بۆتان ھېنا، كە دوورن،
ھەروەھا بۆ ئەوانەى نرىكن.¹⁸
چونكە ئېمە ھەردوو لامان
﴿جوولەكەو ناجوولەكە﴾ بەھۆى
مەسىح لەيەك رۆح دەچىنە لای
باوك.
¹⁹ئېتر ئېو لەمەولا نامۆ و بېگانە

مهسیحی خودا وندمانه وه هیتایه دی. ¹² نهوهی له نهوه وه ده توانین بی ترسو دلنیا له خودا نزیك بینه وه، بههوی باوه رمان پی. ¹³ بویه داواتان لی ده کهم ناومید مه بن بهو ناخوشیانهی له پیتاوی ئیوه دهیچیژم، چونکه شکۆمه ندیه بو ئیوه.

¹⁴ له بهر نهوه چۆك داده ده م بو خودای باوك، ¹⁵ نهوهی له نهودا هه موو باو کایه تییهك له ئاسمان و لهزه ویدا ناو راوه. ¹⁶ لیبی ده پارێمه وه به پیتی ده وله مه ندی شکۆمه ندی خوئی هیتان پی به خشی بههوی رۆحی خوئی له ناخی مرۆ، ¹⁷ تا مه سیح به باوه ر له دلتان نیشته جی بی، ره گو بناغه تان له سه ر خو شه ویستی دامه زری، ¹⁸ ههروه ها هیتان هه بی بو تیگه یشتن له گه ل هه موو خوشك و برا پیروزه كان سه باره ت به درێژی و پانی و قوولی و به رزی خو شه ویستی مه سیح، ¹⁹ نهوسا نهو خو شه ویستیه ده ناسن که له سه رووی هه موو زانستیکه، بو نهوهی پر بن له هه موو پری خودا.

²⁰ بو خودای توانا دار به پیتی نهو هیتیهی تیا ماندا به کار ده کات، زۆر زیاتر له وهی داوای ده که بن یا خود

هیچ مرۆقیك ئاشکرا نه کراوه له نهوه کانی تر، نهوهی ئیستا خودا بو نیروا وه پیروزه کان و نهوانه ی بهو وشه کانی نهو ده دوین بههوی رۆحی پیروزه وه ئاشکرای کردوه. ⁶ نهه نهیتیهش نهوهیه که ناجو له که بهشدارای جو له که ده کهن له میرات و له لهش، ههروه ها له به ده ست هیتانی به لپین که له عیسا ی مه سیحه بههوی مزگینی.

⁷ نهوهی خودا کردمی به خزمه تکار بو، بهو بهر که تهی پی به خشیووم بههوی کرداری هیتی خوئی. ⁸ بو من که بچوو کترم له هه موو برا پیروزه کان، نهه بهر که تهی پی به خشیووم، تا مزگینی ده وله مه ندی بی سنووری مه سیح بدهم به ناجو له که کان، ⁹ تا روونی بکه مه وه بو هه مووان، نهوهی خودای دروستکه ری هه موو شتیك، چهنه نهوهیه به نهیتی هیتیه تیه وه.

¹⁰ بو نهوهی ئیستا بههوی کۆمه لتی باوه ر داران دانایه هه مه جو ره ی خودا ئاشکرای بو سه ره رۆکه کان و فه رمان په وایان له ئاسمان. ¹¹ نه مهش به پیتی خواستی هه تاهه تایی بوو که بههوی عیسا ی

بىرى لى دە كەينەنە،²¹ بۆ ئەو
شكۆمەندى لە كۆمەلتى باو ەرداران و
لە عىساي مەسىح بۆ ھەموو نەو ەكان
تاھەتايە. ئامېن.

يەك لەش و يەك رۇح 4

منى بەند كراو لە پىناوى خودا ەند،
داوتان لى دە كەم بەشىو يەك بژىن
شايانى ئەم بانگەوازە بى كە ئىو ە
بى بانگ كراو.² بە ھەموو ساكارى و
نەرمونىيانى و ئارام گرتنەو ە، بە
خۆشەويستى لە يە كترى قبول بکەن.
³ بە پەرو ۆش بن بۆ پاراستتى يە كىتى
رۇح بەو ئاشتىيەى بە يە كەو ە دەتان
بەستىتەو ە.⁴ چونكە يەك لەش و يەك
رۇحتان ھەيەو لە يەك ھىوادا ئىو ە
بانگ كراون،⁵ يەك خودا ەندو يەك
باو ەرو يەك لەئاو ھەل كىشاغان ھەيە.
⁶ يەك خودا باوكى ھەمووانە،
لەسەرووى ھەمووانە، بەھوى
ھەمووانەو ەيو لەئاو ھەموواندايە.
⁷ بەلام ھەر يەكەمان بەشى ھەيە
لە بەرەكەتى خودا، بە پى پىوانەى
بەرەكەتى مەسىح،⁸ لەم بارەيەو ە
كىتى پىرو ۆ دەلتى:
{ كاتى ئەو بەرزبوو ەو بۆ ئاسمان،

خەلكى بەدىل گرت،
دىارى بەخەلكى بەخشى. }
⁹ كە دەو تروى (بەرزبوو ەو) تەنھا
ماناي ئەو ەيە، ھەر ئەو یش بوو ھاتە
خوار ەو ە بۆ نزمترىن شوئىنى زەوى.
¹⁰ ئەو ەى ھاتە خوار ەو ە بۆ سەر زەوى
ھەر ئەو یش بوو بەرزبوو ەو ە بۆ سەر
ھەموو ئاسمانەكان، تا ھەموو شتىك پىر
بكاتەو ە.¹¹ بەھەندىكى بەخشىو ە بن
بە نىراو، ھەندىك بە وو شەى خودا
بدوئىن، ھەندىك بن بە مزگىنى دەرو
ھەندىكى تر بن بە شوان و ماموستا،
¹² بۆ ئامادە كردنى خوشك و برا
پىرو ۆ ەكان بۆ كارى خزمەتكردن
لە پىناوى بنیادنانى لەشى مەسىح،¹³
ھەتا ھەموومان بگەين بە يە كىتى
باو ەرو ناسىنى رۆلەى خودا، بىن
بەمرۆقىكى پىگە یشتو، بگەين بە
ئاستى تەواوى بالاي مەسىح.
¹⁴ ئەمەش بۆ ئەو ەى ئىتر وەك
مىندال نەمىتىنەو ە، شەپۆل بمانھىتى و
بمانبات، ھەر ەھا ھەر بايەكى
فىر كردنەكان ھەل كات لەگەل
خۆبمان ببات، بەساختەى مرۆڤ
بەلىزانىيان لە قىلابازى كە بەرەو
تارىكىمان دەبات.¹⁵ بەلكو لە جىياتى
ئەمە راستگۆ بن لەخۆشەويستى،

گه‌نده‌له به‌هۆی ئاره‌زوه
 ساخته‌کانی،²³ هه‌روه‌ها به‌هۆی
 رۆحی پیرۆز می‌شکنا تازە بکه‌نه‌وه
²⁴ مروفی نوی له‌بهر بکه‌ن که
 له‌شپۆه‌ی خودا دروستکراوه
 له‌راست و دروستی و پاک و پیرۆزی
 راسته‌قینه.

²⁵ له‌بهر‌ئوه واز له‌درۆ به‌یتن، {با
 هه‌ر یه‌که راستگۆ بی له‌گه‌ل
 نزیکه‌که‌ی، چونکه ئیمه ئه‌ندامین
 بۆ یه‌کتری.²⁶ {توورپه‌ن به‌لام گونا
 مه‌که‌ن، به‌ توورپه‌ی مه‌مینه‌وه تا
 رۆژئاوا ده‌بی،²⁷ ده‌رفه‌ت به‌ شه‌یتان
 مه‌ده‌ن.²⁸ ئه‌وه‌ی جارێ دز بووه،
 بانیتر له‌مه‌هولا دزی نه‌کا، به‌لکو
 له‌جیاتی ئه‌وه به‌ده‌ستی کارێکی پاک
 بکات، تا به‌وه‌ی هه‌یه‌تی یارمه‌تی
 ئه‌وانه بدات که پێوستیان به
 یارمه‌تییه.

²⁹ با ووشه‌ی خراب له‌ ده‌متان
 نه‌یه‌ته‌ ده‌روه، به‌لکو باش بی‌ت بۆ
 بنیادنان و به‌گۆپه‌ی پێوست بی، تا
 به‌ره‌که‌ت بدات به‌وانه‌ی ده‌بیست.
³⁰ خه‌فه‌ت به‌رۆحی پیرۆزی خودا
 مه‌ده‌ن، ئه‌وه‌ی پێی مۆرکران بۆ
 رۆژی رزگاری.³¹ خۆت‌ان
 دووربخه‌نه‌وه له‌تالی، رق و کینه،

گه‌شه بکه‌ن له‌هه‌موو شتی‌ک به‌هۆی
 ئه‌وه‌ی سه‌ره، واته‌ مه‌سیح.¹⁶
 به‌هۆی ئه‌وه هه‌موو ئه‌ندامه‌کانی له‌ش
 تی‌ک هه‌لکێش‌راوه و به‌یه‌که‌وه
 به‌سه‌رتراوه‌توه به‌جومگه‌کان،
 به‌گۆپه‌ی پێوانه‌ی کارکردنی هه‌ر
 ئه‌ندامێک، به‌مه له‌ش گه‌شه ده‌کات و
 خۆی بنیاد ده‌نی له‌خۆشه‌ویستی.

ژێانی نوی له‌مه‌سیح

¹⁷ من ئه‌مه‌تان پێ ده‌لیم، به‌ناوی
 خودا و نه‌ده‌وه شایه‌تی ده‌ده‌م، ئێوه
 پێوسته ئیتر له‌مه‌هولا وه‌ک گه‌لانی بی
 باوه‌ر نه‌ژین، ئه‌وانه بیران هه‌یچ و
 پووجه،¹⁸ می‌شکیان تاریکه‌و دوورن
 له‌ژێانی خودا به‌هۆی ئه‌وه نه‌زانیه‌ی
 تیا‌یندا‌یه‌و به‌هۆی دل‌ره‌قیان.¹⁹
 هه‌ستیان نه‌ماوه و خۆیان داوه‌ته
 ده‌ست به‌ره‌لایی، چا‌و‌چنۆکن بۆ
 کردنی هه‌موو جو‌ره‌ کرداری‌کی
 گالۆ.

²⁰ به‌لام ئێوه به‌م شپۆه‌یه مه‌سیح
 فیرنه‌بون.²¹ گه‌ر گۆت‌ان لێی
 گرتووه و ئه‌وه شتانه‌ی لێ فیربوون
 هه‌روه‌ک راسته‌ له‌عیسا،²² بۆ
 دا‌که‌ندنی مۆرۆفه‌ کۆنه‌که‌ که
 به‌گۆپه‌ی ره‌فتاری پێشووتانه،

خودا.⁶ باكەس بەووشەى ھىچ وپوچ ھەلتانە خەلەتتىنى، چونكە بەھۆى ئەو شتانە توورەىى خودا بەسەر رۆلە كانى ياخى بوون دىت.⁷ لەبەر ئەو لەگەل ئەو كەسانەدا بەشدارى ھىچ شتىك مەكەن.

⁸ جاران ئىوھش تارىكى بوون، بەلام ئىستا رووناكىن لەخوداوەند، كەواتە وەك رۆلەى رووناكى ھەلسوكەوت بكەن -⁹ چونكە بەروبوومى رووناكى لەھەموو باشەو دروستى و راستىك دايە -¹⁰ ھەول بىدەن رەزامەندى خودا بدۆزنەو.¹¹ بەشدارى كارى ھىچ وپوچى تارىكى مەكەن، بەلكو ئاشكرى بكەن.¹² ئەو كارانەى ئەوان بە نەپتى دەيكەن، تەنانەت ناوھىنانى شەرمەزارىيە.¹³ بەلام ھەموو شتىك كە ئاشكرا كرا بەرووناكى دەبىنرى،¹⁴ چونكە ھەر شتىك كە بىنرا ئەو ەرووناكىيە. بۆيە ووتوئەتى:

(ئەى نووستو خەبەرت بىتەو، لەنىو مردووان ھەستەو، تامەتسەىح بەتسەتەرت بىر قوشنىكەو.)

¹⁵ كەواتە بەووردى ئاگاتان لەھەلسوكەوتى خوتان بى، نەك وەك

توورەىى، ھاوار كەردن بەسەر يەكترى، بوختان و ھەموو دلرەشەك.³² زمان شىرىن بن لەگەل يەكترى، بەبەزەىى بن، لە يەكترى خۆش بن ھەروەك چۆن خودا بەھۆى مەسىح لەئىو خۆش بوو.

۵ ۋەكو رۆلەى رووناكى بژىن

كەواتە لاساىى خودا بكەنەو، وەك رۆلەى خۆشەوئىستى،² بە خۆشەوئىستى ھەلسوكەوت بكەن، وەك مەسىح چۆن ئىمەى خۆشەوئىست و لەپىناوى ئىمە خۆى كەرد بەقوربانى، ئەو قوربانىيەى لای خودا بۆئخۆش و پەسەندكراو.

³ بەلام داوئىن پىسى و گلاو و چاوجىنوكى لەخوشك و برا پىرۆزە كان ناوھشەتەو، ئىوھش لەنىوانتان با ئەو شتانە ناوئىشى نەبى.

⁴ ھەروەھا قسەى ناشىرىن و سووك و ھىچ وپوچ شاىانى ئىوھ نىيە، بەلكو باشترە بۆتان دەم بەسوئاس بن،⁵ بى گومان بن لەوھى ھەموو داوئىن پىسى و گلاو و چاوبرسىيەك بت پەرسەتە، مىراتى نىيە لەپادشاھىتى مەسىح و

خۆش بوی هەر وهك مهسیح چۆن
 كۆمهلهی باوهردارانى خۆشویست و
 خۆی كرد به قوربانى له پیناوی.²⁶ تا
 پیرۆزی بکات و پاکی بکات هوه
 به شوشتن به ئاو و به ووشه،²⁷ تا
 كۆمهلهیكى شكۆدار بۆ خۆی ئاماده
 بکات، بى له كهو لۆچو ههر شتیكى
 وهك ئهوانه بى، پاك و پیرۆز بى
 كهم و كورپى بى.²⁸ پیرۆسته له سهر
 پیاوان ژنى خۆیان خۆش بوی، وهك
 لهشى خۆیان خۆش دهوی، ئهوهی
 ژنه كهی خۆش بوی خۆی
 خۆش دهوی.²⁹ ههر گیز هیچ كهسیك
 رقی له لهشى خۆی نایتهوه، بهلكو
 خۆراکی ده داتی و بایه خى بى ده دات،
 به هه مان شیوه مهسیح بایه خ
 به كۆمهلهی باوهرداران ده دات.³⁰
 چونكه ئیمه ئه ندامی لهشى ئه وین،³¹
 { له بهر ئه وه پیاو دایك و باوكی خۆی
 به جى ده هیلێ و له گه ل ژنه كهی
 یهك ده گری، ئه وسه ههر دوو کیان
 ده بن به یهك لهش. }³² ئه مه نه یته کی
 گه وره یه، ئه مه ده لیم سه باره ت
 به په یه وه ندی مهسیح به كۆمه له ی
 باوهرداران.³³ له بهر ئه وه با ههر یهك
 له ئیوه ژنه كهی وهك خۆی
 خۆش بوی، ژنیش ده بی رپسی

خه لکی نه فام، بهلكو وهك مرۆفی
 دانا.¹⁶ هیچ كاتیک به فیرۆ مه ده ن،
 چونكه زه مانه به دكاره.¹⁷ له بهر ئه وه
 نه فام مه بن، بهلكو تییگه ن خواستی
 خودا وه ند چیه.¹⁸ خۆتان به مه ی
 سه رخۆش مه كه ن، چونكه به ره لانی
 تیا دایه، بهلكو خۆتان به رۆحی پیرۆز
 پر بکه ن،¹⁹ له گه ل یه كتری
 به زه بو روو سه رو دوو گۆرانی رۆحی
 بدو یسن، به هه موو دلتان گۆرانی و
 سه تران بۆ خودا وه ند بلین،²⁰ هه موو
 كاتی سوپاسی خودای باوك بکه ن بۆ
 هه موو شتیك به ناوی عیسی
 مهسیحی خودا وه ند،²¹ ملکه چی
 یه كتری بن به ترسی عیسی مهسیح.

ژنو مێردهكان

²² ئه ی ئا فره تان ملکه چی
 مێرده كانتان بن هه ره وهك بۆ
 خودا وه ند،²³ چۆن مهسیح سه ری
 كۆمه له ی باوهرداران ه كه له شى
 خۆیه تی و خۆی رزگار كه ری ته ی، ئا وا
 پیاو سه ری ژنه.²⁴ جا چۆن كۆمه له ی
 باوهرداران ملکه چ ده بی بۆ مهسیح،
 هه ره وه با ژنانیش ملکه چ بن بۆ
 مێرده كانیان له هه موو شتیك.
²⁵ ئیوه ش ئه ی پیاوان، ژنه كانتان

مېزىدە كەي بگري.

دايكو باوكو مندال

6

ئەي مندالان گويپرايەلى دايكو باوكتان بن لەخوداۋەند، چونكە ئەمە راستە. ² پريزي دايكو باوكتان بگرن، ئەمە يەكەم راسپاردەيە بە بەلئەنەۋەيە، ³ تاۋەكو چاكە بېتە رېگاتو تەمەنت دريژ بېت لەسەر ئەم زەويە.

⁴ ئيۋەش ئەي باوكان، رقى مندالەكانتەن هەل مەستېن، بەلكو بەخپريان بگەن بەپي راسپاردەو تەمپكرنى خوداۋەند.

كۆيلە ۋە گەۋرەكانيان

⁵ ئەي كۆيلەكان، گويپرايەلى گەۋرەكانتەن بن لەسەر ئەم زەويە بەتروس لەرزو دلتسۆزبەيەۋە، ھەرۋەك بۆ مەسيح بېت. ⁶ خزمەت مەكەن لەبەرچاۋ تا خەلكى لېتان رازى بى، بەلكو بەھەموو دلتانەۋە ۋەك كۆيلەيەكى مەسيح بەخواستى خودا

كار بگەن. ⁷ باخزمەت كردنتان بەدلتسۆزى بى ۋەك بۆ خوداۋەندى بگەن نەك بۆ خەلكى. ⁸ بزەنن خوداۋەند پاداشتى ھەموو كەسيك دەداتەۋە، كۆيلە بېت ياخود نازاد بەپي كرددارى چاكى.

⁹ ئيۋەش ئەي گەۋرەكان، بە ھەمان شېۋە ھەلتسوكەوت بگەن لەگەل كۆيلەكانتەن، لەھەرپەشە كردن دووربگەون، بزەنن گەۋرەي ئەۋان ۋە ئيۋە لەئاسمانە، ئەۋيش لايەنگىرى كەس ناكات.

چەكى تەۋاۋى خودا

¹⁰ لە كۆتاييدا بەھيژبن لە خوداۋەندو لە ھيژە مەزنى كەي. ¹¹

خۆتان چەكدار بگەن بەچەكى تەۋاۋى خودا، تا بتوانن بەرامبەر پلانەكانى شەبىتان خۆتان راگرن. ¹² چونكە زۆرانباۋى ئيمە لەگەل گۆشتو خويىن نىيە، بەلكو دژى سەرۋكەكانو دەسەلاتدارانى رۆحە بەدكارەكانە، ھەرۋەھا دژى فەرمانرەۋايانى تارىكى ئەم سەردەمەي

◆ سېھر: بە عەرەبى (درع)، پۇشاكىكە لەمىتان دروست دەكرى، جەنگاۋەران بۆ خۆپاراستن لەكاتى شەردا لەبەرىدەكەن.

له پیناوی دا بالیۆزم له ناو کۆت و زنجیر، ههتا به چاونه ترسی ناشکرای بکهه، بهو شیوهیهی پێویسته له سههرم بدوێم.

سلاوی کۆتایی

21 جا تا ئێوهش بزانی ههواڵم چیهو خهریکی چیم، تیخیکۆس، برای خۆشهویستم و خزمهتکاری سههر راست له خوداوهند، ههموو شتیکتان پێ راده گهینی. 22 بهتایهتی ئهوه ده نێرم بۆ لاتان تا ههوالی ئیهمهتان بداتی و وورهتان بهرز بکاتهوه.

23 با ناشتی بۆ برایان بێت له گهڵ خۆشهویستی به باوهر له خودای باو و عیسای مهسیحی خوداوهند.

24 بهر ههکته له گهڵ ههموو ئهوانه بێت، که عیسای مهسیحی خوداوهندان خۆش دهوێت به خۆشهویستیه کی نهفهو تاو.

جیهانه، دژی سههر بازه رۆحیه کانی شهیتانه له ناسمان. 13 له بهر ئهوه خۆتان چه کدار بکهن به چه کی تهوای خودا، ههتا له رۆژی بهدکار، بتوانن دژی بوهستن، ههروهها دوی تهوای بوونی ههموو شتی، بچه سپین. 14

بۆیه چه سپاوین. با راستی پشتین بێت به ناو قه دتان، سپهری راست و دروستی به سنگتانهوه بێت، 15 ههروهها ناماده بوونتان بۆ بلاو کردنهوهی مزگینی ناشتی پیلانو بێت له پیتان، 16 له سهرووی ههموو ئهوانه، قه لغانی باوهر هه لگرن، به هۆیهوه ههموو تیره گردهاره کانی شهیتان ده کوژینهوه. 17 ههروهها کلاوی ئاسنینهی رزگاری له سهرتان بکهن، شمشیری رۆح هه لگرن که ووشه ی خودایه. 18 ههموو کاتی که له نوێژ کردن بن به رۆح، بۆ ههموو نوێژ کردن و پارانهوهیه که شهواره بگرن و ههر بهردهوام بن له سههر پارانهوه کهتان له خودا له پیناوی خوشک و برا پیرۆزه کان.

19 ههروهها بۆ منیش تا خودا ووشه ی گونجاوم بداتی کاتی ده مم ده که مهوه، تا بتوانم بی ترس نهیتهی مزگینی رابگهینم، 20 ئهوهی

نامه‌ی پۆلس بۆ باوەرداران‌ی فیلیپی

فیلیپی یه‌کێک بوو له‌شاره‌کانی ولایه‌تی مه‌کدۆنییه‌ی رۆمانی. یه‌که‌م کۆمه‌له‌ی باوەرداران له‌ئهرۆپا له‌م شاره‌ دامه‌زرا له‌سه‌ر ده‌ستی پۆلس. ئەم نامه‌یه‌ش له‌کاتی‌که‌دا نووسرا که پۆلس زیندانی بوو له‌رۆما. تیایدا باسی یه‌که‌یون له‌مه‌سیح و ئەو خۆشیه‌ی له‌خوداوه‌ند هه‌یه‌ ده‌کات. رینگای باوەر به‌مه‌سیح وه‌ک رینگای شادی و به‌خته‌وه‌ری ده‌رده‌خات له‌ژێر هه‌ر بارودۆرخێک بێ، چونکه مه‌سیح به‌ته‌نیا به‌سه‌ بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وی هه‌ر بارودۆرخێک. سه‌روودی باوەری سه‌رکه‌وتوو و خۆشی پیرۆزه، پۆلسی زیندان‌کراو له‌پێناوی خوداوه‌ند له‌م نامه‌یه‌ دووپاتی ده‌کاته‌وه‌ که ئەو مه‌سیحی هه‌یه‌و مه‌سیحیش هه‌موو شتی‌که‌ له‌لای ئەو. هه‌روه‌ها هه‌ولده‌دا به‌و ئەنجامه‌ شکۆداره‌ بگات که کۆتایی هه‌موو ئامانجه‌کانه، له‌و کاته‌شدا پاداشتی خۆی به‌ده‌ست ده‌یێ.

1

ده‌پاریمه‌وه‌ لای خودا،⁵ چونکه ئێوه له‌یه‌که‌م رۆژه‌وه‌ تا ئێستا به‌شداریان کردوو له‌مزگینێ. ⁶هه‌روه‌ها دلایام ئەو ئیشه‌ چاکه‌ی خودا له‌ئێوه ده‌ستی بێ کردوو، به‌رده‌وام ده‌ییت له‌ته‌واو کردنی هه‌تا رۆژی عیساى مه‌سیح.

⁷ئه‌وه‌ش مافی خۆمه‌ گه‌ر واهه‌ست بکه‌م سه‌باره‌ت به‌ هه‌مووتان، چونکه ئێوه له‌دلی خۆم پاراستوو، هه‌مووتان له‌گه‌لم به‌شدارى ده‌که‌ن له‌به‌ره‌که‌ت، گه‌ر ئێستا بیست به‌م کۆت و زنجیره له‌به‌ندبخانه‌دا، یاخود کاتی‌که‌ به‌رگری

له‌پۆلس و تیمۆساوسی کۆیله‌کانی عیساى مه‌سیح، بۆ هه‌موو خوشک و برایانی پیرۆز له‌عیساى مه‌سیح له‌شاری فیلیپی، هه‌روه‌ها بۆ چاودێران و خزمه‌تکارانیش. ²با به‌ره‌که‌ت و ناشتی خودای باوکمان و عیساى مه‌سیحی خوداوه‌ندان له‌گه‌ل بێ.

سوپاسی خودا و پارانیه‌وه

³سوپاسی خودا ده‌که‌م هه‌ر کاتی‌که‌ یادتان بکه‌م، ⁴هه‌موو کاتی‌که‌ به‌خۆشیه‌وه‌ بۆ هه‌مووتان

لهمزگینى ده كه مو دهیچه سپیتم.⁸
خودا ده زانیت تاچ رادهیهك دلم
ئاره زووی هه مووتان ده كات
به ههست و سۆزی عیسای مهسیح.

⁹ له خودا ده پارێمه هوه
خۆشه و یستیتان زیاترو زیاتر بکات بۆ
زانین و تیگه یشتی تهواو،¹⁰ تا ئه وهی
باشه هه لیبژیرن، ههروهها پاك و بی
كه مو کووری بن بۆ رۆژی مهسیح.
¹¹ ژیانتان پرپیت له بهروو بوومی
راست و دروستی، ئه وهی عیسای
مهسیح ده بهیشتته به رهههه، بۆ شکوو
ستايشی خودا.

له لای من، ژیان مهسیحه

¹² لهی برایان، ئیستا ده مهوی
بزانن ئه وهی به سهرم هات به راستی
مزگینى به رهه و پیش برد،¹³ ته نانهت
هه موو پاسه وانانی ئیمبراتۆرو هه موو
خه لکی ئیره، ده زانن من له پیتاوی
مهسیحدا به نده کراوم،¹⁴ ههروهها
به نده کردن و کۆت و زنجیری من
وای کرد زۆربهی خوشک و برایان
پشت به خودا وه نده به ستو زۆر زیاتر
به چاونه ترسی سه بارهت به ووشه ی
خودا بدوین.

¹⁵ بی گومان هه نده یکیان مزگینى

مهسیح ده ده ن ته نها له بهر ناحهزی و
رقه به رایه تی، به لام هه نده یکی تریان
به خواستیکی باش مزگینى ده ده ن.¹⁶

ههروهها ئه وانه ی خۆشه و یستی پالتیان
پیوه ده نیت مهسیح رابگه یزن، ده زانن
من خراومه ته به نده یخانه وه به هوی
به رگریم له مزگینى.¹⁷ ئه وانه ی

ناحهزی پالتیان پیوه ده نیت باسی
عیسا بکه ن، به بی دل سۆزی ده بکه ن،
چونکه له و با وه ره دان به مه
ناخۆشیه کی تر ده خه نه پال ئه م

کۆت و زنجیره.¹⁸ ئیت چى؟ گرنگ
ئه وه یه باسی مزگینى مهسیح ده کرى
ئیت به هه ر شیوه یه ك ییت بۆ
خۆ ده رخستن بییت یا خود به

دل سۆزی بییت، به مهش من دل شادم.
به لى پیویسته من دل شادم،¹⁹

چونکه من ده زانم به هوی
نوێژه کانتان و به یارمه تی رۆحی
عیسای مهسیح ئه وه ی به سهرم هات
ده بیته هوی رزگار بووم.²⁰ په رۆشی

چاوه رپاوخو ئومیدم ئه وه یه، شه رمه زار
نه م، به لکو به ووره یه کی به رزه وه
ئیستا وه ك هه موو کاتیک مهسیح
له شه مدا رپێزداری، گه ر ئه مه به

مردووی بییت یا خود زیندووی.²¹

چونکه له لای من، ژیان مهسیحه،

به ئه‌وی یی ته‌به‌خشیون، به‌لکو
 چه‌شتتی ئازاریش له‌پیناوی ئه‌و.³⁰
 جا کۆشش بکه‌ن بۆ هه‌مان مملانی
 که له‌پیشا بینیوتانه، ئه‌وه‌ی ئیستاش
 ده‌بیست له‌من.

نموونه‌ی رۆح سووکی عیسا

2

گهر هاندانیک هه‌بیت له‌مه‌سیحدا،
 یاخود بزوی نهریک هه‌بی
 له‌خۆشه‌وستی، یا به‌شدارێ کردنیک
 هه‌بی له‌رۆح، یا هه‌ست و سۆزو
 خۆشه‌وستی،² که‌واته‌ خۆشیه‌که‌م
 ته‌واو که‌ن به‌وه‌ی یه‌ک به‌یروراو
 خۆشه‌وستیتان هه‌بی، یه‌ک دلۆ یه‌ک
 مه‌به‌ستتان هه‌بی.³ هه‌یج شتی‌ک به
 مه‌به‌ستی خۆپه‌رستی و خۆهه‌لکێشان
 مه‌که‌ن، به‌لکو رۆح سووک بن به
 شیوه‌یه‌ک خه‌لکی که‌ به‌ باشتر بزانی
 له‌خۆتان.⁴ ته‌نها بایه‌خ به
 به‌رژه‌وه‌ندی تایبه‌تی خۆتان مه‌ده‌ن،
 به‌لکو بایه‌خ به‌ به‌رژه‌وه‌ندی خه‌لکی
 تریش یه‌ن.

⁵ ئه‌م بیروراپه‌تان تیا دا بی، ئه‌وه‌ی
 له‌ عیسا‌ی مه‌سیح دا به:

⁶ ئه‌وه‌ی له‌شیوه‌ی خودا بوو،
 نه‌یویست یه‌کسانیه‌که‌ی له‌گه‌ل خودا

مردنیش قازانجیه.²² به‌لام گهر ژیان
 له‌له‌ش بی، مانای ئه‌وه‌یه به‌رووبومی
 کرداره‌که‌نه بۆ من، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا
 نازانم کامیان هه‌لجێژم!²³ چونکه
 سه‌رسام ماوم له‌ نیوان ئه‌م دوو
 بپاره‌دا، هه‌ز ده‌که‌م ئه‌م ژیا نه‌ به‌جی
 به‌یلام تا بچمه‌ لای مه‌سیح، ئه‌مه‌ش
 باشتره،²⁴ به‌لام مانه‌وه‌م له‌ له‌ش
 پیوستتره بۆتان،²⁵ دلنایام له‌مه‌ بۆیه
 ده‌زانم ده‌بی له‌ناوتان بچمه‌وه‌و
 له‌گه‌ل هه‌مووتان به‌رده‌وام بچم،
 له‌پیناوی دلخۆشی و پیشکه‌وتنتان
 له‌باوه‌ر،²⁶ تا جارێکی تر هاتم بۆ
 لاتان، به‌هۆی من شانازیتان زیاد
 بکات به‌عیسا‌ی مه‌سیح.

²⁷ ئه‌وه‌ی گرنکه‌ ئه‌وه‌یه ئیوه‌ به
 شیوه‌یه‌ک بژین شایسته‌ی مزگینێ
 مه‌سیح بی، تا کاتی هاتم ئیوه‌م بینی
 یاخود له‌ناوتان نه‌بووم، هه‌والتان
 بیستم و بزاتم ئیوه‌ له‌یه‌ک رۆح
 چه‌سپاون و به‌یه‌ک می‌شک تی‌ده‌کۆشن
 له‌پیناوی باوه‌ری مزگینێ،²⁸ بی
 ئه‌وه‌ی بترسن له‌وانه‌ی
 به‌ره‌ره‌کانیتان ده‌که‌ن. چونکه‌ ئه‌وه
 نیشانه‌ی له‌ناوچوونه‌ بۆیان و رزگاریه
 بۆ ئیوه‌، ئه‌مه‌ش له‌خوداوه‌یه.²⁹
 خودا له‌به‌ر مه‌سیح ته‌نها باوه‌ریتان

بکات بە دەسکەوتیڭ بۆ خۆی،

⁷ بەلکو خۆی کردە هیچو

شیۆەى کۆپیلەى وەرگرت،

وہ کو مرۆڤى لىڤات،

⁸ ھەر وھە لە گەل ئەوہى ئەو

لەشیۆەى

مرۆڤى بىنرا،

خۆى نزم کردەوہو

ملکەچ بوو تا مردن،

مردن لەسەر خاچ.

⁹ بۆیە خودا بەرزى کردەوہو

ناویکى دایە کە لەسەر ووی ھەموو

ناویکە،

¹⁰ تا کو بۆ ناوی ئەو ھەمووان چۆک

دابەند،

لە ئاسمان و سەر زەوى و ژیر زەویش،

¹¹ ھەر وھە تا ھەموو زمانىک دان

بنیّت کە عیساى مەسیح

خودا وەندە،

بۆ شکۆمەندى خودای باوک.

بکەن، ¹³ چونکە خودا خۆى لەئێۆە

کار دەکات تا ئارەزووی

کار کردنتان بى ٲیەخشى بۆ

رەزامەندى خۆى.

¹⁴ ھەموو شتىک بکەن بى

بۆلەبۆلۆ شەرەقسە، ¹⁵ تا

بى گەم و کورپى و پاکن، پۆلەکانى

خودا بى لەکەن لەناو نەو و یەکى

خراپ و چەوت و خواردا، ئێۆە

لەنیۆان ئەواندا وەک رووناکى

جیھان دەدرەوشینەوہ. ¹⁶ دەست

بەووشەى ژيانەوہ بگرن، تا لەرۆژى

مەسیح شانازى بکەم بەوہى

بەخۆرابى تى ئەکو شامو بى سوود

ماندوونەبووم. ¹⁷ گەر بمرمو خوینم

بەسەر قوربانى باوەرتان برۆى، ئەوا

لەگەلتان دلشادو دلخۆشم. ¹⁸

کەواتە ئێۆەش پىویستە لەگەلم

دلشادو دلخۆش بن.

تیمۆسائوس و ئە پفرۆدیتۆس

¹⁹ ھیوادارم لەعیساى خودا وەند

بتوانم بەم زووانە تیمۆسائوس بىرم بۆ

لاتان، تا ھەوائتتان بزائمو پى

دلخۆش بىم. ²⁰ جگە لەو کەسى ترم

نییە وا بەدلئۆۆى بایەختان بى ٲىدات،

²¹ چونکە ھەموو ئەوانى تر بەدواى

پۆلەکانى خودا بى گەم و کورپن

¹² جا ئەى خۆشەویستانم، چۆن

گشت کات گوٲر ٲاٲەل بوون ھەر

وابن، نەک ھەر ئەم کاتەى لٲرەم،

بەلکو زیاتریش دوای من، بۆ

رێگار بوونتان بەترسو لەرزەوہ کار

له پیناوی ئیشی مه سیح ژبانی خوی
خسته مه ترسیه وه و خه ریک بوو
بمریت، تا ئه و خزمه ته ته و او بکات
ئه وه ی ئیوه بو من ده بکه ن.

بی تاوان بوون به هوی باوهر 3

له کۆتاییدا، ئه ی برایان، دلشادین
به خودا وه ند، لای من نووسینه وه ی
ئهم شتانه کارێکی گران نییه چونکه
دلنیا یی ئیوه ی تیا به.

²چاوپر نه سه گه کان، چاوپر نه
به دکاران، چاوپر نه ئه وانه ی له ش
ده بر نه وه. ³ئیمه ی خه ته نه کراوی
راسته قینه، چونکه خودا به رۆح
ده په رستین و شکۆمه ندیمان له عیسا ی
مه سیحه وه یه، پشت به له ش نابه ستین،
⁴هه رچه نده من هۆم هه یه تا پشت به
له ش به ستم.

گه ر به کێک له و باوهره بیته
هۆی هه یه پشت به له ش به ستم،
به که محار مافی منه ئه وه بکه م: ⁵
کاتیک ته مه خه هه شت رۆژ بووه
خه ته نه کراوم، به نه وه ئیسرا ئیلی
بووم، له تیره ی بینیا مین، عیرانی*
کورپی عیرانی. هه روه ها به پیی
شه ریه ته فه ریس ی بووم، ⁶له باره ی

کاروباری تایه ته ی خویان ده گه رین،
نه ک ه ی عیسا ی مه سیح. ²²ئیه
له شه ره زایی تیمۆسا وس ناگاداران،
وه ک کورپیک له گه ل باوکی له گه لم
کاری کردوه له مزگین ی. ²³ئه
ده نیرم بو لاتان، هه ر کاتیک لیره
چاره نووسم ده ریکه وه ی. ²⁴دلنیا م
له خودا وه ند که خو شم به م نزیکانه
دیم بو لاتان.

²⁵به لام به پیوستم زانی له پێشا
ئه په رۆدیتۆس بنیرمه وه بو لاتان،
که برامه وه له گه لم ئیشکه ره
سه ربه زه، ئه وه ی نیروای ئیوه یه
بو جی به جی کردنی پیوستیه کام. ²⁶
ئه و بیری هه مووتان ده کات و دلته نگه
چونکه هه وائی نه ساغی ئه و تان
بیستوه. ²⁷به راستی زۆر نه ساغ
بوو، هه تا خه ریک بوو بمریت، به لام
خودا به زوی پیاهاته وه، هه روه ها به
منیش، تا خه فه ته به دوای خه فه تم
به سه ر نه یه ت. ²⁸به مه ش وای
لیکردم خیرا بینیرمه وه بو لاتان، بو
ئه وه ی دلشادین کاتیک بینیتان،
منیش خه فه تم که م پێته وه. ²⁹که واته
به دلشادیه وه له خودا وه ند پێشوازی
لی بکه ن، هه روه ها ئه وانه ی وه ک
ئه ون رپزیان لی بگرن. ³⁰چونکه

کوشش کردن به دواى نامانج

¹² من نالیم ئەم شتانەم هەموو بەدەست هێناوە یاخود گەیشتوومە تەواوی، بەلکو هەر چییەکم لەتوانا هەیه دەیکەم تا بیکەم بەهێ خۆم، ئەوەی مەسیح لەپێناویدا منی کردووە بەهێ خۆی. ¹³ ئەى برايان، جارێ وای دانانیم گەیشتوومە نامانج، بەلام تەنھا یەک شت دەکەم، ئەویش ئەوێه، ئەوەی بەسەرچوووە لەیادی دەکەم، دەرۆم بەرەو ئەوەی لەپێشمە. ¹⁴ من بەرەو نامانج هەول دەدەم، بەرەو پاداشتی بانگەوازی بەرزى خودا که لەعیسای مەسیحە.

¹⁵ با وا بیریکەینەووە ئەیمە پێگەیشتووین، گەر ئێرەش لەخالیك یان لەبیرورایەك هەمان بیرورای منتان نەبوو، ئەوا خودا بۆتان ئاشکرا دەکات. ¹⁶ جا ئەوەی پێی گەیشتووین با بەدلئسۆزی دەستی پێوە بگرین.

¹⁷ ئەى برايان بەیه کەووە لاسایی من بکەنەووە تەماشای ئەوانە بکەن کە وەک نمونەى من دەژین. ¹⁸ زۆر پێم ووتون، ئیستاش بەگریانەووە پیتان دەلیم، زۆر کەس هەن ژيانیان بەشیوێه کە وەک دوزمن وایە بۆ خاچی مەسیح. ¹⁹ ئەوانە پاشەرۆژیان

دلگەرمى چەوسینەرى کۆمەلەى باوەرداران بووم، لەراست و دروستى بەپێى شەریعەت بێ کەم و کورێ بووم.

⁷ بەلام ئەم شتانەى من بە قازانج دادەنا، ئیستا لەلای من زیانە لەپێناوی مەسیح. ⁸ بەلکو لەمەش زیاتر، ئەو شتانە هەمووی زیانە لای من گەر بەراورد بکریت لەگەڵ مەزنی بێ ئسنوری ناسینی عیساى مەسیحی خوداوەندەم، ئەوەی لەپێناویدا هەموو شتیکم لەکیس چوو، جا ئەم شتانە هەمووی بە زبیل دادەنیم، بۆ ئەوەی مەسیح بەدەست بهێنم ⁹ خۆم لەمەسیح بدۆزمەووە و راست و دروست بچم، نەك بەشەریعەت، بەلکو بەهۆی باوەر بەعیسای مەسیح، چونکە بێ ئاوان بوون لای خودا پشت بەباوەر دەبەستیت. ¹⁰ ئەوەی مەبەستی منە ناسینی مەسیح و هێزی هەستانەوێهەتی، هەر وەها بەشداری بکەم لەئازاری، وەک ئەو بچ لەمردنی، ¹¹ تاکو گەر بێی بگەم بەئاستی هەستانەوێهەتی لەنیو مردوو.

ده کهن ناویان له په رتوو کی ژبان
نووسراوه.

⁴ هه میسه دلشادین به خود او هه ند،
جاریکی تر پیتان ده لیم، دلشادین. ⁵ با
رووخو شیتان دیار بیت لای هه موو
خه لک. هاتنه وهی خود او هه ند نریکه.

⁶ ده رباره هیچ شتیك دلته راو کی
نه تانگری، به لکو له هه موو شتیك
داواکاریه کانتان پیشکشی خودا
بکه ن به نوژیو پارانه وه سوپاس. ⁷

ناشتی خودا، نه وهی بهر زتره
له سنووری بیری مرؤف، دلو بیرتان
ده پارژیوت له عیسای مه سیح.

⁸ نهی برایان له کو تاییدا پیتان
ده لیم: نهو شتانهی راست و ریژداره،
دادپهروهرو پاکه، مایه ی
خوشه ویستیوه په سهندکراوه،
ناوبانگی به چاکه ده رکردوه،
رهوشت بهر زو شایانی ستایشه،
بیری لی بکه نه وه. ⁹ به شیوه یه ک
هه لئس وکهوت بکه ن ههروهک له من
فیروبون و هه رتانگرت و بیستتان و
بینیتان، ئینجا خودای ناشتی
له گه لتان ده بیټ.

سوپاس بو به خشینتان

¹⁰ من زور دلشادم به خود او هه ند،

له ناوچوونه، چونکه سکیان
ده په رستن و شکو مه ندیان جیی
شهرمه زاریه، هه موو بیرو هوشیان
له سه ر شتی جیهانیه. ²⁰ به لام ئیمه
وولاتمان له ئاسمانه، له هوئی
به تاره زووه وه چاوه رپی هاتنه وه ی
رژگار کهر، عیسای مه سیحی
خود او هه ندی تیادا ده کهن، ²¹ ئینجا
نهو له شتی بی ترهان ده گوریت بو
شیوه ی له شتی شکو داری خوئی،
به هیژی خوئی که توانای هه یه
زالیت به سه ر هه موو شتیك.

دلشادین به خود او هه ند 4

له بهر نه وه برایانی خوشه ویست، نهی
نهوانه ی زور بیرتان ده کم، ئیوه
خوشی و تاجی سه ری منن، با
باوه رتان چه سپاو بیت به خود او هه ند.

² له خوشکان نه فودیوه سینتخی
ده پاریمه وه، له گه ل یه کتری
رپیک بکه ون له خود او هه ند. ³ توش نهی
هاورپی دل سوژم، داوات لی ده کم
یارمه تی نهو دوو نافرته به دیت،
چونکه هه ر دوو کیان له گه لم
له مزگینی تیکو شاون، نهوان له گه ل
نه کلیمندوسو نهوانه ی له گه لم ئیش

نیسه جارێکی تر، بەلکو داواکردنی بەرووبوومی زیاترە بۆ تۆمارکردن لەلای خودا.¹⁸ هەموو ئەو شتەکانی ئەپفرۆدیتۆس لای ئێوە بۆی هینام پییم گەیشت، ئیستا هەرچیه کم پیویستە هەمە، بەلکو لەمەش زیاتر، دیارییه کانی ئێوە قوربانییه دلێ خودا خۆش دەکات و لای ئەو بۆنخۆش و پەسەندکراون.¹⁹ خودا لە سامانی بیژندازەیی خۆی، بەهۆی شکرمانندی عیساى مەسیح هەموو پیویستیه کانتان دااین دەکات.
²⁰ شکر و مەزنی بۆ خودای باوکمانە تاهەتایە. نامین.

سلاوی کۆتایی

²¹ سلاو بکەن لەهەموو خوشک و برایانی پیروژ لەعیساى مەسیح. هەموو ئەو برایانەى لەگەڵمەدان سلاوتان لێ دەکەن.²² ئەو خوشک و برا پیروژانەى لێرەن سلاوتان لێ دەکەن، بەتایبەتی ئەوانەى دەست و پێوەندی قەیسەرن.
²³ بەبەرە کەتی عیساى مەسیحی خوداوەند لەگەڵ رۆحتان بیّت.

کەوا ئیستا ئێوە دواى ماوێهەکی دوورو درێژ سەرلەنوێ بایهخم پی دەدەن، بەلێ لە رابوردووشدا ئێوە ئەم بایهخ پی دانەتان هەر هەبوو، بەلام ئەو هەلەتان بۆ رێک نە کەوتوو.
¹¹ من ئەمە نالیم تا دەریخەم لی قەوماوم، چونکە فیرووم بە هەموو بارودۆخیکی ژیانم رازی بم.
¹² من دەزانم چۆن لە هەبوونی و نەبوونیدا بژیم، هەموو بارودۆخیکم تاقی کردۆتەوه، لەتیری و برسیتیدا،
¹³ توانام هەیه هەموو شتێک بەهۆی مەسیح بکەم، ئەوهی بەهێزم دەکات.
¹⁴ لەگەڵ ئەوهشدا کارێکی چاکتان کردوو کە بەشدارى تەنگانەم دەکەن.¹⁵ ئەى باوەردارانى فیلیپی ئێوهش دەزانن، لەسەرەتای کارم کەه بلاوکردنەوهی مزگینى بوو، لەو کاتەى لەناوچەى مەکدۆنیاوه دەرچووم، هیچ کۆمەلێکی باوەردار بەشدارى جی بەجی کردنى پیویستیه کانی نە کردووم جگە لەئێوه.
¹⁶ تەنانەت کاتی کاتێک لەشارى تەسالۆنیکى بووم، ئەوهی پیویستم پێی بوو چەند جارێک بۆتان ناردم.
¹⁷ مەبەستی من داواکردنى بەخشین

نامه‌ی پۆلس بۆ باوەردارانى كۆلۆسى

كۆلۆسى شارێك بوو له ئاسیای بچووك، ده‌كه‌وته رۆژه‌ه‌لاتى شارى ئه‌فەسۆس. پۆلس ئه‌م نامه‌یه‌ى بۆ كۆمه‌ڵه‌ى باوەردارانى كۆلۆسى نووسى، كاتى بیهستی له‌وى هه‌ندى كه‌س بیه‌رواى سه‌یر بلاوده‌كه‌نه‌وه، ئه‌و بیه‌رواىانه‌ش به‌كورتى ئه‌وه‌یه: ناسینی خوداو رزگارى ته‌واو له‌فریشته په‌رستى و خۆبیرسى و تینوو كردن و گرنگی دان به‌هه‌ندى بابه‌تى شه‌ریعه‌تى جووله‌كه.

پۆلسیش سه‌باره‌ت به‌و شتانه‌ ده‌لى مه‌سیح توانای رزگارى به‌خشینی ته‌واوى هه‌یه‌وه ئه‌و بیه‌رواى بابه‌تانه‌ مرۆڤ له‌رزگاریبون دوور ده‌خه‌نه‌وه. چونكه جیهان به‌هۆى مه‌سیح دروستكراوه هه‌روه‌ها به‌هۆى ئه‌و جیهان له‌گه‌ن خودا ناشتبه‌وه‌وه، هه‌روه‌ها خودا به‌هه‌موو خودایه‌تى خۆى له‌له‌شى مه‌سیح نیشته‌جى بووه، مرۆڤیش به‌ ئه‌و پر ده‌بى له‌ژيان.

پیمان گه‌یشت له‌گه‌ل ئه‌و
خۆشه‌ویسته‌یه‌ى هه‌تانه به‌رامبه‌ر هه‌موو
خوشك و برایانى پیرۆز،⁵ له‌پیتاوى
ئه‌و هیوایه‌ى خودا ئاماده‌ى کردوه
بۆتان له‌ئاسمان، ئه‌و هیوایه‌ى له‌پیشا
له‌ووشه‌ى پاستیتان بیست، واته
مزگینى.⁶ ئه‌و مزگینیه‌ى به‌ره‌م
ده‌هینیت و بلاوده‌بیسته‌وه له‌هه‌موو
جیهان، هه‌روه‌ك چۆن به‌ره‌مى هینا
بلاوبوه‌وه له‌نیۆتان له‌و رۆژه‌ى
به‌پاستى به‌ره‌كه‌تى خوداتان
بیستوه‌وه ناسیوتانه.⁷ هه‌روه‌ك
له‌ئه‌پفراسى به‌نده‌ى هاوڕێ
خۆشه‌ویست فیروون، ئه‌و

1

له‌پۆلس نیرواى عیسای مه‌سیح
له‌سه‌ر خواستی خودا، هه‌روه‌ها
له‌تیمۆساوسى برامانه‌وه،² بۆ
خوشك و برایانى پیرۆز و سه‌رپاست
له‌شارى كۆلۆسى، با به‌ره‌كه‌ت و
ناشتى خودای باوكتان له‌گه‌ل بى.

سوپاس و نوێژکردن

³ ئییه هه‌ر كاتێك نوێژ ده‌كه‌ین
بۆتان، هه‌میشه سوپاسى خودای
باوکی عیسای مه‌سیحی
خودا و ندمان ده‌كه‌ین،⁴ چونكه
هه‌والى باوه‌رتان به‌ عیسای مه‌سیح

خۆى ئىمەى كرىپەو لە كۆيلەيەتى
گوناه، ئەوئش بە لىخوش بوونى
گوناه.

عيسا وئىنەى خوداى ئەبىنراوہ

¹⁵ عيسا وئىنەى خوداى ئەبىنراوہ،
ئۆبەرەى ھەموو بوونەورانە. ¹⁶ ھەر
بەوئش ھەموو شتېك دروست بوو،
ئەوہى لەئاسمان و لەسەر زەويە،
ئەوہى دەبىنرى و نايىنرى، خاوەن
تەخت و تاج يان سەرۆك و
دەسلەتدار، خودا ھەمووى بەعيسا و
بۆ عيسا دروست كرد. ¹⁷ ئەو پېش
ھەموو شتېك بوو ھەر لەئەوئشدا
ھەموو شتېك دەبىت. ¹⁸ ئەو سەرى
لەشە، واتە سەرى كۆمەلەى
باوہرداران، سەرەتاو ئۆبەرەى
زىندووبوونەوہى دواى مردنە، تا
لەسەرەوى ھەموو شتېك بىت. ¹⁹
چونكە خودا ھەزى كرد بەھەموو
پرى خۆى لەئەودا بەرجەستە بى. ²⁰
تا بەھۆى ئەو ئاشت بىتەوہ لەگەل
ھەموو ئەوانەى لەسەر زەوى و
لەئاسماندايە، بە خوئىن رىشتى ئەوئش
لەسەر خاچ ئاشتى ھاتەدى.
²¹ ئىوہ جارەن بەھۆى كردارى
خراپتەن نامۆ و دوژمن بوون

خىزمەتكارىكى سەرراستى مەسىحە
لەپىناوى ئىمە. ⁸ ھەر ئەوئش بوو بۆى
باس كردىن سەبارەت بەو
خۆشەويستىيەى رۆح پى بەخشيون.
⁹ لەبەر ئەوہ لەو رۆژەوہى
ئەمەمان بىستتوہ، بى رازوہستان
نوئۆتان بۆ دەكەين، داوا لەخودا
دەكەين دانايى و تىگەيشتنى رۆحىتان
بداتى، تا خواستى ئەو بەتەواوى
بزانن. ¹⁰ ھەتا بەشىوہيەك
ھەلسوكەوت بكەن لەژيان شايانى
خودا و نەد بىت و بەتەواوى جىگاي
رەزامەندى ئەو بىت، بۆ ئەوہى
بەرھەمبەيئىن لەھەموو كارىكى چاك و
پىگەن لەناسىنى خودا، ¹¹ ھەر و ھا
بۆ ئەوہى بەھىزتان بكات بەھەموو
ھىزىك بەگۆرەى تواناى شكۆدارى
خۆى، تا خۆتان راگرن لەئاست
ھەموو شتېك و ئارام بگرن،
بەخۆشەوہ ¹² سوپاسى باوك بكەن،
ئەوہى ئىوہى ئامادە كردوہ بۆ
بەشدارى كردنى مىراتى خوشك و
براينى پىرۆز لەرۆوناكى. ¹³ ھەر
ئەوہ ئىمەى رزگار كردوہ
لەدەسلەلاتى تارىكى و ئىمەى
گواستەوہ بۆ پادشاھىتى رۆلەى
خۆشەويستى. ¹⁴ ئەوہى بەخوئىنى

شكۆردارى ئەم نەينىيە بۆ ھەموو
مىللەتەن دەرىجات، ئەو ھەم مەسىح
لەناوتاندايە، ھىواي شكۆمەندىيە.
28 ئەو ھى بانگەوازي پى دەدەھىن،
ھەموو مرۆڧىكى پى تاگادار
دەكەينەو، ھەر ھەم ھەموو مرۆڧىكى
پى ڧىر دەكەين بەھەموو ژىرپىيەو،
تاھەموو مرۆڧىكى لەمەسىحدا
بەتەواوي نامادە بگەين.
29 لەپىناوئى ئەمە منىش ماندوو
دەھم تىدە كۆشم بەھەموو توانايەك،
ئەو ھى بەھىر لەمندا كار دەكات.

2

دەھەم ھى بزەنن من چەند تىدە كۆشم
لەپىناوتان و لەپىناوئى ئەوانەي
لەشارى لاودكەين، ھەر ھەم ئەوانەي
منيان رۆوبەرۆو نەبىنيو، 2 تاوھ كو
وورەيان بەرزىتەو، يەك بگرن بە
خۆشەويستى و دانايى و تىگەيشتى
تەواويان ھەبىت بۆ ناسىنى نەينى
خودا كە مەسىحە، 3 ئەو ھى ھەموو
گەنجىنەي دانايى و زانستى تىادا
شارراوھتەو.

4 ئەمەتەن پى دەلەم تا كەس بە
قسەي درەشاوھ ھەلتەن نەخەلەتتى.
5 ھەرچەندە بە لەش لەناوتان نىم،

لەبىر كۆردنەو، 22 بەلام ئىستا
ناشتى كۆردنەو بەمردنى، بەلەشى
مرۆڧانەي خۆي، تا ئىو بە
پاك و پىرۆزى و بى كەم كۆرپى و
بى گەلەي بىنە بەردەمى. 23 بەمەرىك
بەردەوام بن لەسەر باو ەرتان،
باو ەرىكى چەسپا و رەگ
داكوتراوتان ھەي، لانەدەن لەھىواي
ئەو مزگىنيەي بىستان و ھەموو
بوونەو ەرانى ژىر ئاسمان پى
راگەينەرا، خۆشم بووم بەخزمەتكار
بۆي.

تىكۆشانى پۇئس بۆ باو ەرداران

24 من ئىستا دلشادم بەو نازارەي
لەپىناوتان دەيچىم، چونكە لەلەشى
خۆمدا كەم كۆرپى تەنگانەي مەسىح
تەواو دەكەم، لەپىناوئى لەشى ئەو كە
كۆمەلەي باو ەردارانە، 25 ئەو ھى من
بووم بە خزمەتكار بۆي، لەسەر
خواستى خودا بەمەن دراوھ
لەپىناوتان، تا ووشەي خوداتان بە
تەواوي پى ناسىم، 26 ئەم نەپتەش
لاي نەوەكانى رابردوو شاراوھ بوو،
بەلام ئىستا خودا دەرىجەست بۆ
خوشك و برا پىرۆزەكان. 27 ئەوانەي
خودا خۆي وىستى دەولەمەندى

کرد که له ناو مردوووان زیندووی کردهوه.

¹³ ئیوه به هۆی گوناوه به هۆی خهتهنه نه کردنی لهشی گوناهارتان مردبوون، به لایم خودا له گهه عیسا زیندووی کردنهوه و له هه موو گوناهارتان خۆش بوو. ¹⁴ ئهو شکاتنامهیهی له سههرمان نووسرابوو، ئهوهی دژی ئیمه بوو، عیسا سرپیهوه و به خاچهوه بزمارکوتی کرد. ¹⁵ سههروک و حوکمرانه کانی چهک کردو کردنی به پسهند، له خۆپیششاندا نه سههرکهوتوووه کهی وهک دیل راپیچی کردن.

¹⁶ باکس حوکمی خواردنو خواردنهوه و جووری ههلسوکهوتی جهژنو سههری مانگان و شههمانتان به سههر نه دات. ¹⁷ ئه مانه هه مووی سییهری داهاتوون، به لایم راستیه کهی تهنها لای مه سیحه. ¹⁸ باکس ماقتان لی داگیر نه کات بهوهی داوی ساکاری و په رستی فریشته کانتان لی بکات، بهو بینینانهی خۆی دهیینی، خۆی به زل دهزانی به خه یاله مرو قانیه پووچه کانی. ¹⁹ بی ئهوهی بایه خ بدات به سههر، ئهوهی هه موو لهش

به لایم به روچ له گهلتانم، دلشاد دهیم کاتی باوهری چهسپاو و تهواوتان به عیسا مه سیح بییم.

تیرو پری مه سیح

⁶ جا چۆن عیسا مه سیحتان قه بوول کرد وهک خودا وهندی خۆتان، له ئه ویش بژین، ⁷ با ره گنان له ئه و پنج داکوتی، باوهرتان به هیزو چهسپاو بیته بهو شیوهیهی فیروبوون، هه میسه دهه به سوپاس بن.

⁸ ناگادار بن کهس نه تاختاته داوی فلهسهفه و چهواشهی به خۆرای، ئهوهی له سههر خورپه وشتی خه لکی و یاسای سههره کی ئهم گهردوونه وهستاوه نهک له سههر مه سیح. ⁹ چونکه خودا به هه موو پری خۆی له لهشی مه سیح نیشته جی بووه، ¹⁰ ئیوهش به ئه و پر ده بن له ژیان، ئهوهی سههری هه موو پیشه و او حوکمرانیکه. ¹¹ له عیساوه خهته نه یهک کراون به دهست نه کراوه، به لکو به دامالینی سروشتی گوناهار با به خهته نه کردنی مه سیح. ¹² کاتی له ناوه له کیشران به ناوی عیسا، ئهوا له گهه ئه و نیژران و له گهه لی زیندوو بوونهوه، چونکه باوهرتان به کرداری خودا

خواردنسی لی ژوره گری و دهییه سستی به هه موو جو مگه و پارچه کانی له شه وه، تا نه شو نما بکات به و شیوه یه ی خودا دهیوه ی.

²⁰ گهر ئیوه مردوون له گهل مه سیح سه باره ت به یاسا سه ره کیه کانی ئهم جیهانه، که واته بوچی و ده ژین هه ره وک سه ره یه جیهانه بن؟ بوچی ملکه چ ده که ن بو ئهم راسپاردانه: ²¹ (مه یگره! تامی مه که! دهستی لی مه ده!)؟ ²² ئهم راسپاردانه هه موویان شتیکن به به کاره ییان له ناو ده چن، چونکه به گو پره ی فییر کردنه کان و راسپارده کانی مرۆفن. ²³ بهروالته دانایی ده ره خات، چونکه په رستیکی تایه ته ی و ملکه چی و توندوتیژی تیا دایه سه باره ت به له ش. به لام نرخیکی وای نییه له دامرکاندن و ناره زوو و داواکاری له ش.

دانیشتوه. ² بایه خ به کاروباری ناسمانی بدن، نهک به کاروباری سه ر زهوی، ³ چونکه ئیوه مردن، هه ره وها ژیانتان شارراو ته وه له گهل مه سیح لای خودا. ⁴ کاتی عیسا نه وه ی ژیانتانه ده رکهوت، ئه وسای ئیوه ش به شکۆ مهندی له گه لی ده ره که ون.

⁵ که واته ده ی هه رچی شتی ئهم جیهانه هه یه تیاتان بمرین وهک: داوین پیسی، گلاوی، ناره زوو ی خراب، خواستی به د، چاوبرستی، ئه مانه جوړیکن له بت په رستی، ⁶ چونکه به هو ی ئه و شتانه وه توورپه یی خودا دینه خواره وه. ⁷ هه ره وها ئیوه ش جار و ده ژیان. ⁸ به لام ئیستا هه موو ئه وانه فری بدن: توورپه ی، رق و کینه، بوختان، قسه ی ناشیرین، ⁹ درۆ مه که ن له گهل یه کتری، چونکه مرۆقه کۆنه که و هه موو کرداره کانیتان داکه ندوه ¹⁰ مرۆقیکی نویتان له بهر کردوه، ئه وه ی له نوی بوونه وه یه له ناسین به پی وینه ی دروستکه ری.

¹¹ جووله که و یونانی، خه ته نه کرا و خه ته نه کرا و، به ره به ری و سکیسی، کۆیله و نازاد نییه، به لکو مه سیح خو ی هه موو شتیکه و له هه موو شتیکن دایه.

بوهردارو مه سیح

3

گهر ئیوه له گهل مه سیح هه ستاونه ته وه، هه ول بدن بو کاروباری ناسمانی، مه سیح له وی له لای دهسته راستی خودا

باوەردارو كۆمەتە

¹²ئىيۆھى پىرۆز كراو،
خۆشەويست، ھەلبىزىراو لەلايەن
خودا: بەزەيى، زمان شىرىنى، رۆح
سووكى، ساكارى، ئارام گرتن لەبەر
بكەن. ¹³لەيەكتى قەبوول بکەن، لە
يەكتىر خۆش بن، گەر يەكىكتان
شكاتى دژى ئەوى كە ھەبوو، دەيى
لىي خۆش يىت ھەروەك مەسيح لىتان
خۆش بوو. ¹⁴بەلام لەسەرووى
ئەمانە ھەموو بەرگى خۆشەويستى
لەبەر بکەن، چونكە ھەموو شتىك
بەتەواوى بەيەكەو دەبەستىت.

¹⁵با ئاشتى مەسيح دەست بگرى
بەسەر دلتان، ئەوھى ئىيۆھى بۆ
بانگ كراو تا بىن بە يەك لەش،
ھەروەھا دەم بەسوپاس بن.

¹⁶با ووشەي مەسيح
بەدەولتەمەندى لەدلتان جيگىر يىت،
يەكتىر يىز بکەن و رى ئيشانى يەكتىر
بدەن بە ھەموو دانايىيەو، زەبوورو
سرودو گورانى رۆحى بلين، بەناخى
دل سوپاسى خودا بکەن. ¹⁷ھەر
شتىك دەلتىن دەيەكەن با بەناوى
عيساى خودا وەند يىت، بەئەو
سوپاسى خوداى باوك بکەن.

باوەردارو خىزان

¹⁸ئەي ئافرەتان ملکہ چ بکەن بۆ
مىردە کانتان، بەشپۆرەيەك لىئەشاو
يىت لەخودا وەند.

¹⁹ئەي پياوان، ژنە کانتان
خۆش بوى، لەگەلتان رەق مەبن.

²⁰ئەي مندالان، گوپرايەلى
دايک و باوکتان بن لەھەموو
شتىك، چونكە ئەمە مایەي
رەزامەندى خودا وەندە.

²¹ئەي باوکان، مندالە کانتان
توورە مەكەن، تا ترسنۆك
سەر نەكەوتوو دەر نەچن.

باوەردار ئە کارکردن

²²ئەي كۆيلەکان، لەھەموو
شتىك ملکہ چى گەورە کانتان بن لەم
جىھانە، بەدلتسۆزى كار مەكەن تەنھا
كاتى چاويان لىتانه ھەروەك بتانەوي
خەلكى رازى بکەن، بەلكو بە
دلتسۆزى و بەترسى خودا وەند بيكەن.

²³ھەر چىيەك دەكەن، بەھەموو دل
بيكەن، ھەروەك بۆ خودا وەندى
بکەن نەك بۆ خەلكى. ²⁴بزانن
لەخودا وەندەو ميرات بەپاداشت
و ەردەگرن، چونكە ئىيۆھ خزمەتى
مەسيحى خودا وەند دەكەن. ²⁵بەلام

سلاوی کۆتایی

7 تیخیکۆس هه‌موو هه‌والیکی منتان ده‌داتی، برای خۆشه‌ویست و خزمه‌تکاری سه‌رپاست و کۆیله‌ی هاوړپیم له‌خوداوه‌ند. 8 به‌تایبه‌تی ئەوم ناردە لاتان بۆ ئەم مه‌به‌سته تا هه‌والی ئیمه‌تان پی بگه‌ینیت و ووره‌تان به‌رز بکاته‌وه، 9 له‌گه‌ل ئۆنسیمۆس برای خۆشه‌ویست و سه‌رپاست، خه‌لکی لای خۆتانه، هه‌ردووکیان هه‌والی هه‌موو شتیکنان ده‌دەنی که لی‌ره روویداوه.

10 نهرسته‌رخۆس هاوړپیی به‌ندیخانهم سلاوتان لی‌ده‌کات، له‌گه‌ل مه‌رقۆسی ئامۆزای به‌رنابا، ئەوه‌ی رامسپاردن به‌گه‌رمی پيشوازی لی‌بکه‌ن کاتی هات بۆ لاتان، 11 هه‌روه‌ها یه‌سوع که به‌یستۆس ناوده‌بری. تهنه‌ها ئەمانه جووله‌که‌ن له‌نیوان ئەو یارمه‌تیده‌ره ئیشکه‌رانهم بۆ پادشاهیته‌ی خودا، ئەوان بوونه‌ هۆی دلخۆشییه‌کی زۆر بۆم. 12 ئەپه‌فراسی به‌نده‌ی عیسی‌ی مه‌سیح، خه‌لکی لای خۆتانه سلاوتان لی‌ده‌کات، هه‌موو کاتی لای خودا له‌پیناوتان تیده‌کۆشی له‌نوێژ تاباوه‌رتان چه‌سپاو بی‌ت و

ئەوه‌ی کاری خراب بکات سزای خراپه‌ی خۆی وه‌رده‌گری، گرنگ نییه‌ به‌لای خودا ئەو که‌سه‌کی بی‌ت.

4

ئە‌ی گه‌وره‌کان، به‌دادپه‌روه‌ری و یه‌کسانی هه‌ل‌سوکه‌وت بکه‌ن له‌گه‌ل کۆیله‌کانستان، بزانی ئی‌وه‌ش گه‌وره‌یه‌کتان هه‌یه‌ له‌ ئاسمان.

هانان بۆ نوێژکردن

2 به‌رده‌وام بن له‌سه‌ر نوێژکردن، ئاگادار بن له‌کاتی نوێژ سوپاس بکه‌ن، 3 له‌هه‌مان کات بۆ ئیمه‌ش نوێژ بکه‌ن، بۆ ئەوه‌ی خودا ده‌رگای قسه‌کردمان بۆ بکاته‌وه‌و نه‌ینی مه‌سیح رابگه‌ینین، ئەوه‌ی من له‌پیناویدا به‌ندکرۆم. 4 تا ئاشکرای بکه‌م لای خه‌لکی به‌و شی‌وره‌یه‌ی پیوسته‌ له‌سه‌رم بدویم. 5 به‌ژیرانه هه‌ل‌سوکه‌وت بکه‌ن له‌گه‌ل ئەوانه‌ی باوه‌ردار نین، هه‌موو هه‌ل‌یک بقۆزنه‌وه. 6 باهه‌میشه‌ قسه‌تان به‌ره‌که‌تدار بی‌ت، به‌خوی سوێر کرای، ئەوسا ده‌زانی چۆن وه‌لامی خه‌لکی ده‌دنه‌وه.

بېنگه‌یشتور بنو ههموو کاتی پر بن
 له ههموو خواستی خودا. ¹³ من
 شایه‌تی بو ده‌دهم ئەو زۆر ماندوو
 ده‌ییت لهو کارانه‌ی ده‌یکات
 له‌پیناوی ئیوه‌و ئەوانه‌ی له‌لاودکیه‌و
 هیراپۆلیسن. ¹⁴ هه‌روه‌ها لۆقای
 پزیشکی خۆشه‌ویست و دیاس
 سلاوتان لی ده‌که‌ن. ¹⁵ سلاو
 له‌خوشک و برایان بکه‌ن له‌لاودکیه‌و
 له‌خوشکه‌ نه‌مفاس و ئەو کۆمه‌له
 باوه‌رداره‌ی کۆده‌بنه‌وه له‌ماله‌که‌ی.
¹⁶ دوا‌ی ئەوه‌ی ئەم نامه‌یه‌تان بو
 خۆینرایه‌وه، بینین بو کۆمه‌له
 باوه‌رداران‌ی لاودکیه‌ تا ئەوانیش
 بیخویننه‌وه، ئینجا ئیوه‌ش ئەو نامه‌یه‌ی
 لایانه‌ لیان و هرگرن و بیخویننه‌وه.
¹⁷ به‌ ئەرخه‌پۆس بلین: (ئهو
 خزمه‌ته‌ی خوداوه‌ند داویه‌تی پێ با
 به‌ته‌واوی بیه‌نینه‌دی).
¹⁸ من پۆلسم، سلاوی منتان
 لی‌ییت، به‌خه‌تی خۆم بۆتان
 ده‌نووسم. یادی کۆت و زنجیره‌کام
 بکه‌ن. با به‌ره‌که‌تی خوداتان له‌گه‌ل
 ییت.

یه که نامی پۆلس بۆ باوەردارانێ تهسالۆنیکیی

تهسالۆنیکیی پایتهختی وولایهتی مه که ئۆنیای رۆمانی بوو، دواى ئەوهی پۆلس فیلیپی به جی هیشته کۆمهلی باوەردارانێ له تهسالۆنیکیی دامهزراند. له وێ ههناى جووله که ههيوون دانیشتوانی ئەو شارهبان هاندا دژی پۆلس و ههموو باوەرداران، بۆیه پۆلس ناچاربوو برواته بیرهبو له ویشهبو بۆ کۆرنسۆس. له کۆرنسۆس دواى ئەوهی تیمۆسائوس له تهسالۆنیکیی هاتهوهو ههوالی ئەوێ بۆ هینا، پۆلس ئەم نامهیهی بۆ نووسین.

له نامهیهدا پۆلس پیرۆزبایی له باوەردارانێ تهسالۆنیکیی دهکات و هانبان دهوات تا چهسپاوین له باوەرداران، ههروهها ئەوهیان دینیتهبو یاد که چون بوون کاتی ئەو له ئیوانیان بوو، ئینجا وهلامی ئەو باوەردارانهب دهواتهبو که دلهراوکێ دایگرتبوون سهبارهب بهو کهسانهب دهرن پێش هاتنهوهی مهسیح: ئایا ژبانێ ههتاههتاییان دهست دهکهوی له گهراهبوهی دووهی مهسیح؟ گهراهبوهی دووهم کهی دهبی؟ پۆلس وورهبان بهرزدهکاتهوهو داویان لێ دهکات به هیننی کاربکهن و به بهروبوومبن، به هیوای گهراهبوهی مهسیح.

له نوێزه کاغان،³ هههمیشه له بهردهم خودای باوک یادی کرداری باوهرو ماندوبوونی خۆشهویستی و ئارام گرتنی هیواتان له عیسای مهسیحی خوداوهند دهکهین.

⁴ ئەی برایانی خۆشهویستی خودا، ئیمه دهزانین خودا ئیوهی ههلبژاردوه. ⁵ کاتی ئیمه مزگیننی عیسای مهسیحمان بۆتان هینا، ئەوه تهنها ووشه نهبوو، بهلکو توانای خودا و پرپوون بوو له رۆحی پیرۆزو

1 له پۆلس و سیلوانس و تیمۆسائوسهوه بۆ کۆمهلهی باوەردارانێ شاری تهسالۆنیکیی، با بهرهبهت و ناشتی خودای باوک و عیسای مهسیحی خوداوهندان له گهڵ بی.

سوپاس بۆ باوەرداران
² ئیمه ههموو کاتی سوپاسی خودا دهکهین له پیناوی ههمووتان و ههردهم یادتان دهکهین

خزمەت كوردنى پۇئس 2

بۆيە ئەى برايان، خۆتان دوزانن
 هاتنمان بۆ لاتان بى سوود نەبوو.²
 ھەرچەندە ئازارمان چىتت و
 بەسووكى ھەلسوكەوتيان لەگەلمان
 كرد لەشارى فيلىپى ھەروەك
 دوزانن، لەگەل ئەوھش خودا يارمەتى
 داين بەچاونەترسى مزگىنتان
 بىدەين و رووبەرپرووى ئەوانە بىنەو
 كە بەرھەلستيمان دەكەن.³ ئەوھى
 دەمانەوى بەئىوھى بلىين بەمەبەستى
 خراپەو گلاوى و خەلەتاندن نىيە،⁴
 بەلكو ھەروەك ئىمە رەزامەندى
 خودامان بەدەست ھىناوہ بۆ ئەوھى
 مزگىنتان بدرىتە دەست، بەم شىوہى
 دەدوئىن، ئەمەش نەك لەبەر
 رەزامەندى خەلكى، بەلكو بۆ
 رەزامەندى ئەو خودايەى دلمان تاقى
 دەكاتەوہ.⁵ خودا شايبەتە نە قسەى
 بى ھەلدانتان بۆ دەكەين و نەبىانوو
 دىنبىنەوہ بۆ چاوجنوكى،⁶ ھەولتى
 بەدەست ھىنانى ستايشى خەلكمان
 نەداوہ، نەلەلايەن ئىوہ نەلەلايەن
 خەلكى تر، ھەرچەندە مافى زورمان
 بەسەرتان بوو، چونكە نىرراوى
 مەسىحىن،⁷ بەلام كاتى ھاتىن بۆ لاتان

لەدلىنبايى تەواو بە خودا. خۆتان
 دوزانن، چۆن لەناوتان لەبەر
 بەرژوھەندى ئىوہ چ جورە كەسىك
 بووين،⁶ ئىوہ شوئىنى رىنگاى
 خوداوندو ئىمە كەوتن، چونكە ئىوہ
 لەتەنگانەيەكى زۆردا ووشەى
 خوداتان بەخۆشەوہ لەرۆحى پىرۆز
 وەرگرت.⁷ بە شىوہىك ئىوہ بوون
 بە نمونە بۆ ھەموو باوہردارانى
 ناوچەى مەكدۆنياو ئەخائىە.⁸ تەنھا
 دەنگوباسى بلاو كوردنەوھى ووشەى
 خوداوندتان لەناوچەى مەكدۆنياو
 ئەخائىە بلاونەبووتەوہ، بەلكو
 دەنگوباسى باوہرتان لەھەموو
 شوئىتك بلاو بووتەوہ، ئىتر پىويست
 ناكات لەو بارەيە ھىچ شىتك بلىين.
⁹ چونكە باوہرداران خۆيان ھەوالتى
 ئەوھيان پىماندا، هاتنمان بۆ لاتان
 يەكەمجار چ كارىكى كرده سەرتان،
 بەوھى وازتان لەبت پەرسى ھىناوہ
 رووتان كرووتە خودا، واتە
 پەرسىتى خوداى راست و زىندوو.¹⁰
 ھەروہا چاوپەرى ھاتنەوھى رۆلەى
 خودا دەكەن لەئاسمان، ئەوھى خودا
 ھەلىساندەوہ لەنىو مردووان، واتە
 عىسا ئەوھى رزگارمان دەكات لە
 توورەى داھاتووى خودا.

بيست ئه وهى پييمان را گه ياندن،
 وهرتان گرت لييمان نهك وهك
 ووشه يهك له مروژ بيټ، بهلكو چۆن
 له راستى ووشهى خودا بيټ و كار
 له ناو ئيوهى باوهردار ده كات. ¹⁴ ئه
 برايان ئيوه وهك كۆمهله كاني
 خوداتان لى هات له ناوچهى
 يههوديه، واته ئهوانهى له عيساى
 مهسيح بوون. ئيوه به دههستى
 هاوهره گهزه كاني خوټان ئازاردان،
 وهك ئهوان به دههستى جووله كه كان
 ئازاردان، ¹⁵ ئهوانهى عيساى
 خودا وندو پيغه مبه رانيان كوشت و
 ئيمهيان چهوسانده وه، ئهوانه شتيك
 ناكهن خودا رازى بكات، دوژمنى
 هه موو خهلكن، ¹⁶ چونكه ده يانهوى
 به هه موو شيوه يهك ريگا له ئيمهش
 بگرن بو گه لاني تر بدويين تا
 رزگاريان نه بي، ئهوانه پيوانه
 گوناهيان پر بووه، به ممش له كوټايدا
 توورهيى خودا به ته واوى هاته
 خواره وه به سهريان.
¹⁷ كاتى له ئيوه جيا بوينه وه،
 دواى ئه وه به ماويه كى كورت بيرمان
 ده كردن، حه زمان ده كرد جار يكي
 تر روو به روو بتانينينه وه ئه
 خو شه ويستانمان، ئيوه له بهر چاومان

به خو شه ويستى و بهزه بي رهفتارمان
 كرد له گه لستان وهك داينه نيك
 منداله كاني به خيو بكات. ⁸ ته نانهت
 ئيمه به شيوه يهك ئيوه مان
 خو شو بيست، ئاماده بووين نهك ته نها
 مزگيني خوداتان پيشكesh بكهين،
 بهلكو ژياني خو شان، چونكه ئيوه
 بوون به خو شه ويستان. ⁹ ئه برايان
 له ياد تانه، چۆن هه ولتمان داوه و
 ماندوو بووين، ده زانن كاتى له ناوتان
 مزگيني خودا مان ده دا له هه مان كات
 شه و روژ كارمان ده كرد تا نه بين به
 بار به سهر كهستان.
¹⁰ ئيوه شا به تن و خوداش شا به ته،
 چۆن رهفتارمان كرد وه له نيو ئيوه
 باوهردار، به پاكي و راست و دروستى و
 بي كه مو كورپى، ¹¹ ههروهك ده زانن
 ئيمه بو ئيوه وهك باوك و ابووين بو
 منداله كاني، ووره مان بهرز كرد نه وه و
 دلنه و اييمان كردن و داوامان
 ليكردوون ¹² تا به شيوه يهك بژين
 جي رهزامه ندى خودا بيټ، ئه وهى
 بانگتان ده كات بو پادشاهيتى و
 شكۆمه ندى خو ي.
¹³ شتيكى ديكهش هه به بهرده وام
 له پيناوى سوپاسى خودا ده كهين،
 چونكه كاتى ووشهى خوداتان له ئيمه

زياتر دان بگرم به خۆم، تيمۆساوم نارد تا هه والى باوه پرتام بۆ بهيتى، نه وهك تاقيكه ره وه ﴿شهيتان﴾ هاتى و تاقيكردبئه وه نه وسا هه ولتمان به فيرۆ بپوات.

⁶ ئيستا تيمۆساوس لاي ئيوه گهرايه وه بۆ لامان، مزگينى باوه روو خو شه ويستى ئيوه ي داپيمان، هه ره وه ها پنى ووتين ئيوه هه موو كات يادمان ده كه ن و ئاره زووى بينيمان ده كه ن، هه ره وهك ئيمه ئاره زووى بينينى ئيوه ده كه ين. ⁷ ئه ي برايان باوه پرتان به و شيويه ووره ي ئيمه ي بهرز كرده وه، له كاتى تهنگانه و ناخوشيمان. ⁸ ئيستا ئيمه ده زين، چونكه باوه پرتان به خودا وه ند چه سپاوه. ⁹ چۆن بتوانين سوپاسى خودا بكهين، چونكه به هۆى ئيوه وه نه وه نده دلخۆش بووين له بهر ده م خودامان؟ ¹⁰ ئيمه شه و و رۆژ له خودا ده پارپينه وه تا بتانينين و يارمه تيتان بده ين بۆ پر كرده وه ي كه م كورپى باوه پرتان.

¹¹ داواكارين له خوداى باوكمان و عيساى مه سيحى خودا وه ندمان ريگاي هاتنمان بۆ لاتان ئاسان بكات، ¹² هه ره وه ها داواكارين

دووربوون، به لام له دلتمان بوون. ¹⁸ له بهر نه وه ويستمان ديده نيستان بكه ينه وه، به تابه تى خۆم كه پۆلسم چه ند جارنيك ويستم بۆ لاتان بيم، به لام شه يتان ريگاي لى ده گرتين. ¹⁹ جا چيه هيوو خو شى و تاجى شانازيمان له بهر ده م عيساى خودا وه ندمان له كاتى گه رانه وه ي؟ ئايا ئيوه نين؟ ²⁰ به لى، چونكه ئيوه شكۆمه ندى و خو شى ئيمه ن.

ئارنى تيمۆساوس بۆ ته سالۆنيكى 3

كاتى زانيمان له دووريتان ناتوانين دان بگريين به خۆمان، ئيتر به باشترمان زانى به ته نه نا خۆمان له نه سينا بيمينه وه، ² تيمۆساوسى برامان نارد بۆ لاتان نه وه ي له گه ل خودا كار ده كات له بلاو كرده وه ي مزگينى مه سيح، تا ووره تان بهرز بكاته وه و باوه پرتان بچه سپيى، ³ ئا باوه پرتان لاواز نه يى له كاتى ناخۆشى. ئيوه ده زانن ئه م ناخۆشيه به شى ئيمه به، ⁴ چونكه كاتى لاتان بووين، له پيشا پيمان ووتن تووشى ناخۆشى ده بين، ئه مه ش به راستى روويدا هه ره وهك ده زانن، ⁵ له بهر نه وه كاتى نه متوانى

پیوستیتان به کەس نابیت.

هاتنهوهی عیساى خوداوهند

¹³ به لآم ئەه ی برايان نامانهوئى
 نهزان بن سهبارهت چاره نووسى
 خهوتوان، ههتا غه ميار نه بن وهك
 ئەوانه ی هیوايان نییه. ¹⁴ گهر ئیمه
 باوهرمان بهوه کرد که عیسا مردوو
 ئینجا زیندوو بووه وه، ئەوا باوهر
 ده کهین که خودا خهوتوانی
 باوهردار به عیسا بۆ لای خوئى
 دهبات. ¹⁵ ئەوه ی خوداوهند
 ووتویه تی پیتانی ده لئین ئەوهش
 ئەمهیه: ئیمه ی هیشتا زیندوو ههتا
 کاتی گهرانهوه ی خوداوهند، پيش
 خهوتوان ناکهوین، ¹⁶ چونکه
 خوداوهند خوئى دیته خواره وه له
 ناسمان، کاتی فهرمانی کو کردنه وه
 ده دریتو سهروکی فریشته کان
 بانگهواز ده کاتو که ره نایی خودا
 فووی یپاده کرئ، یه کهم جار
 ئەوانه ی له مه سیح مردوون
 هه لده ستنه وه. ¹⁷ ئینجا ئیمه، ئەوانه ی
 هیشتا زیندووین هه موومان به ره و

رووی خوداوهند ده رفینرین
 له هه وردا تا له ناسمان به خوداوهند
 بگهین، ئیت بهردهوام له گه ل
 خوداوهند ده میتینه وه. ¹⁸ جا بهم
 ووشانه ووره ی یه که کترى
 بهرزیکه نه وه.

5

برایان، سهبارهت به کاتو بهروار
 پیوست ناکات بۆتان بنووسین، ²
 چونکه ئیوه خوژان باش دهزانن،
 رۆژى گهرانهوه ی خوداوهند وهك
 هاتنی دزیکه له شهو. ³ کاتی خه لکی
 ده لئین: (ئهوا ناشتی و ناسایشه!)
 له ناوچوون وهك ژانی ژنی سک پر
 له ناكاو خوئى ده دات به سهریان، ئەو
 کاتهش هه رگیز ناتوان هه لئین.
⁴ به لآم ئەه ی برايان، ئیوه له
 تاریکیدا نین ههتا ئەو رۆژه له پرا وهك
 دزیك بیته سهرتان. ئیوه هه مووتان
 رۆله ی پووناکی و رۆژن، ئیمه
 سهربه شهو و تاریکی نین. ⁶ کهواته
 نایی بجهوین وهك خه لکی که، به لکو
 با ئیشکیبگرین و به خه بهرین. ⁷ چونکه

ترسنۆ كه كان بهرز بكه نه وه. يارمه تي
لاوازه كان بدهن، ئارام بگرن له گه ل
هه موو كه سيك،¹⁵ تا گادارين پاداشتي
خرابه به خرابه مه دهنه وه، بهلكو
هه ميشه چا كه بكه ن له گه ل يه كترى و
له گه ل هه موو خه لك.

¹⁶ هه ميشه دلشادين،¹⁷ بهرده وام
نوێژ بكه ن،¹⁸ بۆ هه موو شتيك دم
به سوپاس بن، چونكه ئەمانه يه خواستي
خودا سه باره ت به ئيوه له عيساي
مه سيح.

¹⁹ رۆح مه كوژي تهنه وه،²⁰
به سوو كي سه يري پيشيني مه كه ن،
²¹ بهلكو هه موو شتيك تاقي بكه نه وه و
چي باشه دهستي پيوه بگرن،²²
له هه موو جوژه خرابه يه ك
دوو ره كه نه وه.

سلاوى كو تايي

²³ خوداي ناشتي خو ي هه مو واتان
به ته واوي پيروژ بكات و رۆح
دهروون و له شتان بپاري تى، هه تا بى
كه مو كور ي بن له كاتي گه رانه وه ي
عيساي مه سيحى خودا وه ندمان.²⁴
ئهو خودايه ي بانگتان ده كات
راستگويه به لتي خو ي ده با ته سه ر.
²⁵ ئه ي برايان نوێژمان بۆ بكه ن.

له شهو ده خه ون ئه وانه ي خه ويان
ديت و سه رخوش ده بن ئه وانه ي
له شهو مه ي ده خو نه وه.⁸ به لام ئيمه ي
رۆله ي رۆژ با به خه به ر بين، سه به رى*
با وه رو خو شه ويستي له به ر كه ين،
كلاوى ئاسنيني هيو اي رزگاري
له سه ر بكه ين.⁹ چونكه خودا ئيمه ي
ده ست نيشان نه كرد وه تا تو وره يي
خو ي به يتي ته خواره وه به سه رمان،
بهلكو ده يه وي رزگاري به ده ست
به ينين به هۆي عيساي مه سيحى
خودا وه ندمان،¹⁰ ئه وه ي له يينا وي
ئيمه دا مرد، تا گه ر به خه به ر بين
يا خود خه وتوو له گه ل ئه و بژين.¹¹
له به ر ئه وه ووره ي يه كترى به رز
بكه نه وه و يه كترى بنيا دين، هه ر وه ك
تا ئيستا كردو تانه.

¹² ئه ي برايان داواتان لى ده كه ين،
ريزي ئه وانه بگرن كه له نيوانتان
ماندوو ده بن، سه ره ر شتيان ده كه ن
له خودا وه ندو سه رزن شتان ده كه ن،¹³
جا له به ر ئه و كارانه يان به ويه رى ريزو
خو شه ويستيه وه هه لسو كه وتيان
له گه ل بكه ن. به ناشتي له گه ل يه كترى
بژين.¹⁴ بيجه كه له وانه ئه ي برايان
داواتان لى ده كه ين: سه رزه نشتي
ته مه به له كان بكه ن، ووره ي

²⁶ به ماچی پیروز سلاؤ لههه موو
 خوشک و برایان بکن. ²⁷ به ناوی
 خودا و نده وه داواتان لی ده کم نه م
 نامه یه بو هه موو برایان بخویننه وه.
²⁸ به ره که تی عیسای مه سیحی
 خودا و نده مان له گه لتان بیت.

دوو ههم نامه ی پۆلس بۆ باوهردارانى تهسالونىكى

پۆلس نهم نامه يه ي نووسى كاتى زانى باوهرداران دلته راوكى داىگرتون سهارهت بهر پۆلى هاتنه وهى عيساى مهسيح وهه ندىكيان واتىگه پشتون كه عيسا هاتنه وه.

ليره دا پۆلس نهو بيرورايه راست ده كاته وه كاتى دلته رۆزى گه رانه وهى عيساى مهسيح نايت تاكو خراپه كارى و گه نده لى نه گاته نه وه يه رى، له وه كاته شدا دژه مهسيح دهر ده كه وى.

ههروهها پۆلس گرنكى چه سپانى باوهرداران له باوهردوويات ده كاته وه گه ر تووشى ناخوشى و نازارش هاتن، داويان لى ده كات چاو له نهو و ياوه ره كه ي بكه ن، چون كار ده كه ن بۆ پهيدا كردنى نانى خويان، ههروهها بهر ده و امين له كردارى چاك.

يه كترى له زياد بوون دايه،⁴

ته نانهت ئيمه خو شمان، له كومه له كانى خودا شانازى ده كه ين به باوهرو به خوراگرتستان بهرام بهر بهو چهوسانه وهو ناخوشيانه ي بهر گه ي ده گرن.

كه مه نيشانه يه بۆ حوكمى⁵

داد پهروه رانه ي خودا، كه ئيوه

شياوى پادشاهيتى نهون. نه وهى

له پيناويدا تووشى نازاردان بوون.⁶

لاى خودا شتيكى داد پهروه رانه يه،

نازارى نهوانه بدات كه نازارتان

ده ده ن،⁷ له گه ل ئيمه حهسانه وه

به ئيوه ش بيه خشى كه ئيستا

1

له پۆلس و سيلوانس و تيموساوسه وه

بۆ كومه له ي باوهردارانى تهسالونىكى

له خوداى باوكو عيساى مهسيحى

خودا وه ندمان.² با بهر ه كه ت و ناشتى

خوداى باوكو عيساى مهسيحى

خودا وه ند له گه لتان بى.

سوپاس و نويز كردن

كه ئه ي برايان پيوسته هه موو كاتى³

له پيناوى ئيوه دا سوپاسى خودا

بكه ين، ههروهك پيوسته، چونكه

باوهرتان زور له په ره سه ندى دايه،

ههروهها خو شه ويستيتان له گه ل

شكۆدار بىت و ئىۋەش شكۆدار بن
لەئەو بەگوپىرەى بەرەكەتى
خودامان و عىساي مەسىحى
خوداۋەند.

رۆلەى ياخى بوون *

2

لەبارەى ھاتنەۋەى عىساي مەسىحى
خوداۋەندمان و بوونمان بەيەك لەگەل
ئەو، شتىك ھەبە برايانى خۆشەۋىست
داۋاتان لى دەكەين،² خىرا بىرتان
مەگۆرن و مەترسن بەھۆى رۆحىك
يان بىستى قسەيەك يان پەيامىك
خرايىتە پال ئىمە، وا دەرىجات گوايە
رۆژى خوداۋەند ھاتنەۋە.³ بەھىچ
شىۋەيەك رېگا مەدەن بەكەس
ھەلتاخەلەتېنى، چونكە پېش ئەۋەى
ئەو رۆژە بىت، دەبى لەپېشا گومرايى
بلاۋىتەۋەو رۆلەى ياخى بوون *
دەربكەۋى كە چارەنۋوسى
لەناۋچۈنە. ئەۋەى بەرھەلستى
دەكات و خۆى بەرزدەكاتەۋە
بەسەر ئەۋەى ھەموو خەلكى پىي
دەلتىن خودا ياخود پەرسىتو

لەناخۆشى دان، كاتى عىساي
خوداۋەند لەئاسمان ئاشكرا دەكرى
لەگەل فرېشتە بەتواناكانى لەئاگرېكى
گېردار،⁸ سزاي تۆلە دەدات بەسەر
ھەموو ئەۋانەى خودا ناناسنو
گوپرايەلتى مزگىنى عىساي خوداۋەند
نابن،⁹ سزاي ئەۋانە لەناۋچۈونى
ھەتاھەتايىيە، دەركردىيانە لەبەر رووى
خوداۋەندو بىئەش بوونە لەشكۆ
تواناي ئەۋە.¹⁰ كاتى عىسا
دەگەرپتەۋە، لەو رۆژەدا ستايشى
دەكرى لەلەيەن خوشك و برا
پىرۆزەكانى، دەبىتە مابەى
سەرسورمان لەلەى ئەۋانەى باۋەريان
ھىناۋە، چونكە شاھەتېمان لاي ئىۋە
باۋەرىپىكراۋ دەبىت.

¹¹ بۈيە ھەموو كاتىك نوپۇتان
بۆ دەكەين و داۋا لەخودا
دەكەين تا شايسىتە بن بۆ
بانگەۋازەكەى و چى ئارەزوۋى
چاك و كىردارىكتان ھەبەكە
لەباۋەر سەرچاۋە دەگرى
بەتواناۋە جىبەجىيى بىكات.¹² تا
ناۋى عىساي خوداۋەند لەناۋتان

* رۆلەى ياخى بوون: سەرۆكى ھىزەكانى خراپەيە لە كۆتايى زەمانە.

درؤ بکهن،¹² بهمهش تاوانبار ده کرین نهوانه ی باوهر بهراستی ناکه، بهلکو حمز له خراپه ده کهن.

¹³ بهلام ئیمه ئه ی برایانی

خۆشهویستی خوداوه ند، ههموو کاتی ده بی سوپاسی خودا بکهین له پیناوتان، چونکه خودا له سه ره تاوه

ئیه ی هه لئبژاردوو، تا رزگار تان بکات به پاک و پیرۆز کردنی رۆح

باوهر کردنی راستی.¹⁴ بۆ ئهمه خودا بانگی کردوون به هۆی مزگیتیمان،

تا کو به شتان هه بی له شکۆمهندی عیسی مەسیحی خوداوه ندمان.¹⁵

کهواته ئه ی برایان چه سپاوبن

له باوهر، له سه ره ئه و فیر کردنانه برۆن

که له ئیمه وهر تان گرتوو، گهر پیمان

ووتن یان بۆمان نووسی بن.

¹⁶ باعیسی مەسیحی

خوداوه ندمان خۆی له گه ل خودای

باوکمان، ئه وه ی خۆشویستین و

دلنه وایی و هیوای هه تاهه تایی به

به ره کهت پی به خشین،¹⁷ ووره تان

به رز بکاته وه و به هیز تان بکات

له ههموو قسه و کرداریکی چاک.

داوای نوێژکردن

3

گویرایه لێ خودا. ته نانه ت له په رستگای خودا داده نیشت و هه ول ده دات بیسه ملیتی کهوا ئه و خودایه .

⁵ له یادتان نیبه من ئه و شتانه م پی

ووتن کاتی لاتان بووم؟⁶ ئیه

ده زانن چی ناهیلی ئه و رۆله

یاخی بووه ئیستا ده ربکه و ی، هه تا

له و کاته ی بۆی دیاری کراوه

ده ربکه و ی.⁷ نه پتی ئه و یاخی بوونه

ئیستا له کاردا یه، ته نه ئه وه ونده ی

به سه ئه و به ره یسه لاجیت،⁸ ئه وسا

رۆله ی یاخی بوون به ئاشکرا

ده رده که و ی، ئیتز خوداوه ند

به هه ناسه یه کی ده می خۆی

له ناوی ده بات و به

ده رکه و تنی شکۆی هاتنه وه ی کۆتایی

پی ده هیت.⁹ ده رکه و تنی ئه و

یاخی بووه به هۆی چالاکی شه ی تان

ده بیت، ههموو هیزو نیشانه و کاری

سه رسه و ره ی نه ری درؤ و

دروست کراوی له گه ل ده بیت،¹⁰

ههموو جو ره فیلێک به کار ده هیت

تا له ناو چووان بجه له تیت، چونکه

ئه وان خۆشه ویستی راستیان

ره تکرده وه، ئه وه ی رزگاری ئه وانی

تیادایه.¹¹ له به ره ئه وه خودا چه و اشه ی

گه و ره یان بۆ ده نیریت، تا باوهر به

نەخوار دوو، بەلكو شەو و رۆژ رەنجمان داو و ماندو و بووین تا نەیین بەقورسایى بەسەر كەستان.⁹ ئەمەش ئەو ناكەيەنى مافی ئەو مان نییە، بەلكو بۆ ئەو وى خۆمان بكەین بەئمو نە بۆتان تا لەسەر رینگای ئیمە برۆن.¹⁰ كاتى لەناوتان بووین ئەم راسپاردەيەمان پیتان داو: (ئەو وى كار نەكات ناخوات.)

¹¹ چونكە بیستو مانە هەندىك لەناوتان بەتەمبەلى دەژین و هیچ كارىك ناكەن، دەست لەكاروبارى خەلكى وەر دەدن.¹² ئەوانە بەناوى عیسای مەسیحى خودا وەند فەرمانیان پى دەدەین و ئاگاداریان دەكەینەو، بەبى دەنگى كار بكەن و نانى خویان پەیدا بكەن.¹³ جا ئەى برايان ماندو مەین لەكارى چاكە.

¹⁴ گەر یەكێك لەناوتان گوێپراپەل نەبوو بۆ ئەو ووشانەى لەم نامەيە دایە، ئاگادارى بن و پەيوەندى لەگەل مەبەستى تا شەرمەزار بیست.¹⁵ بەلام وەك دوژمن سەیری مەكەن، بەلكو رپى نیشان بەدەن و ئاگادارى بكەنەو وەك براپەك.

لەكو تايیدا ئەى برايان، نوێژمان بۆ بكەن، لیرەش ووشەى خودا وەند رپچكەى خۆى وەرگرى و شكۆدار بیست وەك لای ئیو.² هەر وەها بمانپارێزیت لەمروڤى بەدو خراب، چونكە باو رەهینان بەشى هەموو كەس نییە.³ بەلام خودا وەند پشتى پى دەبەستى، بەهیزتان دەكات و دەتانپارێزى لەخراپە.⁴ بەهۆى خودا وەند باو رەمان پیتان هەیه ئەو وى رامانسپاردوون كارتان پى كەردو وەو كارى پى دەكەن.⁵ با خودا وەند خۆشەويستى خودا و ئارام گرتنى مەسیحتان بجاتە دل.

ئاگادارى بۆ تەمبەلەكان

⁶ ئەى برايان بەناوى عیسای مەسیحى خودا وەند مان فەرمانتان پى دەدەین، دوور بكەونەو لەو خوشك و برايانەى بەتەمبەلى دەژین، بەپێچەوانەى ئەو فیر كردنانەى لەئیمە وەریان گرتو وە.⁷ ئیو باش دەزانن چۆن دەبى ئیمە بكەن بەئمو نە بۆ خۆتان، چونكە ئیمە تەمبەل نەبووین كاتى لەناوتان بووین،⁸ هیچ نانێكمان بەخۆراپى لای كەس

سلاۋى كۆتايى

¹⁶ ئېستا داوا لە خوداۋەندى
 ئاشتى دەكەم لە ھەموو كات و
 بارودۇخىك ئاشتى خۆى بېخشى
 پېتان. خوداۋەند لە گەل ھەمووتان
 پېت.

¹⁷ من پۆلسم ئەم سلاۋانە بەختى
 خۆم دەنوسم، ئەمەش نېشانەكى
 ديارە، لە ھەموو نامەيەكى من
 دەرىدەخات نووسىنى منە. ¹⁸
 بەرەكەتى عىساي مەسىحى
 خوداۋەندمان لە گەل ھەمووتان پېت.

یه کهم نامهی پۆلس بۆ تیمۆساوس

تیمۆساوس له لهستزه له دایک بووه که کهوتوته وولاتنی لیتۆزندی ئاسیای بچووک، له دایکیکی جووله کهو باوکیکی یۆنانی. کاتی پۆلس گهراپهوه لهستزه تیمۆساوسی کرده هاوړی و یارمهتیده ری خوئی، که بینی باوهرداره کانی نهوی به چاکه باسی ده کهن.

نامهی یه کهمی پۆلس بۆ تیمۆساوس پیش هه موو شتیك ئاگادار کردنه وه یه له بالابوونه وهی فیرکردنی چه واشه له نیوان باوهرداران. ههروهها ئەم نامهی ههندی راسپاردهی جیا جیای پۆلسی تیا دایه بۆ تیمۆساوس ده راره ی به باشی بهر پیره بردنی کۆمه لتی باوهردارانئ هه فسوس و نهو مه رجانهی پیوسته له چاود پیران و خزمه تکاران بی. ههروهها ئەو ئه رکانهی ده که وینته نه ستوی تیمۆساوس سه باره ت به باوهرداران.

1 ئیمه ناگونجیت و ⁴گوی نه ده ن به شتی ئەفسانه و باسی ره چه له ک که کۆتایی نییه، چونکه ئەو شتانه ده بیته هوی ده مه قالی و نا کۆکی، نایه لتی خواستی خودا پیش بکه ویت نه وهی له باوه ره. ⁵مه به ستی ئەم راسپارده یه خو شه و یستییه له دلکی پاک و ویزدانکی چاک و باوه ریکی بی دورووی هه لقوولا بی. ⁶هه ندی کهس روویان وه رگپراوه له م شتانه، لایان باشتره رووبکه نه قسه ی هه چو پووچ، ⁷ئه وانه ده یانه وی بن به مامۆستای شه ریه ت، هه رچه نده نه وهی ده یلین و برپاری بۆ ده دن تی ناگه ن.

1 له پۆلسه وه نیرای عیسی مه سیح به فه رمانی خودای رزگار که رمان و عیسی مه سیح که هیوامانه، ²بۆ تیمۆساوس رۆله ی راسته قینه م له باوه ر. با به ره که ت و به زه یی و ناشتی خودای باوک و عیسی مه سیحی خودا وه ند له گه لت بی ت.

مه ترسی فیرکردنی خراپ

³کاتی بۆ ناوچه ی مه کدۆنیا چووم، داوام لی کردی له شاری نه فه سوس بیتیته وه، تا له وی ئه وانه راسپیری که خه لکی فیری فیر کردنی ده که ن له گه ل فیرکردنی

خۆی به سهرمدا رژاند له گهڵ باوهرو
خۆشهويستی ئهوهی له عيسای
مهسيح دايه.

¹⁵ بى گومان ئهم قسهيه راسته و
شايانى قبول كردنه: (عيسای مهسيح
هاتووه بۆ جيهان بۆ رزگار كردنى
گوناهباران)، كه من يه كه ميانم. ¹⁶

ههه له بهر ئهوه بوو خودا به زههيه
پيمدا هاتهوه، تا يه كه محجار له من
دهر كهوى عيسای مهسيح چه نه
ئارامى گرتوو، ههروهها من بكات به
ئوونه يهك بۆ ئهوانهيه باوهرى
بى دههين بۆ به دهست هينانى ژيانى
ههتاهه تايى. ¹⁷ بۆ پادشای زه مانه كان،
نه فهوتاو و نه بينراوه، خودای تالكو
تهنيا، ريزدارو شكودار بيب تاهه تايه!
ئامين.

¹⁸ كورم تیمۆساوس، ئهم
راسپاردانهت بى ده سپيرم، به پي ئه
پيشينيانهيه له زوو وه ده رباره ي تو
ووتراوه، تاوه كو بهوى به دوا چوونى
ئهوانه وه بتوانى باش تيبكو شى له
جهنگى رۆچيدا، ¹⁹ ئه مهش به باوهرى
به هيزو ويژدانى چاك ده بيب كه
هه نديكيان رهبان كردۆته وه، به مهش
كه شتى باوهريان تيك شكا. ²⁰ له وانه
هيمينا يوس و ئه سكه ندهر، جا ئه وانم

⁸ ئيمه ده زانين شهريعت خۆي
شتيكي چا كه، گهر يه كيك به راستى
وهك شهريعت به كارى به پي تو ⁹
بزانى شهريعت بۆ مروفي
راست و دروست دانه نراوه، بهلكو بۆ
به دهكاران و يساخى بووان،
خودانه ناسان و گونا هباران، پيس و
گلاوه كان، دايك و باوك كوژان،
خوين ريزه كان، ¹⁰ بۆ داوين پيسان و
هه تيوبازان، رفينه رى خه لكى،
دروژن و سويند خوراني به درۆ،
ئه وانه يه دژى فير كردنى راستن، ¹¹
ئه وه ي له گه ل مزگينى شكودارى
خودا ي پيرۆز ريك ده كهوى، ئه وه ي
خودا به متمانه پي به خشيوم.

سوپاس كردن بۆ به زهيه خودا

¹² سوپاسى عيسای مهسيحى
خودا وه ندمان ده كه م كه هيزى پيم
به خشيوو وه كردوومى به جيگه ي
برواى خۆي، ده ست نيشانى كردم بۆ
خزمهت كردنى. ¹³ هه ر چه نه جار
كفرم به رام بهر كردوو وه
چه وساندو مه وه و جنيرم بى داوه. به لام
به زهيه ي پيم هاته وه، چونكه به نه زانى و
بى باوهرى ئه و كارانه م كردبوو، ¹⁴
له گه ل ئه وه ش خودا وه نده به ره كه تى

شویٹیک نویش بکن، دهستی پاکیان
 بهرزبکنهوه بی تورپهیی و ناکوکی.
 9 ژانیش باخویان به جلیک
 برازیننهوه ریرو ئابرووی تیا بیت، نهک
 خویان برازیننهوه به پرچی
 نه گریجه کراو و بهزپرو مرواری و
 جلی گرانبههاوه،¹⁰ بهلکو به
 کرداری چاک شایانی ژنیکی
 لهخواترس بیت.

11 ژن دهییت به بی دهنگی و
 ملکهچی فی بیت. 12 من ریگا نادم
 بهژن خه لکی فی بکات و زال بیت
 بهسەر پایو، بهلکو دهییت بی دهنگ
 بیت، 13 چونکه خودا یه که مجار
 نادهمی دروست کرد ئینجا ههوا،¹⁴
 ههروهه نادم نه بوو هه لخه له تا،
 بهلکو ژن بوو هه لخه له تا و کهوته
 گونا ههوه. 15 بهلام ژن به مندالوون
 رزگاری دهییت گهر لهسەر
 خوشه ویستی و باوهرو پیرۆزی و رهفتار
 جوانی بهردهوام بیت.

مه رجه کانی چاودیر

3

ئهم ووشه یه راسته: کی بیهوی بی
 به چاودیر، ئهوه دهییه وی کاریکی
 چاک بکات. 2 چاودیر دهی بی

دایه دهستی شهیتان، تا هوشیان
 بهخویان بیتهوه و کفر نه کهن.

نویژکردن به کومه ل

2

له پیش هه موو شتیك داوا ده کهم،
 داخوازی به کولتان بهرزبکنهوه بو
 لای خودا نویشی بو بکن و لئی
 پپارینهوه و سوپاسی بکن بو هه موو
 خه لکی،² ههروهه بو پادشاو
 دهسه لاتداره کان، تا به هیمی و ناشتی
 بزین به خوداترسی و ریروهه. 3 ئه مهش
 شتیکی چاک و پهسه ندرکراوه لای
 خودای رزگار کهرمان،⁴ ئه وهی
 دهییه وی هه موو خه لکی رزگاریان
 بیت و بو راستی ناسین بین. 5 چونکه
 هه ر یه ک خودا هه یه و یه ک
 په یوه ندی ری کخهر هه یه له نیوان
 خودا و مرۆفدا، ئه ویش عیسی
 مه سیحی مرۆفه. 6 ئه وهی خوی
 بهخت کرد وه ک کهفارهت بو
 هه مووان، شایه تی ئه مهش له کاتی
 خوی بوو،⁷ خودا منی کردوه به
 مزگینی دهر و نیرووی خوی بو ئه مه.
 من راستیتان بی ده لیم درۆ ناکه م،
 فی رکه ری باوهرو راستیم بو گه لان.
 8 ده مه وی پیاوان له هه موو

كەم و كورپى بىت، يەك ژنى ھەبىت،
ژىرو و وريا بىت، بەنابروو و بەرئز
بىت، ميواندارى نامۆ بكات، بتوانى
خەلكى فير بكات،³ سەرخۆش و

¹¹ ھەروەھا ژنە كانىشيان دەبى
بەرئز بن، بوختانكەر نەبن، بەلكو
ژىرو و وريا بن، سەرراست و پاك بن
لەھەموو شتتەك.¹² ئەو خزمەتكارانە
تەنھا دەبى يەك ژنەيان ھەبى،
بەباشى مالۆ مندالتيان بەرئو ھەبەن،¹³
چونكە ئەو خزمەتكارانەى بەرئك و
پىكى بەكارى خۆيان ھەلدەستن،
ناوبانگى باش و متمانەيەكى مەزن
لەباو ھەريان بەعيساي مەسح
بەدەست دەھيەن.

مەزنىن نەبىنى

¹⁴ مەھموو ئەو شتانەم بۆ
نوسىوى، ھەرچەندە ھىوادارم
ماو ھەبەكى كەم خۆم بىم بۆلات،¹⁵
بەلام گەر نەمتوانى بىم بۆلات،
خۆت دەزانى چۆن رەفتار دەكەيت
لەمالتى خودا، واتە كۆمەلتى خوداى
زىندوو، كە كۆلەكەو بناغەى
راستىيە.¹⁶ ھىچ گومانى تىادا نىيە،
ئىمە نەبىنى خواترسى رادەگەتەين:
(ئەو لەشپۆھەى لەش دەركەوت،
رۆحى پىرۆز شايەتەى

كەم و كورپى بىت، يەك ژنى ھەبىت،
ژىرو و وريا بىت، بەنابروو و بەرئز
بىت، ميواندارى نامۆ بكات، بتوانى
خەلكى فير بكات،³ سەرخۆش و
شەرپۆش نەبىت، بەلكو زمان شىرىن
بىت، ھەزى لەناكۆكى نەبىت،
چاوى لە پارە نەبىت،⁴ خىزانەكەى
بەباشى بەرئو ھەبەت، مندالتى
ملكەچو بەرئز بن.⁵ گەر يەكەك
نەتوانى بەباشى خىزانەكەى بەرئو ھەبەت،
بىت، ئىت چۆن دەتوانىت بايەخ
بەكۆمەلتى خودا بدات؟⁶ چاودىر
دەبى تازە نەبىت لەباو ھەر، تا تووشى
لووت بەرزى و ئەو سزايە نەبىت كە
بەسەر شەپتان دراو،⁷ دەبىت
ناوبانگى باش بىت لای ئەوانەى
لەدەر ھەون، تاو ھەكو قسەى
نەبەتەسەر و بکەوتتە داوى شەپتان.

مەرجەكانى خزمەتكار

⁸ ھەروەھا خزمەتكاران دەبى
بەرئز بن، دوو زمان نەبن، سەرخۆش
نەبن، ھەولت بە دەست ھەنەنى
دەستكەوتى ھەرام نەدەن،⁹ دەبى بە
وژدانىكى پاك دەست بە نەبىنى
باو ھەو ھەبەن،¹⁰ يەكەبجار دەبىت
تاقى بکرىنەو ھە، كە دەركەوت بى

راستییه که بیدا،

له لایهن فریشته کان بینرا،
له نیو گهلان مزگینی پیدرا،
له جیهان باوهری پیکرا،
بهرز کرایه وه بو شکواری.

4 فیرکه رانی دوو روو و درۆزن

رۆحی پیروژ بهروون و ئاشکرا پیمان
دهلتی، له کۆتایی زه مانه هه ندی
کهس له باوه ریان هه لده گه پرتیه وه،
شوینی رۆحی چه واشه وه
فیر کرده کانی شه پتان ده کهون،² هی
ئهوانه ی دوو روو و درۆزن،
ویژدانسیان داخ کراوه و مردووه،³
ئهوانه ریگای ژن هینان و شوو کردن
له خه لکی ده گرن، ههروه ها جو ره ها
خواردن که خودا دروستی کردووه
تا به سوپاسه وه له گه ل باوه رداران و
ئهوانه ی راستییان ناسیوه و بجوری،
ئهوانه قه ده غه ی ده کهن.⁴ هه موو ئه و
شتانه ی خودا دروستی کردووه
چاکه، هه چی خرابی تیدا نییه گه ر
مرو ژ به سوپاسه وه وه ریگری ت،⁵
چونکه هه موو ئه و شتانه به هو ی
خودا و نو یژ وه پیروژ
ده ی ت.

خزمه تکاری باشی مه سیح

گه ر تو ئه م شتانه وا به بیری
خوشک و برایان بجه یته وه، ئه وا ده ی ت
به خزمه تکاریکی باشی عیسیای
مه سیح، له سه ر ووشه ی باوه رو
فیر کردنی راست ده رو ی ت، ئه وه ی تو
شوینی که تووی.⁷ خو ت دوو ر بجه وه
له خوانه ناس و ئه فسانه ی هه یچ و پوو چ،
خو ت رابه ی نه له سه ر خواترسی.⁸
وه رزشی له ش بو هه ندی شت باشه،
به لام خواترسی بو هه موو شتیگ
باشه، چونکه به لینی ژیا نی ئیستا و
داها تووی تیدا یه.

ئه م ووتیه راسته و شایانی قبول
کردنی ته وا وه.¹⁰ ئی مه بو ئه وه
ماندوو ده بین و تیده کو شین، چونکه
هیوامان به خودای زیندوو وه، ئه وه ی
رزگار کهری هه موو خه لکه به تاییه تی
باوه رداران.

به م شتانه خه لکی فیر بکه و
رایان سپیره.¹² ریگا به کهس مه ده
گالته به گه نجی تیت بکات، به لکو بیه
به ئه و نه بو باوه رداران له قسه و
هه لسه و کهوت، له خو شه ویستی و
باوه رو پاکیت.¹³ تا کاتی هاتنم
له سه ر خو یندنه وه ی کتی بی پیروژ
به رده و ام به، ههروه ها له سه ر

یە کەم ئەرکی سەرشانیان ئه‌وه‌یه چاکه بکەن له گەڵ کەسوکاریان و پاداشتی دایک و باوکیان بدەنەوه، چونکە ئەمە پەسەندکراوه لای خودا.⁵ بیۆه‌ژنی راسته‌قینه ئه‌وه‌یه کەسی نییه به‌خپۆی بکات، هه‌موو هیوایه‌کی خودایه، شه‌و و رۆژ نوێژی بۆ ده‌کات و لێی ده‌پارێتەوه.⁶ به‌لام ئه‌و بیۆه‌ژنه‌ی خۆی داوه‌ته‌ ده‌ستی خۆشی ژیان، ئه‌وه‌ مردوو هه‌رچه‌نده‌ زیندووش بێت.⁷ جا ئەم شتانه‌یان پێی راسپێره‌ تاداوایی بێی کەم و کوری بن.⁸ کێ نایه‌وی بایه‌خ به‌ کەس و کاری ب‌دات به‌تابه‌تی به‌ئەندامانی خێرانه‌کە، ئه‌وه‌ باوه‌ری ر‌ه‌ت‌کردوو‌ته‌وه‌و خراپ‌زه‌ له‌ بێ باوه‌ران.

⁹ بیۆه‌ژن کاتێ له‌ لیسته‌ی بیۆه‌ژنان ناوی ده‌نووسرێت که به‌لایه‌نی کەمه‌وه‌ ته‌مه‌نی شه‌ست سال بێت و یه‌ک می‌ردی هه‌بوو بێت.¹⁰ ناسراو بێت به‌وه‌ی کاری چاکه‌ی کردوو، منداڵه‌کانی به‌باشی به‌خپۆ کردوو، میوانداری خه‌لکی کردوو، پێی خوشک و برا پی‌رۆزه‌کانی شتوو، یارمه‌تی لێقه‌وماوانی داوه، به‌ هه‌موو کاریکی چاک هه‌ستاو.

ووتاردان و فی‌رکردن‌یان.¹⁴ ئه‌وه‌ به‌هه‌ره‌یه‌ی هه‌ته‌ پشت‌گویی مه‌خه، ئه‌وه‌ی به‌ وه‌حی وه‌رت‌گرتوو کاتێ پیران ده‌ستیان خسته‌ سه‌رت.

¹⁵ بایه‌خ به‌م شته‌ بدە، هه‌موو توانای خۆتی تیا‌دا به‌کار به‌ینه‌ تا پێشک‌ه‌وتنت ده‌ر‌ب‌ک‌ه‌وی له‌هه‌موو شتێک بۆ هه‌موو خه‌لکی.¹⁶ باش ئاگاداری خۆت و فی‌رکردنت به‌، به‌رده‌وام‌به‌ له‌سه‌ر ئه‌وه، چونکە گه‌ر ئەمه‌ت‌کرد خۆت و گوی‌گرانیشت ر‌زگاریان ده‌بێت.

5 شپۆی هه‌ئسوکه‌وتی باوه‌رداران

به‌ره‌قی هه‌ئسوکه‌وت له‌ گەڵ پیاوی به‌ته‌مه‌ن مه‌که، به‌ئ‌کو وه‌ک باوکی خۆت به‌نه‌رم‌ونیانی ووره‌ی به‌رز بک‌ه‌وه، له‌ گەڵ گه‌نجان وه‌ک برای خۆت،² هه‌روه‌ها له‌ گەڵ پی‌ر‌ژ‌نان وه‌ک دایکی خۆت، له‌ گەڵ کچان وه‌ک خوشکی خۆت به‌ پاک‌ی.

ده‌باره‌ی بیۆه‌ژنان

³ ر‌یز له‌و بیۆه‌ژنانه‌ بگه‌ره‌ که به‌راستی بیۆه‌ژن.⁴ جا گه‌ر بیۆه‌ژنێک منداڵ‌و وه‌چه‌ی هه‌بێت، با فی‌ر بن

بەريۆه بەرايه تي دەكەن، شاياني
ريزيكي زۆرن، بە تايبەتي ئەوانەي
ماندوو دەبن لەووشەو فيرکردن.¹⁸
چونكە كتيبي پيرۆز دەلتی: { دەمی گا
لە کاتی ئالیک خواردن مەگره،
هەر وها دەلتی: { کرێکار مافی کرێ
خۆی هەيه. }¹⁹ رازی مەبه بەشکاتیک
دژی پیران بکریت، تەنها مەگره دوو
یان سی کەس شایه تي بۆ ئەوه بەدن.
²⁰ گەر دەرکەوت ئەو کەسه بەراستی
هەلەي کردوو، لەبەر دەم هەمووان
سەرزەنشتي بکە، تا ئەوانی دیکە
بترسن.

²¹ داوات لی دەکەم لەبەر دەم
خوداو عيسای مەسیح و فریشتە
هەل بژیراوه کانی، لەسەر ئەم
راسپاردانە برۆیت، بی جیاوازی
لایەنگیری، لەهەر شتیک کە
دەیکەیت.

²² بەپەلە دەست مەخە سەر
کەس، بەشداري لە گوناھي خەلکی
دیکە مەکە، خۆت بەپاکي رابگره.
²³ لەمەولا تەنها ئاو مەخۆوه،
بەلکو تۆزی شەرايش لەبەر گەدەو
ئەو نەخۆشیه زۆرانەي هەتە.

²⁴ هەندی کەس پيش رۆژی
لپیرسینهوه گوناھه کانیان ئاشکرایه

¹¹ بیۆه ژناني گەنج
رەت دەکرێتەوه لەم لیستەيه، چونکە
گەر ئارەزووه کانیان لەمەسیح
دوو ریان بجاتەوه، هەز دەکەن شوو
بکەنەوه.¹² ئینجا تاوانبار دەکرین،
چونکە بەلێتی یەکە میان شکاندوو.
¹³ بی جگە لەمەش فیری بی ئیشی و
مالەو مالکردن دەبن، هەر وها فیری
زۆر قسە کردن و خۆخستنه ناو
کاروباری خەلک دەبن، باسی شتیک
دەکەن پەییۆندی بەوان نییه.¹⁴
کەواتە با بیۆه ژناني گەنج شوو
بکەنەوه، تا مندا لیان بییت،
کاروباری مالی خۆیان بەريۆه بیەن،
ریگا بەدوژمن نەدەن قسەیان بی لێن.
¹⁵ ئەمەش بەراستی لەبەر ئەوه ی
هەندی کانی لەری دەرچوون و دواي
شەیتان کەوتوون.

¹⁶ گەر یەکیک لەکەسوکاری
باوەرداران بیۆه ژن بوو، پیۆسته
لەسەریان یارمەتی بەدن، تا نەبی
بەبار بەسەر کۆمەلتي باوەرداران بۆ
ئەوه ی کۆمەلته بتوانی یارمەتی ئەوانه
بدات کە بەراستی بیۆه ژن.

پیرانی کۆمەلته

¹⁷ ئەو پیرانەي بەباشی

خوداوه ندمان و له گهل ئه و
 فير كردنه ي له سه ر خوداترسي
 وه س تاوه. ⁴ ئه وه يه كي كه
 لووت به رزي كو يري كردو وه و هيچ
 شتيك تينا گات، حه ز له شه ره قسه و
 ده م ده ماني ده كات كه ده بيته هو ي
 چاوي سي، ململاني، جنبو، بيري
 خراب و ⁵ جو ره ها نا كو كي، نه مانه ش
 نه و كه سانه ده ي كه ن كه بيري ان
 خراب بو وه و راستيان
 وون كردو وه، خواترسي به بازرگاني
 داده نين.

⁶ راسته خواترسي گه ر
 به قه ناعه ته وه بيت قازانچي كي
 گه وره يه، ⁷ چونكه هيچمان نه هينا وه
 بو جيهان، ئاشكرايه ناتواين
 هيچيشي لي به يينه ده ره وه. ⁸ جا
 گه ر خوار دن و به ر گمان هه بو و با پي
 رازي بين. ⁹ به لام ئه وان ه ي حه ز
 ده كه ن ده وله مند بن، ده كه ونه
 تاقير كردنه وه و داو، هه ره وه ده كه ونه
 زور ئاره زووي كو يرا نه ي زيان به خش
 كه وا ده كات مرؤ ق تي ب كه وي ت و
 له نا و بچي. ¹⁰ چونكه خو شه وي ستي
 پاره سه ر چاوه ي هه مو و خرا په يه كه،
 گه ر خه لكي به دو اي دا بگه رين
 وون ده بن له با وه ريان و خو يان تو وشي

به ره و حو كم دان ده روات، هه ندي كي
 دي كه گونا هه كانيان دواتر
 ده ره ده كه وي. ²⁵ به هه مان شيوه
 كرداري چا كيش ئاشكرا ده بي،
 ته نانه ت ئه وان ه ي ئاشكراش نين
 ناتوان ري به شارا وه ي بميتته وه.

مه سه له ي كو يله

6

با هه مو و ئه وان ه ي له ژي ر نيري
 كو يلا يه تين، ئه و په ري ري ز
 له گه وره كانيان بگرن، تا قسه ي
 خراب نه خري ته پال ناوي خودا و
 فير كردنه كه ي. ² ئه وان ه ي
 گه وره كانيان با وه رداره نا بي
 به سو وكي سه ريان بكه ن، چونكه
 بران له با وه ر، به لكو به پي چه وان ه وه
 ده بي به مملكه چي خزه تيان بكه ن،
 چونكه ئه وان ه ي خزه تيان ده كه ن
 با وه ردارو خو شه وي ستن. جا هه مو وان
 في ري ئه م شتانه بكه و ئا گاداريان
 بكه وه.

خو شه وي ستي پاره

³ گه ر يه كي ك فير كردني كي تري
 فير كرد كه نه گو ني يت له گه ل
 وو شه ي راستي عيساي مه سيحي

نازارىكى زۆر ده كەن.

ناتوانى بېيىت، بۆ ئەو رېئو تواناي
هەتاھەتايى! ئامېن.

تېكۆشانى باوهر

¹¹ بەلام تۆ، ئەى پياوى خودا لەم
شتانە دوور بکەو، شوئىنى
راست و دروستى و لەخواترسى و
باوهر، خوشەوئىستى و ئارام گرتن و
زمان شىرىنى بکەو. ¹² تېكۆشانىكى
باش تى بکۆشە لەباوهر دا، دەست
بەژيانى هەتاھەتايەو بگرە، ئەوئى
خودا بانگى کردووى بۆى، كاتى
زۆر باش دانت پىساناوه لەبەردەم
شايەتى زۆر. ¹³ رات دەسپېرم
لەبەردەم ئەو خودايەى ژيان بە
هەمووان دەدات و لەبەردەم عىساي
مەسىح، ئەوئى باشترىن شايەتى دا
لەلای پىلاتۆسى پونقى، ¹⁴ كەوا
لەسەر ئەو راسپاردانە برۆيت
بەپاكي و بى كەم كورپى هەتا رۆژى
دەر كەوتنى عىساي مەسىحى
خودا و ندمان. ¹⁵ ئەوئى خودا
لە كاتى ديارىكراو دەرىدەخات،
پىرۆز و تاقە سەرۆك، پادشاي
پادشايان، گەورەى گەورەكان، ¹⁶
تەنھا ئەو نەمرە، لەرووناكى
نىشتەجى ئەو كەس لى نزيك
نابىتەو، ئەوئى كەس نەبىنىوئو

¹⁷ دەولەمەندەكانى ئەم جىهانە
راسپېرە لووتسەرز نەبن و هيوايان
بەسامانى لەناوچوو نەبىت، بەلكو
بەخودا كە هەموو شىتېكمان
بەتېر و پېرى دەداتى هەتا خوشى
لى بېينىن. ¹⁸ با چاكە بکەن و
لەكارى چاكە دەولەمەند بن،
لەبەخشىن دلفراوان بن، ئامادەبن
بەشى خەلكى تر لەسامانان بەدەن،
¹⁹ بەم شىوئە گەنجىنەو بناغەيەكى
چاك بۆ دوارۆژ دادەنن و ژيانى
راستەقىنە بەدەست دەهېتن.

²⁰ تیمۆساوسى خوشەوئىست،
بەباشى پارىزگارى ئەو شتە بکە كە
خودا داوئەتى پىت، خۆت
دوورجەو لەهەموو ووتەيەكى هېچ و
پوچ و لەو ووتە بى كەلكانەى
خەلكى ناويان ناوہ زانست، ²¹ جا
هەندىك هەن باوهر پىان
لەدەست چوو، چونكە دواى ئەو
زانستە كەوتوون.
بەرە كەتتان لە گەل بىت.

دووهم نامەى پۆلس بۆ تيمۆساوس

ئەم نامەى ھەندى راسپاردەى تايىبەتى پۆلسى تىدايە بۆ تيمۆساوس، مەبەستە سەرەكىە كەى ئەو ەبە، پىويستە پارىزگارى لەپەيامى مزگىنى بکات، وەك چۆن خۆى پارىزگارى كىردوو. پۆلس تيمۆساوسى يارمەتىدەرى ھاندەدا بۆ ئەو ەى بەئەركى خۆى ھەستى وەك مامۆستا و مزگىنىدەر سەرەراى ئازارو ناخۆشى زۆر، ھەر ەھا ئاگادارى دەكاتەو ە مەترسى مامۆستا درۆزەكان و بىرورا تارىك و خراپەكانيان، چونكە ئەو ەى گوپيان لى بگىرى ژيانى تىكەدەچى.

لەھەموو ئەمانەشدا پۆلس ئەو ە بەيادى تيمۆساوس دەھىتتەو ە كە ژيانى چۆن بوو ەو چۆن ئەو نمونەى باو ەرو ئارام گرتن و خۆشەويستى و چالاكى و بەرگە گرتن بوو ە ئازارى چەوسانەو ە، چونكە بەھۆى رۆحى پىرۆز دەيزانى كاتى ئەو ەاتوو ە بچىتە لای خوداى خۆى، بۆىە ئەم شتانە وەك دوا راسپاردە، دەپھىنايەو ە يادى.

باپىراخ پەرستوو يانە، كاتى بە شەو و رۆژ لەنو پۆزە كام يادت دەكەم،⁴ كاتى يادى فرمىسكە كانت دەكەم ەو ە زياتر ئارەزووى بىنىنت دەكەم تا دلخۆش بىم.⁵ ھەر ەھا يادى باو ەرى راستت دەكەم، ئەو ەى يەكەمجار لەدلى لوئىسى داىەگەورەت و ئەفنىكى دايكت بوو، من دلنىام لەدلى تۆشدايە.⁶ لەبەرئەو ە ئەو بەھرەيەى خودا كە تياتدايە بەبىرت دەھىنمەو ە ھەلىگىر سىنى، ئەو ەى وەر تگرت كاتى دەستم خستە سەرت.⁷ چونكە خودا رۆحى ترسى

1

لەپۆلسەو ە ئەو ەى لەسەر خواستى خودا نىرراوى عىساي مەسىحە لەپىناوى بەلئىنى ژيان كە لەعىساي مەسىح داىە،² بۆ كورى خۆشەويستم تيمۆساوس، با بەرەكەت و بەزەبى و ناشتى خوداى باوك و عىساي مەسىحى خودا و ەندمان لەگەلت بى.

ھاندان بۆ ئازار چەشتن

³ سوپاسى خودا دەكەم ئەو ەى بەو پۆزە دانيكى پاك دەپەرستم ھەر ەك

ئەوئىمە نەداو، بەلكو رۆحى ھىزو
خوشەويستى و خۆراگرى.
8 بۆيە شەرمت بەو نەبى شايەتى
بۆ خوداوەندمان بدەيت، ھەر وھا
شەرمت بەمن نەبى كە ئىستا
لەپىناوى ئەودا بەندكراوم، بەلكو
بەشدارى ئازار بکە بۆ مزگىنى،
لەوھش پشت بەھىزى خودا بەستە.
9 ئەوئىمە رزگارى کردىن و بانگى
کردىن بەبانگەوازىكى پىرۆز، ئەمەش
بەھۆى کردارمان نەبوو، بەلكو ئەو
خواست و بەرە كەتى خودايە بۆ ئىمە
كە لەسەرەتاو بەھۆى عىساي
مەسىحەو داويەتى پىمان،¹⁰ ئىستا
ئاشكرا بوو بەدەر كەوتنى عىساي
مەسىحى رزگار كەرمان، ئەوئىمە
مردنى لەناو برد و پووناكى خستە
سەر ژيان و نەمرى بەھۆى مزگىنيەو،
11 ئەو مزگىنيەى من بۆى بووم بە
ووتاردەرو نىراو و مامۆستا.¹²
لەپىناوى ئەوئىمە ئىستا ئەم ئازارنە
دەچىم، بەلام شەرمى پىو ناکەم،
چونكە دەزانم باوهرم بەكى ھەيە،
دلىنام خودا دەتوانى پارىزگارى ئەو
شتم بۆ بکات كەوا بۆى داناوم تا
ئەو رۆژە.

ئەوئىمە لات دانراوھ بىپارىزە
13 دەست بەو ووشە راستانە بگرە
كە لەمنەوھ بىستوتە، بەو باوهر و
خوشەويستىيە لەعيساي مەسىح
دايە.¹⁴ ئەو شتە چاكەى لاي تۆ
دانراو، پارىزگارى بکە بەرۆحى
پىرۆز كە لەئىمە دايە.
15 تۆ دەزانى ھەموو ئەوانەى
لەناوچەى ئاسيان وازيان لى ھىتام،
لەوانە فىجلۆس و ھرمۆ جىنىس.
16 خودا بەزەبى بەخىزانى
ئونىسىفۇرس بىستەو، چونكە
زۆر جار وورەى بەرز كردومەوھو
يارمەتى داوم، شەرمى نەكردوھ بە
كۆت و زنجىرم.¹⁷ بەلكو كاتى ھات
بۆ رۆما زۆر بەدوامدا گەرا تا منى
دۆزىھو.¹⁸ داواكارم لەرۆژى
لپىرسىنەو خوداوەند بەزەبى
پىايىتەو، تۆ باش دەزانىت كاتى
لەئەفسۆس بووم ئەو چەند خزمەتى
كردم.

بەشدارى ئازار بکە

2

تۆ ئەى كورى خۆم، بەھىزە بەو
بەرەكەتەى لەعيساي مەسىح دايە.²
ھەر وھا ئەوئىمە بىستوتە

لەبەردەم چەندەھا شاھت، بیدە بەو
 كەسانەى پشتیان بى دەبەستى و
 تواناى ئەوھيان ھەيە خەلكى تر فير
 بکەن. ³ بەشداری ئازار بکە وەك
 سەربازىكى چاك بو عيساى مەسيح.
⁴ سەربازىك بىھوى سەروكە كەى
 رازى بکات، خوئى خەريك ناکات
 بەكاروبارى ژيانى رۆژانە. ⁵ ياريزان
 ھەرگىز پاداشتى سەركەوتن
 وەرناگرى گەر پيشپر كى بەگوپرەى
 ياساى يارىە كە نەبىت. ⁶ ھەروھەا ئەو
 جوتيارەى ماندوو دەبىت دەبى يەكەم
 كەس بىت بەشى خوئى وەرگرى لە
 بەروبوومدا. ⁷ بىرکەوھ لەوھى
 دەبىلەيم، خوداوند يارمەتيت دەدات
 لەھەموو شتىك تىبگەيت.

⁸ يادى عيساى مەسيح بکە،
 ئەوھى لەنيو مردووان ھەستايەوھ،
 لەنەوھى داود بوو بەگوپرەى مزگىنى
 من، ⁹ ئەوھى لەپىناوى دا ئازار
 دەچىژم و كۆت كراوم وەك
 تاوانبارىك، بەلام ووشەى خودا
 بەنجزىر نابەستىتەوھ. ¹⁰ لەبەرئەوھ
 بەرگەى ھەموو شتىك دەگرم،
 لەپىناوى ئەوانەى خودا ھەلبىژاردن،
 تا ئەوانىش رزگارى و شكۆمەندى
 ھەتاهەتايى بەدەست بەھىن كە بەھوى

عيساى مەسيحە.

¹¹ ئەمە بەدلتىياى راستە:

(گەر لەگەل مەسيح بمرين،

لەگەل ئەو دەژين،

¹² گەر لەپىناوى دا دان بگرين،

لەگەلى فەرمانەر وایى

دەكەين،

گەر ئىمە نكۆلى لى بکەين،

ئەویش نكۆلىمان

لى دەكات،

¹³ گەر ئىمە دلئسۆز نەبين،

ئەو بەدلئسۆزى دەمىنیتەوھ،

چونكە ناتوانى نكۆلى لەخوئى

بکات.)

ئىشكەرى ووشەى راست

¹⁴ ئەم شتانەيان بىر بىخەوھو

لەشەرەقسە ئاگادارىيان بکەوھ

لەبەردەم خودا، چونكە ئەمە ھىچ

سوودىكى نىيە جگە لەسەر

لى تىكدانى ئەوانە نەبىت كە گوئى

بو دەگرن. ¹⁵ ھەولئەدە رەزامەندى

خودا بەدەست بەھىت، بىت

بەئىشكەرىك كەوا شتىك ناکات

جى شەرم بىت و ووشەى راستى

بەر راستى روون بکەیتەوھ. ¹⁶ خۆت

دوور بىخەوھ لەقسەى ھىچ و پووچى

خۆشەويستى و ئاشتى بگەرى لە گەل ئەوانەى بەدلىكى پاك خودا وەند بانگ دەكەن.²³ لە گەفتوگۆى هېچ و پوچ دووربكهونەوه، تۆ دەزانى ئەوه دەيىتە هۆى شەرو ناكۆكى.²⁴ بەندەى خودا وەند نابى شەرفرۆش بيت، بەلكو دەبى بەبەزەبى و زمان شيرين بيت لە گەل هەمووان، تواناى فير كردنى هەبى، لە كاتى تەنگانە دان بەخۆى بگەرى.²⁵ ئەوانەى بەرەبرەكانى دەكەن بەنەرم و نيانى راستيان بكاتەوه، لەوانەيه خودا بەرو تۆبە كردن و ناسينى راستيان ببات،²⁶ تا هۆشيان بيتەوه بەخۆيان و لەداوى شەيتان رابكەن، ئەوهى بەندى كر دوون تا خواستى ئەو جى بەجى بكەن.

نیشانەكانى رۆژانى دواى

3

شتىكى تر هەيهە بيزانە، كاتىكى ناخۆش و خراب دىت لەرۆژانى دواييدا،² خەلكى خۆيان خۆش دەوى، پارەيان خۆش دەوى، لووت بەرز دەبن، شانازى بەخۆيان دەكەن، جنىۆدەدەن، گوپراپەلى دايك و باوك نابن، هېچيان لەبەرچاو

هەندى كەس، ئەوهى زياتر خەلكى لەخودا دوور دەخاتەوه،¹⁷ ئەوانە ووشەكانيان دەور و بەرهى دەخوات وەك نەخۆشەيه كى كوشندە، مەبەستم لەهيميناىۆس و فيليۆسە،¹⁸ ئەوانە لەرېنگاى راست دەرچوون و دەلتين هەستانەوه رویداوه، بەم شىۆهيه باوهرى هەندى كەسيان تىكداوە.¹⁹ بەلام ئەو بناغە بەهۆى خودا دايانوه بەپتەوى دەمىتتەوه، ئەم مۆرهى لەسەرە: {خودا وەند ئەوانەى هى خۆبەتى دەيانناسىت.} و (ئەوهى ناوى خودا وەند بەيتت، دەبى لە گوناھ دووربكهوتتەوه.)

²⁰ لەمەلكى گەورەدا هەر جامى زىرو زىوى تىدا نيبە، بەلكو جامى تەختەو لەقور دروست كراویش، هەندىكيان بۆ رېژلېتان ئەوانى تر بۆ كاروبارى ئاساين.²¹ جا ئەگەر يەكئى خۆى پاك كردهوه لەهەموو ئەو خراپانەى، ئەوا دەبيت بەجامىك بۆ رېژلېتان، پىرۆزو سوودبەخشە بۆ خاوەنەكەى، ئامادەيه بۆ هەموو كارىكى چاك.

²² لەئارەزووهكانى گەنجىتى دووربكهوه، بەهەداوى راست و دروستى و باوهر و

یەنئیس و یەمبیریس دەر کەوت.

لەسەر باوەرت بێنەوه

¹⁰ بەلام تۆ، هەموو شتیك دەزانى دەر بارەى: فیر کردم، هەلسو کەوتم، ئامانجم لەژیان، باوەرم، دان بەخۆگرتنم، خۆشەویستیم، چەسپاویم،¹¹ چەوسانەوهم و ئازارم، هەر وەها ئەو شتانەى لەشارى ئەنتاکیاو ئیقونیهو لەستەرە بەسەرم هات، ئەو چەوسانەوهم بەرگەیم گرت، بەلام خوداوەند لە هەموویان پزگاری کردم.¹² هەموو ئەوانەى دەیانەوی بە لەخواترسى بژین لەعیسای مەسیح، دەچەوسینەوه.¹³ بەلام خراپەکارو فیلبازەکان بەرەو خراپتر دەڕۆن، خەلکی دیکە هەلدەخەلەتین و کەسانی دیکەش ئەوان هەلدەخەلەتین! ¹⁴ بەلام تۆ، بەردەوام بە لەسەر ئەوهم فیری بوویت و بى گومان بووی و زانیت لەسەر دەستی کى فیر بوویت.¹⁵ تۆ لەمنداڵیەوه کتیبى پیرۆز دەناسیت، ئەوهم داناییت دەداتى بۆ پزگاری بەهۆى باوەر بەعیسای مەسیح.¹⁶ هەموو کتیبى پیرۆز

نابیت، گالون،³ بى بەزەبى دەبن، لەیه کتر خۆش نابن، قسە دروست دەکەن، بەرەللا دەبن، درنەدن، حەز لەچاکە ناکەن،⁴ ئەوانە ناپاکن، سەرەرۆن، لىووت بەهرزى کویرى کردوون، رابوار دنیان بەلاوه باشترە لەخۆشەویستى خودا،⁵ بەروالەت لەخواترس دیارن، بەلام هیرو ناوەرۆکی خواترسى رەت دەکەنەوه، جا لەو کەسانە دوور بکەنەوه.

⁶ ئەنانەت هەندیک لەوانە دەگەرین بەمالاندا، هەول دەدەن ئەو ژنە لاوازو گوناھبارانە بخلەتین کە شویتى هەموو جۆرە ئارەزوویەکی خراب کەوتوون و⁷ هەمیشە گوی بۆ فیرکردن دەگرن، بەلام هەرگیز ناتوان بەتەواوی رینگای راستى بناسن! ⁸ هەر وەك یەنئیس و یەمبیریس ﴿جادو گەران﴾ بەر بەرە کانی موسایان کرد، هەر وەها ئەوانەش بەر بەرە کانی راستى دەکەن، ئەو کەسانە مێشکیان تیکچوو و لەلایەن باوەرەوه رەتکراونەتەوه.⁹ جا ئەوانە زیاتر پێش ناکەون، چونکە بى مێشکیان بۆ هەموو کەسیك دەردەکەوی، هەر وەك بى مێشکی

به لامل تۆ، له هه موو شتتيك وور يابه،
له ئازاردا دان بگره، به كاري
مزگيني دهر ههسته، به كاري خۆت
ههسته به تهواوي.

⁶ له باره ي من، كاتي ئه وه هاتووه
ژيانم بكم به قورباني، كاتي
كوچ كردم نزيك بووه ته وه. ⁷

تيكو شانيكي باش تيكو شام، قوناغي
خۆم برپوه، پاريزگاري باوهرم
كردووه. ⁸ ئيسستا تاجي
راست و دروستي چاوهرپيم ده كات،
ئه وه ي خوداوهند كه دادوهر ي
راست و دروسته له و رۆژه دهمداتي،
ئه مهش ته نها بو من نيه، بهلكو بو
هه موو ئه وان هيه كه به دل ئاره زووي
هاتنه وه ي ده كه ن.

دوا راسپارده

⁹ هه ول بده به خيري ي بو لام
بييت، ¹⁰ چونكه ديماس له بهر
خۆشه ويستي ئهم جيهانه مني
به جي هيشت و بو شاري ته سالونيكي
رۆيشت، كريسكي سيش بو ناوچه ي
غه لاتي ه رۆيشت و تيتوسيش بو دالماتيه.
¹¹ له لوزا زياتر كه سي ترم لا نيه.
برو بو لاي مه رقوس و له گه ل خۆت
بيهنه، چونكه زور سوودي

به وه جي له خودا هاتووه و
سوود به خشه بو فير كردن و
سه رزه نشت و راسته پري كردن،
هه روه ها بو ته مي كردن بو
راست و دروستي، ¹⁷ تا وه كو مرؤفي
خودا ئاماده بيت بو هه موو كرداريكي
باش.

ووشه ي خودا رابگه ينه

4

له بهردهم خوداو عيساي مه سيحي
خوداوهند، ئه وه ي حوكم به سه ر
زيندوووان و مردوووان ده دات، له كاتي
گه رانه وه ي پادشاهي تيه كه ي، داوات
لي ده كه م: ² ووشه ي خودا رابگه ينه،
خۆتي بو ته رخا ن بكه له كاتي باش و
خراپ، خه لكي راسته پري بكه،
سه رزه نشت بكه، وور ه يان به رز بكه وه
به ئارام گرتن و فير كردن. ³ چونكه
كاتيك ديت خه لكي نايانه وي هيج
ده ر باره ي فير كردني راست بزنان،
بهلكو به پيني ئاره زووي تاييه تي خويان
مامؤستايه ك هه لده بژي رن كه وا
به شيؤ هيه ك له گه ليان بدوي ئه وان
حه ز بكه ن گو ي لي بگرن. ⁴ ئه وان ه
نايانه وي راستي بيستن، چه واشه
ده بن به ئه فسانه و شتي هيج و پوچ. ⁵

¹⁹ سلاو له پریسکلاو نه کیلاو
 خیزانی ئۆنیسیفورس بکه. ²⁰
 نه راستۆس له کۆرنسۆس مایهوه،
 بهلام تروفیمۆس به نه خوشی لهشاری
 میلیتس به جیم هیشت. ²¹ خیزابه
 لههاتن پیش نهوهی زستان بیت.
 ئوپولتۆس و پودیس و لینتۆس و
 کلودیواو هموو خوشک و برایانی
 ئیره سلاوت لی ده کهن.
²² خوداوهوند له گهل رۆحت
 بیت و بهر هکت له گهل همووتان
 بیت. نامین.

لی زه زده گرم له خزمه تکردن. ¹²
 تیخی کۆسم ناردوووه بو نه فه سۆس. ¹³
 کاتی هاتی له گهل خۆت عهباکم بو
 بهینه، نهوهی لهشاری ترواس لای
 کاریۆس به جیم هیشتوووه، ههروهها
 پهرتوو که کانم به تایبهتی نهوه
 دهستخه تانهی له سههر چهرم
 نووسراون.

¹⁴ نه سهکهندهری مسگهر زۆر
 خراپهی بهرامبهه کردم، خوداوهوند
 تۆلهی لی ده کاتهوه له سههر نهوه
 کارانهی. ¹⁵ تۆش خۆت لی پپاریزه،
 چونکه زۆر به توندی به رهه لهستی
 قسه کاغانی کرد.

¹⁶ کاتی یه که بچار بهر گریم له خۆم
 کرد کهس له گهلم نههات، بهلکو
 هموو یان به جی یان هیشتم، خودا
 له سههر نه مه بیان به خشیته. ¹⁷ بهلام
 خوداوهوند له گهلم بوو به هیزی
 کردم، به مهش توانیم مزگینی
 رابگهینم تا هموو گهلان بیستن،
 نهوه بوو رزگاری کردم له ده می
 شیر، ¹⁸ ههر خوداوهندیش رزگارم
 ده کات له هموو خراپه یهک و
 ده پپاریزت بو پادشاهیتی ناسمانی
 خۆی. بو نهوه شکۆمندی تاهه تابه!
 نامین.

نامه‌ی پۆلس بۆ تیتۆس

تیتۆس پیاویکی یۆنانی بوو، پۆلس هینایه باوه‌رو کردی به‌هاوړی و یارمه‌تیده‌ری خوځی. نامه‌که‌ی پۆلس بۆ تیتۆس روون‌کردنه‌وه‌ی نه‌و کاره‌یه که پۆلس بۆ تیتۆسی به‌جی‌هیشته، نه‌ویش ریک‌خستنی کۆمه‌لتی باوه‌رداران له‌کریت. نه‌م نامه‌یه سی شتی تیا‌دایه:

1- به‌یاد‌هینانه‌وه‌ی تیتۆس سه‌بارته به‌و مهر‌جان‌ه‌ی پیوسته له‌پیرانی کۆمه‌لتی باوه‌رداران هه‌بی، به‌تابه‌ته‌ی چونکه خه‌لکی کریت ناوبانگیان به‌خراب‌ده‌ر‌کردبوو.

2- نامۆژ‌گاری‌کردنی تیتۆس بۆ فیر‌کردنی هه‌موو نه‌و که‌سانه‌ی له‌نیو کۆمه‌لتی باوه‌رداران له‌پرو‌گه‌نج‌و‌کۆیله.

3- به‌یاد‌هینانه‌وه‌ی تیتۆس سه‌بارته به‌ره‌وشتی باوه‌ردار که‌ده‌بی چون بی، وه‌ک ناشتی و خو‌شه‌ویستی و دوور‌که‌وتنه‌وه له‌رق‌و‌کینه‌و شه‌ره‌قه‌سه.

ناشتی خودای باوک و عیسی
مه‌سیحی رزگار که‌رمان له‌گه‌لت بی.

راسپارده‌ی دانانی پیران
5 له‌دوور‌گه‌ی کریت
به‌جیم‌هیشتی تا نه‌و شتانه‌ی
که‌مو‌کوړی هه‌یه ته‌واوی بکه‌یت و
پیران دابنیت له‌هه‌موو شارنیک به‌و
شیوه‌ی رامسپاردووی. 6 ده‌بی نه‌و
پیاوه بی که‌مو‌کوړی بیته، یه‌ک ژنی
هه‌بیته، مندا‌له‌کانی باوه‌ردار بن که‌س
به‌به‌ره‌للاو یاخی‌بوو ناویان نه‌بات. 7
چونکه چاودیر نویننه‌ری خودایه
پیوسته به‌ی که‌مو‌کوړی بیته،

1
له‌پۆلسه‌وه، به‌نده‌ی خوداو نی‌راوی
عیسای مه‌سیح، له‌پیناوی باوه‌ری
نه‌وانه‌ی خودا هه‌لییژاردون، هه‌روه‌ها
بۆ ناسینی راستی نه‌وه‌ی به‌ره‌و
خواترسی ده‌روات، 2 له‌سه‌ر بناغه‌ی
هیوا‌ی ژبانی هه‌تاهه‌تایی، نه‌وه‌ی
خودای راستگۆ له‌زووه‌وه به‌لینی
پی‌داوه، 3 هه‌روه‌ها له‌کاتی پیوست
ووشه‌که‌ی ده‌رخست به‌هۆی نه‌و
راگه‌یاندنه‌ی به‌راسپارده‌ی خودای
رزگار که‌رمان دراوه‌ته ده‌ستی من.
4 بۆ تیتۆس رۆ‌له‌ی راسته‌قینه‌م له
باوه‌ری هاوبه‌شمان، با به‌ره‌که‌ت و

بەتوندى سەرزەنشتيان بکەين، تا
 لەباوەر راست بن. ¹⁴گۆي تەگرن بۆ
 ئەفسانەکانى جوولەگەو راسپاردەى
 ئەوانەى لەراستى ھەلگەراونەو. ¹⁵
 بۆ پاکەکان ھەموو شتيك پاکە، بەلام
 بۆ پيسەکان و بى باوەرەکان ھيچ
 شتيك پاک نيسە، چونکە بىرو
 ويزدانىيان پيسە. ¹⁶بەدەم وا
 دەرى دەخەن خودا دەناسن، بەلام
 بەکردەو ھيان نکۆلتى لى دەگەن، ئەوانە
 خۆشەويست نين و ياخين، بەکەلکى
 ھيچ کردارىکى چاک نايەن.

راسپاردە بۆ باوەرداران 2

بەلام تۆ بەشيوەيك فير بکە،
 بگۆنجيت لەگەل فير کردنى راست. ²
 پياوانى پير راسپيرە وورپاو بەريزو
 ژيرين، لەباوەر و خۆشەويستى و
 دان بەخۆگرتن رينک و راست بن.
³ھەروەھا پيرئزەنەکان راسپيرە
 بەپيرۆزى بژين، لەپاشەملە
 قسەنەگەن، سەرخۆش نەبن، بەلکۆ
 شتى چاک فيرى خەلکى بکەن. ⁴
 ژنانى گەنج فيرى خۆشەويستى
 ميرو مندالەکانيان بکەن، ⁵ژيرو
 پاکبن بەرپړک و پيکى ماليان

لووت بەرزو توورپەو سەرخۆش و
 شەرفرۆش نەييت، چاوبرسى نەييت
 بۆ مالى حەرام، ⁸بەلکۆ ميوانداری
 نامۆ بکات و حەز لەچاکە بکات،
 سەنگين و ژير بييت،
 راست و دروست و پاک و پيرۆزو
 خۆراگر بييت. ⁹دەست بگرى بەو
 ووشە راستانەى بەگۆيرەى فير کردنە،
 تا بتوانى خەلکى ھانبدات
 بەفيز کردنىکى راست، ھەروەھا
 سەرزەنشتي ئەوانە بکات کە
 بەر بەرەکانى دەگەن.

دژايەتى ماموستا درۆزنەکان

¹⁰چونکە زۆر کەس ھەن
 بەتابەتى ئەوانەى خەتەنەگراون،
 ياخى بوون و خەلکى بەقسەى
 ھيچ و پوچ ھەلدەخەلەتین، ¹¹ئەوانە
 دەبى دەميان داخريت، چونکە
 چەندەھا خيزانيان بەتەواوى
 ھەلگيرپاوە بەفيز کردنىکى ناراست
 لەپيناوى قازانجى حەرام. ¹²يەکينک
 لەناويان پيغەمبەريکى تايبەت بوو
 بەخويان، ووتوبەتى: (دانيشتوانى
 کريت ھەميشە درۆزن، ئازەلى
 بەدکارن، تەمبەل و زۆرخۆرن). ¹³ئەم
 قسەيە راستە، لەبەرئەو پيوستە

دەر کهوتنی شکۆمەندی خودای
 مەزنو عیسیای مەسیحی
 رزگار کەرمان.¹⁴ ئەوەی بەخوێنی
 خۆی ئیمەى کرپەو، تابییته قوربانی
 بۆ هەموو گوناھێک و پاکمان
 بکاتەو، بمانکات بە گەلی تایبەتی
 خۆی که دلگەرمە بۆ کارى چاکە.
¹⁵ ئاوا قسە بکەو ووتار بدەو
 سەر زەنشتی خەلکی بکە بەهەموو
 دەسەلاتیک. رینگا مەدە کەس
 گالتەت بێ بکات.

رزگاری بەهۆی روحی پیرۆز

3

یادی باوەرداران بخرەو، مەلکەچى
 فەرمانرەوایان و دەسەلاتداران بن،
 گوێراپەل بن، ئامادە بن بۆ هەموو
 کارێکی چاک،² قسەى خراب
 بە کەس نەلین، شەر فڕۆش نەبن،
 بەلکو زمان شیرینی و نیانی پێشان بدەن
 لە گەل هەموو خەلکی.

³ ئیمەش جاران بى مێشک و
 یاخو و گومرا بووین، بەندەى
 ئارەزووی خراب و هەموو جوۆرە
 خۆشییەک بووین، بە کینەو چاوپێسى
 دەژیاين، خەلک رقی لیمان بوو،
 ئیمەش رَقمان لە یەكترى بوو.⁴ بەلام

بەرپۆهەبەن، باش بن، گوێراپەلى
 مێزەکانیان بن، هەتا کەس بە خراپە
 باسى ووشەى خودا نە کات.

⁶ هەر وەها ئامۆژگارى گەنجەکان
 بکە خۆراگربن.⁷ خۆت لە هەموو
 شتێک بێه بە ئوموونە بۆیان لە کارى
 چاکە، بەرپۆز و پاک و دلسۆز بە
 لەفیر کردنت.⁸ با ووتە کانت
 راست بن و قسەى لە سەر نە کرى، تا
 ناحەز شەرمەزار بێت کاتى هیچ
 خراپە یەك نادۆزیتەو، بیلێت لە دژتان.

⁹ کۆیلەکان راسپێرە مەلکەچى
 گەورەکانیان بن، لە هەموو شتێک
 شوێنى رەزامەندیان بن، بەرپێچیان
 نە کەن،¹⁰ هیچیان لى نە دزن، بەلکو
 لە هەموو شتێک چاکەو دلسۆزى
 خۆیان دەر خەن، هەتا ئەوان
 فیر کردنى خودای رزگار کەرمان
 بپرازینەو، لە هەموو شتێک.

¹¹ چونکە بەرە کەتى خودا
 رزگار بە، بۆ هەموو مەرۆکیک
 دەر کهوت،¹² ئەوەى فیرمان دە کات
 خۆمان دوور بخرەو، ئەوەى لە هەموو
 خراپەو ئارەزوو کەنى ئەم جیهانە، تا
 لەم ژيانەى ئێستا بەژیری و
 راست و دروستی و لەخواترسى بژین،
¹³ لە چاوەروانى هیواى پیرۆز، رۆژى

ئەو بېت گومراو گوناھبارە خۆى
 حوكمى بەسەر خۆى داوہ.

دوا راسپارەدە

12 كاتى ئەرتىماس ياخود
 تىخىكۆس بۆ لات دەنېرم، خېرا
 وەرە بۆ لام بۆ شارى نىكۆپۆلىس،
 چونكە نىازم واىە وەرزى زستان
 لەوى بەسەر بېم. 13 بەپىيى توانا
 يارمەتى زىناسى پارۆرەرو ئەپۆلۆس
 بەدە، كاروبارى سەفەريان بۆ رېنكېخە
 ھەتا لەھىچ شتېك كەم و كورپيان
 نەبېت. 14 پىئوستە كۆمەلە كەمان
 فېرېن بەباشترىن شېوہ كردارى چاك
 بكەن و بەپىيى پىئوست يارمەتى بەدەن،
 ھەتا بى بەرھەم نەبن.

15 ھەموو ئەوانەى لەگەلمدان
 سالاوت لى دەكەن، سالاو لەوانە
 بكە كە ئىمەيان خۆش دەوېت
 لەباو ەردا.

بەرەكەت لەگەل ھەمووتان بېت.
 نامىن.

ئىمە كاتى نەرم و نىيانى و خۆشەويستى
 خوداى رزگار كەرمان بۆ
 دەر كەوت، 5 كە رزگارى كردىن،
 ئەمە بەھۆى كارى راست و دروستى
 خۆمان نەبوو، بەلكو بەپىيى بەزەبى
 خۆى، بە شوشتنى لەدايك بوونەھوى
 دوو ەم و تازە بوونەھوى رۆحى پېرۆز،
 6 ئەھوى خودا رشتى بەسەرمان
 بەھۆى عىساي مەسېحى
 رزگار كەرمان، 7 تا كاتېك بى تاوان
 بىن بەبەرەكەتى ئەو، بىن بەمىراتگر
 بەگوپرەھى ھىواى ژيانى
 ھەتا ھەتايى. 8 ئەم قسەيە بەتەواوى
 راستە. دەھوى سۈور بېت لەسەر
 ئەم شتانە، ھەتا ئەوانەى باو ەريان
 بەخودا ھەيە كردارى چاك بكەن،
 ئەمەش باش و سوود بەخشە بۆ ھەموو
 خەلكى.

9 بەلام دوور بکەوہ لەشەرەقسەى
 شىتانهو باسى رەچەلەك و
 دوژمىنايەتى و ناکۆكى و
 دووبەرەكايەتى لەسەر شەرىعەت،
 چونكە سوود بەخش نىيەو
 ھىچ و پوچە. 10 لە دروستكەرى
 ئاژاوە دوور بکەوہ، دواى ئەھوى
 جارېك ياخود دووجار ئاگادارت
 كردهوہ. 11 تۆ دەزانېت ئەھوى وەك

نامەى پۆلس بۆ فلىمۆن

فلىمۆن ئەندامىكى دىارى كۆمەلەى باوەردارانى كۆلۆسى بوو. كۆيلەيەكى ھەبوو ناوى ئۆنسىمۆس بوو، لەلای ھەلدى و لەبەندىجانە تووشى پۆلس دەبى، لەوى پۆلس رىنگاى باوەرى مەسىحى نىشان دەدات. پاشان ئەم نامەيەى بۆ فلىمۆن دەنووسى، تىايدا داواى لىدەكات لە كۆيلەكەى خۆشى و لای خۆى وەرى گرى ئەك وەكو كۆيلەيەكى بەخشاو بەلكو وەك برايدەك لەباوەر.

لەناسىنى ھەموو ئەو چاكانەى ھەمانە بەھۆى مەسىحەو. ⁷ ئەى برا چەند دلشادو وورە بەرزىم بە خۆشەويستى تۆ، چونكە دللى برايانى پىرۆزىت گەشاندەو.

داواكارى پۆلس

⁸ ھەرچەندە مافى ئەووم ھەيە بەھۆى مەسىح، فەرمانت بۆ دەرىكەم سەبارەت بەو كارەى پىرۆستە بىكەيت، ⁹ بەلام لەبەر ئەو خۆشەويستىيەى ھەمانە داوات لى دەكەم، وەك نوینەرىك كە ئىستا بەندكارو لەپىتاوى عىساى مەسىح، ¹⁰ سەبارەت بە ئۆنسىمۆسى كۆرم، ئەوئەى لەبەندىجانە بەھۆى من باوەرى ھىنا، ¹¹ ئەوئەى جاران بى كەلك بوو بۆ تۆ، بەلام ئىستا كەلكى بۆ من و بۆ تۆ ھەيە.

لە پۆلسى بەندكارو لەپىتاوى عىساى مەسىح، ھەر و ھەا لەتيمۆساوسى براو، بۆ فلىمۆنى ھاو كارى خۆشەويست، ² ھەر و ھەا بۆ خوشكە ئەپقىيەى خۆشەويست و ئەرخىپۆسى ھاورپمان لەتیکۆشان و بۆ ئەو كۆمەلە باوەردارەى لەمالەكەت دايە. ³ با بەرەكەت و ناشتى خوداى باو كمان و عىساى مەسىحى خوداوەند بۆ ئىو ھى.

خۆشەويستى و باوەرى فلىمۆن

⁴ ھەر كاتى يادت بکەم لەنۆيژە كاتم سوپاسى خودا دەكەم، ⁵ چونكە ھەوالى باوەر و خۆشەويستى تۆم بىستوو بەرامبەر بە عىساى مەسىح و ھەموو برايانى پىرۆز، ⁶ داواكارم لەخودا ئەو باوەر بەھىز بکات كە بەيەكەو دەمانبەستىتەو

خوداوه‌ند، دلخۆشم بکه له‌مه‌سیح.
²¹ له‌کاتی ئەم نامەیه دەنوسم بۆت،
 باوهرم پیت هه‌یه داواکاریه‌که‌م
 جی‌به‌جی ده‌که‌یت، به‌لکو دلتیام
 زیاتر ده‌که‌یت له‌وه‌ی داوات
 لی‌ده‌که‌م.

سلاوی کۆتایی

²² ییجگه له‌مه‌ش، شوینی مانه‌وه‌م
 بۆ ئاماده بکه، چونکه هیوادارم خودا
 نوێژه کانتان قبول بکات و بگه‌رێتته‌وه
 لاتان.

²³ نه‌په‌فراس که له‌گه‌لم
 به‌ندکراوه له‌پیناوی عیسیای مه‌سیح
 سلاوت لی‌ده‌کات، ²⁴ هه‌روه‌ها
 مه‌رقۆس و نه‌سته‌رخۆس و دیاس و
 لۆقای ئیشکه‌ران له‌گه‌لم سلاوت
 لی‌ده‌که‌ن.

²⁵ به‌ره‌که‌تی عیسیای مه‌سیحی
 خوداوه‌ندمان له‌گه‌ل رۆح‌تان پیت.
 ئامین.

¹² ئەو ده‌نیرمه‌وه بۆلات،
 وه‌ری‌بگه‌ره وه‌ک پارچه‌یه‌ک له‌جگه‌رم.
¹³ هه‌زم ده‌کرد لێره لای خۆم
 بیهێلمه‌وه، تا خه‌مه‌تی منی به‌ندکراو
 له‌پیناوی مزگینێ بکات له‌جیاتی تۆ.
¹⁴ به‌لام نه‌مویست هه‌یچ شتی‌ک بێ
 ره‌زامه‌ندی تۆ بکه‌م، تاوه‌کو ئەم کاره
 چاکه به‌خواستی خۆت پیت نه‌ک
 به‌ناچارێ. ¹⁵ له‌به‌رئه‌مه ئۆنسیمۆس
 بۆ ماوه‌یه‌ک لیت دوورکه‌وته‌وه،
 تاوه‌کو بۆ هه‌تا هه‌تایه بگه‌رێته‌وه لات،
¹⁶ جا له‌ئه‌م‌رۆ به‌دواوه کۆیله نییه،
 به‌لکو باشتر له‌کۆیله، براهیه‌کی
 خۆشه‌ویسته له‌مه‌سیح. براهیه‌کی
 خۆشه‌ویسته بۆ من ناخۆ چهند زیاتر
 پیت بۆ تۆ؟ که له‌له‌ش و خوداوه‌ند
 هاوبه‌شن.

¹⁷ گه‌ر تۆ من به‌هاوبه‌شی خۆت
 داده‌نییت، پێشوازی لی‌بکه وه‌ک
 پێشوازی له‌من بکه‌یت. ¹⁸ گه‌ر له
 شتی‌ک خراپه‌ی به‌رامبه‌ر کردووی
 یاخود قه‌رزیکت به‌سه‌ریه‌وه هه‌یه،
 له‌سه‌ر منی بنوسه. ¹⁹ من پۆلسم
 به‌خه‌تی ده‌ستی خۆم ده‌بنوسم که‌وا
 ویده‌مه‌وه، نامه‌وی پیت بلێم تۆ
 خۆشت قه‌رزاری منی. ²⁰ جا براگیان
 ئەم چاکه‌یه‌م له‌گه‌ل بکه له‌پیناوی

نامه بۆ عبیرانیه کان

ئەم نامە بە بۆ ئەو جوولەکانە نووسراوە کە باوەرپان بەمەسیح هینا، پاشان تووشی چەوساندنەووە هاتن لەلایەن هاوڕەگەزەکانیانەووە بۆ ئەووی واز لەباوەرەکیان بهێنن.

باسیکی وورده دەربارەى سەرکەوتووی مەسیح وەکو رزگارکەری مەرۆقو رۆلەى مەرۆقو ئەو کاهینە بەرزەى کارەکانى خۆى لەئاسمان جیبه جى دەکات.

نووسەر وینە بە کى جوانى مەسیحى شکۆدار دەکیشى، ئەو کەسەى خۆى هینا بە ریزى مەرۆقو بەمردنى رزگارى تەواوى بۆ مەرۆقا بەتەى بە دەست هیناوە لەلای راستى خودا دانیشت. هەر وەها جیاوازیەکانى نێوان مەسیح و فریشتەکان، مەسیح و موسا، کاهینى مەلکى سادىق کە رەمزی مەسیح و کاهینى هارون، قوربانى کە پەیمانى کۆن و قوربانى تەواو و بى گەم و کورە کەى مەسیح دەردەخات. نامە کە زۆر هاندان و نامۆزگارى بەسوودی تەیدا بە مەبەستى چەسپاندنى باوەرداران لە مەسیح و گەشەپێکردنىان تا دەگەنە راستى تەواوەتى و هاندانىان بۆ بەرگە گرتنى ئازار.

مەزنى عیساى مەسیح

1

خودا لەسەر دەمی کۆن، چەند جارێک بەریگای جۆراو جۆر بەهۆی پیغمبەران لە گەل باو بایر ئامان دوا.² بەلام ئیستا لەم سەر دەمەى دوایدا بەهۆی رۆلە کەى لە گەلمان دوا، ئەووی خودا کردوویەتى بەمیراتگری هەموو شتێک و بەهۆی ئەووە هەموو جیهان دروست بوو.³ ئەو تیشکی

شکۆمەندى خودایەو وینەى جەو هەریەتى، دەستی گرتووە بە گەردوون بەهۆی ووشە توانادارە کەى دواى ئەووی خۆى گوناھە کاغانى پاك کردووە، لەلای دەستە راستى خودای مەزن لەئاسمان دانیشت.⁴ بەم شیوێ بە عیسا مەزنتبوو لە فریشتەکان، هەر وەها ئەو ناوێ بەمیرات بۆى مایەو، لەناوی هەموو فریشتەکان لەپیشتر و مەزنترە.

دہیانگوری وہك كراسيڪ، بهلام تو
 دہمیستہو، سالانت ہرگیز کوتابی
 بو نیہ۔¹³ جا کہی خودا جاریک
 بہ یہ کی لہ فریشتہ کانی ووتوہ: }
 لہلای دہستہ راستم دانیشہ ہتا
 دوژمنہ کانت بجمہ ژیر پیتہوہ؟¹⁴
 نایا فریشتہ کان روچیکی خزمہ تکار
 نین، دہنیرین لہ پیناوی ئەوانہی
 رزگاریان بہ میرات بو ماوتہوہ؟

بشتگوی نہ خستنی رزگاری 2

تا گومرا نہین دہی زیاتر ناگاداری
 ئەو قسانہ بین کہ بیستوومانہ.²
 چونکہ نیمہ دہزاین ہموو ووشہیک
 کہ فریشتہ کان بویان ہیناوبن،
 بہتہواوی راستہ، بہشیوہیک ہر
 کہسی دہستدریژی و بہریچی
 کردوہ، سزای دادپہروہرانہی خوئی
 وەرگرتوہ.³ جا چون دہتوانین
 ہلبین گہر ئەم رزگار بوونہ مہزنہ
 پشت گوی بجمین؟ ئەوہی خودا و ہند
 یہ کہ ہجار بلاوی کردوہ، دواہی
 سہلینرا لہ لایہن ئەوانہی خوین
 گوینان لیسوو.⁴ خوداش لہ گہلین
 شایہتی دا، بہنیشانہو شتی سہیرو
 کاری سہرسورہیتہری جوراوجور،

⁵ جا چ جاریک خودا بہ یہ کیکی
 لہ فریشتہ کانی ووتوہ: { تو رولہی
 منی، ئەمرو بووم بہ باوکی تو؟ }
 یاخود ووتویہتی: { من دہم بہ باوکی،
 ئەویش دہی بہرولہم؟ }⁶ ہروہا
 کاتی خودا نوبہرہ کہی دہنیریت بو
 جیہان، دہلی: { ہموو فریشتہ کانی
 خودا دہی کرپووشی بو بہن.⁷ }
 لہبارہی فریشتہ کانیش دہلی: }
 فریشتہ کانی وہك رہشہ بایان لیتہات،
 ہروہا خزمہ تکارہ کانی وہك گری
 ناگریان لیتہتوہ. }⁸ بہلام لہبارہی
 رولہوہ دہلی: { تہختی حوکمرانیت
 ئەی خودا بو ہتاہتایہ، گوجانی
 حوکمرانیت راست و دروستہ.⁹ تو
 راست و دروستیت خوش و بست و
 رقت لہ گوناہہ، بویہ خودا، خودای
 خوت دہست نیشانی کردی جیا
 لہہموو ئەوانی دیکہ رونی شادی
 بہسہردا رژاندی. }¹⁰ ہروہا دہلی:
 { ئەی خودا و ہند، تو لہسہرہتاوہ
 بناغہی زہویت داناوہ، ئاسمانیش
 کاری دہستہ کانتہ.¹¹ زہوی و ئاسمان
 لہناودہجن بہلام تو دہمیتیت،
 ہموویان لہناودہجن وہك جلیکی
 کونی رزیو.¹² تو ہموویان وہك
 جلیکی کون دہیچیستہوہ، ئینجا

له خانوو هه که خۆی. ⁴ شتیکی ئاساییه، هه موو خانوو یه که ده بی یه کیک هه بی دروستی کرد بی. به لام ئه وهی هه موو شتیکی دروست کرد وه خودایه. ⁵ موسا سه رپاست و پاك بوو له هه موو مالتی خودا، وه که خزمه تکارێک، ئه مهش شایه تیه که بوو بو ئه وهی خودا له دواییدا راپده گه ینی. ⁶ به لام مه سیح، سه رپاست و پاك بوو وه که رۆله له مالتی خودا، ئه وه مالهش ئیمه ی باوه ردارین، گهر ده ست بگرن به وه متمانه وه هیوایه ی شانازی پیوه ده که ین.

ئاگادار کردنه وه دژی بی باوه ران

⁷ له بهر ئه وه، هه روه که رۆحی پیروز ده لێ: {ئهمرۆ، گهر گویتان له ده نگه ی خودا بوو، ⁸ دلستان ره ق نه بی وه که یاخی بوونه که ئه وهی له رۆژانی تاقی کردنه وه له بیابان روویدا، ⁹ کاتی باو باپیر انتان منیان تاقی کرده وه بو ماوه ی چل سال کرداره کانی منیان بینی. ¹⁰ له بهر ئه وه رقم هه لسا له م نه وه یه وه و وتم: چونکه دلێان هه مه شه به ره گو مرایی ده روات و رینگای من هه رگیز نانا سن. ¹¹ وه که سویندم خوارد له تور هه بووم، ئه وان هه رگیز

فریشه ته کان، به لکو بو نه وه ی ئیبراهیم. ¹⁷ جا ده بووا یه وه که برا کانی بووا یه له هه موو روویه که، تا بی به سه رۆک کاهینیکی مه یه ره بان و سه رپاست له خزمه تکردنی خودا، هه روه ها بی به که فاره ت له پیتاوی گونا هه کانی خه لک، ¹⁸ چونکه عیسا خۆی ئازاری چیش تو وه و تاقی کرا وه ته وه له لایه ن شه یتانه وه، توانای ئه وه ی هه یه یار مه تی ئه وان ه بدات که له لایه ن شه یتانه وه تاقی ده کرینه وه.

عیسا مه زنتره له موسا

3

که واته ئه ی برا پیروزه کان، ئه ی ئه وانه ی به شداری بانگه وازی ئاسمانی ده که ن، سه یری عیسا بکه ن که ئیروا وه کاهینی به رزی دان پیا نا منه، ² ئه وه سه رپاست و پاك بوو به رام به ر ئه وه ی ده ست نیشانی کرد بوو، هه روه که چۆن موسا سه رپاست و پاك بوو سه باره ت به مالتی خودا. ³ به لام عیسا بو ی دانرا شایانی شکۆیه کی مه زنتر بیت له موسا، هه روه که چۆن یه کیک خانوو یه که دروست ده کات ریزی زیاتره

نەخوارد کە لیبی یاخی بوون؟¹⁹ بەم
شیۆهیه دەبینین بی باوهری ریگی
چوونی شوینی حەسانەوهی
لی گرتن.

بەئینی حەسانەوهی خودایی 4

لەبەرئەوهی تا ئیستا بەئینی چوونه
شوینی حەسانەوهی خودا هەر ماوه،
بۆیه دەبی بترسین نەوهک یەکیک وا
بیر بکاتەوه ئەو هەلە لەکیس
چوو. ² چونکە ئیمە مزگیتیمان
بیستوو وەک ئەوان بیستووینان، بەلام
ئەو مزگیتییهی ئەوان بیستیان هیچ
سوودیکی نەبوو بۆیان، چونکە
بەباوهر نەبوو. ³ چونکە ئیمە
باوهردار دەچینه شوینی حەسانەوهی
خودا، هەر وەک ووتیەتی: { وەک
سویندم خوارد لەتورەبوونم، ئەوانە
هەرگیز ناچنە شوینی حەسانەوهی من
{، لەگەڵ ئەوهی کارەکان تەواو بوون
لەگەڵ دروست بوونی جیهان. ⁴
چونکە دەربارە ی رۆژی حەوتەمی
هەفته لەشویتییک لەکتیبی پیرۆز
هاتوو: { خودا دوا ئەوهی هەموو
کارەکانی بەشەش رۆژ تەواو کرد،
رۆژی حەوتەم حەسایەوه. ⁵ هەر وەها

ناچنە شوینی حەسانەوهی من. {
¹² کەواتە ئەهێ برایان، باش
ناگاداری خۆتان بن، تا دلێ کەستان
بی باوهر و بەد نەبی، ئەمەش ببیتە
هوێ ئەوهی لە خودای زیندوو
هەلگەرینەوه. ¹³ جا لەبەرئەوه هەموو
رۆژێک وورە یە کتری
بەرزیکەنەوه، ئەوهندەه کاتە کە پی
دەوتری { ئەمۆ، } تا کەستان دلرەق
نەبی بەتاریکی گونا. ¹⁴ چونکە ئیمە
سەر بە مەسیح دەین، گەر تا کۆتایی
دەست بگرین بەو باوهری
لەسەرەتاوه هەمانە. ¹⁵ کتیبی پیرۆز
دەلی: { ئەمۆ، } گەر گویتان
لەدەنگی خودا بوو، دلتان رەق
نەبی وەک یاخی بوونە کە. ¹⁶ جا کین
ئەوانە ی یاخی بوون دوا ئەوهی
گویتان لەدەنگی خودا بوو؟ ئایا
هەموو ئەوانە نەبوون کە لە میسر
هاتنە دەر وە بەسەرۆکایەتی موسا؟
¹⁷ هەر وەها خودا بۆ ماوهی چل سال
لەکی رقی هەلسا و توروو بوو؟ ئایا
بەرامبەر ئەوانە نەبوو کە گوناھیان
کردو لەبیابان لاشەکانیان کەوت؟
¹⁸ هەر وەها خودا سویندی لەکی
خوارد کە نایی بچنە شوینی
حەسانەوهی ئەو، ئایا سویندی لەوانە

حسانه وهی خودا، ههتا کهسمان
 نه که ویتته ههمان رینگای
 سه ریچی کردن،¹² چونکه ووشه ی
 خودا زیندوووه، کاریگهره،
 له شمشیری دووهم تیزتره، ده چیتته ناو
 قولایی مرۆڤ، بۆ ناو دهروون و رۆح
 ماسولکه و ده مارو ئیسقانه کانی،
 حوکم ده دات سه بارهت بهمه بهستی
 دلۆ بیری مرۆڤ.¹³ هه چیچ
 دروستکراویک نییه شاراره بیت
 له بهرچاوی خودا، به لکو هه موو
 شتیك ئاشکراو دیاره له بهرچاوی
 خودا، ئه وهی حیسایی خۆمانی
 ده خهینه بهردهست.

عیسا کاهینی بهرزی مهزنه

¹⁴ له بهر ئه وهی ئیمه عیسی
 رۆلتهی خودامان ههیه، ئه و کاهنه
 بهرزه مهزنه ی به ئاسمانه کان تیه پری،
 ده بی هه میسه دانی پیا بنین و دهستی
 پیوه بگرین.¹⁵ جا ئهم کاهینه بهرزه ی
 هه مانه، بی توانا نییه له تیگه یشتن و
 هاو خه می ده ربهرین سه بارهت
 به کهم کوری و لاوازیه کان، چونکه
 خۆی هه رچه نده بی گونا هیش بووه،
 که وتۆته ئه و تاقیکردنه وانه ی ئیمه
 تیی ده کهوین.¹⁶ با به بی ترسو

خودا له هه مان ده قی پیشوو
 ووتویه تی: { ئه وانه ناچنه شوینی
 حه سانه وهی من. }⁶ ئه وانه ی یه که مجار
 مزگینان بیست، نه یان توانی بچنه
 شوینی حه سانه وهی خودا، چونکه
 ملکه چی خودا نه بوون. شتیکی
 ئاشکرا یه ئیتر شوینی حه سانه وهی
 خودا چاوه رپیی کهسانی تر ده کات.
⁷ چونکه خودا رۆژیکی دیکه ی
 ته رخا ن کرد، جا له و باره یه وه خودا
 له سه ر زمانی داود پتغه به ره وه
 ده لئی: { ئه مرۆ... } دوا ی ماوه یه کی
 زۆر به سه ر ئه وه ی له پیشا ووتبووی:
 { ئه مرۆ، گه ر گویتان له دهنگی خودا
 بوو، دلستان ره ق مه که ن. }⁸ گه ر
 یه شوع گه لی بخستایه شوینی
 حه سانه وهی خودا، ئیتر بۆچی خودا
 دوا ی ئه وه با سی رۆژیکی تر
 ده کات.⁹ که واته هیشتا رۆژی
 حه سانه وه بۆ گه لی خودا ماوه.¹⁰
 چونکه ئه وه ی ده چیتته شوینی
 حه سانه وهی خودا، ئه ویش
 له کاره کانی پشو ده دات، ههروهک
 چۆن خودا له رۆژی ههوتهمی ههفته
 له کاره کانی پشویدا.¹¹ جا
 هه رچی هک له توانامان ههیه ده بی
 بیکهین، تا کو بچینه شوینی

بہ دلنمایا بہرہو تہختی شاہانہی
بہرہ کہت برۆین، تابہزہیی وەرگرین و
بہرہ کہت بدۆزینہوہ بۆ یارمہ تیدامان
لہ کاتی پیوست.

5

ہہموو کاہینیکی بہرز لہناو خہلک
ہہلبژیراوه، دەستیشان کراوه بی
بہنوینہریان لہخزمہ تکردن بۆ خودا،
قوربانی و نازہلتی سہربراو پیشکەشی
خودا دەکات لہ پیناوی گوناہ.²
چونکہ خۆی وەکو مرۆفی تر لاوازه،
دەتوانی بەزہیی بہنەزان و گومراکان
بیستەوہ.³ لہبەر ئەوہیہ لہ پیناوی
گوناہی خەلکی دیکہ قوربانی
پیشکەش دەکات، ہەر وہا لہ پیناوی
گوناہہ تایہ تہہ کانی خۆشی.⁴ کەس
ناتوانی لہ خۆیہوہ ئەم کارہ پەسەندە
وەرگری، تەنہا ئەوہ نەبی کہ خودا
بانگی کردوہ، ہەر وہک چۆن
ہارونی بانگ کرد.

⁵ ہەر وہا مہسیحیش، ئەم شوینہ
بہرزہ بہخۆی نادات، تا بی بہ
سەرۆک کاہین، بەلکو خودا
دەست نیشانی کردوہ پی ووتوہ: {تۆ
رۆلہی منی، من ئەمرۆ بووم
بہباوکت.} ⁶ ہەر وہک چۆن

لہ شوینیکی دیکہ پی ووتوہ: {تۆ
کاہینی ہەتاہەتایی لہ پلہی
مەلکی سادق.}

⁷ مہسیح، کاتی وەک مرۆف لہسەر
ئەم زہویہ بووہ، نوژی کردوہو
پاراوتەوہ بہگریان و ہاوارەوہ، بۆ
ئەو خودایہی توانای ہەبہ رزگاری
بکات لہمردن، ئیتر خودا
داواکاریہ کە جی بہ جی کرد لہبەر
خواترسیہ کە. ⁸ ہەر چەندە عیسا
رۆلہی خودا بوو، بہہوی ئەو
نازارانہی چہشتی فیری گویراہلتی
بوو، ⁹ ہەر وہا بہو نازارانہ بوو بہ
مرۆفیکی تہاوو و بوو بہسەرچاوی
رزگاری ہەتاہەتایی بۆ ہہموو
ئەوانہی گویراہلتی دەبن. ¹⁰ ئیتر
خودا لہ پلہی مەلکی سادق کردی
بہ کاہینی بہرز.

¹¹ لہم بارہیہوہ قسەم زۆرہ بۆتانی
بکەم، بہلام روونکردنہوی گرانہ،
چونکہ ئیوہ گویتان گران بووہ. ¹²

دەبوواہ ئیستا باوہرتان گەشەیی
بکردایہو ببنایہ مامۆستا لہبەر
ئەوکاتہ زۆرہی ہەتان بوو، بہلام ئیوہ
پیوستیتان بہیہ کیك ہەبہ بنچینہی
ووشەیی خوداتان فی بکات. وەک
مندالتیکی شیرەخۆر تەنہا دەتوانری

له پوځی پیرۆز دووباره بگه پینه وه بو
 تۆبه کردن،⁵ ههروهها تامی باشی
 ووشه ی خوداو ههیزه کانی سهرده می
 داهاتوو یان کردووه،⁶ له گه
 نه وه شدا له باوه پ هه لگه رانه وه.
 ناکری جاریکی تر نوی بگرینه وه
 بو تۆبه کردن بگه پینه وه، چونکه
 رۆله ی خودا به دهستی خویان له خاچ
 دهده نه وه، بو سووکایه تی
 ده ری ده خه ن.⁷ چونکه نه وه زه ویه ی
 بارانی به سه ر ده باری و تیر ئاوه،
 رووه کی سوود به خش ده دات بو
 نه وانه ی زه ویه که یان کیتاوه،
 له لایه ن خودا شه وه پیرۆز ده کری.⁸
 به لام گه ر زه ویه که درک و گزویگی
 بی سوودی به ره م هینا، نه وسا گوئی
 نادرستی، شایانی نه فره ت لیکردنه،
 نه نجامی شی سووتانه.⁹ هاو پریانی
 خۆشه ویست، هه رچه نده به و شیوه یه
 قسه تان له گه ل ده که یان، له گه ل
 نه وه ش دلنیان شتی باشتر بو ئیوه یه
 له گه لتان ده بی بو رزگاریتان.¹⁰ جا
 خودا زۆردار نییه، بیری ناچیتته وه نه
 کردار و خۆشه ویستی به ی له پیناوی
 نه وه ده رتانه پری له خزمه تکردنی
 خوشک و برا پیرۆزه کان و به رده وامن
 له سه ری.¹¹ ئیمه ش ده خوازیان هه ر

شیرتان بدرستی، نه ک خواردنی ته و او.
¹³ بۆیه هه ر یه کێک به شیر بژیت نه و او
 که مزانه له ووشه ی راست و دروستی،
 چونکه هیشتا مندا له.¹⁴ به لام
 نه وانه ی شاره زایان هه یه وه
 پینگه یشتون، ده توان خواردنی به هیز
 بخۆن، چونکه به کردار توانایه کی
 مه شق پیکراویان له لا دروست بووه.
 ئیتر ده توان چاکه و خراپه له یه کتری
 جیا بکه نه وه.

پاشگه زبوونه وه له باوه

6

که واته باواز له فیرکردنه
 سه ره تاییه کانی ده رباره ی مه سیح
 به یسین و به ره و دروستی و ته و او ی
 برۆین، ههروهها بابناغه ی
 تۆبه کردمان له کرداره مردووه کان و
 باوه ره یان به خوداو² فیرکردن
 ده رباره ی له ئاوه له کیشان، ده ست
 له سه ر دانان و زیندوو بو نه وه ی
 مردووان و لپیرسینه وه ی هه تاهه تایی
 نه بیست.³ جا ئیمه ئاوا ده که یان گه ر
 خودا رینگامان بدات.⁴ چونکه
 ناکری نه وانه ی جاریک ژیانان
 رووناک کراوه ته وه و تامی به هره ی
 ناسمانیان کردووه و به شیان هه بووه

یې ټیټه ستین. ههروهه هه موو ټه وانه به هیژ ده کات و ووره یان بهرز ده کاته وه که خوږیان دا وه ته ده ست خوداو ده ستیان گرتووه بهو هیوا یه ی بو ټه وانه.¹⁹ ټهم هیوا یه بو گیانمان وهك لهنگهر وایه، چه سپاو و راگره، ده چیتنه ناو شوینی هه ره پیروزی په رستگا له پشته په رده.²⁰ ټهو شوینه ی له پیناوی ټیمه دا عیسی مه سیح پیشتز بو ی چوو، له وی بوو به کاهینی بهرز بو هه تاهه تابه، له پله ی مه لکی سادق.

مه لکی سادقی کاهین

7

ټهم {مه لکی سادقه پادشای شاری سالیم بوو، ههروهه کاهینی بهرز ی خودا بوو. کاتی هه زره تی ټیبراهیم له شه ری دژی پادشاکان به سه ره که وو توبی گه راپه وه، مه لکی سادق بو پیشتواری لیکردنی رویشته و پیروزی کرد.}² ټیبراهیمیش ده به کی هه موو ده سه که وته کانی شه ری دا به ټهو. مه لکی سادق یه که مجار به وواتای {پادشای راست و دروستی} دیت، ههروهه {پادشای سالیم} به وواتای

یهك له ټیوه هه مان په رۆشی ده رنجات به باوهر ټکی ته و او بهو هیوا یه ی هه مانه تا کو تایی،¹² تا کو ته مه ل نه بن، به لکو ریگای ټه وانه بگرن که به هو ی باوهر و نارامگرن بوون به میراتگری به ټینی خودا.

خودا به ټینی خو ی ده بانه سه ر

¹³ کاتی خودا به ټینی به ټیبراهیم دا، سویندی به خو ی خوارد، چونکه له خو ی مه زنتز که سی تری نیبه سویندی یې بخوا.¹⁴ به ټیبراهیمی ووت: {بی گومان پیروزت ده کهم، نه وه یه کی زورت یې ده به خشم.}¹⁵ ټیتر ټیبراهیم دانی به خو ی گرت تا به ټینه که ی به ده ست هیئا.¹⁶ له راستیدا خه لکی سویند ده خو ن به وه ی گه وره تره له خو یان، تا ده ری بخه ن ټه وه ی ده یلین راسته و ټهو نا کو کیه ی له نیوانیان هه به نه مینی.¹⁷ خودا ویستی، ټه وانه ی میراتگری به ټینن دلنیا یان بکات، که وا هه رگیز برپاری خو ی ناگوری، بو یه سویندی بو خواردن.¹⁸ چونکه خودا هه رگیز درو ناکات، ټیستا دوو شتی راسته قینه مان هه یه ده توانین پشته

شایه تی بۆ دەدات کهوا زیندوو،⁹ به لکو له مه زیاتر، ده توانین بلین نهو لاوییه دهیه که ورده گری، خوئی دهیه کی داوه به هۆی ئیبراهیم.¹⁰ هه رچه نده نهو کاته هیشتا لاوی له دایک نه بوو، له پشتی ئیبراهیمی باپیری بوو کاتی ئیبراهیم و مه لکی سادق یه کتریان بینی.

عیسا وه ک مه لکی سادقه

¹¹ ئیستا گهر تهواوی به کاهینیتی لاوی بیتهدی، نهوهی گهل شه ریه تی له سایهیدا وه رگرت، ئایا پیویست بوو کاهینیکی تر دهر بکهوی له پلهی مه لکی سادق نه ک له پلهی هارون؟¹² گهر بیتو کاهینیتی بگوری، نهوسا ده بی شه ریه تیش بگوری.¹³ نهوهی نهو باسهی له سه ر ده کری ﴿مه سیح﴾ له هۆزی لاوی نه بوو، ههروه ها کهس له هۆزه کهی نهو خزمه تی قوربانگای نه کردوو.¹⁴ شتیکی ئاشکرایه، بنه چهی مرۆفایه تی عیسا ی خودا وه ندمان ده گه رپه ته وه بۆ تیره ی یه هوزا، هه رچه نده موسا باسی نه کردوو لهو تیره یه کاهینیک پهیدا ده بی.

¹⁵ نهوهی زیاتر نه م باسه

(پادشای ئاشتی).³ دایک و باوک و ره چه له کی نییه، له دایک بوون و کۆتای ژیا نی نییه، به لام وه ک رۆله ی خودا وایه، هه ر به کاهین ده مینیتته وه تاهه تایه.

⁴ سه یر بکه ن نه م مه لکی سادقه چه ند مه زن بووه، ته نانه ت ئیبراهیمی باوکی گه هورمه مان، ده یه کی ده سه که وتی شه ری داوه تی.⁵ کیمه ده زانین شه ریه تی موسا نهو کاهینانه ی راسپاردوو که له نه وه ی لاوی پهیدا بوون، ده یه ک له گهل وه رگرن، به واتای له برایان، هه رچه نده به بنه چه هه موویان ده گه رپه نه وه بۆ ئیبراهیم.⁶ به لام له گهل نه وه ی مه لکی سادق سه ر به نه وه ی لاوی نه بوو، ده یه کی له ئیبراهیم وه رگرت و پیروزی کرد، هه رچه نده ئیبراهیم به لینی له خودا وه رگرت بوو.⁷ که واته به بی گومان نه زم تر له لایه ن به رزه ره وه پیروژ ده کری.⁸ جا نهو کاهینانه ی سه ر به نه وه ی لاوین، نه وانه ی به پی شه ریه ت ده یه ک وه رده گرن، نه وانه مرۆقیکن ده مرن، به لام مه لکی سادق، نه وه ی ده یه کی له ئیبراهیم وه رگرت، کتیی پیروژ

چونکہ تاهہ تایہ دہژی، بڑیہ کاهینیتی
 ئەو ھەر دەمیئنی.²⁵ کەواتە ئەو
 دەتوانی ھەموو ئەوانە رزگار بکات
 کە بەھۆی ئەو ھەوہ دەچنە لای خودا،
 چونکہ ئەو ھەمیشە دہژی، بڑیہ
 نکاشیان بۆ دە کات لای خودا.

²⁶ کەواتە، ئەم ئەو جۆرە کاهینە
 بەرزەبوو کە پیوستمان پێیەتی،
 پیروزو بی کەم و کورپی و بی ھەلەبوو،
 لە گوناھاران جیا کرایەو،
 بەرز کرایەو بۆ سەر ووی ئاسمان.²⁷

ئەو پیوستی بەوہ نەبوو ھەموو
 رۆژێک لەبەر گوناھەکانی خۆی و
 گەلە کە ی قوربانی پێشکەش بکات،
 ھەر وە ک سەرۆک کاهینە کان لە کۆندا
 کردوو یانە، چونکہ ئەو تەنھا جارێک
 کردی کاتی خۆی کرد بە قوربانی
 لە پیناوی گوناھی ھەموو خەلک.²⁸

ئەوہ بوو شەریعت سەرۆک کاهینیی
 لە مەرۆ دەست نیشان دە کرد کە
 ناتەواوی خۆی ھەبە، بەلام بەووشە ی
 سویند ئەوہی دوای ئەم شەریعتە
 ھات، خودا رۆلە ی خۆی
 دەست نیشان کرد ئەوہی تەواوی
 کرد بۆ ھەتاهە تایە.

کاهینیی بەرز ی پەیمان ی نوێ

رۆون دە کاتەوہ ئەوہیہ، کاهینیی تازە
 ﴿مەسیح﴾ وە ک مەلکی سادق¹⁶
 دانەنرا بە کاهین بە پێی شەریعت
 بە گۆرە ی رەچەلەک، بەلکو لە سەر
 بناغە ی ھێری ژبانی نەفەوتاو.¹⁷
 کتیی پیروز لەم بارە یوہ دەربارە ی
 عیسا دەلی: {تۆ تاهە تایە کاهینیی
 لە پەلە ی مەلکی سادق.}

¹⁸ ئێت لە لایە ک راسپاردە ی
 پێشوو لا برا، چونکہ بە ھێزو
 سوود بە خەش نەبوو.¹⁹ لە لایە ک تر،
 چونکہ شەریعت ھێچ شتیکی تەواو
 نە کرد، ئەوہ بوو ھیوایە ک باشترمان
 بۆ دە رکەوت تا بە ھۆیەوہ لە خودا
 نزیک بێنەوہ.²⁰ ئەوہش بە ی سویند
 نەبوو. ئەوانی دیکە بوون بە کاهین
 بە ی سویند.²¹ بەلام دانانی مەسیح
 وە ک کاهین بە سویندەوہ بوو، {

خودا وەند سویندی خوار دووہ و لێ
 پەشیمان ناییتەوہ، تۆ دە ی تاهە تایە
 کاهین ی. {²² بەم شێوہ ی عیسا بوو
 بە گەرەنتی پەیمانکی باشتر.²³

ھەر چەندە لە سەردەمی کۆن زۆر
 سەرۆک کاهین ھەبوون، لە گەل
 ئەوہش ھەموویان بە ھۆی مردن
 نەیان توانی بەردەوام بن
 لە ئەر کە کان یان.²⁴ بەلام عیسا،

8

ههروهك خوی په یوه نندی رپنكخه ری
په یمانیکی باشتره، چونکه له سهر
بناغه ی بهلینی باشتره.

⁷ گهر په یمانه کونه که بی
که مو کوری بووایه، ئیتر پیویتی
به په یمانیکی تر نه ده کرد. ⁸ چونکه
خودا که مو کوری دوزیه وه له گهل
کاتی دهلی:

{ ده بی رۆژنك بی، سهر له نوی
په یمانیکی دیکه له گهل نه وه ی
ئیسرائیلو نه وه ی یه هوزا به ستم. ⁹
ئهمهش وهك نه وه په یمانه نیسه که
له گهل باو پایرانیان به ستم، کاتی
ده ستم گرتن و له خاکی میسر
دورم هینان، چونکه له سهر په یمانه که م
نه رۆیشتن، ئیتر منیش پشتگویم
خستن، خودا وه ند دهلی. ¹⁰ نهمهش
نه وه په یمانه یه له گهل نه وه ی ئیسرائیل
ده یبه ستم، له رۆژانی داهاتوو
یاسا کاتم ده خمه نه ناو میشکیان و
له ناو دلئیان ده ینوسم، ده م
به خودایان و نه وانیش ده بن به گهلی
من، ¹¹ دوا ی نه وه که س براکی
یا خود نه وه ی وولاته که ی فیترناکات
پیی بلئ: خودا وه ند بناسه، چونکه
همه ویان ده مناسن، له بچوو کیانه وه
تا گه وره یان. ¹² من له گونا هه کانیان

گرنگترین خال دهر باره ی نه وه ی
لئی دوا بن نهمه یه: که وا ئیمه
مه سیحمان هه یه، نه وه کاهینه به رزه ی
وا له لای راستی ته ختی مه زنی
خودا وه له ناسمان دانیش توه. ²
خز مه ت ده کات له پیرو زترین شوین
واته له چادری په رستی راسته قینه،
نه وه ی خودا وه ند داینا وه نهك مروځ.
³ جا چونکه نه رکی هه موو سهر وځ
کاهینیک پیشکesh کردنی قوربانی و
ناژهل سهر برینه بۆ خودا، که واته
پیوسته سهر وځ کاهینی ئیمهش
{مه سیح} شتیکی هه بی بیکات
به قوربانی. ⁴ گهر مه سیح له سهر نه م
زه ویسه بووایه، شه ریعت رپگی
نه ده دا بی به سهر وځ کاهین. چونکه
ئیس تا سهر وځ کاهین هه یه به پیی
شه ریعت قوربانی پیشکesh بکات.
⁵ نه وانه خز مه تی وینه و سیبه ری شوینی
پیروزی ناسمان ده که ن، چونکه کاتی
موسا ده یو یست چادر هه لئبدات،
خودا رای سپارد ووتی: {ته ماشا
بکه و هه موو شتیك بکه له سهر نه و
نمونه یه ی پیمن نیشاندای له سهر چیا.
{ به لام مه سیح خز مه تیکی زور
مه زنتی ده سکه وت له وه ی نه وان،

کراپوو سیپهریان کردبوو بهسه
سندوقه که ئەمەش پی دەوترا
﴿کورسی بەزەبی﴾. لێرەدا ئەوهەندە
بەسە دەربارەى ئەم باسە، چونکە
ماوهى باسکردن لەمە زیاتر نییه.

کاتی کاروبارە کان بەو شیۆهیه
رێکخراپوون، سەرۆک کاهینە کان
هەموو کاتی دەیاننوانی بچنە
ژووری یە کەم ﴿شۆینی پیروژ﴾
بۆ جی بەجی کردنی ئەر که ئاینیه کان.

٧ بەلام ژووری دووم ﴿شۆینی هەرە
پیروژ﴾ کەس نەیدەتوانی بچیتە ناوی
تەنها سەرۆک کاهین نەبی ئەویش
سالی جارێک، پیوستبوو لەسەری
خوینی قوربانی لە گەل خۆی بیات و
بیپێژینی بەسەر ﴿کورسی بەزەبی﴾
لەجیاتی خۆی و ئەو گوناھانەى
گەلە کەى بی ئەوهى بزانن

کردوو یانە. ٨ بەمەش رۆحی پیروژ
بۆمان روون دەکاتەوه، ئەو
رێگایەى بەرەو شۆینی هەرە پیروزی
راستەقینە دەروات که لەئاسمان دایە،
ئەمەش جارێ نە کراپوو هەو. چونکە
هیشتا رێگەى یە کەم ﴿چادری
پیروژ﴾ هەر ماپوو. ٩ ئەمەش
هیمایە بۆ ئەم سەردەمەمان، که
هیشتا قوربانی و ئازۆل سەربپینی تیا دا

خۆش دەم، ئیتر هەرگیز باسی
گوناھەکانیان ناکەم. ١٣ جا که
خودا بەمە بلتی (پەیمانێ نوێ) مانای
وايه، پەیمانە کەى یە کەمجار کۆن بوو،
شیتکی ئاساییه هەر شیتیک کۆن بوو
بی بەرەو نەمان دەروات.

٩ یاراستنی پەیمانێ کۆن

راستە لەپەیمانێ کۆن مەراسیم و
یاسای تابهتی بۆ پەرستنی خوداو
شۆینی هەرە پیروزی سەر زهوی
هەبووه لەچادری پیروژ. ٢ ئەم چادەرە
گەرەیه ژووریکى هەبووه ناوی
شۆینی پیروژ بووه، چرایەک و مێزیک و
نانی قوربانی تیدا بوو. ٣ ژووریکى
دیکەش کەوتبووه پشتی پەردەیهک،
پیی دەوترا شۆینی هەرە پیروژ*، ٤
ئاگردانیکى زێرینی تیدا بوو بۆ بخورد
سوتاندن، لە گەل سندوقی پەیمان که
رووکەش کراپوو بە زێر، لەناو
سندوقه که قاپیکى زێرین هەبوو نانی
مەنى ئاسمانی تیدا بوو، لە گەل
گۆچانە کەى هارون که گەلای
سەوزی دەر کردبوو، هەر و هەر دوو
تەختە بەردە کەى پەیمان. ٥ بەلام
لەسەر سندوقه که، کروبەکانی* شکۆ

کرد به رۆحیکی
ههتا ههتایی بی کهم و کوری،
ئهوهی و یژدان تان پاک ده کاتهوه
له کرداره مردووه کان تاخزمهتی
خودای زیندوو بکهن.

¹⁵ بۆیه مهسیح په یوهندی
رێکخهاری په یمانی نوییه، تا ئهوانه
بانگ کراون میراتی ههتا ههتایی
به دهست بهیئن، ئهوهی خودا به لێنی
بی دابوو، چونکه عیسا مرد تا
به خوینی خۆی بیان کړیتهوه لهو
گونا هانهی له په یمانی کۆن
کردوو یانه. ¹⁶ گهر وه سیه تنامه هه بی،
پێویسته به سهلمیتری خواهن وه سیه ته که
مردووه، ¹⁷ چونکه وه سیه تنامه
کاتی ک کاری بی ده کری که
خواهنه که ی مردوو بی، به للام گهر
زیندوو بی هیچ کاری بی ناکری.
¹⁸ بهم شیوهیه، په یمانی کۆن کاتی ک
کاری پیکرا که به خوین مۆرکرا. ¹⁹
چونکه موسا، دواى ئهوهی هه موو
راسپارده کانی شه ریعتهی بۆ هه موو
گهل را گه یاند، خوینی مهرو
گویره که ی له گهل ئاو تیکهل کرد،
پرژاندی به سهر شه ریعته و هه موو
گهل، به چه پکی له پرووه کی زوفاو
پارچه یه ک له خوری سوور. ²⁰ ئهوسا

ده کری به پێی سهردهمی کۆن. ئهو
قوربانیا نهش ناتوانی ئاسوده یی
بجانه و یژدانیا ن به تهواوی. ¹⁰ چونکه
ئهوانه تابهتی بوون به کاروباری لهش
﴿شتی روالهتی﴾ وهک خواردن و
خواردنهوه، ههروهها رینگا
جۆراو جۆره کانی پاک کردنهوه، ئیتر
ئهم یاسایه مایه وه، ههتا کاتی
سیسته می نوی.

مهسیح په یوهندی ریکخه ره

¹¹ به للام کاتی مهسیح ده رکهوت
وهک سه رۆک کاهین بۆ شته باشه کانی
داهاتوو، به چادری تهواوتر و مهزنتر
که به دهست دروست نه کرا بی،
واته سهر به دروست کراو نه بی. ¹²
ئهو تهنها یه کجار چوو ه ناو شوینی
هه ره پیرۆز، بۆ ئهوهش خوینی بز نو
گویره که ی له گهل خۆی نه برد،
به لکو خوینی خۆی، بهم خوینهش
کری نه وهی ههتا ههتایی به دهست هینا.
¹³ گهر به پێی سهردهمی کۆن خوینی
مهرو گویره که وه خۆله میشی به رخی
سووتی تراو، گلاوه کان پیرۆز بکات
بۆ پاک کردنهوهی لهش، ¹⁴ ئیتر ده بی
خوینی مهسیح چه ند له وه زیاتر
بی، ئهوهی خۆی پێشکهشی خودا

نه بوو. ²⁶ نه گینا ده بو وایه عیسا له دروست کردنی جیهانه وه چه ند جارنک نازار بدرایه. به لام نیستا له کوتایی زه مان یه کجار هات تا گونا همان بسپریته وه، به وهی خوی کرد به قوربانی له پیناوی نیمه. ²⁷ ههروهک چون دواروژی مروؤ نه وه یه جارنک بمری، دواپی روژی لیسرینه وه دیت، ²⁸ مه سیحیش، جارنک خوی کرد به قوربانی تا گونا هی خه لکیکی زور لاسبات. به لام هاتنه وهی عیسا بو جاری دووم بو لابر دنی گونا نیه، به لکو بو رزگار کردنی نه وانه یه که به په رو شه وه چاوه رپی ده که ن.

10

چونکه شهر یعدت ته نها سیبهری شته باشه کانی داهاتووه، نه ک وپنه ی ته وای راستیه کان، بویه هه رگیز ناتوانی بهو قوربانیا نه ی به بهر ده وای پيشککش ده کری سال له دوا ی سال، نه وانه دروستو ته وای بکات که له خودا نزیك ده بنه وه بو په رستن. ² نه گینا پیوستی نه ده کرد بهر ده وای به لکوش کردنی قوربانی، چونکه ویزدانی خوا په رستان، که ی به ته وای

ووتی: {ئهم خویننه موری نه وه په یمانیه که خودا له گه ل نیوه ی بهست}. ²¹ به هه مان شیوه خویننه که ی پرژاند به سه ر چادری په رستن و نه وه که لو په لانه ی بو خزمهت به کار دین. ²² به پی شه ر یعدت نزیکه ی هه موو شتیك به خوین پاک ده بیته وه، لی خو ش بوونی گونا هیش بی خوین رشتن نابی.

مه سیح مه زترین قوربانییه

²³ گه ر پاک کردنه وه ی وینه ی شته ناسمانیه کان نه وه نده پیوستی به وه مه راسیمان هه بی، جا ده بی شته ناسمانیه کان خویان چه ند پیوستیان به خوینی قوربانیه کی با شتر بی! ²⁴ چونکه مه سیح، نه چووه شوینی هه ره پیروزی سه ر زه وی، نه وه ی مروؤ ته نها له سه ر نمونه ی شوینی هه ره پیروزی راسته قینه دروستی کرد وه، به لکو چووه ناو ناسمان، نیستا له وی نوینه ری نیمه یه له بهر ده م خودا. ²⁵ نه وه نه چووه نه وی تا چه ند جارنک، خوی بکات به قوربانی، ههروهک چون سه روک کاهینی سه ر ئهم زه وییه سالی جارنک ده چووه شوینی هه ره پیروز، به خویننیک که خوینی خوی

¹¹ له كۆندا سەرۆك كاهینه كان هه‌مموو رۆژێك سەرله‌نوێ ده‌بووایه قوربانگایان ناماده بكردايه، له‌بهر پێشكەش كردنی قوربانی بۆ خودا، هه‌رچه‌نده‌ ئه‌و جووره قوربانیانه نه‌يانده‌توانی گوناھی هه‌یج مرۆفیک لایه‌ن. ¹² به‌لام ئه‌و كاهینه به‌رزه ﴿مه‌سیح﴾ یه‌كجار قوربانیه‌کی پێشكەش كرد له‌جیاتى هه‌مموو گوناھێك، ئه‌وسا بۆ هه‌تا هه‌تایه له‌لای ده‌سته راستی خودا دانیه‌شت. ¹³ ئه‌و له‌وێ چاوه‌ری ده‌كات، هه‌تا خودا هه‌مموو دوژمنه‌كانی ده‌خاته ژێر پێسه‌وه. ¹⁴ چونكه ئه‌و به‌یه‌ك قوربانى، ئه‌وانه‌ی پیرۆزكراون، دروست و ته‌واوی كردن. ¹⁵ رۆحی پیرۆزیش خۆی شایه‌تیمان بۆ ده‌دات، دواى ئه‌وه‌ی خودا ده‌لتی: ¹⁶ ئه‌مه ئه‌و په‌یمانیه كه له‌گه‌ڵیان ده‌یه‌ستم، دواى ئه‌و رۆژانه خوداوه‌ند ده‌لتی: یاساكام ده‌خه‌مه ناو دڵیان، هه‌روه‌ها له‌ناو مێشكیان ده‌بنوسم. ¹⁷ ئینجا به‌رده‌وام ده‌بۆ ده‌لتی: {جارێكى تر هه‌رگیز یادی گوناهه‌كانو هه‌له‌كانیان ناکه‌مه‌وه. ¹⁸ هه‌روه‌ها كاتى ئه‌م گوناهانه به‌خشان، ئیتر پێویست ناکات قوربانى بۆ گوناه

جارێك پاك‌بووه‌وه، ئیتر جارێكى تر پێویستی به‌پاك‌بوونه‌وه نییه‌وه هه‌ست به‌گوناھی رابووردووی ناکات. ³ له‌راستیدا، ئه‌و قوربانیانه سال به‌سال گوناھی به‌بیر مرۆف ده‌خسته‌وه، ⁴ ئه‌گینا به‌هه‌یج جوړێك خوینی مه‌رو گویره‌كه گوناھی ئیمه‌ لانا‌بات. ⁵ له‌به‌رئه‌وه كاتى مه‌سیح هاته ئه‌م جیهانه ووتى: {تۆ قوربانى و خیرت نه‌ویست، به‌لكو له‌شیکت داوه پیم. ⁶ به‌قوربانى سووتاو و قوربانى گوناه دله‌خۆش نه‌بووی. ⁷ جا ئه‌وكاته پیم ووتى: {ئه‌وه‌تا هاتووم تا به‌خواستى تۆ كار بكه‌م، ئه‌مه ئه‌وه‌یه له‌كتیبی پیرۆز له‌سه‌رم نووسراوه.}} ⁸ ئه‌و یه‌كه‌مجار ووتى: {تۆ قوربانى و خیرو قوربانى سووتاو و قوربانى گوناهت نه‌ویست و پێی دله‌خۆش نه‌بووی، هه‌رچه‌نده هه‌ممووی به‌پێی شه‌ریعه‌ت ده‌کرد، ⁹ ئینجا مه‌سیح ووتى: {ئه‌وه‌تا هاتووم تا به‌خواستى تۆ كار بكه‌م،} كه‌واته به‌مه یاسای یه‌كه‌مى لا‌برد، تا یاسای دووم دا‌بنی. ¹⁰ به‌پێی ئه‌م خواسته‌ی خودا، ئیمه‌ پیرۆز بووین كاتى عیساى مه‌سیح یه‌كجار له‌شى خۆی كرد به‌قوربانى له‌پیناوى هه‌مووان.

بکری۔

بہ لکویہ کتری ہان بدہن بؤ
نامادہ بون، لہمہش زیاتر چونکہ
دہیین رۆزی خودا و ہند
نزیك بووہ تہوہ۔

26 گہر ئیمہ بہدہستی ئەنقہست
گونہ بکہین، دواى ئەوہی راستیمان
ناسی، ئەوسا ہیچ قوربانیک نیبہ بؤ
لی خو شجونى گوناہمان. 27 ہیچ
شتیکى دیکہمان بؤ نامیئیتہوہ جگہ
لہوہی چا و ہری رۆزی
لپیرسینہوہی ترسناک و تورہی ئەو
ناگرہ بکہین کہ دوژمنانی پی
دہسوتتیری. 28 دہزانن گہر یہ کیک
دوویان سی شایہتی بہسەرہوہ بی
کہوا بہریچی شہریعتی موسای
کردوہ، بی بہزہیبانہ سزای مردنی
بہسەر دہدری. 29 کہواتہ بہرای ئیوہ،
دہبی چند زیاتر بی سزای ئەوہی بہ
سووکى سہیری رۆلہی خودا
دہکات و لہہمان کات خوینی پیمان
بہ پیس دادہنی کہ پیروزی کردوہ،
ہەرہوہا گالتہ بہ بہرہ کہتی خودا
دہکات؟ 30 چونکہ ئیمہ ئەوہ باش
دہناسین کہ ووتویہتی: {تۆلہ سەندن
ہی منہ، منم پاداشت دہدہمہوہ.}
ہەرہوہا نووسراوہ: {خودا و ہند
حوکم بہسەر گلہ کہی دہدات.} 31

نہ نجامی قوربانى مہسیح

19 بہم شیوہ بہ برایی
خوشہویست، ئیستا بہتہوای
باوہرمان بہوہ ہبہ، بہووی خوینی
عیسای مہسیح، دہتوانین برۆینہ
شوینی ہەرہ پیروژ. 20 بہو رینگا
زیندوو و تازہی بہدہراندنی پەردہی
پہرستگا کرایہوہ، واتہ بہلہشی
خوی. 21 ہەرہوہ لہ بہرئہوہی
کاہینی بہر زمان ہبہ سہر پەرشتی
مالتی خودا دہکات، 22 کہواتہ،
پیوستہ نزیك بکہوینہوہ لہ خودا
بہ دلئیکى پاک و پر لہمتمانہی باوہر،
دواى ئەوہی دلمان پاک کرایہوہ
لہیزدانئیکى خراب بہپرژاندنی خوین
بہسەری، ہەرہوہا لہ شمان بہئای پاک
خاوین کراوہتہوہ. 23 با دہست بگرین
بہوہیوایہی شایہتی بؤ دہدہین،
بیئہوہی لہہاتنہدی دوودل بین،
چونکہ ئەوہی بہلئینی پی داوین
راستگۆیہ، 24 ہەرہوہا با ناگاداری
یہ کتری بین و یہ کتری ہان بدہین بؤ
خوشہویستو کرداری چاک. 25 واز
لہ کۆبوونہوہ کانتان مہیتن، ہەرہوہ
ہندیکتان لہسەری راہاتوون،

سه‌ریه و هه‌لگه‌راوانه نین که
له‌ناوده‌چن، به‌لکو سه‌ریه‌وانه‌ین که
باوه‌ریان هه‌یه و رزگار ده‌ین.

باوه‌ری با‌پیرانمان

11

باوه‌ر دل‌تیبایی ته‌واوه به‌وه‌ی هیوامان
له‌سه‌ریه‌تی، هه‌روه‌ها بی‌گومان بوونه
ئه‌وه‌ی نایینین هه‌یه.² به‌م باوه‌ر،
خه‌لک له‌کۆندا ره‌زامه‌ندی خودایان
به‌ده‌ست هه‌تاوه.

³ به‌باوه‌ر ده‌زانین هه‌موو جیهان
به‌هه‌وی ووشه‌ی ئه‌وه‌وه
دروست‌بووه، ته‌نانه‌ت هه‌موو ئه‌و
شته‌نه‌ی ده‌ییینین، له‌شته‌یک
هاتۆته‌کایه‌وه که‌وا نایینین.

⁴ به‌باوه‌ر هابیل قوربانی پیشکەش
کرد، قوربانییه‌که‌ی لای خودا باشتر
بوو له‌وه‌ی قابیلی برای. هه‌ر به‌هه‌وی
باوه‌ریه‌وه بوو خودا قوربانییه‌که‌ی
په‌سه‌ند‌کردو شایه‌تی بو‌دا که
راست و دروسته، هه‌رچه‌نده هابیل
مرد، به‌لام تائیس‌تاش به‌باوه‌ری هه‌روا
ده‌دوی.

⁵ به‌باوه‌ر ئه‌خنوخ به‌رز‌کرایه‌وه
لای خودا بی‌ئه‌وه‌ی بمریت، له‌سه‌ر
رووی ئه‌م زه‌ویه‌ه‌ما، چونکه خودا

زۆر ترسناکانه که‌وتنه به‌رده‌ستی
خودای زیندوو.

³² به‌لام رۆژانی رابردووتان له‌یاد
بی، کاتی ژبانان پرووناک کرایه‌وه‌و
چه‌ند دانتان به‌خۆتان گرت و تووشی
ئازار هاتن به‌تیکۆشانیکی سه‌خت و
دریژ.³³ له‌لایه‌ک ئیوه تووشی جنیو و
چه‌وسانه‌وه هاتوون، له‌لایه‌کی دیکه
به‌شداری ئه‌وانه‌تان کرد که به‌هه‌مان
شپۆه هه‌لسوکه‌وتیان له‌گه‌ل ده‌کرا.

³⁴ هه‌روه‌ها به‌شداری به‌ند‌کراوانتان
کرد له‌ئازاره‌کانیان، کاتی ده‌ستیان
به‌سه‌ر مالۆ سامانتان گرت،
به‌خۆشیه‌وه دانتان به‌خۆتان گرت،
چونکه ده‌زانن له‌ئاسمان سامانیکی
باشتر و نه‌فه‌وتاووتان هه‌یه.³⁵ که‌واته
بی‌متمانه‌ مه‌بن، چونکه پاداشتی

مه‌زنه.³⁶ ئیوه پێویستتان به‌دان
به‌خۆگرتن هه‌یه، تا کاربکه‌ن
به‌خواس‌تی خوداو به‌لینه‌که‌ی
به‌ده‌ست به‌یینن. }³⁷ چونکه ئه‌وه‌ی
چاوه‌رپێ ده‌کری بی‌ت، دوا‌ی
ماوه‌یه‌کی زۆر کورت دیت و
دوانا‌که‌وی.³⁸ خودا ده‌لتی: ئه‌وه‌ی

به‌باوه‌ر بی‌تاوان ده‌بی، ده‌ژی،
هه‌روه‌ها ئه‌گه‌ر هه‌لگه‌راپه‌وه، ئه‌وه
جی ره‌زامه‌ندی من نابێ. }³⁹ جا ئیمه

له‌ناوچه‌یه‌کی نامۆ بی، له‌چادر
له‌گه‌ل ئیسحاق و یاقوب ده‌ژیا
که‌ئه‌وانیش میراتگری هه‌مان به‌لین
بوون.¹⁰ چونکه ئیبراهیم چاره‌پێی
چوونی شاری ئاسمانی ده‌کرد که
بناغه‌یه‌کی چه‌سپای هه‌یه، ئه‌وه‌ی
خودا دروستکه‌رو ئه‌نداز یاریه‌تی.

¹¹ به‌باوه‌ر بوو، ساری ژنی
ئیبراهیم توانای سک پرپوونی پێدرا،
هه‌رچه‌نده‌ ته‌مه‌نی مندال پوونی
به‌سه‌ر چوو بوو، چونکه دلنیا بوو
له‌وه‌ی ئه‌و به‌لینه‌ی خودا پێ داوه
ده‌بیاته‌ سه‌ر.¹² بلم شیوه‌یه‌ له‌یه‌ک پیاو
که‌نزیکێ مردن بوو نه‌وه‌یه‌کی گه‌وره
دروست بوو، (ژماره‌بان وه‌ک
ئه‌ستیره‌ی ئاسمان، وه‌ک لمی سه‌ر
که‌ناری ده‌ریا له‌ژمار نه‌ده‌هات.)

¹³ هه‌موو ئه‌وانه‌ له‌باوه‌ر مردن،
بی‌ئه‌وه‌ی ئه‌و به‌لینه‌ی پێیان درابوو
به‌ده‌ستی به‌ینن، به‌لام هه‌ر
له‌دوره‌وه‌ بێنیان پێشوازیان لێکرد،
هه‌روه‌ها رایانگه‌یاند که ئه‌وان ته‌نها
نامۆ و میوانن له‌سه‌ر زه‌وی.¹⁴

ئه‌وانه‌ی ئه‌مه‌ ده‌لین، به‌مه‌ ده‌ریده‌خه‌ن
که‌داوای وولات ده‌که‌ن.¹⁵ گه‌ر
ئه‌وان باسی ئه‌و وولاته‌یان بکریه‌یه
که به‌جێیان هێشتبوو، ئه‌وسا هه‌لی

به‌زی کرده‌وه‌ بو‌لای خۆی، پێش
ئه‌وه‌ی ئه‌مه‌ رووبدات، شایه‌تی بو
دراوه‌ که‌هوا ئه‌و جیی ره‌زامه‌ندی
خودا بووه.⁶ بی‌باوه‌ر ره‌زامه‌ندی
خودا به‌ده‌ست نایه‌ت، چونکه ئه‌وه‌ی
بیه‌وی له‌خودا نزیک بینه‌وه، ده‌بی
باوه‌ری به‌پوونی ئه‌و هه‌بی. هه‌روه‌ها
باوه‌ری به‌وه‌ هه‌بی خودا پاداشتی
ئه‌وانه‌ ده‌داته‌وه‌ که به‌داویدا
ده‌گه‌رین.

⁷ به‌باوه‌ر نوح ئاگادار کرایه‌وه
سه‌باره‌ت به‌وه‌ی روودده‌ات،
هه‌رچه‌نده‌ نیشانه‌ی هه‌چ رووداوێک
دیار نه‌بوو، ترسی خودا وای له‌نوح
کرد که‌شتیه‌ک دروست بکات تا
خاو خێزانه‌که‌ی پێرزگار بکات، به‌مه
نوح حوکمی به‌سه‌ر جیهانداو خۆی
بوو به‌میراتگری راست و دروستی.

باوه‌ری ئیبراهیم و باوکان

⁸ به‌باوه‌ر کاتێ ئیبراهیم بانگکرا
بپروات بو ئه‌و شوینه‌ی دواتر
به‌میرات وه‌ریده‌گری، گوێرپایه‌لی
خودا بوو و رویشته‌، هه‌رچه‌نده
نه‌یده‌زانی بو کوی ده‌چی.⁹ هه‌روه‌ها
به‌باوه‌ر له‌خاکی به‌لین پێدراو
نیشته‌جی بوو، هه‌روه‌ک بلایی

ئیسرائیلیه کانی کرد له میسرو سه بارهت به ناشتیشی وه سهیه تی کرد.

باوهری موسا و باوکان

²³ به باوهر بوو، کاتی موسا له دایک بوو، بۆ ماوهی سی مانگ دایک و باوکی شار دیا نهوه، چونکه بینیان مندالتیکی جوانه، له فهرا مانه کانی پادشا نه ترسان.

²⁴ به باوهر بوو، کاتی موسا گهوره بوو، نه یویست خه لکی به کوری کچی فیرعه ون بانگی بکه ن.

²⁵ موسا به لایه وه باشتر بوو له گه ل گه لی خودا نازار بچیتزی، له وهی بۆ ماوه یه کی کورت له زهت له خو شی ژیان وه بگری و به گونا هوه بژی. ²⁶ به لای موسا نه و

ریسوا ییهی له پیناوی مه سیح چه شتی، نرخی زیاتر بوو له گه نینهی میسر، چونکه ده یزانی خودا چۆن پاداشتی ده داته وه. ²⁷ ههر به باوهر بوو دوا یی

میسری به جی هی شت، بی نه وهی له توره یی پادشا بترسی. به شیوه یه ک ووره ی بهرز بوو، ههروه ک نه وه بینیی که نه یینرا وه. ²⁸ ههر به باوهر بوو

موسا رۆژی تیهر بوونی کردو دوا یی خوینی قوربانیه کانی پرژاند

گه رانه وه یان بۆی ده بوو. ¹⁶ به لام، نه وان ئاره زووی و ولاتیکی باشتر یان ده کرد که له ئاسمانه. له بهر نه وه خودا شه رمی پینان نه بوو ناوبنری به خودایان، چونکه له ئاسمان شاری بۆ دروست کردن.

¹⁷ به باوهر ئیبراهیم ئیسحاقی کوری پیشکش کرد وه ک قوربانی کاتی خودا تاقی ده کرده وه، نه و تاقه کوره ی به به لین له خودا وه ریگرتیوو، ناماده بوو نه ویش بکات به قوربانی.

¹⁸ سه بارهت به ئیسحاق خودا ووتی: {له ئیسحاق هه موو نه وهی نه و پهیدا ده یی.} ¹⁹ ئیبراهیم باوهری به وه هه بوو خودا توانای نه وهی هه یه مردوو ان زیندوو بکاته وه، له بهر نه وه خودا جاریکی دیکه ژبانی به ئیسحاق به خشی وه ک نیشانه. ²⁰ به باوهر بوو، ئیسحاق یاقوب و عیسوی پرۆز کرد، بۆ داهاتووی چاک.

²¹ به باوهر بوو، یاقوب له سه ره مه رگدا هه ردوو کوره زاکانی که کوری یوسف بوون پرۆزی کردن، ئینجا خوی دا به سه ر گۆچانه که یدا و ستایشی خودای کرد.

²² به باوهر بوو، یوسف له کۆتایی ژبانی، باسی ده رچوو نی

بہدہست بہینن، دەمی شیر دابخەن،³⁴
 ناگری گپدار بکوژیننەو، لەژێر
 تیخی شمشیر رابکەن، لەکاتی
 بی‌هیزی بەهیزین، لەمەیدانی شەر بن
 بەپالەوان، لەشکری بیگانه
 بگەرپننەو دەو،³⁵ هەندیک ژن
 مردوو کانیان گەرایەو لەیان
 بەزیندوو بوونەو، هەندیکی دیکەیان
 دانیان بە ئازارو ئەشکەنجە گرت هەتا
 مردن، نەیانویست رزگاریان بی تا
 لەرۆژی دوایدا زیندوو بوونەو یەکی
 باشتر بەدەست بەینن.³⁶ هەندیکی
 تریان تووشی ئازارو سووکایەتی
 بەقامچی لیدان و کۆت و زنجیرو
 بەندیکانە بوون.³⁷ هەندیکیان
 بەردباران کران، پەرشوبلاو کران،
 بەشیو یەکی زۆر درندانە بە شمشیر
 ملیان پەرتنراو. بەشیکیان ئاوارە
 بوون لەجیاتی جل خۆیان بە پیستی
 مەر و بزنی داپۆشیو، دەربەدەری
 شاران بوون، تووشی برسیتی و
 چەوسانەو تەنگانە یەکی زۆر بوون.
³⁸ هەرەو ک شایانی ئەم جیھانە نەبن،
 ئاوارە ی ناو بیابان و شاخو
 ئەشکەوتە کان و کون و کەلەبەری
 زەوی بوون.
³⁹ هەرچەندە باوەری ئەوان

بەدەرگای جوولە کە کان، تا
 فریشتە ی لەناو بەر ئەو ی کورە
 نۆبەرە کانی کوشت، دەست لەوان
 نەدات.

باوەری دادوهران و پیغمبەران

²⁹ بەباوەر بوو، جوولە کە کان
 توانیان لەدەریای سوور بپەرنەو،
 هەرەو ک بەسەر ووشکانیدا پرۆن.
 بەلام میسر یە کان کاتی ویستیان
 بپەرنەو خنکان.
³⁰ بەباوەر بوو، شوورە ی
 چوار دەوری شاری ئەریحا رووخا،
 دوا ی ئەو ی حەوت رۆژ بەدەوری
 سوورانەو.
³¹ بەباوەر بوو، راحابی داوین بیس
 لەناو نە چوو لەگەڵ یاخی بووان،
 چونکە پیسوازیە کی هاوڕێیانە ی
 لەدوو سیخوڕە کە ی یەشوع کرد.
³² مەوونە ی تر زۆرە بوۆتان
 بەیننمەو، بەلام کاتی ئەو نە یە
 تاو کە باسی: جەدعون و باراقو
 شەمشون و یەفتاحو داودو ساموئیلو
 پیغمبەران تان بوۆ بکەم.³³ بەهۆی
 باوەریان ئەوانە توانیوانە: زالبین
 بەسەر پادشاهیتیە کان، دادپەرورە ی
 بەیننە کابەو، بەلینی خودا

شونیی ره زامه ندی خودا بوو، له گهل
 نه وه شدا به لئینی خودایان به ده دست
 نه هیئا. ⁴⁰ چونکه خودا پیشتر شتیکی
 باشتری بۆ ئیمه دانابوو، تا ئهوان
 به بی ئیمه ته واد دروست نه بن.

ته میگردنی خودای باوک

12

له بهر ئه وه گهر ئیمه به هه ورئیکی ئاوا
 گه وره ی شایه تیدان ده وردراوین، با
 له هه موو بارگرانی و گونا هیک که
 کۆتی کردووین ئازادین، هه وره ها
 به پیشوو درئیه یوه له و پیشپر کییه
 رابکه یین که له پیشمانه. ² با هه میسه
 سهیری عیسا بکه یین، پیشره و
 ته واد که ری با وهرمان. ئه وه ی
 له پیناوی ئه و خو شیه ی چا وهر پی
 ده کرد، دانی به خو ی گرت کاتی
 له خاچیان داو شهر مزاری پشتگو ی
 خست، دوا یی له لای ده سته راستی
 خودا دانیش. ³ سه رنج بده نه ئه وه ی
 دانی به خو ی گرت سه باره ت به و
 دژایه تیه ی گونا هباران له گهل یان
 ده کرد، تا ووره به رنه دهن و شه که ت
 نه بن. ⁴ هه رچه نده ئیه له مملانی
 گونا تا ئیستا خو ینتان نه رشتوه.
⁵ ئایا ئه و ووشه هانده رانه ی

خوداتان له بیر چووه وه، که هه روه ک
 رۆله ی خو ی له گهل ئیه ده واد؟
 کاتی ده لئ: {رۆله کهم، به چاوی نزم
 سهیری ته میگردنی خودا وه ند مه که،
 هه روه ها ووره به رمه ده کاتی سزات
 ده دات، ⁶ چونکه ئه وه ی خودا وه ند
 خو شیی بو ی ته می ده کات، هه روه ها
 هه ر یه کیك وه ک رۆله ی خو ی
 وه ریگری ت به قامچی لئ ده دات. }

⁷ که واته، دان بگرن به خو تان کاتی
 خودا ته می تان ده کات، چونکه
 هه لسه که وتی باوک و رۆله تان له گهل
 ده کات، چ رۆله یه که هه یه باوکی
 ته می نه کات؟ ⁸ گهر بی تو خودا
 ته می تان نه کات وه ک هه موو
 منداله کانی دیکه ی، ئه مه ئه وه
 ده گه یه نئ ئیه زۆلن و مندالی ئه و
 نین. ⁹ گهر باوکی سه ر زه ویمان
 ته می مان بکات له گهل ئه وه شدا رپی زی
 بگرین، ئایا ده بی چه ند زیاتر
 ملکه چی باوکی رۆحیمان بین؟ بۆ
 ئه وه ی ژبان به ده سته به یین. ¹⁰

باوکی سه ر زه ویمان بۆ ما ویه که
 ته می مان ده کات ئه وه نده ی به باشیان
 زانیوه، به لام خودا، ته می مان ده کات
 له پیناوی به رژه ونده ی ئیمه، هه تا
 له پاک و پیرۆزی ئه ودا به شدار بین. ¹¹

ناخواردن.¹⁷ چونکہ دہزانن دواى
 ئه‌وه‌ی ویستی بیته‌وه میراتگری
 پیرۆزی، ره‌تکرایه‌وه چونکہ دهرفته‌ی
 تۆبه‌کردنی بۆ نه‌ماپوو، هه‌رچه‌نده
 به‌گریانه‌وش داواى ده‌کرد.

¹⁸ چونکہ ئیوه له‌شاخیک نریک
 نه‌که‌وتنه‌وه ده‌ستی لی‌بدری،
 له‌ئاگریکی گردهار، له‌تاریکی، له‌ته‌م،
 له‌گه‌رده‌لول،¹⁹ هه‌روه‌ها ده‌نگی
 که‌ره‌نا، ده‌نگی دوانیک وا
 له‌گوییگران بکات پارینه‌وه، تا ئیتر
 ئه‌م قسانه‌یان بۆ نه‌کری.²⁰ چونکہ
 ئه‌وان نه‌یان‌توانی خویان را‌گرن
 له‌ئاست توندی فهرمانه‌که‌ی خودا،
 که‌ ووتبووی: {گه‌ر ئاژه‌لێش ده‌ستی
 به‌ر ئه‌و شاخه‌ بکه‌وی، ده‌بی
 به‌ردباران بکری.} ²¹ له‌پراستیدا
 دیمه‌نه‌که ئه‌وه‌نده ترسناک بوو ته‌نانه‌ت
 وای له‌موسا کرد بلی: {من له‌ترسا
 ده‌له‌رزم.}

²² به‌لام ئیوه بۆ شاخی شاری
 داود هاتوون، بۆ شاری خودای
 زیندوو، که‌ قودسی ئاسمانیه، بۆ
 ئاهه‌نگیک فریشته‌یه‌کی گه‌لی زۆر
 تیایدا به‌شاداری کردوو.²³ بۆ
 کۆمه‌لی رۆله‌ نۆبه‌ره‌کانی خودا،
 ئه‌وانه‌ی ناویان له‌ئاسمان نووسراوه.

چونکه ته‌می‌کردن له‌کاتی خۆی
 دهرده‌که‌وی که‌مایه‌ی ئازاره‌ نه‌ک
 خۆشی، به‌لام دواتر، له‌ئاستیدا
 به‌رووبومی راست و دروستی
 لی‌ده‌که‌وتنه‌وه بۆ ئه‌وانه‌ی راهیتراون،
 تا که‌م ئه‌ندامه‌کان له‌ریگا دهرنه‌چن،
 به‌لکو چاک‌بینه‌وه.

¹² که‌واته ده‌سته‌ی بی‌هیزو
 ماندوو و کانتان جاریکی دیکه‌ به‌رز
 بکه‌نه‌وه، هه‌روه‌ها ئه‌هزۆ
 له‌رزۆ که‌کانتان به‌هیز بکه‌ن،¹³
 ریگای راست و ره‌وان بۆ پیتان ئاماده
 بکه‌ن.

¹⁴ هه‌ول‌بده‌ن، به‌ئاستی بژین
 له‌گه‌ل هه‌موو که‌سیک، داواى
 پاک‌پیرۆزی بکه‌ن، به‌شپۆه‌یه‌ک بژین
 جیی ره‌زامه‌ندی خودا بی، ئه‌گینا بی
 ئه‌وه که‌س ناتوانی خوداوه‌ند ببینی.

¹⁵ ئاگاداری ئه‌وه‌ بن، که‌ستان خۆی
 له‌به‌ره‌که‌تی خودا بی‌هش نه‌کات،
 به‌وه‌ی ره‌گی تالیستان تیا‌دا بروی،
 ئه‌مه‌ش بی‌زاری به‌ئیتیه‌ کایه‌وه‌و بیته
 هۆی خراب‌بوونی به‌شیکي زۆرتان.

¹⁶ ئاگادار بن، با که‌ستان
 داوین‌پییسی و کفر نه‌کات له‌گه‌ل
 خودا وه‌ک عیسۆ، ئه‌وه‌ی مافی
 نۆبه‌رایه‌تی خۆی فرۆشت به‌ژه‌می

رِیسوایی ئه‌و بکه‌ین، ئه‌وه‌ی
له‌پیناوی ئیمه‌ به‌سه‌ری هات! ¹⁴

چونکه‌ له‌سه‌ر ئه‌م زه‌ویسه‌ هیچ
شاریک‌ نییه‌ بۆمان بچینه‌وه‌، با هه‌ول
به‌هین بۆ شاری داهاوو. ¹⁵ که‌واته‌

با به‌ناوی عیسا‌ی مه‌سیح هه‌میشه
قوربانی ستایش پیشکەشی خودا
بکه‌ین، ئه‌مه‌ش به‌رووبومی
لیوه‌ کائانه‌، که‌وا به‌و شیوه‌یه‌ دان
به‌ناوی ئه‌و ده‌نێن. ¹⁶ هه‌روه‌ها کاری

چاک‌و یارمه‌تیدانی لی‌قه‌وماوان
پشتگویی مه‌خه‌ن، چونکه‌ ئه‌و جوژه
قوربانیانه‌ خودا دلشاد ده‌کات. ¹⁷

گوێپرایه‌لتی رابه‌ره‌ کانتان بنو
ملکه‌چی ده‌سه‌لاتیان بن، چونکه‌
ئه‌وان شه‌واره‌تان بۆ ده‌گرن،
هه‌روه‌ه‌ک بلی‌ی حیسابیان پیشکەشی
خودا بکه‌ن، گوێپرایه‌لتیان بن تا
بتوانن کاره‌که‌یان به‌دلشادی بکه‌ن
نه‌ک به‌بیزاری، ئه‌گینا زینای بۆ ئیوه
ده‌بی.

¹⁸ نوێژمان بۆ بکه‌ن، چونکه‌
دلنیاین له‌پاکی وێژدانا‌و ده‌مانه‌وی
له‌هه‌موو شتی‌ک هه‌لسوکه‌وتمان چاک
بی، ¹⁹ هه‌روه‌ها زۆر به‌په‌رۆشه‌وه‌
داواتان لی‌ده‌که‌م نوێژم بۆ بکه‌ن
لای خودا، هه‌تا به‌خیرایی بگه‌ریمه‌وه‌

ئیتز مرۆڤ ده‌توانی چی به‌رامبه‌رم
بکات؟

⁷ هه‌میشه‌ رابه‌ره‌ کانتان له‌یاد بی،
ئه‌وانه‌ی ووشه‌ی خوداتان
بی‌زاده‌گه‌ینن، ته‌ماشای سه‌ربرده‌و
ئه‌نجامی ژبانیان بکه‌ن، هه‌روه‌ها
باوه‌ری ئه‌وان بکه‌ن به‌ئموونه‌یه‌ک بۆ
خۆتان. ⁸ عیسا‌ی مه‌سیح وه‌ک
خۆیه‌تی، دویتی ژ ئه‌مپۆ و تاهه‌تایه‌. ⁹

له‌به‌رئه‌وه‌ ری‌مه‌ده‌ن به‌هۆی
فیرکردنی نامۆ و جوړاو جوژه‌وه‌
گومرا‌بن. له‌وه‌ باشتر نییه‌ گه‌ر دل
به‌به‌ره‌ که‌ت بچه‌سه‌پی، نه‌ک
به‌خواردن، ئه‌وه‌ی هیچ سوودی نییه‌
بۆ ئه‌وانه‌ی هه‌ولتی بۆ ده‌ده‌ن. ¹⁰ ئیمه‌
قوربانگایه‌ کمان هه‌یه‌، ئه‌وانه‌ی
خزمه‌تی چادری په‌یمانی کۆن ده‌که‌ن
بۆیان نییه‌ لی‌ی بخۆن، ¹¹ چونکه‌ ئه‌و

ناژه‌لانه‌ی سه‌رۆک کاهین به‌هۆی
خوێنیان ده‌چیته‌ شویتی هه‌ره‌ پیرۆز
وه‌ک قوربانی بۆ گوناه‌،
که‌له‌شه‌کانیان له‌ده‌ره‌وه‌ی گه‌ره‌ک
ده‌سووتینری. ¹² له‌به‌رئه‌وه‌ عیسا‌ش
له‌ده‌ره‌وه‌ی شار نازار درا، تا
به‌خوێنی خۆی مرۆڤ پیرۆز بکات.

¹³ که‌واته‌ با بچینه‌ لای مه‌سیح بۆ
ده‌ره‌وه‌ی گه‌ره‌ک، به‌شاداری

لاتان.²⁰ داوا له خودای ناشتی ده کهم، له گه لستان بیت. نه وهی به هوئی خوینی په پمانی هه تاهه تایی، عیسیای مه سیحی خوداوه ندمان، که شو انیکی مه زنه بو مهره کان، له نیو مردووان زیندووی کرده وه،²¹ تا هه موو شتیکی باشتان بی بیه خشی، تا به خواستی نهو کار بکه نو له نیو کار بکات بهرزه امه نندی نهو به هوئی عیسیای مه سیح، بو نهو شکو مهنندی تاهه تاییه. نامین.

سلاوی کونتایی

²² نهی برایان داواتان لی ده کهم، به سنگ فراوانیه وه وهری بگرن نهو ووته هاندانانی لهم نامه کورته دا بو م نووسیون.

²³ ههروه ها ده مه وی پیتان را گه ینم تیمو ساوسی برامان له به ندیخانه نازاد کراوه، هه کاتی هات بو لام ده مانه وی به یه که وه دیده نیتان بکه نین.

²⁴ سلاو له هه موو را به ره کانتان و خوشک و برا پیروزه کانتان بکه ن. باوهر دارانی ئیتالیا سلاوتان لی ده کهن.

²⁵ له کونتاییدا با به ره که تی خودا

نامه یاقوب

نامه‌کەمی یاقوب کۆمەڵە ئامۆژگارییە کە ئاراستەمی هەموو گەلی خودا
کراوە کە پەرش و بلا و بیونەوه لە جیهان. مەبەستی هاندانیانە بۆ بەرگە گرتنی
ناخۆشی و چەسپان لە باوەر. نووسەر سەبارەت بە زۆر لایەنی چاکمی باوەر
بە مەسیح دەدوێت و داویان لێ دەکات بە پیرەوی بکەن لە هەلەسوکه و تیان،
و هەکو: دوورکەوتنەوه لە پاره‌پەرستی و لووتبەرزێ و زمان پاراستن لە قەسەمی
خراب و نەخواردنی بەشی هەژاران. پێوستیشە لە سەر باوەر داران
ئارام بگرن و نوێژ بکەن و دانایان هەبێ. بەلام نامە کە بە زۆری باسی باوەری
راستە قینە دەکات کە دەبێ بە کرداری چاکەوه بەند بێ.

1
لە ناوتان کەم و کوری لە دانایی هەبوو،
با داوا لە خودا بکات، چونکە خودا
بە دەست و دڵ فراوانی بە هەموو
کەسیکی دەدات و گەلەیش ناکات.
6 بەلام با بە باوەر داوای بکات و هیچ
گومانی تیا دا نەبێت، چونکە ئەو
گومان دەکات وەک شەپۆلی دەریا
وایە با دەبێت و دەبات. 7 ئەو
جۆرە مرۆفە نابێت بێر لەو بکاتەوه
شتیک لە خودا وەند بە دەست دەهێت،
8 چونکە ئەو مرۆفە راپایە، لە هەموو
رێگا کانی دوو دلە.
9 بابرای پایەنزم شانازی بە
بەرزیه‌کەمی بکات، 10 هەر وه‌ها
دەوتە مەند بە نزمیه‌کەمی، چونکە
دەوتە مەند وەک گۆلی گز و گیا
لە ناودەچی. 11 کاتی رۆژ بە تیشکی

لە یاقوبی بەندەمی خودا و عیسا
مەسیحی خودا و نەوه، بۆ دوانزە
هۆزە کەمی نەوهی ئیسرائیل کە
پەرش و بلا و بیونەوه، سالاوتان
لی بێت.

تاقیکردنەوه لە دەره‌وه

2 ئەمی برایان بە خۆشی دابنن،
کاتی دەکەونه جۆرەها تاقیکردنەوه
ناخۆشی، 3 چونکە ئێوه دەزانن
تاقیکردنەوهمی باوەرتان ئارامگرتتان
تیا دروست دەکات. 4 با ئارامگرتن
بەتەواوی کاری خۆمی تیا تان بکات،
تا لە هەموو رۆیه‌ک تەواو و
پینگەیش تووبن، لە هیچ شتیک
کەم و کوریتان نەبێت. 5 گەر یەکیک

چاڭو بههره به کی ته و او له سه ره وه
 دیت، لای باو کی روونای کی
 دیته خواره وه، نه وه ی ناگوری و
 سیهرو خولانه وه ی نیسه. ¹⁸ لئمه
 به خواستی و وشه ی راستی له دایک
 بووین، تابینه نو به ره ی
 دروستکراوانی.

گوی بگرن و کاری پی بکن

¹⁹ نه مه بزانن نه ی برایانی
 خوشه ویست: با هر یه کیکتان
 له گویگرتن خیرا بیت، په له نه کات
 له قسه کردن، هیواش بیت
 له تووره بوون. ²⁰ چونکه تووره یی
 مرورف کار بؤ راست و دروستی خودا
 ناکات. ²¹ کهواته واز له هه موو
 پیسی و زوری به دکاری بهین، نه و
 وشه یه ی خودا تیاتان چاندوویه تی
 بهررؤح سوو کیه وه وهری بگرن،
 نه وه ی ده توانی گیانتان رزگار بکات.
²² نه نه گویگری و وشه کان مهن،
 به لکو کاری پی بکن، نه گینا خوتان
 هله ده خه له تینن. ²³ چونکه نه وه ی
 گوی له و وشه ی خودا بگری و کاری
 پی نه کات، وه ک یه کیک وایه سهیری
 روخساری خوی بکات له تاوینه، ²⁴
 ئینجا دوا ی نه وه ی سهیری خوی

گهرمی هه لهات، نه و گزو گسایه
 ووشک ده کات و گولته که ی
 هله ده وه ری، دیمه نی جوانی
 نامیتت، ئاوا مرورفی ده و له مه مند
 له ناو ده چیت کاتی خوی ماندوو
 ده کات به کاره کانیه وه.

تاقیکردنه وه له ژوروه وه

¹² خوزگه ده خوازی به وه ی
 بهرگه ده گری له کاتی تاقیکردنه وه،
 چونکه کاتی له و تاقیکردنه وه یه
 دهرده چی تاجی ژیان وهرده گری،
 نه وه ی خودا به لینی داوه بیدات
 به وانه ی خوشیان ده ویت. ¹³ با کهس
 نه لیت کاتی ده که ویته تاقیکردنه وه،
 (من له لایه ن خودا وه تاقی
 ده کریمه وه). چونکه خودا به خراپه
 تاقی نا کریمه وه ئه ویش کهس به خراپه
 تاقی نا کاته وه، ¹⁴ به لام هه موو که سینک
 تاقی ده کریمه وه گهر ئاره زوو
 خراپه کانی خوی هله یخه له تاندو
 رایکیشا. ¹⁵ ئینجا گهر ئاره زوو
 سکی پر بوو، نه و گوناھی لی
 ده ویت، نه گهر گونا هیش که شه ی
 کرد نه وا مردنی لی دیته کایه وه.
¹⁶ برایانی خوشه ویستتم
 هله مه خه له تین، ¹⁷ هه موو پندراویکی

به‌رگی پيسرو کۆنی له‌به‌ر بوو.³ پيشوازيان له‌ده‌وله‌مه‌نده که کردو پيتان ووت: (فه‌رموو، له‌پيشه‌وه دانیشه)، ئينجا به‌هه‌زاره‌که‌تان ووت: (تۆش له‌هوی ر‌اوه‌سته، يان ليه‌ره دانیشه له‌به‌ر پيمان)،⁴ ئايا ئه‌مه ئه‌وه ناگه‌يه‌ني‌ت ئيه‌ جياوازی يه‌ کيک له‌گه‌ل ئه‌وی ديه‌که ده‌که‌ن و به‌بيري خراب خوتان ده‌که‌ن به‌دادوه‌ر؟

⁵گوي بگرن ئه‌ی براياني خۆشه‌ويست: ئايا خودا هه‌زاراني ئه‌م جيها‌نه‌ی هه‌ل‌نه‌ب‌زاردوه‌و تا ده‌وله‌مه‌ندن له‌باوه‌رو بن به‌ميراتگري پادشاهيتي، ئه‌وه‌ی خودا به‌ليني‌داوه‌ بيدات به‌وانه‌ی خۆشيان ده‌وی؟⁶ ئيه‌ به‌سووکی سه‌بيري هه‌زاران ده‌که‌ن. ئايا ده‌وله‌مه‌نده‌کان نين له‌گه‌لتان زۆردارن و ر‌اتانده‌کيشن بو‌ دادگاگان؟⁷ ئايا ئه‌وان نين گالته به‌ناوی چاکی [مه‌سيح] ده‌که‌ن، ئه‌وه‌ی پي بانگکراون؟

⁸گه‌ر ئيه‌ به‌ته‌واوی کار به‌شه‌ريعتي شاهانه بکه‌ن به‌پي کتيبي پيروژ که ده‌لي: { ئه‌وه‌ی ليت نزيه‌که وه‌ك خوت خۆشت بو‌ی؟ }، ئه‌وا شتيکی چا‌ک ده‌که‌ن.⁹ به‌لام گه‌ر

ده‌کات و ده‌رپوات، يه‌که‌سه‌ر له‌بيري ده‌چيت چۆن بووه.²⁵ به‌لام ئه‌وه‌ی به‌ووردي سه‌بيري شه‌ريعتي ته‌واو بکات، شه‌ريعتي سه‌ربه‌ستي، له‌سه‌ري به‌رده‌وام بيت و ئه‌وه‌ی بيستويه‌تي بيري نه‌چيت به‌لکو کاری پي بکات، ئه‌وا ئه‌وه‌ که‌سه خۆزگه‌ی پي ده‌خوازريت.

²⁶ئه‌وه‌ی خۆی به‌ديندار دابني و زماني خۆشي نه‌پاريزيت، ئه‌وه‌ خۆی هه‌ل‌ده‌خه‌له‌تيني‌ت و دينداريه‌که‌ی بي‌سووده.²⁷ دينداري پا‌کو بي‌گه‌رد لای خودای باوکمان ئه‌مه‌يه: مرۆف هه‌تيوان و بي‌وه‌زان به‌سه‌ر بکاته‌وه له‌کاتي ته‌نگانه‌يان، هه‌روه‌ها خۆی به‌پاکی پاريزيت سه‌باره‌ت به‌جيهان.

به‌جياوازی هه‌ئسوکه‌وت مه‌که‌ن 2

براياني خۆشه‌ويست، گه‌ر به‌راستي باوه‌رتان به‌خوداوه‌ند عيسای مه‌سيح هه‌يه، گه‌وره‌ی شکۆمه‌ندي، له‌گه‌ل خه‌لکی به‌جياوازی هه‌ئسوکه‌وت مه‌که‌ن.² گه‌ر ده‌وله‌مه‌نديک هاته ناوتان نه‌نگوستيله‌ی زيري له‌به‌نجه بوو، به‌رگی نايابي له‌به‌ر بوو، هه‌روه‌ها هه‌زاريك هاته ناوتان و

بەجىياوازى ھەلسوگەوتتان لەگەل خەلک کرد، ئەوا گوناھ دەکەن و شەرىعەت تاوانبارتان دەکات وەك سەرپىچى کەر. ¹⁰ ئەوەى بەھەموو راسپاردەکانى شەرىعەت کار بکات، بەلام تەنھا يەك راسپاردەيان بشکىتت بەو ھەلەى لەھەموودا کردوو، ¹¹ چونکە ئەوەى ووتویەتى: {داوین پىسى مەکە} ھەر ئەو ھەر ووتویەتى: {مەکوژە}. گەر داوین لا پىسیت نە کرد بەلام يەكکىت کوشت، ئەوا سەرپىچى شەرىعەت کردوو. ¹² بدوین و کار بکەن وەك ئەو کەسانەى بەپى شەرىعەتى سەر بەستى حوکمیان بەسەر دەدرى. ¹³ چونکە حوکمدان بى بەزەبىانە دەیت بو ئەوانەى بەزەبىان نەبوو. بەزەبىش بەسەر حوکمدان سەردە کەوى.

باوەر و کردار

¹⁴ ئەى برايان چ سوودىكى ھەيە گەر يەكکى بلى باوهرم ھەيە، بەلام کردارى لەگەل نەبیت؟ ئايا ئەم جوړه باوهره رزگارى دەکات؟ ¹⁵ گەر خوشک و برابرهك پويستيان به جلوهگرگو خواردنى رۆژانه ھەبوو،

¹⁶ يەكکىكتان پيان ووتن: (بەخىر بچن، جلى گهرم لەبەر بکەن، تير بخون). ئەمە چ سوودىكى ھەيە گەر تو ئەوەى پويستيان پيەتى بو لەش نەياندەبىتى؟ ¹⁷ بەم شيوەيە دەبين نەياندەبىتى؟ (تو باوهرت ھەيەو من لا کردار). نيشام لا بده باوهرت چون بى کردار دەبیت، ئەوسا منیش بە کردارەکانم نيشانت دەدم باوهرم چۆنە. ¹⁹ تو باوهرت ھەيە يەك خودا ھەيە، شتىكى چاك دەکەيت. رۆحە پيسەکانيش باوهریان بەمە ھەيەو دەلەرز ن لەترسان.

²⁰ ئەى مرۆفئى گيل، پويست بەسەلماندن دەکات کە باوهر بى کردار بى سوودە؟ ²¹ سەيرى ئىبراھىمى باوکمان بکە، ئايا بە کردارە کەى نەبوو خودا بى تاوانى کرد، کاتى ئىسحاقى کورى پيشکەش لا کرد لەسەر قوربانگا؟ ²² تو دەبينت باوهرە کەى بە کردارەو ھەروەھا باوهرە کەى بە کردارەو تەواو بوو، ²³ بەمە ووتەى کتیبى پيرۆز ھاتەدى کە دەلتى: {ئىبراھىم باوهرى بەخودا ھینا،

بهسهولتیکی بچووک پتچی پی
 ده کاتهوهو دهیبات بههر لایهک
 بیهویت. ⁵ ههروهه زمانیش
 نهندامتیکی بچووکه، بهلام زور
 لهخوباییه. سهیرکه ناکریتیکی
 بچووکه دارستانیکی گهوره
 دهسووتیت. ⁶ زمان وهک ناگر وایه،
 جیهانیکه لهخرابه، زمان نهو
 نهندامیه ههموو لهش پیس دهکات و
 ناگر لهچواردهوری سروشت
 ههلهدهگیرسیتت بهگرتیک
 لهدورهخهویه. ⁷ مرؤف دهوانی بهسهر
 نازهلی کیوی بالندهو خشوک و
 بوونهوری ناوی زال بیت، ⁸ بهلام
 کس ناتوانیت بهسهر زمان زال بیت.
 خرابیهکه ناگرتت پره لهزههری
 کوشنده.
⁹ بهزمان خوداوندو باوکمان
 پیروز دهکین، بهئویش نفرهت
 لهخهلیکی دهکین که لهشیوهی
 خودا دروست کراون. ¹⁰ لهیهک دم
 پیروزی و نفرهت دیتته دهرهوه،
 نهمش نای بهم شیویه بیت نهی
 براین. ¹¹ نایا بیستوتانه لهیهک کانی
 ناوی شیرین و سویر ههلقولیت؟ ¹²
 یاخود دهیت دار ههنجیر زهیتون
 بگرتت، یان میو ههنجیر بگرتت؟ نهی

نهمهش بهراست ودروستی بوی دانرا
 ، ههروهه ناویان نا دوستی خودا. ²⁴
 دهینین مرؤف تهنها بهباوهری بی تاوان
 نایت بهلکو به کرداره کانیشی. ²⁵ نایا
 راحایی داوین پیس بهم شیویه
 بی تاوان نهبوو، چونکه پیشوازی
 لهنیروان کردو لهپرگیاه کی ترهوه
 دهر بازی کردن؟ ²⁶ چۆن لهشی مرؤف
 رۆحی تیا نه میتت دهمرتت، ههروهه
 باوهر گهر کرداری لهگهله نهیتت
 دهمرتت.

خرابی زمان 3

نهی براین، زوربهتان خوتان مهکین
 بهفیر کهر، دهزانن ئیمه لپیرسینهوهی
 مهزنتمان ههیه. ² چونکه ئیمه
 ههمومان لهزور شت ههله دهکین،
 گهر یه کیک بتوانی لهقسه کردن ههله
 نهکات، نهوه مرؤفیکتی تهواوهو
 بهسهر ههموو لهشی زالنهوه. ³ ئیمه
 لهغاو دهکهینه دهمی ئهسپ تا
 گوپرایهلمان بیت و بتوانین ههموو
 لهشی ناراسته بکهین. ⁴ ههروهه
 سهیری کهشتی بکهن، ههرچهنده
 گهورهوه رهشهباي بههیز پالی پیوه
 دهیتت، کهچی کهشتیان

برايان بهم شيويهش كاني سوڀر ناوي
شيريني لي نايهته دهره وه.

ملكه چي خودا بن 4

هوي نهم دوژمنايه تي و ناكوځيهه چيهه
له ناوتان؟ نايابه هوي ناره زووه
خرابه كاني نه نداماني له شتان نيهه كه
ده جه نځيت له گهلتان؟² ناره زووه
ده كه ن و ده ستان ناكه هوي نه وسا
ده كوژن. چاوتان له مالي خه لكه وه
ناگه نه مه بهستي خوتان، نه وسا
دوژمنايه تي و شهر ده كه ن. نه هوي
ده تانه وي ده ستان ناكه وي ت، چونكه
له خودا داوا ناكه ن.³ گهر
داوا شتان كرد و هري ناگرن، چونكه
به مه بهستي خراب داواي ده كه ن، تا
ناره زووه كاني خوتاني پي تير بكن.

⁴ نه ي داوين پيسان، نايانا زانن
خوشه ويستي جيهان دوژمنايه تيهه
له گهل خودا؟ نه هوي بيه وي بيت
به خوشه ويستي جيهان، نه وه بووه به
دوژمني خودا. ⁵ نايابه هوي كتيبي
پيروز و توپه تي راست نيهه كه
ده لئيت خودا دلگه رمه بو نه وه
رؤحه ي تياماندايه؟ ⁶ به لام خودا
بهره كه تي زورتر ده دات بويه كتيب
ده لئيت: {خودا بهره لستي
لووتسهرزه كان ده كات و بهره كه تي
به سهر رؤح سووكان ده باريني.}

دانايي خودايي

¹³ نه هوي له ناوتان داناو
تيگه يشتووه، با دهر يبخات به ژياني
باشي و كرداره كاني له رؤح سوو كي
دانايي. ¹⁴ به لام گهر چاوي پسي تالو
خواستي خوويستيتان له دل بوو،
شانازي مه كه ن و درؤ سه باره ت
به راستي مه كه ن. ¹⁵ دانايي ناوا
هر گيز له خودا وه نيهه، به لكو
له جيهان وه و رؤح نيهه
له شه يتانه وه يه. ¹⁶ چونكه له كوي
چاوي پسي و خوويستي هه بوو، له وي
په شو كاوي و هه موو جوړه خراپه يه ك
بلاوده بيته وه. ¹⁷ به لام نه دانايه ي
له سه ره وه ﴿له لاي خودا وه﴾ ديت
له پيش هه موو شتيك پاكه،
ناشتي خوازو ساكاره، گوڀر ايله له، پر
له به زه وي و به رو بوومي چاكه،
راست و ريك و ره وان، دوور و وي
تيدا نيهه. ¹⁸ هه روه ها به رو بوومي
راست و دروستي له لايه ن
ناشتي خوازان له ناشيدا ده چي پريت.

پښتبهستن به خودا

¹³ ئيسستا گوي بگرن، ئهـى
 دهوانهـى كه دهـلـين: (ئهمـرؤ يان
 بهـيانى دهـرؤين بؤ فلان شار لهـوى
 سالتـك دهـميينهـوه، كاسى دهـكهـينو
 پاره پهـيدا دهـكهـين). ¹⁴ ئيوه كه
 نازانن بهـيانى چى روودهـدات،
 كهـواته ژيانـتان چيه؟ هـلمـيكه
 ماوهـبهـكى كهـم دهـردهـدهـويت دوايى
 نامـيتـت. ¹⁵ لهـجياتى ئهـوه پيوسته
 بلـين: (گهر خوداوهـند خواستى
 لهـسهر بوو و ژيانن، ئهم كارو ئهـوى
 ديكه دهـكهـين). ¹⁶ نهـگينا ئيوه به
 لوت بهـرزيبهـوه شانازى دهـكهـن، ئهم
 جوړه شانازيهـش خراپهـيه. ¹⁷ بؤيه ههر
 كهـسـيـك بزائيت چا كه بكات و
 لهـگهـل ئهـوه شدا نهـيكات ئهـوه گونا
 دهـكات.

5 ناگادار كړدنهـوى دهـولـهـمهـندهـكان

ئيسستا گوي بگرن، ئهـى
 دهـولـهـمهـندهـكان بگريـن و شيوهـن بـكهـن
 بؤ ئهـو نهـگبهـتبهـى بهـسهرتان ديت. ²
 سامانهـ كهـتان گهـندهـل بووه،
 بهـرگهـ نايابهـكانـتان مؤرانهـ
 لـيـى داوه، ³ زيـرو زيوتان ژهـنگ

⁷ جا ملكهـچى خودا بنو
 بهـرهـلـستى شهـيتان بـكهـن تا ليتان
 هـلـيـت. ⁸ نزيك بنهـوه لهـخودا ئهـويش
 ليتان نزيك دهـبيتـهـوه. دهـستـان پاك
 بـكهـنهـوه ئهـى گوناـهـباران، دلـتان
 خاوين بـكهـنهـوه ئهـى راپارهـكان. ⁹
 خهـفـهـت بخون و بگريـن و شيوهـن
 بـكهـن، تا پيكهـنيتان بيت بهـگريان و
 خوـشـيتان بيت بهـناخوـشى. ¹⁰
 لهـبهـردهـم خوداوهـند خوـتان بهـنـزم
 رـاگـرن ئهـوسا خودا بهـرزتان
 دهـكاتـهـوه.

¹¹ ئهـى برايان با كهـستان بهـخراپه
 باسى ئهـوى ديكهـتان نهـكات، چونـكه
 ئهـوى بهـخراپه باسى براكهـى بكات
 ياخود حوكمى بهـسهر بدات ئهـوا
 بهـخراپه باسى شهـريعت دهـكات و
 حوكمى بهـسهر دهـدات. گهر تـؤ
 حوكم بهـسهر شهـريعت بدهـيت، ئهـوا
 تـؤ كاري پـي ناكهـيت بهـلكو خوـت
 دهـكهـيت بهـدادوهـر بهـسهر بهـوه. ¹²
 لهـكاتـيـك يهـك شهـريعتـدانـهـرو يهـك
 دادوهـر ههـيه، ئهـوهـى دهـتوانـيت
 حوكمى رزگار بوون و لهـناوچوون
 بدات. بهـلام تـؤ كيـى تا حوكم بهـسهر
 نزيكهـ كهـت بدهـيت؟

لهيه كترى مه كهن، تا حوكمتان بهسهر نه دريټ، ئه وهتا دادوهر له بهر دررگا وه ستاوه.

¹⁰ برايان، نموننه وهر گرن له دانبه خو گرتنى ئه و پيغه مبه رانه له كاتى ئازار كه به ناوى خوداوه ند دواون ¹¹ خوژگه ده خوازى به وانه ي دان به خو يان ده گرن، دانبه خو گرتنى ئه يوبستان بيس توه و ده زانن چو ن خوداوه ند پادا شتى دا يه وه، چونكه خوداوه ند دلنه رمى و به زبى زوره .

¹² برايان، له پيش هه موو شتيك سويند مه خو ن، نه به ئاسمان و نه به زه وى و نه به شتى ديكه. بهلكو با قسه تان به به لى بيت گهر و ابو، به نه خي ر بيت گهر وانه بو، ئه گينا تاوانبار ده كرين.

نويز به باوه روه

¹³ گهر له ناوتان يه كيك هه يه له ناخوشى بيت؟ با نويز بكات. گهر له ناوتان يه كيك هه يه له خو شى بيت؟ با به گورانى ستايشى خودا بكات. ¹⁴ گهر له ناوتان يه كيك هه يه نه خو ش بيت؟ با پيرانى كو مه لى با وه رداران بانگ بكات نويزى له سهر بكه ن و

لى داوه، ژه نكه كه شيان ده بيت به شايهت به سهرتان و وهك ئاگر گوشتتان ده خوات، ئه ممش ئه و سامانه يه كو تان كر دو ته وه بو رور زانى دوايى. ⁴ ئه وه تا كرى ئه و كرىكارانه ي كاربان كر دو وه له كي لگه كه تان و نه تان داوه، هاوار ده كات و شكاتتان لى ده كات. وا هاوارى دروينه كه ران گه يشته گو تى خوداوه ندى ده سه لاتدار. ⁵ له سهر زه وى به نازو نعيمهت و خو شى ژيان، خو تان تير كر دو وه وهك بهر خيكي قله و بو رور زى سهر برين. ⁶ حوكمتان به سهر بى تاوان داوه و كوشتو تانه، ئه و يش بهر هه لستيتان ناكات.

دانبه خو گرتن له ئازار

⁷ بو يه ئه ي برايان دانبه خو تان بگرن تا هاتنه وه ي خوداوه ند. سه ير بكه ن چو ن جوتيار چاوه رپى زه ويه كه ي ده كات به رو و بو ومى چاكي بداتى و دان به خو ي دا ده گرى بو بارانى پايزو به هار. ⁸ ئيوه ش به هه مان شيوه دانبه خو تان بگرن و ووره تان بهرز بكه نه وه، چونكه هاتنه وه ي خوداوه ند نزيك بو وه ته وه. ⁹ ئه ي برايان شكات

به ناوی خود او ندهوه چه وری
 بکه ن! ¹⁵ نهو نویژهی به باوهر
 ده کریست نه خوش چاک
 ده کاته ووهو خود او نند
 هه لی ده سینیته وه، گهر گوناهیکی
 کرد بیست خودا لی خوش ده بیست. ¹⁶
 لای یه کتری دان به گونا هه کانتان
 بنین، نویژ بکه ن بۆ یه کتری تا
 چاک بنه وه، نویژی گهر می مروقی
 راست و دروست زور کاری گهره.
¹⁷ نه لیس مرۆفیک بوو وهک
 ئیمه، به گهر می نویژی کرد تا باران
 نه باریت، ئیتر بۆ ماوه ی سی سالو
 نیو باران نه باری له سه ر زه وی. ¹⁸
 ئینجا جاریکی دیکه نویژی کرده وه،
 ئیتر باران باری و زه وی هاته بهر.
¹⁹ نه ی برایان، گهر یه کیکتان
 ریگای راستی وون کردو یه کیکی
 دیکه تان گهر اندیه وه، ²⁰ نه و بزنان
 نه وه ی گونا هه باریک بگهر پینته وه
 له ریگای گومرایی، ده ورنیک
 له مردن رزگار ده کات و زور
 گونا هیش ده شارپته وه.

یه کهم نامه په ترۆس

په ترۆس نامه یی یه کهمی بو ټهو باوهر دارانه نارد، ټهواندی به گهلی خودا
ناویان دهبات که له باکور یی ټاسیای بچووک (تورکیای ټیستا) پهرش و
بلا و بپورنه وه. مه بهستی سه ره کی ټهم نامه یه هاندانه بو بهرگه گرتنی
چه و ساندنه وه و نازاردان له پیناوی باوهره که یان.

بو گه یشتن بهم مه بهسته نو سه ر مزگی نی عیسی مه سیح به بیر خو ټنه رانی
ده ه ټیته وه، ټه وه ی به مردن و هه ستانه وه و هاتنه وه ی هیوای بو جیهان هینا.
بۆیه له سه ریانه هه مو و چه و ساندنه وه یه ک وهری گرن و بر و ا بکه ن ټه وه
تاقیکردنه وه ی راستی باوهر پانه، له سه ر ټه مه ش پاداشت وهرده گرن روژی
ده ر که و ټنی عیسا.

هیوایه کی زیندوو به هه ستانه وه ی

عیسای مه سیح له نیو مردووان،⁴ بو
میراتیك بنبر نایی و گلاو نایی و
کو تایی بو نیه و بو ئیوه له ټاسمان
هه لگی راوه،⁵ کئیه به ه ټزی خودا
پاریزراون به باوهر، بو ټهو رز گاریه ی
ټاماده یه له کو تایی زه مانه را بگه یبری.
⁶ ټه وه ی پی دلخوش ده بن،
هه رچه نده بو ماو یه کی کهم نازار
ده چی ټن به ده ست تاقیکردنه وه
جو را و جو ره کان،⁷ تا راستی باوهر تان
ده ر که و ی، که له ز ټری له ناو چوو
به نر ختره به ټاگر تاقی ده کر ټه وه،
ټه مه ش ده بیته هوی شو کو مه ندی و
ستا یش و ر ټز له کاتی را گه یاندنی
عیسای مه سیح.⁸ ټه وه ی ټه تان بیوه
خوش تان ده و ی، هه رچه نده ټه وه ی

1

له په ترۆس، نیراوی عیسی مه سیح،
بو نامۆکان و ده ر به ده ره کان
له پونتس و غه لاتیوه که پدۆکیه و
ټاسیا و بیسی نیه،² ټه وان ه ی
هه ل ټر ټراون به گو ټره ی زانی نی
پیشووی خودای باووک و به رو حی
خوی پاک و پیرۆزی کردن بو
گو ټر پاره لئو و پرژاندنی خو ټنی عیسی
مه سیح به سه ریان. به ره که ت و
ټاشیتان به سه ردا برژی.

ستا یشی خوا بو هیوای زیندوو

³ پیرۆزه خودا باوکی
خودا و ه ندمان عیسی مه سیح! که
له سایه ی به زه ییه مه زنه که ی ټه و ټی مه
سه ر له نوی له دایک بو وینه وه بو

به ته و او ی له سهر نهو بهره کته دانین
 که له راگه یاندنی عیسی مه سیحه وه
 دیت. ¹⁴ وه مندالتی گو پرایهل بن،
 به د وای ئاره زووه کونه کانتان
 مه که ون وه کاتی نه زانیتان، ¹⁵
 به لکو چون نهوه ی بانگی کردون
 پاک و پیروزه، ئیوهش پاک و پیروز بن
 له هه موو هه لسو که وتیک، ¹⁶ چونکه
 له کتیبی پیروز نو سراوه: پاک و پیروز
 بن، چونکه من پاک و پیروزم. ¹⁷
 نه گهر به باوک بانگی بکن، نهوه ی
 به بی لایه نگیری حوکم دودات، ههر
 که سیک به گویره ی کرده وه کانی،
 که واته به ترسه وه بژین له سهرده می
 نامو بیتان. ¹⁸ ئیوهش ده زانن چون
 کرانه وه لهو ری سازه پوو چانه ی
 له باوک و بایرانتان بۆتان ما بووه وه.
 نهو کرینه وه هیش به شتی له ناو چوو
 نه بوو وه زپرو زیو، ¹⁹ به لکو
 به خو تیک ی گران به ها ههروهک
 له بهر ختیک ی بی کهم کور، که خو تیک ی
 مه سیحه. ²⁰ له پیتش دروست کردنی
 جیهان هه ل بژیرا بوو، به لام له م
 سهرده مانه ی دوایی دهر کهوت که
 له پیناوی ئیوه دا بوو. ²¹ نهوه ی
 به هویوه باوه رتتان به خودا کرد،
 نهوه ی له نیو مردووان زیندووی

ئیس تا نایینن باوه ری پی ده که ون
 دلخوش ده بن به شیوه یهک زمان
 ناتوانی باسی بکات، خوشیبه کی
 مه زن، ⁹ چونکه له ئه نجامی باوه رتتان
 رزگاری دهر وونتان به دسه ت
 ده هین.

¹⁰ نهو رزگاری به ی پغه مبه ران
 به دوایدا ده گهران و پیشینیان ده کرد
 سه باره ت بهو بهره کته ی بۆ ئیوه یه،
¹¹ ده گهران چ بارو دؤ خیک یاچ
 کاتیک بوو رؤحی مه سیح دیاری
 کردووه لای نهوان، کاتی له زووه وه
 باسی نهو ئازارانه ی مه سیحیان
 کردووه که ده یچیژی و نهو
 شکو مه ندیه ی دوا ی دیت. ¹² نهوانه
 خودا بو ی ئاشکر اکردن خزمه تی
 خو یان نه ده کرد، به لکو خزمه تی
 ئیوه یان ده کرد، کاتی دهر باره ی نهو
 شتانه قسه یان کرد که ئیستا پیتان
 راگه پینا له لایه ن نهوانه ی مزگینی
 راده گه پینن به رؤحی پیروز، نهوه ی
 له ئاسمانه وه ئیراوه، فریشته کانیش به
 په روشن بۆ بیننی.

بانگه واز بو پاک و پیروزی

¹³ بویه بامیشکتان له ئاماده باشی
 بیت، ووریا بنو هیوای خو تان

کرده و هو شکۆمهندی پی به خشی، تا هیواو باوهرتان له خوداوه بی.²² دهر و نستان پاک بکه نه وه به گو پرایه لیتان بۆ راستی و بۆ خوشه ویستیه کی راسته قینه ی برایانه، به پهرۆشه وه یه کتیتان خوش بوی له دله وه.²³ ئیوه سه ر له نوی له دایک بو نه وه، نه ک به تو ویکی له ناوچوو، به لکو به تو ویکی نه مر، به ووشه ی چه سپاو و زیندوی خودا.²⁴ چونکه له کتییی پیرو ز نو سرا وه: {هه موو مرۆفیک وه ک گز و گیا وایه و هه موو شکۆمه ندیه که ی وه ک گولی باخ وایه. گز و گیا ووشک ده بی و گول هه لده وه ری،²⁵ به لام ووشه ی خودا وه ند تاهه تایه ده میتی.} ئه ووش ئه و ووشه یه یه که مز گیتیتان پیدرا.

به ردی زیندوو

2

که واته خۆتان له هه موو رق و کینه و فیلتازی و دوور وویی و چاویسی و بوختانی ک دوور بکه نه وه.² ههروه ک مندالتی ساوای تازه له دایک بوو هه زتان له شیر ی رۆحی پاک و بیگه رد بی، چونکه به مه گه وره ده بن به ره و زرگاری.³ چونکه تامی چاکی

خودا وه ندتان چیژتوو ه.

⁴ ئه وه ی بۆ لای دین، به ردی کی زیندوو له لای نه خه لک ره تکراره ته وه، به لام له لای نه خودا هه لئیزیرا وه و گرانه هایه،⁵ ههروه ها ئیوه ش وه ک به ردی زیندوی بنیادنراون له خانوویه کی رۆحی، تا بن به کاهینی پیرو ز، بۆ پیشکesh کردنی قوربانی رۆحی که جیی ره زامه ندی خودا بی به هو ی عیسا ی مه سیحه وه.⁶ چونکه له کتییی پیرو ز هاتوو ه: {ئه و له شاری داود به ردی ک داده نی م، ئه ووش به ردی بناغه یه و هه لئیزیرا وه و گرانه هایه. ئه وه ی باوه ری پی به یخی شه رمه زار نابی.}⁷ بۆیه بۆ ئیوه که باوه رتان هینا وه ئه وه گرانه هایه، به لام بۆ ئه وانهی باوه ریان نه هینا وه، {ئه و به ردی وه ستاکان ره تیان کرده وه بوو به به ردی بناغه،} ⁸ ههروه ها: {ئه و به ردی ده بیته کو سپ بۆ خه لکی و ده بیته مایه ی که وتیان.} ئه وانه ساقه ده که ن، چونکه ملکه چی ووشه ی خودا نین، هه ر بۆ ئه و چاره نو سه ن.

⁹ به لام ئیوه ره گه زیکی هه لئیزیرا ون، کاهینی پادشاهانه ن، نه ته وه یه کی پیرو ز ن، گه لی تابسه تی

له بهر كردن،⁴ بهلكو با جوانيتان له ناو دلتان شاراوه بى، گه وهه ريكي له ناو نه چوو، روحيكي نيان و نارام، نه وهى لاي خودا زور گرانه هايه.⁵ بهم شيويه ژنه پيروزه كان له كوئا خويان به وه جوان ده كرد، پشتيان به خودا به ست بوو، گوٲر ايه لى ميړده كانيان بوون،⁶ وهك چوٲن ساره گوٲر ايه لى ئيبراهيم بوو، به گه وره بانگي ده كرد. ئيوش ئيستا كچى نه ون گهر كرده وتان باش بيت و هيچ شتيك نه تان ترسيٲى.

⁷ ئيوش نهى ميړده كان به شيويه كه بزين هه ستى ژنه كانتان له بهر چاو بگرن، ريزيان بگرن، وهك ره گه زيكى لاواز تر به شداريتان ده كهن له ميراتى بهر كه تى ژيان، تاكو نوٲزه كانتان كوٲسبى تى ته كه وٲت.

بهر گه گرتنى نازار له پيناوى راستى
⁸ له كوٲا ييدا، با هه مورتان يهك
 بيرو راتان هه بى، يهك هه ست و
 خو شه ويستى برايانه تان هه بى،
 به زه بى دارو روچ سووك بن.⁹
 وهلامى خراپه به خراپه مه ده نه وه،
 هه ووه ها جنٲيو به جنٲيو، بهلكو

هيچ گونا هيكي نه كرد بوو، فروفٲل له ليوه كانى نه هات بوونه دهره وه.²³ كاتى جنٲيو پى ده در، به جنٲيو وهلامى نه ده دايه وه، يا خود نازار ده در، هه ره شهى نه ده كرد، بهلكو ده دايه ده ست نه وهى حوكمى داد پهره و ره ايه.²⁴ نهو گونا هه كانى هه لگرتين له له شى خوٲى له سه ر دار، تا ئيمه بمرين سه باره ت به گونا وه بو راست و دروستى بزين. به هوٲى برينه كانى نهو چاكو نه وه.²⁵ چونكه ئيوه وون بوون وهك مهر، به لام ئيستا گه رانه وه لاي شوان و شوانيش چاو ديٲرى گيانتان ده كات.

گوٲر ايه لى ناو مان 3

هه ووه ها ئيوش نهى ژنه كان گوٲر ايه لى ميړده كانتان بن، گهر هاتوو هه نديكيان گوٲر ايه لى ووشهى خودا نه بوون، نهوا ژنه كانيان ده وتوان بيان هينن بو با وهر ته نها بهر وه شتيان و به بى ووشه،² كاتى نهوان ترسو ريزو ره ووشتى پاك تان بينن.³ هه ووه ها جوانيتان با جوانى دهره كى نه بيت وهك نه گريجهى قوٲو زٲر به خو وه كردن و جلى باش

نه وانه ی به خراپه باسی په وشته
 باشه کانتان ده کهن که له مه سیح
 دایه، شهرمه زار بن. ¹⁷ بویه باشتره
 له بهر کرده وی باش نازار بدرین،
 گهر خواستی خودای له گهل بی،
 نه که کرده وی خراب. ¹⁸ چونکه
 مه سیح له پیناوی گوناه جاریک بؤ
 هه مووان مرد، واته بیتوان بؤ
 تاوانباران مرد، تال له خودامان
 نزیک بکاته وه، مردوو به له ش و
 زیندوو به رچ، ¹⁹ نه وهی رژیشت و
 مزگیننی به رچ به بندکراوه کان دا، ²⁰
 نه وانه ی له کونا یاخی بوون، کاتی
 خودا به له خو بووردووی چاوه روان
 بوو له رژیشتی نوح، له کاتی
 دروست کردنی که شتیبه که، نه وهی
 ژماره یه کی که م، واته تنها هه شت
 که س تیایدا رزگار بوون له ناو ناو.
²¹ نه مهش هیمای له ناوه لکیشانه،
 که نیستا نیوه رزگار ده کات، نه که
 به سرپینه وهی پیسی له ش، به لکو به
 په یمانی ویزدانیکی پاک له گهل خودا،
 به هوی هه ستانه وهی عیسی مه سیح
 له نیو مردووان، ²² نه وهی به ره و
 ناسمان رژیشت و له دهسته راستی
 خودا دانیشت، فریشته کان و
 ده سه لاتداره کان و به هیزه کان

به پیچه وانه وه داوای پیروزی بکه ن و
 بزنان نیوه بؤ نه مه بانگ کراون،
 تا کو بن به میراتگری پیروزی. ¹⁰
 چونکه نه وهی بیه وی خوشه ویستی
 ژبان و رژیشتی باش بیینی، با زمانی
 له خراپه و نیوه کانی له فیلبازی
 بپاریزی، ¹¹ با واز له خراپه به نیشت و
 چاکه بکات، با به داوی ناشتیدا
 بگه ری و هه ولتی بؤ بدات. ¹² چونکه
 چاوه کانی خودا وه ند له سره
 راست و دروستانه و گوپی بؤ
 نو یزه کانیان راگرتوه. به لام رووی
 خوی و هر گپراوه له بهد کاران. {
¹³ که واته کی نازارتان ده دات
 گهر نیوه دلگهرم بوون بؤ چاکه؟ ¹⁴
 به لام گهر نازارتان چیژت له پیناوی
 راست و دروستی، نه و خوزگه تان
 بی ده خوازی. { له وهش مه ترسن که
 نه وان لپی ده ترسن، مه توفن. ¹⁵
 به لکو مه سیح پیروز بکه ن له دلتان و
 وه خودا وه ند ریزی لی بگرن،
 هه روه ها به رده وام ناماده بن بؤ
 وه لام دانه وهی هه ریه کی پرسی
 سه باره ت به م هیوا یه له نیوه دایه،
 نه وهش ده کهن با به رچ سوکی و
 ریز بیت. ¹⁶ هه روه ها ویزدانیکی
 باشتان هه یه، تا کاتی جنیوتان پیدراو

ملكە چن بۆي.

نوڭزە كانتان.⁸ لەسەر ووی ھەموو شتیکیش با خۆشەو یستیتان بۆ یە كتری بەھێر بیّت، چونكە خۆشەویستی زۆر گوناھ دادەپۆشی. ⁹ میواندار یەتی یە كتری بکەن بەھیی مشت و مەر. ¹⁰ باھەر یەك لەئێو بەگۆیرە ی ئەو بەھەر یە ی وەر یگرتوو، خزمەتی یی بکات لەنیوان یە كتری، وەك بریکاریکی باش لەسەر بەرە کەتە جوړا و جوړە کانی خودا. ¹¹ ھەر یە کێك قسە بکات با وەك وو شە کانی خودا بیّت، ھەر و ھا گەر یە کێك خزمەتی کرد با وەك ئەو بیّت توانای لەخودا و ھەر گرتیّت، تاكو خودا لەھەموو شتیک شكوډار بیّت بەعیسای مەسیح، بۆ ئەو شكو مەندی و دەسلەت تاهەتایە. نامین.

وەك قوتابی مەسیح ئازار بدرین

¹² خۆشەو یستتان، لاتان سەیر نەیی کاتی تەنگو چەلەمە ی سوتینەر توشتان دیت بۆ تاقیکردنەوتان، وەك بلی شتیک سەیرتان بەسەر ھاتوو. ¹³ بەلكو دلخۆش بن ھەر وەك بەشداریتان کرد لەئازارە کانی

چەكدار بوون بەو بیرو پایە

4

وەك مەسیح بەلەش ئازاری چیت، ئێو ش خۆتان بەو بیرو پایە چەكدار بکەن، چونكە ئەو ی بەلەش ئازار بچیت لەگوناھ کردن دەوستی، ² ئەو کاتە ی ماوہ لەژیان بەلەش بۆ ئارەزووہ مرۆفە کەن نەزی، بەلكو بۆ خواستی خودا. ³ جا بەستانە ئەو کاتە ی بەسەرتان برد بەگۆیرە ی خواستی بی باوہران، لەبەر ھەللائی و ھەوہ سبازی و سەر خۆشی و رابواردن و ئاھەنگی مە ی خواردنەوہ و بت پەرسی گەندەل. ⁴ ئەوان سەرسام دەبن، چونكە ئیستا بەشدار ی ناکەن لەھەمان بەدەر و شتی، جینیو یشتان پی دەدەن، ⁵ بەلام ئەوان دەیی حیسابی خۆیان بدەن بەو ی ئامادە یە حوكم بەسەر مردوو و زیندوو و بان. ⁶ بۆیە مزگینی بوانەش درا کە ئیستا مردوون، تاكو بەگۆیرە ی مرۆف لەلەش حوكم بدرین، بەلام بەگۆیرە ی خودا لەرۆح بژین. ⁷ کۆتایی ھەموو شتیک نزیك بوو تەوہ، بۆیە ژیر و چاو کراوہ بن بۆ

شوانى مېڭەلى خودا

5

داوا لەو پیرانە دەکم که لەگەلتانن،
 من وەك پیرنکی هاوریانم و شایهتی
 نازارەکانی مەسیح و بەشداربووی ئەو
 شکۆمەندیەم کهوا رادەگەئسری،²
 مېڭەلی خودا بلەووەپرئسین که
 لەنیوانتاندایەو چاودپیری و خزمەتبان
 بکەن، ئەو کارەش بەزۆر نییە، بەلکو
 با بەویستی خۆتان بێ ھەر وەك خودا
 دەیەوی، ھەر وەها بۆ دەسکەوتی
 شەرمەزار نەبێ بەلکو بەجالاکییەو
 بێ،³ ھەر وەها خۆتان مەسەپسین
 بەسەر ئەوانە میراتی خودان، بەلکو
 خۆتان بکەن بە نموونە بۆ مېڭەل.⁴
 کاتیکیش سەرۆکی شوانەکان
 دەر دەکەوی ئیو تاجی نەمری
 شکۆمەندیان دەست دەکەوی.

کئیۆش ئەی لاوہکان ملکہچی
 پیرەکان بن، ھەر وەها ھەمووتان
 رۆح سووکی لەبەر خۆتان بکەن
 سەبارەت بەیەکتەری، چونکە خودا
 بەربەرەکانی لەخۆبایان دەکات،
 بەلام بەرەکتەتی دەبەخشێ
 بەرۆح سووکهکان. { بۆیە⁶
 رۆح سووک بن لەژێر دەستی بەتوانای
 خودا، تالەکاتی خۆی بەرزتان

مەسیح، تاکو زیاتر دلخۆش بن
 لەکاتی راگەیانندی شکۆمەندیەکی.
¹⁴ گەر جینیوتان پندرا لەپیناوی ناوی
 مەسیح، ئەوا خۆزگەتان
 بێ دەخوارزی، چونکە رۆحی
 شکۆمەندی و رۆحی خودا دیتە
 سەرتان.¹⁵ با کەستان نازار نەچیژی
 وەك بکوژیک یا دزیک یا بەدکاریک
 یاخود وەك یەکیک دەست
 لەکاروباری خەلکی وەربدات،¹⁶
 بەلام گەر وەك قوتایی مەسیح نازار
 بدرین شەرم مەکەن، بەلکو لەسایە
 ئەو ناوہ ستایشی خودا بکەن.¹⁷
 چونکە کاتی لپیرسینەوہ ھاتووہو
 بەخانەوادە خودا دەست
 بێ دەکات، گەر بەئیمەوہ دەست
 بێ بکات، باشە دەبێ کۆتایی ئەوانە
 چی بێت کہ گوێراپەلتی مزگینی
 خودا نین.¹⁸ کئیی پیرۆز دەلتی: {
 گەر مەرۆفی راست و دروست
 بەھەولو کۆشش رزگاری بێ، دەبێ
 چارەنووسی گوناھبارو خوانەناس
 چی بێ؟¹⁹ بۆیە ئەوانە نازار
 دەدرین بەگوێرە خواستی خودا،
 باخویان بەدەنە دەست دروستکەری
 سەرراست لەچاکە کردن.

هەلبەت ئېرراو، سالاوتان لى دەكات،
 ھەروەھا مەرقۇسى كورم سالاوتان
 لى دەكات.¹⁴ سالاو لەيەكتى بکەن
 بەماچى خۆشەويستى. داواى ناشتى
 بۆ ھەموو لايەكتان دەكەم، ئېو ھە
 لەمەسېح دان.

بکاتەو. ⁷ ھەموو گېروگرفته کانتان
 بىخەنە سەر ئەو، چونکە ئەو بايەختان
 بى دەدات.
⁸ چاواکراو ە بنو ئېشک بگرن،
 چونکە شەيتانى دوژمىنتان وەك
 شىرېكى بە نەرنەر لەدەووروپشتان
 دەسورپتەو، دەگەرى بەدواى
 يەكېك تا بىخوات. ⁹ بەربەرەکانى
 بکەن و چەسپاوبن لەباوەر، بزاندن
 خوشک و براکانىشتان ھەمان نازار
 دەچىژن ئەوانەى وا لەجىھان.¹⁰
 ھەروەھا خوداى ھەموو بەرەكەتېك،
 ئەو ەى بانگى كەردووين بۆ
 شكۆمەندىيە نەمرەكەى لەعيساى
 مەسىحدا، دواى ئەو ەى تۆزېك
 نازارتان چىژت، ھەر خۆى
 نوى كەرەو ەو چەسپىنەر ە بەھىر كەر ەو
 بناغەدانەرى ئېو ەى.¹¹ بۆ ئەو ە
 دەسەلات تاهەتايە. ئامىن

بەرەكەتى راستى خودا

¹² بەھۆى سلفانوس، كە بەبراى
 سەرراستى خۆمى دەزانم، بەكورتى
 ئەم نامەيەتان بۆ دەنووسم، تىايدا
 ھانتان دەدەم شايەتى دەدەم ئەمە
 بەرەكەتە راستەكەى خودايە. تىايدا
 بچەسپىن.¹³ ئەو ەى لەبابل وەك ئېو ە

دووه م نامه په ترؤس

نامه‌ی دووه‌می په ترؤس ناراسته‌ی ناوه‌ندیکی فراوانی باوه‌رداران کراوه. مده‌به‌ستیشی دژایه‌تی کردنی ماموستا درؤزنه‌کان و نه‌و به‌رله‌ایه‌ی به هؤی فیرکردنه‌کانیان باؤده‌بیته‌وه. وه‌لامدانه‌وه‌ی راستی باوه‌ردارانیش ده‌بی‌ئه‌وه‌بی، خوداو خوداوه‌ند عیسای مه‌سیح به‌راستی بناسن. نه‌م ناسینه‌ش له‌وانه‌وه‌رگرن که خو‌یان مه‌سیحیان بینوه‌و ناسیوانه. په‌ترؤس له‌م نامه‌به‌دا زیاتر گرنگی به‌وه‌داوه‌که هه‌ندیک که‌س ووتویانه مه‌سیح جاریکی تر ناگه‌رپته‌وه. نه‌ویش ده‌لئی دره‌نگ هاتنه‌وه‌ی مه‌سیح، نه‌وه ده‌گه‌ینی خودا نایه‌وی که‌س له‌ناو‌بچی، به‌لکو هه‌موو خه‌لکی له‌گونه‌کانیان بگه‌رپنه‌وه‌و تزیه‌بکه‌ن.

1

به‌هؤی نه‌و به‌شداربین له‌سروش‌تی خودایی و راپکه‌ین له‌و گه‌نده‌لیه‌ی جیهان که له‌ناره‌زروی خراپدایه. که‌به‌ر نه‌وشه‌زور چالا‌کانه⁵ ره‌نج ده‌ده‌ن تال‌له‌باوه‌رتان ره‌وشت‌به‌رزی بکه‌وی‌سته‌وه، له‌ره‌وشت‌به‌رزی زانیاری،⁶ له‌زانیاری خو‌راگری، له‌خو‌راگری دانسه‌خو‌گرتن، له‌دانسه‌خو‌گرتن خو‌اناسی،⁷ له‌خو‌اناسی هه‌ست‌وسو‌زی براریانه، له‌هه‌ست‌وسو‌زی براریانه خو‌شه‌ویستی.⁸ چونکه گه‌ر نه‌وانه‌تان تیادا بی‌ت و زیاد بکات، نه‌وا ده‌تانپار‌یزیت له‌وه‌ی ته‌مه‌لو‌بی به‌روبووم بن له‌ناسینی خوداوه‌ندمان عیسای مه‌سیح.⁹ چونکه نه‌وه‌ی نه‌و

له‌شه‌معون په‌ترؤسه‌وه، به‌نده‌و نیرراوی عیسای مه‌سیح، بو‌نه‌وانه‌ی به‌هؤی راست‌ودروستی خوداو رزگار که‌رمان عیسای مه‌سیح باوه‌رپکی به‌نرخ‌ی وه‌ک باوه‌ری ئیمه‌یان ده‌سکه‌وتووه.² بابه‌ره‌که‌ت و ناشتی زیاد بی‌ت بو‌تان، به‌ناسینی خوداو عیسای خوداوه‌ندمان.

هه‌لیژاردن و بانگه‌وازی خودایی

³ هیزه خوداییه‌که‌ی هه‌موو شتیکی سه‌بارت به‌ژیان و خوداناسی به‌ئیمه‌به‌خشیوه، به‌هؤی ناسینی نه‌وه‌ی بانگی کردین بو‌شکو‌مه‌ندی و ره‌وشت‌به‌رزی،⁴ نه‌وه‌ی به‌هؤیه‌وه به‌لینه‌به‌نرخ و مه‌زنه‌کامان پیدرا، تا

شتانهی تبادا نه بی ئەوا کوێرو
 کهمبینه، ههروهها لهیادی چوو
 لهگوناها کۆنه کانی پاکبیتهوه.
¹⁰ بۆیه برایان زیاتر دلگهرم
 بن بۆ چه سه پاندنی
 هه لـ بژاردن و بانگهوازیه کهتان،
 چونکه گهر ئهوه تان کرد ئەوا
 هه رگیز ناکهون،¹¹ ههروهها
 پيشوازییه کی گهرمتان لی ده کری
 بۆ چوو نه ناوهوهی پادشاهیتی نه مری
 خوداوه نـدو رزگار کهرمان عیسی
 مه سیح.

¹² بۆیه بهردهوام دهمهوی بهبیرتان
 بینهوه سه بارهت بهو شتانه،
 هه رچه نـده ئیوه ئیستا ده باناسنو
 چه سپاون له سه ر ئەو راستیهی لاتانه.
¹³ من به راستی ده زاتم، تا له چادری
 ئەم له شه دام، هۆشیار تان بکه مه وه به
 وه بیره اتنه وه،¹⁴ چونکه ده زاتم
 دا که نـدنی ئەم چادرم ﴿مردم﴾
 نـزیک بووه ته وه، ههروهک
 خوداوه نـدمان عیسی مه سیح بۆی
 ده ر خستم.¹⁵ ههروهها هه ولده دم تا
 دواي رۆیشتم هه موو ئەو شتانه تان
 وه بیره بیه وه.

شایه تی نه گۆری نـیراوان
¹⁶ چونکه ئیمه دواي ئەفسانهی
 دروست کراو نه که وتین، کاتی هاتنی
 خوداوه نـدمان عیسی مه سیح و
 هیزه که یمان پی ناساندن، به لکو به چاو
 شایه تی مه زنی توانای نهوین.¹⁷
 له بهر ئه وهی کاتی ئەو ریزو
 شکۆمهندی له خودای باوک
 وه رگرت، ده نگیک له خودای
 شکۆداری مه زنه وه بۆی هات و
 وتی: (ئهمه به رۆلهی خو شه ویستم،
 نه وهی زۆر پـی دلشادم)،¹⁸ ئیمه ش
 گویمان لهم ده نگه بوو که له ئاسمانه وه
 هات، کاتی له شاحی پیروز له گه لی
 بووین.¹⁹ ههروهها ووشه ی
 پیغه مبه رانمان هه یه و زیاتر جیگای
 متمانه یه. چاک ده که ن گهر
 ناگاداری بن و سه رنج بۆ ئەوه بده ن
 وهک بۆ چراهه کی گه شاهه
 له شو ئینکی تاریک، تا رۆژ هه لدیت و
 نه ستیره ی به یانی له دل تان
 ده رده کهوی.²⁰ له پيش هه موو شتیك
 پیوسته نه وه تیگه ن، که هه موو
 ووشه یه کی کتیبی پیروز
 به لیکدانه وه یه کی تابه تی یه کیك
 روون نایبته وه،²¹ چونکه هه رگیز هـیچ
 ووشه یهک به خواستی مروّف نه هاتوه،

شایه تی نه گۆری نـیراوان
¹⁶ چونکه ئیمه دواي ئەفسانهی
 دروست کراو نه که وتین، کاتی هاتنی
 خوداوه نـدمان عیسی مه سیح و
 هیزه که یمان پی ناساندن، به لکو به چاو
 شایه تی مه زنی توانای نهوین.¹⁷
 له بهر ئه وهی کاتی ئەو ریزو
 شکۆمهندی له خودای باوک
 وه رگرت، ده نگیک له خودای
 شکۆداری مه زنه وه بۆی هات و
 وتی: (ئهمه به رۆلهی خو شه ویستم،
 نه وهی زۆر پـی دلشادم)،¹⁸ ئیمه ش
 گویمان لهم ده نگه بوو که له ئاسمانه وه
 هات، کاتی له شاحی پیروز له گه لی
 بووین.¹⁹ ههروهها ووشه ی
 پیغه مبه رانمان هه یه و زیاتر جیگای
 متمانه یه. چاک ده که ن گهر
 ناگاداری بن و سه رنج بۆ ئەوه بده ن
 وهک بۆ چراهه کی گه شاهه
 له شو ئینکی تاریک، تا رۆژ هه لدیت و
 نه ستیره ی به یانی له دل تان
 ده رده کهوی.²⁰ له پيش هه موو شتیك
 پیوسته نه وه تیگه ن، که هه موو
 ووشه یه کی کتیبی پیروز
 به لیکدانه وه یه کی تابه تی یه کیك
 روون نایبته وه،²¹ چونکه هه رگیز هـیچ
 ووشه یهک به خواستی مروّف نه هاتوه،

به لکو خه لکی له سهر دهستی رږحی
پیرؤز قسه ی خودایان کردوه.

ماموستا درؤز نه کان 2

به لام له نیو خه لك پیغه مبهری درؤزن
دهر کهوتن، ههروهك له نیوانتان
ماموستای درؤزن دهرده کهون
ئهوانه ی له خوړیانه وه به نه پئی
فیر کردنی چهوتی له ناو بهر ده هینه
ناوه وه، ته نانه ت نکۆلی له خودا وهند
ده کهن ئه وه ی ئهوانی کرپه وه،
به مهش له ناو چوونیکي خیرا به سهر
خویان ده هینن.² خه لکیکی زؤریش
دوای بیرورا له ناو چووه که یان
ده کهون، ههروهها به هزی ئهوان
رپیازی راستی نه فره تی له ده کری.³
له چاو چنؤکیان به قسه ی فروفیل
بازرگانیتان پی ده کهن، ئهوانه ی
له کونه وه حو کمیان به سهر دا دراوه
ئه مهش به تال ناپیته وه له ناو چوونیان
چاو پووشی له تا کری.

⁴ چونکه گهر خودا به زه یی
به فریشته به د کاره کان نه هات پیته وه
کاتی گونا هیان کرد، به لکو
فرپی دانه دوزه خو له قوولایی تاریکی
له ژیر چاو دیری داینان تا رؤزی

لیپرسینه وه،⁵ ههروهها گهر به زه یی
به جیهانی کون نه هات پیته وه، به لکو
ته نهها نوحی پاراست که
مزگینی ده ری راست و دروستی بوو
له گه ل حهوت که سی دیکه، کاتی
خودا لافاوی به سهر جیهانی
خوانه ناسان هیتا،⁶ گهر خودا برپاری
تیکدانی به سهر سه دؤم و عه موره داو
ههردوو شاری کرد به خو له میشو
کردنی به په ند بو ئه و خوانه ناسانه ی
دوایی دین،⁷ گهر لئوتی پیاو چاکی
دهرباز کرد، ئه وه ی زؤر بیزار بوو
له هه لئسو کهوتی به دکاران،⁸ (چونکه
ئه و پیاو چاکه که له ناویان ژیاو گوئی
له کرده وه خراپه کانیان بوو و
به چاوی خوی بینی، رؤژ له دوای
رؤژ گیانی راست و دروستی بیزار تر
ده بوو)،⁹ گهر ئه مه وایی، خودا وهند
ده زانی چؤن خودا ناسان
له ته نگو چه له مه کانیان دهرباز بکات و
خوانه ناسان به پیتته وه له ژیر سزادان
تا رؤزی لیپرسینه وه،¹⁰ به تاییه تی
ئهوانه ی کهوتونه ته دوای هه وه سه
گلاوه کانی له شو سوو کایه تی
به ده سه لاتداری گه موره ده کهن.

چه ند چاونه ترسو که له لهره قن
سلناکه نه وه کاتی قسه ی خراب

بوو له بهر هه له کانی، کاتی
گویدر پژی لال به ده نگی مرو فانه
هاته دوان و شیتی ئه و پیغه مبه روی
راگرت.

¹⁷ ئه وانه کانی بی ئاون، هه ورن
به گه رده لولول دینو ده چن، ره شایی
تاریکی تاهه تایه بو ئه وانه هه لنگی راهه.
¹⁸ ئه وانه کاتی به قسه ی گه وروه به تال
ده دوین، به هه وه سه کانی له شو
به بهر له لایی، ئه و خه لکه
هه لده خه له تینن که تازه هه لاتون
له ده ست ئه وانه ی له خرابی دان. ¹⁹

ئه وان به لینی ئازادیان پی ده ده ن،
به لام خویان کویله ی گه نده لین،
چونکه مرۆ ده پیته کویله ی هه ر
شتیک به سه ریدا زالای. ²⁰ چونکه
ئه وانه دوا ی ئه وه ی هه لاتن له ده ست
گلاوی جیهان به هوی ناسینی
خودا وه ندو رزگار کهر عیسی
مه سیح، دوا یی ده گه رینه وه و تیایدا
تی ده که ون، ئه و کاته گلاوی به که
به سه ریان زال ده بی و کۆتابیه که بیان
خراپتر ده بی له سه ره تاکه بیان. ²¹
له بهر ئه وه باش تره ریگای
راست و دروستیان نه ناسی بو وایه
له وه ی ناسیان و هه لگه رانه وه له و
راسپارده پیرو زانه ی پیمان درا بوو. ²²

سه باره ت به شکۆداری ئاسمان ده لین،
¹¹ له گه ل ئه وه ش فریشته کان له وان
به توانا ترو به هیز ترن، قسه ی خرابی
تا وانبار کردن سه باره ت به وان نا لین
له بهر امبه ر خودا وه ند. ¹² به لام ئه وانه
وه ک ئازه لی بی می شکن، به سه رو شت
له دایک بو ونه بو را و کردن و کوشتن،
قسه ی خراب سه باره ت به شتیک
ده لین که هچی لی تینا گه ن،
به گه نده لی خویان له نا و ده چن.

¹³ به م شیویه ئازار ده چیژن وه ک
پادا شتی کرده وه خراپه کانیان. ئه وانه
به خو شییه کی مه زنی ده زانن گه ر
به در پژی ریژ له نا و ئاره زوو ه کانیان
بن. ئه وانه نیشانه ی شه ره مزاری و
که م و کورین، چیژ له ئاره زوو ه کانیان
وره ده گرن، به شدار ی خوا نه کانتان
ده که ن. ¹⁴ ئه وانه چا ویا ن به ره و
داوین پیسیه، له گونا ه نا وه ستن،
ئه وانه به ته له وه ده که ن که
نه چه سپا ون، دل تان به چا و پیسی
فی ر کرا وه، ئه وانه به راستی رۆ له ی
نه فره تن. ¹⁵ له ریگای راستی
لایان دا وه و ون بو ون، ئه وانه دوا ی
ریبازی به لهامی کوری به عور که وتن
ئه وه ی حه زی له کری پی خراپه کاری
بوو، ¹⁶ به لام دو و چاری سه ره نشت

جىھانى كۆنى داپۆشى و لەناوى برد.
 7 ھەروەھا بەھەمان ووشە ئەم زەوى و
 ئاسمانەى ئىستا واهەن و ھەلگىراون
 بۆ ئاگر، پارىزاون تا رۆزى
 لىپرسىنەو و لەناوچوونى
 خوانەناسە كان.

8 بەلام تەنھا ئەو راستىتەن لەياد
 نەچى خۆشەويستان، ئەوئىش يەك
 رۆز لاي خوداوند ھەزار سالىھو
 ھەزار سالىش يەك رۆزە. 9 خوداوند
 خاوي نىيە سەبارەت بەبەلئەكانى،
 ھەروەك ھەندى كەس ماناي خاوي
 وا تىدەگەن، بەلام لەسەرمان
 رادەوئىستى و دان بەخوى دەگرى،
 چونكە ھەز ناكات ھىچ كەس
 لەناوېچى، بەلكو ھەز دەكات
 ھەموو خەلكى رۆو و تۆبە كردن
 بىن.

10 بەلام رۆزى خوداوند وەك دز
 دىت، ئەو كاتە بەدەنگىكى بەرز
 ئاسمان نامىنى، بەئاگرىكى توندىش
 توخە كان دەتۆينەو، ھەروەھا زەوى و
 ھەموو ئەو كارانەى لەسەرى كراو
 دەسوئىرى. 11 گەر ھەموو ئەو شتانە
 لەناوېچن، ئىت پىويستە ئىو چ جورە
 مرۆقىك بن؟ دەبى ژيانىكى پىرۆزو
 لەخواترس بژىن، 12 لەچاوەروانى و

ئەوانە بەراستى ئەو پەندەيان لەسەر
 دەچەسى: (سەگ گەراپەو ھەسەر
 ئەوى پشاندىبەو)، ھەروەھا: (كاتى
 بەرازيان شۆرد گەراپەو بۆ ناو
 چلپاو).

رۆزى خوداوند 3

ئەمە دووم نامەيە خۆشەويستان بۆ
 ئىوئى دەنووسم، لە ھەردوو كيان
 بەيادى مېشكى پاكاتام ھىتاوئەو، 2
 تاكو بەيادتان بىتەو ووتەى پىغەمبەرە
 پىرۆزە كان و راسپاردەى خوداوندو
 رزگار كەر بەھوى ئىراو كاتان.

3 پىش ھەموو شتىك پىويستە ئەو
 تىبگەن، خەلكىكى گالتەچى و
 فشه كەر لەرۆزانی دواى دىن، دواى
 ئارەزوو خراپە كانىان دەكەون، 4
 دەلئىن: (كوانى بەلئىنى گەرانەوئى
 مەسىح؟ لەو كاتەى باو كانان
 لەكۆنەو مردوون، لەسەرەتاي
 دروست بوونەو ھەموو شتىك وەك
 خۆبەتتى). 5 بەئەنقەست ئەم راستىيە
 پشت گوى دەخەن، كە لەكۆنەو
 ئاسمانە كان ھەن و زەوىش
 بەووشەكەى خودا لەئاو و بەئاوئىش
 پەيدا بوو، 6 بەھوى ئاوە كانئىش

تا به دواى خراپه كارى هه‌لگه‌پراوه‌كان
 نه‌كه‌ون و چه‌سپاوى خؤتان نه‌دۆرپٔن.
¹⁸ به‌لكو گه‌شه بكه‌ن له‌بهره‌كه‌ت و
 ناسىنى خوداوه‌ندو رزگار كه‌رمان
 عىسای مه‌سىح، بۆ ئه‌وه شكۆمه‌ندى
 ئىستاو تاهه‌تايه. ئامىن.

هه‌ولدان بن بۆ هاتنى به‌خىرايى
 رۆژى خودا، چونكه له‌و رۆژه
 ئاسمان به‌ئاگر له‌ناوده‌چى،
 توخمه‌كانىش به‌هۆى گه‌رمى
 ده‌تۆينه‌وه. ¹³ به‌لام به‌گوێره‌ى به‌لىنى
 ئه‌و ئىمه‌ چاوه‌روانى ئاسمانى نوى و
 زه‌وى نوێن كه‌ راست و دروستى تىادا
 نىشته‌جىيه.

¹⁴ بۆيه خو‌شه‌ويستان،
 هه‌ول‌ده‌ن له‌كاتى‌كدا چاوه‌روانى
 ئه‌و رۆژه ده‌كه‌ن، خودا به‌ناشتى
 بتانىنى و هىچ كه‌م و كورپه‌كتان تىادا
 نه‌بى. ¹⁵ ئىژه‌ش له‌خۆبوردووى
 خوداوه‌ندمان به‌هه‌لىك بزنان بۆ
 رزگارى، هه‌روه‌ك بـراى
 خو‌شه‌ويستان بۆ ئىس نووسىن
 به‌گوێره‌ى ئه‌و دانايىيه‌ى پى‌ئى
 دراوه، ¹⁶ هه‌روه‌ها له‌هه‌موو
 نامه‌كانىدا دواوه سه‌بارت به‌و
 شتانه، ئه‌وه‌ى هه‌ندى شتى تىدايه
 گرانه بۆ تىگه‌يشتن، نه‌زانه‌كان و
 نه‌چه‌سپاوه‌كان له‌راستى، ده‌ستى
 تى‌وه‌رده‌ده‌ن و ده‌يگۆرن وه‌ك
 به‌شه‌كانى دىكه‌ى كىبى پىرۆز، بۆ
 له‌ناوچوونى خو‌يان.

¹⁷ بۆيه ئه‌ى خو‌شه‌ويستان، ئىوه
 له‌پىشا ده‌زانن، ئاگادارى خؤتان بن

یه کهم نامه‌ی یوحنا

یه کهم نامه‌ی یوحنا دوو مدهستی سهره کی هده:

1- هاندان یو ژیانی هاوبه‌شی له گه‌ل خوداو رۆله که‌ی عیسی‌ی مه‌سیح.

2- ئاگادار کردنه وه له‌فیر کردنی پووچهان که ئەم هاوبه‌شیه ده‌روخینی.

چونکه به‌پیی ئەو فیر کردنه ژیان له‌گه‌ل خه‌لکی دیکه ده‌بیته هۆی خراپه‌کاری، یۆیه نابیی ووشه‌ی خودا بوو بیت به‌مرۆف. هه‌روه‌ها رزگار بوونیش ته‌نھا له‌ رپی نازاد بوونه له‌غه‌مه‌کانی ژیان، هیچ په‌یوه‌ندی نییه به‌ره‌وشت یان خو‌شه‌ویستی مرۆف یو مرۆف.

یو به‌ره‌ی چلاندنه‌وی ئەم فیر کردنه پووچانه، یوحنا دوو باره‌ی ده‌کاته‌وه که ووشه‌ی خودا به‌راستی بوو به‌مرۆف، ئەوانه‌ی باوه‌ریان به‌عیسا هه‌یه‌و خودایان خو‌ش ده‌وی ده‌بی یه‌کتریان خو‌ش بوئی.

1

عیسی‌ی مه‌سیحه.⁴ ئیمه‌ش ئەم

نامه‌یه‌تان بوو ده‌نووسین تا خوشییه‌که‌مان پوو ته‌واو بیت.

خودا پووناکییه

⁵ ئەمه ئەو هه‌واله‌یه که

له‌مه‌سیحه‌وه گویمان لی‌بوو و پیتانی

را‌ده‌گه‌ینین، ئەویش ئەوه‌یه خودا

رووناکییه‌وه هه‌رگیز تاریکی تپادا نییه.

⁶ گه‌ر بلین ژیانی هاوبه‌شمان له‌گه‌لی

هه‌یه‌و به‌تاریکیدا بروین، ئەوا درۆ

ده‌که‌ین و راست ناکه‌ین،⁷ به‌لام

ئه‌گه‌ر به‌رووناکیدا بروین به‌و

شیوه‌یه‌ی ئەو له‌رووناکیدا، ئەوا

له‌گه‌ل یه‌کتري ژیانی هاوبه‌شمان

ئیمه ئەمه را‌ده‌گه‌ینین سه‌باره‌ت

به‌ووشه‌ی ژیان، ئەوه‌ی له‌سه‌ره‌تاوه

بوو، ئەوه‌ی گویمان لی‌بوو،

ئوه‌ی به‌چاوی خو‌مان بینمان،

ئوه‌ی ته‌ماشامان کردو ده‌ستمان

لی‌یدا، ئەم ژیانه‌ ده‌رکه‌وت، ئیمه

بینمان و شایه‌تی بوو ده‌ده‌ین و ژیانی

هه‌تاهه‌تایستان پی را‌ده‌گه‌ینین، ئەو

ژیانه‌ی له‌لایه‌ن باوکی ئاسمانیه‌وه بوو

ئیمه‌ ده‌رکه‌وت.³ ئەوه‌ی بینمان و

گویمان لی‌بوو پیتانی را‌ده‌گه‌ینین، بوو

ئوه‌ی ئیوه‌ش ژیانی هاوبه‌شیتان هه‌بی

له‌گه‌لمان، به‌لام ژیانی هاوبه‌شی ئیمه

له‌گه‌ل باوکی ئاسمانی و رۆله‌که‌ی،

تیادا نییه،⁵ بهلام گهر یه کینک کار بهووشه که ی بکات، نهوا بهراستی خوشه ویستی خودا لهو کهسه دا تهواوه.⁶ نهوه ی بلیت من لهو چه سپاوم، پیویسته بههه مان ریگای عیسا بروات.

خوشه ویستی راستو دوست

⁷ خوشه ویستیان، راسپارده یه کی نویتان بو نانووسم بهلکو راسپارده یه کی کونه، که لهسه رتاوه پیی ناشنا بوون. راسپارده کونه که نهو ووتیه به که گویتان لی بوو.⁸ له گهل نهوه شدا راسپارده یه کی نویتان بو نانووسم، نهوه ی لهمه سیحو له ئیوه دا راستیه که ی دهرده کهوی، چونکه تاریکی بهسه ر چوو و رووناک ی راسته قینه ئیستا پرشنگ دوداته وه.

⁹ نهوه ی رقی له برا که ی خوی بیته وه و بلیت من له رووناکیم، نهوه تا ئیستا له تاریکیدایه.¹⁰ نهوه ی برا که ی خوش بویت لهو رووناکیه ده چه سپیت و نهو کهسه هیچ شتیکی تیادا نییه بی که وئی.¹¹ بهلام نهوه ی رقی له برای خوی بیته وه له تاریکیدایه و به تاریکیدا دهروات،

ده بیت و خوینی عیسا ی روله که ی لههه موو گونا هیک پاکمان ده کاته وه.⁸ گهر بلین گونا همان نییه، نهوه خو مان هه لده خه له تینین و راستی له ئیمه دا نییه.⁹ بهلام گهر دانمان به گونا هه کامان نا، نهوا نهو سه ر راستو داد پهره وه، له گونا هه کامان خوش ده بیت و له خراپه پاکمان ده کاته وه.¹⁰ گهر بلین گونا همان نه کرد وه، نهوا خودا به دروزن داده نیین و ووشه که ی له ئیمه دا نییه.

مه سیح بومان ده پاریته وه

2

کورده کام، من نهه تان بو نانووسم تا گونا نه کن، بهلام گهر یه کینک گونا ه ی کرد، نهوا عیسا ی مه سیحی بی تاوان بومان ده پاریته وه لای باو کی ناسمانی.² نهو که فاره تی تاوانه کامانه، نهک تاوانه کانی ئیمه به ته نها، بهلکو تاوانه کانی هه موو جیهان.

³ بهم شیویه ئیمه بی گومان دهیناسین گهر کار به راسپارده کانی بکهین.⁴ گهر یه کینک بلی: (من دهیناسم) بهلام کار به راسپارده کانی نه کات، نهوا درو ده کات و راستی

نیسه. ¹⁶ چونکه ئهوهی له جیهاندا به،
ئاره زووی له شو و چاو و سه لته نه تی
ژیان له جیهانه وهیه نه که له باوک. ¹⁷
جیهان و ئاره زووه پسه کانی به سه ر
ده چن، به لام ئه وهی به ویستی خودا
ده کات تاهه تابه ده چه سپیت.

مه سیحه فیلیپانه کان

¹⁸ رۆله بچوو که کان ئه مه دوا
کاژیره وه که بیستوتانه دژه مه سیح
دیت، ئیستاش لیره مه سیحی درۆزن
زۆرن و دژابه تی مه سیح ده که ن،
به مه ده زانین ئه مه دوا کاژیره. ¹⁹
چه ند که سانیك له ناو ئیمه
ده رچوون، به لام ئه وانه له ئیمه
نه بوون، چونکه گهر ئه وانه له ئیمه
بوونایه، ئه وا وه که ئیمه باوه ری
خویان ده پاراست و به رده وام
ده بوون، به لام بو ئه وهی
ده ربکه ویت ئه وانه له ئیمه نین،
له ناومان ده رچوون. ²⁰ به لام ئیوه
له لایهن پیروزه وه ده ست
نیشان کراون [به رۆحی پیروژر]،
هه موو راستیه که ده زانن. ²¹ من بو
ئیوه نانووسم له بهر ئه وهی راستی
نازانن، به لکه و دیناسن و ده زانن هیچ
درویه که له راستیه وه نایه ت. ²² کی

نازانیته به ره و کوی مل ده نیته،
چونکه تاریکی چاوی کویر کردوه.
¹² بو ئیوه ده نووسم، رۆله
بچوو که کان،
چونکه له پیناوی ئه وه
گونا هه کانتان

به خشران.

¹³ بو ئیوه ده نووسم، باو که کان،

چونکه ئیوه ئه وتان ناسیوه که
له سه ره تاوه هه یه.

بو ئیوه ده نووسم لاوه کان،

چونکه ئیوه به سه ر خراپه کاردا
﴿شه یهان﴾ سه ر که وتوون.

بو ئیوه ده نووسم رۆله بچوو که کان،
چونکه باو کی ئاسمانیتان ناسیوه.

¹⁴ بو ئیوه نووسی باو که کان،

چونکه ئیوه ئه وه تان ناسیوه که
له سه ره تاوه هه یه،

بو ئیوه نووسی لاوه کان،

چونکه به هیزن، ووشه ی خوداتان
تیادا چه سپاوه و

به سه ر خراپه کاردا

سه ر که وتن.

¹⁵ نه جیهانتان خوش بویت، نه ئه وه
شانه ی تیا به تی، چونکه گهر یه کیک
جیهانی خوش بویت، ئه وا
خوشه ویستی باو کی ئاسمانی تیادا

بزانن ئەو راست و دروسته، ئەوا هەر
کەسیگ راست و دروستی بکات
لەئەو بوو.

ئیمه پۆلهی خوداین

3

تەماشای بکەن باوکی ئاسمانی چ
خۆشەویستیه کی بی داوین، تا پیمان
دوووتریت پۆله کانی خودا. ئیمهش
ئەمەین! لەبەر ئەمە جیهان ناماناسی،
چونکه جیهان خودا ناناسی.²
خۆشەویستان، ئیستا ئیمه پۆلهی
خوداین تا ئیستا دەرناکهوتوووه ئیمه
دەبین بەچی، بەلام دەزانین کاتیک
ئەو دەرکهوی ئیمه وهك ئەو دەبین،
چونکه وهك خوی دەیینین.³
هەر وها هەر کەسیگ ئەم هیوایهی
هەبی، خوی پاک دەکاتوه وهك چون
ئەو پاکه.

⁴ ئەوهی گوناھ بکات دەستدریژی
دەکات، چونکه گوناھ دەستدریژیە.
⁵ دەزانن ئەو دەرکهوتوووه تا
گوناھه کائمان لەسەر لایبات، خوی
گوناھی تیادا نییه. ⁶ ئەوهی لەئەودا
بجەسیت بەردەوام نایت لەگوناھ
کردن، ئەوهی بەردەوام بیت لەگوناھ
کردن نەبینیویەتی و نەناسیویەتی.

دروژنه، تەنها ئەو کەسه نەبیت که
رەتی دەکاتوه عیسا مەسیح بیت؟
ئەوه دژە مەسیحه باوکی ئاسمانی و
پۆله کهی رەت دەکاتوه. ²³ ئەوهی
پۆله رەت بکاتوه باوکی ئاسمانی
نابیت، ئەوهش دان بەرپۆله نبیت
باوکی ئاسمانی دەبیت.

²⁴ با ئەوهی لەسەر هتا گویتان
لی بوو تیاتاندا بجەسیت. گەر ئەوهی
لەسەر هتا گویتان لی بوو تیاتاندا
بجەسیت، ئەوا لەرپۆله باوکی
ئاسمانی دەجەسیت. ²⁵ ئەوهیه بەلئینی
ئەو، واتە ژبانی هەتاهەتایی. ²⁶ لەبەر
ئەو کەسانه گومراتان دەکەن ئەمەم
بو نووسیون، ²⁷ بەلام ئیوه که
دەست نیشان کردنتان وەرگرتوووه.
ئەم دەست نیشان کردنه تیاتاندا
دەجەسی، پێویستتان بەکەس نییه
فیرتان بکات، هەر وهك چون ئەم
دەست نیشان کردنه هەموو شتیگتان
فیر دەکات، ئەمە راسته درۆ نییه
هەر وهك فیری کردوون تیایدا
دەجەسیت.

²⁸ ئیستا پۆله بجوو که کان، تیایدا
بجەسیت، بو ئەوهی کاتی که
دەرکهوت باوەرمان بەخومان بیت و
لەهاتنه کهی شەرمەزار نەبین. ²⁹ گەر

کاره کانی براكه‌ی راست و دروست بوون.¹³ براكاڤم لاتان سه‌یر نه‌یی گهر جیهان رقی لیتان بیتته‌وه.¹⁴ ئیمه ده‌زانین له‌مردنه‌وه به‌ره‌و ژیان گواستراینه‌وه، چونکه براكاڤمان خوش ده‌ویت. ئه‌وه‌ی براكه‌ی خوش نه‌ویت له‌مردن ده‌میتته‌وه.¹⁵ ئه‌وه‌ی رقی له‌براکه‌ی بیتته‌وه بکوژه، ده‌زانن ژیانی هه‌تاهه‌تایی له‌هیچ بکوژیک جیگیر ناییت.¹⁶ به‌مه خوشه‌ویستی فیر بووین، عیسی‌ای مه‌سیح ژیانی خوی له‌پیناوی ئیمه به‌خشی، پیوسته ئیمه‌ش ژیانی خو‌مان له‌پیناوی برابان بیه‌خشین.¹⁷ به‌لام ئه‌وه‌ی مائی دونیای پندراییت و براكه‌ی خوی به‌نده‌داری بینی و دلی خوی ره‌ق کرد، ئایا چون خوشه‌ویستی خودای تیا‌دا جیگیر ده‌بیت؟¹⁸ رۆله بچوو که کاڤم، ته‌نها به‌وو‌شه‌و زمان خوشه‌ویستی مه‌که‌ن، به‌لکو به‌کرده‌وه و به‌راستی.¹⁹ ئیت به‌م شیویه ده‌زانین چون ئیمه سه‌ر به‌راستین، هه‌روه‌ها چون دل‌مان له‌نا‌ماده‌بوونی ئه‌و ئاسوده ده‌بی.²⁰ چونکه گهر دل‌مان تاوانبارمان بکات، ئه‌وا خودا له‌دل‌مان گه‌وره‌تره‌و هه‌موو شتی‌ک ده‌زانیت.²¹ خو‌شه‌ویستان، گهر

⁷ رۆله بچوو که کان، باکس گوم‌راتان نه‌کات، ئه‌وه‌ی راست و دروستی بکات راست و دروسته، وه‌ک چون ئه‌و راست و دروسته.⁸ ئه‌وه‌ی گونا‌ه بکات ئه‌وه له‌شه‌یتانه، چونکه شه‌یتان له‌سه‌ره‌تاوه گونا‌هی کرد، ده‌رکه‌وتنی رۆله‌ی خوداش بو تیک‌دانی کرداری شه‌یتانه.⁹ ئه‌وه‌ی له‌خوداوه بوویت به‌رده‌وام ناییت له‌گونا‌ه کردن، چونکه تۆوی خودا تیا‌یدا ده‌چه‌سه‌پیت و ناتوانیت به‌رده‌وام بیت له‌گونا‌ه کردن، چونکه له‌خوداوه بووه.¹⁰ به‌مه رۆله‌کانی خودا له‌رۆله‌کانی شه‌یتان جیا‌ده‌کریته‌نه‌وه: ئه‌وه‌ی راست و دروستی نه‌کات و برای خوی خوش نه‌ویت له‌خودا نییه.

خوشه‌ویستی یه‌کتری

¹¹ چونکه ئه‌مه ئه‌و هه‌واله‌یه که له‌سه‌ره‌تا گویتان لی‌بووه، پیوسته هه‌ر یه‌که‌مان ئه‌وی تری خوش بویت،¹² به‌پچه‌وانه‌ی قابیل که‌سه‌ر به‌خرابه‌کار [شه‌یتان] بوو، براكه‌ی خوی کوشت. باشه بو کوشتی؟ چونکه کاره‌کانی ئه‌و خراب بوون و

له لایهن خوداوه نییه. ئەو رۆحه دژمه مسیحه بیستوتانه دیت و ئیستا هاتووته جیهان.⁴ ئیوه سهر به خودان ئەی رۆله بچوو که کان، ئیوه ئەو رۆحانه تان به زان دووه، چونکه ئەو رۆحه ی له ئیوه دایه مەزنتزه لهو رۆحه ی له جیهاندایه.⁵ ئەو رۆحانه سهر به جیهان، بۆیه ئەوهی دهیلین سهر به جیهانهو جیهان گویان لی ده گریت.⁶ به لام ئیمه سهر به خوداین و ئەوهی خودا بناسیت گویمان لی ده گریت، ههروهها ئەوهی له خودا نه بیست گویمان لی ناگریت، بهمه رۆحی راست و رۆحی گومرایی ده ناسین.

خودا خوشه و یستییه

⁷ خوشه و یستان، بایه کتریمان خوش بویت، چونکه خوشه و یستی له خوداوه یه و ئەوهی بهرامبهره کهی خوش بویت خودا ده ناسیت و له خودا بووه.⁸ ئەهوش بهرامبهره کهی خوش نهویت خودا ناسیت، چونکه خودا خوشه و یستییه.⁹ بهم شیوهیه خوشه و یستی خودا له نیوانمان راگهینرا، که رۆله تافانه کهی خوی

دلمان سهر کوته مان نه کات، ئەوا له بهردهم خودا باوهرمان به خویمان ده بیست،²² ههر چیه کی لی داوا بکهین بویمان جی به جی ده کات، چونکه کار به راسپارده کانی ده کهین و ئەو کارانه ده کهین که به دلێهتی و پهسهندی ده کات.²³ ئەمهش راسپارده کهیهتی، باوهرمان به ناوی عیسای مهسیحی رۆله کهی هه بیست و یه کتریمان خوش بویت، ههروهک راسپاردووین.²⁴ ئەوهی کار به راسپارده کانی خودا بکات، ئەوا له خودا ده چه سپیت و خوداش لهو ده چه سپیت، بهمهش ده زانین ئەو له ئیمه چه سپاوه، بهو رۆحه ی پێی داوین.

تافی کردنهوی رۆح

4

خوشه و یستان، بپوا بهههموو رۆحیک مه کهن، به لکو تاقیایان بکه نهوه بزنان ئەوانه له لایهن خوداوهن، چونکه زۆر پیغه مبهری درۆزن هاتوو نهته جیهان.² رۆحی خودا بهمه ده ناسنهوه: ههر رۆحیک دان بهوه بنیت که عیسای مهسیح له له شهوه بۆ جیهان هاتوو، ئەو رۆحه له لایهن خوداوهیه،³ ههر رۆحیکیش دان به عیسای نه نیست

له خوێشه و یستی بچه سپیت له خودا ده چه سپیت و خوداش له ئەودا ده چه سپیت. ¹⁷ خوێشه و یستی بهم شیوهیه تیا مان تهواوه، تا له رۆژی لێ پرسینهوه باوه پرمان به خۆمان ههیبیت، چونکه ئەو چۆن بوو ئێمه وهك ئەو لهم جیهانه داین. ¹⁸

خوێشه و یستی ترسی تیا دا نییه، بهلكو خوێشه و یستی تهواو ترس دهرده كاته دهرهوه، چونکه ترس له سزا دایه، بهلام ئەوهی بترسیت، له خوێشه و یستی تهواو نه بووه.

¹⁹ ئێمه خوێشه و یستیمان تیا دایه، چونکه ئەو پێشتر خوێشی و یستووین. ²⁰ گهر بێتوو یه كێك بلیت: (خودام خوش دهویت) و رقی له براكه ی بێتهوه، ئەوه درۆزنه، چونکه گهر یه كێك براكه ی خوێی خوش نهویت كه دهیبینی، چۆن دهتوانی خودای خوش بویت كه نهیبینیوه. ²¹ ئێمه له ئەوهوه ئەم راسپاردیه مان بێ دراوه، ئەوهی خودای خوش بویت پێویسته براكه ی خوش بویت.

باوه رهینان بهمه سیح

5

ئەوهی بروای بهوه ههیبیت كه عیسا

نارده جیهان تا بههویهوه بژین. ¹⁰

خوێشه و یستی له مه دایه، نهك له بهر ئەوهی خودامان خوش و یستوو، بهلكو ئەو خوشی و یستووین و رۆله كهی خوێی ناردا تا بیهته كه فاره تی گونا هه كا مان.

¹¹ خوێشه و یستان طهر خودا بقم شـیـو قیة ئیـمـه ی خوش و یستیییت، ئیویسته له سترمان یه كتریمان خوش بویت. ¹² كهس هه رطیز خودای نه دیوه طهر یه كتریمان خوش بویت خودا دقه ستهیت له تاومان و خوێشه و یستی كهی له تاومان تهواوه.

¹³ بهم شیوهیه دهرانین ئێمه له خودا ده چه سپین و ئەویش له ئێمه، چونکه ئەو له رۆحی خوێی پیمانی داوه. ¹⁴ ئێمهش بینیمان و شایهتی ده دهین باوکی ئاسمانی رۆلهی وهك رزگار كهری جیهان نار دووه. ¹⁵

ئەوهی دان بنیت عیسا رۆلهی خودایه، خودا له ئەودا ده چه سپیت و ئەویش له خودا. ¹⁶ ئەو خوێشه و یستی ه خودا كه تیا ماندا یه ناسیو مانه و باوه پرمان پێی كردوو ه. خودا خوێشه و یستی ه و ئەوهی

گهوره تره، چونکه ئەمه شایهتی خودایه سهبارهت بهرۆله کهی داویهتی.¹⁰ ئەوهی باوهر بهرۆلهی خودا بهیتی ئەم شایهتییه له دلبدایه، ئەوهش باوهر به خودا نه کات ئەوا به دروی دهخاتهوه، چونکه باوهر بهو شایهتییه ناکات که خودا سهبارهت بهرۆله کهی داویهتی.¹¹ ئەمهش شایهتییه کهیه، خودا ژانی ههتاها تایی پی داوین و ئەو ژیا نهش له رۆله کهی دایه.¹² ئەوهی رۆله کهی ههیت ژانی ههتاها تایی دهیت و ئەوهش رۆلهی خودای نهیت، ئەوا ژانی نابیت.

دنیایی ژانی ههتاها تایی

¹³ ئەمه بو ئیوه دهنوسم تا بزانی ژانی ههتاها تاییستان ههیه، ئیوه که باوهرتان ههیه بهناوی رۆلهی خودا.¹⁴ ئەمهش ئەو باوهرو متمانهیه که ههمانه بهو، گهر بهینی ویستی خوئی داوای هه شتیئیک بکهین گویمان لی ده گریت.¹⁵ گهر بزانی هه چیه که داوا بکهین گویمان لی ده گریت، دهنانین ئەوهی داوامان کردوه لئی دهستان کهوتوه.¹⁶ گهر یه کیک برا کهی بیبیت گوناھیک ناکات بو

مهسیحه، ئەوه له خوداوه بووه، ههروهها ئەوهی باوکی خوش بویت، ئەوا ئەوهشی خوش دهویت که لئی بووه.² بهمه دهنانین ئیمه منداله کانی خودامان خوش دهویت، گهر خودامان خوش بویت و کار بهراسپارده کانی بکهین،³ چونکه ئەمه خوشه ویستی خودایه، کار بهراسپارده کانی بکهین، راسپارده کانی قورس نین.⁴ چونکه هه کسهیک له خودا له دایک بوو بیت بهسهر جیهاندا سه ده کهویت، ئەوهش بهسهر جیهاندا سه ده کهویت، باوهرمانه.⁵ کئی دهتوانیت بهسهر جیهان سهر بکهویت؟ جگه لهوهی باوهری بهوه ههیه عیسا رۆلهی خودایه.⁶ ئەمه عیسا مهسیحه، ئەوهی به ئاو و خوین هاتوه، نهک تهنها به ئاو، به لکو به ئاو و به خوین. رۆحیش شایهتی ده دات، چونکه رۆح راستیه.⁷ ئەوانهی لهزهوی شایهتی ده دهن ساین: رۆح ئاو و خوین، ئەو ساینهش یهک شایهتیان ههیه.⁸ گهر ئیمه به شایهتی خه لک رازی بین، ئەوا شایهتی خودا

مردن بیّت، پیویسته لهسه‌ری له‌خودا
 بپارێسته‌وه بوۆ براكه‌ی. خوداش ژیان
 به‌و که‌سانه‌ ده‌دات که‌ گونا‌ه بوۆ
 مردن ناکه‌ن. گونا‌ه هه‌یه بوۆ مردنه،
 له‌پیناوی ئەمه‌ نالێم داوا بکریّت.¹⁷
 هه‌موو تاوانیک گونا‌هه‌و گونا‌هه‌ش
 هه‌یه بوۆ مردن نییه.

¹⁸ ده‌زانین هه‌ر که‌سیک له‌خوداوه
 له‌دایک‌بوو بیّت به‌رده‌وام نایێت
 له‌گونا‌ه‌کردن، چونکه‌ رۆڵه‌ی خودا
 ده‌بپاریژی و ناهیلی به‌دکار ده‌ستی
 پیی بگات.¹⁹ ده‌زانین ئێمه
 له‌خوداوه‌ین و هه‌موو جیهان له‌ژێر
 ده‌ستی خراپه‌کار [شه‌یتان] دانراوه.
²⁰ هه‌روه‌ها ده‌زانین رۆڵه‌ی خودا
 هات و چاوی کردینه‌وه تا خودای
 راستی بناسین و ئیستا له‌ئه‌و ده‌ژین،
 له‌عیسای مه‌سیح که‌ رۆڵه‌یه‌تی. ئەمه
 خودای راست و ژیا‌نی هه‌تاهه‌تاییه.²¹
 رۆڵه‌ بچوو که‌کان، خوتان له‌بته‌کان
 بپاریژن.

دووه نامهی یوحنا

ئهم نامهییه بانگه‌وازه بۆ هه‌لسوکه‌وت کردن له‌راستی، هه‌روه‌ها ناگادار کردنه‌وه‌یه له‌و ماموستا درۆزانه‌ی ده‌گه‌رێن تا باوه‌رداران له‌مائه‌کانیان پێشوازییان لی‌نه‌که‌ن.

چونکه‌ خۆشه‌ویستی ئهمه‌یه که به‌پێی راسپارده‌کانی خودا هه‌لسوکه‌وت بکه‌ین، راسپارده‌ ئهمه‌یه، که له‌سه‌ره‌تا گوێتان لی‌بووه، پێوسته به‌خۆشه‌ویستی هه‌لسوکه‌وت بکه‌ن.

ناگاداری گومرایی‌که‌ران بن

⁷ چونکه‌ گومرایی‌که‌ری زۆر هاتونه‌ جیهان و دان به‌وه‌دا نانی عیسا‌ی مه‌سیح له‌له‌شدا بووه، ئه‌وانه گومرایی‌که‌رو دژمه‌سه‌یحن.⁸ ته‌ماشای خۆتان بکه‌ن، تا ئه‌وه‌ی کردووتانه له‌ده‌ستتان نه‌چیت، به‌لكو پاداشتیکی ته‌واوی لی‌ به‌ده‌ست به‌یئین.⁹ هه‌ر که‌سیك ده‌ستدریژی بکات و له‌رێنماییه‌کانی مه‌سیح جیگیر نه‌بیت، ئه‌وا له‌خودا نییه. به‌لام هه‌ر که‌سیك له‌و رێنمایانه جیگیر بیت، ئه‌وا باوکی ناسمانی و رۆله‌که‌ی هه‌یه.

¹⁰ که‌ر به‌کێک بۆلاتان بیت و ئه‌و

له‌پیره‌که‌وه بۆ ئه‌و خانم‌ه‌ی هه‌لبژێراوه‌و بۆ رۆله‌کانی‌شی، که به‌راستی خۆشم ده‌وێن، نه‌ک من به‌ته‌نها به‌لكو هه‌موو ئه‌وانه‌ی راستی ده‌ناسن،² له‌پێناوی ئه‌و راستیه‌ی له‌ناومان جیگیر ده‌بیت و تاهه‌تایه له‌گه‌لمان ده‌بیت.³ به‌ره‌که‌ت و به‌زه‌یی و ناشتی خودای باوکی ناسمانی و عیسا‌ی مه‌سیحی رۆله‌که‌ی، به‌راستی و به‌خۆشه‌ویستی له‌گه‌لماندا ده‌بیت.

راستی و خۆشه‌ویستی

⁴ زۆر دل‌خۆش بووم که زانییم هه‌ندێک له‌رۆله‌کانت هه‌لسوکه‌وت له‌راستی ده‌که‌ن، وه‌ک ئه‌وه‌ی باوکی ناسمانی راسپاردین.⁵ کێستا ئه‌ی خاتم، من راسپارده‌یه‌کی نویت بۆ نانوسم، به‌لكو وه‌ک ئه‌وه‌ی له‌سه‌ره‌تا گوێمان لی‌بووه، داوات لی‌ده‌که‌م به‌که‌رتیمان خۆش بویت.⁶

رېنمایاننه تان بیژانه گه ینیت، رېنگای
 پی مه ده ن بیته مالتان و پیشوازی
 لی مه کهن. ¹¹ چونکه ههر که سیئک
 پیشوازی لی بکات له کاره
 خراپه کانی به شداری ده کات.

کۆتایی

¹² زۆر شتم ههیه بۆ تانی بنووسم،
 به لام پییم خوش نییه به مه ره که بو
 له سههر کاغه ز بیت، چونکه
 ئومیده وارم بۆ لاتان بییم، تا
 رووبه پروو قسه بکهین، بۆ ئه وه ی
 خوشیه که مان پرو ته واو بیت. ¹³
 رۆلله کانی خوشکه
 هه لته ژیرا وه که ت سلاوت لی
 ده کهن.

سپهه نامهی یوحنا

نامهی سپهه می یوحنا بۆ شوانی به کی له کۆمهله باوهرداره کانه که ناوی غایس بوو، ستایشی ده کات چونکه یارمهتی ههموو نهو باوهردارانهی داوه که خزمهتی ووشهیی خودایان ده کرد، ئاگاداری ده کاتهوه له پیاویک ناوی دیوتریفسه.

له سههر خۆشهویستی تۆ داوه،
ئهوانهیی باش ده کهیت بهو شیوهیه
به پریان ده کهیت که خودا پیی
خۆشه. ⁷ چونکه له پیناوی ناوی
مهسیح هاتوونه دهرهوهو هیچ شتیکی
له بی باوهردان وهر ناگرن. ⁸ بۆیه
پیویسته پیشوازی له کهسانی وهک
ئهوانه بکهین تا بهیه کهوه کار بکهین
بۆ راستی.

⁹ ههندی شتم بۆ کۆمهلهیی
باوهرداران نووسیوه، بهلام
دیوتریفس که دهیهویت خوی
بکات به یه کهم له نیوانیان، پیمان
پازی نابیت. ¹⁰ بۆیه گهر هاتم ههموو
کردهوهو قسه خراپه کانی سهبارهت
بهمنی ووتوه دهری دهخهم، ههرهوها
بهوهش نه وهستاوه، بهلکو نایهوی
پیشوازی له برایان بکات و ههر
یه کیکی پیشوازیان لی بکات،
رووبهرووی ده بیتهوهو له کۆمهله

ههلسوکهوت له راستی

له پیره کهوه، بۆ غایسی
خۆشهویست که به راستی خۆشم
دهویت.

² خۆشهویستم، ههبادارم
له ههموو شتیکی سهرکهوتوو بیت و
تهدروستیت باش بیت، ههروهک
رۆحت باش و تهواوه. ³ چونکه زۆر
دلخۆش بووم بهوهی چهند برایهک
هاتن و باسی دلسۆزی تۆیان کرد بۆ
راستی، ههروهها چۆن له راستی
ههلسوکهوت ده کهیت. ⁴ خۆشی
له مه گهورهترم نییه کاتیکی گویم
لی بیت رۆله کاخ ههلسوکهوت
له راستی ده کهن.

⁵ خۆشهویستم تۆ ههموو شتیکی
بۆ براکانت و نهو کهسانهیی
نایان ناسیت به سهر راستیهوه
ده کهیت، ⁶ نهوانهیی له بهردهم
کۆمهلهیی باوهرداران شایهتیان

دهری ده کات .

دوای خراپه مه که وه به لکو چاکه

¹¹خۆشه ویستم، دوای خراپه
 مه که وه به لکو چاکه، چونکه ئه وهی
 چاکه بکات له خودایه، ئه وهش
 خراپه بکات خودای نه بینوه. ¹²
 دیمتریوس له لایه ن هه موو که سیك و
 له لایه ن راستیشه وه شایه تی یۆ دراوه،
 منیش ههروه ها شایه تی یۆ ده ده مو
 ئیۆهش ده زانن شایه تی من راسته. ¹³
 زۆر شت هه بوو یۆتانی بنووسم،
 به لام نامه وی به قه له مو مه ره که ب
 بیّت. ¹⁴ به لکو ئومیده وارم به م زووانه
 بتبینم تا رووبه روو قسه بکهین.
¹⁵داوای ناشتیت بۆ ده که م.
 براده ران سلاوت لی ده که ن. تۆش
 سلاو له به که یه که ی براده ران بکه .

نامه‌ی یه‌هوزا

ئەم نامە یە ئاگادار کردنەو یە لە مامۆستا درۆزنەکان. ھەر وەھا ھاندانە بۆ باوەرپداران تابەردەوام تیبکۆشن لە پیناوی فێرکردنی باوەر، ئەو فێرکردنە ی خودا بەتەواوی پێی داوان.

مەسیحە.

سزای مامۆستا درۆزنەکان

⁵ جا دەمەویت ئەو وتان بێر بچمەو، کە خۆتان دەیزانن، پاش ئەو ی خودا وەند گەلی لەخاک ی میسر رزگار کرد، ئەوانە ی بێ باوەرپوون لەناوی بردن. ⁶ ھەر وەھا ئەو فریشتانە ی شوپنەکان ی خویان نەپاراست و بەجیان ھێشت، خودا بەکۆتی ھەتاهەتایی تا رۆژی مەزنی لیبەرسینەو لەقوولایی تاریکیدا دەیانھێڵیتەو، ⁷ ھەر وەھا شاری سەدوم و ەمورەو شارەکان ی دەور و بەریان لەسەر ھەمان رینگای ئەوان داوین بیسیان کردو دوا ی ھەو ەسبازی لەش کەوتن بەشێو یەکی ناسروشتی، جا بەئاگرتیکی ھەتاهەتایی سزادراو بوون بەپەند.

⁸ بەھەمان شێو خەیاڵخواھەکان لەش گلاو دەکەن و دەسلاتی خودا رەت دەکەن و ەو بوختان بۆ

لە یەھوزای بەندە ی عیسای مەسیح و برای یاقوب، بۆ بانگ کراو ە خۆشەو یستەکان ی خودا ی باولکو پارێزراو ەکان بۆ عیسای مەسیح: ² بەزەیی و ناشتی و خۆشەو یستیتان بەسەردا برژیت.

تیبکۆشان لە پیناوی باوەر

³ خۆشەو یستاتم لە کاتی کدا زۆر بەپەرۆشم لەبارە ی ئەو رزگارپوونە ی ئیو ە ھاو ەشمانن تیایدا، بۆتان بنووسم، ناچار ئیستا دەبارە ی تیبکۆشان لە پیناوی ئەو باوەرپە ی جارێک بەخوشک و برا پیرۆزەکان دراو ە دەنووسم. ⁴ چونکە کەسانێک بەدزیو ە ھاتوونە ناوتان، بیگومان تووشی ئەو سزایە دەبن کە لەکۆنەو ە بۆیان نووسراو ە، ئەوان ە خوانەناسو بەرە کەتی خودا دەگۆرن بۆ بەرەلایی، تەنانەت نکۆلی دەکەن لەگەورەو خودا وەندمان کە عیسای

¹⁴ نه‌خنوخی نه‌وهی حه‌وته‌م له‌ئاده‌مه‌وه، له‌باره‌ی ئه‌وانه‌وه پێشبینی کرد: (ئه‌وه‌ئا خوداوه‌ند له‌گه‌ڵ هه‌زاران له‌په‌رۆز‌کراوه‌کان دیت،¹⁵ تا حو‌کم به‌سه‌ر هه‌مووان بدات و هه‌موو خاوه‌ناسه‌کان سه‌رزه‌نشست بکات، له‌به‌ر هه‌موو ئه‌و کرداره‌ خاوه‌ناسیانه‌ی کردوو‌یانه له‌په‌سازی خاوه‌ناسی و ئه‌و قسه‌ ره‌قانه‌ی دژی خودا ووتو‌یانه ئه‌و خاوه‌ناسانه.)¹⁶ ئه‌وانه بۆ‌ئه‌بۆ‌ل‌که‌رو گله‌یی‌که‌رن و دوا‌ی ئاره‌زووه خرابه‌کانی له‌شیا‌ن که‌وتوون و خۆ به‌گه‌وره ده‌زانن و له‌په‌ناوی به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان دوور‌وو‌یی بۆ خه‌لکی ده‌که‌ن.

خۆتان بنیاد بنین

¹⁷ به‌لام ئی‌وه ئه‌ی خۆشه‌ویستان، قسه‌کانی نیه‌راوانی خوداوه‌ند عیسا‌ی مه‌سیح به‌ئینه‌وه یاد.¹⁸ ئه‌وانه به‌ئیه‌یان ووت: (له‌کو‌تایی زه‌مان، هه‌ندی گالته‌جا‌ر په‌یدا ده‌بن و دوا‌ی مه‌به‌سته خاوه‌ناسه‌کانیا‌ن ده‌که‌ن.)¹⁹ ئه‌وانه دووبه‌ره‌کی دروست ده‌که‌ن، خۆشیا‌ن خه‌لکی دونیا‌ین و رۆحیا‌ن تیا‌دا نییه.

شکو‌داره ئاسما‌نیه‌کان هه‌لده‌به‌ستن.⁹ به‌لام میکائیلی سه‌رۆکی فریشته‌کان، کاتی‌ک دژایه‌تی شه‌یتانی کرد سه‌باره‌ت به‌ ته‌رمه‌که‌ی موسا، نه‌یو‌ئێ‌را به‌ووته‌ی ناشرین وه‌لامی بداته‌وه، به‌لکو ووتی: (با خوداوه‌ند سه‌رزه‌نشست بکات!)¹⁰ به‌لام ئه‌وانه به‌سه‌وکی ناوی شتی‌ک ده‌به‌ن که نابزانن، به‌بێ‌عه‌قلی وه‌کو‌ ئاژه‌ل دوا‌ی ئاره‌زووی خۆیان ده‌که‌ن. ئه‌مه‌ش ده‌بیته‌ هۆی له‌ناو‌بردیا‌ن.
¹¹ خا‌ک به‌سه‌ر ئه‌وانه، چونکه ئه‌وانه رینگای قایلیان گرتووه‌و له‌په‌ناوی بری‌ک ده‌سه‌که‌وت خۆیان داوته‌ ده‌ست گو‌مرا‌یی به‌لعه‌مه‌وه‌و* له‌یاخی بوونه‌که‌ی قوره‌ح* له‌ناو‌ده‌چن.

¹² ئه‌وانه نیشانه‌ی شه‌رمه‌زاری‌ن له‌داوه‌ته‌که‌نی خۆشه‌ویستی، به‌چاونه‌ترسی نانتان له‌گه‌ڵ ده‌خۆن، ته‌نها خزمه‌تی خۆیان ده‌که‌ن، ئه‌وانه هه‌وری بی‌ئا‌ون به‌ با‌دین و ده‌چن، داری بی‌به‌ری پایزانن، دوو‌جا‌ر مردوون و ره‌گیان هه‌لکه‌نراوه،¹³ شه‌پۆ‌لی ده‌ریای هه‌لچوون به‌که‌فی شه‌رمه‌زاری، ئه‌ستیره‌ی وون‌بوون که تاهه‌تایه له‌تاریکی‌دا ده‌مینه‌وه.

²⁰ به لّام ئیّوه خوّشه ویستام خوّتان
 لهسه ر باوه ری پیروّزان بنیاد بنین و
 لهروّحی پیروّزدا نوّژ بکهن،²¹ له ناو
 خوّشه ویستی خودا خوّتان پاریزن و
 چاوه روانی به زهیی عیسی مہسیحی
 خودا و ہندمان بکهن بو ژبانی
 ہہ تاهہ تایی.²² بہ زہیستان بہو کہ سانہ
 بیّتہوہ کہ گومان دہ کہن.²³
 ہہندی کیش له ناگر بر فینن و رزگاریان
 بکهن، بو ہندی کیشیان بہ ترسہوہ
 بہ زہیی بنوینن، تہ نانہت رقیشتان لہو
 بہر گانہ بی کہ بہ لہش گلّو بوون.
²⁴ ئیستاش بو ئہوہی توانای ہہیہ
 بتان پاریزئی لہ کہوتن، ہہروہا
 لہ بہر دہم شکۆمہ ندیہ کہی راتان
 بگری بہ خوّشی و بہ بی کہم و کوری،
²⁵ بو تاکہ خودای رزگار کہرمان،
 شکۆمہ ندی و مہزنی و ہیزو
 دہسہ لات بہ ہوی خودا و ہندمان
 عیسی مہسیح، لہ پیّش زہمانہو
 ئیستاو تاهہ تاییہ. نامین.

بیینی یوحنا

بیینی یوحنا له وکاته نو سراوه که باوهر داران تووشی چهوساندنوه دههاتن له بهر باوهر پریان به عیسیای مهسیح. نووسه ری ئهم پهر توو که گرنگی به هیواو ئاوات و سووربوون له سهر باوهر له کاتی ئازارو گرژیدا دودا. ئهم بینینه له زنجیره بیینیکی پیک دیت، نووسه به شیویه کی ره مزی نووسیه تی که تنها باوهر داران به مهسیح تییده که یشتن له و سهرده مه. له گهله ئه وهی جیاوازی ههیه له پروون کردنه وهی بابه ته کانی ئهم بینینه، به لام بیرو که سهره کییه که ی دیاره. ئه ویش ئهمه یه: خودا له کو تاییدا به عیسیای مهسیح به سهر دوژمنی سهره کی سهرده که ویت که شهیتانه، پاداشتی گهله سهر راسته که شی دوداته وه به بهر که تهی ئاسمانی نوی زوهی نوی کاتی سهر که وتنی ته و او به ده دست دیت.

نزیک بووه ته وه.

پیشه کی
I

سلاو بو کومه له باوهر داره کان

⁴ له یوحنا وه، بو جهوت کومه له باوهر داره که ی ههریمی ئاسیا: بهر که ته و ناشیتان له گهله بیت، له لایه ن ئه وهی ههیه وه به بو وه دیت، ههروه ها له وه جهوت روچه ی له بهر ده م ته خسته که یدان.⁵ ههروه ها له عیسیای مهسیحی شایه تی دل سوژه وه، که یه که م که سه له نیو مردو و اندا هه سیتته وه، سهر و کی پادشاکانی سهر زهویه.

ئه وهی ئیمه ی خو ش ده وی و به خوینی خو ی ئازادی کردین له گونا هه کاغان و⁶ ئیمه ی کرده

ئهمه ئه و بینینه یه که خودا به عیسیای مهسیحی داوه تا بو بنده کانی ئاشکرا بکات، ئه و روودا وهی ده بی له ما وه یه کی نزیکدا رووبده ن، به فریشته یه کی خو ی بو یوحنا نی به نده ی خو ی نارد.² یوحنا گه واهی له سهر ووشه ی خودا و شایه تی عیسیای مهسیح و هه مو و ئه و روودا وه ده دات که به چاوی خو ی بی نیویه تی.³ خو ز گه ده خوارزی به وانه ی ووشه کانی ئهم پیشینی به ده خوینه وه و ئه وانه ش که ده بیست و روچاوی ده که ن، چونکه کاته که

پادشاو کاهینی خودای باوکی، بۆ
ئەوە شکۆو دەسلەتای هەتاھەتایی!
نامین.

⁷ ئەوھەتا ئەو بەسەر پەلە
ھەورەکانەو دەیت و ھەموو کەسێک
دەییانی، تەنانەت ئەوانەش کە
لەخاچیانی دا، ھەر و ھا ھەموو
خێلەکانی زەوی شیوونی بۆ دەگێرن.
نامین.

⁸ خوداوەند خودا دەلتی: (من
ئەلف و یم، ئەووی ھەییو ھەبوو و
دیت، توانادار بەسەر ھەموو شتێک.)

بینینی مەسیحی زیندوو

⁹ من یۆحەنای براتام، ھاوبەشتام
لەتەنگانەو پادشاھیتی و دانگرتنی
عیسا، لەپێناو ووشەی خوداوشایەتی
عیسا لەدوورگەیک بووم بەپەتۆس
ناودەبرا. ¹⁰ من لەرۆژی خوداوەند
لەرۆحدا بووم لەپشتەو گۆیم
لەدەنگێکی گەورە بوو لەدەنگی
کەرەنا دەچوو، ¹¹ دەبیوت: (ئەووی
دەییانی لەپەرتووکیک بینووسەو بۆ
حەوت کۆمەلە باوەردارە کە پەوانە
بکە، بۆ ئەفەسۆس و سمیرناو
پرگامۆس و سیاتیرو ساردسو
فیلاذەلفیاو لاودیکییە.)

¹² ئاورمدا یەو تاسەرچاوەی
دەنگە کە بینم، کاتیک ئاورمدا یەو
حەوت چرادانی زێرینم بینی، ¹³
لەناوەراستیان یەکیکی وەک رۆلە
مروۆم بینی، جلیکی لەبەردا بوو
تاھەردوو پێی شوۆر بوو و
پشتتێکی زێرینی لەسینگی
بەستبوو، ¹⁴ سەر و قژی وەک
خوری و بەفر سپی بوون و چاوەکانی
وەک گری ناگر و ابوون. ¹⁵ قاچەکانی
وەک مسیکی بریقەدار ئەووی
لەکورەیکە داخ پوختە کرایت
و ابوون، دەنگیشی وەک ھاژە
تاقگە و ابوو، ¹⁶ لەسەر لەی دەستی راستی
حەوت ئەستێرە یەلگرتبوو،
شمشیرێکی دوودەمیش لەدەمیو
دەھاتە دەروو، رۆوخساری وەک
تیشکی بەتینی رۆژ دەرووشایەو.

¹⁷ کاتیک بینیم وەک مردوو
لەبەردەم ھەردوو پیندا کەوتم،
دەستی راستی خستە سەرم و وتی:
(مەترسە، من سەرەتاو کۆتایم، ¹⁸ من
ئەووم کە زیندووم، من مردوو بووم،
بەلام ئێستا تاھەتایە بەزیندوویی
دەمیمنەو. کلێلەکانی مردن و
دونیا ی مردوان لەدەست منن. ¹⁹
لەبەرئەو ئەووی بینیت بینووسە

له خو شه و یستیه که ی جاران هیناوه.⁵ به بیرت بیتهوه له چ پایه کی بهرز کهوتیت! تۆبه بکهو کاره کانی یه که مجارت نهنجام بدهوه. گهر بیتو تۆبه نه که ی، بهم زووانه دیمه لات و چرادانه کهت له شوینی خو ی لادهدهم.⁶ به لام تۆ شتیکت ههیه، وهك من رقت له کردهوه کانی نيقولاویسه کان ده بیتهوه.⁷ نهوه ی گو ی ههیه، باگو ی له ووته ی رۆح بگریت بۆ کۆمه له کان: نهوه ی سه ر که ویت من ریگی ای پی دهدهم له بهری دره ختی ژیان بخوات نهو دره خته ی له ناو به هه شتی خودا دایه.

نامه یهك بۆ کۆمه له ی سمیرنا

⁸ بۆ فریشته ی کۆمه له باوه رداره که ی سمیرنا بنووسه: نهوه ی سه ره تاو کۆتاییه، نهوه ی مردوو بوو و زیندوو بووه وه، ده لیت: ⁹ (من ناگام له ته نگانه و هه ژاریته، به لام تۆ دهوله مه ندی، ههروه ها ناگام له بوختانی نهوانه یه که ده لیت جووله کهین و جووله کهین، نهوانه که نیشتی شهیتانن.¹⁰ هه رگیز مه ترسه لهو نازارانه ی بۆت دیت. شهیتان خه ریکه هه ندیکتان بخاته زیندانه وه تا

نهوه ی ههیه و نهوه ی پاش نهویش ده ییت.²⁰ نهی نی نهو سهوت نه ستیره یی له دهستی راستم بینیت و نهی نی سهوت چرادانه زی پینه که نه مهیه: سهوت نه ستیره که فریشته ی سهوت کۆمه له باوه رداره کهن، سهوت چرادانه کهش سهوت کۆمه له کهن.

نامه یهك بۆ کۆمه له ی نه فه سو س 2

بۆ فریشته ی کۆمه له باوه رداره که ی نه فه سو س بنووسه: نهوه ی سهوت نه ستیره که ی به دهستی راستی گرتوو وه به ناو سهوت چرادانه زی پینه که هاتوو چۆ ده کات،² ده لیت: (من ناگام له کردارو ماندوویتی و ئارام گرتته، ههروه ها چۆن له توانا تدا یه خه راپه کاران رهت بکه یته وه، تۆ نهوانهت تاقیر ده وه که ده یانوو ت: (ئیمه نیرا وین)، نیرا ویش نه بوون، پاشان به درۆزن ده رچوون،³ تۆ ئارامت گرت و دانت به خۆت گرت، ماندوو نه ناسانه له پیناوی ناوی من تیده کۆشای.⁴ به لام گله یی نه وهت لی ده کهم، تۆ وازت

پیسى بکەن. ¹⁵ بەهەمان شیۆه لای
تۆش هەندێک هەن پابەندن بە
فیرکردنەکانی نیقۆلابییه کان. ¹⁶ بۆیه
تۆبە بکە، ئەگینا بەم زووانە دیمەو
بەشمشیرە کەى دەمم لەگەڵیاندا
دەجەنگم. ¹⁷ ئەوێ گۆتیی هەیه،
باگۆی لەووتەى رۆح بگرت بۆ
کۆمەڵەکان: ئەوێ سەربکەوت،
رینگای پى دەدەم لەمەنى شاراو
بخوات، هەروەها بەردیكى سبى
پى دەدەم کە ناویكى نوێى لەسەر
نووسراوە جگە لەو کەسەى پى
دەبەخشرى کەس نازانى چىیه.

نامەیهک بۆ کۆمەڵەى سیاتیرا

¹⁸ بۆ فریشتەى کۆمەڵە
باوەردارە کەى سیاتیرا بنوسه:
رۆلەى خودا، ئەوێ دوو چاوی
هەیه وەك گری ناگرەو پىیه کانی وەك
مسی بریقه دارە، دەلیت: ¹⁹ (من
ناگادارى کارو خوۆشەویستی و
خزمەت و باوەرو دان بەخۆگرتتم.
کارەکانى ئەم دواپەت لەوانەى
یە کەمجارى زیاترن. ²⁰ بەلام ئەم
گلەبىم لیت هەیه: تۆ ریت بەو ژنە
داوە کە ناوی ئیزابیلەو بانگیشتەى
پىغەمبەرىتى دەکات، تا بەندەکانى من

تاقى بکړینهوه، هەروەها بۆ ماوێ ده
رۆژ دووچارى ئەشکەبجە دەبنهوه. تا
مردن دلسۆزیه، منیش تاجى ژيان
پى دەبەخشم. ¹¹ ئەوێ گۆتیی هەیه،
باگۆی لەووتەى رۆح بگرت بۆ
کۆمەڵەکان: ئەوێ سەربکەوت،
مردنى دووم نازارى نادات.)

نامەیهک بۆ کۆمەڵەى پرگامۆس

¹² بۆ فریشتەى کۆمەڵە
باوەردارە کەى پرگامۆس بنوسه:
ئەوێ شمشیرە دوو دەمە کەى هەیه
دەلیت: ¹³ (من ناگادارم تۆ لەو
ناوچەیه دەژی کە تەختى شەیتانى
تیادایه. لەگەڵ ئەو هەشدا دان بەناوی
من دەنیت و باوەرى منت
رەت نەکردۆتەوه، تەنانەت لەو
رۆژانەش کە ئەنتیپاسى شایەتى
دلسۆزم لاتان شەهیدکرا، لەو
شونەى شەیتان تیادا نیشتەجییه. ¹⁴
بەلام گلەبىیه کى بچووکم لیت هەیه:
ئەویش هەندى کەس لەناوچە کەت
هەن پابەندن بەرینمایى بەلعامەوه،
ئەوێ بالاقى فیردە کرد بەردى
کۆسپ لەبەردەم رۆلەکانى ئیسیرائیل
دابینت بۆ ئەوێ ئەو قوربانیانه بچۆن
کە بۆ بته کان سەر برابوون داوین

گۆزهیهك دهیانشكیتیت، { ئەمەش
 وهك ئەو دەسەلاتەیه كه من لەلایەن
 باوكمەوه پیم بەخشاوه. ²⁸ منیش
 ئەستیرەیی بەرەبەیاننی دەدەمی. ²⁹
 ئەووی گۆیی هەیه، باگۆی لەووتەیی
 رۆح بگریت بۆ كۆمەلەكان.

3 نامەیهك بۆ كۆمەلەیی ساردس

هەر وەها بۆ فریشتەیی كۆمەلە
 باوەردارەكەیی ساردس بنوسە:
 ئەووی كه حەوت رۆحی خوداو
 حەوت ئەستیرەكەیی هەیه دەلێت:
 (من ئاگاداری كارەكانتم، تۆ بەناو
 زیندووی، بەلام تۆ مردووی. ²
 ئێشك بگەرە ئەووی ماوه بەهێزی
 بکە، ئەووی لەمردن نزیك بوو و تەوه،
 چونكە كارەكانتم بەناتەواوی بینی
 لەبەردەم خودا. ³ بیریكەوه، ئەووی
 وەرت گرت و گۆیت لی بوو کاری
 بیكەو تۆبە بکە، چونكە گەر بیتو
 ئێشك نەگری ئەوا وهك دزێك دێمە
 سەرت و کاتی هاتیشم نازانیت. ⁴
 خەلكێکی كەم لەساردسدا هەن
 جل و بەرگە كانیان گلاو نەكردووه،
 ئەوانە شایانی ئەوهن بەبەرگی سپیەوه
 لەگەل من ملی ری بگرن. ⁵ ئەووی

فیر بکات و چەواشەیان بکات بۆ
 ئەووی داوین پیسی بکەن و لەو
 خواردنانه بچۆن كه كراون بە قورباننی
 بۆ بته كان. ²¹ من ماوهم پێدابوو تا
 تۆبە لە خراپە کاری بکات، بەلام
 نەبویست. ²² ئەووتە تووشی نەخۆشی
 دەكەم و فری دەدەمە ناو پێتخەفەوهو
 ئەوانەیی داوین پیسیان لەگەل
 كردوو لەتەنگانەیه کی گەرەدان،
 گەر تۆبە نەكەن لەكرداریان. ²³
 هەر وەها مندالەكانی بەمردن
 لەناو دەبەم بۆ ئەووی هەموو
 كۆمەلەیی باوەرداران بزانی من
 پشكیتەری میشك و دلە كانخو هەر
 كەس بەپێی كارەكانی خۆی پاداشتی
 دەدەمەوه. ²⁴ بەلام بەئێوهو بەوانی
 دیکەیی سیاتیرا دەلێم، ئەوانەیی ئەم
 رینماییهیان وەر نەگرتوووه بەقولایی
 نەپتیه كانی شەیتانیان نەزانیوه، وهك وا
 دەلێن. من قورساییه کی تر ناخەمه
 سەرشانتان. ²⁵ تەنھا ئەووی هەتانه
 دەستی پێوه بگرن، تا دەگەمه لاتان.
²⁶ ئەووی سەربكەوێت و كارەكانی
 من تاكۆتایی جی بگەیی بکات
 دەسەلاتی بی دەدەم بەسەر میللەتان.
²⁷ { هەر وەها بەگۆیالێکی ئاسنین
 سەرپەرشتی میللەتان دەكات، وهك

بهووشه‌ی دانبه‌خوگرتنی من
 کارده‌که‌ی، منیش له‌کاتی هاتنی
 تاقیکردنه‌وه به‌سهر هه‌موو جیهان
 ده‌تپارێزم، تا دانیش‌توانی زه‌وی
 تیایدا تاقی‌بکری‌نه‌وه.¹¹ ئه‌وه‌تا من
 به‌خیرایی دێم، ده‌ست‌بگره‌ به‌وه‌ی
 هه‌ته، تا که‌س تاجه‌که‌ت لی‌ته‌ستییی.
¹² ئه‌وه‌ی سه‌ربه‌که‌وت ده‌یکه‌مه
 کۆله‌که‌ی په‌رستگای خودای خوّم
 لی‌ ناچیته‌ ده‌ره‌وه، هه‌روه‌ها ناوی
 خودای خوّم ناوی شاری خودای
 خوّم، واته‌ قودسی نوی، ئه‌وه‌ی
 له‌لایه‌ن خودای خوّم له‌ئاسمان
 دیته‌خواره‌وه له‌سه‌ری ده‌نوسم،
 هه‌روه‌ها ناوی نوی خۆمیشی له‌سه‌ر
 ده‌نوسم.¹³ ئه‌وه‌ی گوئی هه‌یه،
 باگوئی له‌ووته‌ی رۆح‌بگری‌ت بۆ
 کۆمه‌له‌کان.)

نامه‌یه‌ک بۆ کۆمه‌له‌ی لاودیکیییه
¹⁴ بۆ فریشته‌ی کۆمه‌له
 باوه‌رداره‌که‌ی لاودیکیییه بنووسه:
 ئامین و شایه‌تی دلسۆزو سه‌رپراست
 که‌ سه‌رچاوه‌ی هه‌موو
 دروستکراوه‌کانی خودایه‌ ده‌لیت:¹⁵
 (من ئاگام له‌کرده‌وه‌ کانتته، تۆ
 نه‌ساردو نه‌گه‌رمی. خۆزگه‌ سارد یان

سه‌ربه‌که‌وت به‌رگی سپی ده‌پۆشیت و
 ناوی له‌په‌رتووکی ژیان ناسرپه‌وه‌وه
 دان به‌ناوه‌که‌ی دا‌ده‌نیم له‌به‌رده‌م
 باوکم و فریشته‌کانی.⁶ ئه‌وه‌ی گوئی
 هه‌یه، باگوئی له‌ووته‌ی رۆح‌بگری‌ت
 بۆ کۆمه‌له‌کان.)

نامه‌یه‌ک بۆ کۆمه‌له‌ی فیلاده‌لفیا
⁷ هه‌روه‌ها بۆ فریشته‌ی کۆمه‌له
 باوه‌رداره‌که‌ی فیلاده‌لفیا بنووسه:
 ئه‌وه‌ی پی‌رۆزو راسته، کللیله‌که‌ی
 داودی له‌ده‌سته، ئه‌وه‌ی ده‌یکاته‌وه‌وه
 که‌س نابیی دایبخت، دایده‌خات و
 که‌س نابیی بی‌کاته‌وه، ده‌لیت:⁸ (من
 ئاگاداری کاره‌کانتم، ئه‌وه‌تا
 ده‌رگایه‌کی کراوم له‌به‌رده‌مت
 کردووه‌ته‌وه‌وه که‌س ناتوانی
 دایبخت. ده‌زانم تۆ هه‌یژیکه‌ی که‌مت
 هه‌یه، له‌گه‌ل‌ئهم‌ه‌ش تۆ
 به‌ووشه‌ی من کار ده‌که‌یت و
 ناوی منت رته‌نه‌کردۆته‌وه.⁹ من
 ئاوه‌ها له‌وانه‌ی که‌نیشتی شه‌یتان
 ده‌که‌م، ئه‌وانه‌ی ده‌لین جووله‌که‌ین و
 ئاواش نین، چونکه‌ ئه‌وانه‌ درۆ
 ده‌که‌ن، وایان لی‌ده‌که‌م بین له‌به‌رده‌م
 بییه‌کانت کرتۆش به‌ن و بزانی تۆم
 خۆش‌ویستوو،¹⁰ چونکه‌ تۆ

شوو شهیی هه بوو، وهك کریستال بوو.

له ده ووروبه ری تهخته کهش چوار زینده وهر هه بوو، له پی شو له پاش به چاو داپوشرابون.⁷ زینده وهری یه کهم وه کو شیر وابوو، دووهم وه کو گا، سییم ده موچاویکی وهك مرؤقی هه بوو، چوارهم وهك دالتیکی فریو وابوو.⁸ چوار زینده وهره که هه ری که هیان شهش بالی هه بوو ده ووروبه رو ناوه هیان داپوشرابوو به چاو، شهو و رۆژ بی ژهستان ده لئین: (پیرۆزه، پیرۆزه، پاک و پیرۆزه خودا و نند خودای توانادار به سهر هه موو شتیك، ئه وهی هه یه وه هه بوو وه دیت!)⁹ له کاتیکدا زینده وهره کان سوپاسی دانیشتوو ی سهر تهخته که ده کهن و شکۆمهندی و ریزی بۆ راده گه یین، ئه وهی تاهه تایه زیندوو،¹⁰ ئینجا ئه و بیست و چوار پیره ی له بهردهم دانیشتوو ی سهر تهخته که دان ده کهونه سهرچۆک و کرپنۆش بۆ زیندوو ی هه تاهه تای ی ده بهن و تاجه کان یان له بهردهم تهخته که فری ده دن و ده لئین:¹¹ (ئه ی خودا و هندمان و خودامان، تۆ شایانی ئه وهی شکۆمهندی و ریزو

توانا وهرگری، چونکه تۆ دروستکهری هه موو شتیكیت، ئه و شتانهش به خواستی تۆ بوونی هه یه و دروست بووه.)

5 یه رتووک و بهرخه سه ربراوه که

له لای دهسته راستی دانیشتوو ی سهر تهخته که وه پهرتوو کی کم یینی که له ناوه و له پشتیه وه نووسرا بوو و بهحهوت مۆر مۆرکرا بوو.² ههروهها فریشته یه کی به هیترم یینی به دهنگیکی بهرز هاواری ده کرد: (کی شایسته ی ئه وه یه پهرتوو که که بکاته وه و مۆره کانی بکاته وه؟)³ کهس نه بوو نه له ناسمان و نه له سهر زهوی و نه له ژیر زهوی بتوانی پهرتوو که که بکاته وه یاخود تهماشای ناوه وه ی بکات.⁴ له بهرئه وه دهستم به گریانیکی زۆر کرد، چونکه کهس شایسته ی ئه وه نه بوو پهرتوو که که بکاته وه یاخود تهماشای ناوه وه ی بکات.⁵ یه کیک له پیره کان پینی و وتم: (مه گری، ئه وه تا ئه و شیرهی سهر کهوت، ئه وه ی له هۆزی یه هوزایه و له ره چه له کی داوده، پهرتوو که که ده کاته وه و چهوت مۆره که ی ده کاته وه.)

کردو گویم لهدهنگی فریشتهیه کی
 زۆر بوو لهدهوری تهخته کهو
 زینده وهره کان و پیره کان، ژماره بیان
 هزاره هزارو دهه هزار دهه هزار
 ده بوو،¹² فریشته کان به دهه نگی کی
 بهرز دهیانووت: (بهرخه سه پر اوه که
 شایسته ی وهرگرتنی هیژو
 دهوله مهندی و دانایی و تواناو ریژو
 شکۆداری و ستایشه.)

¹³ لهو کاته دا هه مموو
 زینده وهره کانی ئاسمان و زهوی و ژیر
 زهوی و ناو دهریاش هه ممو بیان
 دهیانووت: (با ستایش و ریژو
 شکۆمهندی و توانا، بو دانیشتیوی
 سهر تهخت و بهرخه که بیت تاهه تایه.)
¹⁴ چوار زینده وهره کهش دهیانووت:
 (ئامین)، بیست و چوار پیره کهش
 کهوتنه سهر چۆک و کرنۆشیان برد.

حهوت مؤره که

6

ته ماشام کرد کاتیک بهرخه که
 مؤریکی له ههوت مؤره که کرده وه،
 گویم لی بوو یه کیک له چوار
 زینده وهره که به دهه نگی کی وه هه وره
 تریشقه ووتی: (وه ره!)² سه یرم کرد
 ئه سپیکی سپیم بینی سواره که ی

⁶ سه یرم کرد له نیوان تهخته کهو
 چوار زینده وهره که، له ناوه راستی
 پیره کان، بهرخیکم بینی راوه ستا بوو
 وه که ئه وهی سهر برابیت، بهرخه که
 ههوت شاخ و ههوت چاوی هه بوو،
 ئه وان ههش ههوت رۆحی خودان که
 بو هه مموو زهوی نیردراون.⁷
 بهرخه که چوو، پهرتوو که که ی
 لهدهسته راستی دانیشتیوی
 سهر تهخته که وهرگرت.⁸ کاتی
 بهرخه که پهرتوو که که ی وهرگرت،
 چوار زینده وهره کهو بیست و چوار
 پیره که له بهردهم بهرخه که دا
 کهوتنه سهر چۆک، هه یه که بیان
 قیساره و جامی ژیری نی پر بخوریان
 بی بوو، ئه وهش نۆیژ کردنی خوشک و
 برا پیروژه کانه،⁹ ههروه ها
 سهروودیکی نو بیان دهووت: (تو
 شایسته ی ئه وهی پهرتوو که که
 بههیت و مؤره کانی بکههته وه، چونکه
 تو سهر برایت و مرۆفی سهر به خیل و
 زمان و نهته وهو میلله تی جیاجیای
 جیهانت بو خودا به خویتی خۆت
 کریه وه،¹⁰ ههروه ها له وان کاهین و
 پادشاهیتیت بو خودامان
 دروست کرد، ئه وانیش هوکمرانی
 زهوی ده کهن.)¹¹ ئینجا ته ماشام

مردووان دواى كهوتـبوو،
 هردوو كيان دهسه لاتیان پیدرا بوو
 چاره کی دانیشتوانی زهوی بکوژن
 به شمشیر و برسیتی و نه خوشی
 کوشنده، ههروهها به درنده
 کیویه کانی سهر پرووی زهوی.

⁹ کاتیک مۆری پینجه می کرده وه،
 له ژیر قوربانگه دا رۆحی ئەو کهسانه م
 بینی که له پیناو ووشه ی خوداو
 له پیناو ئەو شایه تیه ی دابوویان کوژرا
 بوون. ¹⁰ به دهنگیکی بهرز هاواریان
 کردو ووتیان: (ههتا که ی ئە ی
 خودا ونندی پاگ و پیرۆزو راست،
 تۆله ی خوینی ئیمه له دانیشتوانی
 زهوی ناسیتیت و حوکیان به سهردا
 نادهیت؟) ¹¹ ئینجا هه ریه که یان
 جلیکی سپیان پیدراو پیناو ووترا تا
 ماویهک بجهوینه وه تا ژماره ی بهنده
 هاوهله کان و براو خوشکه کانیا ن که
 وهک ئەوان ده کوژرین، تهواو ده بیت.

¹² کاتیک بهرخه که، مۆری
 شه شه می کرده وه. سهیرم کرد
 بوومه له رزه به کی گهوره پرووی داو
 خۆر وهک جلی ماته مدار رهش
 هه لگهرا، مانگیش وهک خوین سوور
 هه لگهرا، ¹³ نه ستیره کانی ناسمان
 ده که وتنه سهر زهوی وهک بهری دار

کهوانیکی به دهسته وه بوو و تاجیکی
 پی درابوو، به سهر کهوتووی ده رچوو
 بوو تاسهر بکهویت.

³ کاتیک مۆری دووه می کرده وه،
 گویم له زینده وهری دووه م بوو
 ووتی: (وه ره!) ⁴ سهیرم کرد نه سپیکی
 تر، سووری دره وشاوه بوو، هاته
 ده ره وه. سواره که ی دهسه لاتی پیدرا
 بوو تا ناشتی له سههر زهوی
 هه لگرت و وا له خه لکی بکات
 له ناو خوینا یه کتری بکوژن.
 ههروهها سواره که شمشیریکی
 گه وهری پی درابوو.

⁵ کاتیک مۆری سییه می کرده وه،
 زینده وهری سییه م ووتی: (وه ره!)
 سهیرم کرد نه سپیکی ره شم بینی
 سواره که ی تهرازوویه کی به دهسته وه
 گرتبوو. ⁶ دهنگیک له ناوه راستی
 چوار زینده وه ره که وه دهیوت: (یهک
 ربه گه م بهرۆژانه ی کریکاریک، سی
 ربه جو به هه مان نرخ، به لام رۆنو
 مه یه که زیانیا ن پی مه گه یه نه.)

⁷ کاتیک مۆری چواره می
 کرده وه، گویم له دهنگی زینده وهری
 چواره م بوو ووتی: (وه ره!) ⁸ سهیرم
 کرد نه سپیکی زهرد هه لگهراوم بینی
 سواره که ی ناوی مردن بوو. دونیا ی

بهدهنگیکی بهرز بانگی چوار فریشته کهی تری کرد که ریگایان پی درابوو زیان بهزهوی و دهریا بگهیهنن، ووتی: ³ (زیان بهزهوی و دهریاو درهخته کان مه گهیهنن تا نهو کاتهی نیوچهوانی بهنده کانی خودامان مۆر ده کهین). ⁴ گویم لهدهنگی مۆر کراوه کان بوو کهسه دو چلو چوار هزار کهس بوون، نهوانهش لههممو هۆزه کانی نهوی ئسیرائیل بوون. ⁵ لههۆزی یههوزا دوانزه هزار مۆر کرابوون، لههۆزی راتوبین دوانزه هزارو لههۆزی گاد دوانزه هزار، ⁶ لههۆزی ئهشیر دوانزه هزار، لههۆزی نهفتالی دوانزه هزار، لههۆزی مهنسا دوانزه هزار، ⁷ لههۆزی شهمعون دوانزه هزار، لههۆزی لاوی دوانزه هزار، لههۆزی یهساگر دوانزه هزار، ⁸ لههۆزی زهبولون دوانزه هزار، لههۆزی یوسف دوانزه هزار، لههۆزی بنیامین دوانزه هزار.

خه ئکیک لههه موو نه ته وه کان

⁹ پاشان سهیرم کرد کۆمهله خه لکیکی نه ژمی دراوم لههه موو نه ته وه و هه میلله تان و هۆزو گه لو

ههنجیر کاتیك بایه کی توند دهیهاژنی و بهره کهی ده کهویته خواره وه. ¹⁴ ناسمان وهک په ره یهک لول کرا، هیچ چیاو دوور گه یهک له شوینی خۆی نه ما. ¹⁵ پادشاکانی زهوی و گه هوره پسیاوان و دهوله مهنده کان و دهسه لاتداره کان و هه موو کویله و ئازادیک، خۆیان لهنا و ئهشکهوت و بهرده گهوره کانی چیا حهشاردا، ¹⁶ بهچیاو بهرده کانیان دهووت: (بکهون بهسهرماندا تا لهرووی نهوی لهسهر تهخت دانیشتوو و لهتوووهی بهرخه که بمانشار نهوه، ¹⁷ چونکه رۆژی تووره بوونه گهوره که هاتوو و کی دهتوانی خۆی له بهرامبهری رابگریت؟)

پاراستنی کۆیله کانی خودا

7

پاش ئه مه چوار فریشتهم بینی لهسهر هه ر چوار گۆشه ی زهوی وه ستابوون، چوار بایه کهی زهویان راکرتبوو تا لهسهر زهوی و لهسهر دهریاو لهسهر هیچ درهخته کیک هه لته کهن. ² ههروه ها فریشته یه کی ترم بینی له رۆژه لاته وه دهر کهوتبوو مۆری خودای زیندووی پی بوو،

تهخته كەش بەسپهیری چادره كەى
دايان دەپۆشى. ¹⁶ ئەوانە لەمەولا
نەتینوو دەبن و نەبەسى، نەخۆر لیبان
دەدات و نەهەست بەگەرمايى
دەكەن. ¹⁷ چونكە بەرخەكەى
ناوەراستى تهخته كە دەبیتە شوانیان،
هەروەها بەرەو كانیەكانى ئاوى
ژیانیان دەبات و خوداش هەموو
فرمیسكەكانى چاویان دەسپرێتەو.

مۆرى حەوتەم

8

كاتێك بەرخەكە مۆرى حەوتەمى
كردەو بە دەنگیەك نىو كاژیر بالى
بەسەر ئاسماندا كێشا. ² حەوت
فریشتەكەم بینى كە لەبەردەم خودا
رادەوەستن، حەوت كەرەنایان
بى درابوو. ³ فریشتەبەكەى تر هات و
لەبەردەم قوربانگا كەدا وەستا.
فریشتەكە بخوردانیكى زێرینی بى بوو
بخوورێكى زۆرىشى پیدرا بوو تا
لەگەڵ نوێژەكانى خوشك و برا
پیرۆزەكان پێشكەشى بكات لەسەر
قوربانگا زێرینەكەى بەردەم تهختى
خودا، ⁴ پاشان لەگەڵ نوێژەكانى
خوشك و برا پیرۆزەكان دوو كەلى
بخوور لەدەستى فریشتەكە لەبەردەم

زمانێك بینى، هەموویان لەبەردەم
تهختى خوداو بەرخەكە
راوەستا بون، جلی سپیان لەبەر بوو
لقى دار خورمايان بەدەستەو
گرتبوو، ¹⁰ بەدەنگیكى بەرز هاواریان
دەكردو دەیانووت: (رژگار بون
تەنها لەلایەن خودای سەر تهخت و
بەرخەكەوێه). ¹¹ هەروەها هەموو
فریشتەكانى چوار دەورى تهخته كەو
پیرەكان و چوار زیندەوەرەكە
وەستا بون، لەبەردەم تهخته كە
بەدەمدا كەوتن و كرنۆشیان بۆ خودا
برد، ¹² دەیانووت: (ئامین! باستایش و
شكۆمەندى و دانایی و سوپاس و رێزو
هێزو توانا بۆ خودامان بێت تاهەتایە!
ئامین.)

¹³ دوايى یەكێك لەپیرەكان لى
پرسیم (ئەو سبى پۆشانه كین و
لەكوێو هاتون؟) ¹⁴ ئەو لەلامدا
ووتم: (ئەى گەرە توو دەزانیت).
ئەویش پى و وتم: (ئەو سبى پۆشانه
ئەوانەن كە لەتەنگانە گەرەكەو
هاتون و جلەكانیان بەخوێنى
بەرخەكە شۆردوو و سبى كردوو.
¹⁵ لەبەر ئەوێهە ئیستا لەبەردەم تهختى
خودان و شەو و رۆژ لەبەرستگاكەى
خزمەتى دەكەن و دانیشتوى سەر

ئەستىرەيە كى گەورەي پىر شىنگدار
 وەك چىرا كەوتە خوارەو بو سەر
 سىيە كى رووبارە كان و سەر چاوه كانى
 ئاۋ. ¹¹ ئەستىرە كەش ناۋى (تالاۋ)
 بو، لەبەرئەو سىيە كى ئاۋ تال بو،
 خەل كانىكى زۆرىش لەبەر تالى
 ئاۋە كە مردن.

¹² پاشان فرىشتەي چوارەم
 كەرەنا كەي لىدا، لەئەنجامدا سىيە كى
 خۆرو سىيە كى مانگو سىيە كى
 ئەستىرە كان لىدران، سىيە كى رۆژ
 رووناكى لى براۋ شەۋىش بەھەمان
 شىۋە.

¹³ پاشان تەماشام كرد دالىكى
 ھەلفىرپوم لەناو ەراستى ئاسماندا بىنى
 بەدەنگىكى بەرز ھاۋارى دە كردو
 دەي سووت: (قور بەسەرتان،
 قور بەسەرتان، ئەي دانىشتوانى سەر
 زەۋى، كاتى ئەۋ سى فرىشتەيەي تر
 كەرەنا كانىيان لىدەدەن چى بەسەر
 زەۋى دەھىن!) 9

پاشان فرىشتەي پىنچەم كەرەنا كەي
 لىدا، تەماشام كرد ئەستىرەيەك
 لەئاسمانەو كەوتە سەر زەۋى و
 ئەستىرە كە كلىلى بىرى بى ئىنى

خودا بەرز بوو ەو. ⁵ پاشان فرىشتە كە
 بخوردانە كەي بردو لەقوربانگا كە
 پىرى كرد لەئاگرو فرى دايە سەر
 زەۋى، ئىنجا بو بەھەورە ترىشقەو
 دەنگى چەھاخەو بروسكەو
 بوومەلەرزە.

حەوت كەرەناكان

⁶ لەۋكاتەدا حەوت فرىشتە كەي
 كەرەنايان بى بوو خويان بو لىداني
 كەرەنا ساز كرد.

⁷ فرىشتەي يە كەم كەرەنا كەي
 لىدا، تەرزەو ئاگرى تىكەل بەخونىيان
 لى پەيدا بو، ئاگرو تەرزە كە
 فرىدرانە سەرزەۋى لەئەنجامدا
 سىيە كى زەۋى سووتاو سىيە كى
 درەختە كانىش سووتان و ھەموو
 گىياھە كى سەۋزى سووتاند.

⁸ فرىشتەي دووم كەرەنا كەي
 لىداۋ لەئەنجامدا چىياھە كى گەورەي
 بەئاگر سوور ھەلگەرپاۋ فرىدرايە ناو
 دەرياۋە، دەريا كەش سىيە كى بوو
 بەخوين، ⁹ لەئەنجامدا سىيە كى
 زىندە ۋەرە كانى دەريا مردنو سىيە كى
 كەشتىيە كانىش تىك شكىتران.

¹⁰ فرىشتەي سىيەم كەرەنا كەي
 لىدا، لەئەنجامدا لەئاسمانەو

قژی ئافرهت وایه و ددانه کانیان وهك
 ددانى شیرن. ⁹ سپهره کانیان وهك
 سپهرى ئاسنین وایه، دهنگى
 باله کانیان لهههراو دهنگى ئه
 عه ره بانه و ئه سپانه دهچى كه
 له مهیدانى جهنگدا هیرش دهبن. ¹⁰
 ههروهها چهند کلکیكى چزوودارى
 وهك دوو پشکیان ههههبوو،
 له کلکه کانیشیان توانایان بی درابوو
 بو ماوهی پینج مانگ خهلك نازار
 بدهن. ¹¹ ههروهها ئه فریشته
 بهدکاره ی بیری بی بن كه بهعیری
 پیی دهووتریت (ئه بهدون) و بهیوانی
 پیی دهووتریت (ئه پۆلیون) پادشا بوو
 له سهریان.

¹² ئه وهتا نه گبهتی یه كه م
 به سهرچوو و دوو نه گبهتی تریش
 ماون، دواى ئه مه دین. ¹³ پاشان
 فریشته ی شه شه م كه رهناكه ی لیداو
 دهنگیک له چوار شاخه كه ی قوربانگا
 زیرینه كه ی بهردهم خوداوه هاته
 بهر گویم، ¹⁴ به فریشته ی شه شه می
 دهووت كه كه رهناكه ی بی بوو:
 (چوار فریشته بال به ستراوه كه ی
 ته نیشته رووباری مه زنی فورات
 ئازاد بکه). ¹⁵ چوار فریشته كه ی
 ناماده کرابوون بو ئه و کازیرو رۆزو

بی درابوو. ² بیری بی نی کرده وه
 دوو كه لیک وهك دوو كه لی
 کووره به کی گهوره لی بهرزبووه وه
 دوو كه له كه ئاسمان و خوری
 تاریك كرد. ³ له دوو كه له كه وه
 كوله یه کی زور هاتنه سه زهوی و
 توانایه کی وهك دوو پشکی زهویان
 پیدرابوو. ⁴ كوله كان فرمانیان
 پیدرابوو زیان به گیای سه زهوی و
 هیچ شتیکی سهوزو هیچ دره ختیك
 نه گهینن، ته نهها زیان بهو كه سانه
 بگهینن كه موری خودایان
 به نیوچه وانه وه نیه، ⁵ پریان پی
 نه درابوو بیانكوژن، بهلكو بو ماوه ی
 پینج مانگ نازاریان بدهن، به نازاریك
 وهك نازاری دوو پشك كاتی
 به مرۆفه وه ددهات. ⁶ له و رۆژانه دا
 خهلك داواى مردن ده كه ن بهلام
 دهستیان ناکه ویت، حه ز له مردن
 ده كه ن بهلام مردن راده كات
 له دهستیان.

⁷ شیوه ی كوله کانیش وهك
 ئه سپیک وان خویان بو شهر
 ناماده کردییت، له سهر سهریان
 شتیکی وهك تاجی زیرینیان
 له سهرناوه وه م چاویان وهك
 ده م چاوی مرۆفه وایه. ⁸ قزیان وهك

10

پاشان فریشته‌یه کی تری به‌هیزم بینی له‌ئاسمانه‌وه هاته‌خواره‌وه و به‌په‌له هه‌وریک خۆی پۆشی‌بوو، په‌لکه زێرینه‌یه‌ک له‌سه‌سه‌ری بوو، دهم چاوشی وه‌ک خۆر وابوو، قاچه‌کانیشی وه‌ک دوو ستوونی ناگرین وابوون.² نووسراویکی بچووکی کراوه‌ی به‌ده‌سته‌وه بوو. قاجی راستی له‌سه‌ر ده‌ریاو قاجی چه‌پی له‌سه‌ر ووشکایی دانا.³ په‌ ده‌نگیکی به‌رز وه‌ک نه‌ره‌ی شیر هاواری کرد، پاش ئه‌وه‌ی هاواری کرد، چه‌وت هه‌وره‌ تریشقه‌که به‌ده‌نگه‌کانی خۆیان هاتنه‌ دوان،⁴ پاش ئه‌وه‌ی چه‌وت هه‌وره‌ تریشقه‌که هاتنه‌ دوان، نیازم وابوو ده‌ست بکه‌م به‌نووسین، به‌لام ده‌نگیک له‌ئاسمانه‌وه هاته‌ به‌رگویم و پتی و وتم: (ئه‌وه‌ی چه‌وت هه‌وره‌ تریشقه‌که ووتیان مۆری بکه‌، به‌لام مه‌یان نووسه‌).⁵ ئه‌و فریشته‌یه‌ی بینیم له‌سه‌ر ووشکایی و ده‌ریا راوه‌ستا‌بوو ده‌ستی راستی بۆ ئاسمان به‌رز کرده‌وه⁶ سویندی به‌زیندروی هه‌میشه‌یی خوارد، ئه‌وه‌ی ئاسمان و زه‌وی و ده‌ریاو هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی تیا‌یاندایه

مانگو ساله‌، نازادکران تاسییه‌کی مرۆڤ بکوژن.¹⁶ ژماره‌ی سه‌ربازه سوارچاکه‌کان دووسه‌د ملیۆن بوون و من گویم له‌ژماره‌که‌یان بوو.¹⁷ به‌م شیوه‌یه‌ ئه‌سه‌په‌کام له‌بینینکدا به‌دی‌کردو سواره‌کانیان سه‌په‌ری ناگرین و مرواری‌دارو گۆگردیان له‌به‌ریبوو، سه‌ری ئه‌سه‌په‌کانیش وه‌ک سه‌ری شیر وابوون و له‌ده‌مه‌یان‌ه‌وه ناگرو دوو‌که‌لو گۆگرد ده‌رده‌چوو.¹⁸ به‌و سی‌ده‌رده‌ سییه‌کی مرۆڤ کوژران واته‌ به‌ناگرو دوو‌که‌لو گۆگرد.¹⁹ چونکه‌ هیزی ئه‌سه‌په‌کان له‌ده‌مو کلکیان بوو، کلکیشیان وه‌ک مار سه‌ری هه‌بوو، به‌مه‌ش خه‌لکیان ئازار ده‌دا.²⁰ به‌لام پاشماوه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی به‌و لیدانانه نه‌کوژران، تۆبه‌یان نه‌کردو کرنۆشیان بۆ رۆحه‌پسه‌کان و بته‌کان که له‌زیرو زیوو مسو به‌ردو دار دروستکراون ده‌برد، ئه‌وانه‌ی ناتوانن نه‌بیس‌تنو نه‌بیننو نه‌برۆن.²¹ هه‌روه‌ها له‌کوشتنو فال‌چیتیی و داوین‌پیسیی دزی‌کردن تۆبه‌یان نه‌کرد.

فریشته‌و په‌رتووکیکی بچووک

دوو شایه ته که

11

پاشان قامیشیکی وهك راسته‌ی پیوانهم پیدرا، پیم ووترا: (هسته، پرستگای خوداو قوربانگا بیپوه وئوانه‌ی تیایدا کرنوش دهبه‌ن بیانزمیره. ² بهلام واز له‌گۆره‌پانی پرستگا بهینه‌و مه‌ی پیوه، چونکه ئه‌و گۆره‌پانه به‌ناجوله‌کان دراوه، هه‌روه‌ها بۆ ماوه‌ی چلو دوو مانگ شاری پیروز بی‌شیل ده‌کهن. ³ هه‌روه‌ها ده‌سه‌لات به‌دوو شایه‌ته‌که‌ی خۆم ده‌دهم بۆ ماوه‌ی هه‌زارو دووسه‌دو شه‌ست رۆژ به‌به‌رگی ماته‌مه‌وه به‌ووته‌ی خودا بدوین.)

⁴ ئه‌مانه ئه‌و دوو دار زه‌یتونه‌و ئه‌و دوو چرادانه‌ن که له‌به‌رده‌م خوداوه‌ندی زه‌وی دانراون. ⁵ گهر یه‌کیک بیه‌ویت زیانیان بی‌بگه‌نیت، ئاگرێک له‌ده‌میانوه دپته‌ دهره‌وه‌و دوزمنه‌کانیان ده‌خوات، هه‌روه‌ها گهر یه‌کیک بیه‌ویت ئازاریان بدات ده‌بی‌ت ئاوها بکوژریت. ⁶ ئه‌م دووانه‌ ده‌سه‌لاتیان پی‌دراوه له‌رۆژانی لیدوانه‌که‌یان به‌ووته‌ی خودا روه‌ی ئاسمان داخه‌ن تا باران نه‌باریت، هه‌روه‌ها ده‌سه‌لاتیان هه‌یه ئاو بکه‌ن به‌خوین و به‌هه‌موو جووره‌ دهردێک

دروستی کردوه، که هیچ دهرفه‌تیکی تر نه‌دات، ⁷ به‌لکو له‌و رۆژانه‌ی فریشته‌ی هه‌وته‌م که‌ره‌ناکه‌ی خۆی لیده‌داو ده‌نگی لیدیت، نه‌یتی خودا پیوسته‌ بیته‌دی، وه‌ك چۆن خودا بۆ پیغه‌مه‌به‌ره‌کان و خزمه‌تکاره‌کانی خۆی راگه‌یاندوه. ⁸ هه‌روه‌ها ئه‌و ده‌نگه‌ی له‌ئاسمانه‌وه هاته به‌رگویم دیسان قسه‌ی له‌گه‌ن کردم و پی‌گوتم: (برۆ نووسراوه بچوو که که له‌و فریشته‌یه وهر بگره ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر دهریاو له‌سه‌ر ووشکایی وه‌ستاوه.) ⁹ بۆ لای فریشته‌که چووم و پیم ووت نووسراوه بچوو که کهم بده‌ری، فریشته‌که پی‌وتم: (وه‌ری بگره و بیخۆ، گه‌ده‌ت تان ده‌کات، به‌لام له‌ده‌مت دا وه‌ك هه‌نگوین شیرین ده‌بی‌ت.) ¹⁰ نووسراوه بچوو که کهم له‌ده‌ستی فریشته‌که وهر گرت و خواردم، له‌ده‌مه‌دا وه‌ك هه‌نگوین شیرین بوو، به‌لام پاش ئه‌وه‌ی خواردم گه‌ده‌ی تان کردم. ¹¹ هه‌روه‌ها فریشته‌که پی‌وتم: (پیوسته به‌ووته‌ی خودا بدویتی دهرباره‌ی میلله‌تان و نه‌ته‌وان و زمانه‌کان و پادشاکان.)

په لسه ههورنك بؤ ناسمان سهر كهوتن.
¹³ لهو كاتهدا بوومله رزه به كه گهوره
 روويداو دهبه كه شاره كه له ناوچوو،
 حهوت ههزار كهس به بوومله رزه كه
 كوژران. نهوانی تر له ترسو له رز،
 ستایشی خودای ناسمانیان كرد.

¹⁴ نه گبهتی دووم به سهر چوو،
 نه وهتا نه گبهتی سییم وا به خیرایی
 دی به پیره.

كه ره نای حهوتهم

¹⁵ پاشان فریشتهی حهوتهم
 كه ره ناكه ی لیداو دهنگی كه به رز
 له ناسماندا دهنگی دایه وه دوووت:
 (پادشاهیتی جیهان بوو به پادشاهیتی
 خوداو هندان و مه سیحه كه ی، نهوهی
 فه رمانه وایی ده كات.) ¹⁶ نهوه
 بیست و چوار پیره ی له سهر
 تهخته كان دانیشتیون، له به ردهم
 خودا خویمان به ده مداداو كر نۆشیان
 برد، ووتیان: ¹⁷ (سویاست ده كهین
 نهی خوداو هندا خودای توانادار
 به سهر هه موو شتیك، نهوهی هه بهو
 هه بووه، چونكه تو توانای مه زنی
 خوت و هر گرت و ده ست
 به فه رمانه وایی كرد. ¹⁸ میلله تان
 تووره بوون، تووره یی تووش هات،

له زهوی بدهن، ههر كاتیك بیانیهوی. ⁷
 كاتیك شایه تیبه كه بیان تهواو كرد نهوه
 درنده یه ی له بیری بی ین دینه دهره وه،
 جهنگیان له گهل به ریا ده كات و
 به سهریاندا زال ده بیته و ده بانكوژیته و ⁸
 تهرمه كانیان فری دهریته سهر شه قامی
 نهوه شاره گهوره یه ی ناوه رۆحیه كه ی
 سه دووم میسره، نهوه شوینه ی
 خوداو هندیانی تیدا له خاچدرا. ⁹
 خهلكی له هه موو گه لان و هوزو
 زمان و نه تهوه كان بو ماوه ی سی رۆژو
 نیو سهیری تهرمه كانیان ده كه نو
 ناهیلن تهرمه كانیان بنیترین. ¹⁰
 دانیشتوانی زهوی تانه وتوانجیان
 لیده وهن و هاواری خویشان لی
 به رزده بیته وه، هه روه ها دیاری بو
 یه كتری دهنیرن، چونكه نهوه دوو
 پیغه مبه ره دانیشتوانی سهر زهویان
 زور نازار دابوو. ¹¹ به لام پاش سی
 رۆژو نیو هه ناسه یه كه ی ژیان له خودا وه
 ده چیه ته ناو له شیان، له نه نجامدا
 له سهر پییان ده وه ستو ترسیکی
 زوریش دهنیسه ته له سهر نهوانه ی
 ته ماشایان ده كردن. ¹² ئینجا دهنگی
 به رز له ناسمانه وه هاته به رگوییان و
 ووتی: (بو ئیره سهر بكهون)، نهوانیش
 له به رچاوی دوزمه كانیان به سواری

شاخی هه‌بوو، هه‌روه‌ها جهوت تاجی له‌سه‌ر سه‌ر بوو. ⁴ کل‌کیشی سییه‌کی نه‌ستیره‌کانی ئاسمانی به‌دوای خویدا راده‌کیشاو نه‌ستیره‌کانی به‌زه‌ویدا دا، نه‌ژدیها که له‌به‌رده‌م ئافره‌ته‌که وه‌ستا، تا کاتی مندالی ده‌بیست منداله‌که بخوات. ⁵ ئافره‌ته‌که مندالیککی نیرینه‌ی به‌هیزی بوو، نه‌وه‌ی به‌گۆپالتیککی ئاسنین فه‌رمان‌پروایی هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی سه‌ر زه‌وی ده‌کات. به‌لام منداله‌که بۆ لای خوداو ته‌خته‌که‌ی رفیندرا. ⁶ ئافره‌ته‌که‌ش به‌ره‌و ده‌شت و دهر رایکرد بۆ ئه‌و شوینه‌ی له‌لایه‌ن خوداوه بۆی ئاماده‌کراوه، تا بۆ هه‌زارو دووسه‌دو شه‌ست رۆژ به‌خپۆ بکریت.

⁷ پاشان له‌ئاسماندا شه‌رپێک به‌رپابوو میکائیل و فریشته‌کانی دژی نه‌ژدیها که جه‌نگان، نه‌ژدیها که وه‌ستا به‌دکاره‌کانیشی دژی ئه‌وان، ⁸ به‌لام نه‌ژدیها که ئه‌وه‌نده به‌هیز نه‌بوو، شوپیان له‌ئاسمان نه‌ماو ⁹ نه‌ژدیها که وه‌ره‌که فریدرایه خواره‌وه، که هه‌مان ماره دیرینه‌که‌یه، به‌ئیلیس* و شه‌یتان ناوده‌بریت و هه‌موو جیهان گو‌مرا ده‌کات، له‌گه‌ل فریشته‌کانی فریدرایه زه‌وی. ¹⁰ نینجا

ئیه‌ستا کاتی لپیرسینه‌وه‌ی مردووانه، بۆ نه‌وه‌ی پاداشتی به‌نده‌کانت له‌بیغه‌مبه‌رو خوشک و برا پیرۆزه‌کان و ئه‌وانه‌ی له‌ناوت ده‌ترسن به‌گه‌وره‌و بچوو که وه‌ بدریته‌وه، هه‌روه‌ها تا ئه‌وانه له‌ناوبه‌ی که زه‌وی له‌ناو ده‌بن.) ¹⁹ پاشان په‌رستگای خودا له‌ئاسماندا کرایه‌وه و سه‌ندوقی په‌یمان‌که‌ی له‌ناو په‌رستگاکه‌ ده‌رکه‌وت، له‌ئه‌نجامدا بووه بروسکه‌و ده‌نگه‌ ده‌نگ و هه‌وره تریشقه‌و بوومه‌له‌رزوه‌و ته‌رزهی گه‌وره بارین.

ژنوه‌ژدیها
12

دوا به‌دوای نه‌وه نیشانه‌یه‌کی گه‌وره‌ی سه‌یر له‌ئاسمانه‌وه ده‌رکه‌وت، ئافره‌تیکی خۆر پۆش، مانگ له‌ژیر پینی داو تاجیکیش له‌سه‌ر سه‌ری بوو له‌دوانزه نه‌ستیره پیکه‌تابوو، ² ئافره‌ته‌که سک پرپوو و به‌ده‌ست ژانی مندال بوونه‌وه ده‌ینالاند. ³ نیشانه‌یه‌کی تری سه‌یر له‌ئاسماندا ده‌رکه‌وت، نه‌ژدیها‌یه‌کی گه‌وره‌ی سووربوو، جهوت سه‌رو ده

گۆیم له دهنگیککی بهرزبوو له ئاسمانهوه ووتی: (ئیسئا رزگاری و هیژو پادشاهییتی خودامان و دهسه لاتی مه سیحه که ی هاته کایه وه، چونکه نهو شکاتکه ره ی شهو و رۆژ له بهر دههه خودامان شکاتی له خوشک و براکامان ده کرد، درا بهزهویدا.¹¹ نهوان به خوینی بهرخه کهو بهووشه ی شایه تییان به سه ریدا زالوون و تا مردنیش ژبانی خویمان خویش نه دهوویست.¹² له بهر نه مه ئه ی ئاسمان و نهوانه ی تییدا نیشته جین، دلخویش و شادومان بن، به لام قور به سه ر دانیش تووانی زهوی و ده ریا، چونکه شه بیتان هاتۆته خواره وه بو ئیوه و تووره ییه کی گه وره ی پیسه، چونکه کاتیکی کورتی به دهسته وه ماوه.¹³ کاتیکی ئه ژدیهاکه خو ی بینی دراوه بهزهویدا، نهو ئافره ته ی راونا که منداله نیرینه که ی لی بوو.¹⁴ له بهر نه وه ئافره ته که دوو بالی داله گه وره که ی پیدرا تا بو شوینه دیاری کراوه که ی خو ی له دهشت و ده ر بفریت بو نه وه ی بو ماوه ی سی سالو نیوی تر دوور له ماره که به خیو بکریت.¹⁵ ماره که له پشت ئافره ته که له ده میه وه ئاو یکی وه ک رووباری هه لدا، تا

ئافره ته که به لافا و رامال بکات.¹⁶ زهوی یارمه تی ئافره ته که یدا، ده می کرده وه نهو رووباره ی قووتدا که نه ژدیهاکه له ده میه وه فرپی دایه ده ره وه.¹⁷ نه ژدیهاکه له ئافره ته که تو ره بوو، ده سستی کرد به دژایه تی کردنی پاشماوه ی وچه که ی، نهوانه ی کار به راسپارده کانی خودا ده که ن و ده ستیان به شایه تی عیسا گرتوه.¹⁸ جا نه ژدیهاکه له سه ر لی ده ریا وه ستا،

دهرکه وتنی درنده یهک له ده ریا

13

ئینجا درنده یه کم بینی له ده ریا که ده هاته ده ره وه، جهوت سه رو ده شاخی هه بوو، ده تاجیش له سه ر شاخه کانی بوو، له سه ر هه ر سه ریک ناوی کفرکردن نووسرابوو.² نهو درنده یه ی بینیم له پلنگ ده چوو له پی پیسه کانی له له پی پی وورچ ده چوو ده میشی وه ک ده می شی و ابوو. نه ژدیهاکه هه ش تواناو تهخت و ده سه لاتی گه وره ی خو ی دا به درنده که.³ سه ریک له سه ره کانی درنده کهم بینی، له وه ده چوو برینیکی کوشنده ی پیوه بوویت، به لام برینه

خەلک بەدیلى راپیچ بکات، ئەو
خۆشى راپیچ دەکری. ھەروەھا گەر
کەسێک کەسێکی تر بەشمشیر
بکوژیت پیویستە بەشمشیر
بکوژیتەو. ئەمە بانگەوازە بۆ
دان بەخۆگرتن و باوەری خوشک و برا
پیرۆزە کان.

دەرکەوتنی درنڊەبەك لەزەوی

¹¹ پاشان درنڊەبەكی ترم بینى
لەزەویبەو ھاتەدەرەو، دوو شاخی
و ەك شاخی بەرخى ھەبوو، بەلام و ەك
ئەژدیا دەدا. ¹² ھێندەى دەسەلاتى
درنڊەى یەكەم دەسەلاتى ھەبوو،
واى لەدانیشتوانى زەوى دەکرد
كرنۆش بۆ درنڊەى یەكەم بێن كە
برینە كوشندەكەى چاك بۆو. ¹³
نیشانەى سەر سوڕ ھینەرى گەورەشى
دەکرد بەو رادەبەى ناگرى
لەئاسمانەو دەھینایەخوارەو بۆ سەر
زەوى لەبەرچاوى خەلكى. ¹⁴
ھەروەھا بەو كارە سەر سوڕ ھینەرانەى
كە رینگای بى درابوو لەبەردەم
درنڊەى یەكەمدا بىكات خەلكى
دانیشتوى زەوى گومرا دەکردو
بەخەلكى زەوى دەووت و یتەبەك بۆ
ئەو درنڊەبە دوست بکەن كە

كوشندەكە چاك بووبۆو. ھەموو
زەویش بەسەر سوورمانەو دەوى
درنڊەكە كەوتن. ⁴ خەلكى كرنۆشیان
بۆ ئەژدیهاكە دەبرد، ئەو ەوى
دەسەلاتى بەدرنڊەكە بەخشیوو،
ھەروەھا كرنۆشیان بۆ درنڊەكەش
بردو ووتیان: (كى وەكو درنڊەكە
وايە؟ كى دەتوانیت دژی بھەنگیت؟)
⁵ درنڊەكە دەمىكى بى درابوو،
بەلەخۆبايى و كفر دەدا، بۆ ماو ەوى
چلو دوو مانگ دەسەلاتى پیدرابوو
ئەو كارانە ئەنجام بدات. ⁶ درنڊەكە
دەمى كردهو و كەوتە كفر كردن
بەخوداو جنىوى بەناوى خوداو
مالەكەى و دانیشتوانى ئاسمان دەدا. ⁷
ھەروەھا رینگای پیدرابوو دژی
خوشك و برا پیرۆزەكانى زەوى
جەنگ بەرپا بکات و سەربكەوى
بەسەریان، دەسەلاتى بەسەر ھەموو
نەتەو و ھۆزو زمان و میللەتیکدا
پیدرابوو. ⁸ لەبەرئەو تەواوى
دانیشتوانى زەوى كرنۆشیان بۆ
دەبرد، ئەوانەى ناویان لەو ەتای
دروستبوونى جیھانەو لەبەرتووکی
ژیانی بەرخە سەربراو ەكە
نەنوسراو. ⁹ ئەو ەوى گوێى ھەبە
باگوێ بگریت: ¹⁰ گەر یەكێك

باوکی بهرخه که لهسه ر ناوچه وانیان
 نووسرابوو.² ههروهه له ئاسمانه وه
 دهنگیک وهک دهنگی خوروی ئاوکی
 زۆرو دهنگی چه خاخه یه کی گهوره
 هاتنه بهر گویم، ههروهه دهنگی
 قیساره دههاته بهر گویم که
 مۆسیقاژهنه کان لیبانه دا.³ له بهردهم
 تهختی خوداو چوار زینده وه ره که وه
 بیست و چوار پیره که سروو دیکی
 نویمان دهووت. جگه لهو سه دو
 چلو چوار هزار کهسه ی به خوین
 لهزه وی کرابوونه وه کهسه نه ییده توانی
 نهو سرووده فییری.⁴ نهو کهسانه
 له بهر نهوه ی پاکن، له گهل ئافرهت
 داوین پیسییان نه کردووه، نهوانه
 شوین بهرخه که ده کهون بو هه ر
 کوی بروات، نهوانه وهک پیشه به ره
 بو خوداو بهرخه که، له نیو خه لک
 به خوین کراون.⁵ ههروهه درۆ
 له دهمی نهوان نیبه، نهوانه بی له کهن.

سی فریشته که

⁶ ئینجا له ناوه راستی ئاسمان
 فریشته یه کی هه لفریوم بیینی،
 مزگینیه کی هه تاهه تایی بی سوو بو
 نهوه ی مزگینی به دانیشتوانی زه وی و
 هه موو نه ته وه وه هۆزو زمان و

به شمشیر بریندار کراو هه ر به زیندووش
 مایه وه.¹⁵ ههروهه توانای بی درابوو
 هه ناسه یه ک بداته وینه ی درنده که بو
 نهوه ی وینه ی درنده که قسه بکات و
 وابکات نهوانه ی کرنۆش بو وینه ی
 درنده که نابهن بکوژرین.¹⁶ واشی
 له هه مووان ده کرد به گه وه ره
 بچووک و ده وه له مه ندو هه ژارو نازادو
 کوئله وه نیشانه یه ک لهسه ر دهستی
 راستیان یا خود لهسه ر ناوچه وانیان
 دروست بکریت،¹⁷ بو نهوه ی کهس
 نه توانی بکریت و بفرۆشیت ته نها
 نهوانه نه بیته که نیشانه که یان پیوه یه،
 نیشانه کهش ناوی درنده که یه یان
 ژماره ی ناوه که یه تی.¹⁸ دانایی لیره یه:
 نهوه ی توانای تیگه یشتنی هه یه
 باژماره ی درنده کان بژمیرویت،
 چونکه نهوه ژماره ی مرۆقه که
 ژماره که ی شهس سه دو شهست و
 شه شه.

بهرخه که و گۆرانی جه ماوهر

14

پاشان ته ماشام کرد بهرخیک لهسه ر
 چیا ی شاری داود راوه ستابوو، سه دو
 چلو چوار هزار کهسه له گهل بوو،
 هه موویان ناوی بهرخه که وه ناوی

نیشانہی ناوہ کہی ھلگرن شہو و
 رۆژ ھوانو ھویان لی ھلگدہ گبریت.)
¹² ٺہمہ بانگہ ھوازہ بو
 دان بہ خوگر تنی خوشک و برا
 پیروزہ کان، ٺہوانہی راسپار دہ کانی
 خوداو باو ھری عیسای مہسیح
 دہ پارین.

¹³ دواى ٺہوہ لہ ٺاسمانہوہ گویم
 لہدہنگیک بوو پیوی و تم: (ٺہمہ
 بنووسہ: خوژگہ دہخو ازری بہو
 مردووانہی لہ ٺیس تاوہ لہ بہر
 خوداو ھند دہ مرن!)

رۆحی پیروز دہ لتی: (بہ لتی، بو
 ٺہوہی لہماندوو بوونیان بجہ سیتہوہ،
 چونکہ کردہوہ کانیان شوین پییان
 دہ کہون.)

دروینہی زہوی

¹⁴ پاشان تہ ماشام کرد پہلہ
 ھہوریکى سپیم بینی و لہسہر پہلہ
 ھہورہ کہ یہ کیگ لہ شپوہی رۆلہی
 مرۆف دانیشتیوو، تاجیکی زیرینی
 لہسہری نابوو و داسیکی تیژی
 بہدہستہوہ بوو. ¹⁵ فریشتہیہ کی تر
 لہ پہرستگا کہوہ ھاتہ دہرہوہو
 بہدہنگیکی بہرز بانگی دانیشتوی
 سہر پہلہ ھہورہ کہی کرد:

میللہ تیگ بدات. ⁷ فریشتہ کہ
 بہدہنگیکی بہرز دہیوت: (لہ خودا
 بترسو و شکو مہندی پی بہخشن،
 چونکہ کاتی لیپر سینہوہ کہی ھاتوہو،
 ھہروہا کرپنوش بو دروستکہری
 ٺاسمان و زہوی و دہریاو سہرچاوہ کانی
 ٺاو ببہن.)

⁸ فریشتہیہ کی تریش بہدواى
 ٺہوہوہ دہیوت: (کہوت، بابلی
 مہزن کہوت، ٺہوہی وای کرد
 ھہموو میللہ تان لہ شہرابی ٺارہزوہ
 گالوہ کانی بخو ٺہوہ.)

⁹ فریشتہی سپیہم بہدواى
 ٺہمانہوہ بہدہنگیکی بہرز دہیوت:
 (گہر یہ کیگ کرپنوش بو درندہ کہ
 یاخود وینہ کہی ببات و رازی پیت
 نیشانہ کہی لہسہر دہستی یاخود
 نیوچہوانی بدات، ¹⁰ دہبی بہ ھہمان
 شپوہ شہرابی تورہیی خودا بجواتہوہ،
 ٺہو شہرابیہی بی خہلتہیہو لہجامی
 توورہیی خودا کراوہ، ھہروہا ٺہو
 کہسہ لہ بہر دہم فریشتہ پیروزہ کانو
 بہرخہ کہدا بہ ٺاگرو گوگرد ٺازار
 دہدریت. ¹¹ دوو کہلی ٺازاریان بو
 ھہتاهہ تاپہ بہرز دہ پیتہوہ. ھہروہا
 ٺہوانہی کرپنوش بو درندہ کہ یاخود
 وینہ کہی دہبہن و ٺہوانہی رازی دہبن

لټهاته دهره وه.

گورانی موسا 15

ئینجا شتیکی تری گهوره وه
سهر سوورپه نهرم له ناسماندا بیینی،
حهوت فریشته ههوت دهردی
کو تایان بی بوو چونکه بهوانه
تووره بی خودا تهواو ده بیټ.

پاشان ئاویک وه که دهر یابه کی²
شوشه بی تی که له به ناگرم بیینی و
نهوانه ی به سهر درنده که وینه که ی و
ژماره ی ناوه که ی سهر کهوت بوون
له که نار دهر یا شوشه بیه که
راوه ستابوون و چهنه د قیساره یه کی
خودایان بی بوو،³ سروودی موسای
بهنده ی خودا و سروودی بهر خه که یان
ده چری و ده یانوت: (مهزن و
سهر سوورپه نهره کاره کانت ئه ی
خودا وهند، خودای تواندار به سهر
هه موو شتیک، ریگا کانت راست و
دادپه وهره ئه ی پادشای ملله تان.⁴
کی له تو ناتر سیټ و ستایشی ناوت
ناکات ئه ی خودا وهند؟ چونکه

(داسه کهت هه لگره و بدر ووه وه،
چونکه کاتی دروینه هاتووه وه
خهرمانی زهوی زهره هه لگره ووه.)
¹⁶ له بهر نه وه دانیش تووی سهر په لته
هه وره که داسه که ی به سهر زهوی
وه شاندر زهوی دروینه کرا.

¹⁷ فریشته یه کی تر له بهر ستگا که ی
ناسمانه وه هاته دهره وه و نه ویش
داسی کی تیژی بی بوو.¹⁸ ئینجا
فریشته یه کی تر له قوربانگه که وه هاته
دهره وه و ده سه لاتی به سهر ناگردا
هه بوو. به ده نگیکی بهرز هاواری کرد
بو نه وه ی داسه تیژه که ی پیه و ووتی:
(داسه تیژه کهت هه لگره و هی شووه
تر بی ره زه کانی زهوی کو بکه وه،
چونکه تری که ی پیگه یشتووه.)¹⁹
نه ویش داسه تیژه که ی وه شاندر سهر
زهوی و هی شووه تری کانی زهوی
کو کرده وه، هی شووه تری کانی
فری دایه ناو گوشه ری گهوره ی
تووره بی خودا.²⁰ گوشه ره که
له دهره وه ی شار گوشرا، به بهرزی تا
لغاوی ئه سپ بو ماوه ی هه زار و
شهش سه د ستادیه*، خوینی

*هزارو شهش سه د ستادیه: نزیکه ی سی سه د کیلومه تر ده کات

به‌ته‌نھا خۆت پاڤو پیرۆزیت،
له‌به‌رئه‌وه هه‌موو نه‌ته‌وه کان دینو
کر نووشت بۆ ده‌به‌ن، چونکه حوکمه
داد په‌روه‌یه کانت ده‌ر که‌وتوون.

⁵ پاش ئه‌وه سه‌یرم کرد بینیم
په‌رستگای چادری شایه‌تی له‌ئاسمان
کرایه‌وه. ⁶ حه‌وت فریشته‌که
له‌په‌رستگا که هاتنه‌ده‌روه‌وه حه‌وت
ده‌رده‌که‌یان پی‌بوو، حه‌وت
فریشته‌که به‌جلی که‌تانی پاڤو
په‌رستگار به‌رگ پۆش کرابوون و
چه‌ند پشتی‌پێکی زی‌پینیشیان له‌سنگ
بوو. ⁷ یه‌کیک له‌چوار زینده‌وه‌ره‌که
حه‌وت جامی زی‌پینی دا به‌حه‌وت
فریشته‌که‌و جامه‌کانیش به‌تورپه‌یی
خودا ئه‌وه‌ی تاهه‌تایه‌ زیندووه
پر کرابوون، ⁸ په‌رستگا که به‌دوو که‌لی
شکۆمه‌ندی ده‌سه‌لاتی خودا پر بوو و
هه‌تا حه‌وت ده‌رده‌که‌ی حه‌وت
فریشته‌که‌ش ته‌واو نه‌بوو که‌س
نه‌یتوانی بچینه‌ ناو په‌رستگا که.

حه‌وت جامی توورپه‌یی خودا

16

ئینجا له‌په‌رستگا که‌وه گویم
له‌ده‌نگی‌کی به‌رز بوو به‌حه‌وت
فریشته‌که‌ی ده‌وت: (پروڤن حه‌وت

جامی توورپه‌یی خودا به‌سه‌ر زه‌وی دا
پر پۆن).

² یه‌که‌میان رۆیشت و جامه‌که‌ی
خۆی رشت به‌سه‌ر زه‌وی دا،
له‌ئه‌نجامدا دومه‌لی پرسی پر نازار
له‌وه‌که‌سانه ده‌ر که‌وت که نیشانه‌ی
درنده‌که‌یان هه‌لگر تیبو و کر نووشیان
بۆ وینه‌که‌ی بردبوو.

³ پاشان فریشته‌ی دووهم
جامه‌که‌ی خۆی رشته‌ ناو ده‌ریاوه‌وه
ئاوی ده‌ریا وه‌ک خۆینی مردووی
لیهات، هه‌روه‌ها هه‌موو
زینده‌وه‌ریکی ناو ده‌ریا مرد.

⁴ فریشته‌ی سیهه‌م جامه‌که‌ی
خۆی رشته‌ ناو رووباره‌کان و
سه‌رچاوه‌کانی ناو و بوون به‌خوین.
⁵ گویم له‌فریشته‌ی ئاوه‌کان بوو
ده‌یوت: (تۆ دادپه‌روه‌ری ئه‌ی
ئه‌وه‌ی هه‌یه‌و هه‌بووه، چونکه تۆ به‌و
شیۆیه‌ حوکمت داوه. ⁶ چونکه
ئه‌وانه‌ خوینی پتغه‌مبه‌ران و خوشک و
برا پیرۆزه‌کانیان رشت و تۆش
له‌پاداشت دا خوینت پشکه‌ش کردن
تا بیخۆ نه‌وه، چونکه ئه‌وان شایانی
ئه‌وه‌ن). ⁷ گویم له‌و فریشته‌یه‌ی
قوربانگا که بوو ده‌یوت: (به‌لی ئه‌ی
خودا وه‌ند خودای توانادار به‌سه‌ر

دهره وه،¹⁴ نهوانه رۆحه شهیتانیه کان،
نیشانهی سهرسورپهینه بۆ ههموو
پادشاکانی جیهان ئه نجام دهدهن، تا
بۆ جهنگی ئه و رۆژه گهورهیه کۆیان
بکاته وه، رۆژی خودای توانادار
بهسه ره ههموو شتیك.

¹⁵[مهسیح دهلی:] (ئه وه تا من
وه کو دزیك دیم، خۆزگه ده خوازی
بهوانه ی شه ونخوونی ده که ن تا
پاریزگاری له جل و بهرگه کانیان
بکه ن، نه وهك خه لک بیانینی
بهرووتی برۆن.)

¹⁶ئینجا رۆحه کان پادشاکانیا
له و شوینه دا کۆ کرده وه که به عیری
پیی ده ووتریت (هه رمه گه دون).

¹⁷فریشته ی هه وتهم جامه که ی
خۆی رۆژاند بهه وادا، دهنگیکی بهرز
له په رستگای ئاسمانه وه له ته ختی
خودا وه ووتی: (جی به جی کرا!)¹⁸

پاشان دهنگو چه ههاخه وه هه ووره
تریشه په یدا بوون و بوومه له رزه یه کی
به هیز روویدا، به شیوه یه ک شتی وا
رووی نه دا وه له وه ته ی خه لک
له سه ره زه وی ده ژین، بوومه له رزه که
زۆر به هیز بوو.¹⁹ شاره گه ووره که بوو
به سی به شه وه وه شاره کانی
نه ته وه کانیش ویران بوون. خوداش

هه موو شتیك، حوكم دانى تو
راست و دادپهروه ره.)

⁸پاشان فریشته ی چواره م
جامه که ی خۆی رۆژاند به سه ره خۆردا و
ده سه لاتى پیدرا بوو خه لکی به ناگر
بسووتینی. ⁹خه لک به ناگر یکی مه زن
سووتان، به لام تۆبه یان نه کرد تا
ستايشی خودا بکه ن، به لکو کفریان
به ناوی خودا کرد ئه وه ی ده سه لاتى
به سه ره ئه م ده ردا نه دا هه یه.

¹⁰پاشان فریشته ی پینجه م
جامه که ی رۆژاند به سه ره ته ختی
درنده که دا و پادشاهیتیه که ی تاریك
بوو، دانیشتووانی له تا و نازار زمانى
خۆیان ده گه ست.¹¹ له تا و نازار و
برین کفریان به خودای ئاسمان
ده کردو تۆبه یان له کرده وه کانیا
نه کرد.

¹²فریشته ی شه شه م جامه که ی
به سه ره رووباری گه ووره ی فورادا
رشت، له ئه نجامدا ئا وه که ی ووشکی
کرد تاببته ریگا له به رده م ئه و
پادشایانه ی له رۆژه لاته وه هاتبوون.
¹³هه وره ها سی رۆحی گلاوم بینى
وهك بۆق وابوون له ده می
ئه ژدیها که وه له ده می درنده که وه
له ده می پیغه مبه ره درۆز نه که ده هاتنه

ده شاخی هه بوو. ⁴ ژنه که به مرواری و
 قرمز بهرگ پۆش بوو سهرتا پاشی
 به زپرو بهردی گرانبه هاو مرواری
 رازا بووه و جامیکی زیرپنشی
 به دهسته وه بوو که پپروو
 له پیسی و گلاوی داوین پیسیه که ی.
⁵ له سهر ناوچه وانیشی ناویکی نهیتی
 نووسرابوو: (بابلی گهوره، دایکی
 داوین پیسان و گلاوه کانی زهوی). ⁶
 ههروه ها ژنه کهم بینی به خوار دنه وه ی
 خوینی خوشک و برا پپرزه کان و
 خوینی شه هیده کانی عیسی مه سیح
 سهر خوش بوو. به بینینی ژنه که
 سهر سوورمانیکی گهوره دایگرتم.

⁷ به لام فریشته که بی و وتم: (بو)
 وا سهرت سوورما؟ من نهیتی ژنه که و
 نه و درنده یه هه لی گرتووه، که
 حهوت سهرو ده شاخی هه یه بو ت
 ناشکرا ده کهم. ⁸ نه و درنده یه بینیت
 هه بووه و ئیستا نیه، له بیری بی بن
 دیته دهروه و بو له ناوچوون دهروات.
 نه و که سانه ی له سهر زهوی
 دانیشتوون، نه وانیه ی له وه تای
 دروستبوونی جیهان ناویان
 له پهرتوو کی ژیان نه نووسراوه
 سهریان سوور ده میتی کاتیک ده بین
 درنده که هه بووه و ئیستا نیه،

شاری گهوره ی بابلی به بیرهاته وه تا
 جامی شه رابی تورهبی به تینی خو ی
 پی بادت. ²⁰ هه موو دوورگه کان
 رایان کردو چیاکان له بهرچاو نه مان.
²¹ ته رزه یه کی گهوره که
 قورساییه که ی په نجا کیلر ده بوو
 له ئاسمانه وه باری به سهر خه لکی،
 خه لکی له تاو لیدانی ته رزه که
 کفریان به خودا کرد، چونکه
 لی دانه که ی زور گهوره و ترسناک
 بوو.

بابل دایکی داوین پیسانه

17

دوایی یه کیک لهو حهوت فریشته یه ی
 حهوت جامه که یان پی بوو پی و وتم:
 (ههسته با سزای نه و ژنه داوین پیسه
 گهوره یهت پیشاندهم که له سهر ئاوه
 زره کان دانیشتوو و ² نه وه ی هه موو
 پادشاکانی زهوی داوین پیسیان
 له گه لدا کردوو و دانیشتووایی
 زهوی به شه رابی داوین پیسیه که ی
 سهر خوش بوون). ³ ئینجا فریشته که
 له رۆحدا بردمی بو دهشت و دهر،
 سهیرم کرد ژنیک له سهر درنده یه کی
 قرمزی که پپروو له ناوی کفر
 دانیشتوو، درنده که حهوت سهرو

جیاجیان.¹⁶ به لّام درنده که و ده شاخه که ی سه ری، رق له ژنه داوین پیسه که هه لده گرن و ویران و روت و قوتی ده که ن، ئیسک و گوشته که ی ده خو ن و به نا گر ده یسو تین،¹⁷ چونکه خودا خستو ویه تیه دلّیان به مبهستی ئه و بکه ن، هه روه ها رپک بکه ون و ده سه لاتی خو یان بدن به درنده که تا ووشه کانی خودا بیته دی.¹⁸ ئه و ژنه ش که بینیت ئه و شاره گه روه یه به که ده سه لاتی به سه ر هه مو و پادشاکانی زه و ی دا هه یه .)

کهوتنی بابل

18

پاش ئه وه فریشته یه کی ترم بینی له ئاسمان هه وه هاته خواره وه ده سه لاتیکی گه وره ی هه بو و، به پر شنگداری ئه وه زه و ی رووناک بو وه وه.² فریشته که به ده نگیکی بهرز هاواری کرد و ووتی: (کهوته خواره وه! کهوته خواره وه بابلی گه وره! بو وه جیشینی جنۆ که کان و مالتی هه مو و رۆحه پیسه کان و مالتی هه مو و بالنده یه کی پیسی نه فرهت لی کرا و.³ چونکه

هه رچه نده دیته وه ش.⁹ دانایی می شک لی ره دا در ده که ویت: هه و ت سه ره که ئه و هه و ت گرده ن که ژنه که له سه ریان دانیش تو وه،¹⁰ هه روه ها هه و ت پادشان، پینجیان که وتن و یه کیکیان هه یه و ئه و ی تریان هیشتا نه ها تو وه، کاتیکیش دیت پیویسته که م بمیته وه.¹¹ ئه و درنده یه ی هه بو وه و ئیستا نیه هه شتمه، به لّام له هه و ته که یه و به ره و له نا و چون ده روات.¹² ئه و ده شاخه ی بینیت ده پادشان تا ئیستا شانشینیان وه رنه گرتو وه، به لّام بو ما وه ی یه ک کاژیر له گه ل درنده که ده سه لاتی پادشا وه رده گرن.¹³ ئه و انه یه ک مه به ستیان هه یه و توانا و ده سه لاتی خو یان ده وه نه درنده که.¹⁴ ئه و انه له گه ل به رخه که ده جه نگین و به رخه که سه ر ده که ویت به سه ر یاندا، چونکه به رخه که گه وره ی گه وره کانه و پادشای پادشاکانه، ئه و انه ی له گه لیدان بانگ کرا و هه لّی ژیرا و و دلّسوژن.)

¹⁵ پاشان فریشته که پی و وتم: (ئه و ئاوانه ی بینیت که ژنه داوین پیسه که له سه ری دانیش تو و، ئه وه گه لو کۆمه لو نه ته وه و زمانی

هه‌موو نه‌ته‌وه‌کان له‌شه‌رایبی
 داوین‌پییسی ژنه‌که‌یان خوار‌دۆ‌ته‌وه‌و
 پادشاکانی زه‌وی داوین‌پییسیان
 له‌گه‌لدا ک‌ردووه‌و هه‌موو
 بازرگانه‌کانی زه‌وی ده‌وله‌مه‌ندبوون
 به‌نازو نعمه‌تی ئه‌و.)

4 پاشان گویم له‌ده‌نگیکی تر بوو
 له‌ئاسمانه‌وه‌ ده‌یووت: (لـی
 وهرنه‌ده‌روه‌ه ئه‌ی گه‌له‌که‌م
 تابه‌شداری نه‌که‌ن له‌گونا‌هه‌کانی‌و
 ده‌رده‌کانی نه‌گرن. 5 چونکه
 گونا‌هه‌کانی تا ئاسمان به‌رزبوونه‌وه‌و
 به‌بیری خودا هاتوونه‌ته‌وه. 6 سزای
 بده‌ن به‌پیی ره‌فتاره‌کانی‌و دوو
 هینده‌ی ک‌رداره‌کانی بده‌نه‌وه، له‌و
 جامه‌ی تیایدا تی‌که‌لتی ک‌ردبوو دوو
 هینده‌ی بۆ تی‌که‌ل بکه‌نه‌وه. 7 هینده‌ی
 ئه‌وه‌ی شکۆی به‌خۆی داوه‌و
 له‌نازونه‌مه‌ت ژیاوه، ئازارو غه‌می
 بده‌نی، چونکه له‌دلتی خۆیدا ده‌لتی:
 (من وه‌ک شاژن دانیشتووم، قه‌د نام
 به‌بیوه‌ژن و غه‌میش نابینم، 8 له‌به‌رته‌وه
 هه‌موو ده‌رده‌کانی له‌یه‌ک رۆژدا دین،
 مردن و برسیتی و غه‌م، هه‌روه‌ها ده‌بی
 به‌ئاگر بسووتیت، چونکه به‌هیژه
 خوداوه‌ند خودا ئه‌وه‌ی تاوانباری
 ده‌کات.)

9 هه‌موو پادشاکانی زه‌وی بۆی
 ده‌گرین و شیوه‌نی بۆ ده‌که‌ن،
 ئه‌وانه‌ی له‌گه‌لتی داوین‌پییسیان
 ک‌ردووه‌و رایان بواردووه، کاتیک
 سه‌یری دوو‌که‌لتی سووتانه‌که‌ی
 ده‌که‌ن، 10 له‌ترسی ئازاردانه‌که‌ی
 له‌دووره‌وه‌ ده‌وه‌ستو ده‌لتین:
 (قورت به‌سه‌ر، قورت به‌سه‌ر شاری
 بابلی مه‌زن! شاره به‌هیژه‌که! له‌یه‌ک
 کاژیردا سزادانت هات.)

11 بازرگانه‌کانی زه‌وی ده‌گرین و
 شیوه‌نی بۆ ده‌که‌ن چونکه ئیتر که‌س
 که‌لوپه‌لیان لی تاکرپت، 12 که‌لوپه‌لی
 وه‌ک زێرو زیو و به‌ردی گرانبه‌هاو
 مرواری و که‌تان و ئه‌رجه‌وان و حه‌ریرو
 قه‌رمز و هه‌موو داریکی بۆندارو هه‌موو
 قاپیکی له‌عاج دروستکراو و هه‌موو
 قاپیکی دروستکراو له‌گرانبه‌هاترین
 ته‌خته‌و مس‌و ئاسن و مه‌رمه‌رو 13
 دارچین و بخوورو شیرنه‌مه‌نی و
 شه‌راب و رۆن و ئارد و گه‌نم و مه‌رو
 مالات و ئه‌سپ و عه‌ره‌بانه‌و له‌ش و
 گیانی مرۆڤ. 14 بازرگانه‌کان ده‌لتین:
 (هه‌موو ئه‌و به‌روبوومه‌نی حه‌زت
 لی بو له‌ده‌ستت چوو، هه‌روه‌ها
 هه‌موو ده‌وله‌مه‌ندی و سه‌لتنه‌ت
 لێسه‌ندرایه‌وه‌و ئیتر نایاندۆزیته‌وه.)

ئەي نېرراو و خوشك وبرا
پيرۆزه كان و پيغهمبهران، چونكه خودا
ئەوي سزادا بەو شيۆه يەي رەفتاري
لەگەل كردن.

²¹ ئينجا فريشته يە كي بەهيز
بەردیكي بەرز كرده وەك بەردی
ئاش و ابو، بەر دەكەي فري دايە ناو
دەرياو ووتی: (بەم شيۆه يە بەيەك پال
شاری بابلی مەزن فري دەدری و
ئاسەواری ناميني و ²² دەنگي ئەوانەي
قيسارە دەژەنن و گورانی دەلین و
بلوئیرو زورنا لیدە دەن ئیت
لەشارە کەوە نایستريت، هەروەها
وەستای هیچ پيشەسازيە كي تيایدا
ناییت و ئیت دەنگي بەردی ئاشی تيادا
نایستريت. ²³ هیچ چرایەك تيایدا
هەل تاكریت و ئیت دەنگي بووك و زاوا
تيایدا نایستريت، چونكه
بازرگانه كانت گەورەي زەوي بوون و
بەسیحری تۆ هەموو نەتەوە كان
گومر ابوون. ²⁴ لەناو شارە کەدا
خوئنی پيغهمبهران و خوشك و برا
پيرۆزه كان و هەموو ئەوانەي لەسەر
زەوي كورزان بينراو.)

هە لیلویا! حوكمرايی بۆ خوداوەند

19

¹⁵ بازرگانه كانی ئەم شتانه ئەوانەي
بەهزی ئەو هەو دەولەمەند بوون
لەترسی نازاردانە کەي لەدووورەو
دەووستن، دەگرین و شیوین دەگپرن و
دەلین: (¹⁶ خاك بەسەرت، خاك
بەسەرت ئەي شارە گەورە کە ئەوي
بەقوماش و قرمز و کەتان پۆشرا بووی،
بەزپرو بەردی گرانبەها و مرواری
رازابووی هەو. ¹⁷ چونكه لەيەك
کاژێردا دەولەمەندیەيە كي ئاوها
وێران بوو.)

هەموو کەشتیوان و هەموو
گەشتکەرەن و هەموو کریکارانی
کەشتی و هەموو ئەوانەي لەدەریا کار
دەکەن لەدووورەو وەستان. ¹⁸
کاتیك چاویان بەدوو کەلی
سووتانە کەي کەوت هاواریان کردو
ووتیان: (چ شارێك وەك شارە
مەزنە کە و ابو؟) ¹⁹ خوئیان بەسەری
خوئاندا کردو بەگریان و شیوین هەو
هاواریان کردو ووتیان: (
خاك بەسەر! خاك بەسەر شارە
گەورە کە! ئەو هەي هەموو خاوەن
کەشتی دەریا سوودمەند بوون
لەدەولەمەندی ئەو! چونكه لەيەك
کاژێردا شارە کە وێران بوو. ²⁰
دلشادبە ئەي ئاسمان بەوێرانی ئەو،

توانادار به‌سهر همه‌موو شتی‌کدا.⁷
 بادل‌خو‌ش و شادومان بین، شو‌کداری
 بکه‌ین، چونکه کاتی زه‌ماوه‌ندی
 به‌رخه‌که هاتوو‌ه و بو‌وکه‌ک‌ه‌شی خو‌ی
 ناماده‌کردوو‌ه،⁸ کراسی‌کی که‌تانی
 پاک و پرشنگداری پیدرابوو تا له‌به‌ری
 بکات، ئه‌م که‌تانه‌ش هی‌مای کرده‌وه
 راست و دروسته‌کانی خوشک و برا
 پی‌رژه‌کانه.

⁹ فریشته‌که پی‌ی ووتم: (ئه‌مه
 بنووسه، خو‌زگه‌ده‌خو‌ازری به‌وانه‌ی
 بو‌ زه‌ماوه‌ندی بو‌وک گواستنه‌وه‌ی
 به‌رخه‌که بانگ‌کراون). هه‌روه‌ها پی‌ی
 ووتم: (ئه‌مه ووشه راسته‌کانی
 خودان).¹⁰ ئینجا له‌به‌رده‌م پی‌ی
 فریشته‌که‌دا که‌وتمه‌سه‌ر چو‌ک تا
 کرپ‌نۆشی بو‌ به‌م، به‌لام فریشته‌که پی‌ی
 ووتم: (وامه‌که! منیش وه‌کو تو و
 براکانت خزمه‌تکارم، ئه‌وانه‌ی شایه‌تی
 عیسیان هه‌یه. کرپ‌نۆش بو‌ خودا بیه.)
 چونکه شایه‌تی عیسا ر‌و‌حی
 پی‌غه‌مه‌برایه‌تییه.)

سواری ئه‌سپی‌کی سپی

¹¹ پاشان ئاسمانم به‌کراوه‌یی بینی،
 ئه‌سپی‌کی سپیم بینی و سواره‌که‌ی
 به‌دل‌سو‌زو راستگۆ ناوده‌برا،

پاش ئه‌مه‌ده‌نگی‌کی به‌رز
 له‌کو‌مه‌لی‌کی زۆر له‌ئاسمانه‌وه‌هاته
 به‌رگویم ده‌یووت: (هه‌لیلویا!)*
 رزگاری و شو‌کمه‌ندی و هی‌ز بو‌
 خودامانه،² چونکه شو‌کمه‌کانی
 راست و دادپه‌روه‌رن، ئه‌وه‌تا ژنه
 داوین‌پیسه‌گه‌وره‌که‌ی تاوانبارکرد
 که هه‌موو زه‌وی به‌داوین‌پیسه‌که‌ی
 پیس‌کرد بوو، تو‌له‌ی خو‌ینی
 خزمه‌تکارانی خو‌ی لی‌کرده‌وه‌که
 به‌ده‌ستی ئه‌و خو‌یتیان ر‌ژا‌بوو.³
 کو‌مه‌له‌ زۆره‌که‌ی ئاسمان دووباره
 ووتیان: (هه‌لیلویا! دوو‌که‌له‌که‌ی بو‌
 هه‌تاهه‌تایه بو‌ ئاسمان به‌رزده‌پیتیه‌وه.)⁴
 بیست و چوار پی‌ره‌که‌و چوار
 زینده‌وه‌ره‌که‌که‌وتنه‌سه‌ر چو‌ک و
 کرپ‌نۆشیان بو‌ خودای خاوه‌ن ته‌خت
 بردو ووتیان. (نامین. هه‌لیلویا!)⁵
 له‌ته‌خته‌که‌وه‌ده‌نگی‌ک هاته‌ده‌روه‌ه
 ووتی: (ستایشی خودامان بکه‌ن ئه‌ی
 هه‌موو خزمه‌تکارانی که ترسی ئه‌وتان
 له‌دل‌دایه‌به‌گه‌وره‌و بچوو‌که‌وه.)⁶
 پاشان ده‌نگی‌ک وه‌ک ده‌نگی
 کو‌مه‌لی‌کی زۆرو خو‌ره‌ی ئاو‌یکی
 زۆرو ده‌نگی هه‌وره‌تریشقه‌ی به‌هی‌ز
 هاته‌به‌رگویم ده‌یانووت: (هه‌لیلویا!
 شو‌کمرا‌نی بو‌ خوداوه‌ند خودامان،

کۆبینهوه،¹⁸ بۆ ئهوهی گۆشتی پادشاگان و سهروکه کان و بههیزه کان، گۆشتی ئهسهپه کان و سواره کانیان، گۆشتی ههموو ئازادیک و کۆیلهیهک و گهروهو بچوکیک بچۆن.

¹⁹ ههروهها درنده کهو پادشاگان ی زهوی و سهربازه کانیا م یی نی کۆبوو بوونهوه بۆ ئهوهی جهنگیک دژی سواره کهو سهربازه کان ی بهربابکه ن.²⁰ درنده کهو پیغه مبه ره درۆز نه که ی له گه لتی دابوو ده ستگیر کران. ئه و پیغه مبه ره ی به ووته کان ی ئه و که سانه ی گو مپا کرد بوو که به نیشه انه ی درنده که رازی بوو بوون، ههروهها ئه وانه ی کرپوشیان بۆ وینه که ی برد بوو. ههردوو کیان به زیندووی فری ئدرانه ده ریا چه ی ناگره وه که به گوگرد داگیر ساوه.²¹ پاشماوه که ی تر به و شمشیره ی سواره که کوزران که له ده مه یه وه ده هاته ده ره وه هه موو بالنده کان له گۆشته کانیا ن تیر بوون.

ده ستگیر کردنی شه ییتان

20

فری شته یه کی ترم بین ی له ئاسمانه وه هاته خواره وه و کلیلی بیر ی بی نی

به داد په ره وه ی حو کم ده دات و ده جه نگیت.¹² چاوه کانی وه ک گری ناگر و ابوون و ژماره یه کی زۆر تاجی به سه ره وه بوو، ناویکی نوو سراوی هه یه، خۆی نه ییت که س نایز انی ت.¹³ سواره که جلیکی سه رتا پا له خوین هه لکیش راوی له به ربوو، ئه و ناو هه ش که پی بانگ ده کرا (ووشه ی خودا) بوو.¹⁴ ئه و سه ربازانه ی له ئاسماندان به سواری ئه سپی سپی شوینی ده که و تن و جلیکی که تانی سپی پاکیا ن له به ردا بوو.¹⁵ له ده می سواره که وه شمشیره یکی تیژ ده هاته ده ره وه، تا بۆ لیدانی نه ته وه کان به کاری به یینی، ئه و به گۆپالیک ی ئاسنین سه ره په رشتیان ده کات و پیشی ده نی ت به گوشه ری شه رای تو ره یی خودای توانا دار به سه ره هه موو شتی ک.¹⁶ له سه ره جلو رانی سواره که ئه م ناوه نوو سراوه: پاشای پاشایان و گه ره ی گه ره یان.

¹⁷ دوا یی فری شته یه کی ترم بین ی له به ره خۆردا وه ستابوو. فری شته که به ده نگیک ی به ره ز هاواری له هه موو بالنده هه لفریه کانی ناوه را سته ی ئاسمان کردو ووتی: (وه رن بۆ نان خوار دنی ئیواره ی خودای مه زن

یه که مه. ⁶ ئه وهی له ههستانه وهی
یه که مه دا به ششی هه بیّت پیرۆزه و
خۆزگه ی بی ده خواز ریت. ئه وانه
مردنی دووم ده سه لاتنی نیسه
به سه ریاندا، چونکه ده بنه کاهینی
خوداو مه سیح، له گه ل مه سیحیش
هه زار سا ل حو کمرانی ده که ن.

که و تنی شه یتان

⁷ ههروهه پاش ته و او بوونی
هه زار سا له که شه یتان له زیندان نازاد
ده کریّت. ⁸ دیتنه ده ره وه تا نه ته وه کانی
چوار گۆشه ی زه وی گومرا بکات،
ئه مه ش جوج و ماجوجه بو ئه وه ی
کۆیان بکاته وه بو جهنگ، ئه وانه ی
ژماره یان هینده ی لمی ده رایه. ⁹
سه رکه وتن بو سه ر پانتایی زه وی و
شاره خو شه ویسته که و ئۆردو گای
خوشک و برا پیرۆزه کانیا ن که مارۆدا،
له ئه نجامدا ناگریک له لایه ن خودا وه
هاته خواره وه و خوار دنی. ¹⁰ ههروهه
ئه و شه یتانه ی گومرای کردبوون
فری درایه نا و ده رایچه ی ناگرو
گۆگرده که بو هه مان شوینی
درنده که و پیغه مبه ره درۆز نه که.
ئه وانه شه و و رۆژ تاهه تایه نازار
ده درین.

بی بو، ههروهه زنجیریکی گهروهی
به ده سه ته وه بو. ² فری شته که
ئه ژدیها که ی ده ستگیر کرد، که ماره
دی رینه که یه، که شه یتان و ئی لیه سه،
هه زار سا ل به سه تییه وه ³ فری ی دایه
بیری بی بن و ده رگای له سه ر
داخست و مۆریکی لیدا تا ئیتر
میلله تان گومرا نه کات تاما وه ی
هه زار سا له که ته و او ده کات. پاش
ئه مه بو ما وه یه کی که م ده بی نازاد
بکریّت.

حوکمی هه زار سا له ی مه سیح

⁴ چه ند ته ختیکم بیننی ئه وانه ی
له سه ری دانیشتیون ده سه لاتنی
دادگایی کردنیا ن پیدرا بو. ههروهه
گیانی ئه وانه م بیننی که له پیتناوی
شایه تی عیسا و ووشه ی خودا
سه ربرابوون، ئه وانه ش که رازی
نه بوون کړنۆش بو درنده که یاخود
وینه که ی به بن و رازیش نه بوون
نیشانه که ی له سه ر ده ستیا ن یاخود
له سه ر ناو چه وانیان به دن، ئه وانه
هاتنه وه ژیا ن و بو هه زار سا ل له گه ل
مه سیح ده سه لاتیا ن پیدرا. ⁵ به لام
مردو وه کانی تر تا هه زار سا له که
ته و او نه بو و نه ژیا ن. ئه مه هه ستانه وه ی

نوئیم بینی، چونکه ئاسمانی یه کهم و زهوی یه کهم بهسەر چوون و دهریاش ئیتر ئاسه‌واری نه‌ما.² هه‌روه‌ها شاره پیرۆزه‌که، قودسی نوئیم بینی له‌ئاسمانه‌وه له‌لایهن خوداوه هاته‌خواره‌وه وه‌ک بوو کینکی رازاوه که خۆی بۆ زاواکه‌ی ئاماده‌ بکات. ³ گوئیم له‌ده‌نگینکی گه‌وره‌ بوو له‌ئاسمانه‌وه ووتی: (ئه‌وه چادری خودایه له‌ناو خه‌لکداو خودا له‌گه‌لیان نیشه‌جی ده‌بی‌ت و ئه‌وان ده‌بن به‌گه‌لی خودا، خوداش له‌گه‌لیان ده‌بی‌ت.⁴ خودا هه‌موو فرمی‌سکه‌کانی چاویان ده‌سپێته‌وه و مردن ئیتر نامی‌ت، ئیتر غه‌م و هاوار و ئازار نامی‌ن، چونکه شته‌کانی پێشوو به‌سەر چوون.)

⁵ دانیشتووی سهر ته‌خته‌که ووتی: (ئه‌وه‌تا من هه‌موو شتی‌ک نوی ده‌که‌مه‌وه.) هه‌روه‌ها پێی ووتم: (بنووسه، چونکه ئه‌م ووتانه راسته‌و مایه‌ی متمانه‌ن.)⁶ پاشان پێی ووتم: (ئه‌وا هاته‌دی، من ئه‌لف و یم، من سه‌ره‌تاو کوتاییم، من له‌سه‌رچاوه‌ی ناوی ژبان به‌خۆرایی ئاو به‌ تینوو ده‌ده‌م.⁷ ئه‌وه‌ی سه‌ر بکه‌و‌یت ئه‌و میراته‌ی بۆ ده‌می‌نێته‌وه‌و من ده‌م

تاوانبارکردنی مردووان

¹¹ پاشان ته‌ختی‌کی گه‌وره‌ی سه‌یم بینی، ئه‌وه‌ی له‌سه‌ری دانیشتبوو ئاسمان و زهوی له‌به‌هر رووی هه‌لاتبوون و شوینی تریان نه‌دۆزیه‌وه بوو خۆیان.¹² مردوو‌ه‌کانم بینی به‌گه‌وره‌وه بچووه‌که‌وه له‌به‌رده‌م ته‌خته‌که وه‌ستابوون و چه‌ند په‌رتوو کێک کرابوونه‌وه، په‌رتوو کێکی تریش که په‌رتووکی ژبان بوو کرابووه‌وه مردوو‌ه‌کان به‌پێی کرده‌وه‌کانیان ئه‌وه‌ی له‌په‌رتوو‌که‌کان نووسرابوو حوکم‌دران.¹³ دهریاش مردوو‌ه‌کانی ناوخۆی ده‌رکرد، هه‌روه‌ها مردن و دونیای مردووان مردوو‌ه‌کانی خۆیان دایه‌ده‌ست و هه‌ریه‌ک به‌پێی کاره‌کانی خۆیان حوکم‌دران.¹⁴ ئینجا مردن و دونیای مردووان فری‌درا نه‌ ناو ده‌ریاچه‌ی ئاگره‌که‌وه. ئه‌مه مردنی دوومه،¹⁵ هه‌روه‌ها هه‌ر که‌سی‌ک ناوی له‌په‌رتووکی ژباندا نه‌نووسرابوو، فری‌درا به‌ ناو ده‌ریاچه ئاگره‌که‌وه.

ئاسمانی‌کی نوی و زهوی‌ه‌کی نوی

21

پاشان ئاسمانی‌کی نوی و زهوی‌ه‌کی

به خودای ئەو، ئەویش دەبیتە رۆڵەى من.⁸ بەلام ترسنۆكەكان و گالۆهكان و بۆ باوەرەكان و داوین پیسەكان و بكوژەكان و جادو كەرەكان و بت پەرستەكان و هەموو درۆزنەكان، پاداشتیان فرێدانه بۆ ناو ئەو دەرپاچەییە بەئاگرو گوگرد داگیرساوه، ئەوەى مردنى دوو هەمە.

قودسی نوێ

پاشان فریشتەیهك لەو حەوت فریشتەییە ئەو حەوت جامەیان پێهە که بەحەوت دەرده کەى کۆتایی پر کران بۆ لام هات و لەگەلم دوا، ووتى: (با بوو که که، ژنى بەرخە کەت پى نیشان بدهم).¹⁰ پاشان بەرۆحى پیرۆز بردمى بۆ سەر چیاپه کی گەورەى بەرزو شارە گەورە که قودسی پیرۆزی نیشاندام، ئەو شارەى لەئاسمانەوه لەلایەن خودا دەهاتە خوارەوه و¹¹ شکۆمەندی خودای هەبوو، شارە که وهك بەردى گرانبهها دەرەوشایهوه، وهك یەشب

بوو، روون بوو وهك کریستال.¹² شارە که شوورەیه کی گەورەى بەرزى هەبوو و دوانزە دەرگای هەبوو لەسەر دەرگاگان دوانزە فریشتە هەبوون و لەسەر دەرگاگان ناوی دوانزە هۆزە کەى رۆلە کانی ئیسرائیل نووسرابوو.¹³ لەلای رۆژەهلاتهوه سى دەرگا و لەلای باکوروهوه سى دەرگا و لەلای باشورهوه سى دەرگا و لەلای رۆژئاواوه سى دەرگا.¹⁴ شوورەى شارە که دوانزە بناغەى هەبوو، لەسەر ئەو بناغانە ناوی دوانزە نیراوه کەى بەرخە که نووسرابوو.

ئەوەى لەگەلم دەدوا دارێکی پیوانى زێرینى پى بوو تا شارە کهو دەرگا کانی و سنورە کەى پى پىوێت.¹⁶ شارە که بەچوار گۆشەیی دانرابوو، درێژیه کەى هیندەى پانیه کەى بوو، فریشتە که شارە کەى بەدارە که پیوا، بینى هەر لایه کی دوانزە هەزار ستادیه*، درێژیه کەى و پانیه کەى و بەرزیه کەى هیندەى یه کتر بوون.¹⁷ پاشان فریشتە که شوورەى شارە کەى

♦ دوانزە هەزار ستادیه: نزیکەى دوو هەزارو دوو سەد کیلۆمەتره.

پهرستگای شاره که بوون.²³ ههروههها شاره که پیوستی بهخورو مانگ نهبوو بهسه‌ریدا بدره‌وشیتته‌وه، چونکه شکۆمه‌ندی خودا رووناکیه که یه‌تی و به‌رخه‌ک‌ه‌ش چرا که یه‌تی.²⁴ میلله‌تان به‌هوی رووناکی نه‌وه‌وه به‌رینگادا ده‌رۆن و پادشاکانی زه‌ویش شکۆمه‌ندی خۆیانی بۆ ده‌هینن،²⁵ ده‌رگا‌کانی شاره که به‌رۆژ دانا‌خ‌رین و شاره که شه‌وی به‌سه‌ردا نایه‌ت،²⁶ شکۆمه‌ندی و ریزی میلله‌تانیشی بۆ ده‌هینن.²⁷ به‌لام نه‌هیچ شتیکی پیس و نه‌هیچ که‌سیکی داوین پیس و درۆن نا‌چنه‌ ناو شاره که، ته‌ن‌ها نه‌وانه ده‌چنه‌ ناو شاره که که ناویان له‌په‌رتوو کی ژیان‌ی به‌رخه که نووسراوه.

رووباری ژیان 22

پاشان فریشته که رووباری ناوی ژیان‌ی پيشاندام، پرشنگدار بوو وهك کریستال، له‌ته‌ختی خوداو به‌رخه که‌وه هه‌لده‌قولا² به‌ناوه‌پراستی شه‌قام، هه‌روهه‌ها له‌سه‌ر هه‌ردوو رۆخی رووباره که دره‌ختی ژیان رووا

پیا‌ ده‌رچوو سه‌دو چلو چوار قۆل بوو به‌قۆلی مرۆڤ، نه‌و پیا‌وانه‌ی فریشته که به‌کاری هینا.¹⁸ شووره که له‌به‌ردی یه‌شب دروست کرابوو، شاره که‌ش له‌زێری پوخته‌کراو دروست‌کرابوو وهك شووشه رووناك و پاك بوو.¹⁹ بناغه‌کانی شووره‌ی شاره که به‌هه‌موو گه‌وه‌ریکی گرانبه‌ها رازاندرابوووه. بناغه‌ی یه‌که‌م به‌یه‌شب و دووه‌م یاقوتی شین و سه‌هه‌م یاقوتی سپی و چواره‌م زومرودو²⁰ پینجه‌م شیلانه‌ی ره‌نگین و شه‌شه‌م یاقوتی سوورو حه‌وته‌م زه‌به‌رجه‌دو هه‌شته‌م زمرودی سه‌وزو نۆه‌م یاقوتی زه‌ردو ده‌یه‌م یاقوتی سه‌وزو یانزه‌هه‌م فه‌یروزو دوانزه‌هه‌م جه‌مشت.²¹ هه‌روهه‌ها دوانزه‌ ده‌رگای شاره که‌ش دوانزه‌ مرواری بوو، هه‌ریه‌ك له‌و ده‌رگایانه له‌یه‌ك ده‌نکه مرواری دروست‌کرابوو، شه‌قامی گشتی شاره که‌ش له‌زێری پوخته‌ی وهك شووشه‌ی ته‌نك دروست‌کرابوو.

²² به‌لام له‌ناو شاره که‌هیچ په‌رستگام به‌رچاونه‌که‌وت، چونکه خوداوه‌ند خودای توانادار به‌سه‌ر هه‌موو شتیك، له‌گه‌ل به‌رخه که

ووشه کانی پیشینی ئەم پەرتوو کەیان
(لایە.)

⁸ من یۆحەنام، ئەم شتانەم بینی و
بیستم. کاتیک بینی و بیستم، کەوتە
سەر چۆک تا کرنۆش یۆ فریشتە کە
ببەم، ئەو فریشتە یەئەم شتانە
پیشان دەدام، ⁹ فریشتە کە پێی ووتم:
(وامە کە! چونکە منیش وە کو تۆ
بەندەم لە گەل برا پیغەمبەرە کان و
هەموو ئەوانە ی بەووشە کانی ئەم
پەرتوو کە کار دە کەن. کرنۆش یۆ
خودا بە!)

¹⁰ هەر وەها پێی ووتم: (مۆر لە
ووشە کانی پیشینی ئەم پەرتوو کە
مە دە، چونکە کات نزیک بوو وەتە وە.
¹¹ ئیتر ئەو ی سەتە مکارە بابەر دەوام
بیت لەستە مکاری خۆی و ئەو ی
گلاو وە بابەر دەوام بیت لە گلاو ی
خۆی، ئەو ی راست و دروستە
بابەر دەوام بیت لە راست و دروستی
خۆی و ئەو ی پاک و پیرۆزە بابەر دەوام
بیت لە پاک و پیرۆزی خۆی.)

¹² (ئەو هتا من بە پەلە دیم! پاداشتی
خۆم پێیە، بۆ ئەو ی پاداشتی هەر
کە سیک بە پێی کارە کە ی بە دە مە وە. ¹³
من ئەلف و یم، یە کە م و دوایی،
سەر هتا و کۆتاییم.)

بوو کە دوانزە جۆر بەری دە گرت،
هەموو مانگیك بەرە کە ی
پێدە گە یشت و گە لا کانی درە ختە کە
و هک دەرمان بە کار دە هینران بۆ
چاک بوونە وە ی گە لان. ³ ئیتر نە فرەت
لی کردن نامینیت و تەختی خودا و
بەر خە کە لە ناو شارە کە دا دە بن و
بە ندە کانی خزمەتی دە کەن. ⁴
بە ندە کان تە ماشای دە م و چاوی
بەر خە کە دە کەن و ناوی بەر خە کە
لە سەر نیۆ چە وانیان نووسرا وە. ⁵
لە و ی شە و دانایەت و خە ل کیش
پێویستی یان بە چرا و خۆر ناییت،
چونکە خودا وە ند خودا بە سەریان
دە درە و شپتە وە ئەوانە تاهە تایە
حو کمرانی دە کەن.

⁶ پاشان فریشتە کە پێی ووتم: (ئەم
ووشانە جیی متمانە یە و راستن،
خودا وە ند ئەو خودایە ی پۆحی
بە پیغە مبەرە کان دا وە، فریشتە کە ی
خۆی نارد بۆ ئەو ی ئەو شتانە
پیشانی بە ندە کانی خۆی بدات کە
پێویستە بە م زوانە روویدەن.)

من بە پەلە دیم
⁷ (ئەو هتا من بە پەلە دیم!
خۆز گە دە خوازی بە وانە ی

خودا بی بهشی ده کات له داری ژیان و
له شاره پیروژه که ئه وهی لهم
پهرتوو که دا باسکراوه.

²⁰ شایه تی ئهم شتانه دهلی: (بهلی
من به پهله دیم).

ئامین! وهره، ئه ی عیسای
خودا وهند.

²¹ بهره که تی خودا وهند مان
عیسای مه سیح له گهله هموو
خوشک و برا پیروژه کان بیت. ئامین.

¹⁴ خۆزگه ده خوازی به وانه ی
جله کانیاں پاک کرد و هته وه، تا
مافیاں له دره ختی ژیاں هه بیّت و
له ده رگا کانه وه بچنه ناو شاره که. ¹⁵

به لایم سه گه کان و جادوو که ره کان و
داوین پیسه کان و بکوژه کان و
بت په رسته کان و هموو درۆزنه کان و
ئه وانه ی هه ز له درۆ ده که ن
له ده ره وه ی شاره که ده بن.

¹⁶ (من عیسام، فریشته که ی خۆم
بۆتان نارد تا له باره ی ئهم شتانه بۆ
کۆمهله باوه رداره کان شایه تیم بۆ بدا.
من له ره چه له ک و پشتی داو دم،
ئه ستیره ی به ره به یانی پرشنگدارم.)

¹⁷ رۆحی پیروژو بووک ده لێن:
(وه ره!) ئه وه ی گوئی لیه بابلی
(وه ره!) ئه وه ی تینوویه تی بابیت،
ئه وه ی ده یه ویت بائاوی ژیاں
به خۆرای بیات.

¹⁸ من ئاگاداری ئه وانه ده که مه وه
که گوئیان له ووشه کانی پیشینی ئهم
پهرتوو که ده بی، هه ر که سیک
ووشه یه ک بۆ ئهم پیشینییه زیاد بکات
خودا ئه وه ده ردا نه ی له سه ر زیاد
ده کات که لهم پهرتوو که باسکراوه،
¹⁹ ئه وه ش ووشه یه ک له ووشه کانی
پیشینییه که ی ئهم پهرتوو که لابادات

روونکردنه‌وه‌ی زاراوه‌کان

نەرتامیس: (کردار 19:24)

خوداوه‌ندی دایک بوو لای
خەلکی ئەفەسسۆس، وایانده‌زانی
په‌یکه‌ره‌ کـــه‌ی له‌ئاسمانـــه‌وه
که‌وتۆته‌ خواره‌وه‌.

ئەشعیا: (مەتتا 3:3)

یه‌کیکه‌ له‌ پیغه‌مبه‌ره‌ ناوداره‌کانی
خودا له‌ په‌یمانی کۆن، له‌سه‌ده‌ی
هه‌شته‌می پ.ز. له‌شاری قودس
(ئۆرشه‌لیم) ژیاوه‌. له‌کتیپی پیرۆزدا
نوو‌سراویکی گه‌وره‌ی هه‌یه‌ به‌ناوی
خۆی، سه‌دان ساڵ پێش هاتنی عیسا
پێشبینی هاتنی کردبوو.

ئەلیاس: (مەتتا 11:14)

یه‌کیکه‌ له‌ پیغه‌مبه‌ره‌ ناوداره‌کانی
خودا له‌ په‌یمانی کۆن، له‌سه‌ده‌ی
نۆیه‌می پ.ز. ژیاوه‌. له‌کتیپی پیرۆزدا
ناوی هاتووه‌، چه‌نده‌ها کاری
گه‌وره‌و سه‌رسوره‌ینه‌ری کردووه‌،
تا ئیستاش نه‌مردوووه‌و به‌رزکراوه‌ته‌وه
بو‌ئاسمان. له‌ کورده‌واری ئەلیاس
پیغه‌مبه‌ری پێ‌ده‌وتری.

ئەنتاکیا:

له‌سه‌رده‌می مه‌سیح دوو شار
هه‌بوون به‌ناوی ئەنتاکیا، یه‌کیکیان
له‌ناوچه‌ی پیسیدیه‌ بوو، بو‌یه
به‌ئەنتاکیای پیسیدیه‌ ناوی دهر کردبوو
(کردار 11:19). ئەوی دیکه‌یان له
سه‌ر سنوری سوریا، تا ئیستا ماوه‌و
سه‌ر به‌ تورکیا (کردار 14:26).

ئەنجوومه‌نی بالای جووله‌که‌:

یان سه‌نه‌یدرین (مەتتا 5:22)
له‌سه‌رده‌می ژیانی عیسا ئەم
ئەنجوومه‌نه‌ هه‌بوو، بریتی بوو له‌ 71
ئەندام، سه‌روکی کاهینه‌کان یه‌کیک
بوو له‌وان و سه‌ر کردایه‌تی
ئەنجوومه‌نه‌که‌ی ده‌کرد، ئەم
ئەنجوومه‌نه‌ش بوو مه‌سیحی گرتو
دادگایی کرد.

ئێبراهیم: (مەتتا 1:1)

سه‌رته‌ناوی ئەبرام بوو، واته
باوکی پایه‌به‌رز. به‌لام پاش
ئەوه‌ی خودا به‌لێنی پێدا نه‌وه‌ی
زۆر بکات، پێی ووت ناوی خۆت
بکه‌ به‌ئێبراهیم، واته‌ باوکی کۆمه‌له‌
خەلکیکی زۆر. له‌ئینجیل به‌باوکی
باوه‌رداران ناوی براره‌وه‌،
له‌ کورده‌واریش به‌حه‌زرتی ئێبراهیم.

به هیما یۆ ئەو دەسه لاته ی بهرەنگاری
خودا ده بیتهوه. له پهیمانی نوی ناوی
بابل وهك هیما یۆ شاری رۆما به کار
هێنراوه.

باجگر: (مهتتا 9:10، 11)

ئەو کهسه بوو که باجی
له خه لکی وەر ده گرت یۆ رۆمه کان.
هه ندی له جووله که کانی فه له ستین
هه لده ستان به ئەنجامدانی ئەم کاره یۆ
رۆمه کان بهرام بهر ئەوه ی باجیکی
زیاتر له خه لکی وەر گرن بۆ
خۆیان. له بهر ئەوه خه لکی رقیان
له باجگران ده بووه وه، به چاویکی
سووک ته ماشایان ده کردن.

بهره کهت: (رۆما 3:24)

له ووشه ی (خارس) ی یۆنانی
وهر گێردراوه، به واتای هه موو ئەو
شته چا کانه یه که بی ئەوه ی شایانی
بین خودا به خۆرایی ده مان داتی،
وهك: بی تاوان بوون، پیرۆز کردن،
پارێزگاری کردن، .. هتد)،
له سه رووی هه موویانه وه ئەو به زه یی و
خۆشه یسته ی که هه به تی بۆمان،
له پلانی رزگار کردنمان له مردن
ده رده که ویت به قوربانی مه سیح،

ئیبلیس: (بینین 12:9)
بروانه ووشه ی (شه ی تان).

ئیرمیا: (مهتتا 2:17)

یه کیکه له پیغه مبه ره کانی خودا
له پهیمانی کۆن. له سه ده ی حه وه می
پ.ز. ژیاوه، به چهند سالیک پاش)
587 پ.ز. کۆچی دوایی
کردوه. له کتییی پیرۆزدا دوو
نووسراوی هه یه، پیشینی زۆری
هه یه له سه ره اتنی مه سیح.

ئیسرائیل: (مهتتا 2:6)

ناویکی عیبری وه (خودا
ده جهنگی)، خودا ئەم ناوه ی
به یاقویی کوری ئیسحاق به خشی،
له بهر ئەوه نه وه ی یاقوب به نه وه ی
ئیسرائیل یان گه لی ئیسرائیل ناوی
ده ر کرد.

ئینجیل: بروانه پیشه کی.

بابل: (بینین 17:5)

ووشه یه کی ئە که دیه وه اته
(دهر گای خودا)، پایته ختی پادشایه تی
بابلیه کان بووه له سالانی)
605-539) پ.ز. ناوی بابل بوو

له تاريكى ده بى، تا رۆزى لىپرسينه وه
به ره و دۆزه خ ده نىرى.

له كاتىكدا هه موو شايانى دۆزه خ
بووين.

بى تاوان كردن: (رۆما 3:24)
ئهم زاراويه ته نها دادوه بوى
هه به كارى پى بكات. خوداش
گوناهبار بى تاوان ده كات كاتى دان
به تاوانى دهنى و باوه ده هيتى
مه سيح له سه ر خاچ تاوانه كانى ئه وى
هه لگرتوو وه بى تاوانى خوى
دا وه تى.

به رۆزو بوون: (مه تتا 6:16)
له ئامۆژگارىه كانى مه سيح
ده رباره ي رۆزو گرتن هه چ ياسايه كى
ديارى كراو نيه، به لكو باوه ردار
ئازاده له ديارى كردنى كات و ماوه
جوړى رۆزو گرتن، چونكه
رۆزو گرتن شتىكه په به و ه ندى
به باوه ردارو خوداى خوى هه به.

پادشاهيتى ناسمان: (مه تتا 4:17)
يان پادشاهيتى خودا، ئه و
پادشاهيه تيه له ئاسمانه، خودا خوى
پادشايه تيايدا. خواستى ته و او ي
خوداى تيا دا په پره وه ده كرى.
مرۆفیش كاتى باوه ده هيتى و له رۆح
له دايك ده به تته وه، ده بى به نه نام
دارده ستى خودا له و پادشاهيتيه و
به پى خواستى خودا ده ژى. پاش
ئه وى مزگىنى به هه موو گه لان
ده درى، له دوو هم هاتنه وه ي مه سيح،
ئهم پادشاهيتيه دى ته سه ر زه وى. بو
زياتر روونكرده وه بروانه (بينين 21).
په رده ي په رستگا: (مه تتا 27:51)

به عله زبول: (مه تتا 12:24)
يه كى كه له ناوه كانى شه يتان،
سه رۆكى رۆحه پيسه كانه.

به يت له حم: (مه تتا 2:5)
شارى كى بچووكه له دوورى 8
كم له باشوورى رۆژئاواى قودسه،
عيساى مه سيح و هه زره تى داود له م
شاره له دايك بوون.

بى بى بن: (بينين 9:11)
به يونانى (ئاپوسوس) هه ر كه سيك
به بى باوه به له ش بمرى ده خرئته
بى بى بن، له و شوئنه ش هه چ
په به و ندى به كى نابى له گه ل خودا و

لایه کی تیادایه. بهلام پهیمان له نیوان
خوداو مروژ جیاوازه، چونکه خودا
پیوستی به مروژ نییه، تنهها
له بهرئه وهی مروژی خوش دهوی
پهیمانی له گهله ده بهستی که ههموو
سووده کهی بو مروژه.

پهیمانی کون: (2 کورنوس
3:14)

باوهرداران بهمهسیح بهپهرتو که
پیروزه کانی جووله که کان ده لئین
پهیمانی کون که ده کری بهسی
به شهوه، به عیبری (تهورا، نه بییم،
که تو بییم)، واته: تهورات، نووسراوی
پیغمه مبه ره کان، زه بووری حه زه رته
داود، له گهله چهند نووسراویکی
دیکه. پیغمه مبه ره کان، ئیر میاوه حه زقیال
له (نه بییم) پیشینی نه وه یان کرد که
خودا پهیمانیکی نوی به هوی مهسیح
له گهله ههموو میلله تان ده بهستی.
له کتیی پیروزدا ئهم نووسراوانه به پی
میژوو یه که له دوا یه که ریخ خراون.
باوهرداران بهمهسیح باوهریان
وایه ههموو کتیی پیروز ووته ی
خودایه به سووده بو فییر کردنو
شایه تی دان له سه ر ژیان و مردن و
هه ستانه وهی عیسی مهسیح. پروانه)

مه بهست له وه په رده یه که شوینی
پیروز له شوینی هه ره پیروز
جیا ده کاته وه له ناو په رستگا. ره مز
دا خراوی ریگایه له نیوان خوداو
خه لک به هوی گوناوه، به لام
به خو به خت کردنی عیسا له سه ر
خاچ، په رده که درا، نیشانه ی بوونی
عیسا به ریگا بو ئاسمان.

په رستگا: (یوحنا 2:14، 15)
حه زه رته ی سلیمان له سالی
چوا ره می حو کمپرانیدا (نزیکه ی
968 پ.ز.) به فله رمانی خودا
په رستگایه کی دروست کرد بو
نه وه ی جووله که کان قوربانی تیا دا
پیشکesh بکه ن بو خودا. له کاتی
را پیچ کردن بو بابل تیگدرا، به لام
پاشان چاک کرایه وه. له سالی 70 ز.
به ده سته رومه کان ویران کرا، له
کاته وه چاک نه کرا وه ته وه. ئهم
په رستگایه پیروزیه کی تابه تی هه یه
لای جووله که کان تایی ستاش.

پهیمان: (غه لاتی 3:15)
به وه په یوه ندیبه ده وتی دوولایه ن
یان زیاتر به یه که وه ده به سته ی که
پیوستیان به یه که وه سوودی ههموو

نوینه رایه تی گه لی خودا ده کهن، (بینین
5:8).

پیرۆز:

دوو مانای هه به:

– هه موو ئه و شتانه ی تاییه تن به
خودا، به عه ره بی (القداسه). بروانه
(رۆما 1:2).

– ژیانکی پر له خو شی و
ناسوده، به عه ره بی (البرگه).
بروانه (غه لاتییه 3:14).

پیلانوس: (لۆقا 3:1)

فه رمانه وایه کی رۆمی بوو له سه ر
یه هودیاو سامیره و ئه دوم، له سالانی ()
26-36ز، به دلرپه قی و توندی
ناوبانگی ده رکردبوو به تاییه تی
به رامبه ر به جووله که کان.

تۆبه کردن: (مه تا 3:2)

واته گۆرانی دلۆ بیر سه باره ت
به خراپه کاری، یان وازه یان له ریگی
شه یان و گرتنه به ری ریگی خودا.

جهژنی تیپه ربوون: (لۆقا 22:7)

به یه کی له گه و ره ترین
جهژنه کانی جووله که
داده نری، یادی ئه و شه وه

2 تیمۆساوس 3:16، (لۆقا
24:44).

په یمانی نوی: (لۆقا 22:20)

ئه و په یمانیه که خودا له گه
باوه رداران به عیسا ی مه سیح
به ستوویه تی، له بهر ئه مه به ئینجیل
ده ووتری په یمانی نوی، به رامبه ر ئه مه
به نوو سراوی پیغه مبه ره کۆنه کان
ده ووتری په یمانی کۆن.

پیر:

له ناو جووله که کان به سه رۆکی
خیزانه کان و هۆزه کان ده ووتری، که
به شیکی زۆری ئه جوومه نی بالای
جووله که پینک دینن. وشه ی پیران
له په یمانی نوی بۆ ئه ندامانی سی
کۆمه لتی جیاواز به کار هینراوه:

– له ئینجیل پیران ئه ندامانی
ئه جوومه نی بالای جووله که ن،
(مه تا 16:21).

– له کرداری نی رراوان ئه و
باوه ردارانه ن که رابه رایه تی کۆمه له ی
باوه رداران ده که وسته ئه ستۆیان،
نامه کانیش ناراسته ی ئه وان کراوه، ()
1 تیمۆساوس 5:17).

– له بینینی یۆحه ننا، ئه و 24
پیره ی له ده وری ته ختی خودان،

ده‌کهنه‌وه چۆن فریشته‌ی مردن هه‌موو نۆبه‌ره‌ی میسر یه‌کانی کوشت، به‌لام نۆبه‌ره‌ی جووله‌که‌کان رزگار بوون، چونکه به‌قسه‌ی خودایان کردو چوارچیوه‌ی ده‌رگای ماله‌کانیان به‌خوینی ئه‌و به‌رخانه‌رنگ کردبوو که کردبوویان به‌قوربانی. ئه‌م جه‌ژنه‌ له‌به‌هار دیت، له‌م جه‌ژنه بوو عیسا له‌خاچدرا، دوایی هه‌ستایه‌وه‌و به‌سه‌ر مردن زالبوو، بۆیه باوه‌رداران به‌مه‌سیح له‌م جه‌ژنه‌دا ئاهه‌نگ ده‌گیڕن.

جه‌ژنی فه‌تیره: (مه‌تا 17:26)

جه‌ژنیکی جووله‌که‌یه له‌روژی تێپه‌ربوون ده‌ست بێ‌ده‌کات و جه‌وت روژ ده‌خایه‌نی. تیایدا نابێ‌نانی به‌هه‌ویرترش بخوری، یادی رزگار بوونی جووله‌که‌کانه له‌کۆیلایه‌تی له‌میسر.

چاودیر: (تیتۆس 7:1)

ئهو که‌سانه‌ن که له‌لایه‌ن رۆحی پی‌رۆزه‌ هه‌لده‌بژێ‌ررین بۆ چاودیری کردنی کۆمه‌له‌ی باوه‌رداران و یارمه‌تی دانی باوه‌رداران و

گه‌شه‌ بێ‌کردنیان.

خاچ: (مه‌تا 27:32)

دوو داوه له‌سه‌ر شیوه‌ی نیشانه‌ی کۆکردنه‌وه (+) به‌یه‌که‌وه به‌ستراون لای خواره‌وه‌ی درێژتره له‌لایه‌کانی تر له‌سه‌رده‌می رۆمه‌کان دزو پیاو خراپ له‌سه‌ره‌وه‌ بۆ خواره‌وه‌ به‌ده‌ست کراوه‌ی به‌ بزمازی گه‌وره‌ پیایدا کوتراوه‌و به‌ به‌رزیه‌وه‌ هه‌لواسراوه تا هه‌ناسه‌ی لی‌سراوه. به‌لام دوا‌ی له‌خاچدانی عیسا، خاچ بوو به‌ئموونه‌ی گیان‌فیدایی. ئهو به‌مردنی له‌سه‌ر خاچ بوو به‌قوربانی بۆ ده‌ست‌پێ‌کردنه‌وه‌ی ژيان و به‌ده‌ست‌هێنانی ژيان هه‌تاهه‌تایی.

خه‌ته‌نه‌کردن: (کردار 7:8)

یان سونه‌ت‌کردن، کاتی‌ جه‌ززه‌تی ئیبراهیم ته‌مه‌نی 99 سال بوو، خودا خۆی بۆ ده‌رخست و پێ‌ووت، ئه‌گه‌ر له‌رێ‌ی من لانه‌ده‌ی په‌یمانته‌ له‌گه‌له‌ ده‌به‌ستم، نه‌وه‌ت زۆر ده‌که‌م، زه‌وی که‌نه‌عان (فهلستین) به‌خۆت و نه‌وه‌کانته ده‌ده‌م. نیشانه‌ی په‌یمانیش ئه‌وه‌ ده‌بێ‌ که هه‌موو کورپێکت له‌ته‌مه‌نی 8

تهختی پادشایه تی. بهمه نترین پادشای
ئیسرائیل دادهنری.

ده شماره که: (مهتتا 4:25)
به یونانی (دیکا پۆلیس). ئهو
شارانه بوون که یونانی تیایدا ده ژیان
به سه ربه خوئی، ده کهوتنه رۆژه لاتی
دهریای جلیل، په یوه ندی نه ته وایه تی و
نابووری به یه کیه وهی به ست بوون.

دهریای جلیل: (مهتتا 4:18)
دهریاچه یه کی گه وره یه رووباری
ئوردنی پیدایا تیپهر ده بی، که وتوته
ناوچه ی جلیل له باکوری فهله ستین.
دریژی نریکه ی 23 کم و پانیه که شی
13 کم، قوتیه که ی له نیوان (20-
45) م ئهم دهریاچه یه 204 م نزمتره
له ئاستی دهریا، ناوه که ی شیرینه.
له سه ر که ناره کانی شاری گرنگ
هه یه وهك: بهیت سه یدا له رۆژه لات و
جنیسارت و که فه رناحوم و مه جده لو
ته به ریه له رۆژئاوا. ناوی تریشی هه یه
وهك: ده ریاچه ی جه نیسارت به ناوی
دهشتی جه نیسارتی به پیت له سه ر
که ناری باکوری رۆژئاوا. هه روه ها
ده ریاچه ی ته به ریه به ناوی شاری
ته به ریه.

رۆژی خه ته نه بکه ی.

خه رته له: (مهتتا 13:31)

به عه ره یی (خه رده ل). تووئیکی
بچه وو که به هاراتی لی دروست
ده کری. جووئیکی هه یه له فه له ستین و
ده وروپشتی ده رویت، نریکه ی
دوو مه تر به رز ده یته وه و بالنده یه کی
زۆری له سه ر ده نیشیتته وه بو
خواردنی به ره که ی.

خودا وه نند، (الرب): (فیلیپی
2:11)
به یونانی (کور یوس)، واته خاوه ن
ده سه لات یان خاوه ن توانا. عیسا ی
مه سیحیش به هه لسانه وه ی له مردن
سه لماندی که ده سه لاتی هه یه به سه ر
مردن و ژیان. باوه ردارانی
یه که م ئهم راستیه یان زانی بو یه
رازی بوون عیسا بکه ن به خودا وه نند
له سه ر ژیانان.

داود: (مهتتا 1:1)

داودی پادشای ئهو که سه یه
زه بووری نووسیه وه ته وه،
له کورده واری حه زره تی داودی بی
ده وتری. دووه م پادشای ئیسرائیل
بوو، له سه لاتی 1010 پ. ز. هاته سه ر

(دیکایوسونی) ی یونانیه، هندی جار
له زمانى كوردى بهمانای
دادپهروه ریش دیت (رؤما 1:17،
3:21، 3:25)، ههروهه بهمانای
بی تاوان کردنیش دیت (رؤما 3:22
3:22). کسه نیسه به ته وای
راست و دروست بی تهنا خودا نهی،
چونکه راست و دروستی گه وره تره
له وهی مرؤف تهنا مرؤفیکى باش بی،
بهلکو ئارسته کردنی ژيانه به ته وای
به ره و خودا، بویه تهنا به بهرکته
خودا مرؤف راست و دروست ده بیته.

رؤحی پیروژ: (یوحنا 1:33)
سروشتی خودایه، ئەم رۆحه
له عیساى مهسیحدا بو، ئیستاش
له هه موو باوهرداریکه به مهسیح،
باوهردار پیروژ ده کات و
یارمهتی ده دات بو ئەوهی بگۆری بو
شیوهی مهسیح، ههروهه رینمایى
ده کات و فیتری ده کات.

رؤژی دوايى: (یوحنا
6:39، 40)

رؤژی کۆتایى هیئانی جیهان و
رؤژی لیپرسینه وهیه. ههروهه رؤژی
دووه هاتنه وهی عیسايه

دونای مردووان: (بینین 6:8)
به یونانی پی دهوتری (هادیس)،
ئهو شوینهیه که رۆحی مردووان
چاوه ری ده کهن تیايدا.

دینار: (مهتا 22:19)
ووشه ی دینار له ووشه ی
(دیناریوسی) لاتینییه وه هاتووه.
له سهرده می رۆمه کانه وه مامه له ی
پی گراوه، له زیو بووه و قورسای سی
گرام بووه. له سهرده می عیسا دینار
وینه ی قهیسهری ئه وسای
له سهر بووه و رۆژانه ی کریکاریک
نزیکه ی دیناریک بووه.

راحاب: (یاقوب 26، 25:2)
ژنیکی داوین پيس بوو له شاری
ئه ریحا ده ژیا. دواى ئەوهی ئەو دوو
سیخوره ی یه شوعی کوری نوون
نارد بوونی بو ئه ریحا ئاشکرا بوون،
راحاب ئەو دوو پیاوه ی شارده وه،
چونکه باوه ری وابوو خودا ئه ریحا
ده خاته ژیره ستی جووله که کان، بهم
جوړه راحاب رزگاری بوو.

راست و دروستی:
ئه مه وه رگ پیرانی ووشه ی

سرووشتی مرؤفی تیدا بوو، له برسی
بوونو تینوو بوونو نازار چهشتنو
غم خواردن... هتد.

زه کهریا: (لوقا 11:51)

یه کیکه له پیغه مبه ره کانی خودا
له په یمانی کون. له سه دهی شه شه می
(پ.ز) ژیاوه، له کتیبی پیروز
نووسراوینکی هیه به ناوی خوی،
پیشینی هاتنی مسیحی کردوه.
هروه ها باوکی یه حیای خه لک له ناو
هه لکیش ناوی زه کهریا بوو. پروانه
(لوقا 1:5).

سامیره کان: (یوحنا 4:9)

تیکه لیکن له جووله که
ناشووری، دواي گه پرا نه وه بیان
له بابل له سه دهی هه شته می پ.ز.
دهستیان گرت به سه ناوچه ی
سامیره، باوهریان ته نیا به و پینج
په رتوو کهیه که موسا نووسیویه تی
(تهورات). په رستگایه کیان له سه
چیای سامیره دروست کرد. له گه ل
جووله که کان دوژمنایه تیه کی توندیان
هه بوو، چونکه جووله که کان نه وانیان
به کافر داده نا.

سامیره: (یوحنا 4:4)

به شکرداریه وه، له م روزه دا
خرابه کاران سزا ده درین و باوه داران
خه لات ده کرین .

رؤزی لی پرسینه وه: (رؤما 2:16)

(پروانه رؤزی دواي .

رؤله ی داود: (مهتا 21:9)

به م مسیح ووتراوه چونکه له
دایکه وه (له مریه م) ره جه له کی
ده گه پرتوه به و حه زرتی داود،
هروه ها له یوسفی میردی مریه میس.

رؤله ی خودا: (لوقا 1:35)

به م مسیح ده وتری، نه مهش
مانای نه وه نیه مسیح له نه نجامی
په یوه ندییه کی سیکسی له نیوان خوداو
مریم هاتوو ته دنیا، چونکه
نه مه گه وره ترین کفره. به لکو
له روح رؤله ی خودایه، چونکه
مسیح هموو سرووشتی خودای تیدا
بوو، وهك: پاک و پیروزی و
ده سه لات و به زی و
خوشه ویستی و... هتد.

رؤله ی مرؤف: (مهتا 16:13)

به م مسیح ووتراوه چونکه

باوهرپان بهفريشتهو ههلسانهوهی
مردووان نییه، لایهنگری رۆمهکان
بوون. ههردهم لهگهڵ فهریسیهکان
ناکۆک بوون بهلام لهگهڵیان
رێککەوتن لهسهەر دژایهتی کردنو
کوشتنی مهسیح.

سهەرۆک کاهین: (عبرانیهکان
7:27)

سهەرۆکی ههموو پیاوه ئاینیهکانه
لهپهرستگای قودس (ئۆرشه‌لیم)،
ههروهها سهەرۆکی ئهنجومانهو
به‌پررسی یه‌که‌مه‌ ده‌رباره‌ی ژبانی ئاینی
جووله‌که‌کان. په‌یوه‌ندی رێکخه‌ری
نێوانیان و خودایه، ته‌نها ئهو ده‌یتوانی
بچیتته‌ شوێنی هه‌ره‌ پیرۆز. (حه‌نان)
له‌و سه‌رۆک کاهینانه‌ بوو، بۆ ماوه‌یه‌ک
له‌سه‌ر ئهم پایه‌ مایه‌وه‌ دوایه‌
فه‌رمانه‌ره‌وایان لایان برد، قیافا له‌جیبی
ئهو دانرا. به‌لام لای جووله‌کان
هه‌ردووکیان به‌سه‌رۆک کاهین
داده‌نران.

سینا: (کردار 7:30)

ناوجه‌یه‌کی بیاباناویسه‌ ده‌که‌وێته
نێوان میسرۆ فه‌له‌ستین، چبای سیناش
که‌ موسا له‌سه‌ری خودای بینی
له‌ده‌وه‌نه‌ گ‌رداره‌که‌، ده‌که‌وێته‌ هه‌مان

به‌شی ناوه‌راستی فه‌له‌ستینه
پایته‌خته‌که‌ی سامیره‌یه، ناوی گ‌وربا بۆ
(میسه‌ته) له‌سه‌رده‌می هه‌رۆدسی
گه‌وره‌.

ساوفیلۆس: (لۆقا 1:1)

ناویکی یونانییه‌ به‌مانای
(خۆشه‌ویستی خودا) ئه‌میش ئهو
پیاوه‌ رۆمه‌یه‌ که‌ لۆقا هه‌والی مزگینیی
پیی داوه، له‌وه‌ ده‌کات پیاویکی
ناودار بوو بێت زۆر که‌س ده‌لین
پارێزه‌ر بووه‌و له‌سه‌ر پۆلسی
نیراوی عیسا‌ی کردۆته‌وه‌ کاتی
زیندانی کراوه‌ له‌رۆما.

سه‌دوم: (لۆقا 10:12)

له‌سه‌رده‌می پیغه‌مه‌به‌ر لوتوت
دانیشتوانی شاری سه‌دوم هه‌موو
خرابه‌کار بوون، بۆیه‌ به‌ر رقی خودا
که‌هوتن، ته‌نها هه‌زه‌تی لوتوت و دوو
کچه‌که‌ی رزگاریان بوو. سه‌دوم بوو
به‌ئهم‌ونه‌ی ئهو شارانه‌ی خرابه‌کاریان
زۆره‌.

سه‌دوقیه‌کان: (مه‌تتا 22:23)

کۆمه‌له‌ی جووله‌که‌ن زۆربه‌ی
ئه‌ندامانی کاهینن. سه‌رۆک کاهین
له‌وان بوو له‌سه‌رده‌می مه‌سیح.

به کار هیئراوه. رۆحی هه‌موو
خراپه‌کارییه که. کاتی عیسا له‌سه‌ر
خاچه‌که‌ی مرد، باوه‌رداران
رزگار کرد له‌کۆیلایه‌تی شه‌یتان.

شوینی هه‌ره‌ پیرۆز:

بروانه‌ نامه‌ بۆ عیبرانیه‌ کان 3:9-
7.

عیبرانیه‌ کان: (فیلیپی 3:5)

مه‌به‌ست له‌ جووله‌ که‌ کانه‌، بۆیه
به‌زمانه‌ که‌شیان ده‌وتروئ عیبری.

عیسا: (مه‌تتا 1:21)

له‌ (ئیسوس) یوتانی
وه‌رگیراوه‌، به‌عیبری (یه‌شوعی)
بۆ ده‌وتروئ واته‌ خودا رزگار که‌ره‌.

فه‌ریسیه‌ کان: (مه‌رقۆس 7:3)

کۆمه‌لێکی ئاینی جووله‌ که‌ن،
توندره‌ون له‌گرتنی ئه‌ر که‌ ئاینیه‌ کان و
راسپارده‌ کانی شه‌ریعه‌ت. زۆر
له‌مامۆستایانی شه‌ریعه‌ت له‌وان
بوون پۆل‌سیش یه‌کیک بوو له‌وان
به‌رله‌وه‌ی باوه‌ر به‌ئینی. باوه‌ریان
به‌فریشته‌و هه‌ل‌سانه‌وه‌ی مردووان و
به‌هه‌موو نووسراوه‌ کانی په‌جمانی
کۆن هه‌بوو. زۆر به‌توندی دژی

ناوچه‌. له‌وه‌ی خودا وه‌حی بۆ
گه‌له‌ که‌ی نارد، هه‌روه‌ها به‌چیا
خۆره‌بیش به‌ناوبانگه‌.

شاری داود: (رۆما 9:33)

شاری قودسه‌ (ئورشه‌لیم)،
شاری پادشای مه‌زنیشی پی
ده‌وتروئ.

شه‌ریعه‌ت: (مه‌تتا 5:17)

ئهو راسپاردانه‌یه‌ که‌ خودا له‌سه‌ر
چیا ی سینا له‌ریگای موساوه‌ به‌گه‌لی
ئیسرایلی راگه‌یاندا، له‌و پینج
نوسراوه‌ش که‌ به‌ته‌ورات ناوده‌بری
تۆمار کراوه‌.

شه‌مه‌: (مه‌تتا 12:2)

لای جووله‌ که‌ کان رۆژێکی
پیرۆزه‌، به‌پیی شه‌ریعه‌ت هه‌موو جوۆره‌
کارێک قه‌ده‌غه‌یه‌، ته‌نیا به‌خواپه‌رستی و
نوێژو خوێندنه‌وه‌ی کتیپی پیرۆزو
فیربوونی ئاینی خه‌ریک ده‌بن.

شه‌یتان: (بیینین 12:9)

ووشه‌یه‌کی عیبرییه‌ به‌مانای
دوژمن یان شکاکه‌ر. له‌په‌جمانی نوئ
ئهم ووشه‌یه‌ بۆ دوژمنی خوداو
مه‌سیح و باوه‌رداران و مرۆفایه‌تی

که بۆ هه موو گوناھێک پێویسته
خوین برژی. مه سیحیش هات بۆ
ته واو کردنی ئەم یاسایه. وهک
نووسراوه له (عیبرانیه کان 9:11-27).

کاهین: (لۆقا 1:5)

له ووشه ی (کوهن) ی عیبری
وهرگیراوه، ئەمەش پلهیه کی ئایینی
جووله کهیه، هه لده ستا به پیشکش
کردنی ئەو قوربانیا نه ی بۆ
لێخوشبوون له گونا هه کانی خو ی و
هه موو گه ل بوون. هارونی برای
موسا یه که م کاهینی جووله که کان
بوو، له هۆزی لاوی بوو، بۆیه ئەم
کاره تایبهت بوو به لاویه کان.

که پره شینه: (یۆحه ننا 7:2)

له پازده به مین رۆژی مانگی
حه وتی سالنامه ی جووله که دیت.
هه شت رۆژ ده خایه نی رۆژی یه که م
رۆژی هه شتم ئاههنگی ئایینی گه وره
ده گین. یادی له ناو چادر ژیان
ده که نه وه پاش ده رچوونیان له میسر.

که فارهت: (رۆما 3:25)

واته داپۆشینی گونا هه بار

مه سیح وه ستان و کاریان کرد بۆ
کوشتی.

قوتای مه سیح: (لۆقا
14:26، 27)

ئهو دوانزه پیاوه ی عیسا
هه لێژاردن تا بینه نێراو، یان ئەو
کۆمه له ی دوا ی عیسا ده که ون و
باوه ری پێ ده هینن. بروه نه (یۆحه ننا
8:31، 13:35، 15:8).

قوربانگه: (لۆقا 1:11)

له سه ر شیوه ی مێژیک بوو،
قوربانیا ن له سه ری پیشکش ده کرد،
گۆشه کانی لای سه ره وه ی
به پیرۆزترین شوین داده نرا. له قودس
دوو قوربانگه هه بوو:

– قوربانگه ی بوو خورد.

– قوربانگه ی قوربانی.

قوربانی: (عیبرانیه کان 10:10)

فه رمانی خودا بوو بۆ
جووله که کان که قوربانی پیشکش
بکه ن بۆ که فاره تی گونا هه کانیان. به
زۆر جوور قوربانی پیشکش ده کرا
به لام له هه مووی باوتر پیشکش
کردنی ئاژه ل بوو، بۆ ئه وه ی بزانه

کرینه وه به خوین: (بینین 9:5)
واته رزگار کردنی ژیا نی که سیک
به خو به خت کردن بوئی.

گونا: (1 یوحنا 4:3)
یاخی بوونه دژی خودا له ناخی
مرؤ قدا ره گی داکوتاه، بویه
په یوهندی به می شک هه یه،
دوره نه نجمله که شی نهو بیر کردنه وه
ووته کارانه یه که دهنه مایه ی
دلته نگگی خودا، بویه خودا تووره یی
خوی ناراسته ی گونا کردوه
(مهر قوس 7:20-23).

لاوی: (کردار 4:36)
ناویکی پیاوانه ی عیبریه. یه کی
له کوره کانی حه زرتی یاقوب ناوی
لاوی بو، بویه یه کی له هوزه کانی
ئیسرائیل بهم ناوه یه. پروانه ووشه ی
کاهین.

له ئاوه له کیشان: (مهتنا 3:11)
به عه ره بی (تعمید)، واته
توبه کردن و دووباره له دایک
بوونه وه. کاتی له ناو ئاوه که نو قم
دهبی له ژیا نه کونه که ت ده مری،

له تووره یی خودا، چونکه شایانی نهو
تووره ییه، بویه له په یمانی کون
به سه بر پینی به رخیک یان گایه کی بی
که م و کور که فاره تیان ده کرد.
مه سیحیش بوو به که فاره ت بو هه موو
نه وانه ی باوه ر بهو قوربانیه ده هین،
بویه کاتی یه حیای کوری زه که ریا
عیسای مه سیحی بینی له سه ر
رووباری ئوردن، ووتی: (ئا نه و هتا
به رخی خودا، نهو قوربانیه ی گونا هی
جیهان هه له ده گری ت). پروانه (یوحنا
1:29)، هه روه ها (عیبرانیه کان
2:17، 1 یوحنا 2:2، 4:10).

که فاره ناحوم: (مهتنا 4:13)
شاریکه له سه ر ده ریا چه ی
جهلیل.

که نیش ت: (لوقا 4:16)
له هه ر شاریک (10) خیرانی
جووله که یان زیاتر هه بووایه،
شوینیکیان ته رخان ده کرد بو
نوین کردن و فییر کردنی ئابنی.

کتیب: (یوحنا 2:22)
مه به ست په یمانی کونه له کتیبی
پیرۆز.

کاتی ھەلەدەستیتەوہ ژیانیکی نوی
 دەست پی دە کہیت. لەئاو ھەلکیشان
 رەمزیکێ دەرە کیسە بۆ گۆرانیکی
 ناوہ کی کاتی باوہردار لەرۆح
 لەدایک دەبیتەوہ.

ماری ناو بیابان: (یۆحەننا 3:14)

(کاتی جوولە کہەکان لەبیابانی سینا
 بوون نارەزایان بەرامبەر خودا
 دەربری، بۆیە خودا ماری ناردە
 سەریان، بەمە ژمارەبەکی زۆریان لێ
 مرد. کاتی ھەموو تۆبەیان کرد، خودا
 بەموسای ووت ماریک لە مس
 دروست بکەو بەرزێ بکەو، تاوہ کو
 ھەر کەسیک ماری پێوہی بدات
 تەماشای ماری کە بکات و چاک بێتەوہ،
 لەو کاتە ماری رەمزی خراپە بوو،
 ئەوہی سەیری دەکرد گوناھە کہی
 خۆی دەبینو و چاک دەبووہوہ. لەو
 کاتە مەسیحیش بەسەر خاچ
 ھەلئواسرا بوو، گوناھە ھەموو
 جیھانی بەسەر شانەوہ بوو، جا ھەر
 کەسیک سەیری خاچە کہی مەسیح
 بکات و گوناھە کانی خۆی بەسەرہوہ
 ببینی و تۆبە بکات، خودا
 لەگوناھە کانی خۆش دەبیت.

مەسیح: (مەتتا 16:16)

لەووشە (مەشییای) عیبریەوہ
 ھاتووہ بەواتای دەست نیشان کراو.
 تەنھا پادشاو پێغەمبەر و کاهین لای
 جوولە کہەکان دەست نیشان دەکران
 ئەویش بە چەورکردنیان. بەپێی
 پێشبینیە کانی پەیمانی کۆن،
 جوولە کہەکان چاوەرپێ ئەو کەسەیان
 دەکرد کە دیت وەکو
 رزگار کەر و لە ھەمان کات کاری
 پادشاو پێغەمبەر و کاهینیش
 دەکات، بەلام کە ھات
 باوہریان پێی نەکرد، چونکە لایان
 وابوو لەدەستی رۆمەکان رزگاریان
 دەکات، نەیانزانی ھاتووہ لە
 گوناھە کانیان رزگاریان بکات.

مەلکی سادق: (عیبرانیەکان 5:6)

(لەپەیمانی کۆن باسی کراوہ،
 پادشای شاری سلیم بوو، مانای
 ناوہ کہی پادشای چاکە، سلیم واتە
 ناشتی. سەرۆک کاهینی خودا بوو،
 کاهینتیکە ھەمیشەیی بوو،
 سەرەتار کۆتایی بۆ نەبوو. ئەوہش
 رەمزە بۆ مەسیح، بۆ زیاتر

جھلیل، لہناوہراست سامیرہ،
لہخوارہوہ یہودیا.

روونکردنہوہ بروانہ (عیرانیہکان
1:7-8).

نوئژ: (1 تیموٹسوس 2:1)
گفتوگوی نیوان باوہردارو
خودایہ. کاتی باوہردار نوئژ دہکات
سوپاس و ستایشی خودا دہکات،
داواکاریہکانی دہخاتہ بہر دہستی
خودا، خوداش گوی لی دہگریٹ.
لہہمان کاتدا ووتہکانی کتیی پیرۆز
کہ ووتہی خودایہ بہیارمہتی رۆحی
پیرۆز دہکہوتنہوہ بیری بہم شیوہیش
گوی لہخودا دہگری. زۆر جاریش
لہکاتی نوئژکردن خودا خواستی
خوی بۆ باوہردار ناشکرا دہکات.

نیروا: (رۆما 1:1)
نازناویکہ بۆ ئەو کہسە میسیح
دہینیبری مزگینی بدات بہخولکی،
لہپہمانی نویدا ئەم نازناوہ بہدوانزہ
قوتابیہکہی عیسا بہخشراوہ،
دواتریش بہپۆتس.
ئیسٹا ہندی جار بہو کہسانہ
دہوتری کہ لہلایہن کۆمہلہی
باوہردارانہوہ بہیارمہتی رۆحی پیرۆز
دیاری دہکرین و دہنیردین بۆ
بلاوکردنہوہی مزگینی عیسا.

مہن: (یۆحنا 6:31)
ووشہیہکی عیبریہ واتہ
(ئہمہ چییہ؟) یان (بہخشین).
بہشیوہی شہونم لہئاسمانہوہ
دہہاتہ خوارہوہ بۆ جوولہکہکان
لہبیابانی سینا. خودا رۆژانہ دہیدا
پییان و نہیان دہتوانی پاشماوہکہی
ہلبگرن بۆ رۆژی پاشتر، چونکہ
بۆگن دہبوو. بۆ روونکردنہوہی
زیاتر بروانہ (یۆحنا 6:31-35).

مور: (مہتا 2:11)
ئاویکی بۆن خۆشہ لہگلای
جۆرہ گولتیک دہر دہچی. ہندی
جار لہگلای مہی تیکہلاو دہکرا بۆ
کہم کردنہوہی ئازار. وەك
دیاریہکی پیشکەش کراو بہپادشا،
پیشکەش کرا بہعیسای مہسیح پاش
لہدایک بوونی، ہہروہا پاش مردنی
لہشی پیچہورکرا وەك نہریتیکی
جوولہکہ لہمردوو ناشتن.

ناوچہی جھلیل: (مہتا 2:22)
لہو سہردہمہدا زہوی فہلہستین
کرابوو بہ سی ناوچہ، لہسہرہوہ

بروانه (کردار 13:1-3).

قودس به کار هیتا.

هارون: (لوقا 1:5)

برآگه وره ی مووسا بوو،
به فهرمانی خودا بوو به یه کهم سه رۆک
کاهین، به باوکی کاهینان داده نری.

هه لیلویا: (بینین 19:1)

ووشه یه کی عیبرییه واته (ستایشی
خودا بکه ن). ئەم ووشه یه بۆ
ستایش کردن و شکۆدار کردنی
خودا وه نند به کار دیت، له په پمانی
کۆندا له سه ره تا یان له کۆتایی
زه بووره کان و گۆرانیه کان داده نراو
له جه ژن و بۆنه ئاینیه کان ده ووترا یه وه.
ئیس تاش ئەم ووشه یه له کۆرو
کۆبوونه وه کانی باوه رداران بۆ هه مان
مه به ست به کار ده هیتری.

هۆسانا: (مه ر قوس 11:9)

ئەم ووشه یه له (هوشیعیانی)
عیبرییه وه هاتووه، به مانای
(رزگار کهر). به کار هاتووه بۆ
ده ربړینی خوشی و پیشوازی کردن،
وه کو ئەو کاته ی خه لکه که ئەم
ووشه یان بۆ خوشحالی ده ربړین و
به خیر هاتن کردن ی عیسا بۆ شاری

هیرۆدس: (مه تتا 2:3)

له ئینجیل سی کهس بهم ناوه
ناوبراون:

– هیرۆدسی گه وره، له سه ره ده می
ئهو عیسا له دایک بوو، به ره گه ز
ئادۆمی بوو له لایه ن رۆمه کانه وه
کرا بوو به پادشا له سه ره فه له ستین. به
دل ره قی و فیل بازی ناوبانگی
ده ر کرد بوو. هه ولئیدا به مندالی عیسا
بکوژی بۆ یه فه رمانی دا هه موو
منداله کانی به یته له حم ئەوانه ی
ته مه نیان دوو سالو بچوو کتر بوو،
بکوژن. بروانه (مه تتا 1:2-22).

– هیرۆدس ئەنتیباس، کوری
هیرۆدسی گه وره بوو له ملتا قه. پاش
مردنی باوکی بوو به حوکمرانی
ناوجه ی جه لیل. به شدار بوو له و
حوکمی مردنه ی که به سه ر عیسا درا.
بروانه (لوقا 7:23).

– هیرۆدس ئەغریبای یه کهم،
کوره زای هیرۆدسی گه وره بوو، له
سالی (37ز). بوو به حوکمرانی
باکووری فه له ستین، پاشان له سالانی ()
41-44ز. بوو به پادشای هه موو
فه له ستین. یاقوبی برای یۆحه ننانی

به شمشیر کشت. خوارووی رۆژه لاتی شاری یافاوه.

بروانه (کردار 12:1-24).

یونس: (مهتتا 12:39)

یان نه بی یونس، خودا فرمانی
پیدا به ره و نهینه واپروات، به لام
یونس

ووشه که: (یوحنا 1:1)

مه بهست له ووشه ی خودایه که
له سه ره تاوه له گه ل خودا بووه،
هموو شتیکیش بهم ووشه یه دروست
بووه. نه ووشه یهش له عیسی
مه سیح بهر جهسته بوو.

یارمه تیده: (یوحنا 14:16)

واته رۆحی پیروژ. بو
روونکردنه وهی زیاتر بروانه رۆحی
پیروژ.

یه شوع: (کردار 7:45)

مه بهست له یه شوعی کوری
نونه که خزمه تکاری مووسا
بوو، پاش مردنی مووسا نه و
رابه رایه تی گه لی ئیسرایلی
کرد به ره و فه له ستین. له
په جمانی کۆن نووسراویک هه یه به
ناویه وه.

یه هودیا: (مهتتا 2:1)

ناوی به شیکه له به شه کانی
فه له ستین له و سه رده مه، که وتوته

ويستی سهر پيچي خودا بکات بويه
 بهر پي دهر يا بهره و تهر شيش که
 ده که و ته ئيسپانياوه چوو، لهر پي
 که شتيه که يان تووشی ره شه با ديت،
 پاش نه وهی که شتيوانه کان دهران
 خودا بههوي يونسه وه ره شه باي
 ناردوته سهران، يونس فری دده نه
 ناو دهر يا وه، به فرمانی خودا
 ماسيه کی گه وره يونس قووت
 دهدات بو ماوهی سی شه و سی
 رورژ، پاشان يونس توبه دکات
 خوداش ده بگه پي تته وه سهر
 ووشکانی. له په يمانی کون
 نووسراو تک هه به به ناوی يونس.

حهوت بهند له مزگینى حهزرتى عیسا

□ خودا یه که، دروستکهرى هممو شتیکه له گهر دوونو و مرۆفى دروست کرد بو ئه وهى به خو شیه وه هاوبه شی له گهلّ خودا بکات و کرپوشى بو ببات. (ئهى خودا وهندمان و خودامان، تو شایانى ئه وهى شکۆمهندى و رپرو توانا وه رگرى، چونکه تو دروستکهرى هممو شتیکیه، ئه و شتانهش به خواستى تو بوونى ههیه و دروست بووه.)

بینین 4:11

ههروهها برپوانه: مرقوس 12:29، رۆما 3:30، 1 تیمۆسائوس 2:5، عبرانیه کان

11:3

بوچی پهیره ندى نپوان خوداو مرۆف پچراوه؟ بوچی خرابه بهم رادهیه دهستی گرتووه بهسه ر جیهان؟

□ مرۆف گوناها به، واته له خودای دروستکهرى یاخى بووه، کهس نییه یاخى نه بووی.

{هیچ مرۆفیک راست و دروست نییه، ته نانهت یه کیکیش! ههروهها یه کیکی نییه تیبگات و یه کیکی نییه به دواى خودا بگه رپى. هممو خو یان له خودا دوور خسته وه، جا له بهر ئه وه هه موو بی سوود بوون، کهس کارى چاک ناکات، نه خیر ته نانهت یه کیکیش نا. }

رۆما 12-3:10

ههروهها برپوانه: مرقوس 7:18-23، یوحه ننا 3:19-20، 8:34،

16:8، رۆما 1:18-31

کار دانه وهى خودا چیه سه بارهت به گوناھى مرۆف؟ ئایا زۆردارى تاسه ر

دهمینى؟

□ خودا دادپه وهره، به دادپه وهره ییبه کی ته واره وه له رۆژی لپیرو سینه وه حوکمی خوی ده دات، بهم شیوهیه هه موو گونا هباریکیش شایانی له ناوچوونی هه تاهه تاییه.

(ههروهک چۆن دوارۆژی مروڤه نه وهیه جارێک بمری، دواهی رۆژی لپیرو سینه وه دیت.)

عیبرانیه کان 9:27

(سزای نه وانه له ناوچوونی هه تاهه تاییه، ده رکردنیانه له بهر رووی خودا وه ندو بی بهش بوونه له شکۆو توانای نهو.)

2 تسالۆنیکی 1:9

ههروهها پروانه: مه تا 46-25:31، لوقا 3:9، یوحنا 5:22، کردار 17:30-31، 2 په ترۆس 3:9-13.

نایا کهس ههیه منی خوش بوی؟ بۆچی په یامی ئینجیل، هه واتیکی خوشه؟

□ خودا خوشه ویستییه، بۆیه هه زه ته ی عیسای نارد، که وشه هه تاهه تاییه که یه تی، هه تا له جیاتی مروڤه بمری و مروڤه له گونا هه کانی و لهو سزایه ی شایانیه تی به به ره که تی خوی به خۆراییی رزگار بکات.

(خوشه ویستی له مه دایه، نهک له به ره نه وه ی خودامان خوش ویستوه، به لکو نهو خوشی ویستووین و رۆله که ی خوی نارد تا بیته که فاره تی گونا هه کاهمان.)

1 یوحنا 4:10

(چونکه مه سیح له پیناوی گونا هه جارێک بۆ هه مووان مرد، واته بیتاوان بۆ تاوانباران مرد، تا له خودامان نزیک بکاته وه، مردوو به له شو زیندوو به رۆح.)

1 په ترۆس 3:18

ههروهها پروانه: مه ر قۆس 8:31، 9:31، 10:31-34، 45، لوقا 19:10، کردار 13:38-39، یوحنا 3:16-18، 17:23، رۆما 3:21-26،

5:8، 2 کورنسیس 5:14-15، غه لاتییه 2:20، 6:14، کۆلۆسی 1:19-20، 1 په ترۆس 2:22-24، 1 یوحنا 2:1-2.

دوای ئەوەی مەسیح بەرگەمی ئابروو چوونی خاچی گرت. ئایا مەسەلە کە کۆتایی هات؟

ئایا زیندوو بوونەوه هەیه پاش مردن؟

خودا زیندوو، حەزرەتی عیسی لەنیۆ مردووان هەستاندەوه، هەتا مرۆڤ بزانی حەزرەتی عیسا خوداوەندەو لەرۆژی دواییشدا ئەو لەمرۆڤ دەپرسیتەوه، هەر وەها تا ژيانیکی نوێ بەباوەردار بیهخشی. (ئەو عیسیایە خودا لەنیۆ مردووان زیندووی کردەوه، ئیمە هەموو بۆ ئەوه شایەتین... کەواتە باهەموو رۆلەکانی ئیسرائیل بەتەواوی بزانی، ئەو عیسیایە ئیوه لەخاچتان دا، خودا کردی بەمەسیح و بەخوداوەند.)

کردار 2:32، 36

(بۆیه خودا بەرزى کردەوه و ناویکی دایە کە لەسەر ووی هەموو ناویکە، تا کو بۆ ناوی ئەو هەمووان چۆک دابدەن، لەئاسمان و سەر زەوی و ژێر زەویش، هەر وەها تا هەموو زمانیک دان بنیست کە عیسی مەسیح خوداوەندە، بۆ شکۆمەندی خودای باوک.)

فیلیپی 2:9-11

هەر وەها برۆانە: لۆقا 1:24-49، یۆحەننا 1:20-31، کردار 2:24، 3:15، 13:30، 37-17:31، رۆما 4:25، 6:4، 8:9-11، 10-10:9، 1 کۆرنسۆس 14:6، 20-15:3

ئەو رینگایانەى لەپیش مرۆڤن چیه؟ ئایا هیچ رزگار یهك ههیه بۆ من؟

دوو رینگا له بەردەم مرۆڤه:

- 1- رینگای مردنی هەتا هەتایی ئەنجامی یاخی بوونە لەخودا.
- 2- رینگای ژيانی هەتا هەتایش ئەنجامی گەرانەو هیه بۆ خودا و دانان بەوهی حەزرەتی عیسا خوداوەندەو پشت بەستن بە مردنە کەى بۆ لیخۆش بوونی گوناھ.

(ئەوھى باوھېر بەرپۆلەكە بەھىنى، ژيانى ھەتاهەتايى ھەبە. ئەوھش كە گۆپراپەلى رۆلەكە نابى ژيان نابىنىت، بەلكو تورپەيى خوداي بەسەردا دەچەسپى.)

يۆھننا 3:36

(ئەوھى گوى لەووشەكەم بگىرىۆ باوھېرپەينى بەوھى ناردوومى ژيانى ھەتاهەتايى دەبى، لەرپۆزى دواييدا حوكم نادى بەسەرى، چونكە ئەو لە مردنەوھ پەريوھتەوھ بۆ ژيان.)

يۆھننا 5:24

(تۆبەبەكەن، با ھەر يەكەتان بەناوى عيساى مەسىحەوھ لەئاوھەلبكىشىرى بۆ لىخۆش بوونى گوناھو بەخشىنى رۆحى پىرۆزتان دەسكەوى.)

کردار 2:38

ھەرۋەھا پروانە: مەتتا 4:17، 7:13-14، لۇقا 24:47، کردار 17:30، 20:21

چۆن مەزۇ دەچىتە سەر رىگاي ژيانى ھەتاهەتايى؟ چۆن رىگار دەبى؟

□ لەدايك بوونەوھ، ئەمە تەنھا رىگاي خودايە بۆ گواستەوھى مەزۇ لەمەردنى ھەتاهەتايەوھ بۆ ژيانى ھەتاهەتايى.

(كەس ناتوانىت پادشاھىتى خودا بىنىت گەر لەئاسمانەوھ لەدايك نەبىت... كەس ناتوانى بچىتە ناو پادشاھىتى خودا گەر لەئاو و لەرپۆح لەدايك نەبىتەوھ.)

يۆھننا 3:5، 3:3

(كە رىگارى كردين، ئەمە بەھۆى كارى راست و دروستى خۆمان نەبوو، بەلكو بەپىي بەزەبى خۆى، بە شوشتنى لەدايك بوونەوھى دووھوم تازەبوونەوھى رۆحى پىرۆز.)

تیتۇس 3:5

(گەر يەكەك سەر بە مەسىح بى، ئەوا دەبىتە بوونەوھ رىكى تازە.)

2 كۆرنسۇس 5:17

هەروەها بڕوانە: یۆحەننا 1:12-13 ، 5:21 ، رۆما 2:12،4،6 ، ئەفەسۆس 1:2-5 ،
 یاقوب 1:18 ، 1پەتروۆس 23،3:1 ، 2پەتروۆس 4:1 ، 1یۆحەننا 3:9 ، 4:7 ،
 5:1،4

چۆن باوەرداری تازە لەدایکبوو لەروح گەشه دەکات؟
 چۆن باوەردار بەگوێرە ی ئینجیل گەشه دەکات

(گەشه بکەن لەبەرە کەت و ناسینی خوداوەندو رزگار کەرمان عیساى مەسیح.)
 2پەتروۆس 3:18
 بەسوپاس کردنی خودا بۆ بەزەییە کە ی (رۆما 2،12:12) کە بەهۆی عیساى مەسیحەو
 بی تاوانی کردین بەخۆراپی بەبەرە کەتی خۆی، باوەردار گەشه دەکات:

بەهۆی ووشەى خودا گوێمان لەدەنگی خودا دەبێت و پەيوەندیمان لەگەڵ خودا بەهێزتر
 دەبێ بەیارمەتی رۆحی پیرۆز، هەروەها ووشەى خودا بەسوودو کاریگەرە بۆ گەشه کردنی
 باوەردار لەرۆح.
 (هەموو کتیبی پیرۆز بەوەحی لەخودا هاتوووەو سوودبەخشە بۆ فێرکردن و سەرزەنشت و
 راستەپێ کردن، هەروەها بۆ تەمێکردن بۆ راست و دروستی.)

2تیمۆسۆس 3:16
 بڕوانە: یۆحەننا 7:15 ، 17:17 ، کۆلۆسی 3:16 ، عیبرانیەکان 4:12 ،
 یاقوب 1:21-25 ، 1پەتروۆس 2:2

بەهۆی نوێژ لەگەڵ خودا دەدوین سەبارەت بەهەموو شتیەک هەروەکو چۆن منداڵ لەگەڵ
 باوکی دەدوێ، هەروەها هێز بەدەست دەهێنین بۆ گەشه کردن لەژایانی رۆحی و بۆ
 بەهێزبوونی پەيوەندیمان لەگەڵ خودا بەیارمەتی رۆحی پیرۆز.
 (هەموو کاتێک لەنوێژ کردن بن بەرۆح، بۆ هەموو نوێژکردن و پارانەوێهەك شەواوە بگرن و
 هەر بەردەوام بن لەسەر پارانەوێهە کەتان لەخودا لەپێناوی خوشک و برا پیرۆزەکان.)

ئەفەسۆس 6:18

پروانه: لوقا 11:1-12 ، رۇما 12:12 ، 1 تسالونىكى 5:17 ، ياقوب 13:5-16 ،
يەھوزا 20.

بەھۆى ژيانى ھاوبەش باوەرداران كۆدەبنەو، بەشدارى يەكترى دەكەن لەفېر كردن و
نوێژ كردن لەپېناوى يەكترى، ھەروەھا لەلایەنە جۆراو جۆرەكانى ژيان.

(واز لەكۆبوونەو ھەتتا مەھىن، ھەروەك ھەندىكتان لەسەرى راھاتون، بەلكو يەكترى
ھانبدەن بۆ ئامادەبوون، لەمەش زياتر چونكە دەبينن رۆژى خوداوەند نزيك بوو تەو.)

عيرانىھەكان 10:25

پروانه: كردار 2:42-47، 4:32-34 ، 1 كۆرنسۆس 12:12-27 ، فيليپى 1:2-4 ،
عيرانىھەكان 3:13.

بەھۆى خزمەتکردن خۆشەويستى بۆ خودا و بۆ خەلك بەھۆى كردار دەردەكەوى،
ئەمەش بەھۆى بەشدارى كردنى خەلك لەمزگىتى و فير كردن بىان سەبارەت بەرپىگای ژيان و
يارمەتيدانىان لەپېوستىھەكانىان بەرجەستە دەبى.

(بەلەكارى چاكە نەكەوين، چونكە گەر وورە بەرنەدەين لەكاتى خۆى درويئەى زۆر
دەكەين. جا تا دەرفەتمان ھەبە، با چاكە لەگەن ھەموو كەسپك بكەين، بەتايەتى لەگەن
خوشك و برايانى باوەردار.)

غەلاتىھە 6:9-10

پروانه: مەتتا 19:28-20 ، يۆھەننا 14:13-17 ، رۇما 1:12-21 ، 1 كۆرنسۆس
15:58 ، 16:1.